

1

Observatorio de San Fernando

BIBLIOTECA

Observatorio de Marina

BIBLIOTECA

Núm.

6556

Tomo

N
S
C
F

ΗΡΩΔΙΑΝΟΥ

ΕΡ Ο Δ Ι Α Ν Ο Υ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΒΙΒΛΙΑ Η.

15 T O R I O N B I B L I A E
HERODIANI

HISTOR. LIB. VIII.

Cum ANGELI POLITIANI interpretatione,
& huius partim supplemento, partim examine HEN-
RICI STEPHANI: utroque margini adscripto.

*Eiusdem Henrici Stephani emendationes quorundam
Græci contextus locorum, & quorundam expositiones.*

HISTORIARVM HERO-
dianicas subsequentiū libri duo,
nunc primū Græcè editi.

OBSERVATORIO DE MARINA
DE
SAN FERNANDO.

INSTITUTO
OBSERVATORIO DE MARINA
de
SAN FERNANDO

50

Excudebat Henricus Stephanus
ANNO M. D. LXXXI.

1581

HISTORIA

RETOPION BIBLIAE

HISTORIA

LIV. VIII.

Quia Anaximander Babiloniam interpretatur
et quia in supposito textu examine
et in marginibus adscriptis
Eusebii Hieronymi Stephani exordium
Graecae contextus locum et quomodo
et exponitur.

HISTORIA

diagramma in scriptura
et in Graeco editi.

Excudit Henricus Stephanus
ANNO M. D. LXXI.

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF TORONTO

NOBILISS. ET MODIS OMNIBVS

GENEROSISSIMO VIRO,

PHILIPPO SIDNEO,

HENR. STEPH. S. D.

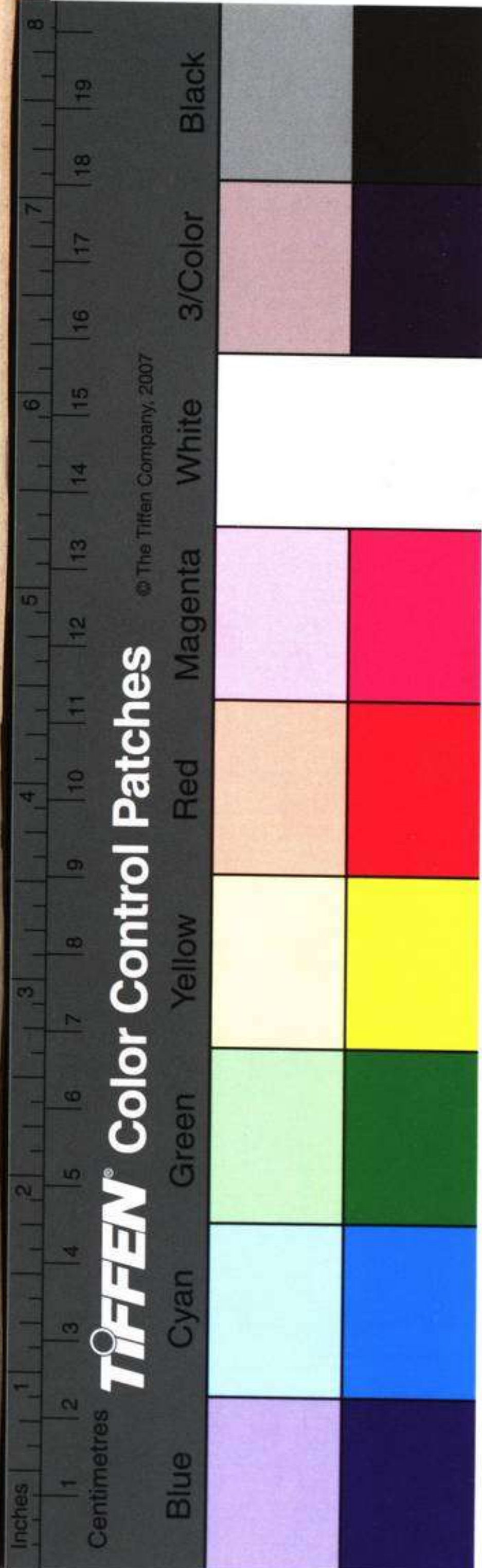

*VID Sidneus agit? monitus multumq; monēdus
Ut partas tueatur opes, & perdere vitet
Dona palatino puero quæ infudit Apollo.*

NON abs re profectò, mi Sidnee, istos Horatii versus, ita *ἔλαττε-
ποιηδύοις*, de te vsurpo: alia quidē te monēs de re quàm suum ille Cel-
sum, sed non minus certè meis te quàm illum Horatianis egere mo-
nitis existimans. Quì verò non existimem, quum mihi ante oculos
pono quàm varia literarum à studiis auocamenta suis obiicere so-
leant hospitibus quæ dicuntur aulæ? Hæc enim, licet vetustis ac pri-
mariis scriptoribus Græcis ignota, sola tamen in vsu tandem mansit
eius rei appellatio quam Xenophontem, de Persarum rege loquen-
tem, *ἢ Συρῶν* nomine intellexisse, primus ostendi. Ac certè commo-
dum, in *αὐλῆς* simul & Xenophontis mentione, Cyri recordor, qui ea-
dem bonum regem quæ bonū pastorem facere aiebat: & diuina fieri
prouidentia cogito vt reges vel in illo vocabulo (siqui eius originem
sibi declarari velint) habeāt quo sui officii satis superque admonean-
tur. Eam tu originem, ab eorum quopiam ad quos legatus profici-
sceris interrogatus, non aliunde melius quàm ex Homero tuo aperire
possis. Licet enim verear ne hunc quoque scriptorem tibi. è manibus
aula excusserit, tuum tamen dico quòd cum illo in gratiam redire fa-
cile tibi sit futurum. Idque tibi sum autor vt primo quoque tem pore
facias, vt vel illius præsidio aduersus aulicas Sirenas tutus esse possis:
quibus plerosque summo itidem loco natos prædam in ista ætate esse
non ignoras. Immo verò cur ego tibi ab vllis vllius aulæ illecebris vl-
lum imminere periculum suspicer, quem ab omnibus iis esse instructif-
simum scio quibus fortiter illis resisti potest?

Vnū igitur vereor (vt ad monita illa vnde initium sumpsi reuertar)
ne aulica negotia plus in te quàm tu in teipsum iuris habeant, & non
tibi tandem sed aulæ viuas. (cui tamen viuere miserrimum esse, exper-
tus scio.) Quamobrem vt ab eorum iniuria te asseras enitendum, &
aduersus ea pro otio literario, aut aliqua saltem eius parte, pugnan-
dum tibi est. Quòd si metuis ne illis, omne tibi otiū eripere, & modo-
non omnes è manibus excutere libros conantibus, succumbas, téque
eiusmodi hostibus dedere esse tibi necesse vides: hoc saltem suo dedi-
titio gratificentur, vt historicos ei relinquāt. Si ne hoc quidem conce-
dere voluerint, tamen quum eos quos mitto acceperis, aliquid laxa-
menti ab illis hostibus cum quouis periculo extorque potius, quàm te
tāto fructu quātus ex horum percipi lectione potest, priuari patiaris.

Duos enim ad te mitto historię scriptores: nouū vnum (quia nunc
primùm in lucem, suo sermone loquens, prodit) alterum à me reno-

uatum : id est, noua diligentia pristinae integritati magna ex parte restitutum (vt de nouo receptae eius interpretationis examine taceam) Duos, inquam, historiographos ad te mitto, qui vel primum inter eos tenere locum debent, quorum lectio nostri temporis aulicis multum non solum utilitatis, sed voluptatis quoque (vtpote sui seculi principes eorumque aulas tanquam in speculo representantium) afferre potest. Adde quod, quo propius eorum, praesertimque posterioris, historiae a nostro seculo absunt, (inter eos quidem certe qui vsque ad barbarie omnino infectam aetatem non peruenierunt) eo etiam maiorem cum illo, id est hominum illius vita & moribus, cognationem habent. Duos igitur hosce commentarios historicos, duo puta esse theatra in quibus earum quae tunc erant aularum comediae, tragico-comediae, tragediae aguntur : (ita quidem vt comediarum exiguus, tragicocomediarum magnus, tragediarum maximus sit numerus) a quibus si ad aulas nostri temporis venias, de iisdem magna ex parte rebus oculis tuis atque auribus credere cogaris, de quibus alioqui praes admiratione suspectam illorum theatrorum fidem habuisses. Esto tamen, aliqua narrari a quopiam historiae scriptore, quorum nulla hoc seculum nobis exempla exhibeat, an propterea eius apud nos fidem periclitari aequum est? Verum vt de his tantum in praesenti loquar (quosdam enim esse historicos scio qui fide historica verba sua non alligent, vt Nasonis vtar verbis) persuasum certe habeo, hoc historicorum par non vltimum inter eos etiam mereri locum, qui (quae potissima scriptorum historiae est laus) veritatis & eruendae e tenebris & in lucem proferendae valde studiosi fuerunt. Vel potius, eorum quidem vnum, haud vltimam, alterum vero, vel primam mereri hac in parte laudem mihi persuadeo. Erunt enim fortasse qui tantum honoris historiae Zosimi deferendum negent, quod eius criminatibus aures patefecerint : at Herodiano minimè denegaturos puto : quum nullus vnquam eum, quod sciam, criminatus fuerit : fortassis autem ne in suspicionem quidem vnquam venerit. Hoc quidem certe constat, eum multorum quae commemorat factorum *αὐτίκην*, multorumque dictorum *αὐτίκων* fuisse : nullamque Romanam historiam extare, quae tam mirabiles rerum in Romano imperio vicissitudines non plurium annorum spatio complectatur.

Quamuis autem is sis (si modò te aula non mutauit ab illo quem in Germania primum, deinde in Austria cognoui) qui, si hunc scriptorem in manus sumas, interpretis opera carere possis : tamen eorum quae circa interpretationem in gratiam eorum praestiti qui non itidem sine cortice (vt est in prouerbio) natate queunt, tibi quoque iucundam fore lectionem confido. Itaque vt ea etiam legas te hortor : tibi valedicturus, si prius quos de duobus istis historicis scripsi versus adiecero :

Roma habuit facies quas pauco in tempore multas.

Cernere si quis vult, has legat historias.

Qui titubantem vult Romam tandemque cadentem.

Cernere, praecunctis hos legat historicis.

QUANTVS uir fuerit Politianus, cum alia pleraque eius scripta ostendunt, tum uerò hæc ipsa Herodiani interpretatio. Eius enim Latinum sermonem si plerisque in locis cum Græco Herodiani certare dixerò, non dubito quin assensores sim habiturus quicumque iudicio ualent, et sunt in utraque lingua quantum ad ferendum hac de re iudicium satis est, exercitati. Verùm ut hoc eos fassuros esse confido, ita etiam minimè negaturos puto, eum non paucis in locis interpretationi suæ habenas ita laxare, ut eam assequi non alij quàm ipsi aut ipsorū similes possint. id est, tantam suæ interpretationi non libertatem solum sed et licentiam permittere, ut in Latino eius sermone Græcū Herodiani agnoscere ij demum possint qui magnum in Græcæ linguæ cognitione progressum fecerunt. Quo fit ut in multis locis, si ad collationem Latinorum cum Græcis ueniendum sit, ijs demum usui interpretatio illa esse possit, qui eius usu facile carere possunt. Eosdem minimè inficiaturos existimo, quædã eum elegãtius quàm fidelius esse interpretatum: atque adeo in nonnullis non ut Politianum, sed ut hominem, omnino esse allucinatum. Quinetiam nonnulla apud Herodianum non parui momenti esse, quorum cognitione lectorem interpretatio illa fraudauerit. Quæ quum ita sint, meum de hac editione consiliū, quæ in illam interpretationem inquirat, facile illis me probaturum spero. Verùm et quædam eorum quæ dixi proponere exemplum uisum est.

VT igitur primum uerba faciam de meam eos locos inquisitione quos elegantius quàm fidelius esse interpretatum dixi (quorum quidem maximus est numerus) in prima pagina ipsoq; operis proœmio, hæc legimus, tenues per se res atque humiles scribendi tamen artificio longè supra veri fidem sustulerunt: quæ tanta cum elegantia dicuntur ut ad eam nihil accedere posse uideatur, sed elegantius quàm fidelius Græca interpretantur: quum Herodianus non dicat altius sublata esse quàm ut fidem ueritatis, siue tanquam uera, impetrare possint: sed supra ipsam sublata esse ueritatem. Itaque aut fidelis interpretis officio hîc non fungitur, aut certè Latinitate abutitur, quū dicit, supra veri fidem sustulerunt: pro supra uerum sustulerunt. Nam illo genere loquendi eo quem dixi modo Latinos uti, atque ut illis maiora fide ueri nonnulla sunt, quæ tamen sunt uera, ita etiam tolli supra ueri fidem ab illis dici quæ tamen supra uerum minimè tollantur, in meo Græcæ linguæ Thesauro docui.

A loco illo ad quendam ueniam, cui illa ipsa uox fides eleganti quidem loquendi genere, sed, propter ambiguitatem, minimè uerborum Græcorum interpretationi apto, adhibetur. Legimus enim pag. 65, huius editionis, Cogitarè institit quo pacto sibi uniuersum Rom. imperium liberisque suis bona fide adiudicaret. Hoc enim quotusquisque de alia bona fide intelligendum putabit, quàm ea quæ iurisconsultis identidem in ore est? Atqui Græca uerba id quod margini adscripsi sonant, Vniuersum Rom. imperium in se suosq; liberos transferre, & firmum ac stabile reddere. Fidelem autem uocare eam interpretationem non possum, quæ bona fide (libet enim illa ipsa uerba usurpare) cum lectore non agit, sed aliud in recessu habet quàm in frõte ostendit.

Quamuis porro exempla me allaturum dixerim locorum quos elegantius quàm fidelius uertit, tamen esse etiam multos in quibus nec elegantia sermonis

studuerit, nec fidi interpretis officio functus fuerit, sed planè (ut eodem quo antea utar uerbo) allucinatus sit, ostendent quæ margini passim sunt adiectæ interpretationes. Sed non idem de illis omnibus dici locus potest. Quidam enim aliquid minus usitatum habent, quod illi occasionem impingendi dedisse uideri queat: at in nonnullis nihil tale perspicimus. Exemplo erit eius interpretatio cuiusdam loci libri quarti. pag. 93, huius editionis, in quo uix dixerim maioremne Herodiano an Marco imperatori iniuriam illa faciat. Hæc enim Herodiani uerba, Μάρκος αὐτὸς φιλοσοφίαν καὶ ὑπεικείαν ἀρεσποιοῦντος, Politianus ita uerterit, Marcus ipse philosophiæ simulator ac mansuetudinis. Atqui nonne lector, qui Græca uerba non intelligens hisce Latinis fidem tribuet, Herodiano contra derogabit? Quam enim laudem Marco libri primi initio, ut notam, testatam & peruiulgatam, dedit, hîc in ijs quæ Antoninum dicentem inducit, in dubium uocari uel potius illi ut indebitam adimi uidemus: quum tamen apud eos loquatur Antoninus qui suam Marco laudem eripi æquo animo minime tulissent. Vnde igitur factum dicemus ut Politianus locum hunc ita uerterit? Ex eo quòd non cogitauit (absit enim ut eum nescisse dicam rem quam Græcæ linguæ multo quàm ille minus periti scire possunt) uerbum ἀρεσποιοῦντος aliud etiam quàm simulare significare: præsertim quum a uisatiuo non infinitiuis est iunctum. Quomodo igitur Latine reddendus locus ille erat? Ita, Marcus ipse qui philosophiam & mansuetudinem sibi uendicabat. uel, sibi assererat. Potest enim quispiam qui aliquid sibi uendicare aut asserere dicitur, id pro suo iure facere, nihilque indebitum arrogare, intelligi.

Subiungam loco illi alium, in quo quum de Antonini cæde agatur, & is minime defensus occubuisse à Politiano dicatur, hæc interpretatio Antonini militibus, præsertimque eius satellitio, perfidiæ notã inurere poterit, apud eos qui Græcam uocem non intelligent, aut non satis attentè uim eius expendent, neque ad præcedentium lectionem progredientur. Verum in rem præsentem ueniendum est. Legimus igitur lib. 4. pag. 105, ἀρεσδοκίως καὶ ἀφυλάκτως ὁ Ἀντωνίνος ἀνέστη: quæ Polit. uertit, de improviso Antoninus minime defensus occubuit. An ex hac interpretatione intelligere poterit lector, neminem prorsus circa se habuisse Antoninum à quo defendi posset? Non certè: sed potius, minime à suis defensum fuisse, quum defendi posset: ut quibusdam alijs imperatoribus accidisse, tum apud hunc historicum tum apud alios legimus. Et tamen non hoc sed illud intelligi uoluit Herodianus, quum dixit ἀφυλάκτως, quod sonat Absque custodia, uel Remotis custodibus. Perinde ac si dixisset, ἔδυνα ἔχων ἢ φυλάκων, uel τῶν σωμαφυλάκων: præter eum quidem certè qui quum ad eum tanquam nutu uocatus accessisset ei pro custode seu satellite interfectore extitit. Dicerem Custodibus destitutus, uel custodia: nisi & hoc ambiguum fore uiderem: quia intelligi posset, suos illum custodes (equites Germanos) perfidè agentes, destituisse. In quo certè maxima illis fieret iniuria: quum legamus eos illum minime tum circumstetisse: sed, simulatque facinus illud conspicati essent, omnem ad persequendum interfectorem contentionem celeritatẽque adhibuisse: & quidem tantam ut missilibus confoderent. Quòd si Antoninum illi Germani equites destituisent, ac minime defendissent, quum tamen possent, tanto maior eorum perfidia fuisset, quo magis fidem illis de salute sua Antoninus habebat, quòque maiore eos amore prosequeretur. Sed tantum abest ut erga uiuentem paria in amore non fecerint, ut etiam multo post eius mortem amoris illius indicia ostenderint.

Alia exempla interpretationum quæ lectorem Græcæ linguæ imperitum, aut certè non satis peritum, in magnum impellere errorem possunt, sparsim in

hac editione uidentia tibi relinquam, conferendo Politiani uerba cum ijs quæ
 margini adscripsi. Quum autem in eo quem modo examinavi loco ignoratione
 uocabuli Græci peccatum esse dici non possit, contra sunt alij ubi hoc nemo infi-
 ciari queat. Atque hoc sunt in numero omnes in quibus ἐπέκεινα legitur. illi enim
 ubique aliam dedisse quàm suam significationem uidemus. Sic etiam uerbo
 ἀκρωτηριάζεσθαι quid significaretur, non intellexit. Quum enim Herodianus
 scribat libro sexto, καὶ ἠκρωτηριάθησαν ἐκ ὀλίγου ἐν διεξιμέρω χρόνῳ, ille uocem
 hanc Græcam Latina attriti reddit: simul ex duobus membris unum, suo more,
 faciens. At qui uerbo ἀκρωτηριάζεσθαι non declarari Atteri, sed idem quod ibi in
 margine dixi, cum aliunde constare potest, tum uerò ex Xenoph. libro septimo De
 expeditione Cyri: pag. 239 meæ editionis, καὶ τὸ Ἑλλήνων πολλῶν καὶ ῥίγες ἀπεκίοντο καὶ
 ὄπα. siue ἀπεκίοντο, aut ἀπεκίοντο. tot enim modis locus ille scriptus inueni-
 tur. Sic etiam putauit uerbum σκύλλειν esse Spoliare (nimirum ad σκύλα respi-
 ciens) quum sit Vexare, Fatigare. Nam libro septimo, pag. 149, σκύλας δὲ καὶ ὑβεί-
 στας uertit, Spoliatos omnique ignominia affectos: quum Herodianus non
 Spoliatos sed Fatigatos intelligat, longo uidelicet illo difficilique, cuius men-
 tionem fecerat, itinere. Sic idem scriptor libro quarto dicit, ἵνα δὴ μὴ πάντα τὸν
 στρατὸν σκύλλῃ, intelligens noluisse totum exercitum fatigare eo quod conficiendum
 erat itinere. (Sed Politianus hîc uerbum illud non interpretatur, sicut nec ea
 quæ illi adiuncta sunt) Sic etiam Euangelij Marci cap. quinto σκύλλειν illa ipsa
 de re dicitur: ideoque πῶς ἐπὶ σκύλλεις τὸν διδάσκαλον, aptè redditum iri puto,
 Quid amplius fatigas magistrum? conficiendo uidelicet hoc itinere. Poterat
 autem hæc fatigatio esse non ex longitudine itineris, uerùm ex eo quòd inter
 eundum à turba comprimeretur. Interdum uerò, quum idem uocabulum duas
 significationes habeat, eam ponit quæ loco minimè conuenit, tanquam alterius
 nescius, aut certè immemor. Huius rei exēplum attuli iam in uerbo ἀποσκευάζεσθαι:
 sed recordor et aliud, in uerbo ἀποσκευάζεσθαι. Nam sonat quidem hoc uerbum
 nonnunquam quod Latini dicunt De medio tollere: sed non semper. Inter-
 dum enim est tantùm submouere, uel submotum amādare aut ablegare aliquò:
 ut Cicero Remouere et ablegare coniunxit. Hoc igitur non illo modo ἀπο-
 σκευάζεσθαι debuit interpretari, pag. 144. Iam uerò et quædam sunt uocabula
 quæ quem apud Herodianum usum habeant non animaduertens, malè est in-
 terpretatus. Exemplum habes libro quinto, pag. 111, ubi dicit Herodianus, οἱ δὲ
 ἐκ μετρίων ἀρχαίων εἰς πῦρ ἐλθόντες. Nam μετρίων ἀρχαίων non modestiam
 cum Politiano sed mediocres administrationes (id est, quarum mediocris
 et certis limitibus circumscripta esset potentia) mecum interpretabitur, qui et
 antithesin quæ ibi est considerabit, et quem passim habeat usum apud Hero-
 dianum hoc nomen. Nam in illo ipso legitur libro, τῶν ἐν ἀξιώσει ἰνὶ ἢ ἀρχαίων κα-
 θεστώτων. item, ἀλλ' οἱ τ' ἐπαρχοὶ τῶν στρατοπέδων καὶ οἱ ἐν ταῖς μεγίσταις ἀρχαίαισι.

Nonnulli autem sunt loci in quibus dubites aliāne scripturam sequutus
 sit, an aliud agens eos ita sit interpretatus: quum non solùm diuersa sed contra-
 ria etiam alicubi sit eius interpretatio Græcis quæ habemus uerbis: et quidem
 plerunque talibus ut alia minimè quærenda uideri possint. Sic lib. 7, pag. 151,
 quum scriptum sit μεσάζουσης ἡμέρας id est, quum iam meridies esset, apud
 Politianum legitur nocte intēpesta: nimirum perinde ac si non μεσάζουσης
 ἡμέρας, sed μεσάζουσης νυκτός scriptum esset. Libro item quinto, pag. 125, pro-
 hisce Græcis uerbis, ὡς τὸ Ἀλεξάνδρου περὶ ἡμέρας μέλλοντος, id est, quasi iam
 esset moriturus Alexander, legitur apud illū, quasi iam obiisset Alexan-
 der. His locis addendus est quidā libri tertij, pag. 81: ubi quum et exēplaria unde
 manauit prima Herodiani editio, exhibuerint hæc scripturam, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐ-

nis, id est, fratrem ipsius: Politianus dicit, pariter cum filiolo quem pepererat. Sunt profecto et alij quidam loci qui his possent adiungi: sed unum addere contentus ero: in quo manifestius ac certius quam in quoquam alio, id quod dixi, esse potest: nimirum Politianum aliud agentem ita interpretatum esse. Is est libro primo, pag. 19, καὶ τὴν δεινὴν τὰς αἰτίας εἰς αὐτὸν ἀναφέρουτες: quæ sonant, & illorum malorum causam in eum conferentes: at eæ, Politianus pro Græcis illis Latina ista nobis dedit, ac totius causam pestilentiae in eum conferentes: quum tamen de pestilentia iam non agatur, sed de fame. Verum quum pestilentiae proximè præcessisset descriptio, inde ad famis descriptionem transisse historicum, illi tum in mentem non ueniebat. sed cum alia ἀμαρτήματα, tum uel maximè μνησθητέα, in magnis præsertim uiris, impetrasse semper ueniam scimus: quod tam multa apud eos resplendeant ut siquid sit tenebricosi, à splendore illo uelut absorbeatur: et qualis in pulchro corpore est naevus, talia esse illa in pulchro opere peccata uideri possint.

Exempla autem eius quod tertio loco proposui (quum dicerem nonnulla non parui apud Herodianum esse momenti, quorum cognitione lectorem interpretatio Politiani fraudasset) non diu quaerenda tibi fuerint, ea quæ margini adscripsi legere uolenti. Partim enim ibi, partim in ijs quæ in ipso textu (ut uulgo loquimur) posui, supplementum illud interpretationis Politiani habes, quod in titulo tibi promisi. Ac certè in ipso textu lubentius id quam in margine multo pluribus in locis dedissem, nisi ad inserenda interpretationi Politiani ea quæ deerant mutandum aliquid in ea fuisset. quod ego facere religioni habebam. Quaedam porro sunt ex ijs quæ in illa sunt omissa, quæ quum prima fronte uideri leuia possint, contra, si attentius ea consideraueris, non parus esse ponderis iudicabis. Quod certè his dici de uerbis potest, libro tertio, γὰρ οὐ σαφρονίστη δέλω. hæc enim à Politiano prætermissa, sonant, quum per matrimonium reddere eum moderatum uellet. siue ad modestiam componere (ut ipse Politianus alicubi uerbum illud reddit) uel, ad bonam frugem adducere. aut, ad sanam mentem reducere. uel, elatiores eius spiritus reprimere. Quum autem primo aspectu dicturus sit aliquis fortasse, nihil istis subesse uerbis quod scire magnopere lectoris intersit, magnam tamen matrimonij laudem completuntur: adeo ut testimonio illorum aptissimè sit usus, quum probare uolet animis hominum illius seculi eandem quam huius ætatis hominibus insitam de matrimonio opinionem fuisse. sed nonnulla etiam inseruisse me Politiani uerbis fateor, quæ tantum ad exprimendam uerborum uim conducunt. Verum alicubi eas quoque adiectiones lectori non contemnendas uisum iri mihi persuadeo. De talibus loquor qualem habes in fine libri quinti. quum enim scripserit Herodianus καὶ πάλιν ὑπὸ τῆ μητρὶ καὶ τῆ μάμμη παιδαγωγούμενον, et Politianus interpretatus sit, atque adhuc auixæ præceptis obtemperantem: ego non solum matris adieci, sed etiam tanquam pædagogorum, alio typorum genere hæc adiecta scribens: hoc modo, atque adhuc matris et auixæ, tanquam pædagogorum, præceptis obtemperantem.

In ijs demum locis aliquid mihi permisi quibus typographici errores, et quidem inueterati, suberant: (ut quæ aliorum typographica inflixerant uulnera, meum sanaret) pro armis, exempli gratia, substituens armillis: et summissis pro summis, et ceream imaginem pro certam imaginem: item pridie pro pridem: nec non deligebat pro diligebat. Alia erant de quibus te monitum uolebam lector, sed quum me charta deficiat, uale.

ἩΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ

HERODIANI HISTO-

Μὲν βασιλείας ἰσο-
ειῶν βιβλία ὀκτώ.

RIAE DE IMPERIO POST
Marcum, vel De suis tempori-
bus, libri VIII. ANGELO
POLITIANO interprete.

INTERPRE-
tationis, huius par-
tim supplementis
partim examen
AVTORE
HEN. STERN.

BIBΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

LIBER PRIMVS.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

PROOEMIUM.

Ἰ πλείοσι τῶν παλαιῶν συλκο-
μῶν ἰσραήλ ἀρχι-
τέκτων, οἰκῶν τε παλαιῶν
γεγονότων μνημῶν ἀνα-
νεώσασθαι ἀποδοσάτων, παρδεί-
ας κλέος ἀίδιον μνημῶν, ὅπως
μὴ, σιωπήσαντες, λάθοιεν εἰς τὸν πο-
λιῶν ὄμιλον ἀριθμῶν, τῆς μὲν
ἀληθείας ἐν ταῖς ἀφηγήσεσιν ὠλι-
γόρησαν, οὐχ ἦκιστα ἢ ἐπεμνήθησαν
φρασίως τε καὶ ὀφωνίας. διαρροῦ-
τες ὡς εἶπεν καὶ μὴ τῶδες λέγειεν,
τὸ μὲν ἡδὺ τῆς ἀκροάσεως αὐτοὶ καρ-
πώσον, τὸ δὲ ἀκρεβές τῆς ἐξέτασεως
οὐκ ἐλεγχθήσεται. εἰσὶ δὲ οἱ παρὰ
ἔχθραν ἢ μῖσος τυραννῶν, κολα-
κίαι τε ἢ πῶν βασιλέων, πόλεως
τε καὶ ἰδιωτῶν, ἀπελθὲν ἔμικρά ἐρ-
γα, λόγον ἀρετῆς, δόξην παρέδωκαν
τῆς ἀληθείας μείζονι. ἐξ ἧς ἰσο-
εῖαν εὐπαρ' ἄλλων ἀποδέξασθαι
ἀγασθὸν τε καὶ ἀμαρτυροῦν, ἰσὺ
νεαρὰ δὲ τῆς ἐν τευξομῶν μνη-
μῆ, μετὰ πάσης δῆλθους ἀκρεβείας
ἤθροισα εἰς συγγραφῆν, οὐκ ἀτερπῆ
τιῶν γὰρ καὶ τοῖς ὑπερον ἔσειδα
προσδοκίσεως, ἔργον μεγάλων τε
καὶ πολλῶν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ γνο-
μῶν. εἰ γοῦν τις παλαιῶν πάντα
τὸν ἀπὸ τῆς Σεβαστοῦ χρόνον, ἔξ ὧν
παρ' ἡ Γαμαίων δυναστεία μετέπε-
σεν εἰς μοναρχίαν, ἢ αἱ βύροι ἐν ἔ-
παι παρὰ του δακοσίους, μέχρι τῆς
Μάρκου καρῶν, ἔτε βασιλευσῶν οὐ-
τως ἐπαμύλοισι δαδοχαί, οὔτε πο-
λέμων ἐμφυλίων τε καὶ ξένων τυ-
χῶν ποιήσας, ἐθῶν τε κινήσεως, καὶ
πόλεων ἀλώσεως, τῶν τε ἐν τῇ ἡμε-
δαπῇ καὶ ἐν πολλοῖς βαρβαροῖς
tas gentes, tot vrbes nostras barbarasque expugnat is : prater ea

VI res antiquas po-
steris prodiderunt, ve-
teremque historiae me-
moriā renouare li-
teris studuerunt, ii magna ex
parte, dum famā eruditionis affe-
ctant, nomēnque suum conātur
ab iniuria obliuionis afferere, mi-
nus sanè multā in veri peruesti-
gatione, quā in exornāda com-
ponendāque oratione industriam
posuerunt: rati scilicet, neque si-
quid in rebus à suo seculo remo-
tissimis falsi proderetur, posse re-
felli, & se tamen suauitate narra-
tionis amplissimum laboris inge-
niique sui fructum percepturos:
alii verò, priuatis inimicitiiis, ty-
rannorumque odio prouecti, aut
in laudes principum, ciuitatum,
priuatorumque hominum, immo
dicis assentationibus effusi, tenues
per se res atque humiles, scriben-
di tamē artificio λόγῃ * supra veri-
fidem sustulerunt. Ego verò con-
trā, nō quidem acceptam ab aliis,
aut incognitam aut * testibus egen-
tem historiam, sed eorum qui le-
gent, [sensibus adhuc] memoriae-
que recentis inhaerentem, summa
vel fide vel diligentia collectam,
conscribendam suscepi: sperans
haud iniucūdam fore posteritati
earum rerum notitiā, quae multae
sanè atque magnae haud ita longo
tempore acciderunt. Nam si quis
ab Augusto vsque [principē] om-
nem etatem cōplectatur animo,
quum scilicet Romanorum po-
tentia ad vnus est * arbitrium de-
uoluta, ne annis quidem illis cir-
citer ducentis (tot enim fermè ad
Marci tempora numerantur) aut
imperatorum tam diuersas succes-
siones reperiet, aut bellorum vel
ciuiliū vel externorum tā varios
casus atque euentus. * in tot exci-

Plerique eorum
qui in congeren-
da historia tem-
pus atque operā
posuerunt, & re-
rū quarundam o-
lim gestarū mem-
ren. studuerunt,
sempiternā erud.
laudem ambien-
tes (ne, si tacerēt,
hoc incautis con-
tingeret, vt aliqui
ē vulgo censerēt-
tur) & veritatem
quidem in narra-
dis rebus negle-
xerunt, non mini-
mam verò circa
genus dicendi, &
vocalitatem, cu-
ram adhibuerūt.
Confidebant e-
nim, etiam si quid
fabulosi memora-
rent, eam quae
auditorum auri-
bus perciperetur
voluptatem, fru-
ctuosam sibi fore:
quā autem ex-
actè singula exa-
minassent, nō in-
quisitum iri. Sed
aliter, etiam posse
verba postrema le-
gi videntur, vt no-
tanti eregione.
Supra verum sust.
Alio autē sensu di-
ci, supra veri fi-
dē, docui in Thes.
Gr. lin. in Meisov.
testibus carentem
dominatum
For. scripsit Polit.
non tot.

IN QVOS-
dam locos an-
notatiūculā,
quibus aut re-
stituūtur aut
exponuntur,
AVTORE
H. STERN.

Sic paulo post
ἰσραήλ ἢ ἄλλοι
ἀριθμοὺς γρα-
φῶν.

Rectè disting.
post μὴ, quia
ferunt ad λά-
θοιεν, non ad
σιωπ.

si λάθοιεν ἐν
ἀριθμοῦ μὲν οἱ
πῶ ἰσραήλ, in-
telligētia erit.
Ne, si tacu-
issent, laterēt
(id est, ignobi-
les & obscuri
essent) qui pro-
pter qui in vulgo
numerarētur:
id est, aliqui ē
vulgo habere
zunt.

Alio qui dictū
erit λάθοιεν
ἀριθμοῦ με-
νοι, vt infra.
Cōmodo qui-
dam dicit λή-
σεις ἀπολόμε-
νος. sed ἀπο-
λόμενος πα-
λὲν in aliis edit.
legitur.

For. τὸ δὲ ἐκ
ἀκρ.

Δόξην παρὰ
phrasin rana,
quae sonat, in
opinionē ve-
ro maiorem
adduxerunt.

Cum πικίλας
subaud. οὕτω
expraes.

For. ἀλώσε-
τεσσάνας
quod suban-
diatur & ἐν
φθοράς: at το-
σέτους, cum
σέτμοις.

Vitas q. tyr. & pr. incredibiles, quæ antea vel rarò vel ne vllò quidem modo commemo- ratz fuerunt.

Diuisum enim an- nis sexaginta im- pertum in plures principatus quàm pro illo temporis spatio, res multas variâsque atque adeò admiratio- ne dignas tulit. Quippe &c.

terræmotus, & pestilentias, *vitas quoque principum & tyrannorū adeò nouas atque inauditas, vt nulla iis apud veteres confimilia exempla, aut certè quampaucis- sima inueniâtur: quorum alii diu- turnam, alii breui potentiam ob- tinuerunt: nonnulli autè, vix dum inito honore, imperatorésque duntaxat appellati, eodem illo quo susceperant die imperium a- miserunt. *Nam quum sexaginta annis plures quàm pro tempore principes vrbs Roma pertulerit, factum ex eo est vti multæ sanè variæque res atque admiratione dignæ exorirentur. Quippe ætate prouecti principes, vt pote rerum negotiorūque periti, diligētius sese suosque regebant: contra ado- lescentes, molliter atque indulgen- ter habiti, noua scilicet permulta designabant. Quo factum est vt dispari ætate atque licentia, dispa- ria quoque studia morésque se- querentur. Hæc quemadmodum gesta sint, temporum ipsorum at- que principum seruato ordine, perscribemus.

Imperator Marcus filias quidē suscepit complures, mares au- tem duos. horum alter, natu mi- nor, adolescentulus admodum fa- to est functus: (Verissimo nomen fuit) alterum verò, Commodum nomine, magna diligentia curâ- que pater educavit, accitis vndi- que viris doctrina claris, maxi- mâque proposita mercede, vti mo- res pro se quisque filii ingeniū- que excolerent. Filias porrò, quū adoleuissent, optimis ex ordine senatorio viris collocavit. Neque enim *qui longam generis seriem præferrent, aut qui opes nimias ostentarent, sed qui morum pro- bitate, atque modestia, vitæque innocentia præcellerent, eos sibi generos deligendos putabat. Hæc enim *sola animi bona certa esse stabiliâque ducebat. Virtutē nul- lam nō magnopere exercuit: adeò literarum antiquitatis studiosus, vt nemini sit in eo genere Græco- rum Romanorūque secundus. Argumento sunt permulta quæ ab illo dicta atque conscripta ad nos vsque peruenerunt. Adeò ve-

γῆς τε σεισμοῖς, καὶ αἰέρων φθορῶν, τυραννῶν τε καὶ βασιλέων βίους πα- ραδόξους, ὡσπερὸν ἢ ἀσπινθῶν ἢ μῆτι' ὅλως μνημονοῦθέντας. ὧν οἱ μὲν ὀπιμνικέστερον ἔχον τιτὸ ἀρχῶν, οἱ δὲ πρὸσκαίρον τιτὸ δυναστείαν. εἰσὶ δὲ οἱ μέχρι προσηγορίας καὶ πμῆς ἑφημέρου μόνης ἐλθόντες, ἀδέως κατελύθησαν. μελεθεῖσα γὰρ ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ ὅν ἔτεσιν ἐξήκοντα εἰς πλείους δυναστείας ἢ ὁ χρόνος ἀ- πήτει, πλὰ καὶ πικίλα λυέσκε καὶ θαύματος ἄξια. οὕτω γὰρ οἱ μὲν τιτὸ ἡλικίαν προεσβύτεροι, τῆ ἐμπειρίᾳ τ' παραμάτων, ὀπιμνικέστερον ἐαυ- τῶν τε καὶ τῶν ὑπηκόων ἤρξαν. οἱ δὲ κομιδῆ νέοι, ῥαθυμότερον βιώσαντες, πολλὰ ἐκαυνοτόμησαν. διὸ ὡρ εἰκό- τως ἐν ἡλικίαις τε καὶ ἰξοισίαις δια- φόροις οὐχ ὅμοια γέγονε τὰ ὀπιτη- δεύματα. ὡς δὲ ἕκαστα τούτων πε- παρακτα, καὶ χρόνους καὶ δυναστείας διηγήσομαι.

Scribo ὀπιμνικέστερον

Τὸ βασιλεύοντι Μάρκῳ θυγα- τήρες μὲν ἐγένοντο πλείους, ἀρρέ- νες δὲ δύο. τῶν δὲ ἀρρένων τούτων ὁ μὲν ἕτερος, κομιδῆ νέος τὸν βίον με- τίμηκε. (Βηλείσμος δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ) τὸν δὲ προεόντα, Κομιμοδὸν κα- λούμενον, ὁ πατὴρ μετὰ τῆς ἄλλης ὀπιμνικῆς ἀνεδρέψατο, πάντοθεν τοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀπιμνικῶν δοκιμοτά- τος ὀπιμνικῶν σιωπάζεσσι ἐκ δὲ κατὰ προ- νήτοις καλῶν, ὅπως σιωόντες αἰεὶ, παιδύοιεν αὐτὰ τὸν νόον. τὰς τε θυ- γατέρας ἐν ὥρᾳ γημοδρίας ἐξέδοτο ἀνδράσιν τῆς συκλήτου βελήης τοῖς ἀρίστοις, ὅ τοις γῆμοις μακράς διαδο- χῆς ἀπατείδας, ὅδε τοῖς πλείου- ταις ἀειβολεῖς λαμπροῖς, κοσμίους δὲ τ' ἔσπον, ἐ σάφρονας τ' βίον γαμβροῖς αὐτῶν γῆμοις δέλων. ταῦτα γὰρ μόνον ψυχῆς ἰδίᾳ καὶ ἀναφαίρετα ἡγεῖτο κτή- ματα. ἀρετῆς δὲ πάσης ἐμνησεν αὐτῶν λόγον τε ἀρχαιότατος τὸν ἑσπεῖος, ὡς μηδενὸς μῆτε Ῥωμαίων μῆτε Ἑλλή- νων ἀπολείπεσθαι. δηλοῖ δὲ ὅσα καὶ εἰς ἡμᾶς ἤλθεν, ἢ λεχθέντα πρὸς αὐτὰ, ἢ γραφέντα. παρεῖχε δὲ καὶ τοῖς ἀρχο-

For. μὲν μεγα- λος ὀπιμνικῶν frequentius sic μὲν πολλὰς ὀπιμνικῶν.

Lib. 3, sing. v- litar, πλούτε ἀειβολή.

Commodus

Qui longa gen. se- ric patritii essent.

Sola, esse animi proprias, posses- siones, & eiusmo- quæ au ferri nō possent, ducebat.

marci lamb

marcus civis

ἀρχαῖοις ἐαυτὸν ὀπαικῆ καὶ μί-
 πειον βασιλέα, πῶς τε παροῦντας
 δεξιούμηνος, κωλύων τε τοὺς παρ' αὐ-
 τὸν δορυφόροις ἀποσοβεῖν τοὺς ἐπιτυ-
 χαιόντας· μόνος τε βασιλέων φιλο-
 σοφίαν οὐ λόγους, οὐδὲ διγμάτων
 γνώσεις, σεμνῶ δὲ ἠδὲ καὶ βίω σά-
 φρονι ὀπιεῖσά τε, πολὺ τε πλήθος αἰ-
 δρῶν σφῶν ἕνεκεν ἢ τῷ ἐκείνου
 καμρῶν φορέ. φιλεῖ γὰρ πῶς αἰετὸ
 ἐπὶ κκοον ζήλω τῆς τῆ ἀρχοντος γνώ-
 μης βιοῦ. ὅσα μὲν οὖν ἐκείνῳ πέ-
 πορακται αἰδρεῖα καὶ σάφρονα, στρα-
 τηγικὴν ἢ πολιτικὴν ἀρετὴν ἔχοντα,
 πρὸς τε πῶς τὰ ἀρκτῶα τῆς γῆς ἔδνη
 βάρβαρα καὶ πικουῦτας, πρὸς τε τὰς
 ὑπὸ ταῖς ἀναπλαῖς πικουμῶν
 τὸν βίον, πολλοῖς καὶ σοφοῖς αἰδρασι
 συγγέγραπται· ἀ δὲ μετὰ τῷ Μάρ-
 κου πελθὺ τῷ πῶς πᾶν τὸν ἐμαυ-
 τῷ βίον εἶδόν τε καὶ ἤκουσα, ἔστι δὲ
 ὧν καὶ πείρα μκτέχην, ἐν βασιλικαῖς
 ἢ δημοσίαις ὑπὸ πρεσβύταις γγρόμηνος,
 ταῦτα σιωέγραφα.

Γηραδὸν ὄντα Μάρκον, καὶ μὴ
 μόνον ὑφ' ἡλικίας, ἀλλὰ καμάποις
 τε καὶ φροντίσι πέρυχαμῶν, ἀραπέ-
 βοντά τε ἐν Πάισοι, γύσος χαλεπὴ
 καταλαμβάνει. ἐπεὶ ὅ αὐτῷ ταῖς
 πρὸς σωτηρίαν ἐλπίδας φάουλως ἔ-
 χην ὑπὸ πῶθεν, ἐώρεα τε τὸν πᾶν δα-
 τῆς μειρακίων ἡλικίας ἀρχομῶν
 ὀπι. βαίνειν δὲ δῶς μὴ νεότης ἀκμά-
 ζουσα, καὶ ἐν ὀρφανία ἰξοισίαν αὐτο-
 κρεάπεια καὶ ἀκώλυτον πρὸς λαβῆ-
 σα, μαθητῶν μὲν καλῶν καὶ ὀπιτη-
 δευμάτων ἀφηνιάση, μέδους ὅ καὶ
 κραυπάλαις ὀπιδῶ ἐαυτῷ. ῥᾶσα
 γὰρ αἰ τῷ νέων ψυχῆ εἰς ἡδονὰς ἰξο-
 λιοδαμῶσαι, ἀπὸ τῆ παιδείας καλῶν
 μετὰ χετθονταί. ὅσα δὲ αἰδρα πο-
 λυῖσθεα, μάλισα ἐπὶ εραπτε μνήμη τῆ
 ἐν νεότητι βασιλείαν πρὸς λαβόντων
 τῶτο μὲν, Διονυσίῳ τῷ Σικελιώτου τυ-
 ράννῃ, ὅς ἀπὸ τῆς ἀγαν ἀκρεαίας,
 ἡγναὲς ἡδοναὲς ὀπι μεγιστοῖς μεθοῖς
 ἐθρεῖτο· πῶς ὅ αἰ τῷ Ἀλεξανδρου
 δαδῶχων εἰς τοὺς ὑπὸ κκοοῖς ὑβρεῖς τε
 καὶ βία, δι' ὧν τῆ ἐκείνου ἀρχὴν κατήχουαν. Πτολεμαῖος μὲν, καὶ μέχρις
 α.ii.

rò civilem sese & commodum
 omnibus principem præstabat,
 vt adeutum cuius dexterâ [pla-
 cidè] daret, neminemq; à suis cu-
 stodibus prohiberi aditu patere-
 tur: solusque imperatorum sapien-
 tiæ studium non verbis aut de-
 cretorum scientia, sed gravitate
 morum, vitæque cōtinētia *vsur-
 pavit. Quo factum est vt magnum
 sapientium virorum prouentum
 ætas illa extulerit. Solent enim
 *plerunque homines vitam prin-
 cipis æmulari. *Quæcunque igitur
 ab illo modeste atque fortiter
 domi forisq; sunt gesta, qualém-
 que porro se aduersus barbaras
 nationes, septentrioni subiectas
 solique orienti, gesserit, ea sunt
 multorū doctissimorumque ho-
 minum comprehensa monimen-
 tis: quæ verò post Marci obitum
 per vniuersam ætatem visa mihi
 auditæque sunt, nonnulla item in
 experiundo cognita, vtpote in pu-
 blicis officiis principalibusque
 versato, ea nunc conscribenda
 suscepi.

Senem iam Marcum, neque æ-
 tate solùm sed laboribus multis
 curisq; confectum, dum in Pan-
 noniis ageret, *grauissimus repē-
 tē perculit morbus. Quare quum
 deploratam planè salutem suam
 sentiret, anxius videlicet agebat
 ne filius qui tum primam inierat
 adolescentiam, siue ætatis feruore
 nimio, siue licentia quadam sum-
 ma, quam in orbitate esset habitu-
 rus, bonis artibus studiisque *re-
 lictis, ebrietati sese & crapulæ de-
 deret. Quippe facile ingenia ado-
 lescentium à recta honestâque di-
 sciplina ad luxum voluptatésque
 delabuntur. Terrebat insuper ho-
 minem *minimè imperitū, mul-
 torum memoria principum, qui
 iuuenes imperium suscepissent, vt
 Dionysii Sicilia tyranni, cuius tā-
 ta fuit intemperantia victus vt no-
 uarum voluptatū inuētores sum-
 mis afficeret præmiis: vt item eo-
 rum qui Alexandro successerunt,
 ita enim contumeliosè violentér-
 que dominati sunt, vt illius impe-
 rio graue dedecus conciliarint.
 Siquidem Ptolemaus eò turpi-

Sanciuit. vel, con-
firmavit.

semper hom. +

Quæc. g. ab illo
fortiter & mode-
rate gesta sunt,
(quibus impera-
toria aut civilis
inest virtus) tam
aduersus eos qui
septentrionales
terræ partes inco-
lunt, quam eos
qui sub oriente de-
gunt barbaros, ea
iunt mult. etc. ne
israelici et legunt
τὰ ἀρκτῶα τῆ γῆς
μὲν βαρβάρους
κατοικούντας.

Sed vni. illas res
gestas ab his sepa-
ras: quasi legere-
tur, ἢ εἰσα πορῶς
τε τοὺς τὰ ἀρκτῶα.

gravis. inuadit.
morbus.

marcus aeger
filij prouidens

Reiectis, aut re-
pulsis vel, excussis
vt equis frana ex-
cutit.

Multarum rerum
peritum. vel mul-
tarum historiarū
per. seu, multum
in histor. uersa-
tum. dionys. tyran.

ptolemaus

Delectione hu-
ius loci vide
annot. ex ad-
uerso.

Dicitur potius
διὰ τῶν ποιη-
τῶν.

Aut deest ali-
quod uerbum
ante δεδῶς
aut scribendum
δεδῶς.

Proprie, hon-
estitas disci-
plinas, vt e-
quus franū,
reiceret.

For. οἷα ὅ αἰ-
δεα πολ. vel,
καὶ, οἷα δὲ
αἰδρα. vel, καὶ
μὲν καὶ, οἷα
δὲ etc.

Ex vet. addi-
di κενῶς.

For. μέχρις τῶ
τῆς ἰδίας ἀ-
δὲ φ. ἔρ.

Antigonus

Nero.

Domitianus

tudinis prolapsus est ut contra Macedonum atque adeo Græcorum omnium leges, etiã sororiis amoribus implicarerur. Antigonus autem, quò Liberum patrem *per omnia* repræsenteret, pro caufia & diademate Macedonico, hederã capiti circumdare, thyrsũmque pro fceptro gestare est solitus. Solicitabant animum senis recentia quoque exempla, ut Neronis ipsius, qui ne à materna quidem cæde abstinuerit, & se ridiculum populo spectaculum præbuerit: ut item Domitiani, qui nihil sibi ad extremã crudelitatem reliqui fecerit. Has igitur tyrannidum imagines *cum animo volutans, inter spẽ metũmque agitabatur. Terrebat præterea illum *Germaniẽ vicina gens, quã nondum planè subiecerat, sed partim in societatem adsciuerat, alios armis bellõque edomuerat. nonnulli etiam ex iis effugerant, metũque principis impræsens continebantur. Quare dubitabat ne

Sibi repræsenti, uel, Sibi ante oculos ponens. q. d. animo figurans. Intel. Germaniẽ gens, quẽ vicina erat. In seq. quam nondum totam subiugauerat.

Desp. mox adolescentis ætate, arma in eum sumerent. uel, eum inuaderent.

Dolere vos atque angì, quum ita me affectum contemplantini, minimè mirandum. Quippe humanum est humanis casibus ingemiscere: multõque magis misericordiam prouocant quæ oculis vsurpamus. *Cæterũm peculiaris vobiscum nostra ratio est. nam de mei erga vos animi cõscientia mutam spero à vobis quasi meo iure beneuolẽciam. Nunc autem illud incidit, quum & mihi sit iudicium faciendum, frustrãne vobis honorem tam diu habuerim, studiũmque omne meum lubens detulerim: & vobis, referenda gratia ostendendum, non esse eorum quæ acceperitis immemores. Videtis filiũ, quẽ ipsimet educaftis,

margorati

Sed me aliquid etiam amplius à vobis habere existimo.

ἀδελφῆς ἰδίᾳς ἔρωτος παρὰ τῆς ἑτέρας, ὅτι τε τοῖς Μακεδόνων καὶ Ἑλλήνων νόμοις Ἀντίγονος ὁ Διόνυσον πάντα μιμούμενος, καὶ κισσὸν μὲν περὶ τῆς κεφαλῆς αὐτὴν καύσας καὶ δαδῆματος Μακεδονικοῦ, δύρον δὲ αὐτὴν σκήπτρου φέρων. ἔπειθ' ἑμᾶλλον αὐτὸν ἐλύπει τὰ μὴ πολλοῦ, ἀλλ' ὑπόγυον ἔχοντα πτωχὸν μὴ μὴ τὰ τε Νέρωνι περὶ τῆς γένεσιν, (ὅς ἐχώρησε μέχρι μὴρῶν φόνος, παρεῖχε τε τοῖς δήμοις ἐαυτὸν καταγέλασον θέαμα) τὰ τε Δομιτιανῶν τε πολυμηδία, τὴν ἐλάττης ὠμότητος ἔδεν ἀπολείποντα. τοιαύτας δὲ τυραννίδος εἰκόνας ὑποτυπούμενος, ἐδέδκει τε καὶ ἤλπισεν. οὐ μετρίως δ' αὐτὸν ἐτάραττον καὶ οἱ Γερμανοὶ γένωντες, οἷς οὐδέπω πάντα ἐκεχειρωτο, ἀλλὰ τοῖς μὲν περὶ τοῖς συμμάχων παρρησίᾳ, τῶν δὲ καὶ κρατήσας ἡμῶν τοῖς ὅπλοις ἦσαν δέπνες οἱ διαδραπέτες, πρὸς τὸ παρὸν ἀνακεχωρήκεσαν, δέει τῆς παρουσίας τοιοῦτου βασιλέως. ὑπώπιδεν οὖν μὴ τῆς ἡλικίας τῆς μειρακίου καταφρονήσαντες, ὅτι τῶν αὐτῶν ἔρα γὰρ τὸ βάρβαρον καὶ ὅτι ταῖς τυχοῦσιν ἀφορμαῖς ῥᾶστα κινεῖσθαι. κυμαίνουσαν ἔχον ποσάυτας φρονήσι τὴν ψυχῶν, συγκαλέσας τὰς φίλους, ὅσοι τε παρήσαν τῶν συγγενῶν, καὶ τὸν παῖδα παρρησιάζοντες, ἐπειδὴ πάντες σωῆστον, ἡσυχίᾳ τὴν σκίμπος κουφίστας ἐαυτὸν, τοιαύτω λόγῳ ἤρξατο,

Vel deest, uel relictum fuit subaudiendũ particip. γυρόμενος seu γυρόντα, aut συμβάιντα, uel aliud huiusmodi.

Pol. uertit quia si legerit πολὺν ὅτι τῶν αὐτῶν.

For. οὕτω διακείμενον. Est autem ἐφ' οἷς ὁρατέμα, id est quod ὅτι τῶν ὁρᾶν με.

Ἀχθεᾶς μὲν ὑμᾶς ἐφ' οἷς ὁρατέμα δακρυόμενος, θαυμαστὸν ἔδεν. φύσιν τε γὰρ τὸ ἀνθρώπινον ἐλεεινὸν ἐν τῶν ὁμοφύλων συμφοραῖς τὰ τε δὲ γὰρ ὑπὸ ὄψιν πεσόντα, οἶκτον παρρησιάζοντα μεῖζονα. ἐμοὶ δέπτι καὶ πλέον ὑπάρχιν παρ' ὑμῶν οἶομαι. ἐπὶ γὰρ ὧν αὐτὸς διακείμενος πρὸς ὑμᾶς, ἀμοιβάσαν βύνοισαν εἰκότως ἤλπιξα. νῦν δὲ καμρὸς βύκαμος ἐμοὶ τε αἰδέσθαι μὴ μάτιω πρὸς ὑμᾶς ποσούτου χόνα ὑμῶν τε ἑ ἀπουδῶν καταπεθεῖσθαι, ὑμῖν τε ἀποδοῦναι χεῖρα, δείξασιν ὅτι ὑπὸ ὧν ἐτύχετε, ἢ ἀμνημονεῖτε. ὁρατέμα δὲ μοι τὸ ὄν, ὃν αὐτοῖς ἀνέθερα ἴσατε,

Recte Pol. ἤλπιξα uertit Spero. nam praef. temp. significat. huiusmodi dare solet Herod. ut qui dicit se spem concepit, hoc praes. spem tamen presentem significat.

Sic infra καμρὸν ὑμῶν ἔχοντες. Alibi uero καμρὸν ὅτι τῶν αὐτῶν dicit.

Pro ὅτι ὑπὸ τῶν scribo ὅτι τῶν αὐτῶν

ἀπὸ τῆς μειρακίῳν ἡλικίας ὀπιθεῖται
 νοντα, καὶ δειρόμην, ὡς τῶν ἐν χιμῶνι
 καὶ ζάλη, τῶν κυβερνησόντων, μὴ ποι
 φερόμενος ὑπὸ ἀτελοῦς τῆς τῶν δειρό-
 των ἐμπειρίας, εἰς φαῦλα ὀπιθηδύ-
 ματα πρὸς ὁρραχθῆ. χυμέα δὲ οὐ
 αὐτὰ ὑμεῖς αὐθ' ἐνός ἐμοῦ πατέρες
 πολλοί, ἀειπόντες τε καὶ τὰ ἄριστα
 συμβουλεύοντες. οὔτε γὰρ χημάτων
 πλῆθος οὐδὲν αὐταρκές πρὸς τυραν-
 νίδος ἀκρῶσιαν, οὔτε δορυφόρων
 φρουρὰ ἰκανὴ ῥύεσθαι τὸν ἄρχοντα,
 εἰ μὴ πρὸς ὑπάρχον ἢ τῶν ὑπηκόων δὴ-
 νοια. μάλιστα δὲ ἐκεῖνοι εἰς ἄρχῆς
 μῆκος ἀκινδυνῶς ἤλασαν, ὅσοι μὴ
 φόβον ἔξ ὠμότητος, * πόθον ἔτι τῆς αἰ-
 τῶν χησότητος ταῖς τῶν ἄρχοντων
 ψυχαῖς ἐπέσασσαν. οὐ γὰρ οἱ ἔξ ἀνάγκης
 δουλεύοντες, ἀλλ' οἱ μετὰ πειθοῖς
 ὑπακούοντες, αὐτοποπι, ἔξω κο-
 λακείας πρὸς πειθῆτος δρώντες τε καὶ
 πείθοντες διατελοῦσιν * οὐδέ ποτε ἀ-
 φηνιάζουσιν, ὡς μὴ βία καὶ ὕβρις
 ὅτι τούτῳ ἀχθῶσι χαλεπὸν δὲ με-
 τρησά τε καὶ ὄρον ὀπιθεῖναι ὀπιθυ-
 μίας, ὑπὸ ἡρεπύσης ἔξοσίας. τοιαῦτα
 δὲ συμβουλεύοντες αὐτὰ, καὶ ἂν ἀ-
 κούει παρῶν ὑπομνησκόντες, ὑμῖν
 τε αὐτοῖς καὶ πᾶσιν ἄριστον ἀποδείξε-
 τε βασιλέα, τῆ τε ἐμῆ μνήμη χειρῆ-
 δετὰ μέγιστα οὕτω τεμόνως αἰδίου
 αὐτῶν ποιῆσαι δυνήσεσθε.

Τοσαῦτα εἰπόντα ὁ Μάρκον ὀπι-
 πεσῶσα λειποθυμία κατεσάρασεν
 ὑπὸ δὲ ἀδενείας καὶ ἀθυμίας, αὐ-
 δις ὑπίαζεν. οἶκτος δὲ πάντας ἕαμε
 βανε τοῖς παρόντας, ὡς μηδὲ κατε-
 χόντας πινὰς αὐτῶν εἰς οἰμωγῶν ἀ-
 ναβοῆσαι, ὁ μὲν οὐ, νυκτός τε καὶ
 ἡμέρας ὀπιθεῖσας μίας, ἀνεπαύ-
 σατο, πόθον τε τοῖς κατ' αὐτὸν ἀθρώ-
 ποῖς εἰκαταλιπὼν, ἄρετῆς αἰδίου
 μνήμῳ εἰς τὸν ἐσόμενον αἰῶνα.

Τελυθίσαντος δὲ Μάρκου, ἐ-
 πειδὴ διεφοίτησεν ἡ φήμη, πᾶν τε τὸ
 παρὸν στρατωπικὸν καὶ τὸ δημῶ-
 δες πλῆθος ὁμοίως πένθει κατείχε-
 το * οὐδὲ πῖς ὡς ἀνθρώπων τῶν ὑπὸ
 τῶν Ρωμαίων ἄρχῶν, ὅς ἀδακρυπῆ

primas nunc adolescentiæ metas
 ingrediētem, quasiq; in salo at-
 que in fluctu vitæ, gubernatori-
 bus indigentem, * ne rerum im-
 peritia de recto quasi cursu abla-
 tus, malis artibus impingat. esse
 igitur vos illi pro me vno multi
 parentes, excolendo scilicet atq;
 optima suggerendo. Neque enim
 aut pecuniæ vis tyrannidis luxu-
 riam explere, aut stipantia satelli-
 tum agmina tueri principem pos-
 sunt, * nisi illi ipsi quos regas, ani-
 mum imperanti benevolentiam
 que accommodent. Quippe ii
 demum diu tutoque imperant,
 qui non metum ex crudelitate,
 * sed amorem ex bonitate ci-
 uium suorum animis instillant.
 Neque enim quos seruire neces-
 sitas coegit, sed quos obtempera-
 re sua quæque voluntas adegit,
 ii sunt in agendo patiendoque à
 suspitione omni assentationeque
 vacui: nunquamque imperia de-
 tractant, * nisi violenter contume-
 lioseque sint habiti. * Est autem
 difficile in maxima licentia mo-
 derari sibi, quasiq; frænos impo-
 nere cupiditatib'. * Quod si bene
 viuēdi autores illi fueritis, & quæ
 nunc coram audit, identidem ad-
 monueritis, vna opera & ipsum
 vobis reliquisque omnibus opti-
 mum principem reddetis, & me-
 moriam nostram demerebimini:
 quam scilicet immortalem hac
 vna ratione poteritis efficere.

Talia dicentem Marcum ita
 repentē animus defecit vt statim
 conticesceret, ac languore nimio
 *supinus in lectulum relaberetur.
 Tanta autem quicunque aderant
 miseratio inuasit, vt ex iis non-
 nulli præ dolore parum animi
 compotes clamorem extollerēt.
 Sed ille quum diem vnum dunta-
 xat noctemque superuixisset, fa-
 to est functus: sic vt magnum sui
 desiderium eius ætatis mortali-
 bus, posteris verò, etiam virtutis
 memoriam reliquerit sempiter-
 nam.

Postquam verò illius mortem
 fama vulgavit, incredibilis re-
 pentē exercitum ipsum plebēm-
 que adeò omnem luctus occupa-
 uit. Neque vlli sanè Romanæ di-
 tionis mortales fuerunt, qui non

Ne eorum quæ
 officij sui sunt im-
 peritia.

Nisi eorum qui-
 bus imperat, pri-
 adsit beneuolen-
 tia.

Sed sui desiderium
 ex bon.

Vide annot. quæ
 est eregione.

Est autem diff.
 quum quis potē-
 tiā sibi ministrā
 habet, mod.

Quod hæc illi cō-
 sulueritis, & quæ
 nunc &c.

Supinus decumbē-
 beret. Tan.

marci mortem
 omnes luctum

scribo, ἢ ἀρ.

Vt πόθον hic
 vertit Polit. a-
 morem, sic
 infra ἐπόθου
 amabant, de
 Cōmodo. utro-
 bique autem
 ab illis dissen-
 tio. Sed idem
 ἐν τῆς αὐτῶν
 χησ. legit. in
 quo illi assen-
 tior.

Rectè οὐδὲ
 ποτε disjunctè
 pro Neque
 vnquam.
 Leg. ὅτι τῶ
 uide licet τὸ
 ἀφηνιάζειν.
 nisi (inquit)
 violētia & in-
 iuria ad hoc
 adducatur. ni-
 mirum patien-
 tia sepius læ-
 sa, in furorem
 tandem con-
 uersa.

Non plura lo-
 quuntur Mar-
 cū &c. ac Po-
 lit. uertit quasi
 esset τοιαῦτα.
 Pro μέχρει
 εἰς οἰμωγῶν.
 nisi ita scripsit.

Scribo, ἢ ἀρ.

eiuscemodi nuntium multis lacry-
mis exceperint: omnesque eum
velut vna voce, alii parētem pro-
bum, alii bonum imperatorem,
quidam fortissimum ducem, nō-
nulli etiam continentem mode-
ratumq; principē vocitabāt. neq;
sanē quisquam falsus habebatur.

*Paucis autē die-
bus elapsis, per
quos filium in pa-
ren ā do patri oc-
cup tabant: visum
am.
(qui imperio suc-
cede nōtibus mos
est) pec. magnifi-
cē elargiendis,*

Paucis autem post diebus, cele-
brato iam funere, visum amicis
est adolescentem adducere ad
exercitum, vt & milites alloque-
retur, & (* qui nouis imperatori-
bus mos est) pecuniis elargiēdis,
[velut autoramento quodam] il-
lorum sibi animos adiungeret.
Edictum itaque omnibus vt in
campū de more adessent frequen-
tes. Quum itaque processisset Cō-
modus, ac rem diuinam fecisset,
erectūque ad hoc ipsum me-
diis castris tribunal cōscendisset,
paternis amicis, (qui multi sanē
doctissimique viri aderant,) cir-
cūstantibus, ad hunc fermē mo-
dum verba fecit,

Commodj oratio

*Neque minori
quām me tristi-
tia aff. esse.*

Communem mihi esse vobif-
cum huius mœrorem calamita-
tis, *neque vos aliter quām me
ipsum affectos esse, planissimē
persuasum habeo. Neque enim
ego superstitute parente ipso meo,
superiorem me vobis vnquam
gessi. Nam ille ita nos vniuersos,
vt vnum aliquem, diligebat, lu-
bētiusque me cōmilitonē quām
filium vocitabat: quippe hanc, na-
turæ appellationem, illam verō,
virtutis communicationem exi-
stimabat. Quin infantem sæpe
me in vlnis gestans, vobis dabat
in manus, quasque vestræ man-
dabat fidei. *Quapropter minimē
dubito quin mihi omnem sitis
benevolentiam exhibitari: quum
pro alumno me maiores natu ha-
bere debeant: ipsos autē æqua-
les, condiscipulos armorum iure
appellauerim. siquidem ita nos
vniuersos vt vnum aliquem pater
diligebat, omnique virtutum stu-
dio ac bonis artibus curabat in-
stituendos. Nunc me post illum
vobis fortuna principem dedit,
non quidem ascititium, quales
ante me fuerunt, neque velut ac-
quisito imperio gloriātē. Quippe
vnus ego vobis natus educatūf-
que in aula, priuatūfque intactum

*Quapropter om-
nem à vobis be-
nevolentiam me
consequaturum
spero: quum ma-
iores natu hæc,
vt alumno, offi-
cia debeant.*

ἑαυτῷ ἀγγελίαν ἐδέχτο· πάντες δὲ
ὡς ἑὸν ἐκ μιᾶς φωνῆς, οἱ μὲν, πατέρες
χρησόν, οἱ δὲ, ἀγαθὸν βασιλέα, γυ-
ναῖον δὲ ἕτεροι στρατηγόν, οἱ δὲ, σὺν φρο-
να ἔκ κόσμιον ἀρχὴν αἰεκέλευον.
καὶ οὐδεὶς ἐψεύδετο.

Ολίγον ὃ διελθουσῶν ἡμερῶν,
ἐν ὅσῳ περὶ τῷ κηδεῖν τῷ πατρὸς
τὴν υἱὸν ἀπηχέλου, ἔδειξε τοῖς φί-
λοις πρὸς ἀγαθὴν τὴν μετῴμιον εἰς
τὸ στρατόπεδον ὡς δεξιὰ λείπει τῶν
στρατιώταις, καὶ χιτῶνα δαρησα-
μόνον, (ὡς ἔθος ἔστι τοῖς βασιλέων δε-
δεχιδόμοις) μεγαλοφρονι ὀπιδοσὶ
οἰκωσῆται τὸ στρατεύμα. παρηγέ-
θη τε δὴ πᾶσιν ἐλθῆν εἰς τὴν εἰωθὸς πε-
δίον αὐτοῦ ὑποδέχεσθαι. πρὸς ἐλθὼν
δὲ ὁ Κόμμοδος, τὰς τε βασιλείους
δισίας ἐπέτελει, καὶ βήματος αὐτῷ
εἰς ὑψὸς ἀρδέντος ἐν μέσῳ τῶν στρατο-
πέδῳ, ἀιελθὼν ἐπὶ αὐτὸ, καὶ πρὸς
ἐπιστάμον τοῖς παρῴμοις φίλοις (πολ-
λοὶ δὲ καὶ λόγοι παρῆσαν αὐτῷ) ἔ-
λεξε τοιαύτως,

*Sic ras. qm
hanc proxi-
mè seq. μεγα-
λόφροσι δω-
ρα αἰς χρημ. οἰ-
κωσῆται τοῖς
στρατ. vbi mē-
de annos.*

Κοινῶν εἶναι μοι πρὸς ὑμᾶς τῷ
ὅτι τοῖς καταλαβοῖσιν ἀληθῶνα, καὶ
μηδὲν ἢ ἡπὶον ὑμᾶς ἐμοῦ δυσφορεῖν,
ἐμαυτὸν ἀκριβῶς πέπεικα. οὐδὲ γὰρ
πρὸς ὑμῶν μοι τὸ πατρὸς, πλεονεκτεῖν
ὑμῶν ἠξίω. ὁ κείνος γὰρ πάντας ἡ-
μᾶς ὡς ἓνα ἠγάπα. ἔχαιρεν οὐ μόνον
λοῦν συστραπῶν με ἢ υἱὸν καλῶν
τῷ μὲν γὰρ, πρὸς ἡγεῖαν ἠγάπητο φύ-
σεως, τῷ δὲ, ἀρετῆς κοινωνίαν. φέ-
ρων τὴν με πλάκας νῆπιον ὄντα, τῆς
ὑμετέραις ἐνεχείρισε πίστεσι. διὸ πρὸς
καὶ ῥᾶτα πάσης ἀνοσίας μεδέξων
πρὸς ὑμῶν ἠλπίκα· τῷ μὲν πρὸς βυ-
τέρων ἔσθῃ μοι ταῦτα ὀφειλόντων·
τοῖς δὲ ἠλικιώταις, εἰκότως αἰετὸ συμ-
φοιτηταί τῷ ἐν ὄπλοις ἔργον ἀποκα-
λοῖω. πάντας γὰρ ὑμᾶς ὡς ἓνα ὁ πα-
τὴρ ἐφίλει τε καὶ πᾶσαν ἀρετῶν ἐ-
παίδευεν. ἔδωκε δὲ μετ' ὀκείνον ἐμὲ
βασιλέα ἢ τύχη, οὐκ ἐπίστακτον,
ὡς πρὸς οἱ πρὸ ἐμοῦ, πρὸς σκῆπτρῳ
μνησάμενον ἀρχῆν, ἀλλὰ μόνος τε ὑ-
μῖν ἔργον ἐν τοῖς βασιλείοις ἀπεκνή-
θην, καὶ μὴ πειραθέντα με ἰδιωπ-

*Deesse puto
οὐδὲ uel καὶ
ante πρὸς πρῶτον.*

καὶ ἄν

κῶν ἀπαργαίων, ἄμα τῷ τῆς γαστρὸς ὡς
 ἀπορθεῖν, ἢ βασιλεὺς ὑπέδραστο
 πορφυεῖς ὁμοῦ δέ με εἶδεν ἡλίου ἀν
 θρωπον καὶ βασιλέα. εἰκότως ἀν οὐ
 ταῦτα λογιζόμενοι, σέργουτε ἔδιδόντα
 ὑμῖν διὰ γνηθέντα αὐτοκράτορα.
 ὁ μὲν γὰρ πατὴρ εἰς οὐρανὸν ἀναπλά,
 ἐπαδὸς ἦδη καὶ σὺν δρόσ ὅτι θεῶν
 ἡμῖν ὄχη μέλειν τῶν ἐν ἀνθρώποις,
 καὶ τὰ ὅπῃ γῆς διοικεῖν. καπορθοῦ
 δὲ αὐτὰ καὶ βεβαμοῦ, ὑμέτερον ἔρ
 ζον, εἰ τὰ τε τῷ πολέμου λείψανα
 μετὰ πάσης ἀνδρείας ἀπαλείψοιτε,
 καὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν μέχρῃς
 ὠκεανὸς ἀφ᾽ ἀλάροτε. ὑμῖν τε γὰρ ταῦτα
 δόξαν οἴσῃ, καὶ τὴν τῷ κοινῷ πατρὸς
 μνήμῃν χείρισιν ἀξίαις οὕτως ἀμεί
 ψαδε ὄν ἐπακούειν τε τῷ λεγομένων,
 καὶ τὰ πρὸς τὴν εὐφροσύνην ἡγεῖσθε.
 ἔδαμονοίημεν δὲ αὐτὰ δέοντα πρὸς
 ποντες ὑπὸ τοιούτῳ μάρτυρι. καὶ
 τὰ μὲν πρὸς ὑμῖν ἀνδρείως κα
 πορθώδεντα, εἰς τὴν ὀκείνου σοφίαν
 τε καὶ στρατηγίαν τὴν ἀλαφορὰν ἔχιν
 ὅσα δὲ αὐτῶν ἐμοὶ, βασιλεῖ νέω, πρὸς
 θυμῶς ὅτι δειξήσθε, τούτων τὴν δό
 ξαν πίστεως τε ἀγαθῆς καὶ ἀνδρείας
 ἀπίσσεθε. τό, τε ἐν ἡμῖν νέον σεμνότη
 τος πληρώσετε τῆ τῷ ὑμετέρων ἔργον
 ἀνδραγαθία. τό, τε βαρβαρον ἀνδρῶν
 νέας ἡγεμονίας κωλυθῆν, οὔτε εἰς τὸ
 παρὸν καταταρήσῃ, τῷ ἡλικίας κα
 ταφρονῆσαν, τὰ τε μέλλοντα φοβήσε
 ται, δέει τῶν πεπειραμένων.

cunabulis, statim me, vt ex aluo
 prodieram, imperatoria purpura
 suscepit: simulque sol hominem
 me vidit & principem. Hæc cum
 animis vestris reputantes, iure
 principem colite, non datum vo
 bis sed natum. Nam pater qui
 dem iam in cælum euectus, con
 fors est confessorque deorum: no
 bis autem orbis terrarum guber
 nacula rerumque humanarum
 cura incumbit. * Quæ quos suc
 cessus quantasque habituræ sint
 vires, in vestra manu est. Si enim
 belli reliquias fortiter deleueri
 tis, & imperii Romani terminos
 ad Oceanum vsque promoueritis,
 cum ipsi vobis ingentem gloriam
 comparabitis, tum communis pa
 tris memoriam debitam gratiam
 referetis. Atque cum quidam exau
 dire quæ dicimus & intueri præ
 sentem quæ gerimus, credite. Nos
 autem felicissimos, qui benefacto
 rum nostrorum testem eiusmodi
 simus habituri. Quæ igitur ad hæc
 diem fortissimè prosperrimèque
 gessistis, illius scilicet sapientiam
 gubernationisq; tribuuntur. Quæ
 autem mecum, [hoc est, cum] iuue
 ne imperatore vestro, præclare fe
 ceritis, ea sunt vobis ipsis quasi
 peculiarem cum fidei tum virtu
 tis claritudinem paritura. Quo
 circa & ætati meæ iuuenili rebus
 strenuè geredis auctoritatem con
 ciliabitis, & barbara gens initio
 noui principatus repressa, neque
 impræsens, contemptu ætatis no
 stræ, se efferet audacius, & suis
 nunc edocta periculis, metu dein
 ceptus perpetuo coercebitur.

Imperatore, αὐ
 τοκράτορα.

Quas in rectum
 firmumque sta
 tum componere,
 vestri officij est
 si & belli rel. vel
 ad rectum fir
 mumque statum
 perducere, v. off.

Deest vel reli
 etum est sub
 audiendum ἡ
 ματίεας.

Τοσοῦτα ὁ Κόμμοδος εἰπὼν, καὶ
 * μεγαλόφροσι δαρεαῖς χημάτων
 οἰκειωσάμενος τὸ στρατιωτικόν, ἔς τὴν
 βασιλεῖον ἐπανῆλθεν αὐτῷ. ὀλί
 γου μὲ οὐδὲν ἑνὸς χρόνου πάντα ἐ
 πράττετο τῆ γνώμῃ τῶν πατρῶων φί
 λων, οἱ πανημέριοι σιωπῆσαν αὐτῷ,
 τὰ βέλπιστα συμβουλεύοντες, καὶ
 ποσῶτον ἀνδιδόντες χρόνον ὅσον ὀνόμα
 ζον αὐτῶν πρὸς σῶφρονα τὸ σῶ
 ματις ὅτι μέλειαν παρεισδυότες δὲ
 ἑνὸς τῶν ὅπῃ τῆς αὐτῆς οἰκετῶν, δὲ
 φθάρειν ἐπειρῶντο νέον ἦτος βασι
 λέως, ὅσοι τε * κόλακας βαπίζης, ἔ
 τὸ βύδαμον γαστρὶ καὶ πῖς ἀίχρῃσις

Sic pag. pra
 ced. μεγαλόφρο
 νι ὅτι δόσῃ pro
 magnifica,
 quasi videlicet
 hæc magnificè
 tia à magnani
 mitate proficif
 catur, aut eius
 fit comes.

Vno hi verbo
 parasiti dicen
 tur ab hoc ipso
 etiam, lib. 2,
 de his quos cir
 ca se habebat
 Iulianus.

His dictis, pecuniam * magna
 copia elargitus, * vt sibi animos
 militum fidem faceret, in aulâ re
 uersus est. Igitur breue sanè ad
 tempus omnia paternis amicis
 autoribus gerebantur: * qui affi
 duitate prudentique consilio nul
 lo loco deerant, tantum ei tribuen
 tes laxamenti quantum satis esse
 ad tuendam corporis valetudinē
 arbitrabantur. Paulatim deinceps
 irrepsere nonnulli ex aulico fa
 mulitio, qui sibi ad corruppen
 dam iuuenis imperatoris indolē
 nihil facerent reliqui. Quippe mē
 sarii adulatores, qui ventre atque
 obscænis voluptatibus felicitatē

Magnificè elargi
 vide annot. ere
 gione.
 Vt sibi an. mil.
 adiungeret.

Qui totos dies
 cum eo versaban
 tur optima consu
 lentes, nec plus
 otij concedebāt
 quam quod satis
 esse ad corpus
 moderatè curan
 dum arbitraban
 tur. vel honestè
 curandum.

nunc vitæ com-
moda, quibus a-
bundaret, recen-
sebant. Ad hæc r.
I. vt omnibus an-
ni tēporibus inu-
cundas vitup.

Talia adolescen-
ti modonon an-
te oculos ponen-
tes, eius animum
vol.

metiebantur, identidem illum vr
bis deliciarum admonebant: &
nunc, quæ illic visu auditūque iu-
cunda forent, commemorabant,
* nunc rerum omnium copiam
atque affluentiam ferebant lau-
dibus. Ad hæc ripas Istri, vt omni-
tempore incommodas vitupera-
bant, quæ neque pomiferos ha-
berent frutices, & perpetuis ri-
goribus nubibusque obtineren-
tur. Nunquàmne, imperator (aie-
bant) concretam gelu atque effof-
sum potare aquam defines? alii
calidis fontibus riuorumque fluē-
tium frigore, aurisque & celo il-
lo fruentur Italix peculiari.

Tali* scilicet illecebrarum men-
tione, [facile] adolescentis ani-
mum voluptatum cupidinibus
incenderunt. Itaque statim con-
uocatis amicis, teneri se patriæ
desiderio non dissimulauit: cau-
sastamen tam repentinæ muta-
tionis fateri veritus, sollicitum
se aiebat esse nequis opulens ex
nobilitate domū occuparet prin-
cipis: dein collectis viribus, quasi
ex munitissima arce summam si-
bi rerum vindicaret. posse enim
ex populo satis magnam vim de-
lectorum iuuenum conflari. Ta-
lia causante illo, reliquis metu
defixis, terramque tacito vultu
mœstōque intuentibus, surgens
Pōpeianus, qui & ætate reliquos
anteibat, & *affinitate iunctus ei
erat* (nam Comodi sororem na-
tu maximam in matrimonium
habebat,) Teneri te (inquit) o fili
& domine, patriæ desiderio, mini-
mè mirandum. Quippe eadem

* nos quoque rerum domestica-
rum cupido sollicitat: sed ei tamen
resistimus, quoniam priores par-
tes agunt magisque incumbuat
nobis quæ hic expedienda super-
sunt. Nam illis quidem vel in po-
sterū diutius perfrueris: (Roma
autem illic est vbi imperator est)
cæterum bellum relinquere in-
choatum, præterquam quòd in-
decorum videtur, etiam periculo-
sum est. Quippe audaciam barba-
ris iniiciemus. neque enim re-
meandi cupiditate decessisse nos,
sed aufugisse metu perculsos arbi-
trabuntur. Tibi autē quàm fuerit
pulchrum, deuictis hostibus atq;

μετροδον, * ἑπομιμνήσκοντες αὐτῆς
ἢ τῆς ἐν Ρώμῃ βυφῆς, θεάματα τε καὶ
ἀκούσματα τερπνὰ διηγεύμενοι, ἢ
τε τῶν ὀπτιηδίων δαψίλειαν κατα-
ειθμοῦ. π. δ. βαλόντες τε πᾶσαν
τὴν ὀπτιηδίων ὄχθαις ἔϊσρου ὄραν,
μήτε ὀπτιηδίων ὄχθαις, κρυεῖν τε
ἀεὶ ἐσυνεφῆ. Οὐ παύσῃ ὃ, ἔλεγον,
ὡς δέσποτα, πηγυμένον τε ἐσυνεφῆ-
μενον πίνων ὕδαρι. ἄλλοι δὲ ἀπολαύ-
σοισι πηγῶν τέθερμων καὶ ψυχροδνά-
ματος, ἀτμίδων τε καὶ αἰέρων, ὡν
Ἰταλία μόνη ὄχθαις.

Τοιαῦτα δὴ πνα αὐτῶν μειρακίῳ ὕ-
πτυπύμενοι, ἠγῆρον αὐτῆς τὰς ὀρέ-
ξεις εἰς τὴν ἡδονῶν ὀπτιηδίων. αἰ-
φνιδίως δὲ καλέσας τοὺς φίλους, πο-
θεῖν ἔλεγε τὴν πατείδα. ὁμολογεῖν
ὅτι τὰς αἰτίας τῆς αἰφνιδίου ὀρμῆς αἰ-
δούμενος, δεδιέναι παρεποιεῖτο μή-
τις ἐκείσε παρεκαταλάβοι τὴν βα-
σίλειον ἐστὶν τῶν ἀπατειδῶν πλου-
σίων, εἴθ' ὡς πρὸς ἔξ ὄχθαις ἀκροπό-
λεως, δυνάμιν, καὶ παρολιώσιν γυ-
κροτήσας, ὀπτιηδίων τῆ ἀρχῆ. αὐτὰρ
κῆς ὃ δῆμος χορηγῆσαι πλῆθος ὀπτι-
λέκτων νεανιῶν. Τοιαῦτα πνα παροφα-
σιζομένου τῶ μειρακίου, οἱ μὲν ἄλλοι
σιωπῶν ἀλησάν τε τὴν ψυχῆν, καὶ σκυ-
θωπῆς τῆς ὄψιν εἰς γλῶσσῶν ἐνθ-
σαν. Πομπηϊανὸς δὲ, ὅς παροβύτα-
πῆς τε τῶ ἀπάντων, καὶ κατ' ὀπτιη-
μίαν παροσῆκων αὐτῶν, (σιωπῶν γδ
τῆ παροβύτα τῆ ἀδελφῶν ἔ Κομ-
μόδου) Γοδεῖν μὲν σε, (ἔφη), τέκνον καὶ
δέσποτα, τὴν πατείδα, εἰκός. καὶ γδ
αὐτοὶ τῶ οἰκοὶ ὁμοίᾳ ὀπτιηδίων ἐδῶ
καμῶν. ἀλλὰ τὰ αὐτῶν παροβύτα
περὶ ὄντα, ἐ μᾶλλον ἐπιζῶντα, ἀ-
πέχῃ τὴν ὀπτιηδίων. τῶ μὲν γδ ἐκείσε
ἐ ὕπερον ὀπτιηδίων πλείστον αἰῶνα ἀπολαύ-
σῆς (ἐκείσε τῆ Ρώμῃ ὅπου ποτ' αὐτῶ
βασιλεύς ἦ) τὸν δὲ πόλεμον ἀπέλῃ
καταλιπεῖν, μετὰ τοῦ ἀπαροβύτα καὶ
ὀπτιηδίων. δῆρως γδ ἐμβαλομένου
τοῖς βαρβάρους, ἐκ ἐπανόδου πόρον,
ἀλλὰ φυγῆν καὶ δέος ἡμῶν κατα-
γοῦσι. καλὸν δὲ σοι, χρωσαμένῳ πάν-
τας αὐτοῖς, καὶ τὴν ἰσθμῶν ἀρχῆ.

Rectius videri
μίμνησκον, καὶ
in her.
Δέσποτα do-
mine qua vo-
ce Plinius iu-
nior & Mart.
honorant iu-
dem imperato-
res. Sic autem
ὁ paulo post,
τέκνον καὶ δέ-
σποτα.
Ita describen-
tes vt propo-
modū oculis
subiicerent.
For. καὶ πλείστον
παροβύτα τῶ
αἰῶνι loquuntur
locis.
Al. ὀπτιηδίων,
ex quo factū
ὀπτιηδίων con-
ueniet cum
παροβύτα ἀ-
βοι.
Partic. δὲ hic
ὁ alibi pro-
δῶ.
Malim ἐπέχῃ
sic infra, quon-
ta vel quinta
abhinc pag. ἐ-
πέχε σὸν νε-
νίσκου. Verum
ὁ ἀπέχῃ scribi
potest: ut di-
cit paulo post
ἀπέχε τὰς τῶ
βαρβ. ὀπτιηδίων
μας.

ἀρχὴν ὠκεῖα ὡς οἰεῖσαιτα, ἐπανδρῶν
οἴκαδ' ἐλαμβδύοντι τε καὶ δεσμίοις
ἀπάροντι καὶ ἀίχμαλώτοις βασι-
λεῖς τε καὶ σατραπᾶς βαρβαροῖς.
τύποις γὰρ καὶ οἱ παρὰ σοῦ Ῥωμαῖοι, με-
γάλοι τε καὶ ἔνδοξοι γέγονασιν. δεδιδέ-
ναι δέ σε ἔχει μὴ τις ἐκ εἰς τοῖς ποσά-
μασιν ὀπιθῆται. οἱ τε γὰρ ἄριστοι τῆς
βουλῆς ἐνταῦθα σὺ σοι, ἢ τε στρατιω-
πικῆ δυνάμεις παροῦσα πᾶσα, τῆς σῆς
ἀρχῆς ποσάσει. ταμεία τε χημά-
των βασιλικῶν ἐνταῦθα πάντα ἢ τε
τὸ πατρὸς μνήμη, αἰώνιον σοι πίστιν
καὶ ὕψισται ποσάσει τῶν ἀρχόντων ἐβε-
βαίωσε.

Τοιαῦτά πιναι εἰς ποσάσειν, καὶ
πλὴν ποσάσει τὰ κρείττονα ὀριμῶν οἱ Πομ-
πυαῖος εἰπὼν, διέτριψε ποσάσει ὀλί-
γον τὸ μειράκιον. αἰδέσθεις γὰρ ὁ Κόμ-
μοδος τὰ λεχθέντα, ἔειπεν οἷός τε ὦν
ἀλόγως ἀποκρίνασθαι, τοῖς φίλοις
ἀπέπεμψατο, φήσας ἀκελεύεσθαι
καθ' αὐτὸν ὀπισθέμψασθαι τὸ ποσά-
κτεον. ἐγκειμένων δὲ τῶν ποσάσει αὐτὸν δε-
ραπόντων, ἔκει μὲν τοῖς φίλοις ἔδεν
ἐκοινώσατο. ἐκπέμψας δὲ χρᾶματα
καὶ δαγείμας οἷς ἐδοκίμασε τῆς ὀ-
χθῆς τῆ Ἰστροῦ τῆ ποσάσειαν, ποσάσει-
πάξας τε αὐτοῖς ἀνέχινται τῶν βαρ-
βαρῶν ὀπιθρομαῖς, ἐπαγγέλλει πλὴν
ἔξοδον. οἱ μὲν οὖν διώκουσι τὰ ἐγκε-
χειρομένα. οἱ καὶ οὐ πολλὰ χόνη
πλείστας τῶν βαρβαρῶν ὀπλοῖς ἐχάρω-
σαντο, τοῖς δὲ ὀπιθ μεγάλας σιωτάξε-
σιν ἐς φιλίαν ἐπηγάροντο, ῥᾶσα πεί-
σαντες. φύσας γὰρ τὸ βαρβαρον φιλο-
χρήματον καὶ κινδύων καταφρονή-
σαντες, ἢ δὲ ὀπιθρομῆς καὶ ἐφόδου
τὸ χημάδης ποσάσει τὸν βίον ποσάσει-
ται, ἢ μεγάλων μισθῶν πλὴν εἰρηλίω
ἀπὸ καταλλάσσονται. ἀπὸ ὁ Κόμμο-
δος εἰδὼς, καὶ τὸ ἀμέριμον ὠνούμε-
νος, ἀφειδῶς τε ἔχων χημάτων,
πάντα ἐδίδου τὰ αἰπούμενα.

Τῆς δὲ ἐξόδου δαγνελθείσης, κί-
νησις δὲ μεγίστη καταλαμβάνει τὸ
στρατιπέδον καὶ πάντες αὐτῶ σιωα-
πλεῖν ἤθελον, ὡς ἀπαλαγχεῖν μὲν τῆς ἐν τῇ πολεμῖα δαγνελθείσης, ἀπὸ λαύ-
σθαι δὲ τῆς ἐν Ῥώμῃ στρυφῆς. ἐπειδὴ δὲ διεφοίτησεν ἡ φήμη, ἀγγελοὶ τε ἤκουσαν

imperii finibus ad Oceanum
vsque propagatis, redire in vr-
bem triumphanti, victisq[ue]
& captiuos prateragenti reges,
& satrapasque barbaros. his enim
artibus, prioribus seculis, Roma-
ni homines, magni atque illustres
euaserunt. Nihil est autem quod
verere * nequa illic res tuae peri-
clitentur. nam & optimus quis-
que senator tecum hic est, & exer-
citus vniuersus tuum coram pro-
pugnat imperium. Quin ararium
quoque principalis pecuniae no-
biscum est omne. Ad haec patris
tui memoria aeternam tibi apud
potestates quassibet fidem atque
benevolentiam roborauit.

Quum ad hunc modum potio-
ra suadens Pompeianus loquutus
esset, paulum modò impraesens co-
natus adolescentis repressit: qui
reueritus senis dicta, quum nihil
haberet quod saltem honestum
specie responderet, concilium di-
misit, diligentius affirmans confi-
deraturum. Dein verò ministris
illius magis magisque instatibus,
nihil iam ad amicos retulit, sed
datis [Romam] literis, ac prepo-
sitis quos visum esset tuendae I-
stri ripae & barbarorum insulti-
bus coercendis, profectioem * cō-
tinuè edicit. Illi igitur, demadata
sibi munia obeuntes, haud ita
lògo tempore multos armis sub-
egerunt, quosdam autem ex iis
magnis premiis in amicitiam sibi
adiunxerunt. Quod quidem haud
difficile factu fuit: quippe barba-
ri, suapte natura pecuniae auidi, pe-
riculorum despicientes, aut incur-
sibus populationibusque victum
parant, aut proposita mercede ve-
nalem pacem habent. Quod intel-
ligens Commodus, ut pecunia,
qua maximè abundabat, securita-
tem redimeret, nihil videlicet pe-
tentibus denegabat.

Vbi autem * dedita profectio-
nis fama per exercitum est, ingēs
repētē totis castris motus extitit
nullo non redire Romam cupien-
te, relictisq[ue] hostili solo vtbanas
affectante delicias. Postea verò
quàm fama ac nuntiis vulgatum

nequis illic rerū
administrationem
inuadat. vel, rei
pub. gubernacula.
Ad verbum, res in-
uadat.

For. continno: quae
tamen vox Graecis
adiecta verbis erit.

For. didita scriptis
Pol. ut diditur ru-
mor apud Virgil.
ubi etiam male de-
ditur, in quibusdā
lib.

Sic lib. 2, ἀφει-
δῶς χημ. ἔ-
χονται.

est reuerti in urbem principem, incredibilis vniuersam plebem lætitia peruagatur, spem sibi vnoquoque optimam de iuuenis imperatoris præsentia proponente, credentibusque vniuersis, paternis eū vestigiis perrecturum. Sed ille festinatò iter faciēs, & iuuenili quodam ardore omnes in medio vrbes curriculo pertransiens, regiòque cultu, lætisque populorū celebritatibus exceptus, gratus nimirum omnibus atque optatus adueniebat.

Sed vbi Romam appropinquauit, senatus statim vniuersus, populùsque Romanus, magno pro se quisque anteuertendi studio effusi, laureatique, ac flores omnifariã (quos dabat anni tempus) cõferentes, quàm quisque ab vrbe longissimè poterat, occurrebāt, visuri principem ætate atque nobilitate conspicuum. *quippe amabant illū, & quidem verissimis affectibus, vt prole natū apud ipsos educatūmque, * tertioque iam gradu imperium nobilitatēque Romanam complectentē. Nam paternum ei genus à primoribus senatorii ordinis: mater autē Faustina, principis vxor, Antonini Pii filia, Adriani etiam per matrē neptis, seriem ipsam generis ad Traianum proauum referebat.

Hoc editus genere Commodus est: cui quidem præter ætatis florem, etiam formæ dignitas suffragabatur, congruens corporis modus, pulchra virilisque facies, tranquillæ faces oculis atque micantes, flaua & crispa cæsaries: vt in sole ambulanti velut igne quodã rutilaret, sic vt euntē quidam scobe aurea putarent conspergi: quidam etiam * pro argumento diuinitatis acciperent, ac radios esse illos circa verticem genitiuos opinaretur. Ad hæc lanugo malis proserpebat, eāsque quasi floribus cõuestiebat. Talem igitur imperatorem faustis ominibus acclamationibusque, & coronarum florumque sparsionibus exceperunt.

Sed postquam urbem ingressus est, Iouisque primūm, dein cætero-

κηρύσσοντες τὴν τῆ βασιλείας ἀφίξιν, ἰσθρήθη τε ὁ Ῥωμαίων δῆμος, καὶ χησασ εἶχεν ἡπίδα, * νέου αὐτοκράτορος ὀπιδημία, * παρῶζεν τὸ μείρεσιον ἡγούμφοι. αὐσας δὲ τὴν ὁδοποιείαν ὁ Κόμμοδος μετὰ νεανικῆς σπουδῆς, ἔδραδραμῶν τὰς ἐν μέσῳ πόλεις, ἰποδὲ χεῖς τε πανταχῶ βασιλικῶς, καὶ δημοῖς ἐορῶζονσιν ὀπιφανεῖς, ἀσπατὸς τε καὶ ποδανὸς πᾶσιν ὤφθη.

Ὡς δὲ πλησίον ἐγγύετο τῆ Ῥώμης, πᾶσά τε ἡ σύγκλητος βουλή, καὶ πανδημεὶ ὅσοι τὴν Ῥώμην κατῶκοιον ἀῖθρωποι, μὴ καταχρόντες αὐτῷ, δὴ ἕκαστος φθάσαι θέλων, δαφνηφόροι τε καὶ πάντα ὀπιφερόμφοι ἀῖθη τότε ἀκμάζοντα, ὡς ἕκαστος οἶός τε λῶ, πόρρω τῆς πόλεως ὑπῆντων, θεασόμενοι τὸν νέον καὶ ἀγῆνη βασιλέα. ἐπόθου γὰρ αὐτὸν ἀληθῆ ψυχῆς δαδῆσθ, ἀτε παρ' αὐτοῖς ἡγνηθέντα τε καὶ βαφέντα, καὶ αἰῶθεν ἐκ Ῥιζονίας βασιλέα τε καὶ ἀπαρῆδην ὄντα Ῥωμαίων. τὸ μὲ γὰρ πρὸς πατρὸς αὐτῶ ἡγῆος ἐκ τῆ σύγκλητου βουλῆς ὀπισημῶν λῶ. Φαυσῖνα δὲ ἡ μήτηρ * βασιλίσα γηγῆητο, θυγάτηρ τε οὔσα Ἀντωνίνου τῆ Εὐσεβοῖς ὀπικληθέντος, καὶ Ἀδριανῶ ἕκρονος καὶ ἡγλυρονίαν. αὐλῶεκε δὲ τὸ ἡγῆος αὐτῆ ὀπι Τραϊανὸν πρὸς παππον. ἡγῆος μὲν οὖν ὁ Κόμμοδος οὔτως εἶχε. πρὸς δὲ τῆ τῆς ἡλικίας ἀκμῆ, καὶ τὴν ὄψιν λῶ ἀξιοθέατος, σῶματὸς τε συμμετεία, καὶ κάμει πρὸς τῶν μετ' ἀνδρείας. ὀφθαλμῶν τε γὰρ ἀρῆμῖαι καὶ πυρῶδεις βολαῖ, κόμη τε φύσθ ξανθῆ καὶ ἕλη' ὡς, εἴ ποτε φοιτῶν δὲ ἡλίου, ἔσοδον ἐκ λάμπειν αὐτῶ πυροειδῆς π, ὡς πῖς μὲν οἶε δὲ ῥίνημα χρυσοῦ πρὸ ἰόνπ ὀπιπᾶσσεδαμ' πῖς δὲ ἐκδῆάζειν, λέγοντας ἀγῆλιν ἕνὰ οὐρανίον πρὸ τὴν κεφαλῶν συγῆγῆησαι αὐτῶ. ἰουλοῖ τε αὐτῶ καὶ ὄντες τῆ παρειᾶς ἐπὶ λῶ θου. ἔσοδον δὲ θεασάμφοι τὸν βασιλέα οἱ Ῥωμαῖοι, ἀφῆμῖαις τε πανταπαῖς καὶ σεφᾶων καὶ ἀνδῶων βολαῖς ἰπεδέχοντο.

For. ὀπι τῆ νέου αὐτοκρ. ὀπιδημία. Alioquin erit dictū pro dia τὴν ὀπιδημίαν. Pro παρῶζεν quod quidam patrillare interpret. Polit. dicit, Paternis vestigijs insistere.

Flores tum non cõferabant, sed quos postea iacere ac spargerēt, afferebāt. ut videre est paulo post. Nisi fortè conferentes dixit pro simul afferentes. Quippe desiderio eius tenebantur & quidem v. aff. vt pote nati ap. ip. educati que & qui à tertia iam stirpe imperator & patritius Romanorum esset.

*Commodus
Species
Αἰσθημα*

Aliquid diuinum esse putarent. Vel, diuinitus ei coningere dicerent.

Polit. pro βασίλισσα. maule principis vxor dicere, quàm princeps, aut imperatrix. Alicubi nerò redditur etiā Augusta.

Εἰς δ' εἰς τὴν Ῥώμην εἰσῆλασεν, εἰς τῆς Διὸς τὸ τέμνος, καὶ τοῖς ἄλλοις νεῶς

νεως ἀνελθὼν, ἄδους τῆ τε συ-
κλήτω καὶ τοῖς ἐν Ρώμῃ καταλει-
φθεῖσι στρατώταις χειρῆλα ὁμολο-
γήσας τῆς φυλαχθείσης πίστεως, εἰς
τὸ βασιλεῖον αὐτῶν ἀνεχώρησε. χρο-
νου μὲν οὐκ ἔτι ολίγον ἐτὶ ἔμεινεν
πᾶρ ἀπένεμε τοῖς πατρώοις φίλοις,
πάντα τε ἐπαρτήεν ἐκείνοις συμβού-
λοις χρώμενος. ἐπεὶ δὲ πῶς πρὸς τοὺς
ἐνεχείρισε τῆς ἀρχῆς ἐαυτῶν, ὁτισησας
τοῖς στρατοπέδοις Γερέννιον, ἀνδρα
τὸ μὲν γένος Ἰταλιώτην, στρατωτικὸν
δὲ (εἰ) δοκοῦντα (διὸ καὶ μάλιστ' αὐτῷ
ἐπαρχεν ἐποίησε τῶν στρατοπέδων) τῆ
τῶ μαιρακίου ἀποχρώμενος ἡλικία
ἐκείνος, εἶασεν αὐτὸν ῥυφᾶς χολά-
ζοντα καὶ κραυπάλαις τῆς τε φρονή-
δος καὶ τῆ βασιλείων καμάτων ἀ-
πήγῃ αὐτὸν, καὶ πᾶσαν πῶς διοίκη-
σιν τῆς ἀρχῆς αὐτὸς ἀνεδέξατο. πλού-
του τε ἀκερατῆ τῶ ὀπιθυμία, καὶ τῶ
μὲν προσκτωμένων ἀεὶ καταφρονήσας,
τῶ δὲ οὐ πῶ παρόντων ἀπλήσῃ ἀπ-
ποίησας. τοῖς τε πατρώοις φίλοις προσ-
πεσ δὲ ἀβάλλειν ἤρξατο, καὶ ὅσοι πλού-
στοὶ τε ἦσαν καὶ ἀγαθῆς, τοῦτοις εἰς ὑ-
ποψίαν ἄρῃον, τὸ μαιρακίον ἐφόβει,
ὡς αὐτὸς αὐτοῖς διαχρησάμενος, ἀφορ-
μῶν αὐτῶν ὁρᾶσθαι καὶ ἔξοσιαν ἀρ-
πάζειν τὰ ἐκείνων κτήματα.

Μέχρι μὲν οὐκ ἔτι ολίγον ἐπιείχε τὸ νεα-
νίσκον ἢ τε τῶ πατρὸς μνήμη, καὶ ἡ
πρὸς τοῖς φίλοις αἰδώς. ἀλλὰ γὰρ ὡς-
πρὸς τὸν πονηρῆς καὶ βασκαίῃς τυ-
χῆς, ἀνατρεπούσης αὐτῶ πῶς ἐπὶ σώ-
φρονα καὶ κίσμιον, σιωπῆ τῶ τῶτο.
Κυκίλλῃ τῶ Κομμιάδῳ προσβου-
πάτη πάντων ἀδελφῆ. αὐτῆ πρὸς τὸν
Λουκίῳ Βήρῳ αὐτὸς ἐπέσει σιωπῆ,
ὃν κοινωτὸν τῆς βασιλείας Μάρκος
πεισιμῆτος, ἐκδοῖ τε αὐτῶ πῶς θυ-
γατέρα, δέσμιον ἀνοίας ἐχρῶτα πῶ
πῶ πρὸς αὐτὸν ὁπιγαμίαν ἐποίησα
πῶ. ἀλλ' ἐπεὶ σιωπῆ τὸν Λέκκιον τελευ-
τήσας, μὲνόντων τῆ Λουκίλλῃ τῶ τῶ βασιλέας συμβόλων, Γομπιανῶ δὲ πα-
τῆρ αὐτῶν ἔξεδωτο. ἔδεν ἦσαν μὲν οἱ καὶ ὁ Κομμῶδος ἐφύλαττε τὰς πρῶτας
τῆ ἀδελφῆ. καὶ γὰρ ὅτι τῶ βασιλέου θρόνου καθῆστο ἐν τοῖς θεάτροις, καὶ τὸ
πῶρ πρὸς αὐτῆς ἐπέσει δέ οὐ Κομμῶδος γυναῖκα ἠγάγετο Κελασί-
ναν ὄνομα, ἀλλὰ τῆ ἐχρῶτο τῶ πρὸς τῶν ἀποτέμεσθαι τῆ τῶ βασιλεύοντες

rum deorum templa cōsalutavit,
gratiāsque senatui vniuerso * &
prætorianis militibus egit serua-
tæ sibi fidei, in aulam palatinam
se recepit. Pauculis igitur annis ni-
hil nō honoris paternis amicis ex-
hibebat, omnibūsq; eos negotii
in consilio * habebat. * Cura dein
totius imperii aliis demandata, Pe-
rennem, Italicum hominem, mili-
taris disciplinæ peritissimū, præ-
torianis præfecit. Is adolescentis
ætate abutens, deliciis illum ga-
neisq; corrumpi sinebat: curā-
que omni laboribūsq; susceptis,
totum planè imperium admini-
strabat. Erat in homine inexha-
usta, diuitiarum sitis, sic vt nihili
quæ acquirerat, pendens, nouis
seper lucris insatiabilis inhiaret.
Hic & paternos Cōmodi amicos
primus calumniis premere, & locu-
pletissimum quemque nobilissi-
mūmque in suspicionem addu-
cere institit: scilicet vt per terre-
facto adolescente, atque illis sup-
plicio affectis, causā potestatem-
que * ipse haberet in eorum bo-
na & fortunas inuadendi.

Cæterum aliquandiu cum pa-
tris memoria, tum amicorum re-
uerentia continuit adolescentem:
* dein velut maligna quadā atque
inuida fortuna, rectū adhuc mo-
deratūmque illius ingenium sub-
uertit. Nam ita res accidit. Lucil-
li erat Commodus maxima natu-
soror: ea prius L. Vero imperato-
ri nupserrat, quem consortem sibi
imperii Marcus ascuerat, locatā-
que in matrimonium filia, fir-
missimo affinitatis vinculo ad-
strinxerat: sed postquam L. fato
functus est, manentibus adhuc Lu-
cillæ principatus insignibus, Pom-
peiano eam pater despōdit. Nih-
ilo tamen secius pristinum illi hono-
rem Commodus reliquit vsurpan-
dum. nā & sella imperatoria sel-
sitare in theatro, & igne de more
præferri patiebatur. Postea verò
quàm Commodus uxorem duxit
Crispinam, ac necesse fuit princi-
patus

& iis qui reliqui Romæ fuerant militibus egit.

For. scripsit adhibebat.
Posta verò quàm imperij curā sibi ipsi commisit, Perenn. prætorianis præfecit It. hom. qui militaris. i. peritus habebatur: quo potissimū nomine præesse cum exercitibus voluit. Is adol. abuti cœpit, eumque deliciis & crapulæ indulgere sinens & à cura laboribusque imperatorii auocans, totam imperii administrationē suscepit. Erat in hom. etc.

Vide annot. in altero marg.

Dein, v. m. quadā atque in. f. r. a. m. illi ingenium subuertete, tale quid accidit.

Malim δὲ ὅ καὶ μάλιστ' αὐτῷ ob quā potissimū causam. Includi autem parēi hest ista, ne cuiusum orationis interuimperent.

Polit. αὐτῶ (quod sit pro seipso) videtur legisse: alio qui Verennius ipsi Commodō hanc occasionē præbuisse dicitur, bona illorum diripiēdi.

Post κίσμιον deisse puto εὐσιν.

pis vxori primo loco cedere, in-
quo scilicet hoc animo Lucilla fe-
rens, atque illius honorem in sua
contumeliam vertens, quum scir-
ret à viro suo Pompeiano Com-
modum diligi, minimè ausa est
quippiam ad ipsum super occu-
pando imperio referre: sed ani-
mum Quadrati, nobilissimi locu-
pletissimi que adolescentis, pericli-
tata, (cum quo etiam stupri con-
suetudinē habere existimabatur)
grauissimēque apud eum * de ac-
cepta iniuria conquesta, paulatim
adolescētem eò perpulit vt in se-
met vniuersum que senatum per-
niciossimè cōsuleret. Quippe in-
ter ceteros senatorii ordinis pri-
marios, qui secū in id facinus con-
spirarent, etiam adolescentē quen-
dam Quintianum nomine, (qui
ipse ordinis illius erat) prōpti
atque audacis animi, sibi adiūxit:
persuasitque vti pugionē in sinu
celans, tempus * locumque cape-
ret, factoque repente impetu Com-
modum occideret: reliqua se pe-
cuniis largiendis curaturum. Ille
in aditu amphitheatri subsistens
(quippe obscuro loco facile se oc-
cultum sperabat fore) * nudato cō-
festim pugione, ac magna voce
proclamans, Hunc tibi senatus
mittit: dum loquitur nudumque
ostentat pugionem, comprehen-
sus à militibus, pœnas amētix de-
dit, suoque indicio autor à se ca-
uendi fuit, aperto magis quàm im-
pleto consilio.

Hæc igitur prima maximaque
odii causa adolescenti aduersus
senatum extitit. Ita nanque ani-
mū verba illa sauciarant, * vt om-
nes hostium loco haberet, sem-
perque eius memoriæ vox illa ir-
ruentis in se iuuenis inhæreret.
Neque verò tantam hanc occa-
sionē Perennio omisit, sed ei per-
suasit vt præcipuum quenque suc-
cideret, neque eminere quempiā
pateretur: quorum ipse in bona
impetum faciens, facile omnium
eius ætatis hominum locupletissi-
mus euasit.

Questiones autem Perennio di-
ligenter exercente, * soror ipsa

ζων πὰς οὐσίας, ῥᾶστα πλοισιώτατος ἐγχετο τῆ καθ' αὐτὴν αἰδράπων.
Γενομένης δὲ ἐξετάσεως διὰ τὸ Περηννίου ἀκείβεσθαι, πιντε ἀδελφίῳ
ὁ Κόμ-

μωακί, δυσφόρως τὸ φέρουσα ἢ Λυ-
κίλλα, καὶ πλὴν ἐκείνης ἡμῶν εἰαυτῆ
ὑβριν νομίζουσα, τὸν μὲν εἰαυτῆς αἰ-
δρα Πομπηϊανὸν εἰδὴ ἀγαπῶντα
τὸν Κόμμοδον, ἔδεν αὐτῶν πρὸς ἑπι-
θέσεως τῆς ἀρχῆς ἀνακοινοῦται * Κο-
δράτου ἢ νεανίτου ἀγχοῦ πνος ἐν
πλουσίου, ἐφ' οὗ καὶ λανθανούση συ-
νουσία διεβάλλετο, πείραν τῆς γώ-
μης λαμβάνουσα, πρὸς τῆς σιωπῆ
δρίας χαλεπῶς ἀπωδύρετο, καὶ κατ'
ὀλίγον αἰέπειτε τὸν νεανίσκον ὀλέ-
θρια βουλεύσατο εἰαυτῶν τε καὶ πάση
τῆ συγκλήτῳ. πτωμότας γὰρ ἐκείνος
τῆς βουλῆς λαβὼν πνας τῶν ἐξεχόν-
των, ἀναπέδωκε νεανίσκον πνα, (καὶ
αὐτὸν ὄντα τῆς βουλῆς,) Κυϊνπανὸν
ὄνομα, πρὸς πετῆ δὲ καὶ δρασιῶ, λα-
βόντα ἐγχερίδιον ὑπὸ κόλπου, κα-
ρὸν φυλάξασθαι ἐ τὸ πον ὀπιπιδεῖον,
ὀπιπιδεῖν τε τῶ Κομμόδιῳ καὶ φο-
νδύσαι τὰ λοιπὰ φήσας αὐτὸς κατορ-
δῶ πεδαι χρεῖται * ὀπιπιδεῖν. ὁ δὲ ὑπο-
σας ἐν τῆ τῶ ἀμφιθεάτρῳ εἰτόδω, (ζο
φώδης δὲ αὐτῆ, καὶ λήσεσαι ἤλπισε)
γυμνώσας τὸ ξιφίδιον, ἐπελθὼν τε
ἀφινιδίως τῶ Κομμόδιῳ καὶ μεγά-
λη φωνῆ πρὸς τῶν ὑπὸ τῆς συγκλή-
του αὐτῶ ὀπιπιδεῖν πρὸς μὴ
φθάσας, ἀλλ' ἐν ᾧ πρὸς πλὴν τῶ ρημά-
των πρὸς φορεῖν ἠχολεῖτο, καὶ τὸ δει-
ξιν τῶ ξίφοις, συλληφθεῖς ὑπὸ τῶ σῶ-
μα πφυλάκων τῶ βασιλέως, δίκην
αἰοσίας ὑπέχευ. ὅς πρὸς εἶπε τὸ βεβε-
λυδύρον μάλλον ἢ ἔδρασε, παρέχε-
τε, αὐτῶ μὲν πρὸς γωδένπ, ἀλδῶναι *
ἐκείνῳ δὲ, πρὸς μαδόνπ, φυλάξασθαι.

Αὐτῆ μὲν δὲ πρὸς τῆ ἐ μεγίστη αἰ-
πία τῶ μειρακίῳ μίσοις ἐγχετο πρὸς
πλὴν σύγκληπν βουλιῶ. ἔπρωσε τε
αὐτῶ πλὴν ψυχῶν τὰ λεχθέντα ἐ κοι-
νοῖς ἐχθροῖς πάντας ἠγείτο, μεμνη-
μένος ἀπὸ τῆς τῶ ὀπιπιδραμόντος φω-
νῆς. ὑπῆρξε ἢ καὶ τῶ Περηννίῳ πρὸς-
φασίς τε καὶ ὑπὸ δέσις αὐτῆρῆς. ἐπ-
κόπτειν γὰρ ἀπὸ καὶ κωλύειν αὐτῶ συ-
νεβούλδουε τοῖς ὑπὸ ἐχόντας ᾧν ἀρπάειν.

De primo loco
sibi denegato, vel
de primo loco sibi
erepto, conquesta,
si scribatur πρὸς
δρίας.

Locumque cap.
vbi in Comm. ir-
ruēs, cū occideret.

Nudansque pu-
gionem, ac repen-
te Commodum su-
perueniens, quum
magna voce pro-
clamasset, se aduer-
sus eum à senatu
missum esse, ac nō
prius, quā ita ex-
clamaret, eum fe-
riisset: sed dum in
proferendis hisce
verbis & ostendē
do pugione tem-
pus consumit, cō-
prehensus ab imp.
sacellitibus esset,
pœnas amentix de-
dit: quippe qui
quod deliberatum
erat, prædiceret,
potius quàm exe-
queretur: effice-
retque vt ipse
quidem præco-
gnitus capere-
tur, ille autem præ-
sciis, vel præmo-
nitus, sibi caueret.
Hæc igitur prima
&c.

Vt communes ho-
stes existimaret om-
nes.

Commodus nulli
perpercit, sed tum
suam, ipsius sorore
tum

For. πρὸς δρίας

For. διὸ (αὐτῶ
δι' ὅ) καὶ λήσ-
nel ὁ δὲ πιν καὶ λ.

Scribo πολοδ.

ὁ Κόμμοδος διεχρήσατο, καὶ πάντας ἀφειδῶς τοῖς τε ὄντας ἐν τῇ σωωμοσίᾳ, καὶ τοῖς ἐφ' οἷσιν δὴ ποτε διαβλήθέντας ὑποψίαις.

¶ Ὁ δὲ Περέννιος, ἀποκλυσάμενος πάντας οὓς καὶ ὁ Κόμμοδος ἠδείπε, ἔοσοι πατρῶα ἀντὶ βύνοιαν ἐπεδείκνυτο, τῆς τε ἐκείνου σωτηρίας θεωμήθειαν εἶχον, ποιησάμενός τε αὐτὸν ἐπ' Ἰξυσίαν, ἐπεβάδυνε τῇ ἀρχῇ, καὶ τοῖς τε υἱοῖς ἑαυτοῦ νεανίας οὖσιν ἐλπίσειν πείθει τὸν Κόμμοδον θεωνοιαν Ἰνδουικῶν στρατημάτων αὐτὸς τε πλεῖστα χήματα ἠδρρίζεν, εἰς τὸ ὀπιδοῦσαι λαμπραῖς ἀποτήσαι τὸ στρατιωτικόν. οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ λαμπάνοντες σικερότοιον δυνάμιν, ὡς αὐτῷ Περεννίου κατεργασαμένου τὸν Κόμμοδον ὀπιδοῦσαι τῇ ἀρχῇ. ἐγνώθη δὲ ἡ ὀπιδοῦσα ὡς ἀδύνατος ἔστω. ἱερὸν ἀγῶνα τελεῖσι Ῥωμαῖοι Διὶ καπετωλίῳ, θεάματα τε... καὶ ἰσχυρὸς πάντα ἀδρρίζεται, ὡς εἰς βασιλίδα πόλιν πανηγυεῖζουσαν. θεατῆς δὲ καὶ ἀθλοθέτης σὺν τοῖς λοιποῖς ἱεροδοῖσι, οὓς ἐκ θεωμάτων χρόνου ἡ τάξις καλεῖται, ὁ βασιλεὺς γίγνεται. κατελεθόντος δὲ τοῦ Κομμοδου ὀπιπύω ἀκρόασιν Ἰνδουικῶν ἀγῶνιστῶν, καὶ αὐτὸς μὲν θεωκαθίσταται ἐν τῇ βασιλείῳ ἔδρᾳ, πληρωθέντος δὲ τοῦ θεάματος, μετὰ πάσης ἀκοσμίας τῶν τε ἐν ἀξιώσεσιν ἑξαμέτοις ἔδρας καὶ ὡς ἐκάστοις διετέτακτο ἰδρυμένων, ὅρῳν πλέγεται ἢ ὀπιδοῦσαι ὀπιπύω τῆς σκηνῆς, αἰὲρ φιλοσόφου φέρων ῥῆμα (βάκτρον γὰρ ἰὼ ἀντὶ μετὰ χεῖρας, ἡμιγύμνω τε αὐτὸς ἐκκρεμῆς πήρα) εἰς δραμῶν καὶ σάξ' ἐν μέσῃ τῆς σκηνῆς, πᾶσι τε τῆς χερὸς νύμασι τὸν δῆμον κατασιγάσας,

Οὐ πανηγυεῖζειν σοὶ καιρὸς (ἐφη) Κόμμοδε, νῦν, εἰ δὲ θέλεις καὶ ἐορταῖς χολάζειν. ὀπιπύω γὰρ σου τοῖς αὐχέσιν τὸ τῷ Περεννίου ξίφος· καὶ, εἰ μὴ φυλάξῃ κίνδυνον ἐκ ἐπαγορεύ-

Comodi, coniurati que omnes, caeterique praeterea quacumque suspitione attacti, supplicio affecti sunt.

¶ Igitur Perennis, sublatis e medio quos imperator verebatur, quique illum paterno quoda affectu complectebantur, atque ipse illius tuendae salutis cura suscepta, nihilque non autoritatis adeptus, imperium iam ipsum animo inuaserat: persuasitque Commodovi suos liberos, adolescentes adhuc, Illyricis praeficeret exercitiibus, ipse pecuniae vim ingentem contrahebat, ut scilicet praetorianos ab ipso amplissimis largitionibus abalienaret. Filiique item eius clanculum copias colligebant, eo consilio ut quum primum Perennis Commodum occidisset, ipsi principatum arriperent. Proditae autem sunt insidiae incredibili quodam modo. Ludos Romani Ioui Capitolino faciunt, tanta hominum conflente multitudine quantam par est confluere ad tantae urbis celebritatem. Spectare autem ac praesidere in theatro una cum sacerdotibus, quos ordo singulis annis postulat, etiam imperator solitus. Quum itaque nobilissimis scenicis operam daret, sedens imperatoria sella Commodus, pleno spectatoribus theatro, suisque cuique locis ad sedendum pro dignitate attributis: priusquam quicquam diceretur agereturque in scena, [repente] quidam, philosophi habitu, manu baculum gestans, peramque seminudus [ab humero] suspensus, curriculo prodit: mediaque in scena consistens, manuque silentium imperans,

Non hoc (inquit) ludorum tempus, o Commodus: neque spectaculis celebrati que vacadum. Imminet enim cervicibus tuis Perennis gladius: ac, nisi caueris non quidem impendens sed iam praesens periculum, peristi. Nam & ipse hic adversus te copias pecuniamque colligit, & nati exercitus Illyricos sollicitant: quos nisi statim praevenias, occidisti.

tu omnes qui vel coniurauerant, vel quacumque suspitione attacti erant, morte multavit.

reuerbatur.

Potius, loquitur Herodiannus de multitudine quae confluit ad tantae urbis celebritatem. Spectare autem ac praesidere in theatro una cum sacerdotibus, quos ordo singulis annis postulat, etiam imperator solitus. Quum itaque nobilissimis scenicis operam daret, sedens imperatoria sella Commodus, pleno spectatoribus theatro, suisque cuique locis ad sedendum pro dignitate attributis: priusquam quicquam diceretur agereturque in scena, [repente] quidam, philosophi habitu, manu baculum gestans, peramque seminudus [ab humero] suspensus, curriculo prodit: mediaque in scena consistens, manuque silentium imperans,

manu enim baculum gestabat, et que seminudo pera dependebat) curriculo prodit.

festis que vac.

exitium te incautum opprimet, vel nihil tale cogitantem. aut, ne copiantem.

Scribo oia: dicitur, ut eius dicitur, p. 15.

Vol. ita vertit quasi legerit esse, in seq. autem, non autem: sed autem utinere est in ut mutare malim ut dicat, Perennium edegisse Commodum in sua potestate.

Deest genitivus ante patris. καὶ

Scribo ἀπολόγητον, ἀλλ' ἤδη παρόντα, λήσας ἀπολούμενος. αὐτὸς τε γὰρ ἐν αὐτῷ δυνάμιν ὀπιπύω σοὶ καὶ χήματα ἀδρρίζει· οἷτε παῖδες αὐτῷ πύω Ἰνδουικῶν στρατῶν ἀλαπειθοῖσιν. εἰ δὲ μὴ φθάσας, διαφθεῖρη.

Ignarus, pass. signi. pro Ignotus, seu Ignobilis. Paulopost autem omittit pronomen se ante particip. consequenturum. sicut & alibi in similibus locis.

ac, tanquam fur. & vaniloquum,

Cæterum qui circa Commodum erant, & quicunque ei se benevolos simulabant, cum ante Perennio infensi erant (odiosus enim atque intolerabilis ob superbiam & contumelias erat) tum vero præclaram occasionem nacti, criminando adducere in invidiam conabantur. Et verò oportebat vno eodemque tempore Commodum insidias effugere, & Per. malè perire.

Et latente insidiarum arte patefacta. vel, latente insid. modo patefacto.

Deinde mittit quamprimum, ad rumorem eorum quæ facta erant antevertendum, qui celeriore cursu contendant, & superuenire filio Perennii possint, dum adhuc quæ Romæ contigerunt ignorat. Scriptis etiam literis amicis, quibus illum sub spe maiore accessit a se dicit, venire iubet.

qui nihil scripsisset, quòd regis esset literis contentus: cred.

His dictis, siue forte quadam diuinitus huc impellente, siue id auso homine ut gloriâ sibi, *ignarus atque obscurus, acquireret: seu quia speraret ingens aliquod præmium ab imperatore consequiturum: sanè illum derepente obstupescerat. Cæteri autem etsi non de nihilo ea dicta suspicabantur, tamen fidem habere dissimulabant. At Perennis cõprehendi hominem iubet, *ac, pro furioso & vaniloquo, igne comburi, Ita scilicet pœnas dedit intempèstiuæ libertatis.

*Cæterum qui se Commodi studiosos videri volebant, perosi antea quoque Perennem, utpote intolerandæ hominem superbiæ contumeliæque, nactique opportunum tempus, calumniis eum premere aggrediuntur. Sed scilicet ita futurum erat ut & Commodus insidias euitaret, & Perennis unâ cum liberis penderet pœnas. Quippe haud multo post milites quidam clam Perennis filio nummos quosdam attulerunt, illius imagine percussos, eosque ignaro etiam Perenni, quanquam erat præfectus, Commodus ostenderunt, *iustoque insidiarum ordine patefacto, maximis sunt muneribus affecti. Quocirca inscio negotii totius Perenni, ac tum nihil minus expectati submissi noctu à Commodus quidam caput absciderunt: *iussique statim ad illius filium pergere, quum nihil ad celeritatem sibi reliqui fecissent, etiam rumores famamque eorum quæ Romæ facta essent præuenierunt. ii amicitas ei literas ab imperatore reddiderunt, quæ magna proposita spe Romam reuerti iubebant. Ergo & consiliorum & omnis eius paratus, postremò paterni casus ignarus, quum quidam nuntii distitarent, etiam paternis ipsum verbis acciti: *quine ipse quidem scribere super sedisset, nisi satis momenti habituras imperatorias literas existimasset: credidit videlicet adolescens: & quavis iniquo animo ferret interpellari sua cõ-

δώς, τῶν τε ἀγγέλων εἰπόντων, ταῦτα καὶ τὸν πατέρα ὀνείρα λθαι ῥήμασι, μηδὲν ὃ ἐπεσκέψατο, τοῖς βασιλείοις ἀρκούμενον χάριμασι. πισύσας ὁ κεανίας, ἀρχαίων μὲν καὶ δυσφορῶν ὅτι δὴ ἀτελῆ κατέλιπε τὰ βεβουλημένα,

Ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, εἴτε ὑπὸ πόντος δαμονίου τύχης ἐπειχθέντος, εἴτε καὶ βολήσαντος ἵνα δόξαι εἴρηται ὑπὲρον ἀγῶστος καὶ ἀσιμος ὢν, εἴτε καὶ ἐλπίσταιτος ἀμοιβῆς μεγαλοδάρει ὡς τὸ βασιλέως τρυξέσθαι. ἀφασία τὴν Κόμμοδον καταλαμβάνει. καὶ πάντες ὑπὸ ἀπίθουον μὲν τὰ λεχθέντα, πισεύειν ὃ οὐ προσεπιουῖτο. κελύει ὃ αὐτὸν συλληφθῆναι ὁ Γερέννιος, οἷα ὃ μεμνηότα καὶ ψυδὴ λέγοντα, πρὸς τὸ δόξαι. ὁ μὲν δὴ ἀκαίρου παρηγοσίας τοιαύτω ὑπὲρ ἐχε δίκην.

Οἱ μὲντοι πρὸς τὸν Κόμμοδον, ὅσοι περὶ νοεῖν προσεπιουῖτο, καὶ πάλαι μὲν ἀπεχθῶς πρὸς τὸν Περέννιον διακείμενοι (βαρὺ γὰρ καὶ ἀφόρητος τὸ ὑπὸ οψία καὶ ὕβρει) ἵπτε καὶ ῥὸν δὴ καίρον ἔχοντες, διαβάλλειν ἐπειράων. ἐχρῆτο ἅμα τὸν Κόμμοδον τὴν ἐπιβουλήν ἐκφυγῆν, ἔπειτα τὸν Περέννιον σὺν τοῖς πασι δολέσθαι κακῶς. ἦλθεν γὰρ μετ' ἑπολυ στραπῶνται πνες λαθόντες τὸν Γερέννιον παῖδα, καὶ νομίματα ἐκόμισαν ἐκτετυπωμένα τὴν ἐκείνου εἰκόνα. λαθόντες ὃ καίτοι ἑπαρχον ὄντα τὸν Περέννιον, καὶ δείξαιτες τὰ Κομμόδω τὰ νομίματα, διδάξαντες τε τῆς ἐπιβουλῆς τὰ λαθητόντα, αὐτοῖ μὲν ἔτυχον μεγάλων δωρεῶν. ἀγνοουῖτος ὃ ταῦτα τὸ Περέννίου, μηδὲν τὸ πῶς τὸν προσδεχόμενον, νύκτωρ ὁ Κόμμοδος πύμψας ἀποπέμνει τὴν κεφαλὴν. ἔπειτα τὰ χίσιον, ὅπως τὴν τῶν προαποδῶν γῶσιν φθάσασιν, ἐκπέμπει τοῖς πορφυροσφύροις ὁξυτέρω δρόμῳ, ἐπισηναί τε δυνισσοσφύροις τὰ παιδὶ τὸ Γερέννίου τὰ ἐπὶ τῆς Ρώμης ἀγνοουῖται. χράματα τε φιλικὰ ποιήσας, καὶ μείζοσι φήσας καλεῖν ἐλπίσιν αὐτὸν, ἵκειν κελύει. ὃ ὃ, *μήτε τῆς τῶν ἀσκαδῆς πῶ, καὶ τῶν βεβουλημένων, μήτε πῶ καὶ τὸν πατέρα εἰδώς, τῶν τε ἀγγέλων εἰπόντων, ταῦτα καὶ τὸν πατέρα ὀνείρα λθαι ῥήμασι, μηδὲν ὃ ἐπεσκέψατο, τοῖς βασιλείοις ἀρκούμενον χάριμασι. πισύσας ὁ κεανίας, ἀρχαίων μὲν καὶ δυσφορῶν ὅτι δὴ ἀτελῆ κατέλιπε τὰ βεβουλημένα,

For. καὶ οἷα δὴ μιμ.

For. τότε δὲ κ. ut hac resp. spondeant illis καὶ πάλαι μὲν ἅπ. Eiraulo ποῖτ, ἐχρῆτο ὃ malim.

Vel ἐπιτυπωμένα.

Partic. ἢ reddundat. nisi scribas μηδὲ πτ.

Artius esse φθάσασιν.

Scribo μήτε τῆς.

μῦθα, ὁμῶς ὃ παρ' ἑω' ἡ τῆ πατρὸς
 ὡς ἔμ' σιωπῶσιν δυνάμει, ποιῆται
 πλὴν ἔξοδον. γῆρομδρον ὃ αὐτὸν κτ'
 πλὴν Ἰταλίαν, οἷς τῆτο ἐντέταλτο διε-
 χρήσαντο. τοιοῦτον μὲν δὴ τέλος ἐκεί-
 νους κατέλαβεν. ὁ δὲ Κόμμοδος
 δύο τοῖς ἐπάρχους καταστήσας, ἀσφα-
 λέςτερον ὡήθη μὴ ἐνὶ πῖσθῆεν ἑστώ-
 τῶ ἔξοισίαν* μελεθεῖσαν ὃ αὐτῶ,
 ἀδινεσέρον ἔσεσθαι ἤλπισε πρὸς τῆ
 βασιλεῖον ὀπιθυμίαν.

¶ Χρόνος ὃ ἔ πολλοῦ διαγῆρομδρου,
 ἔτερον πῖς ὀπιθελῆ τοιαύτη κτ' τὸ αὐ-
 τὸ σιωεσκυάθη* Μάτερνος ἰω' ἰς,
 στρατιώτης μὲν πρὸς ἄλλοις, πολλὰ ὃ καὶ
 δὴνὰ ἑλμύσας, πλὴν τε τὰ ξιν λιπῶν
 καὶ πείσας ἔτεροις ἀπὸ τῆ αὐτῆ ἔρ-
 ρον σωμαποδρῶν, χεῖρα πολλῶ κα-
 κούρρον ἐν ὀλίγω ἀθροίσας χρόνω,
 τὰ μὲν πρὸς ἄλλοις καὶ ἀξίως
 ὀπιτρέχων, ἐλήσειεν* ἐπεὶ ὃ πολλῶν
 χρημάτων ἐγκρατῆς ἐγγέτο, μεῖζον
 ἐκ πῆτος ἤθροισε κακούρρον, μεγά-
 λαις τε δωρεῶν ὑποχέπει καὶ τῆ
 ἀλισκομδρων κοινωνία* ὡς μηκέτι
 ληστῶν ἀλλὰ καὶ πολεμίων ἔχειν ἀ-
 ξίωμα. πόλεσι γὰρ ἤδη μεγίσταις ἐπε-
 πίθεντο, καὶ τὰ ἐν αὐταῖς δεσμοθήρια
 βία ῥηγιμύτες, τοῖς ἐφ' οἷσιν δὴ κα-
 θάρχθέντας αἰπίαις, δεσμῶν ἐλθῆ
 ροις ἀφιέντες, ἀδξάν τε ὑποχού-
 μδροι, ἀεργασίαις ἐς πλὴν συμμαχίαν
 πρὸς ἄλλοις. πᾶσαι τε καταβρέχοντες τῆ
 Κελτῶν καὶ Ἰβήρων χώρον, πῖλεσι τε
 ταῖς μεγίσταις ὀπιόντες, καὶ μέρη μὲν
 ἐμπιπράτες, τὰ ὃ λοιπὰ ἄρπαγῆς
 ποιούμδροι, ἀεχόρου.

Ὡς ὃ ταῦτα ἐδηλώθη τῆ Κομμό-
 δω, μετὰ πάσης ὀργῆς τε καὶ ἀπει-
 λῆς ὀπιτέλει τοῖς τῆ ἐθῶν ἡγου-
 μδροις, ῥαθυμίαν ἐγκαλῶν, καὶ καλῶς
 στρατὸν ἐπ' αὐταῖς ἀθροισάσας. μα-
 δόντες ὃ ἐκείνοι δυνάμιν ἀξρομέ-
 νῶ ἐπ' αὐταῖς, τῆ μὲν χωρίων ἀ ἐ-
 πόρρου, ἀπίσθαι* λαδόντες ὃ, ἐξ
 παχίαις καὶ ἀβάτη ὀδοιπορίας κατ'
 ὀλίγοις εἰς πλὴν Ἰταλίαν παρεδύοντο. καὶ πρὸς βασιλείας ἤδη καὶ με-
 ζόνων πρὸς χρημάτων ὁ Μάτερνος ἐβουλεύετο. ἐπεὶ γὰρ αὐτὰ τὰ πρὸς
 πρὸς χρημῆνα πάσης ἐλπίδος μεῖζον ἰω' πρὸς χαρίσασα, ὡήθη δὲ ἰν μίγα

filia, tamen paterna fretus poten-
 tia, quam esse adhuc incolumem
 putabat, ad reditum se comparat.
 Tum deinde ut attigit Italiā, per
 eos quibus negotium datum fue-
 rat, occiditur. Hunc illi exitum
 habuerunt.

Post hæc Commodus duos cō-
 stituit præfectos, tutius fore ra-
 tus tantam illam potestatem non
 vni duntaxat credere, sed dissectā
 in partes, imbecilliozem eo pacto
 contra principem reddere.

¶ Verum haud longè post, aliæ
 in illum huiuscemodi insidiæ in-
 tenduntur. Maternuserat quidam
 * miles multa ausus nefaria. Is re-
 pentè desertis castris atque ali-
 quot in societatem commilito-
 nibus ascitis, magnam perditorū
 manum breui collegerat, vicōsq;
 primò & agros populabatur. Ma-
 gna deinde pecuniæ vi collecta,
 plures quotidie sibi ex facinorosis
 copulabat: pollicensque ingētia
 cuique operæpretia, & in prædæ
 communionem inuitans, eò rem
 adduxit ut non iam latronum sed
 [iustorum] hostium haberent au-
 toritatem. Quippe magnas etiam
 vrbes occupabāt: effractisque per
 vim carceribus, captiuos sine di-
 scrimine omnes vinculis exime-
 bant, eosque sibi impunitate ac
 beneficiis adiungebant. Igitur Gal-
 liam omnem atque Hispaniam
 incurfibus vastabant, & ut quan-
 que ex magnis vrbibus vi cepe-
 rant, * incensa direptaque protin-
 us abibant.

Quæ vbi Cōmodus cognouit,
 rectoribus gentium plenas iræ at-
 que minarum mittit epistolas, ca-
 stigans & ignauiam exprobrans:
 simul comparare aduersus illos
 exercitum imperans. Quod vbi
 latrones acceperunt, decedēdum
 sibi ex illis regionibus rati, clam
 per auia quædam cōpendia, seor-
 sum alii ab aliis, in Italiā peruene-
 rūt. Ac iam de regno maioribū-
 que rebus Maternus cum suis
 deliberabat. nam quando hæc
 nus omnia illi spe vltierus pro-
 cesserant, * aut aliquid magnum

necesse putauit aut
 magno quopiam
 facinore res suas
 ad felicem exitum
 perducere, aut
 quum semel in dis-
 crimine se conie-
 cisset, non obscu-
 rè neque ingloriè
 mori.

Videtur Vol.
 κτ' τὸ αὐτὸ le-
 gisse.

Scribo οἷαι-
 δὴ

Scribendū ῥη-
 το, ἀπαγῆ
 ποιούμδροι, καὶ
 ἰπιελ. τὰ ὃ λοι-
 πὰ ἀρπαζόν-
 τες.

miles quidem an-
 tea, sed qui multa
 nef. ausus erat. Is
 re. def. c. atque a-
 lios qui & ipsi ea-
 dem perpetrāt,
 in fugæ societate
 ascitis, manum ho-
 minum qui faci-
 norosi erant, bre-
 ui coll.

partim incensa
 partim direpta.

necesse putauit aut
 magno quopiam
 facinore res suas
 ad felicem exitum
 perducere, aut
 quum semel in dis-
 crimine se conie-
 cisset, non obscu-
 rè neque ingloriè
 mori.

inuadendum sibi existimabat, aut certè, quando in id discriminis inciderat, non obscure neque ignauè moriendum.

Sed quoniam se non tantis esse viribus intelligebat, quantæ ad resistendum Commodò collata acie satis essent, (quippe & Romanæ plebis & pratorianorum militum propensa in Commodum voluntas credebatur) arte sibi cõfilióque grassandú statuebat. Quo circa tale quiddam cõminiscitur. Veris initio, *quotannis*, stato solenique die, pompam matri deum Romani celebrant. In ea, quæ apud quenque sunt * diuitiarum præcipua, supelléxque pleraque imperatoria, materiæ aut artis spectandæ, præferri ante deam solét. Passimque omnibus *quouis modo* ludendi licentia permiffa, sic vt personas induant quas cuique libitum, nullámque non magistratum quoque imaginem, prout cuiusque studium, repræsentent: sic vt non temere à falsis veros dignoscas. Putauit hoc Maternus idoneum celandis insidiis tẽpus: ratus fore vt si personam stipatoris alicuius indueret, suosque ad eandem similitudinem armis ornaret, ac se hastatis immiscerent sic vt pars esse comitatus imperatorii crederentur, nullo videlicet præcauente, repente impetu facto Commodum obtruncarent.

Sed proditus imperatori à sociis quibusdam, qui vnà cum ipso venerant in urbem, * (indignantibus scilicet, si quidem eum non pro latrone iam sed pro principe habituri forent, antequam festus dies adesset) & ipse comprehesus, ac multatus capite, & qui eiusdẽ factionis erant, meritis suppliciiis affecti. At Commodus, facta re diuina, gratulatusque deæ, festum agitabat, pompámque gaudens frequentabat. Sed & populus omnibus pro imperatoris salute diem latibundus celebrabat.

Quæ autem ratio sit cur huic deæ tantum honorem Romani habeant, non alienum videtur,

πὺ θεὸν χαίρων· ἔστω δὲ τῆ βασιλείας ὁ δῆμος μετὰ τῆς εὐροτῆς ἐπισηγίσει. Ὁρησιθεοὶ δὲ μάλιστα πὺ θεὸν πῶδε Ῥωμαῖοι ἔξ αἰώας πῶταυτης, ὡς ἰσοεία παρελήφαμεν· ἧς ὅπμινηθῆναι ἔδεξε,

τὴ δρᾶσας καὶ ῥωσῶσαι, ἢ, ἐπεὶ τῶ ἀπαξ ἐν κινδύνῳ καὶ δῆσῆκει, μὴ αἰσῆμῶς μὴ δὲ ἀδύξως τελευτήσῃ.

Ἐπεὶ ὁ αὐτῶ μὴ ἔσται πῶ ὑπάρχειν δυνάμιν ἠγίῳ, ὡς ἐξ ἀνῆσῆσῶς ἰσορροπίου καὶ φανεροῦς ἐφόδου συστῆναι πρὸς τὸ Κόμμοδον· (τὸ, τε γὰρ πῆθος τῆς Ῥωμαίων δῆμου ἐλογίσειτο, δύνουον ἔτι τῶ Κομμόδῳ ὑπάρχον, πῶ τε πρὸ αὐτῶν τῶ δόρυφόρων δύνουον) τέχῃ καὶ σοφίᾳ ἠλπίσει πρὸ εἰσελάται, καὶ μηχανᾶται τὸν δὲ ἔ. ἦρος δὲ χῆ ἑκάστου ἔπις, ὡς ἐσθῆς ἡμέρας, μὴ τὴ θεῶν πομπῶν τελοῦσι Ῥωμαῖοι, καὶ πῶτα ὅσα παρ' ἑκάστου πρὸς σύμβολα, καὶ μὴ λῆιά τε βασιλέων, ὑλῆς τε ἢ τέχῆς θαύματα, τὸ θεὸν πομπῶν αἰετῆς τε πᾶσι δέδοτ' ἔξοσία πῶτα δαπῆς παμδίας ἑκάστου τε ὁ βέλεται σχῆμα ὑπεκρίνεται· οὐδ' ἔστιν οὕτω μέγα ἢ ἔξ αἰρέτον ἀξίωμα, ὁ μὴ πῶτα τῶ βασιλεύῳ ἀμφιεσθῆναι ὑπὸ ἀρχῆς παύξαι τε καὶ κρύψαι πῶ ἀλήθειαν· ὡς μὴ ῥαδίως διαγῶναι τὴν τε ὄντα καὶ τὴν μῆμοῦδρον. ἔδεξε δὲ τῶ Ματέρῳ καὶ ῥὸς ὅπμινηθῆσῃ εἰς τὸ ἦ ὅπμι βουλιῶ λαθεῖν. ἠλπίσει γὰρ, αὐτῶς τε ἀναλαβὼν τὸ τῶ δόρυφόρων σχῆμα, καὶ τῶς σὺ αὐτῶ ὅπμισας ὁμοίως, αἰαμίξας τε τῶ πῆθος τῶ ἀίχμοφόρων, καὶ τὸ πομπῆς νομιθεῖς μέρος μὴ δένος τε πρὸ φυλατῶν δῆσῃ, αἰφνιδίως ὅπμιπῶν, τὸ Κόμμοδον δὲ ἀχῆσῃ.

Ἄλλὰ πρὸ δόσις γῆμοδῆς, καὶ πῶν τῶ σὺ αὐτῶ πρὸς κατελδόντων εἰς πῶ πόλιν, καὶ τὸ ὅπμι βουλιῶ καὶ ἑπιπῶν (φθόνος γὰρ αὐτῶς εἰς τὸ παρῶξινεν, εἰ δὲ ἔμελλον ἀνῆ λῆς ὁ δὲ ἀπῶ πῶ ἔξεν καὶ βασιλέα) πρὸ ἑλθῆν πῶ ἑορτῶ, αὐτῶς τε ὁ Μάτερῶς συλληφθεῖς ἦ κεφαλῶ ἀπετμήθη, καὶ οἱ σωματώτα ἀξίας ὑπὸ ἔχον δίκας. ὁ ὁ Κόμμοδος, δῶσας τε τῶ θεῶ, καὶ χαρῆσῆρα ὁμολογήσας, ἦ ἑορτῶ ἐπιτελεῖ, παρέπεμπε τε

Vult te in gemitari debere ut hec per appositionem dicantur.

Sic vel. re. Et: at in Ald. edit. & aliis male ὅπμιπῶς.

Scribo διαχρήσεως.

diuitiarum argumētis, vel indicia: aut diuitias testātia supelléxq; pretiosa imperatorū, quæ quidem propter materiæ aut artis miracula ante deam præferri in pompa solent. Ac summis tūc omnibus quouis ludendi modo concessa est licentia: adeo vt vnusquisque quamcunque vult personam representet: neque vlla sit tā magna aut eminent dignitas, cuius habitum non liceat ei cui libeat induto, ludere & veritatem occultare: ita vt non facile sit eum qui imitatur, ab eo qui reuera est, dignoscere.

(inuidētibus si pro latrone dominum & regem, vel imperatorem habitu ri essent, anteq. f. d. aduenisset) si habituri essent, pro quod hab. essent.

At Comm. quum deæ sacrificasset, gratiasque egisset, festum celebrabat. Ipse etiā pop. deam exultans deducebat, & vnà cum festo lætitiā quoque de seruatō imperatore solemniter agitabat.

Ἰδὲ τὴν παρ' Ἑλλήνων ποινὴν ἀγνώσταν.
 αὐτὸ μὲν τὸ ἀγάλμα, διοπετές, ὡς λέ-
 γουσι· οὔτε ἵ τ' ἕλκω, οὔτε τεχνικῶς
 ὅσπερ ἐποίησεν ἐγνωσμένον, οὐδὲ ψα-
 σὸν χροὸς ἀνθρωπίνης. τί ποτ' ἵ παλαι-
 μὲν ἔξ οὐρανοῦ κατενεχθῆναι λόγος
 εἰς Πνατ' Φρυγίας χῶρον· Πεισινῆς
 ἵ ὄνομα αὐτῆ. τί μὲν ἵ παροιστοῦσαν
 λαβεῖν τὸν τόπον ἐκ τῆ πεισόντος ἀγάλ-
 ματος ἔξ οὐρανοῦ, καὶ παροῖον ἐ-
 κείσε ὄφθῆναι. ὡς ἵ παρ' ἑτέροις δι-
 ροῦται, Ἰλῶ τῶ Φρυγίῃ ἢ Ταντάλω-
 τῶ Λυδῶ πόλεμον ἐκείνῃ γένεσθαι λέ-
 γουσι, οἱ μὲν παρ' ὀδῶν, οἱ ἵ παρ' ἵ
 Γανυμήδους ἀρπαγῆς. ἰσορρόπου ἵ
 ὅτι πάλυ τ' μαχίης γημομένης, ἐκα-
 τέρωθεν πεσεῖν ἱκανοῖς, ἢ τί μὲν συμ-
 φορῶν ὄνομα δοῦναι ὡς χροῖα. ἐνθα
 καὶ τὴν Γανυμήδου ἀρπαγέντα, ἀ-
 φανῆ γένεσθαι λόγος, ἀνελκόντων
 αὐτὴν τ' ἀδελφοῦ καὶ τ' ἑρατοῦ. ἀ-
 φανοῖς ἵ γημομένης ἑ σώματος, ἕκ-
 σταδίωαι τὸ πάθος τῆ μειρακίου ἐς
 μῦθον, καὶ τί μὲν Διὸς ἀρπαγῆ. ἐν
 ἵ τῶ παροιστοῦσαν Πεισινουῖτι, πά-
 λαι μὲν Φρύγας ὠργιάζον ὅτι τῶ ποτα-
 μῶ Γάλλω παρ' ἑρατόν, ἀφ' οὗ τ' ἐ-
 πωνυμίας φέροισι οἱ τῆ θεῶ τῆ μίας ἱε-
 ρωμένοι. ἐπεὶ ἵ Ρωμαίων ἠΐξετο τὰ
 παρ' ἑμάτα, φασὶναὐτίς χροῖα, ἢ
 μὲν τε τί μὲν ἀρπαγῆ καὶ εἰς μέγα παρ-
 χορήσιν, εἰ τί μὲν Πεισινουῖτι θεὸν
 μεταγάρσειεν ὡς αὐτίς. πῆ μὲν
 παρ' ἑσβείας εἰς Φρύγας, τὸ ἀγάλ-
 μα ἤπει. ἔτυχον ἵ ῥα δῖος, ἀνέ-
 νειαι παρ' ἑβαλλόμενοι, καὶ τ' ἀπ' Αἰ-
 νείου τῆ Φρυγίας εἰς αὐτίς διαδοχῶ
 καταλέγοντες. κομῶν ἵ ὅτι νεῶς
 τὸ ἀγάλμα, ἕ γημομένης ἐ ταῖς πύ-
 θύμβειδος ἐκβολαῖς, (ταῦταις γὰρ
 ἀπὸ λυδίων ἐχθῆντο Ρωμαῖοι) ἔση-
 σε θεῖα δυνάμει τὸ σκάφος. ὅτι πάλυ
 ἵ πανδημεί τῶ Ρωμαίων τί μὲν ναῦν
 ἐφελκόντων, ἀπεχούσης τ' ἰλύος, ἢ
 παρ' ἑπτερον ἢ ναῦς ἀνέδραμε παρ' ἑ ἢ
 ἱέρειαν ἐνεχθῆναι τ' θεῶ, ἢ τῆς τ' Ἐστίας
 ἢ. ταῦτι μὲν ἔδω παρ' ἑνδύεσθαι, ἢ ἀπὸ δὴ
 κειθήσεσθαι, ἱκατῶν τ' δῆμον ὅτι τρέψαι τῆ
 Πεισινουῖτι θεῶ τί μὲν κείσιν·

quantum ex historia accepimus, commemorare: praesertim quum ea res plerisque Graecorum ignota esse videatur. Ipsum igitur simulacrum caelitus (ut aiunt) demissum, neque qua sit materia, nec a quo fabricatum artifice, satis constat: neque planè hominum manibus creditur factum. Hoc igitur cecidisse caelitus ferunt in quendam Phrygiae agrum, cui nomen Pefinuntii, * a casu eius simulacri, factum putant: ibi enim a principio comparuisse. Licet apud alios comperiam, pugnam illic Ilium Phryga Tantalumque Lydum inter se conseruisse, siue de via ortam, siue potius ob raptum Ganymedis. Quumque diu aequis viribus decertatum foret, ac permulti utrinque cecidissent, nomè ex ea clade loco esse impositum. Hic etià fama est, * Ganymedem, ipsum trahentibus in diuersa germani atque amatoris manibus, vita esse orbatum: sublatumque è medio, pro calamitatis solatio, relata ad Iouem raptorè fabula, diuinis fuisse honoribus affectum. In hoc, què diximus, definit Phryges olim Origia colebāt, ad ipsum fluuium Galium, a quo etiam euirati deae sacerdotes cognominantur. Sed ubi res Romana creuit, respòso accepto mansurum imperium atque ad summam auctum iri, si Pefinuntiam deam ad se transferrèt: missi in Phrygià legati sunt petitum deae simulacrum. quod quidè facile concessum est, consanguineos se dictitantibus, atque oriundos ab Aeneia Phryge. Quum itaque nauigio deuectum simulacrum ad ipsas Tiberis fauces appulisset, (quibus tum Romani vice portuum utebantur,) confestim diuina quadam vi nauigium subsistit, neque ullis Romani populi certatim trahentis moueri viribus potuit, donec Vestalis sacerdos adesset. Ea quum uirginitas è perpetuo seruadam polluisse falso argueretur, damnationem metuens, supplex petiit à populo ut iudiciu de se de Pefinuntiae comit-

Aliud legit. aut saltem interpret. Polit.

Potius scriben dñ Πεισινῆς, μnico σ, ex hac ipsa etymologia.

Si scribas ὄφθῆντος, euhabebit hoc partic. cum present. aēte πεπίντος.

Vel, Ita id diuinitus contigisse creditu, ut hac opinio locum fabulae de Iouis raptu dederit. ut καὶ sit pro δηλονότι, seu ἕξου.

Polit. inter. quasi legerit ἔση. sed tū praecedere deberet, κομῶντος ἵ τὸ ἀγάλματος, ἢ γημομένης.

For. ἀπὸ δὲ

ex eo quod ceciderit simulacrum, ibique primu fuerit conspectum. Ut autem apud alios inuenimus, pugnam illic aiunt Ilium Phyr.

Ganym. ex oculis euauisse, du hinc frater, illinc amator eum traheret: quum autem corpus ex oculis euauisset, id quod adolescenti acciderat, diuinitus contigisse, fabulose esse traditum, tanquam à Ioue raptus foret. In hoc autem quem dix. Vide eregione annotata.

For. summum

Diuina quadam vi fecit ut subsisteret nauigium: adeo ut quum longo tempore Romani cum totius populi viribus illud traherent, limo renitente, non prius proueheretur quam dea sacerdos, quae vestalis erat, aduecta esset.

Exofari se fineret nauigium. Facile autem id, postquā alligata zona fuit, sequutum est. Sed et aliā lectionē pro παιδῆναι, vide eregione.

terent. quo impetrato, zonam recinxit, eamque prora intecit, clare precata ut si intemeratam se esse ac virginem dea sciret, nauim progredi iuberet. Quæ ubi dixit, statimalligatam zonā manu ducta nauis sequi cœpit. Ita sunt pariter Romani manifestam numinis diuinitatem atque innocentiā virginis admirati. Sed hæc hæctenus de Pefinuntia dea: prolixius etiā fortasse quàm decuit, haud insuauē tamen scientiā allatura iis quires Romanas minus cognitas habeāt.

Cómodus autem, euitatis Marterni insidiis, maiore se custodia muniebat: rarus prodire in publicum, plerunque tēporis in suburbanis aut in principalibus prædiis procul ab vrbe consumere: abstinere prorsus ab iurisdictione, omnique actu imperatorio.

Per idem tempus accidit uirgens Italiā quidem vniuersam stilentia occuparet: sed in ciuitatē Romanā vehementius tamen sauiuret, utpote quæ & per se populo abūdaret, & aduenas toto orbe confluentes exciperet. Quare magna iumētōrū atque hominū strages consequuta. Tū Commodus (ita scilicet quidā medicinæ periti persuaferāt) Laurētum secessit, quod frigidior ea regio sit, syluisque è lauru permultis opaca: à quo etiā regioni inditum nomē. Valere enim plurimū habant, ad aeris euitandā contagionē, cū odores laurore ipsarum amœnitatem umbrarū. Quocirca in ipsa quoque vrbe, de medicorū sententia, plerique vnguētis suauissimis nares atque aures opplebāt, suffitūque & odoramētis assidue utebātur, quod meatus sensuū (ut quidā dicunt) odoribus illis occupati, neq; admittāt aeratabificū, & si maximè admiserint, tamē eū maiore quasi vi lōgè superari. Cæterum nihilofecius morbus ingrauescere, hominēsque passī & pecora inter homines agitantia interire.

Sed & fames eodem tēpore ciuitatem oppresserat, hac de cauiā. Cleander erat quidam, Phryx genere, ex ea nota hominum qui publicè per præconem veneunt. Hic quū i domū imperatoriā seruitio

ως λω, τὸ μὲν γένος Φρυξ, τὴν δημοσίαν εἰσδότην ὑπὸ κήρυκι πτωχάσπασθαι, οἰκεί-

Ε λυσαμένη τὴν ζώνην, ἐπαφῆκε τῇ πρῶτῃ νεώς, προσευξάμενη, εἰ παρθένος εἴη καὶ ἄγνη, παιδῆναι τὸ σκάφος. ῥαδίως δὲ τὴν ζώνην ἐξήρησεν ἢ ναὺς ἠκολούθησεν ὁμοῦ τὸ ἐναργὲς τὸ θεῶ, ἐπὶ τὸ σεμνόν. τὸ παρθένα Ῥωμαῖοι ἐθαύμασαν. Ἐπισημασθῆναι δὲ τὸ Πρωσινοῦπίας θεῶ φιλοπιμότερον ἰστορεῖσθαι, ἐκ ἀρχῆν ἔχοντα γῶσιν τοῖς τὰ Ῥωμαίων ἐκ ἀκριβοῦσιν.

Fortasse scriptum fuit παιδῆναι: ut moneretur nauigium quod immobile reddidit erat.

Puto deesse ὡς ante τῆς

Ὁ δὲ Κόμμοδος, ἐκφυγὼν τὴν Μάρτην ἐπιβελῶν, πλείονί τε ὡς αὐτὸν ἐχῆτο φρενῶν, καὶ ἀπαίως τοῖς δήμοις ἐπεφαίνετο, τὰ πλείστα ἐν πωροσειοῖς καὶ τοῖς ἀπώτερω τὴν πόλεως βασιλικαῖς κτήμασι διατείθων, καὶ αὐτὸν δικαστηρίων ἀπίργων, καὶ βασιλικῶν πράξεων.

Σωέβη δὲ κατ' ἐκείνο καιρὸν λοιμώδη νόσον καταχεῖν τὴν Ἰταλίαν μάλιστ' ἐπὶ τὸ πάθος τῆς Ῥωμαίων πόλεως ἤκμασεν, ἅτε πολυανθρώπων τε ἔσθῃ καὶ τὰς παντ' ἀχόθεν ὑποδεχομένη. πολλή τις φθορὰ ἐγένετο ὑποζυγίων ἄμα καὶ ἀνθρώπων. τότε ὁ Κόμμοδος, συμβουλυσάντων αὐτῷ πινῶν ἰατρῶν, εἰς τὴν Λαύρετον ἀνεχώρησεν. ἀμύχστερον γὰρ τὸ χειρόν, ἐπιμεγίστοις κατὰ σκιον διαφνηφόροις ἄλσεσιν (ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα τῶν χειρῶν) σωτήριον εἶναι ἐδόκει. Ἐπὶ τὸς δὲ αἶρος φθορῶν ἀντέχων ἐλέγετο, ἄνωδιὰ τε τῶν δένδρων ἀποφορεῖς καὶ τῶν δένδρων ἠδείας σκιαῶν. ἀλλὰ ἐπὶ οἴκῳ τῆς πόλεως, κελευθόντων τῶν ἰατρῶν, μύρα ἀνωδέσαστα τὰς τὸ σπρήσας καὶ τὰ ὡς ἐνεπίμπλασαν, θυμιάμασι τε ἐπιάρωμασι σιμωχῶς ἐχρῶντο φασκόντων πινῶν τὴν ἀνωδιάν φθάσασαν ἐμπιμπλάσαι τοῖς πόροις τῶν αἰσθησῶν, ἵνα κωλύειν δέχεται τὸ φθινῶδες τὸ αἶρος, ἢ, εἰ καὶ ἔτι ὡς ἐμπέσοι, καπεργάζεσθαι διωάμει κρείττονι. πλὴν ἔδεν ἠπλοῦν ἢ νόσος ὅτι πλείστον ἤκμασε, πολλῆς ἀνθρώπων φθορῆς γήμοδης, πάντων τε ζώων πῶς ἀνθρώποις σιωοίκων.

For. ἐν τῇ Ῥώμῃ.

Nō dubito quod scriptum fuerit ἐπέχε. Paulo ante verbo καταχεῖν hinc etiam usum dedis.

Ἰπέχε δὲ κατ' αὐτὸ καὶ λιμὸς τῆς πόλεως ἀπίας τοιαύτης. Κλέανδρος καταχεῖν hinc etiam usum dedis.

Frigidior enim ea regio, syl. è lauru spatiosissimis opaca, (à quo etiam inditum regioni nomen) conseruandæ idonea salutis existimabatur: atque adeo aeris corruptioni resistere, & suauitate odoris qui è lauris efflaretur, & iucunda ipsarum arborum umbra. Quin etiam ii qui vrbe incolebant, medicorū iussu, vnguento nares atque aur.

πης ὁ βασιλικὸς γυμνάσιος, σωμα-
 ξηθεὶς περὶ Κομμόδου, εἰς ἑσπέρου
 ὑπὸ αὐτῆς πρῆξις καὶ ἰξουσίας περὶ
 χθι, ὡς πῶτε τὸ σῶμα φρουρεῖν,
 καὶ τὸ δαλάμου ἰξουσίαν, πῶτε τῆ
 στρατῶν ἀρχὴν ἐγχειροῦμαι ὑπὸ ὁ
 πλάτου καὶ βυφῆς ἀνεπειάθη καὶ πρὸς
 βασιλείας ὀπιθιμίαν. ἀθροίζων ὁ
 χεῖματα, καὶ σῶμα πλείστον σωματι-
 σμῶν καὶ ἀποκλείων, ἤλπιζε ἑσπέρου
 ἀμα πῶτε δῆμον καὶ τὸ στρατόπεδον,
 εἰ πρὸς τὸν ἐν σαίει τῶν ὀπιθηδείων
 κατασῆσαι, ὀπιθόσεσι λαμπαῖς,
 ἀλόντας πῶτε τῶν χειρῶν, πρὸς
 γὰρ τοῦ. μέγιστον ὁ γυμνάσιον κατα-
 σκευάσας, λατῶν δημίσιον ἀνῆκεν
 αὐτοῖς. ὁ μὲν οὖν οὕτω πῶτε δῆμον ἐδε-
 λέαζεν. οἱ ὁ Ρωμαῖοι, ἀπεχθῶς ἔχον-
 τες πρὸς αὐτὸν, καὶ τῶν δεινῶν τὰ ἀί-
 πια εἰς ἐκείνον ἀναφέροντες, μισῶν-
 τες αὐτὸ ἀκόρετον τῆς τῶν πλάτου
 ὀπιθιμίας τὰ μὲν πρὸς τὸν ἐν σαίει
 σωματισμοὶ καὶ πλῆθη, κακῶς ἠγέ-
 ρουσαν καὶ τὸ τελευτῶν, δεινῶν ἐν
 πρὸς αὐτῶν τῶν Κομμόδου, ἐπελθόντες
 πανδημεὶ ἐβόων, καὶ τὸ Κλεάνδρον
 εἰς θάνατον ἤπειον. τὰ ἑσχῆς δὲ ἔσης
 πρὸς τὸ πρὸς αὐτὸν, τῶν Κομμόδου ἐν
 πῶτε ἀναχωρηκῶσι τῶν πῶτε ἰξουσίας
 χολάζοντες, ἀγνοῦντες τὰ θρυλά-
 σμῶν (ἐπεὶ πρὸς ὁ Κλεάνδρος ἀγγέλε-
 σαι πῶτε πρὸς αὐτῶν ἐκώλυεν αὐ-
 τῶν ἀφνιδίως, καὶ πρὸς αὐτῶν τῶν δῆ-
 μου, ὀπιθαίνονται ὀπιθιμοὶ κελύ-
 σαντες τῶν Κλεάνδρου. πάντες ὁ οἱ βασι-
 λιοὶ ἰππεῖς τῶν τε ὀπιθιμόντας ἐ-
 βόων καὶ ἐπὶ βωσκον. ὁ ὁ δῆμος ἔδε
 ἀνίστηναι οἷος τε λῶν, ἀνῶπλοι πρὸς
 ὀπιθιμοὶ, καὶ πεζοὶ πρὸς ἰππεῖς.
 Ἐπῆς ὁ γυμνάσιος, ἐφθῶν εἰς πῶτε
 πόλιν. ἐφθῶν ὁ δῆμος οὐ μόνον
 βαλλόμενος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, οὐ-
 δὲ παπύριος ὑπὸ τῶν ἰππῶν, ἀλ-
 λά καὶ ὑπὸ τῶν πλῆθους ὀπιθιμοὶ
 καὶ ὑπὸ τῶν ἰππέων ἐπάλληλοι πί-
 πτοντες πολλοὶ ἀπώλοντο. μέχρι μὲν οὖν τῶν
 ἰππεῖς διώκοντες τῶν ἐπιπτόντας, ἀφθῶν ἀνῶρῶν * ἐπεὶ ὁ οἱ ἐν τῆ πόλει
 μείναντες, ἀθροῖμοι πῶτε κατελιπῶν πάθος, ἀποκλείσαντες τὰ τῶν οἰκιῶν εἰ-
 σόδους, εἰς τὰ δωματῶν ἀνακαίτες, λίθοις καὶ κερσῶν ἐβόων τῶν ἰππεῖς.

esset traditus, & cum ipso Cōmo-
 do accreuisset, eò scilicet honoris
 atque autoritatis prouectus est vt
 & corporis custodiam & cubiculi
 curā, præterea militum præfectu-
 rā [solus] obtineret. Caterum di-
 uitia ac luxus, etiā illum ad impe-
 rii spem instigabāt. Quocircagrā-
 di coacta pecunia plurimum fru-
 menti coemit. id autem occlusum
 habebat, sperans sibi Romani po-
 puli atque exercitus voluntates
 adiuncturum, si prius rerum neces-
 sariarum penuria laborantes, ma-
 gnis repente largitionibus deme-
 reretur. Idē gymnasium quoque
 maximum exadificauerat, publi-
 catis etiam balneis, vt eo modo
 populum inescaret. At Romani
 infensi iā pridem, * ac totius cau-
 sam pestilentia in eum conferen-
 tes, simul perosi hominem diuitiis
 inexplebilem, prius quidem cōfer-
 tim per theatra identidem tradu-
 cebant: * dein, agente in suburba-
 nis Cōmodo, repente vniuersi ma-
 gnis clamoribus concurrerunt,
 Cleandrum ad necem deposcen-
 tes. Quum autem suburbanum o-
 mne tumultu compleretur, & Cō-
 modus ipse in alto secessu volu-
 pratibus indulgeret, in scius quæ-
 gereretur (nam id Cleander caue-
 rat) repente extra omnium expe-
 ctationem armati equites princi-
 pis eruperunt, Cleandri iussu pro-
 ruentes obuium quenque, ac vul-
 nerantes. Neque scilicet populus
 excipere illorum impetū valebat,
 inermis armatorū, pedester equi-
 tum. Quare fuga facta, in urbē re-
 iiciuntur, ibique permulti, neque
 modò quos ferro milites cōficie-
 bāt, neci dediti, sed quos etiā ipsi
 proculcauerūt equites: quique aut
 cōferta turba aut equitū incurfu
 cōflitabatur. Igitur ad vrbis por-
 tas sine vllō impedimēto equites
 *persequuti, magnā populi partē
 interfecerūt. Qui autē in vrbe re-
 māserāt, calamitate suorū intelle-
 cta, clausis domib. quū in tectis &
 culmina euasissent, lapidibus tegu-
 lisq; equites desuper incessabant.

& illorum malorum
 causam in eum
 conf. Iam autē de
 fame, non de pestilē-
 tia, est sermo.
 Tandem verò, ag.

Persequuti, om-
 nes qui in eos in-
 ciderent interficie-
 bant, nulli parcen-
 tes.

scribo πρὸς
 ξεῖται.

Etiam cum πα-
 πύριος intel-
 ligitur μόνον.

Itaque statim conuersa fortuna est, nullo manibus decertare auso, sed omni multitudine desuper quasi ex tuto dimicante. Quocirca saucii [magna pars] quum tolerare iam ulterius nequiret, terga fugae mandarunt. Multi itaque cadebant crebro telorum iactu, multi equis excutiebantur, inter deuolutos lapides fallente vestigio lapsantibus. Sed & pedites qui in vrbe stationes habebat, populo suppetias aduersus inuisos sibi equites raptim tulerunt. Itaque quum ciuile bellum esset, nemo tamen quae gererentur nuntiare Commodo audebat, metu Cleandri potentiae: donec maxima natu soror, Fadilla nomine, accurrens ad imperatorem (quippe facilis aditus sorori) crinibus solutis, proiecta humi, ac plane in lugubre habitum deformata, Tu quidem (inquit) o princeps, otium agitans, & omnium quae geratur ignarus, extremo in periculo versaris: nos autem, sanguis tuus, propemodum occidimus. Actum de populo Romano, actum magna ex parte etiam de exercitu est: & quae ne a barbaris quidem nos passuros expectabamus, ea nobis domestici faciunt: & in quos maxima contulisti beneficia, eos primos inimicos habes. Cleander aduersus te populum & exercitum armauit, quorum quidem alteris inuisus est, alteris charus: utrique tamen in armis sunt, caedemque inter se patratur, & ciuili sanguine Romanam replent. Sed in nos videlicet utriusque multitudinis recidet calamitas, nisi tu quamprimum neci dedideris scelera: summum famulum, qui tanta cladis illis iam fuit, nobis mox futurus est autor. Haec loquens, veste scidit: multique ite qui aderant, sumpta de verbis mulieris audacia, Commodum terribant. Is expauefactus, quum iam non ut impendens sed ut praesens periculum formidaret, acciri ad se Cleandrum properere iubet, nihil dum certi sciens, sed tamen aliquid suspectante imperatori renuntiatum. Ac-

Itaque patiebantur quae fecerant, nullo quidem cum eis manus conferente, sed omni mult.

Atque contrario in illum modo animati, alii quidem (nimirum poculis) odio, alii autem amore eum prosequentes (tota videlicet equitum cohors) in armis sunt.

Ipsa talia quaedam loquuta, veste etiam lacerata, nonnullique item eorum qui aderant, quum ex verbis eius quae soror imperatoris erat, fiduciam suspensent, Commodum perturbarunt.

οἱ δ' ἔπαρσι, ἀπὸρ δειδράκεσαν, οὐδέ τι νὸς μὲν αὐτοῖς συστάδιον μαχιδίου, τὸ δ' ἐπλήθους ἔξ ἀσφαλοῦς ἤδη βάλλοντος αὐτοῖς. ὑπερωπκόμοιοι τὸν ἰω, καὶ μὴ φέροντες, εἰς φυγὴν ἐτράπησαν. πολλοὶ δ' αὐτῷ διεφθείροντο ὑπὸ τῆς τῷ λίθων συνεχοῦς βολῆς· οἱ δ' ἵπποι, κυλινδομοιοῖς τοῖς λίθοις ἐπιβαίνοντες ὠλίγαταινον, καὶ τοῖς ἐπιβάταις ἀποθουῶτο. πολλὰν δ' ἐκατέρωθεν πιπλόντων, ἐπεβοήθουσαν τὰ δῆμον καὶ οἱ τῆ πόλεως πεζοὶ στρατιῶται, μίσση τῷ ἵππεων. ὄντος δ' ἐπὶ πολέμου ἐμφυλίου, ἄλλος μὲν ἐδείξεν ἀνηίλαι τὰ παρὰ τὸ μὲν τὰ Κομμόδου ἐβύλετο, δεῖσι δ' Κλεαῖδρος ἐξ ἑσίας· ἢ δ' παρὰ στυγάτη τῷ Κομμόδου ἀδελφῶν (Φαδίμα λῶ ὄνομα αὐτῇ) εἰσδραμῆσα παρὰ τὸν βασιλέα (ῥαδία δ' ἢ εἰσοδος αὐτῆ καὶ ἀκάλυτος, ἀπὸ ἀδελφῆ) λυσαμένη τὰς τεύχας, ῥίψασά τε εἰς τὴν γλῶσσάν τε, ἐδέν ἄλλ' ἢ πένθος ἄμα δείξασα, Σὺ μὲν, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, μὲν ὅτι ἢ συχία, τῷ παρὰ τὸ μὲν ἀγνοία, ἔχασα καὶ δέσηκας κινδύω. ἡμεῖς δ' ἐπὶ τὸν γένος. ὅσον ἐδέπω ἀπολέμεθα. οἴχεται δέ σοι ὁ τε δῆμος Ῥωμαίων, καὶ τὸ πλεῖστον ἔσρατωπκόδ. ἀ δ' ἐπὶ παρὰ μὲν νὸς βερβάτων πείσεσθαι παρὰ τοῦ δὲ, ταῦτα δρασιν ἡμᾶς οἱ οἰκέται καὶ ἐς μάλισσιν ἀηρηγέτησας, τέτοις ἐχθρὸς ἔχης. Κλεαῖδρος δ' ἐπὶ σε τὸν τε δῆμον καὶ τὸ στρατιωτικὸν ὥπλισεν· ἐκ δ' ἄσφαδρου καὶ ἐναντίας γάμης, οἱ μὲν, μισοῦντες αὐτὸν, (ὁ δῆμος) οἱ δ' ἐργοντες (παῦ τὸ ἵπτικὸν τεύχος) ὄν ὅπλοισ ἐἰσὶ καὶ φθείροντες δμηλὸς ἐμφυλίου αἵματος τῆ Ῥώμῃ ἐπλήρωσεν. τὰ δ' ἐκατέρωθεν τὸ πλῆθος δὲν ἡμᾶς παρὰ λήψεται, εἰ μὴ τὴ τὰ τῆσιν παρὰ τὸ δάνατον ἐκδώσης πονηρὸν οἰκέτιον, ὁλέθρα τὸ σὺ τῶς μὲν αἵτιον ἤδη γηρονότα, ἡμῖν δ' ἐσόμερον ὅσον ἐδέπω. Τοιαῦτα ἔνα εἰπῶσα, ῥήξαμένη τε πλὴν ἐδῆ τα, καὶ τῷ παρόντων ἔνα ἔνα ῥήσαντες τῶς τῆσ ἀδελφῆς τῆ βασιλείως λόγους, τὸν Κομμόδον ἐπὶ ἐξαξάν. ἐκπλαγίσι δ' ἐκείνος, τὸν τε ἐπικείμενον κίνδυνον ἔ μέλλοντα ἀλλὰ παρόντα ἤδη φοβηθείς, μετὰ πέμπεται τὸν Κλεαῖδρον, οὐδὲν μὲντοι εἰδὸτα τῷ ἀπηνελμῶν, οἰόμερον δέ. ἐλθόντα δ' αὐτὸν

Vocula te nel aliquid deesse ostendit, nee redundat.

Scribo ἐν ἔχασα

Legitur etiam, ἐδῆ ῥήσαντες τοῖς τῆσ ἀδελ. τῶ β. λόγους. quae notis parentibus inclamanda essent.

αὐτὸν συλληφθεὶς καὶ κελεύει καὶ
 πρὸ κεφαλῆς ἀποτεμῶν, δόξαί τε
 ὀδυρμῶν καὶ ἑλκυστήσας, ἐκπέμπει
 τερπνὸν καὶ ποδηνὸν τῶν δῆμων θεαμάτων
 ἔση γὰρ ἔγωγε τὸ δεινόν, καὶ ἑκάτεροι
 πολεμοῦντες, ἐπαύσαντο· οἱ μὲν στρα-
 τῆται, αἱ ἡρηιδρόν ἰδόντες· ἑσθ' οὐδέ-
 μάχοντο· δέει γὰρ βασιλέως ὀρχῆς
 (σωλίσαν γὰρ ἔξ ηπατῆαδ καὶ τὰ δρα-
 δέντα ἑσθ' ἡρώμην αὐτῶν τεπολη-
 κέναι) ὁ δὲ δῆμος κενώρητο, πρῶτον
 ἑσθ' ἡρώμην τὰ δεινὰ δρῶσαντες εἰλη-
 φως· φευσανεῖλον δὲ καὶ τοὺς παῖδας
 τῶν Κλεάνδρου (δύο δὲ ἦσαν ἄρρενες
 αὐτῶν) πάντας τε ὅσους ἤδεσαν ἐκείνῳ
 φίλοις, διεσχίσαντο· σίροντες τε τὰ
 σώματα, καὶ πᾶσαν ὑβριν ἐνυβρίσαν-
 τες, τέλος λελαβημένοις εἰς τοὺς ὄχε-
 τοὺς ἔρριψαν φέροντες· τοιοῦτω μὲν δὴ
 τέλος Κλεάνδρος τε καὶ οἱ ἑσθ' αὐτῶν ἐσχί-
 σαντο, φιλαπμνησαμῶνης (ὡς αὖτις εἶ-
 πι) ἡ αἰθρῶπίνης φύσεως ὅτι ἐνὶ δεῖ-
 ξαι ὅτι ἐκ τῆς ἐχάτης ἀτελείας εἰς τὸ
 μέγιστον ἔφυε ἀραι, καὶ πάλιν τὸ δρῶν-
 τα ρίψαι ὀλίγη καὶ αἰθρῶπίνης δυνάτα
 τῆς φύσεως· ὁ δὲ Κομμοδος, δεδιὼς
 μὲν γὰρ δῆμον κίνησιν, μή τι καὶ ἑσθ' αὐτῶν
 νεωτερίσσειν, ὄμνος δὲ παρορμησάντων
 αὐτὸν τῶν οἰκείων, κατελθὼν εἰς τὸ ἄ-
 ρευ, μετὰ πάσης ἀφημίας τε καὶ πα-
 ραπομπῆς τῶν δῆμων ὑποδεχθεὶς,
 εἰς πρὸ βασιλῆον ἐπανῆλθεν αὐλῶν·
 πειραθεὶς δὲ τοσούτων κινδύων, ἀ-
 πίως ἑσθ' ἡρώμην πᾶσιν, ἀφειδῶς
 τι φονδύων, καὶ πάσης ἑσθ' ἡρώμην
 ραδίως πισθῶν, μηδὲ πνα ἑσθ' ἡρώμην
 ἡρώμην τῆς λόγου ἀξίων· ἀλλὰ τῆς μὲν
 ἑσθ' ἡρώμην τὰ καλὰ σπουδῆς ἀπῆλθον ἑαυ-
 πν, ἐδεδούλωντο δὲ πᾶσαν αὐτῶν πρὸ
 ψυχῶν νύκτωρ τε ἑσθ' ἡμέραν ἐ-
 πάληλοι καὶ ἀκόλαστοι σώματος ἡ-
 δοναί, καὶ σώφρων μὲν πᾶς καὶ παι-
 δείας καὶ μετεῖως μεμνημένος, τῆς
 αὐλῆς ὡς ὀπίθουλος ἐδωκετο· γελω-
 πτικοὶ δὲ καὶ τῶν ἀγίστων ὑποκει-
 τὰ εἶχον αὐτῶν ὑποχείριον· ἑσθ' ἡρώμην
 τῶν τε λιγυρίας καὶ θηρίων δὲ ἀπεί-
 στως μάχας ἐπαίδευετο τῶν μικράκων
 εἰς αἰδρείας δόξαι αὐτῶν ὑμνούντων·

Εστ. καὶ δέει

Scribo αὐτὸν
ἑσθ'

cedentemque ad se imperat con-
 prehendi, & caput eius amputatū
 contōque præfixum circumferri
 voluptuosum scilicet atque opta-
 tum populo spectaculum præbitu-
 rus. Ita enim id malum sedatum,
 atque vtrinq̄ue dimicatio direm-
 pta. Siquidem milites quum occi-
 sum viderēt pro quo decertabāt,
 iram quoque imperatoris formi-
 dabant, cui verba data nihilque
 non factum contra illius senten-
 tiam compererant. Populus con-
 trā satisfactum sibi autoris suppli-
 cio putabat. Sed & liberi Cleātri
 (binos enim virilis sexus habe-
 bat) & quotquot illius amici fue-
 rant, ad vnum omnes contrucida-
 ti: traçtaçeper urbem cadauera
 & contumeliōssimè habita, po-
 stremò in cloacas abiecta. * Hæc
 finis Cleandri factorum fuit, quasi
 in vno illo velut ambitiosius ostē-
 taret natura (*vt sic dixerim) hu-
 mana, posse ex infimo loco ad su-
 premum fastigium euehi homi-
 nem, atque euectum, dein rur-
 sum deturbari quamlibet exiguo
 atque insperato fortunæ mo-
 mento.
 Cæterum Commodus, tametsi
 verebatur nequid fortasse popu-
 lus etiam contra se noui molire-
 tur, tamen suadentibus amicis in
 urbem reuersus est, ac lætis acela-
 mationibus magnoque comitatu
 exceptus, in aulam principalem
 *se cōtulit. Enimvero ex illo, tot
 aditis iam periculis, cœpit nulli
 fatis confidere, sed occidere hunc
 atque illum, nulli non calumniæ
 fidem accommodans. Ad hæc, ne-
 minem cui virtus vlla esset, ami-
 cum sibi adiungebat, sed à cun-
 ctis æquè rectis studiis animum
 auocauerat. quippe quem die no-
 ctæque aliæ ex aliis effrænæ corpo-
 ris voluptates grauissimo serui-
 tio premebant: neminemque non
 ab limine velut insidiatorem sub-
 mouebat, quemcunque aut pro-
 bitas aut disciplina vlla etiam me-
 diocris illustraret. Scurræ verò, &
 qui turpissima quæque repræsen-
 tabant, quasi addictum sibi habe-
 bant. Aurigando etiam bestiisque
 conficiendis supramodum exer-
 cebatur: ob quæ studia adultores
 eū fortitudinis gloria celebrabāt:

Hunc exitū Cleā-
 der, & qui eius par-
 tes sequebātur, ha-
 buerunt: quasi in
 vno &c. Imitatur
 autem hic Polit. il-
 lud Virgilianum,
 Hæc finis Priami
 factorum.
 Scribendum potius,
 ostentaret (vt sic
 dixerim) natura
 humana,

se retulit.

quum tamen ille magis deditus his esset quam modestum imperatore decebat.

*quare illa minus decorè tractabat quam modesto principi conueniebat.

Exitere ea tempestate etiam quædam in cælo prodigia. Stellæ enim per diem perpetuò apparuerunt, quædamque ex iis in longum productæ medio quasi aëre suspensæ videbantur. Præterea animalia omne genus, minimè suâ naturâ seruantia, cū figura corporis prodigiosa, tum mēbris haudquaquā cōgruentibus edebantur.

Maximum autem nefas cum in præsens dolorem attulit, tum in futurum pessimo augurio vniuersos conterruit. Nā quum neque imbres vlli neque nubes, tantūmque exiguus terræ motus antecessisset, seu nocturni casu fulminis, siue igni aliquo in ipso terrarum motu velut extrito, totum de improviso Pacis templum consumptum incendio est: quod vnū scilicet opus cunctorū tota vrbe maximum fuit atque pulcherrimū: idem templorū omnium opulentissimum, *egregièque munitum, multoque ornatum auro & argento. Quippe vniuersi fermè suas illic diuitias, quasi in thesaurum, congerebāt: ideoque per noctem debacchatus ignis multos ex opulentis egenos reddidit. Quapropter communem quidem iacturam publicè omnes, suam autem quisque priuatim deplorabant. Sed vbi templum omne consumptum ignibus est, totiusque eius ambitus, plurima quoque & pulcherrima vrbis ædificia conflagrunt. Inter quæ etiam Vestæ templum, sic vt Palladium quoque cōspiceretur: quod imprimis colunt atque in arcano habent Romani, Troia (vt perhibent) auectum, ac tum primū postquam in Italiā deuenit, conspectum ab hominibus nostræ ætatis. Quippe raptum id Vestales virgines media sacra via in aulam imperatoris transtulerunt. Multæ præterea alie pulcherrimæque vrbis partes combustæ: plurimòsque dies peruagatum incendium non prius sedatū est quam repētinis imbribus extingueretur. Itaque totam rem diis imputabant eius ætatis mortales, quorum scilicet voluntate

quod esset egregiè munitum, donariis aureis atque argenteis ornatū.

ἢ ἰσχυρότερον μετόντες ἢ βασιλεῦσιν ἠρώμενοι.

Ἐγγύοντο δὲ πνεύματα κατ' ἐκείνο καιρὸν ἑδύοσημίαι. ἀστέρες γὰρ ἡμέτεροι συνεχῶς ἐβλεπόντο, ἕτεροὶ τε εἰς μήκος καὶ χαλασμοί, ὡς ἐν μέσῳ ἀέρι κρέμασιν δοκεῖν. ζῶα τε παντοῖα, καὶ τῶν αὐτῶν φύσιν μὴ τηρῶντα, χήμασιν τε δημοδοποιῶν, καὶ μέρεσι σώματος ἀναρμόσις, πολλάκις ἀπεκυνήθη. μέγιστον δὲ δεινὸν καὶ τὸ παρόντα καιρὸν ἐλύπησε, καὶ πρὸς τὸ μέλλον οἰωνίσματα καὶ φαίλω συμβόλῳ χρωσμοῖς πάντα ἐπέραξεν. οὐτε νεφῶν ἀδροιδέντων, σέσμιον δὲ οὐλίχου πρὸς χροσμοῦ γῆς, εἴτε σκηπτοῦ νύκτωρ κατενεχθέντος, εἴτε καὶ πυρὸς ποδὲν οὐκ ἔσσημιον δειρρύντος, πᾶν τὸ τῆς Εἰρῆνης τέμενος κατεφλέχθη, μέγιστον καὶ κτήσιον χροσμοῦ ἢ ὅτι ἐν τῇ πόλει ἔργον. πλοισιῶτατον δὲ ἡ πόλις πάντων ἱερῶν δι' ἀσφάλειαν, ἀναθήματα κεκοσμημένων χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου. ἕκαστος δὲ αὐτῶν εἶχε, οὐκ εἶσε ἐρησσεύετο. ἀλλὰ τὸ πῦρ οὐκ τῆς νυκτὸς πολλὰς οὐκ πλοισίων πένητας ἐπέησεν. ὅθεν ὠλοφύροντο κοινῆ μὲν πάντες τὰ δημοσία, ἕκαστος δὲ τὰ ἴδια αὐτῶν. καταφλέξαν δὲ τὸ πῦρ τὸν τε νεῶν καὶ πάντα τῶν πλοισίων, ἐπενεμήθη καὶ τὰ πλεῖστα τῆς πόλεως καὶ κάλλιστα ἔργα. ὅτε καὶ τῆς Ἑσίας τῶν νεῶν καταφλεχθέντος ὑπὸ τῆς πυρὸς, γυμνωθέν ὠφθη τὸ τῆς Γαλατίας ἀγαλμα (ὁ σέβαστος τε καὶ κρύπτισσι Γωμάοι) κομισθέν ἀπὸ Τροίας (ὡς λόγος) ὅτε πρὸς τὸν καιρὸν μετὰ τὴν ἀπὸ Ἰλίου εἰς Ἰταλίαν ἀφίξιν, εἶδον οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι. ἀρπάσασθαι γὰρ τὸ ἀγαλμα αἱ τῆς Ἑσίας ἱερεῖαι παρδένοι, διὰ μέσης τῆς ἱερῆς ὁδοῦ εἰς τὴν βασιλέως αὐτῶν μετεκόμισαν. κατεφλέχθη δὲ καὶ πλεῖστα ἄλλα τῆς πόλεως μέρη κτήσιον. ἰκαρῶν τε ἡμερῶν πάντα ὅτιον τὸ πῦρ ἐπεβόσκετο. οὐδὲ πρὸς περὶ ἐπαύσατο πρὶν ἢ κατενεχθέντες ὄμβροι ἐπέσθον αὐτῶν τῆς ὀρυμῶ. ὅθεν καὶ τὸ πᾶν ἔργον ἐξεδιάσθη, πιστεύοντων κατ' ἐκείνο καιρὸν ἢ τὸ τότε ἀνθρώπων, ἐπὶ γνώμῃ θεῶν καὶ

καὶ διωάμει ἤρξατο τὸ πῦρ καὶ ἐ-
παύσατο. σινεβάλλοντο δὲ πῦρες ἔκ τ'
κατειληφόντων, πολέμων σημεῖον. εἶ-
πὼ τὸ νεώ τῆς Εἰρλήης ἀπόλειαν.
τὰ γού ἀκολουθήσαντα (ὡς ἂν ποῖς
ἐξῆς ἐροῦμεν) ἔκ τῆς ἀποβάσεως ἤ
θεοῦ παρχουσαν φήμην ὄπισθώσατο.

Πολλῶν δὲ καὶ θενῶν σινεχῶς κα-
λειληφόντων πλὴν πόλιν, οὐκέτι ὁ Ῥω-
μαίων δῆμος μετ' ἀνοίας τὸν Κόμ-
μοδον ἐπέβλεπεν, ἀλλὰ καὶ τὰς αἰ-
τίας τ' ἐπαλλήλων συμφορῶν εἰς τοῖς
ἐκείνου ἀκρίτους φόνοις καὶ τὰ λοιπὰ
τῆ βίου αἰε φερεν ἀμδρτήματα. ὅδε
γὼ ἐλαίθανε τὰ προσηγεία πάντας.
αἰμ' οὐδὲ αὐτὸς λαυθάνειν ἠθέλεν, ἀ-
δὲ προσηγείων οἴκοι διεβάλλετο, ταῦτα
ἔ δημοσία δειξαι ἐτόλμησεν. εἰς το-
σοῦτόν τε μαγίας ἔ παροινίας προση-
γώρησεν, ὡς προσηγείων ἢ παρῶν
προσηγεία παρατήσαται, αἰπὴ δὲ
Κομμόδου καὶ Μάρκου ἡοῦ, Ἡρα-
κλέα τε ἔ Διὸς ἡόν αὐτὸν * κελθῶσας
καλεῖσθαι. ἀποδυσάμδρός τε τὸ Ῥω-
μαίων καὶ βασιλείον σχῆμα λεοντῶ
ἕπερῶν νυτο, καὶ ῥόπαλον μετὰ
χῆρας φέρειν, ἀμφιέννυτό τε ἀλκρ
γῆς καὶ χρυσούφεις ἐσθῆτας, ὡς εἶ-
καταγάλασον αὐτὸν, καὶ ὑφ' ἐνὶ σχῆ-
μα πηλειῶν πολυτέλειαν καὶ ἠρώων
ἰχθῶ μμούμδρον. τοιοῦτος μδρ δὴ προ-
ἰῶν ἐφαίνετο. ἠλλαξε δὲ ἔ τ' ἐνιαυ-
σιαίων μῶων τὰ ὀνόματα, ὅσα μδρ
ἀρχαῖα καταλύσας, πάντας δὲ τῆς
ἐαυτῶ προσηγείας ὀνομάσας, ὡν
αἰ πλείεσται εἰς Ἡρακλέα δῆθεν ὡς
ἀδρειότατον αἰε φέροντο. ἔσῆσε δὲ καὶ
ἀδριάντας αὐτὸς καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν.
ἀλλὰ μὲν καὶ αἰπκρὺ τῆ τ' συγκλή-
του σινεδρίου τόξον διηκυλημδρον.
ἐβούλετο γὼ δὴ καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶ
φόβον ἀπειλεῖν. τὸν μδρ οὐὲ ἀδριάν-
τα μετὰ πλὴν ἐκείνου τελευτῶ κα-
τελοῦσα ἢ σύγκλητος, ἐλθουθερίας
εἰκόνα ἰδρῶσατο.

Ὁ δὲ Κομμόδος μηκέτι κατέχων
ἐαυτῶ, δημοσία θεας ἐπέτελεσεν, ὑ-
ποχόμδρος τὰ τε θηρία πάντα ἰδία χεῖ
κατακτενῆν, καὶ ποῖς ἀδρειοτά-
τοις τ' νεανιῶν μονομαχίαν. δῖαδραμύσης δὲ τῆς φήμης, σινεθεοῖ ἔκ τε τῆς

& inchoasse incendium & desisse
arbitrabatur: ac portēdi bella que
sunt deinceps insequata, consum-
pto Pacis templo, interpretaban-
tur. Quam deinceps famam rerū
euentus (ut postea dicemus) com-
probavit.

Enimvero plurimis maximis-
que incommoditatibus laboran-
te ciuitate, non iam vti antea mul-
tudo beneuolē Cōmodum aspi-
cere, * sed referre omnes eius cala-
mitatis causam in illius iniustos
actus, & reliqua vitæ crimina. Si-
quidem neque latebant populum
scelera hominis: neq; latere ipse
volebat, sed quæ domi non sine
infamia patrabantur, ea etiam in
publicum ostentare haud vereba-
tur: eoque vecordix petulantix-
que processit vt paternum primò
cognomen repudiaret, ac pro Cō-
modo Marci filio, Herculē se Io-
uis filium iusserit appellari: * de-
positoque principum Romano-
rum cultu, leonis pellem subster-
neret, manūque clauam gestaret,
simul purpureas sibi atque auro
intextas vestes circundaret, non
sine omnium irrisione: quippe
eodem * schemate & fœminarum
luxum & heroum virtutē repræ-
sentabat. * Talē se videlicet quo-
tidie præstabat. Idēmq; * men-
sium nomina demutauit, ac pro
vetustis appellationibus nouas de
suis cognominib' imposuit, quo-
rum ad Herculem pleraque tan-
quam scilicet ad fortissimum refe-
rebatur. Quin statuas quoq; sibi
tota vrbe poni iussit, inque iis
vnam pro Curia, quæ arcum con-
tenderet: vt etiam imagines ipsæ
terrores atque minas præ se fer-
rent. Quam dein tamen senatus
post illius obitum sustulit, πρό-
que ea Libertatis imaginem repo-
suit.

Commodus autem, quum tem-
perare iam sibi vltra non posset,
publicè spectacula edere profes-
sus, omnes se sua manu feras
occisurum pollicebatur, & cum
fortissimis quibusque iuuenum
singulari certamine depugnatu-
rum. Ea quum rumoribus ce-
lebrarentur, concurrebant ex

sed ref. etiam cau-
sas omnes calami-
tatum quæ tam cre-
bræ erant, in teme-
raria eius homici-
dia. sine inconside-
rata. Nisi respiciat
ad eos qui suppli-
cio indicta causa af-
ficiēbatur. quod est
inconsideratè ac te-
merariè ab eo fie-
bat.

depositoque Ro-
manorū cultu, qui
regius erat, vel
imperatorius. id
est, qui reges dece-
bat, sine imperato-
res.

Schemate dicit pro
Habitū, ex Plauto:
apud quem tamen
schemata legitur, non
schemate: in] Am-
phitr. cum seruilū
schemata.

Talis, quum pro-
dibat, conspicie-
batur. id est, Talis
habitū in publicis
prodibat.

Mensium annuorū
nomina. intelligite
autem fortasse, me-
sium totius anni.
Alioqui supernaca-
neum illud ἐνιαυ-
σιών nobis videt
queas.

Scribo κελθῶ-
σαι.

Nō possūt hæc
coherere nisi
scribas φέρων.

Italia omni ac finitimis gētibus
 yniuersi ad id spectaculum, quod
 nec antea oculis vsurpauerāt, ne-
 que vnquam fando audiuerant.
 Siquidem ita esse certa manus il-
 lius dicebatur, vt quodcūque de-
 stinaret, iaculo sagittave continge-
 ret. Erantque cū illo assiduē Par-
 thorū lectissimi sagittarii, ac Nu-
 midæ *præstantissimi* iaculatores:
 quos ille tamē omneis lōgē artifi-
 cio superabat. Vbi autē spectacu-
 li dies adfuit, pleno amphitheatro
 exadificat^o Cōmodo peridromus
 fuerat, [per quē decurrere in or-
 bem posset,] ne cominus cum be-
 stiis pugnans periclitaretur, sed
 supernē ac de tuto loco tela iaciē-
 do, iaculandi potius scientiam
 quā fortitudinē ostentaret. Cer-
 uos igitur & damas, item corni-
 gera alia, præter tauros, currens
 pariter ipse atque insequens im-
 petebat, ac præuenta fuga certissi-
 mis ictibus prosternebat: leones
 verō & pantheras, aliāque id ge-
 nus nobilissima animalia, currens
 in orbē supernē iaculis confodie-
 bat: sic vt nec telum quisquam se-
 cundum, nec vulnus viderit nisi le-
 thiferum. Nam vt primū se fe-
 ra concitauerat, statim illam vel
 in fronte vel in corde sauciabat,
 *nullo præterea vsus scopo, neq;
 ad aliam corpōris partem telo de-
 stinato: sic vt pariter cum vulne-
 re ipso conficeretur. Caterū
 bestiaē conquirebantur vndique:
 ac tū primū vidimus quæ antē
 in picturis mirabamur. Quippe
 ex India AEthiopiaque, itēque
 à meridie & à septentrionibus
 quicquid incognitum prioribus
 seculis fuerat, confecit ille pariter
 atque ostendit, nullo non obstu-
 pefacto, tam certa illa manu tam-
 que nusquam telis aberrantibus.
 Idem aliquando sagittas lunatæ
 cuspidis in Maurusias struthos
 intorquebat, quæ & pedum cele-
 ritate & alarum quasi velis ocyssi-
 mē ferebantur, sic vt summum cō-
 tingeret collum, atque ita capita
 amputaret, vt exectis ceruicibus
 (qui teli impetus fuerat) *aliquan-
 diū tamen viuentibus similē cur-
 sum continuarent. Quin & pan-
 theram, quæ scilicet e ductū quen-
 dam in harenam cursu acerrimo

Ac nunquam aliū
 scopum sibi propo-
 suit, neque aliam
 corpōris partē at-
 tigit iaculū, quin
 simul & vulnera-
 ret & occideret.

adhuc circuncur-
 rerent tanquam il-
 la sit.

Ἰταλίας πάσης ἔτι ὁμόρων ἐθνῶν,
 θεασόμενοι ἂ μὴ πρῶτον μῆτε εὐ-
 ρέκασαν μῆτε ἠκηκόεισαν, καὶ γὰρ διηγ-
 γέλετο αὐτῆς τῆς χάρος τὸ βύσσοχον, καὶ
 ὅτι ἐμελεν αὐτῆ ἀκονήζοντα καὶ το-
 ξόδοι μὴ πλάειν. σωῆσαν δὲ παυ-
 δέοντες αὐτὴν Παρθυαίων οἱ ἑξί-
 κιν ἀκρῆβουῶτες, καὶ Μαυροισίων οἱ
 ἀκονήζοντες ἄριστοι οἱ πάντες ἀχει-
 ρία ὑπερέβαλλον. ἐπεὶ δὲ κατέλαβον
 αὐτῆς θῆρας ἡμέραι, τὸ μὲν ἀμφιδέα-
 τρον πεπλήρωτο τῶν Ἰκομμόδω πρῶ-
 τος κυκλω κατεσκύβαστο, ὡς μὴ
 συσταθῆναι τοῖς θηρίοις μαχόμενος κιν-
 δυνδύοι, ἀώθεν δὲ καὶ ἐξ ἀσφαλοῦς
 ἀκονήζων, ἀποξίας μάλλον ἢ ἀν-
 δρείας παρέχειτο δείξιν. ἐλάφοις μὲν
 οὐκ ἐκείθεν, ὅσα τε κεραιόε-
 ρα, πλὴν ταύρων, σωθῆσαν αὐτοῖς καὶ
 κατὰ δὲ ἄλλοι ἐβάλλε, φθάνων τε αὐ-
 τῶν τὸν δρόμον καὶ πληγῆς καμῆλοῖς
 αἰαιράν· λέοντας δὲ καὶ παρδαλῆς,
 ὅσα τε ζῶα γηναῖα, πρῶτον αὐ-
 θεν κατηκόνηζεν. οὐδέ τις εἶδεν ἀκόν-
 πον δεύτερον, ἐδὲ βραῦμα ἄλλο πλὴν
 τῆς θανατηφόρου. ἅμα γὰρ τῆς ζώου
 ὀρμῆς κατὰ τε μετώπῳ ἢ καὶ καρδίᾳ
 ἔφερε τὴν πληγὴν καὶ οὐδέποτε σκα-
 πὸν ἄλλοι ἔσχεν, οὐδέ ἐπ' ἄλλο μέ-
 ρος ἦλθε τὸ ἀκόντιον τῆς σάματος, ὡς
 μὴ ἅμα τε τραύσῃ καὶ φονδύσῃ. τὰ
 δὲ πάντα γόθεν ζῶα ἠθροίζετο αὐτῶν.
 τότε γυνὴ εἶδομεν ὅσα ἐν γραφαῖς ἐ-
 δαυμαζομένη. ἀπὸ τε γὰρ Ἰνδῶν καὶ Αἰ-
 θιοπῶν, εἰ πρῶτον ἀγῶστον ἴδω,
 μεσημβρίας τε καὶ τῆς ἀρκτώας γῆς
 ζῶα πάντα φονδύων, Ῥωμαίοις ἐδει-
 ξε. τὸ δὲ βύσσοχον τῆς χάρος αὐτῆ πάν-
 τες ἐξεπλήθηοντο. λαβὼν οὐκ ὅτι βέ-
 λη, ὧν αἱ ἀκμαὶ ἦσαν μινωοειδεῖς,
 ταῖς Μαυροισίας στρατοῖς οἰζύτατα
 φεραμέναις καὶ ποδῶν ταχὺ καὶ κολ-
 πώσῃ πηρῶν, ἐπαφίεις τὰ βέλη κατ'
 ἄκρου τῆς τραχήλου, ἐκαστόμει,
 ὡς τῶν κεφαλῶν ἀφρημένης ὀρμῆς
 τῆς βέλοισ ἐπ' ἀειθεῖν αὐταῖς, ὡς μη-
 δὲν παθέσας. παρδαλεως δὲ ποτε ἕ-
 ξυτά τῳ δρόμῳ τὸν ὀκκαλούμενον
 καταλα-

For. εὐσσοχίας

For. κατὰ τὴν
 μετ.

καταλα-

καταλαβούσης, φθάσας τὰ ἀκοντίω
μέλλουσαν δήξασθαι, τὴν μὲν ἀπέ-
κτεινε, τὸν δὲ ἐρρύσατο. φθάσας
τῆ τὲ δούρατος ἀιχμῇ τὴν τῷ ἐδόν-
των ἀκμῷ. λεόντων δὲ ποτε ἕξ ὑπο-
γαίων ἑκατὸν ἀνὰ ῥιφθέντων, ἰσα-
ριθμοῖς ἀκοντίοις πάντας ἀπέκλιθεν.
αἷς ὅτι πολὺ κειμήριον τῷ πτωμά-
των, δι' αὐτὸ τὸτο ὅτι χελῆς πάντας
δριβῆσαι, καὶ μηδὲν ἰδεῖν φεικτὸν
ἀκόντιον.

Μέχρι μὲν τούτων, εἰ καὶ βασι-
λείας τὰ προαίτια ἢ ἀλόγεια,
πλὴν ἀνδρείας ἢ ἀσοχίας ὡς οἷς
δημιώδεις εἶχε πρὸς χάριν. ἐπεὶ δὲ
καὶ γυμνὸς εἰς τὸ ἀμφιδέαθον εἰσῆλ-
θεν, ὅπλα τε ἀναλαβὼν ἐμονομάχῃ,
τότε σκυδρωτὸν εἶδεν ὁ δῆμος θεα-
μά· τὸν ἄγχι καὶ Ῥωμαίων βασι-
λέα, μετὰ τούτοις ἑπαίματα ἔως τε
καὶ προσόντων, ὅτι βαρβαροῖς ὀ-
πλα λαμβάνοντα στρατιπικῆ, ἢ Ῥω-
μαίων ἀρχῇ ὀρέποντα, καθυβρίζον

τα δὲ τὸ ἀξίωμα ἀισγῶ καὶ μεμα-
σμένῳ χήματι. ὁ μὲν οὖν μονομαχῶν
ραδίως τῷ ἀνταγωνιστῷ ὡλεθρέ-
το, ἔμειχε βραυμάτων προσεχέρῃ,
ὑποκόντων ἀπάντων, καὶ τὸν βασι-
λέα οὐ τὸν μονομάχον ἐννοουμένων.
εἰς τούτου δὲ προσεχέρησε μανίας
ὡς μηκέτι βούλεσθαι μηδὲ τὴν βασι-
λειον ἐστὶν αἰεὶν ἀλλὰ γὰρ μετοικι-
θῆναι ἐβούλετο εἰς τὸ τῷ μονομά-
χων καταγέγον. ἑαυτὸν δὲ οὐκέτι Ἡ-
ρακλέα, ἀλλὰ τῷ μονομαχοῦντων
ἀνδρῶν πρὸς πρῶτον Ἰουδαϊκῶτος ἐνό-
μασι καλεῖσθαι προσέταξε. τὸ δὲ με-
γίστου ἀγάλματος κολοσσιαίου, ὃ ἄρ-
σέβοισι Ῥωμαῖοι, εἰκόνα φέρον ἡλίου,
τὴν κεφαλῇ ἀποτεμῶν, ἰδρύσατο
ἑαυτῷ, ὑπογράφας τῇ βασίλει ὡς
εἰώδασι βασιλικῆ καὶ πατρῶος
προσηγορίας, ἀπὸ δὲ Γερμανικοῦ,
μονομάχου γλιότις νικηστῆρος.

¶ Ἐδὲ δὲ ἄρα ποτὲ κακῆνον παύ-
σασθαι μεμνηνότες, καὶ τὴν Ῥωμαίων
ἀρχὴν τυραννίδι μὲν. νέου μὲν γὰρ ἔ-
πις τῆς ὀπίσης ἐμελλεν ἡμέρας.
σέβοισι τε τὴν ἑορτὴν Ῥωμαῖοι, εἰς

comprehenderat, sic ut iam iam la-
niatura videretur, ita opportuno
vulnere consequutus est ut inter-
fecta belua hominem servauerit,
ac dentium quoque aciem cuspi-
de ipsa iaculi praeveniret. Leones
item cauea centum eductos, toti-
dem missilibus uniuersos occidit:
ita suo ordine iacentibus corpo-
ribus ut numerari facillimè singu-
la possent, nullo scilicet superua-
cua incidente telo.

*Haecenus igitur, quæ gereban-
tur, quanuis à principe aliena vi-
derentur, tamen quoniam fortitu-
dinem scientiamque præ se fer-
rent, popularem quandam gratiã
emerebantur: verum ubi iam nu-
dus ingressus amphitheatrum est,
sumptisque armis numeros gla-
diatorios implebat, tū verò triste
Romano populo spectaculum id
visum, nobilissimum imperato-
rem, post tam multos parentis sui
maiorumque triumphos, non qui-
dem *aduersus beluas arma cape-
re militaria, vel Romanorum im-
perio congruentia, sed amplissi-
mam dignitatem turpissimo fœ-
dissimoque cultu contaminare.
Facile autem dimicans suos com-
pares superabat: neq; tamen ultra
vulnera procedebat, dante vno-
quoque manus, atque imperato-
rem potius quàm gladiatorem a-
gnoscente. Eoque vesania * pro-
fectus est ut deserere principalem
aulam atque in *ludum gladiato-
rium migrare institueret. Neque
se amplius Herculem appellari pa-
tiebatur, adoptato nobilissimi
gladiatoris nomine, qui iam vita
excessisset. Quin simulacro illi co-
losseo, quod Romanis venerabile
est, solis effigiem gerens, capite
dempto suum imposuit: atque in
basi subscripsit non quos consue-
set imperatorios paternosque ti-
tulos, sed pro Germanico, Mille
gladiatorum victorem.

¶Cæterum ipsum quoq; desi-
nere aliquando ab sua vecordia &
ciuitatem tyrânide liberari oport-
tebat: idque anno ineunte: quem
diem Romani festum agunt, ad [Ia-
num] vetustissimū Italiae deū re-
dόν ἀρχαιότατον τῆς Ἰταλίας ὀπι-
δι.

Haecenus igitur, quanuis quæ gere-
bantur, ab imperatoria dignitate es-
sent aliena, tamen apud vulgus ali-
quam, fortitudinis ergo & peritiæ ia-
culandi, gratiam emereb. Puto autē
Polit. scripsisse, sciē-
tiamque iaculandi.

aduersus barbaros
arma cap.

Polit. scripsisse puto
prouectus est.

domicilium gla-
diatorium. sic &
in sequent.

Scribo ἀπειργί-
στο, ut sequi-
tur ἀπειργίσει.

Voculam ε̄ ex
vet. codice ad-
ditam, agno-
scit & Polit.
tacet non ver-
tat, imperato-
rem, non gla-
diatorem: sed
imperatorem
potius quàm
glad.

Sic supra, ἐ-
χλὴ τὸν Πε-
ρένιον διολέ-
αυ κακῶς.

Videtur volu-
isse hac, σέβοισι
τε (nisi potius
legendum, σέ-
βοισι δὲ) &
quæ sequuntur,
per paren-
thesin ponere:
sed hæc lōgus
producens, in-
anant apud oīō
incidisse. ideo-
que tanquam
ἀπ' ἀλλης ἀρ-
χῆς subiungi-
tur, τὰ τῆς ἡ-
τῆς ἑορτῆς προ-
σηγορίας, &c.

fuisse hosp. prædicat: veritumque filij potetiam, vel dominatum, abscoditum apud eum latuisse. vnde & nomen illi Italiae loco impositum, & Latium appellatum fuisse à Græco sermone in patriâ deductum.

Quum igitur festus hic dies aduertaret, in quo Romani &c. sequendo lectione annotatam eregione.

& cōmunicatione mutua pulcherrimarum quarūque rerum, quas terra & mare ferunt, sese oblectant: & magistratus eponymium primum honorificam & annuam purpuram induunt: vniuersis diē cōt. Sunt autem eponymii magistratus cōsules: & πορφύρα eorum, id est purpura, est ἢ ἀπὸ πορφυρας, pretexta.

contumelia afficeret.

illi supplicabāt & perstent. nequid principatu indignum faceret: vel imperio indign. At Com-

ferentes, cuius etiam Saturnum ipsum, ab Ioue filio pulsum, quum in terram descēdisset, *fuisse hospitem prædicant, & quod ibi latuisset, nomen Latio inditum. Quocirca etiam nunc Romani Saturnalia prius, dein verò initium anni more suo concelebrant. Estque eius dei biceps imago, vt à quo incipit & in quem desinit annus *Quum igitur hunc diem festum ciuitas agigaret, in quo potissimum Romani inuicem se colunt salutantque, & nomismata alter alteri, *cæteraque omnifariam munera missitant, summique magistratus conspicuam sibi & solennem purpuram induunt: vniuersis diē concelebrantibus, statuit Commodus non quidem ex imperatorii (vt mos erat) ædibus; sed ex ipso gladiatorio *ludo prodire in publicum, ac pro eleganti vestitu purpurâque imperatoria, procedere armatus, deducente gladiatorum agmine, in conspectum Romani populi. Quod vbi consilium suum ad Martiam retulit, vnam è suis concubinis, cui scilicet plurimum deferebat, ac propè vxoris eam loco habebat, sic vt præter ignem omnes honores, velut Augustæ, tribuerentur: intellecto mulier tam absurdo turpique cōsilio, primum orare multis lacrymis, supplēxque ad genua accidere, ne aut Romanum imperium *pollui pateretur, aut ipse vitam suam perditis ac deploratis hominibus tam periculose committeret. Sed quum diu supplicando nihil profecisset, lacrymans dicebat. Ille præfectum exercitibus, Lætum nomine, & Electum cubiculi custodem, ad se accitos, parare iubet in ludo ipso gladiatorio, quò se dormitum recipiat: vt illinc ad sacrificandum mane procederet, ac se armatum Romano populo ostentaret. *Illi multis precibus persuadere tentabant nequid indignū principe

πέση ὁ δὲ Κόμμοδος, μεταπεμφάμενος Λαίπον τὸν ἑπαρχὸν τῆς στρατοπέδων, ἔκλεκτόν τε τὸν τῆς θαλάμου προσώπια, ἐκέλευεν αὐτῶν ὄρασκθαδῶναι, ὡς διαφυκτερβύτων ἐν ᾧ τῆς μονομάχων καταργίῳ, κακέϊθεν προσβυδύσῳρος ὅππῃ τὰς θυσίας τῆς ἱερομυλίας, ὡς Ρωμαίοις ἔνοπλος ὀφθῆν. οἱ δὲ ἰκέτθλον καὶ πείθην ἐπειρωῖτο μηδὲν αἰάξιον τῆς βασιλείας ποιῆν.

χάριον αἰαφέροντες. φασὶ γὰρ αὐτὰ καὶ Κρόνον, ὑπὸ Διὸς ἐκβληθέντα τῆς ἀρχῆς, κατελθόντα εἰς γαίην, ἡμεδαυὰς ζένον. δεδίτα ὅτι τὴν τῆς παιδὸς δουρασίαν, παρ' αὐτῶν κρυπτόμενον λαθεῖν. ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα δοθῆναι τῶν χάρων τῆς Ἰταλίας. Λάπρον τε κληθῆναι, ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος φωνῆς εἰς τὸ ὅτι χάρων ὄραχέν. διὰ ταῦτα περὶ καὶ μέχει νῦν Ἰταλιῶται τὰ μὲν Κρόνια προσεορτάζουσι θεῶν τῶν λαθόντων, τὴν δὲ τῆς ἑπὶ ἀρχῆς ἱερομυλίας ἀγροιστῶν τῆς Ἰταλίας ἔδει. δι' αὐτῶν δὲ αὐτῆς ἰδρυταί τὸ ἀγαλμα, ἐπειδὴ εἰς αὐτὸν ὁ ἐνιαυτὸς ἀρχεται τε καὶ παύεται. ταύτης δὲ τῆς εορτῆς προσίουσης ἐν ἡμέλιστα Ρωμαῖοι δεξιουῦται τε ἀλλήλοισι καὶ προσαγορεύουσι, νομισμάτων τε ἀντιδόσεις καὶ κεινῶν ἰσχυρῶν καὶ θαλάσσης καλῶν ἀφραίνεσιν αὐτοῖς, ἀρχαί τε ἐπώνυμοι τότε πρώτων τὴν ἔνδοξον καὶ ἐνιαύσιον πορφύραν ἀειπθῆνται πάντων εορταζόντων, ὁ Κόμμοδος ἐβουλόβετο ἐκ τῆς βασιλείου, ὡς ἔθος, προσελθεῖν οἰκίας, ἀλλ' ἐκ τῆς τῆς μονομάχων καταργίου, αἰπὴ δὲ τῆς θυπαρυφου καὶ βασιλικῆς πορφύρας ὅπλα τε αὐτὸς φέρων, καὶ συμπροσίουστων τῶν λοιπῶν μονομάχων ὀφθῆναι τοῖς Ρωμαίοις. ἐπεὶ δὲ τὴν γάμῳ αὐτῆς ταύτῃ αἰλιέγειε πρὸς Μαρτίαν, (ὡς εἶχε τῆς παλλακίδων πρῶτα τὴν, ἢ οὐδὲν πᾶσι γαμετῆς γυναικός, ἀλλὰ πάντα ὑποῆρχεν, ὅσα σεβασῆ, πλὴν ἢ πυρός) ἢ μαθοῦσα τὴν ὄραλογον οὕτω καὶ ἀπρεπῆ βούλησιν αὐτῆς, τὰ προσώπια ἐλιπαρή, ἔπρωςπίπῃσασα, μετὰ δακρύων ἐδείτο μήτε τὴν Ρωμαίων ἀρχὴν καθυβείσασιν, μήθ' ἐαυτὸν ὀπιδόντα μονομάχοις καὶ ἀπεγνωσμένοις ἀνδράποισι, κινδυνύσασιν. ἐπεὶ δὲ πολλὰ ἰκέτθουσα ἐκ ἐτύχων αὐτῆς, ἢ μὲν δακρύουσα ἀ-

In aliorū edit. male λαχόντι.

Scribēdū puto προσίουσης sed ὅτι ταύτης δὲ quāπο ταύτης δὲ, malim.

Vel deesse, vel relictu esse subaudiendū προσπομπεύοντος, aliud ve eiusdē significationis vocabulum, sic spicor.

ποιεῖν.

Ὁ δὲ Κόμμοδος ἀρχάλλων, τοῖς
 μὲν ἀπέπεμψατο, αὐτὸς δ' ἐπαγελάων
 εἰς τὸ δωματίον, ὡς δὴ καθευδόντων
 (καὶ γὰρ μεσημβρίας εἰώθει εἶπε ποιεῖν)
 λαβὼν γραμματεῖον πύτων δὴ τ' ἔκ
 φιλύρας εἰς λεπτότητα ἠσκημύων,
 ἐπαλλήλω τε ἀνακλάσει ἀμφοτέρω
 θεν ἐπιγυμνῶν, γράφει ὅσοις χεὶ τῆς
 νυκτὸς φοιτοῦσιν. ὧν πρῶτη μὲν
 Λω Μαρκία, εἶποντο δὲ Λαίπρις τε καὶ
 Ἐκλεκτος· ὅτι δὲ πύπρις πολὺ πλῆ-
 ϑος ἦν συγκλήτου πρῶτοντων.
 τοῖς μὲν γὰρ πρῶτοντοις, καὶ λοιποῖς
 πατρώοις φίλοις ἀποσκυβάσασθαι
 πάντας ἠθέλειν, αἰδοῦμνος ἔχεν αἰ-
 σχρῶν ἔργον σεμνοῖς ἐπίπρις· ἦν δ'
 πλοισίων τὰς οὐσίας χαλίσασθαι ἐβέ-
 λετο, μερίσσει τε εἰς τοῖς στρατώταις
 καὶ τοῖς μονομαχοῦνται. τοῖς μὲν, ἵνα
 φυλάττοιεν αὐτ', τοῖς δ', ἵνα τέρπειεν.
 γράφας δὴ γραμματεῖον, πῆρσιν ὅτι
 τὴ σκίμποδος, οἰηθεῖς μηδὲν ἔκεί-
 ϑεν εἰσελθῆσεσθαι. Λω δὲ καὶ παιδίον
 πᾶντι νήπιον, τούτων δὴ ἦν γυμνῶν
 μὲν ἐαθῆτος, χρυσῶν δὲ καὶ λίθοις πο-
 λυτίμοις κεκοσμημύων, οἷς αἰεὶ χαι-
 ροῖσι Ρωμαίων οἱ στυφῶντες. Ἰσθρῆ
 γάπα δὲ αὐτὸ ὁ Κόμμοδος, ὡς συγκα-
 θεύδων πολλάκις· Φιλοκόμμοδος τε
 ἐκαλεῖτο, δεκνυούσης καὶ τῆς πρῶτης
 εἰας τ' στυγρῶν τ' εἰς τὸν παῖδα εἶβα
 σιλέως. τὸ δὴ παιδίον εἶπε δῆλως ἀθύ-
 ρον, πρῶτοντος εἶ Κομμόδου ὅτι τὰ
 σωτήρη λαβῆ τε καὶ κραπαλάς, εἰσ-
 δραμόνεῖς τ' θάλαμον, ὡς πρῶ εἰώθει,
 τὸ γραμματεῖον ὅτι τ' σκίμποδος καὶ
 μύρον ἀνελόμνον, ἵνα δὴ παῖζεν ἔχει
 πρῶτοις τὸ οἴκου. καὶ δὲ πνα δάμωνα
 σωλῶτητα τῇ Μαρκίᾳ· ἠ δὲ (καὶ αὐ-
 τῇ γὰρ ἔσεργε τὸ παιδίον) πρῶτοντος
 καὶ φιλοῦσα, τὸ γραμματεῖον ἀφαι-
 ρεῖται, δεδοικῆα δὴ μή τι ἦν ἀναγ-
 κῶν ἰπὸ νηπιότητος ἀγοοῦν, παῖ-
 ζον διαφθεῖρη. γωρίσασα δὲ πῶ τῶ
 Κομμόδου χεῖρα, τῶν τε καὶ μάλλον
 ἐσπύδαζε διεξελθεῖν πῶ γραφῶν. ἐπεὶ δὲ
 πρῶ ἀπάντων αὐτῶν τε μέλλεσθαι τε θνήσκειν
 λαθῆσονται, τ' τε λοιπῶν τοῖσιν φόνον, ἀνοιμῶσασα,
 καθ' ἐαυτῶν τε εἰπῶσα,

conaretur.

Quibus Commodus, ira per-
 citus, facessere ab se iussis, sta-
 tim in cubiculum reuersus, vt
 quemadmodum cōsueuerat me-
 ridiaretur, sumpto in manus libel-
 lo, quales de philyra tenuissimi
 atque in vtranque partem repli-
 cabiles fiūt, cōscribit in eo quos-
 cunque illa nocte interficere desti-
 nauerat. Ex quibus prima erat
 Martia, mox Latus atq; Electus:
 post hos ingens eorum numerus
 qui plurimū autoritatis in sena-
 tu obtinebant. Siquidē senes vni-
 uersos* paternos amicos tollere
 ē medio, ne censura illorum sua
 interpellaretur flagitia, bonaque
 ipsa diuitum dilargiri partim mi-
 litibus, partim gladiatoribus, de-
 creuerat: vt alteri se defenderent,
 alteri oblectarent. Eum igitur li-
 bellum ita conscriptum, supra le-
 ctulum deposuit, nemine mad se
 introiturum suspectans. Erat au-
 tem pufio quidam, infans adhuc,
 *ex ea nota qui vestitu [cætero]
 nudi, sed auro gemmisque pretio-
 sissimis ornati, solent delicatissi-
 mo cuique Romanorū esse ob-
 lectamento. Is ita Commodo cha-
 rus erat vt cum illo sæpe etiam
 cubaret, ac Philocommodus ap-
 pellaretur, ipso indicante nomine
 amorem principis. Hic itaq; puer
 fortē ludibundus, *occupato in-
 ter balnea & crapulas Commodo,
 cubiculū (vt consueuerat) ingres-
 sus, sumptō in manus qui supra
 lectulū iacebat libello, quicum lu-
 sitaret, foras processit. ac forte
 quadam in Martiam incidit: quæ
 quum puerum etiam ipsa dilige-
 ret, complexa prius atque de oscu-
 lata, libellum manu aufert: verita-
 ne quid ob infantiam inscius puer
 rerum fortasse *grauiorum labe-
 faceret. Agnita dein Commo-
 di manu, ac legendi cupidine
 magis illecta, *vbi funesta con-
 tineri, ac se primam peti intel-
 lexit, Latumque & Electum
 subsequi, tantamque deinceps
 reliquorum futuram cædem: hæc
 secum ingemiscens cōsusurrabat,

Comm. agere id
 ferens, eos quidem
 amandauit: reuer-
 sus autem in cubi-
 culum ad capien-
 dum somnū (nam
 meridie id facere
 moris habebat) lū-
 pto in m.

& reliquos patris
 amicos tollere ē
 medio quod eum
 graues turpiū fa-
 ctorum inspecto-
 res habere pudē-
 ret) bonaque

ex istis qui nullū
 quidem amicum
 gestant, sed auro &
 lapidibus pretiosis-
 simis sunt ornati:
 quibus semper gau-
 dent ex Romanis
 ii qui luxui dediti
 sunt.

quum Commodo
 ad cōsueua balnea
 & crapulas profe-
 ctus esset,

necessariarum.

vbi mortiferum ef-
 se comperit, ac se
 primam esse mori-
 turā, Lat. & Ecj.
 subsequuturos.

In Ald edit. &
 aliis, malè λοι-
 πόν scriptum
 est.

For. κείσε.

For. αὐτῶν γε
 μέλλ. Λαίπριον
 δὲ καὶ Ἐκλ.

Quæ sunt ab
 accus. Ἐκλε-
 κτον, vsque ad
 alterū qui est
 eiusdem nomi-
 nis desunt in
 p̄terd. edit.
 præterquam
 in mea.

Hæccine gratia a-
mori beneuolen-
tiæque meæ repen-
ditur, postquam
tot annos tuas con-
tumelias tuamque
ebrietatem tolera-
ui? Sed non impu-
nè tu temulentus
hæc aduersus so-
briam mulierem
molitus fueris.

æ manu prom-
ptus, & iræ impo-
tens. ad verbum
qui hoc à natura
habebat vt iræ ser-
uaret, vel indulge-
ret.

Quum igitur simu-
laret se de ijs quæ
ad illū pertinerēt
cōsultare, constit.

veluti talē potum
qualem amica tē-
perare solebat, ita
ebibit vt nihil sen-
tiret. Id est, vt aliū
quàm consuetum
gustum esse non sen-
tiret.

Quum enim post
frequentia balnea
frequenter etiam
cibū sumeret, nul-
lum hab. pr.

quum tempus ad-
uenerat, id est, quū
epido emm innafe-
rat.

Euge Commode, *hæccine præ-
mia beneuolentiæ amorisque sunt?
ita scilicet de te merui, quum tā
multos annos cōtumelias ebrie-
tatēque tuā pertuli? Sed nequi-
quā tibi hæc ita successerint, viro
temulento, aduersus sobriā mulie-
rē. His dictis, Electum ad se accer-
sit (quem etiā ipsa aliquādo per se
cōuenire, vt pote cubiculi custodē
solita, & cū eo quoq; stupri ha-
buisse cōsuetudinē credebatur) tra-
ditōq; in manus libello, Vide (in-
quit) Electe cuiusmodi sumus hac
nocte festum celebraturi. Is eo
lecto expauefactus (erat autē Egy-
ptius genere, audax homo *ac prō-
ptus, & irasci facilis) statim signa-
tum libellum per hominem sibi
fidum, Læto legendum mittit.
Qui item exterritus, ad Martiam
contēdit, simulans de iis ire se
consultatum quæ ad concinnan-
dum ex iussu principis ludum gla-
diatorium pertinerent. *Hoc igitur
vsi prætextu, constituunt aut
faciēdum sibi quamprimum aut
patiendum aliquid: nullum moræ
locum, nullum procrastinationi
esse. Placitum autem est rem vene-
no agi: quod se facillè daturā Mar-
tia recepit, quippe solita primum
illi miscere atque offerre poculū,
vt ab amica porrectum suauius
biberetur. Igitur redeunti ex bal-
neis commixtum vino odoratissi-
mo venenum in calice obtulit. Ille
diu lauādo venādōque feras colle-
cta siti, *veluti de more propina-
tū sibi, temere interbibit. Quare
statim capitis grauedine occupa-
tus, atque in soporem prolapsus,
quum id ex labore accidisse opi-
naretur, quieti se tradidit. Electus
autem & Martia recedere omnes
confestim, & suam quenque do-
mum reuerti iubēt, ne somni in-
digum Commodum expergefacerent.
Id autem aliās quoque ex
ebrietate nimia facere consueue-
rat. *Nā quū vel balneis vel epu-
lis operam daret, nullum scilicet
habebat præstitutum quieti tem-
pus. etenim aliæ ex aliis volupta-
tes, eæque inter se maximè diuer-
sæ, seruire sibi hominem etiā inui-
tū *quocunq; tēporē subigebāt.

συνεχόμενος ἴδοναῖς, αἷς δὲ καταλαβούσῃ ὥρᾳ καὶ ἄκανέδουλθεν.

Ἐὖ γὰρ Κόμμοδε ταῦτα χαλεπήεις
ἄνοιᾶς τε καὶ πορῆς, ὑβρεῶς τε καὶ
παροινίας τῆς σῆς, ἧς ἐτῶ ἑσούτων
ἠὲ ἐχόμενῳ. ἀλλ' οὐ καταπερὶξῃ αὐ-
τὸς μεθύων ἠφροῦσης γυναικός. ταῦτα
εἶποδσα τὸν Ἐκλεκτὸν μεταπέμπεται
(ἔθος δὲ τῷ αὐτῷ περὶ εἶναι, ἅτε τῷ
θαλάμου φύλακι, ἔπειτα καὶ ὅπτι συ-
νοισία αὐτῷ διεβάλλετο) δοῦσα δὲ τὸ
γραμματεῖον, Ὁρα (ἔφη) ποῖαν μίλ-
λοιδρ παννυχίαν εὐορτίω. ὁ δὲ Ἐκλε-
κτος, αἰαγίους τε καὶ ἐκπλαγίους (τῷ
δὲ τὸ γένος Αἰγυπτίος, πολυμήσιμ τε
ἴμα καὶ δράσαι διμαῖ τε δουλεύσαι
πεφυκώς. κατασημηνάμενος οὐκ τὸ
γραμματεῖον, δὲ πνος τῆν ἑαυτῶ πι-
στῶν ἀναγνωσθῆσθαι πῆμπει τῶ λαί-
τω. ὁ δὲ, καὶ αὐτὸς παρεχθεῖς, ἀφι-
κνείται πρὸς Μαρτίαν ὡς δὴ συσκε-
ψόμενος αὐτοῖς πρὸς τῶν ἐκελευσεν ὁ
βασιλεύς, καὶ τῷ τῆν μονομάχων κα-
ταπορῆ. περὶ ποιησῆσθαι, ἄλλοι δὲ πρὸς
τῆν ἐκείνῳ διαφερόντων σκέπτεσθαι,
συνπίθενται φθάσαι πὶ δράσαντες ἢ
παθεῖν. οὐδὲ χαίρον τῆν μελλήσεως ἢ
ἀναβολῆς. ἄρεσκε δὲ δοῦσαι φάρ-
μακὸν δηλητήριον τῷ Κόμμοδῳ ὑ-
πέσχετο δὲ αὐτῷ ῥᾶτα δῶσθαι ἢ Μαρ-
τία. εἰώθει γὰρ αὐτῇ κερναῖα τε καὶ δι-
δοῦσαι πῶ πρὸς τῶν πόσιν, ὡς ἡδίων
πίοι παρ' ἐρωιδῆς. ἐλθόντι δὲ αὐτῷ
ἔπειτα τῷ λουτρῷ, ἐμβαλάσασα εἰς κύλι-
κα τῷ φαρμάκου, οἴνω τε κεράσασα
ἄωδῃ, διδάσιν. ὁ δὲ ὡς σιωπήθη φιλο-
τησίαν, μετὰ πολλὰ λουτρά καὶ γυ-
μνάσια πᾶ πρὸς θηρία διψῶν, ἔπιεν
αἰαδητῶς. ἄθεως δὲ χάρος ἐπέπε-
σεν αὐτῷ ἕς ὑπνον τε κατελκόμενος,
ὑπὸ καμάτου πᾶσχαν οἴηθεῖς, ἀνε-
παύσατο. ὁ δὲ Ἐκλεκτος καὶ Μαρτία
πάντας ἔποςθηναι κελεύσαντες, εἰς τε
τὰ οἰκία ἀπέειαι, ἠσυχίαν δὲ παρε-
σκεύαζον αὐτῶ. εἰώθει δὲ ἔπειτα ἄλ-
λων τῶτο πᾶσχαν ὁ Κόμμοδος ὑπὸ
κραιπάλης. πολλάκις γὰρ λουσαίμενος
καὶ πολλάκις ἐδίαν, οὐδένα κα-
ρὸν εἶχεν εἰς ἀπαυσιν ὠλισμέ-
νον, ἐπαλλήλοισ καὶ διαφόροις
ἐπ

Otiōsa hic est
ista parit.

Scribo αὐτῆ.

For. scripsit
μαλὸν ἢ πα-
θεῖν.

For. τοῦτο ὑπὸ
καμ.

For. ἄλλαν δὲ
πρὸν τῶτο πᾶ-
For. λουσαίμενος.
Legitur etiam
ἐπ' ἀλλήλοισ,
ἔστι ἀλλ' ἐπ'
ἀλλήλοισ: ego
ex tribus his vo-
cibus libenter
viam facerem
ἀλλ' ἀλλήλοισ

ἐπ' ὀλίγον μὲν οὖν ἠσυχασε· πρὸς ὅ-
μαχον δὲ καὶ κοιλίαν τῆ φαρμάκου
γρομδίου, ἰλιγγός τε αὐτὸν καταλαμ-
βαίνει, ἐμέτος τε πολὺς ὀπιγίνεται, ἢ
τῆς πρὸς ἐκείνου ἔσφης ἄμα ποτὰ
πολλὰ ἔξωθούσης τὸ φάρμακον· ἢ δὲ
τὸ πρὸς λαμβανόμενον, ὁ πρὸς εἰώθασι βα-
σιλεὺς ἐκάστοτε πρὸς πάσης ἔσφης λαμ-
βαίνειν, κώλυμα δηλητηρίων. πλὴν
ἀλλὰ πολλοὶ γὰρ ὅτιος τῆ ἐμέτου, φο-
βηθέντες μὴ πᾶν ἔξεμέσας τὸ φάρ-
μακον ἀνανήψῃ, καὶ πάντες ἀπόλων-
ται, νεανίαν πινά, ὀνόματι Νάρκισσον,
γλυκῆν τε καὶ ἀκμασίω, πείθοισιν ἑ-
σελθόντα τὸν Κομμοδὸν ἀποπνίξαι·
μεγάλα δῶσθι ἐπαθλα ὑποχό-
μδμοι. ὁ δὲ, εἰσδραμῶν, παρείδρον
αὐτὸν ὑπὸ τῆ φαρμάκου καὶ μέθης,
ἀποσπίνξας τὸν πρῶτον φονθεῖ.
Τοιούτω μὲν τέλει βίου ὁ Κομμοδὸς
ἐχρήσατο, βασιλεύσας ἔτη τεισκαί-
δεκα μετὰ τῆ πατρὸς τελευτή. ἂν
γήμεσας τε τῆ πρὸς αὐτῆ γρομδίων
βασιλέων, κάλει τε τῆ κατ' ἑαυ-
τὸν ἀνδρώπων ἀπρεπέσας. εἰ δὲ ἂν
δεῖ καὶ πρὸς ἀνδρείας εἰπεῖν, οὐδενὸς
ἠπῶν ἀποχάτε καὶ ἀχειρία· εἰ μὴ
πλὴν τούτων διμοιρία ἀίχρῳ ὀπιπηδύμασι κατήσχευεν, ὡς πρὸς ἱρηται.

Pauxillum igitur quum requies-
set, ac iam se ad stomachum & al-
uum veneni vis insinuasset, obor-
ta vertigine, vomitus & quidem
affatim consequutus est: siue ipso
cibo quem largiter antè sumpsis-
set, multaque meri potione virus
expellente: seu quoniam principi-
bus mos est, antequam cibum ca-
pian, medicamento vti quo vene-
na prohibeatur. Cæterum quum
multum euomisset, veriti illi ne
veneno quoque omni eiecto colli-
geret sese, atque vnà omnes cædi
imperaret, *persuaserunt magna
mercede Narcisso cuidam, audaci
strenuòque adolescenti, vt ipsum
in cubiculo strangularet. *Hic irru-
pens illum ἔσ veneno ἔσ crapula
languescentem, constricto gutture in-
terfici.* Hunc finem vitæ Commo-
dus habuit, tredecim annos post
parentis obitū imperio ad mini-
strato: vnus omnium ante se im-
peratorū nobilissimus, omnium-
que eius ætatis hominum formo-
sissimus. quod si *aliquid* dicendū de
fortitudine quoq; est, *ne in hoc
quidē cuiquā, præsertim destinā-
dis icibus, cōcessurus. Sed tamen
totā vitæ rationem studiis (vt di-
ctū est) fœdissimis contaminauit.

persuaserunt iue-
ni cuidam nomine
Narcisso, strenuo
ac robusto, vt in-
gressus Commodum
strangularet: ma-
gna præmia se da-
tuos polliciti.

nulli certior fuit
manus & maiore
dexternate prædi-
ta: nisi quam his in
rebus nactus erat
felicitatē, studiis
fœdissimis (quæ-
admodū diximus)
contaminasset.

ἩΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΗΡΟΔΙΑΝΙ ΗΙΣΤΟ-
ΡΙΑΣ ΔΕ ΙΜΠΕΡΙΟ
post Marcum,
LIBER SECVNDVS.

ΑΝΕΛΟΝΤΕΣ δὲ τῆ
Κόμμοδον οἱ ὀπιβεβλῦ-
σαντες, ὡς ἐν τῆ πρῶτῳ
συγγράμματι τῆς ἰστορίας
δεδήλωται, κρύψαι τε τὸ γρομδίου
βουλόμδμοι ὡς ἀν πρὸς φυλάσσοντας
πλὴν βασιλείου αὐλῶν δορυφόροις
λάθειεν, εἰλίσαντες ερωμνῆ ἂν δι-
πελεῖ τὸ σωματίον καὶ καταδύσαντες,
ὀπιθέντες δὲ οἰκέτας τῶν πρῶτων
ἑαυτοῖς, ἐκπέμποισιν ὡς δὴ πρὸς σκῆτος
τῶν ἐκ τῆς θαλάμου πρὸς τῶν. οἱ δὲ φέροντες δὲ μέρων ἐκφέροισι τῶν
d.iii.

CCCISO Commodo,
quemadmodum supe-
riore volumine demō-
strauimus, quum celer-
e factum interfectores, & aulicas
excubias fallere vellent, vili quo-
dam stragulo inuolutum constri-
ctumque corpusculum, ac duo-
bus exploratæ fidei famulis im-
positum, ædibus exportandum, ve-
lut aliquid superuacuum ex cubicu-
li supellectile, curauerūt. Qui au-
tem exportabāt, per medios eua-

Quum ii qui Com-
modo insidiaban-
tur, illum interfe-
cissent eo quo di-
ctum est modo in
primo huius histo-
riæ commentario,
& celare factū vel-
lent: vt satellites
qui aulam impera-
toriam custodie-
bant laterent, vili
quodam str.

quorum alii crapulam edormiebant, alii, qui vigilabant, & ipsi in somnum deferebantur, in manus, quae hastilia tenebant, reclinati: alii, quidnam esset quod e thalamo exportabatur, non valde curabant: quum ne pertineret quidem ad ipsos haec scire. Ita corp.

furtim subductum & per atrii ianuam exportatum, quum noctu vehiculo impositum posuissent,

Rumorem enim hunc fore huiusmodi putabant cuiusmodi adhiberi possent, quum ob inexplebilem voracitatem male audiret. Sed ante om-

reliqui ex illis maieftate verendis viris quos C.

quem non interfecit Comm. siue quod maieftatem illam reuereretur, siue quod ob paupertatem eum conservaret.

scisse fertur

serere custodes, * partim ebrios, dormitantisque, ac manu languida tenentes hastilia, partim etiam socordes eorum quae ad se parum pertinere arbitrabantur. Ita corpus principis * furtim elatum ac per noctem vehiculo impositum, in Aristeum miserunt.

¶ Lætus autem & Electus, Martiaque, quid agendum foret diu deliberato, tandem decernunt, ita de eius morte rumores serere, quasi repente in apoplexiam incidisset.

* quod facile de illo creditum iri existimabant, quem constabat identidem solitum immoderatis epulis saginari. Sed ante omnia tamen visum est, aliquem prouectum aetate ac modestum hominem deligere ad imperium, per quem & ipsi incolumes forent, & omnes a saeva immoderataque tyrannide respirarent. Igitur diu consultato, neminem sic idoneum inuenerunt ut Pertinacem. Erat autem Pertinax, genere Italus, domi bellique rebus gestis clarus, multisque insignis trophaeis quae aduersum Germanos atque orientales barbaros erexerat. vnusque erat * reliquus e grauissimis illis quos pater Commodus amicos reliquisset, cuiusque plurimum ex omnibus sociis ducibusque detulerat: * tutus habitus, vel grauitatem ipsam uerito, vel ob paupertatem hominis dissimulante Commodus. Siquidem id quoque illius laudibus accedebat, quod quum plurima omnium administrasset, tamen erat omnium pauperrimus.

Hunc igitur Pertinacem nocte interpesta, sopitis omnibus, Lætus atque Electus cum paucis eiusdem factionis adeunt, & quum ianuam occlusam offendissent, ianitorum excitantur, qui ubi adaperuit, militesque & Lætum praefectum adesse uidit, perterritus atque exprobratus Pertinaci renuntiat. Is admitti [ilico] iubet, euentura mox in quietes quae sibi ad eandem diem mala praesagiuerat. Tanta porro * fuit animi

τερλημδρών, αφηνουῶται ο Λαίτος & Εκλεκτος, ολίγους τῶν σιωωμοσῶν ἐπαγρόμοιοι. ὅτι σάντες ὁ αὐτὸς κεκλεισμένων τῶν οἰκίας τῆς θυράς, διεγείροισι τὸ φυλάττοντα. ἀνοίξας ὁ ἐκείνος & θεασάμενος στρατώνας ἐφραῶσας, & Λαίτον ὄντα ἡδὲ ἐπαρχὸν ὄντα, ἐκπλαγίς & παρεχθεὶς ἀγέλλει. ὁ δὲ ἠκείνου τῶν κελύθει, ἡδὲ ἀποδοκίμα δὲ αὐτῶν ἐκείνους, συμβήσεσθαι φάσκων. ἐν ταύτῃ γούμω αὐτῶν.

φυλάκων ὧν οἱ μὲν, ἀπὸ μέθης ἐκραιπάλων, οἱ δὲ ἐρηγορότεροι, καὶ κείνοι εἰς ὕπνον κατεφέροντο, κατεχούσας τε ταῖς χερσὶ τὰ δοράτια ἐπανεπαύοντο. οἱ δὲ οὐ πάντως ὀκνηρόμορον τῆς θαλάμου, ὁ πῶς εἴη ἐπιπολωσάμενον ἐπέμηνε αὐτοῖς διέφερε αὐτὸ εἶδέναι. τὸ μὲν ἔν σῶμα τῆ βασιλείας ἔτι κλαπέν, ἐκκομιδὴν τε τῆς αὐλείας θυράς, νύκτωρ ὀχίματι ὅτι θέντες, εἰς τὸ ἀριστεῖον ἀπέπεμψαν.

¶ Οἱ δὲ Λαίτος & Εκλεκτος ἅμα τῇ Μαρτίᾳ τὸ παρακτεῖον ἐβουλεύοντο. ἔδωξε δὲ αὐτοῖς πρὸς τὸ θανάτου φήμιω ἐγκατασπίραι, ὅτι δὴ αἰφνιδίως τελευτήκοι, ἀποπληξίας ὅτι πεσούσης. Ἐπεὶ δὲ ἀνδεχομένω πίστιν ἔξιν ὦντο τῷ φήμιω, πρὸς δεξιὰ βλημδῆς τῆ ἀκορέσου & ὑποβαλλέσης ἐκείνου ἐσφῆς. πρὸς τὸν δὲ ἔδωξεν αὐτοῖς ὅτι πλέξασθαι ἀνδρα πρὸς ἑὺπιω ἕνα & σὺφρονα, τὸν δεξιὰ ἐξόμενον τῆ ἀρχῆς ὅπως αὐτοῖ τε σωθῆεν, & ἀπὸ τῆ πικρᾶς & ἀκολάστου τυραννίδος πάντες ἀναπνύσθαι. καθ' ἑαυτοῖς δὲ ἀναλογίζόμενοι, ἔδεναι οὕτως ὅτι πηδῶν βουλοῖτον ὡς Περτίνακα. ἡ δὲ ὁ Γερπίνος, τὸ μὲν γένος Ἰταλικῶς, ἐν δὲ πολλῶν στρατιωτικῶν τε & πολιτικῶν ἀδοκίμησας πρὸς ἑσὶ πολλὰ δὲ καὶ Γερμανῶν & τῶν ὑποπῶ ἀνατολῶν βαρβάρων ἐγείρας ἔπαμα. μόνος τε ἀφελειφθεὶς τῶν αἰσ. σεμνῶν πατρῶων τῶ Κομμωδῶ φίλων ὅν ἐκ ἀπέκτεινε, τῶ Μάρκου ἐπαύρων τε καὶ στρατηγῶν ἐνιμότατον ἡρόμορον, ἢ δὲ σεμνότητα αἰδούμενος, ἢ ὡς πένητα τηρήσας. ἡ γὰρ αὐτῆ καὶ τῆ μέρος τῶ ἐγκωμίων, ὅτι πλείστα πάντων ἐχειραδεῖς, πάντων ἕσασθαι εἶχεν ἐλάττονα.

Γρὸς δὲ τὸν τὸν Περτίνακα, νύκτως ἀκμαζέσης, πάντων τε ὕπνω κατεχούσας τε ταῖς χερσὶ τὰ δοράτια ἐπανεπαύοντο. οἱ δὲ οὐ πάντως ὀκνηρόμορον τῆς θαλάμου, ὁ πῶς εἴη ἐπιπολωσάμενον ἐπέμηνε αὐτοῖς διέφερε αὐτὸ εἶδέναι. τὸ μὲν ἔν σῶμα τῆ βασιλείας ἔτι κλαπέν, ἐκκομιδὴν τε τῆς αὐλείας θυράς, νύκτωρ ὀχίματι ὅτι θέντες, εἰς τὸ ἀριστεῖον ἀπέπεμψαν.

Sic μέθης ἐκραιπάλας & ἡρεγορότεροι, καὶ κείνοι εἰς ὕπνον κατεφέροντο, κατεχούσας τε ταῖς χερσὶ τὰ δοράτια ἐπανεπαύοντο. οἱ δὲ οὐ πάντως ὀκνηρόμορον τῆς θαλάμου, ὁ πῶς εἴη ἐπιπολωσάμενον ἐπέμηνε αὐτοῖς διέφερε αὐτὸ εἶδέναι. τὸ μὲν ἔν σῶμα τῆ βασιλείας ἔτι κλαπέν, ἐκκομιδὴν τε τῆς αὐλείας θυράς, νύκτωρ ὀχίματι ὅτι θέντες, εἰς τὸ ἀριστεῖον ἀπέπεμψαν.

Sic alibi αὐλειον θυράν δέξι: sed ὁ αὐλειον εἰσοδον (sic non est error) aliquos pag. post, ἢ ὅτι τῆ αὐλείας, ἢ ὅτι τῆς λοιπῆς εἰσοδοῦς.

Hoc testatum habemus ὅτι in frā, duobus locis.

αὐτὸν φασὶ μείναι ψυχῆς ἀταραξία,
 ὡς μὴ ἀναστρεῖν τὸ σκίμποδος,
 μείναι δ' ὅππῃ τὸ γήματος. καὶ πῖν Λαί-
 πον ἅμα τῷ Ἐκλέκτῳ εἰσελθόντα,
 καὶ τοὶ δοκοῦντας ὅππῃ φόνῳ ἤκειν,
 προσεῖπεν τε ἔταρρουῶπι μὴδὲ ὠ-
 χρίασαι τῷ προσώπῳ, Πάλα μὲν,
 φαίαι, καὶ πάσης νυκτὸς πῶς τὸ τέλος
 τὸ βίου εἶχον δι' ἐλπίδος ἴσχυος τε τῶ
 πατρῶων ὀφειλετῶν φίλων ἔπι,
 ἐθαύμαζον ἔπι ἐμοὶ Κόμμοδον βρα-
 δύνοντα. τί δὴ μέλλετε; ὑμεῖς τε γὰρ
 δράσετε τὸ κεκελεύσμενον, ἐγὼ τε πο-
 νηθεὶς ἐλπίδος καὶ φόβου συνεχῶς
 ἀπαλλάξομαι. Πρὸς ταῦτα ὁ Λαί-
 πος, Οὐ πάύση (ἔφη) αἰάξια σαυτῆ καὶ
 τῶν προσβεβιωμένων σοὶ λέγων; οὐ γὰρ
 ἐπ' ὀλέθῳ πρὸς αὐτὴν ἡμῶν ἢ ἄφι-
 ξεις, διὰ ὅππῃ σαυτῆ τῆ τε ἡμῶν αὐ-
 τῶν καὶ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. κείτα μὲν
 γὰρ ὁ τύραννος, δικίῳ δόξῃ τῶν προ-
 σήκουσαν καὶ ἄλλῳ αὐτὸς ἡμᾶς δρᾶ-
 σαι διανοεῖτο, ταῦτα πρὸς ἡμῶν πα-
 θῶν. ἡμεῖς δ' ἠκούειν σοὶ τῶν βασι-
 λείαν ἐλχειροῦντες, ὅν ἴσμεν προ-
 χοντα ἐν τῇ συγκλήτῳ βουλήν, σωφρο-
 σιῶν βίου, μεγάλῃ τε ἀξιώματός καὶ
 ἡλικίας σεμνότητι ποθοῦμεν τε ἔτι
 ὑμῶν ἰσχυρὸν ὑπὸ τῷ δήμῳ. ὅθεν κα-
 κείνοις ἀκταῖον, καὶ ἡμῖν σωτήριον,
 τὸ προσεπείθετον ἔσεσθαι πρὸς δοκῶν.
 Πρὸς ταῦτα ὁ Περτίνανξ, Οὐ πάυ-
 σεσθε (ἔφη) χλευάζοντες προσβύτιον,
 καὶ ὅσαυτί μου δόξαι κατεργω-
 κότες, ὡς προσεπείθετον ἀπατήσαι βούλε-
 σθε, εἴτ' οὕτω φονδύσαι; Ἀλλὰ μὲν,
 (ἔφη ὁ Ἐκλέκτος) ἐπεὶ λέγουσιν ἡμῖν
 οὐ πεπίσθυκας, λαβὼν πυπὶ τὸ γράμ-
 ματῆιον (γινώσκεις δ' ἰσχυρὸν Κομμόδου
 χίρα, οὗσης σοὶ τῆς ἀναγνώσεως ὀφει-
 σινηθεῖα) ὀπίσκεισαι. οὕτω γὰρ γινώσκῃ
 πάντα τε κίνδυνον ἐφύγομεν, καὶ οὐ
 μὴ σκῆψις, διὰ ἀλήθια προσεπείθετον
 λεχθεῖσιν.

constantia, vt ne lecto quidem se
 mouerit, aut habitum oris demu-
 tauerit, sed ingressis Læto atque
 Electo, quanuis ad se occidendum
 missos crederet, pleno audaciæ
 vultu minimèque pallenti, iam
 pridem (inquit) hunc exitum vitæ
 singulis etiam noctibus sperabam,
 qui ex omnibus paternis amicis
 vnus adhuc essem reliquus. Itaque
 demirabar quomam tam diu rem
 differret Commodus. Proinde *quid
 statis? quin facitis imperata, mè-
 que à tristi aliquando ac perpetua
 formidine liberatis? Ad hæc Læ-
 tus, Desine (inquit) indigna te &
 superiore vita tua fabulari. neque
 nos mortem tuam, sed salutem
 cum nostram tum Rom. imperii
 peritum venimus. Iacet enim ty-
 rannus, debitæque luit pœnas, ea
 passus à nobis quæ in nos facere
 moliebatur. Quare huc adsumus
 imperium tibi tradituri, quem v-
 num ex omni senatu, vel tempe-
 rantia vitæ, vel autoritate, vel *a-
 tate etiam & grauitate morû sci-
 mus esse præstantissimû, charum-
 que populo & venerabilem: spe-
 rantes, quod agimus & optabile
 illis & nobis *salubre futurû. *Ad
 hæc Pertinax, Desinite (inquit) se-
 nem ludere hominem, atque ita ti-
 miditatis arguere, vt prius decipe-
 re, dein occidere studeatis. Atqui
 (inquit Electus) quando nobis
 parum credis, *cape libellum
 hunc, (nam manum certè agno-
 scis Commodi) tute lege: cogno-
 sces proculdubio quantum effu-
 gerimus periculi: neque têtamen-
 tum aliquod in nostris verbis, sed
 veri fidem deprehendes.
 Quod vbi Pertinax fecit, iâ pro-
 fectò viris antea quoque sibi ami-
 cissimis credendum ratus, intelle-
 cta omni re, totum se illorum po-
 testati permisit. Placuit igitur pri-
 mò exercitum adiri, ac militum
 tentari animos: quos tamè Lætus
 in sententiâ suam facilè se addu-
 cturum pollicetur, quippe cuius
 aliqua, vt pote præfecti, futura

Quid cunctaminis
 nam vos quidem
 imp. facietis, ego
 autem illa spe ma-
 la & formidine af-
 fidua liberabor.
 Ad hæc Lætus,
 Non desines, in-
 quit, indigna te &
 antea tua vita
 loqui? Non enim
 in perniciem tuâ
 hic noster aduen-
 tus, sed in nostram
 & Romani imperii
 salutem. Iacet en-

atatis maiestate,
 vel grauitate, quia
 nimirum canities
 quandam grauita-
 tem & modonon
 maiestatiē offert. sic
 alibi τῶν μὲν ἡλι-
 κίας σεμνὸν dicit.

Malim salutare
 quàm salubre.
 Ad hæc Per. Non
 desinetis (inquit)
 senem lud. per in-
 terrogationem. vt
 paulo antè, Non
 desines &c.
 sumptas hæc eta-
 bellas (agnoscis
 autem manû Cō-
 modi, quū solitus
 sis quæ illa scripta
 sunt legere) con-
 templare.

Pol. ita hęc lo-
 cū vertit qua-
 si legerit. ἡλι-
 κία καὶ σεμνό-
 τητι.

Sic paulo an-
 tē, ἢ παύση
 λέγων;

Malim βού-
 λεσθαι,

Ἐπιγνοῦς δὴ τὰ γεγραμμένα ὁ Περτίνανξ, πειθεῖς τε ἀνδράσι καὶ πρῶτον
 αὐτῶν φίλοις, πάντα πυθόμενος τὰ πεπραγμένα, ὅππῃ δίδωσιν ἐαυτὴν. ἔπειτα
 πρὸς τοὺς ἀρέσκει προσελθεῖν ὅππῃ τὸ στρατόπεδον, ἔπειτα τῆς γύμνης τῶν στρατιω-
 τῶν λαβεῖν πείσιν δ' αὐτοῖς ὁ Λαίπτος ὑπολαβὴν, ἐπεὶ αὐτῶν ἐπαρχῶν ὅππῃ

Iam autem maxima pars noctis processerat: & quum instaret festum, ante diem omnia agebantur. Mittunt igitur ex fidis aliquos, qui passim

potiff. insidari Comm. sciebant. diis gratias agentes. Vociferabantur autem diuersa: quidam,

quum hoc maxime vererentur, ne milites ad subeundum Pertinacis imperium minus proficerent. quod enim quod moderatum esset futurum, non valde probaturos milites existimabant,

ut igitur illos ad subeundam eius imperium compelleret, conuenerunt vniuersi. Compulsos autem ab illis fuisse, paulo post dicitur.

effet apud illos autoritas. Quocirca omnes quotquot aderant, ad exercitum festinant, *quum iam multum noctis processisset, instante Kal. Ianuariarum die. Mittunt praeterea fidos homines, qui passim rumorem disseminant vita defunctum Commodum, Pertinacemque, iam imperaturum, contendere ad exercitum. Qui ubi rumor euagatus, repente populus vniuersus lymphato similis ebacchari, & discurrere per vias: ac laetabundi omnes renuntiare pro se quisque amicis, *is que maxime* quibus aut dignitas aut diuitiae superabant. nanque illis *potissimum discrimen impendebat a Commodum. Ibant igitur ad templa & aras *diis gratulatum, alii alia vociferantes: quidam, iacere tyrannum, pars gladiatorem, nonnulli etiam multo his foediora. Quaeque haecenus metus represserat, ea nunc, licentia ac libertate oborta, impune iactabatur. Sed & pleraque pars populi cursu concitato ad exercitum contendebat, *veritis omnibus ut satis libenter imperatorem Pertinacem milites acciperent. quippe moderatum principem non sane nimis ex sententia futurum sperabant militibus, qui scilicet tyrannidi seruire, vimque omnem ac rapinas exercere consueuissent. *Itaque, velut ad obsequium impulsuri, confluxerunt ad castra frequentes. Quod ubi peruentum, ingressi Latus & Electus vna cum Pertinace sunt. ibi conuocatis militibus, ad hunc modum Latus verba facit,

Commodus imperator vester apoplexiae morbo interiit. Causa mortis nemo alius, sed est ipsemet sibi. nam quum frustra nos optima atque salubria subiiceremus, gerens ille se quemadmodum omnes nohis, cibo potuque nimio suffocatus est. atque is quidem suo sibi facto extinctus periit. quippe non vna eademque cunctis hominibus mortis causa, sed aliae aliis, cunctaque tamen ad eundem redentes vitae finem. Verum pro illo adducimus vobis

ὑποπλήθους ἀποπληξίης, διεφθάρη. τὸν μὲν οὖν κατέλαβε τέλος τὸ πικρὸν μόνον. οὐδὲ γὰρ μία οὐδὲ ἡ αὐτὴ πᾶσιν ἀνθρώποις θανάτου αἰτία· διαφοροὶ δὲ οὖσα, εἰς ἓν τέρμα βίου σιωτελοῦσιν. ἀλλ' αὐτὸ ἐκείνου γὰρ ὑμῖν ἀγεμεν ἡμεῖς

*μετείαν ἀπένεμον αἰδῶ. συμποδίζεσθαι. For. ε' μετείαν λαβόντες οὐκ καὶ τῷ λοιπῶν ὅσοι παρήσαν, ὅτι τὸ στρατόπεδον ἠπέειχον το. ἤδη δὲ καὶ τὸ πλεῖστον τῆς νυκτὸς περικεχωρήκει, καὶ τῆς ἐορτῆς ἐνεσώσης, πρὸς ἡμέρας πάντα ἐπαράπειτο. διαπέμποισι δὲ πινὰς τῆς πινῶν πινῶν διαβοήσοντας ὅτι ὁ Κόμμοδος τέθνηκε μὲν, ὁ Περτίναξ δὲ εἰς τὸ στρατόπεδον βασιλεύσων ἀπεσι. διαδραμούσης δὲ τῆς φήμης, πᾶς ὁ δῆμος ἐν τοιαύτῳ εἰκότως ἔξεβακχόυετο διέθεόν τε, καὶ τοῖς οἰκίοις ἕκαστος χαίρων διήγελλε, καὶ μάλιστα πῖς ἐπ' ἀξιώσεως, ἢ πλοισιοῖς. ἐκείνοις γὰρ καὶ ὀπιθουλεύοντα ἤδεσαν τὸν Κόμμοδον. ἔθεόν τε ποιεῖτε τὰ ἱερά καὶ βωμῶν, θεοῖς χάριτας ὁμολογούμεντες. ἐβόων δὲ διαφορὰ οἱ μὲν, κείσασθαι τὸν τύραννον λέγοντες· οἱ δὲ, τὸν μονομάχον· ἄλλοι δὲ, ἀποπέσειε βλασφημοῦντες. ἔοσα περὶ τὸν ἐπιείχον ὁ φόβος ῥίματα, ταῖτα, πρὸς ἐλθούσης ἀδείας καὶ ἐλθούσης, ῥαδίας ἐλέγετο. πλεῖστον δὲ τὸ δῆμον σιωέει δρόμῳ, καὶ ὅτι τὸ στρατόπεδον ἠπέειχε, τῶ μάλιστα δεδιότες, μή πως ἄρα οἱ στρατιῶται ὀκνηρότερον ἔπακούσασιν τῇ Περτίνακος ἀρχῇ. ἐσομύμεν γὰρ σάφρονά, μὴ πάνυ πιστοδὲξασθαι τοῖς στρατιώταις πρὸς ἐδόκων, τυραννίδι δουλεύειν εἰδισμένοις, ἀρπαγαῖς τε καὶ βίαις ἐγγεγυμνασμένοις. ἴν' οὐκ αὐτοῖς ἐκβιάσονται ὑποακούσασιν, πανδημεὶ σιωήσαν. ἐπεὶ δὲ ἐγγύοντο ἐν τῷ στρατόπεδῳ, ὁ Λαίπης τε καὶ Ἐκλεκτός εἰσηλθόντες ἄγοντες τὴν Περτίνακα, συγκαλέσας τοῖς στρατιώταις ὁ Λαίπης, ἐλέξετο ἰάδε,

For. καὶ μάλιστα οὐκ ὅτι β.

For. δ'

Malim ὑποακούσασιν: praesertim quum paulo post legatum ὑποακούσασιν. Scribo ἀποπληξίης ἔσασθαι.

Polit. ὑμῖν legit.

Redundat οἷς

Sic paulo ante ηλικίας σεμνό τητι. ubi uide annos.

ἡμεῖς τε καὶ ὁ δῆμος ὁ Ῥωμαίων αἰδρα πλὴν μὲν ἡλικίαν σεμνὸν, τὸν δὲ βίον, σώφρονα ἀρετῆς ἢ τῆς ἐν ἔργοις ἔμπειρον. ὧν οἱ μὲν παρρησιώτεροι, ἔτι δὲ στρατιωτικῶν αὐτῶν ἀξιοτάτων ἐπιειχῆθητε οἱ δὲ λοιποὶ, τῆς πόλεως ἐπάρχοντα ποσούτων ἐπὶ, ἀπὸ δὲ πρῆμης τε καὶ δαύματος ἔχετε. δίδωσίν τε ὑμῖν ἡ τύχη οὐ βασιλέα μόνον, ἀλλὰ καὶ πατέρα χηρῶν. ἀφρανεῖ τε ἡ τῆς δὲ ἀρχῆς οὐ μόνον ὑμᾶς τοῖς ἐνταυτοῖς δουροφροσύνης, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὅτι ταῖς ὄχθαις τῶν ποταμῶν, καὶ τοῖς ὅτι ποῖς ὅροις τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἰδρυμένοι, οἱ πλὴν πείρασαν αὐτῶν τῶν ἔργων φέροισι δὲ μνήμης. τό, τε γὰρ βάρβαρον οὐ χεῖμασιν ἐπιθεραπεύσασιν, πείρα ἢ ὧν πρὸς αὐτῶν πεπόνθασιν στρατηγῶν, φόβῳ ὑποτάσσονται.

Τοιαῦτα δὲ λέγοντες τῷ λαίῳ, μὴ καταχθῶν ἑαυτὸν ὁ δῆμος, μελλόντων καὶ ὀκνόντων ἔτι τῶν στρατιωτῶν, σεβασὸν τε ἀγαθῶν, καὶ πατέρα καλεῖ, πάσαις τε γράφει ἀφημίαις. τότε καὶ οἱ στρατιῶται ἔχοντο μὲν παρρησία, τῆ δὲ ἐκ τῆ παρόντος πλήθους ἀγαθῆ (καὶ γὰρ ἦσαν πανταχόθεν ὑπὸ τῆ δῆμου ἀφειλημῶν, ὀλίγοι τε, καὶ ἀπὸ τῶν ὀπλων, ὡς ἐν ἱεροκλήῳ) πλὴν σιωπῆσαν, καὶ σεβασὸν πρὸς αὐτῶν τὸν Περτίνακα εἰς τε τὸ ἐκείνου ὄνομα τοῖς σιωπῆσαι ὀρκους ὁμοσάντες, καὶ θύσαντες, δαφνηφορῶντες παῖς ὁ δῆμος καὶ τὸ στρατιωτικόν.

Ἐπειὶ δὲ ἰδρῶν ἐν τῇ βασιλείῳ ἐστὶ (τῶν τε στρατιωτῶν καὶ τῆ δῆμου, ὡς παρρησία, νύκτωρ ἀγαθῶν) φρονήσι μεγίστης τῆ γὰρ ἐπὶ ταῖς ἀφειπ. πάντες αὐτῶν, (καὶ τοῖς δοκίμοις ψυχῆς ἐπὶ) ἐρρωμένους καὶ πρὸς πάντα ἀδρεῖον) τὰ παρόντα ἐφόβει, ἔχοντες παρρησία τῆ ἑαυτῶν σωτηρίας, (κινδύνων γὰρ καὶ μεζόνων πολλὰς ἰσχυρὰ φρονήσας) ἐλογίζετο ἢ πλὴν τῆ ἀφειπιδιον τῆ τυραννίδος μεταβολῆς, πλὴν τε ἐν τῇ συκλήτῳ βασιλείῳ θύγειαν. ἔς ὑπὸ πρὸς ἐκ ἀφειπιδιον, μεταβασιλέα ἀφειπιδιον, πλὴν ἀφειπιδιον μεταπεσῶσαν εἰς ἀφειπιδιον ἀφειπιδιον καὶ ἀφειπιδιον γὰρ ἐπὶ τῶν ἐλθόντων. εἰ γὰρ καὶ ὁ βίος αὐτῶν δὲ σωφροσύνη

For. ἀλλ' ἐπιειπιδιον. Sed ὁ membrum proximè precedēs uidetur suspensum relinqui. ἀφειπιδιον ἀφειπιδιον ἀφειπιδιον.

ipfi ac Romanus populus virum ætate grauem, vita moderatū, militaris disciplinæ peritissimum: cuius bellicam virtutem vos quidem veterani sæpenumero experti, cæteri tot annos vrbi præfectum non honore solūm, sed etiam admiratione dignissimum iudicastis. Igitur fortuna non principem solūm vobis dat, sed parentem quoque optimum. Cuius principatus non vobis modò * qui eum præsentē s

qui hęc satellitum officio fungimini. uel, stipatorum: sed iis etiam qui in ripis fluuioꝝ & in Romani imperii terminis sedē habent.

tuemini, sed iis etiam iucundissimus futurus est quiripas fluuioꝝ, ac Romani terminos imperii defensant: videlicet res eius præclare gestas memoria retinentibus. Neque verò iam barbaros nobis pretio conciliabimus: sed eorum memores quæ hoc duce perpeffisunt, metu potius subigentur. Hęc dicente Læto, minimè iam se cohibuit populus quin cessante adhuc & dubitabūdo milite, augustum illum declararet, patrēque appellaret, & faustis omnibus acclamationibus prosequeretur. Idē etiam milites factitabāt, quanquā non pari alacritate: * sed circumfusa vndique inermibus, festūmque agitantibus diem, populi turba, facile illos acclamare, ac Pertinacē vocare augustum coegit. Mox iurati de more in illius nomen, factaque re diuina, laureati omnes, populus atque exercitus, prosequerentur.

sed necessitate sibi imposita ab eaquæ aderat multitudine (nam vndique à populo circumdati erant, & pauci, & inermes utpote die festo) tamen vnà cum populo, acclamarūt, & Pertinacem augustū vocarunt.

Sed postquam in aulam imperatoriam per noctem (vt diximus) à milite populoque deductus, magnis curarū motibus æstuabat. Et quanuis animo esse forti constātique videretur, tamen illum vehementer præsentia territabant, non de salute sua magnopere sollicitum (quippe aliàs grauiora pericula cōtempserat) sed * repentinè tyrannidis mutationē animo versantē, nobilitatēque nonnullorū senatorum reputantem: quos minimè passuros arbitrabatur, post imperatorem generosissimum recidisse principatum ad hominem priuatæ stirpis atque obscuræ. Nam etsi vita iphus planè temperans

Puto Pol. scripsisse repentinam, quod Græca noci responderet.

ac frugalis audiebat, maximamque in bellicis negotiis gloriam fuerat adeptus, attamen claritate generis multum patriciis impar habebatur.

Igitur postquam diluxit, in curiam se contulit, neque ignem sibi præferri, neque vlla principatus insignia passus attolli, donec senatus sententiam scitaretur. Sed eum omnes simulatque viderunt, lætis acclamationibus vnanimiter exceperunt, augustumque & imperatorem consalutarunt. At ille recusare institit, tanquam rem inuidiosam, nomen imperii: excusare senectutem, veniamque orare: multos esse dictitans patricios viros quibus magis imperium conueniret. Simul Glabrionem manu comprehensum protrahens, sessitare imperatoria sella iubebat. Erat enim ille omnium patriciorum nobilissimus, ad Æneam Veneris & Anchisæ filium seriem generis referens, idemque iterum consul, qui tamen ita tum loquutus est, Equidem egomet, quem tu omnium putas dignissimum, cedo tibi imperio, atque vnà mecum senatus omnis summam tibi potestatem decernimus. Ibi verò ille, vim penè afferentibus atque impensè rogantibus vniuersis, vix tandem dubitabundus sellam imperatoriam conscendit, atque orationem huiuscemodi habuit,

Honor quem mihi tam scite & industriè exhibetis. mel, Tanta quam in me honorando ponitis industria. aut quam ad me honorandum confertis. De sequent. vide ap. not. in calce op.

*Consensus hic vester, studiumque eximium vni mihi plurimum in tanta ista nobilitate deferendi, quò omni adulationis suspicione vacet, argumentumque beneuolentiæ fidemque præferat, alium [fortassis] audaciorrem redderet ad ea quæ traderentur suscipienda: sperantem facili se gubernatione vsurum, qui tantam in vobis beneuolentiam animaduerteteret. Me autem contrà, magna ista scilicet atque egregia sicut honoris sensu obstupesciunt, ita metu quodam curaque sollicitant. Siquidem arduum imprimis est, magnis acceptis beneficiis paria referre. Nam in beneficiorum vicissitu-

ἐπιηέτο, καὶ τὰ ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς πράξεσιν ἰὼ δὴ κλεῖν, ἀλλ' ὅσον δὴ γνείας χάριν, πολὺ ἤδη δὴ πατείδων ἀπελείπετο.

Ἡμέρας οὖν καταλαβούσης, κατήλθεν ἐπὶ τὸ σινέδριον τῆς βουλῆς, οὔτε τὸ πῦρ ἑάσας ἑαυτῷ προσπομπέσαι, οὔτε ἕτερον ἢ βασιλικῶν συμβόλων εἰς ἕφος ἀρθῆσαι, πρὶν ἢ μαθεῖν πῶς γώμῳ τῆς συκλήτου βουλῆς. Ἐπεὶ δ' αὐτὸν ἅμα τῷ ἐπιφανῆσαι πάντες ὁμοθυμαδὸν δὴ φήμισαν, σεβάσμιόν τε καὶ βασιλέα προσηγόρευσαν· ὃ δ' ἔτι μὲν πρῶτα, παρητίθη τῆς ἀρχῆς τὸ ἐπίφθονον· γηέως τε προσήγορος, συγγνώμης ἐδείπτο· εἶναι τε πολλοὺς δὴ πατείδας ἔφασκεν, οἷς ἢ βασιλεία μάλλον ἀρμόζει. καὶ λαβόμενος τῆ χειρὸς Γλαβείωνος, εἰκεν αὐτὸν, καθεζέσθαι κελύων ἐπὶ τῆ βασιλείου θρόνου. ἰὼ δ' ἐκείνος ἀγνέστατος μὲν πάντων δὴ πατείδων ἀνέφερε γούμῳ εἰς Αἰνείαν τὸν Ἀφροδίτης καὶ Ἀγχιόσου πῶς τῶ γούμῳ δόξα δόχῳ· ἐπὶ δὲ καὶ πῶς ἕπατον ἀρχῶν τελέσας δεύτερον. ὃ δ' ἄλλ' αὐτὸς τε (ἔφη) ἔγῳ, ὃν σὺ νομίζεις πάντων ἀξιώτατον, σοὶ τε τῆς ἀρχῆς ὡραχώρα, καὶ πᾶσαν πῶς ἔξοισίαν ἔγῳ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ψηφίζομεν σοὶ δίδόντες. Τότε δὲ πάντων αὐτὸν ἐκβιασαμένων ἐκλιπαρησαμένων τε, ὀκνῶν καὶ μόλις ἀνελθὼν ἐπὶ τῆ βασιλείου θρόνον, ἔλεξε τοιαύδε,

For. ἔπειτα δ'

Τὸ πάνυ δεξιὸν ὑμῶν τῆς πρὸς με πῆς, καὶ τὸ τῆς σπουδῆς ὑπεράλλον, ἐπίλεκτον τε εἰς πρὸς κρίσιν ποσώτης παρ' ὑμῖν εὐγνείας, ἐκ ἔχον κολακείας ὑποψίαν, ἀλλὰ δεῖξιν καὶ πίσιν εὐνοίας, ἄλλω μὲν αὖ τῷ γάρσος καὶ πρῶτον ἐνέβαλεν εἰς τὸ ἐπίμωσ δέξασθαι τὰ ἐγκειμένα, ἐλπίδα τε ρασώνης ὑπέφηνεν αὖ, ὡς εὐμδρῶς πῶς ἀρχῶν διοίσοντα ἐν ἀρχομένοις οὕτως εὐνοοῦσιν· ἐμοὶ δ' ταῦτα μεγάλα ὄντα καὶ ἔξαιρέτα, ὑμῶς τε αἰδοῦσιν ἐκπλήθει, δέος

Polit. post ἐπίλεκτον particulam te nō agnoscit, continuās hęc cum proximè precedentibus verbis: à quibus tamen separāda sunt.

For. ποσώτης τῆς παρ' For. διοικῶντα, ut alibi biloquitur.

καὶ ἀγῶνα οὐ μικρὸν ἐμποιεῖ. μεγάλων γὰρ εὐεργεσιῶν πρῶτον ἀρχουστῶν, τὸ ἰσότημον διεφέκτον. δὴ ἐν ταῖς ἀμοιβαῖς, καὶ μικρὰ μὲν λαβοῦσιν αὐτῶν δοῦναι

scribo δοκῆ.

Hoc ἀναίδη-
τον videtur
per antihesin
respicere ad id
quod dixit,
ταμῆς ἀδότης.

Muta in γρό-
μῳ. Fortasse
autem ὁ μα-
γάλα scriben-
dum est. Nam
εἰ ὅσα ὁ το-
σούτω subak-
ditur μέλλον.
Ἐπιθυμῶ
ἔσται, τοσούτω
μέλλον μαγά-
λας ἐλπίζεται.

Scribo ἔχει ἔ-
μν. Videtur
natus error ex
preced. ἔχων.
Scribendum ru-
to, ἀντὸς πρὸς
πλέον τὴ νομί-
ζει καρπ.

Ὁρροπὶς κεκε-
ρῶν διοίκη-
σιν εἰ quod δι-
xit ἀκρίτοις
μαγαλαδα-
ρῆας.

δοῦναι μείζον, οὐχ οὕτως ἀμαρῆς
ὡς ἀχάριστον δοκῆν ὀπλιώκα δ' αὖ
ὁ περὶ τὸ πὶ δράσας ἀγαθόν, ἀνυ-
πέβλητον κατὰ ζητημα χάρει, τὸ μὴ
κατ' ἀξίαν ἀπιδόθην, οὐχ οὕτω δυσ-
πείστον, ὡς ἀναίδητον ἅμα καὶ
ἀχάριστον ὀνομάζεται. ὁρῶ δὴ οὐ
τὸν τυχόντα μοι ἐπιτημηδύον ἀγῶνα,
περὶ τὸ ἀξίον ἐμαυτὸν ὑπαρχειν τῆς
ποσούτης παρ' ὑμῶν ὑμῆς. οὐ γὰρ ἐν τῇ
καθέδρᾳ ἢ πρεσβείᾳ, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔρ-
γοῖς, εἴ τις αὐτῶ μὴ καταχωμίοι. ὅ-
σα ἢ τὰ γυμνασία ὡς φαῦλα μισοῦ-
ται, τοσούτω τὰ μέλλοντα, ὡς ἀγαθὰ
μεγάλως ἐλπίζεται. καὶ τὰ μὲν δὲνα
τῆ ἔργον, αἰεὶ μνημονεύεται. (τὸ γὰρ
λυπῆσαν, δυσεξάλειπτον) τὰ ἢ χεῖρα,
ἅμα τῇ ἀπολαύσει, καὶ πῶς περὶ αὐτῶ
μνήμῳ σιναναλίσκε. ἐπεὶ μὴ ὁ-
μοίως ἀφραίνει ἐλευθερία, ὡς λυ-
πῆ δουλεία. οὐδέ τις, ἀδελῶς τὰ ἐαυ-
τῶ ἔχων, ἐν χάρει μοῖρα πέδεται,
(τὰ ἴδια καρπύδα νομίζων) ὁ ἢ τῶ
οἰκείων σερηθεῖς, αἰώνιον ἔχων πῶ
μνήμῳ περὶ λελυπηκότος. οὐδ' εἴ τις
εἰς τὸ κοινὸν χεῖρα γῆροιο μεταβο-
λῆ, ἀντὸς τὸ ὑπέρτατον νομίζοι καρ-
πύδα. ἐπεὶ περὶ μὲν δημοφελῶ καὶ
κοινῇ ἀγαθέροντος ὀλίγη πῆς κατ'
ἕνα φρονίς. τὸ δὲ κατ' αὐτὸν ἕκα-
τος εἰ μὴ καὶ γῆροιο περὶ χροῖον, οὐ-
δὲν ὑπὲρ μέγα ὠφελῆσαι νομίζει. οἴτε
εἰδισμῶν τῆς τῆς τυραννίδος ἀκρί-
τοις ἔ ἀφείδισι μαγαλαδαρῆας ἐν-
τρυφᾶν, πῶ εἰς τὸ σωφρονέστερον καὶ
μεμερῆδύον, ἀπὸ ἀπῆν χημάτων,
μεταβολῆ, οὐ φιλοσώφρονα, οὐδέ
σύμμετρον καὶ κεκερῶν διοίκησιν
ὀνομάζουσιν, ἀλλὰ μικρολογία καὶ ἀ-
θλιότητα βίου ὀνειδιζοῦσιν. ἐκ εἰδότης
ὅτι τὸ μὲν μέγα καὶ ὡς ἔτυχε χεῖ-
ρα, ἐκ αὐτῶ γῆροιο εἰ μὴ ἐκ τῶ
ἀρπάζειν καὶ βιάζεσθαι. τὸ δὲ λογι-
σθῆ πάντα καὶ κατ' ἀξίαν ἐκάστου
γέμειν, ἀλλ' οὐ τὸ δὲν πὶ δράσας, μὴ
παρέχον ἀδίκον ἀποείαν χημάτων,
διδάσκει φειδῶ σώφρονα τῆ καλῶς
πελαδῆτων. ταῦτα δὴ ὑμᾶς ἐγνώκωτας
χεῖρα σιναίρεσαι, καὶ κοινῶ τ' ἀρχῆς τ'
διοίκησιν νομίζοντας, ἀεὶ σκεπτάσθαι τε ἀλλ' οὐ τυραννίδα ὑπομεινῶντας,

dine, si magnam gratiam referat
qui parvam debuerit, *non tam fa-
cilitas remunerandi expenditur
quàm in ipso argumentum grati-
animi commédatur: sed quí prior
quispiam eximia in te quædam cō-
tulerit, tum si illum parum amplè
demerearis, non tam deesse quod
reponas, quàm ipse inopsensuum
ac planè ingratissim' videare. Cer-
no igitur iam animo quàm mihi
arduum sit propositum certamen,
ne tanto à vobis accepto honore
parum me [fortasse] dignum exhi-
beam. quippe non in sella ipsa *fa-
stigium dignitatis, sed in operibus
situm, quæ illam minimè dedeco-
rent. Nam quantum præterita o-
dimus, tantum de futuris bene spe-
ramus. Et, vt tenax est iniuriarum
memoria (quod enim offendit,
nunquam obliteratur) sic beneficia
in ipso excidunt vsu. Siquidem
non tam delectat libertas, quàm
seruitus offendit. neque haben-
dam quisquam gratiã putat quòd
rebus suis pro arbitrio vtatur:
(quippe id sibi deberi iure autu-
mat) qui verò suis exuitur bonis,
nunquam sanè iniuriarum obliui-
scitur. *Neque quisquam lucro
apponit quod vtilitatem in com-
mune pariat. quæ enim publicè
profunt, parum cuique curæ sunt:
sin quæ propria cuiusque sunt, mi-
nus ex sententia ceciderint, tum
nemo satis secum benignè agi pu-
tat. Adhæc, *quicunque enormi-
bus tyrannorum atque immensis
largitionibus insuerunt, si, si fruga-
lius paulo aut continentius ex pe-
cuniæ inopia agere instituas, non
tam id moderatæ cuidam dispēsa-
tionis prudentique attribuunt, quàm
avaritiam continuò tibi & sordes
exprobrant: neque autem cogitat,
neminem posse magna cuius di-
largiri, qui se à vi atque à rapinis
abstineat. Qui autem rectè ac pro
cuiusque dignitate dispensat, non
modò nihil cuiquã iniustè eripit,
sed & cæteros frugi esse docet, &
parcere parto. Hæc igitur cū ani-
mis vestris reputantes, adnitimini
vos quoque mecū [patres] com-
munemq; hanc imperii administra-
tionem existimate. quippe in rep.
optimatum, nō autē sub tyrānide

Vide annot. in casu
ce op.

Eminentior digni-
tatis gradus. vel,
præminentia di-
gnitatis. Vel q. d.
Non ex sella ipsa
affirmatur prima
sedis & eminentio-
ris honor, sed ex fa-
ctis.

Neque si qua in
cōmune vtilis e-
xoriatur mutatio,
seq. vide in annot.

Quicunque incir-
cūspectis & pro-
fusis tyr. largiti-
onibus ad luxū suū
abuti cōsueverūt,
si postea frugalitas
adhibeatur, mo-
dusque in iis te-
neatur, ob pecunia
rumpenuriã, muta-
tionem hanc fruga-
litati nō tribuunt,
neque moderatam
& circumspectam
dispensationē ap-
pellant, sed avari-
tiam & miseriam
vitæ exprobrant.
Nesciūt enim ne-
mini contingere
vt magna possit di-
largiri, idque sine
iudicio ac discrimi-
mine, nisi rapiat
vīmque inferat: at
consideratè omnia
& pro cuiusque di-
gnitate tribuere,
sine vllius iniuria,
dum non præbet
iniustam pecunia-
rum abūdantiam,
frugalem eorum
parsimoniã docet
quæ honestis ratio-
nibus sunt comparata.

viaturi, cum ipsi optimam habere spem, tum reliquis etiam debetis polliceri.

Hæc loquutus Pertinax, senatui animū addidit: votisque exceptus & acclamationibus, habitusque honorificentissimè, Iouis aliorumque deorum tēplis consalutatis, sacrificiōque de more factō, in aulā palatinam* se contulit.

Postea verò quàm fama vulgavit quæ ille vel in senatu dixisset, vel ad populum scripsisset, læti omnes agitare, sperantes *serium se & clementem principem, parentemque ad eò magis quàm imperatorem habituros. Nam & militibus edixit ne cui ex populo contumeliam facerent, neque quem viatorē pulsarent: *cunctaque denique ad honesti cultum modestiamque referebat. Ipse quū aut ingrederetur, aut ius diceret, comem scilicet ac mansuetam indolem ostendebat: * & quū Marcum imprimis referre videretur, seniores quidem admonitu delectabat, reliquos autē omnes à crudeli contumeliosaque tyrannide ad modestam vitam tranquillamque vindicatos, facile ad se amandum impulerat. Quæ quū fama latius euagaretur, nationes omnes atque exercitus subiectos Romanis aut amicos, ad* deferendos ei diuinos honores incitauit. Quin barbari quoque, si qui aut frænos depulerant, aut seditiones moliebantur, metu virtutis quam præstitisse eum superioribus bellis meminissent, * iustitiæque fide, quum neminem ab illo scirent vltro offendi, sed gratiam cuique pro meritis referri, vimque abesse & crudelitatem: sponte illi se dediderunt. Legationes præterea vndique confluebant, gratulatum Romano populo quòd Pertinacis imperio gubernarentur.

Sed quod plerisque omnibus publicè priuatimque gratū fuit, modestū mansuetumque principē populo Romano cōtigisse, id verò vrbanae cohortes imperatorū custodiæ adhibitæ, grauiter molestæque ferebāt.

Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι, καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ, τὰ εὐτακτῶ καὶ ἡμέρῳ τῆς βασιλείας ἔχαIRON· ὁ δὲ πάντα εὐφραίνε, τῶτομόνοις ἐλύπει τοὺς ἐν τῇ Ῥώμῃ, στρατιώτας, οἱ δὲ δορυφορεῖν εἰώθησαν τοὺς βασιλέας.

αὐτοῖς τε ἀγαθὰς ἔχῃν ἐλπίδας, καὶ πᾶσι πῖς ἀρχομένοις ταῦτα ὑποχρεῖσθαι.

Τοιαῦτα ὁ Περτίνᾳξ εἰπὼν, ὑποχρεῖσέ τε τῶν συγκλητῶν βουλευτῶν, καὶ πρὸς πάντων διφρηματῶν, πάσης τε ὑμῶν καὶ αἰδοῖς παρ' αὐτῶν τυχεῶν, εἰς τε τὸν τῷ Διὸς νεῶν καὶ τὰ λοιπὰ ἱερά πεμφθεῖς, τὰς τε ὑπὲρ τῆς βασιλείας θυσιᾶς τελέσας, εἰς τῶν βασιλείων ἐπανῆλθεν αὐλῶν.

Ἐπεὶ δὲ διεφοίτησεν ἡ φήμη τῆς τε λεχθέντων ὑπὸ αὐτῶν ἐν τῇ συγκλητῶν, καὶ τῶν πρὸς τὸν δῆμον γραφέντων, ὑπερήδοντο πάντες, σεμνὸν καὶ ἡπιον ἀρχόντα, καὶ πατέρα οὐ βασιλέα ἔξεν ἐλπίζοντες. τοὺς τε γὰρ στρατιώτας ἐκέλευσε παύσασθαι τῆς πρὸς τοῖς δημόταις ὑβρεως, καὶ μὴτε παῖειν ἕνα τῶν παριόντων· εἰς τε τὸ κόσμιον καὶ δῦτακτον μεταγείναι πάντα ἐπειράτο, ἐν τε ταῖς προόδοις καὶ τοῖς δικασθεῖσι πρᾶτον ἐν ἡμέρον ἦθος ἐπεδείκνυτο. καὶ τῆς Μάρκου ἀρχῆς ζήλω τε καὶ μιμήσει, τοὺς μὲν πρεσβυτέροις ὑπομιμνήσκων εὐφραίνε, τοὺς δὲ ἄλλοις πάντας, ὅς ὦμῆς καὶ ἐφυβείσου τυραννίδος, εἰς σώφρονα καὶ ἀμέμνον βίον μεταχθέντας, ῥᾶτα εἰς εὐνοϊαν ὠκειώσαστο. τῆς τε ἡμέρου ἀρχῆς ἡ φήμη δευτέουσα πάντα ἔδνη καὶ πάντα στρατόπεδα, ὅσα τε Ῥωμαίοις ὑπήκοα καὶ ὅσα φίλα, ἐκθάσσειν αὐτῶ τῶ πῶ ἀρχῶν ἐπειθεν. ἀλλὰ μὲν καὶ τῶν βαρβαρῶν ὅσοι πρὸς αὐτὸν ἀφιλιάζον, ἢ ἐσασιάζον, φόβῳ τε καὶ μνήμῃ τῆς ἐν ταῖς προτέραις αὐτῶ στρατείαις ἀρετῆς, πίσῃ τε γνώμης, ἐπιμυθέντων ἐκὼν ἀδικήσῃ ποτὲ, ἐκείστω κατ' ἀξίαν ἀπονέμειν, χείροτος ἀπορεπίς καὶ βίας ὦμῆς ἀνότειος, ἐκόντες αὐτῶν πρὸς ἐχθροῦν. πρεσβεῖαι τε πάντα χόθεν ἀφικνεῖντο, σωηδομένων ἀπάντων τῇ Ῥωμαίων ὑπὸ Περτίνᾳξ ἀρχῆ.

Malim τῶν τε scribere. id est, eadem.

Præfigo articulum τῇ præpositioni ὑπὸ.

κωλυόμενοι

se retulit.

grauem se & clementem dignum quem reuereretur, aut venerarentur.

cuncta denique ad honestatem & moderationem reducere conabatur. Ipse quum aut egrederetur, aut ius diceret, comem scilicet ac mansuetam indolem ostendebat.

& quum Marci imperium æmularetur, seniores quidem, eum in memoriam reuocando, delectabat:

deferendos eius imperio diuinos honores.

& quòd persuasum haberent eo illum esse animo ut nemini iniuriam vltro esset factururus, sed vnicuique quod meritis foret, tribuēs, neque indecenter cuiquam gratificaturus, neque vim vlli crudeliter esset illaturus; sponte illi se dedidit.

Sic paulo ante dixit Pert. conatum esse eis τὸ κόσμον καὶ δ'τακτον μεταρῆν πάντα.

κωλυόμενοι γὰρ ἀρῆζην τε ἐὺ βερίζην, εἰς τε τὸ δ'τακτον καὶ κόσμιον αἰακὸν ἔμμενοι, τὸ παρῶν τε ἡμεροῖν τ' ἀρχῆς, ὑβριν αὐτῶν καὶ ἀπείμιαν, καὶ θαύρασιν τε τ' αὐτοῦ δ'ξοισίας νομίζοντες, πλὴν τῆς ἀρχῆς οὐκ ἔφερον δ'ταξίαν· ἀλλὰ τὰ μὲν παρῶντα κατ' ὀλίγον ὀκνηροὺς τε καὶ ἀπειθεῖς αὐτοῖς τοῖς κωλυομένοις παρεῖχον· τὸ δὲ τελευτάμον, οὐδ' ὄλων μιν δ'ν δύο τῆς βασιλείας αὐτῶν περιεχωρηκίας, ὅτι δ'ξαιδύς τε ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πλάστωφρονα καὶ χηστὰ ἔργα, ἐλπίδων τε ἀγαθῶν τοῖς ἀρχομένοις ὑποφαινομένων· ἐβάσκηνε πάντα καὶ ἀνέστρεψεν πονηρὰ τύχη, ἐκώλυσε τε δαυμασὰ καὶ ἐπωφελῆ τοῖς ὑποηκόοις ἔργα εἰς τέλος ἀχθίωσαι. παρῶν μὲν γὰρ πᾶσαν πλὴν τε Ἰταλίαν, καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν ἀγέωργητόν τε καὶ παντάπασιν οὐσαν ἀρῆζον, ἐπέστρεψεν ὀπίσω πῆς βούλεται καὶ δ'νῶνται, εἰ καὶ βασιλέως κτήμα εἴη, καὶ λαμβανῆν ὅτι μεληθέντι τε καὶ γεωργήσαντι, δ'εσπότην εἶναι. ἔδρακε τε γεωργούσιν ἀπέλειαν πάντων εἰς δέκα ἔτη, καὶ δ'ρα πάντος δ'εσπότηας ἀμεμνῆσαι. τοῖς τε βασιλικαῖς κτήμασιν ἐκώλυσεν αὐτῶν τὸ ὄνομα ὅτι γε ἀφ' ἑαυτῶν· εἰπὼν αὐτὰ οὐκ ἴδ'ρα τῆ βασιλεύοντος εἶναι, ἀλλὰ κοινὰ καὶ δημόσια τῆς Ρωμαίων ἀρχῆς. τέλη τε πάντα παρῶντερον ὅτι τῆς τυραννίδος εἰς ἀπολείαν χημάτων ὅτι νοηθέντα, ὅτι τε ὄχθαις ποταμῶν, καὶ λιμῶσι πόλεων, ἐν τε ὕδων πορείαις, καὶ καταλύσεσιν, εἰς τὸ ἀρχαῖον καὶ ἐλθόντερον ἀφῆκεν. ἐμέλλησε δ' αὐτῶν ἐπὶ καὶ πλείονα, (ὡς γὰρ τὰ τῆς παρῶνσεως ἐνεδέεικνυτο) ἀεργητήσιν τοῖς ὑποηκόοις. ἐπεὶ καὶ τοῖς συκοφαῖταις τῆς πόλεως ἰὼ δ'ιώξαι, καὶ τοῖς πανταχοῦ ἰὼ κολαθῶσαι κελθίσας, τῶ μιν δ'να ἐπιπράξασθαι, μήτε ματαίοις ἐγκλήμασι παρῶντερον, παρῶν οὐδ' μιν ἐν ἀδεία τε καὶ μακαρίω βίῳ ἢ τε σύγκλητος μάλιστα καὶ οἱ λοιποὶ πάντες βιώσασθαι παρῶνδεσποκρον. οὕτω γὰρ μέτερος καὶ ἰσότημος ἰὼ, ὡς καὶ τὸν ἦν αὐτοῦ, ἢ δ'η μείρακιον ὄντα, μήτε εἰς πλὴν βασιλείον αὐτῶν ἀναρχεῖν, ἀλλ' ἐν τε τῇ πατρῴῳ μέρει οἰκίαι, καὶ εἰς τὰ σωτήρη παρῶντερον δ'ιδασκαλεῖα καὶ γυμνάσια, ἰδιατεύοντα, ὁμοίως τοῖς λοιποῖς παιδευέσασθαι τε

Scribo τὴν τε καὶ τ' Ἰταλίαν. vel πλὴν τε καὶ πλὴν Ἰταλίας.

Polit. κτήματα interpr. e-riam praedia, infra, eis τὰ παρῶντερον τ' πόλεως κτήματα ἀπεδίδρασκον.

Siquidem à rapinis iniuriisque ad temperatum vitæ cultum reuocata, ac mitem illam ciuilemque gubernandirationem in contumeliã suam ac dedecus accipientes, vt ex qua licentiam sibi ademptam inteligerent, * nullo iam pacto rectorẽ huiuscemodi tolerandum statuebant. Igitur principio cõtumaciores se gerere, minúsque dicto audientes esse: postremò, nondum bimestri imperio expleto, quũ quidem ille iam nõ dubium suæ probitatis specimen dedisset, vniuersis in optimam spem erectis, inuidit repentè mala fors, * quæ omnia funditus euertit, sic vt egregii illi conatus vehementer omnibus profuturi, in medio quasi cursu prolaberentur. Nam primũ quidem quicquid in Italia aut alibi gentiũ * inculti soli, * etiãque sub regibus, vacaret, id totum occupantibus & colentibus adiudicauit: decemque annorum immunitatem, ac perpetuam libertatem agricolis concessit. Imperatoriis autẽ possessionibus nomen suum inscribi prohibuit, non esse illas dictitans imperantium proprias, * sed communes Romanorum & publicas. Vectigalia quoque omnia quæ ad contrahendas pecunias tyranni excogitauerant, in fluuioꝝ ripis, in vrbiũ portibus, p̄erq; vias & itinera, penitus remisit, * atq; in antiquã libertatẽ reuocauit. * Multaque itẽ ad idẽ exemplum facturus videbatur. nã & delatores vrbe exegerat, & vbi ubi inuenirentur, puniri imperauerat: cauens necui *insuria fieret aut* de vanis criminibus periculum cõflaretur. Ergo in maxima tranquillitate sese beatissimòque rerum statu victuros senatus cæterisque arbitrabatur. Siquidem ad eò se æquabilẽ parẽmque cæteris præstabat, vt filium quoque iam adolescentẽ, in aulam palatinam nunquam adduxerit, sed intra priuatos parietes contineret: sic vt in ludũ quoque literarium atque gymnasia de more itaret, nihil priuatis absimilis: erudireturq; , & omnia perinde

nullo iam p. moderatum imperii statum tolerabant.

prohibuitque ne illi admiratione digni conatus, & iis qui eius imperio suberant profuturi, ad exitum perducerentur.

inculti soli esset, etiam si imperatoria esset possessio, eius quantum quis vellet & posset, occupare: & quum eius curam suscepisset ac coluisset, dominũ esse.

Quinetiã immunitatẽ à quibuslibet oneribus, iis qui agroscolerent, dedit indecennium, & in perpetuum, dominij eius securum.

sed communiter & publicè ad Romanorum imperium pertinere.

atque in pristinum statum & libertatẽ dimisit.

ac plura in suos collaturus erat beneficia, vt quidẽ sui animi argumenta dabat, vel, suæ voluntatis.

nullaque in re factum aut pompam imperatoriam ostentaret.

vt quiuis e medio agitaret, *neque ullam aut tyrannicam aut omnino imperatoriã pompam ostentaret.

Quum autem in hac felicitate & bene cõposito re- rum statu viueretur, ii soli milites qui stipatorũ partes obibant, quum præsentiã agrè ferrent, & rapinas ac violentias quas in præcedente tyrannide exercuerãt, de siderarent: dũ suo perduto luxui & crapulæ vacãt, cõsilia ineũt. Pertin. e medio toll. gr. i. a. onerosũ: & quẽpiam quærẽdi qui omnibus solutam legibus effrãnẽmque licentiam esset præbiturus.

Quum *in hac morum vitæque modestia ageret, soli scilicet prætoriani milites, præsentem rerum cõditionem haud satis æquo animo ferentes, veterem illam licentiam violenter se gerendi raptandique omnia, affectabant. Intérque vina & epula s̄ consilia inierunt Pertinacem e medio tollẽdi, grauem ipsis atque onerosum: alterũque eius loco imponendi rebus Romanis, indulgentem atque intemperantẽ, nihilque denique non licentiæ præbiturũ. Igitur confestim, haud opinatõ, cunctis otium agitãtibus, turbidi ac furẽtes, militari cursu, meridie ipso, protẽtis hastis, nudis gladiis, frequentes ad imperatoris ædes feruntur. Re autem subita insperatãque *perterriti cubicularii palatini, pauci plurimis, & inermes armatis minimẽ ausi resistere, relicta sua quisque statione diuersi alii aliõ diffugerunt. Pauci tamen ex amicissimis, nuntiato militum concursu, persuadere Pertinaci conabantur vri fuga sibi consuleret, populique auxilium imploraret. *Ille autẽ, tamen si vtilia in præsens audiebat, tamen indecorum existimans atque illiberale, minimẽque dignũ imperatoria maiestate atq; antea cta vita, fugæ aut latebris salutem debere, occurrere periculo ac procedere in medium decreuit: sperans persuasurum quæ vellet, & furentes in præsens animos placaturum. Igitur cubiculo egressus, factũsque irruentibus obuiam, quærere causas institit tam subiti motus, & à fœdissimo illo tumultu absterrere, nõ attonitus periculo, sed habitum oris grauem moderatũque retinens, parẽmque imperatoris dignitati: ac nihil humile, nihil pauidum aut obnoxium, nihil denique supplice dignum præse ferens, ita ad eos verba fecit,

perterr. imperatoris ministri. vel, qui aliqua circa imperatorem ministria obibant.

Ille autem. iis qui v. in pr. cõsulebãt, nõ obsequutus, sed indecora & illiberalia, & indigna imp. ma. atque an. vita & rebus gestis arbitratus, fugere aut latere noluit: sed illi periculose se dans obuiã, prodiit vt eos alloqueretur. Sperabat enim fore vt animos illorum flecteret, & in præsens amẽtem illorum impetum sedaret. Igitur

Homini qui ad summam senectutem gloriose peruenit: (etenim omni h. v. finẽ. necesse est

Me quidem, õ milites (inquit) si occiditis, neque ipsi rem magnam facitis, neque mihi sanẽ grauem *homini videlicet huius ætatis, & gloriæ: (si quidem *οτι* humanæ vi-

ε̄ πάντα *παρα*πειν, οὐδαμοῦ τῦφον ἢ *πυμπὴν* παρεχόμενον βασιλικῶ.

Τοιαύτης δὲ θυμοειρίας καὶ ἀταξίας κατεχούσης τ̄ βίον, *μόνοι οἱ δορυφόροι, ἀσχάλλοντες μ̄ ὅτι πῖς παροῦσι, ποθοῦντες δὲ τὰς ὁπλῆς τῆς *παρα*χυμομένης τυραννίδος ἀρπαγὰς τε καὶ βίας, ἐν τε ἀσωτίαις καὶ κραυπαλαίς, ἐβουλεύσαντο ἀποσκιθᾶσασθ τὸν Γερπίνακα, ὡς ὄντα αὐτίς βαρυὺ καὶ ἐπιχθῆ ζῆτῆσιν δὲ πῖνα τὸν πάλιν αὐτίς ἀέτον καὶ ἀκόλαστον παρέξοιτα ἕξοισίαν. αἰφνιδίως τὸν ἰσχυρὸν ἔπεισε, ἀλλὰ πάντων ἐν ἡσυχίᾳ δὲ ἀπειθόντων, ἢ θυμῶ καὶ ἀλόγῳ ὄρμῃ τῶ στρατοπέδου δρόμῳ φερόμενοι αὐτί, ἡμέρας ἀκμαζούσης, ἐπεισῆλθον εἰς βασιλείους, τὰ τε δέερα δὲ ἀπειθῶν καὶ τὰ ξίφη ἀσπασμένοι. τῶ δὲ παραδόξῳ τῶ ἔργῳ καὶ ἀνεπίστω οἱ ἐν τῇ βασιλείῳ ὑπερησία παραχθέντες, ὀλίγοι τε πρὸς πολλοὺς εἰς ἀόπλοισι πρὸς ἰπλισμοῖς, οἱ ἕμενον, ἀλλ' ἕκαστος ἑὶ ἐκ χειρὸς φρουρῶν λιπῶν, ἢ ὅτι τῇ αὐλείῳ ἢ ὅτι τῆς λοιπῆς εἰσόδου, ἐφθύζον. ὀλίγοι δὲ πῖνες τῶ ἀνοουώτων, δὲ ἀγέλας πῖς τῶ Γερπίνακι πῖν ἔφοδον, σιωπῶ λθῶν φυγῆν, τῆ τε τῶ δήμου βοήθειᾳ εἰ αὐτὸν ὀπίσθουσα. ὁ δὲ, καὶ πῖς συμβουλοῦσιν αὐτῶ πρὸς τὸ παρὸν ὠφέλιμα μὴ πειθεῖς, ἀπεπῆ δὲ καὶ αἰετῶ λθῶν, βασιλείας τε αἰάξια καὶ τῶ παραβελωμένων αὐτῶ καὶ παραπαραγμένων, νομίσας, φθύζον μὲν ἢ λαθῆν οἱ ἠθέλησεν * ὁμοῦ δὲ χωρήσας τῶ παραγματοῦ, παραῆλθεν ὡς δὲ ἀλεξόμενος αὐτίς ἐλπίσας πείσῃν τε αὐτοῦς, καὶ παύσῃν τῆς ἀλόγου εἰς τὸ παρὸν ὄρμῆς. καὶ δὴ τῶ δαμαπίου παρελθῶν, ὑπερῶν αὐτίς, πῖν θάναθῶν τε ἐπειρῶτο τὰς αἰτίας τῆς ὄρμῆς, πῖν θῆν τε ἐπεχείρη μὴ ἄνθεσιασμένως εἰ τὸτε ἐν σῶφρονι καὶ σεμνῶ σχήματι, εἰ τῆραν τὸ τῶ βασιλείως ἀξίωμα, εἰ δὲν πῖ κατεπληχότος, εἰ δὲ κατεδελιῶντος καὶ ἰκετύοντες χῆμα ἐν δὲ κτύμῳ.

Suprà pluribus verbis, μονοι οἱ ἐν τῇ Ρῶμη στρατιώται, οἱ δορυφορεῖν εἰάθασιν τοὺς βασιλείας. unde occasione sumptis Pulis. interpretandi δορυφόρους, praetorianos milites. Perinde est autẽ ac si diceretur, Soli inquam illi milites qui satellitũ officio funguntur. Scribo ἐκ τῆς σφ.

Intell. λιπῶν ἢ ἐκ χειρὸς φρουρῶν ἢ ὅτι τῇ αὐλείῳ.

Videtur otiosã hic esse ista particula ἀλλὰ.

Legitur etiam ἐν δουσιασμένως vos. uideatur autem ante καὶ addenda esse particula ἀλλὰ.

22 Τὸ μὲν ἐμὲ (ἔφη) πρὸς ὑμῶν ἀναμεθῆναι, οὐδὲν πῖ μέγα ἢ βαρὺ παρεφύθη εἰς μακρὸν γῆρας, ἀδίδως εἰλάσαιπ. (παντὶ γὰρ ἀνθρώπων βίῳ ἀνάγκη)

νάγκη τέλος ὅτι περὶ αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς φύλακας καὶ φρουροὺς δοκίμους βασιλέως, καὶ τοὺς ἔξωθεν κινδύνους ἀπειρόντας, αὐτοὺς γῆμεν φονεῖς, καὶ μὴ μόνον ἐμφυλίῳ ἀλλὰ καὶ βασιλείῳ μιᾶς αἰτίας δόξιας αἵματι, ὁρᾶτε μὴ πρὸς τὸ νῦν ἀνόσιον, καὶ ὑπερον ὑμῶν ὅτι κινδύων ἢ οὐ γὰρ πῆμα αὐτῶν σὺ νοῖδα λυπήσασθαι ὑμᾶς. εἰ δὲ καὶ ὅτι τῆ Κομμόδου τελευτῆ δυσχεραίνετε, οὐδὲν ἄξιον, ἀδραστον ὄντα εἰ τελευτῆ κατέλαβεν. εἰ δὲ τὸ ὅτι βουλῆς οἶεσθε γηγῆσθαι, ἐκ ἐμὸν τὸ αἰμαρτήμα. ἴστε γὰρ ὅτι πάσης ὄντα με ὑποψίας, καὶ ἔδεν ἡπτόν ὑμῶν ἀνοῦντα τὰ τότε πεπραγμένα ὡς, εἰ πῦρ πῦρ βύετε, ἐτέροις ὑποφέρῃν τὸ ἔγκλημα. ἀλλ' ὁμως τελευτήσαντος κακείνου, ἔδεν ὑμῶν τὸ ὑπερεπὶ καὶ κατ' ἀξίαν, καὶ αὐτὸ βιάζεσθαι με ἢ ἀρπάξαι, ἐνδείξῃ.

Τοιαῦτά πνα λέγειν αὐτοῖς πειρώμενος, ἡδὴ πνας αὐτῶν καὶ πείσῃν ἐμέλλησε καὶ ἐκ ὀλίγοι γε ἀποσραφέντες αἰεχώρου, σιμνοῦ βασιλέως γῆρας αἰδούμενοι ἔπι δὲ λαλοῦντα τὸν πρεσβύτην ὅτι πτόντες φονδύοισι. δρᾶσαντες τε οὕτως ὡμὸν ἔργον, δέει τῶν τετολημμένων φθάσαι θέλοντες τὴν δῆμου ἔφοδον, ὅτι σάιδροι τε ὅπχαλεπὸς τὸ πλῆθος διοίσῃ τὰ πεπραγμένα, εἰς τὸ στρατόπεδον δρόμῳ ἀναχωρήσαντες, ἐν τὸς τείχους ἔδρον, φρουρὰς ὅτι τῶν πύργων καταστήσαντες, ὡς ἀμύνοιντο, εἰ τῶν τείχεσθαι ἀλλοιοὶ ὁ δῆμος. τέλος ἡδὲ τῶν τοῦτον κατέλαβε Περπύνακα χησοῦμενον βίῳ καὶ πρῶται ρέσῃ ὡς πρῶται.

Ἐπειδὴ δὲ διεφοίτησεν εἰς τὸ δῆμον ἢ βασιλέως ἀαίρεσις, ταραχὴ καὶ πένθος πάσας κατέχευε διεθεὸν τε ἐνθῆσι δὲ οἰκότες κίνησις τε ἄλογος κατέχευε τὸν δῆμον, ζητιώτων τοὺς δράστοντας, μήτε ὅτι βύρειν μήτε ἀμύνασθαι δυναμένων. μάλιστα τε δὲ ἔφερον πῆμα πρῶται, καὶ συμφορὰν κοινὴν ἐτήρουσι οἱ τῶν σύγκλητον βουλῶν νέμοντες, πατέρα τε ἡπτόν καὶ χησοῦν πρῶται ἀποκαλόντες. πάλιν τε πρῶται ἡδὲ ὁ δῆμος, ἐπὶ τῶν χησοῦν τοῦ στρατιώ-

tae finis certè est aliquis necessarius) vos autem, principis curæ custodiarque & propulsandis aliunde periculis adhibitos, eadem ipsos facere[primos] neque civili tantum sed imperatorio quoque sanguine polluere dexteras, id verò videte ne vel in præsens flagitiosum sit vobis, vel in posterum periculosum. Neque enim ego vlla vos iniuria affeci. si enim Commodi doletis interitu, nihil profectò novum fuit mori, qui homo natus fuerat: sin dolo necatū putatis, non meum sanè id crimen: quippe què ipsi scitis ab omni etiam suspicione procul abesse. Quæ enim tunc acta sunt, vos primi cognita habuistis: vt etiam si quid obortum suspicionis est, id utique alios attigerit. Cæterum ne illo quidem extincto quicquam vobis defieri patiemur, quod modestè atque ex dignitate vestra, non autem per vim & rapinas, concupiueritis.

Ita loquente eo, iam quidam ex iis permotum iri videbantur: neque sanè pauci abire iam cœperāt, veriti sanctimoniam principis ac senectutè: sed adhuc loquens senex à cæteris facto impetu obrutatur. Qui statim perpetrato tam crudeli scelere, multitudinem declinantes, indignissimè laturam id facinus, occupant in castra abire, muroque continent se: dispositis proturribus armatis qui populum, si impressionem faceret, à mœnibus arcerent, Hunc finem Pertinax sortitus est, vitæ morumque (vt supra diximus) laudandus.

Sed vbi cædis illius fama per populum dedita, tumultu scilicet luctuque omnia compleri, discurrere vniuersi furentibus similes: neque certi quid agerent, quærere ipsos autores: quos neque inuenire tamen poterant neque vlcisci. Præcipuè verò senatus indignè id ferre, communemque eam calamitatem existimare: desiderans parentem optimum, ac principem indulgentissimum: rursumque tyrannidem metuens, quam corat esse

imponi.) sed vos qui principis custodes & satellites existimamini, atq; propuls. externis periculis estis adhibiti, cæd.

videte ne & in præsens nefarium sit vobis, & sit periculosum etiam in posterum. Neque enim ego mihi vllius vobis illata iniuriz sum conscius.

susp. pr. abesse: ac non minus quam vos, quæ tunc acta fuerint, ignorare: adeo vt si quid suspicamini, alios infimulare debeatis. Sed tamen, illo etiam mortuo, nihil vobis defuturum est eorum quæ vos decent, & que dignitate vestra sunt, etiam si nec vim mihi inferatis, nec rapinas vobis permittatis. Quum alia quædam huiusmodi dicere illis conaretur, iam quidam etc.

reueriti maiestate præditi imperatoris senect. metu eorum quæ ausi erant, præuenire populi insultum volentes (quippe quem grauiter ea laturum sciebant.) in castra curriculo contendunt, muroque con.

Potius didita scripsisse Polit. p. 10. Vide pag. 9, annotata in marg.

si voluisset significare, Præterquã quòd nefarium nunc est, dicendum potius fuisset πρὸς τὸ νῦν ἀνόσιον.

Scribo ὅτι πρῶτον.

Μαρις ex usu est lingua esset οἷος. dici. n. solet χαλεπῶς φέρειν.

Intell. Hac re. vel τῶν πρῶται νοῖδα εἶναι. α- λιοῦται ταύτην dicendum fuis- set.

militibus intelligebat. Sed quū dies vnus itēmque alter abiisset, plēbsque vniuersa, suo quisque metu, quietem ageret, & qui dignitate autoritatēque pollebant, in sua prædia quam longissimè poterant ab vrbe secessissent, * nequid in eligendo successore grauius obiiceretur: cognito milites & quietum esse populum, & existere neminem qui principem interfectum vindicaret, ipsi quidem castris se continebant. constituto autem supra murum vocalissimo quoque, edicunt venale imperium, traditurόςque se ei qui plurimum pecuniæ polliceretur, tutόque in aulam *cum armis* deducturos. Id auditū neminem è senatu, grauitate atque autoritate præditum, neminēque è nobilitate, aut ex iis denique permouit quicunque adhuc opulenti superabāt, tenues reliquæ Commodi tyrannidis: neque ausus quisquā aut muro succedere, aut turpem contumeliosumque dominatū pecunia pacisci. Sed enim Iuliano cuidam, cōsulari viro, qui grandem habere pecuniam credebatur, vespere supra cœnam nuntiatum inter vinum atque epulas, militum edictum: quippe homo alioquin parum vitæ continentis habebatur. Persuadent igitur vxor atque filia, & parasitorum turba, vt relicta mensa acceleret, & quid agatur intelligat: ac subinde inter eundū adhortantur * occupet proiectum imperium, superaturum largitione omnes, qui tantum diuitiarum possideat. Igitur vbi ad muros accessit, clamare occœpit daturum quæ vellet: habere se magnas opes, plenos auri thesauros atque argenti. Eodēmque tempore Sulpitianus, & ipse vir consularis, * ac præfectus vrbi, socerque Pertinacis, imperium licitabatur. Verūm in eo milites suspectam habuerunt Pertinacis promptinquitatem, subesse aliquid fraudis suspectantes quo illius cædes vindicaretur.

πλῆθι χηήματα καὶ ἡμισαυροὺς χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πεπληρωμένοις ἔλεγε. κατὰ δὲ τὸ αὐτὸν καιρὸν καὶ Σουλπικιαῖος, καὶ αὐτὸς ἀδὴρ τῷ ὑπαττικῶτων, ἔπαρχος τῆς πόλεως ἡμόμορος, (πατὴρ δὲ αὐτοῦ τῆς Περτίνακος γυναικός) ἦκε πρὸς τὸν ἀρχαῖον ὠνούμορος. ἀλλὰ τὸν μὲν οὐ προσήκοντο φοβηθέντες οἱ στρατιῶται πρὸς τὸν Περτίνακα συγγένειαν, μή τις ἄρα δόλος εἴη εἰς τὸ ἐκδικηθῆναι τὸν ἐκείνου φόνον.

ταῖς ἡλπιζόν. μιᾶς δὴ πρὸς καὶ δευτέρας ἡμέρας δραβραμούσης, οἱ μὲν δημόται, ἕκαστος τὸ καθ' αὐτὸν δεδιώς ὑπεχώρη. οἱ τε ἐν ἀξιώσει ὄντες, εἰς τὰ πρόρρωτά τω τῆς πόλεως κτήματα ἀπεδίδρασκον, ὅπως αὐτὸν μὴ πειθόντων ἐκ τῆς ἐσομένης ἀρχῆς παρόντες πάθοιεν. οἱ δὲ στρατιῶται, ἐπὶ τὸν τε δῆμον ἡσυχάζοντα ἔγνωσαν, μήτε ὑπὸ τολμήματα ἐπέξελθεῖν πρὸς τὸ βασιλέως αἵματι, ἔμενον μὲν ἐν τῷ τείχει κατακλείσασαι-τες ἑαυτοὺς ἀναγκάζοντες δὲ τοὺς ἀφωνοτάτους ἑαυτῶν ὅτι τὸ τείχος, * ὡσεὶ κήρυκτον ὄντιον πρὸς βασιλείαν * πρὸς τὸ πλεῖον ἀργύριον δώσουσι εἰς χερσὶν ὑποσχνοῦντο πρὸς ἀρχαῖον, καὶ δὲ τῶν ἄλλων αὐτὸν αἰάζειν ἀδελφῶς εἰς πρὸς βασιλείον ἀλλήλων. ἐπεὶ δὲ τὸ κήρυγμα διεφοίτησεν, οἱ μὲν σεμνότεροί τε καὶ βίαια θέτεροι τῆς συγκλήτου βουλῆς, ὅσοι τε βύπατεῖσαι, ἢ ἐπὶ πλούσιοι, (λείψαι αὐτὰ τῆς Κομμόδου τυραννίδος) οὔτε προσήλθον πρὸς τείχος, οὔτε ἀπορεπῆ καὶ ἐπονείδιστον χηήμασι κτήσασαι πρὸς ἀρχαῖον ἠδέλησαν. Ιουλιανὸς δὲ πνι, ἡδὴ μὲν πρὸς ὑπατον τετελεκόσιν ἀρχαῖον, δοκοῦντι δὲ ἐν βύπεια χηήματων εἶναι, ἐστρωμένω δὲ πρὸς δειλίω ἐσπέραν, διηγήθη τὸ στρατιωτικὸν κήρυγμα πρὸς μέθην καὶ κραπάλλην. αὐτὸς καὶ τῶν ὅτι βίω μὴ σάφρονι διαβεβλημένων. πείθοισιν οὐκ αὐτὸν ἠτεγυνη καὶ ἡ θυγάτηρ, καὶ τὸ τῶν πρὸς ἀσπίτων πλῆθος, ἀναγορευόμενα τῷ σκίμπος δραμῶν ὅτι τὸ τείχος, καὶ τὸ προσήκοντον. μαθὲν πρὸς τε πᾶσαν τὴν ὁδὸν συμβουλεύοντες ἐρρίμιθην καὶ ἀρχαῖον ἀρπάσαι ἀφειδῶς δὲ χηήματων ἔχοντα, μεγαλοδωρεῖα ἅπαντας ὑπεβαλεῖν, εἰ καὶ ὑνεσ ἀμφισβηπιεν. ἐπεὶ τίνω πρὸς τείχος προσήλθεν, βόατε πάντα δώσουσι ὅσα βούλονται, ὑποσχνοῦμενος, παρῆναί τε αὐτῶν πάμ

Scribo προσήκοντον κήρυκτον ὄντιον πρὸς βασιλείαν * πρὸς τὸ πλεῖον ἀργύριον δώσουσι εἰς χερσὶν ὑποσχνοῦντο πρὸς ἀρχαῖον, καὶ δὲ τῶν ἄλλων αὐτὸν αἰάζειν ἀδελφῶς εἰς πρὸς βασιλείον ἀλλήλων. Scribo ἀναγορευόμενα τῷ σκίμπος δραμῶν ὅτι τὸ τείχος, καὶ τὸ προσήκοντον. μαθὲν πρὸς τε πᾶσαν τὴν ὁδὸν συμβουλεύοντες ἐρρίμιθην καὶ ἀρχαῖον ἀρπάσαι ἀφειδῶς δὲ χηήματων ἔχοντα, μεγαλοδωρεῖα ἅπαντας ὑπεβαλεῖν, εἰ καὶ ὑνεσ ἀμφισβηπιεν. Scribo ἀναγορευόμενα. Συμτά, pag. 4, σκίμπος in quo ager Marcus iacebat, vertit Polib. grabatum. alibi lectulum.

nequid illis mali ex futuro imperio contingeret, si adessent milites, cognito quietum esse p. & nem. audere eadem imperatoris p. persequi, ipsi quidem castr. se continebant, constitutis autem supra murum iis qui maximè voce valerent, proclamabāt venalem esse imperatoriam dignitatem atque illi qui plus pecuniæ daturus esset, tradituros se pollicebātur. Quum autem huius præconii fama sparsa esset ii quidem è senatoribus qui maiore grauitate constantiæque præditi erant, & quicunque patricii, aut adhuc opulenti, paucæ tyrannidis Commodi reliquæ, neque admirū accesserūt, neque turpem & probrosum dom. pecunia comparare voluerūt: sed Iuliano cuidam, consulari viro, qui abū dare pecunia existimabatur, epulanti nūtiatur militare præconium, dū ebrietati & crapulæ indulget. quippe homo al. occupet pr. imperium. quum enim immensam pecuniarū vim habeat, superaturum largitione omnes, si qui aduersus eum contendant. & qui fuerat præf. vrbi (pater autem Pertinacis vxoris erat) venit ad emendum imperium. Verūm &c.

καθέντες ἢ κλίμακα, πὸν Ἰουλιανὸν
 ὅππὶ τὸ τεῖχος ἀνεβίβασαν. οὐ γὰρ πρῶ-
 τερον αἰοῖσαι τὰς πύλας ἢ θελον παρὶν
 ἢ πλὴν ποσότητα τῶν δορησομένων χρη-
 μάτων μαθεῖν. ὁ δὲ ἀεὶ λθὼν, πλὴν τε
 Κομμόδου μνήμην αὐτοῖς καὶ τὰς πι-
 μαὶ καὶ τὰς εἰκόνας αἷ ἢ σύγκλητος
 καθῆλεν, ἀνανεώσεσθαι ὑπέσχετο,
 καὶ πάντων δώσθαι ἕξοισίαι ὧν εἶχον
 ἐπ' ἐκείνου. ἐκαστὸν τε στρατιώτην συδ-
 τον ἀργύριον ὅσον μὴτε αἰτῆσαι μὴτε
 λήψασθαι προσεδόκισαν. τὰ δὲ χη-
 ματα μὴ μελλήσθην, ἀλλ' οἴκοθεν ἦδη
 μεταπέμψασθαι.

Τούτοις ἀναπειθέμενοι οἱ στρατιώ-
 ται, καὶ ταύταις ἀρτέντες τὰς ἐλπί-
 σιν, αὐτοκράτορα τε πὸν Ἰουλιανὸν ἀ-
 ναγορεύουσι, ἔπειτα τῶν οἰκείων ἐκ γέ-
 νοις ὀνόματι, Κομμόδον ἀξιοῦσιν ἀ-
 ποκαλεῖσθαι. τὰ τε σημεῖα ἀραυτες,
 καὶ τὰς ἐκείνου εἰκόνας ἀποκαταστή-
 σαντες, προσπέμπειν ἐπειρώωντο. τίσας
 δὲ ὁ Ἰουλιανὸς τὰς νενομισμένας καὶ
 βασιλείους ἐν τῷ στρατοπέδῳ θυσίας,
 προσήγατο ὑπὸ αἰγῶν πλεοντετῆς συ-
 νηθείας δορυφοροῦμενος. ἅτε γὰρ βία καὶ
 πρῶτα γινώσκων τῷ δήμῳ, μετὰ τε αἰ-
 γρῶν ἔπειτα ἀπορετοῖς διαβολῆς ὠνησά-
 μενος πλὴν ἀρχῆν, εἰκότως ἐδίδει τὸν
 δῆμον ὡς ἐναντιωσομένον. ἀναλαβόν-
 τες οὖν τὰς πανοπλίας, καὶ φεράσαντες
 αὐτοῖς οἱ στρατιῶται εἰς φάλαγγος
 σχῆμα, ὡς (εἰ δέοι) καὶ πολεμήσοντες,
 ἐν μέσοις αὐτοῖς ἔχοντες τὸ ἴδιον βα-
 σιλέα, ὑπὸ τε τῆς κεφαλῆς αἰωρουῦ-
 ντες τὰς ἀσπίδας ἔπειτα δόρατα, (μή πρ
 καὶ λίθων πρὸς βολὴν ἀπὸ τῶν δωματίων
 ὅππὶ τῇ πεμπῇ γυνοῖτο) ἀνέλασαν αὐτὸν
 εἰς τὰ βασίλεια μηδενὸς τῶν δημοτῶν
 μὴτε αἰτησῆναι ὁλοκλήρως, μὴτε μὲν
 ἀφημοσύνης, ὡς πρὸ εἰώθασιν προσπέμ-
 πειν τοῖς βασιλέας. τὸν ἀντίον δὲ καὶ πρό-
 ρωθεν ἐστῶτες ἐβλασφήμοισιν καὶ κακῶς
 ἠγόρευον, ἅτε χρημάτων ἀπικατα-
 λαξάμενοι πλὴν ἀρχῆν.

Τότε δὲ καὶ πρῶτον ὑποδιεφθάρ-
 ρη τὰ τῶν στρατιωτῶν ἦθη καὶ χρημάτων ἐδιδάχθησαν ἀπληστον καὶ αἰσχρὰν
 ὅππὶ θυμίαν, καταφρόνησιν τε τῆς πρῶτης ἀρχῆς. τὸ γὰρ μὴτε ποῖς
 οὕτως ὡμαῖς τελομημένοις ἐν φόρῳ τῶν βασιλικῶν ἐπιζέμεναι πνὰ, μὴτε

Ergo Iulianum scalis demissis
 supra muros attollunt, nō prius
 ausi referare portas quàm con-
 ueniret de numero dandæ pecu-
 niæ. Ille ingressus in castra, pri-
 mum quidem honores Commo-
 di & statuas quas sustulerat se-
 natus, instauraturum polliceba-
 tur, concessurumque ipsis quam
 quondam sub illo licentiâ obti-
 nuissent. præterea militibus sin-
 gulis plus multo argenti daturum
 quàm aut petere auderent aut
 accepturos expectauerant. ne-
 que in dando moram futuram:
 *nam domi eam pecuniam ad-
 seruari.

Quibus adducti rebus mili-
 tes, atque in tantam spem erecti,
 *Iulianum declarant principē:
 simul ei Commodi cognomen
 imponunt. Tum signis sublatis,
 *impositisque illius imaginibus,
 deducere hominem tendunt. *I-
 gitur de more sacrificio in ca-
 stris peracto, exiit maiore mili-
 tum comitatu quàm cæteri cō-
 sueuerant. siquidem per vim,
 contraque populi voluntatem,
 perque turpitudinem & dede-
 cus imperium emeratus, iure
 impetum multitudinis vereba-
 tur. Sed induti armaturas mili-
 tes, circunseptique vndique te-
 studine facta, ut etiam si res po-
 sceret, dimicarent, receptoque
 in medium imperatore suo, cli-
 peis hastisque supra capita ela-
 tis (ut tutiores forent, si fortè la-
 pides è tectis mitterentur, *ante
 pompa procedebat*) deducunt eum
 in aulam, neque auso resistere
 populo, neque (ut mos est) fau-
 stis acclamationibus prosequē-
 te: sed diras procul imprecanti-
 bus vniuersis, grauitérque ex-
 probrantibus quòd ære sibi im-
 perium parauisset.

Tūc primūm videlicet corru-
 pti militum mores, *scædæque &
 insatiabilis pecuniæ cupiditas, &
 contemptus imperatoris maie-
 statis inoleuit. Nam quum ne-
 que vindex existeret vllus tā cru-
 deliter interfecti principis, ne-

Non. n. prius refe-
 rare portas vole-
 bant quàm scirent
 quātum pecunia-
 rum daturus esset.

sed se iamiam ex
 ædibus offerri cu-
 raturum.
 Iul. declarant im-
 peratorem: & præ-
 ter id quod ex ge-
 nere proprium il-
 li erat nomen, Cō-
 modum nominari
 libet.

ac restitutis in præ-
 stinum statū illius
 imag. id enim vox
 Græca sonat: sed in-
 telligendum erit de
 Commodi imagi-
 nibus.

Quum igitur con-
 sueta & imperato-
 ria sacrificia in ca-
 stris peregisset,
 exiit &c.

atque insatiabilē)
 & scædā pecunia-
 rum cupiditatē, &
 contemnere debi-
 tam principibus
 reuerentiam didi-
 cerunt.

Polit. legisse
 videtur, ἀπὸ
 σαπύλας μνησθ.
 saltem perinde
 uertit hunc lo-
 cum ac si ita le-
 gerit.

Vel πλέον π,
 nel πλέον γ
 (quod malī)
 scribendū est.

Suspecta est
 hoc loco vox
 ἴστα διαβολῆς.

que promerale factum impe-
rium fœdēque nundinatū quif-
quam prohibuiffet, id verò ini-
tium caufaque [militibus] fuit
vt etiam in posterū turpiffimi
contumaciffimique euaderēt: fic
vt auaritia in dies ac principum
contēptus etiā vsque ad sangui-
nē proueheretur. Enimvero Iu-
lianus, imperiū adeptus, deliciis
continuò crapuleque se dedere,
circa Rēpub. indiligens, vitā-
que molliffimā luxūque circū-
fluentē traducere. * Sed & spem
militū fefellerat, neque implere
fidē promifforum potuerat. si-
quidē nec opes domi quantas ia-
ctabat, & publicū ærarium sum-
ptibus illis infanis iam pridē à
Cōmodo exhaustū. Quare cū mi-
lites habebat infensos, quia spe
sua frustrati erāt, tū à populo to-
tius rei cōfcio facilē contēneba-
tur. Itaque & prætereūtē male-
dictis infectabātur, & turpes am-
biguāsque voluptates exprobra-
bant: fic vt propalā etiā in circo,
quò maxima vis hominū con-
fluit, Iulianū incefferent, ac vin-
dicē Romani imperii, præfulēm
que summi principatus Nigrū
vocitarent: orātes vt quāprimū
adeffet, ipsosque à tantis cōtu-
meliis affereret.

¶ Is Niger cōsulatū gesserat, ac
tū Syriæ præerat vniuersæ quum
ea que dixi, Roma gererētur. qui
honos ea tēpestate multo maxi-
mus erat: quippe etiā Phœnices
omnisque ad Euphratē regio, Ni-
gri suberat imperio. * Ipse ætatis
erat iā ad senectutē spectantis,
multisque & magnis in rebus cum
laude versatus famā obtinuerat
māfuetudinis ac dexteritatis, sic
vt etiam Pertinacis vitā putare-
tur æmulari, quib* maximē re-
bus populi fauorē adeptus vide-
batur. Hūc igitur assiduē frequē-
tis populi clamores implorabāt,
ac præsentem Iulianū cōuitio la-
cerātes, illum, etiā absentē, vni-
uersi principalibus acclamatio-
nibus faustisque vocibus prose-
quebantur. Quibus intellectis

λοιω τε αὐτὸν σιωεχῶς τῷ δῆμῳ σιωόδοις καὶ βλασφημοῦντες τὸν Ἰουλιανὸν
παρόντα, ἐκείνον βασιλικῆς φωνῆς ἀφήμου ἀπόντα. ὁ δὲ ἀγγελθείσης τε τῆ
τῷ δήμου Ῥωμαίων γλώσσης, καὶ τῆς ἐπαλλήλου ἐν ταῖς σιωόδοις βοῆς, ἐκείτως
ὁ Νίγερς

τῷ ἔτιως ἀπορεπῶς ὅτι χεῖμασι κηρυ-
χθεῖσαν ἐπεσθῆσαν ἀρχῇ ἐπὶ τὴν κω-
λύοντα, ἀρχὴν καὶ ἀπὸν ἀπορεπῶς καὶ
ἀπειθῶς καταστάσεως, καὶ ἐς τὰ ὀπίον-
τα ἐγγίκετο αἰεὶ, τῷ φιλοχρηματίας αὐ-
τῆς, καὶ τῷ ἀρχόντων καταφρονήσεως
μέχρῃς αἵματος αὐξηθείσης. ὁ δὲ ἔν-
Ιουλιανὸς ἐπεὶ παρήλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν,
πρυφαῖς ἀθέως καὶ κραιπάλαις ἐ-
χολαζε, τῷ μὴ τῷ δημοσίων ὀπιμελεία
ραθύμως προσφερόμενος, εἰς τὸ ἀ-
εροδίαιτον ἐάσεμον ὀπιδιδούς ἐαυ-
τὸν. δεισκέτο τε ἐπὶ στρατιώτας ψυ-
σάμενος καὶ ἀπαθήσας, τῷ μὴ διώαδα
ἀποπληρώσαι ἀποέχετο. οὔτε γὰρ οἴκο-
θεν ἢ αὐτῷ ποσῶτα χεῖματα ὅσα ἠ-
λαζονθύσατο, ἔτε μὲν οἱ δημοστικοὶ
δυσαυροὶ εἶχον, ἀλλὰ πάντα παρεκε-
κένωτο τῇ Κομμόδου ἀσωτεία καὶ ἀφει-
δέσει καὶ ἀκρίτοις ἀναλώμασιν. ἐκ τῆς αὐ-
τῆς τῷ πόλεως καὶ τῷ αἰτίας, οἷτε στρατιώ-
ται, σφαλέντες τῷ ἐλπίδων, ἔπεισαν
κτανῶν, τε δῆμος ἀειδόμενος τῷ γλώσσης
τῷ στρατιωτῆρι, εἶχον ἐν καταφρονήσει, ὡς
προσιόντα τε κακῶς ἀγορεύειν, ἔπει-
αίχρῃς τῷ καὶ ἀμφιβόλοις ἠδοναῖς σκώ-
πειν. ἐς τε τὸν ἵπποδρομον, ὅπου μάλιστα
τὸ πλῆθος σιωιὸν ἐκκλησιάζει, τὸν Ἰου-
λιανὸν ἐβλασφήμενον ἀρχὴν τῷ Ῥω-
μαίων ἀρχῇ ἐσεμνῆς βασιλείας προ-
σατίω Νίγερν ἐπεκαλοῦντο, βοηθεῖν
τε αὐτὸν τῷ παύσει ἠξίουω, ὡς ἐφύ-
βεισα πάροισιν.

¶ Ἦν τὸ Νίγερς τῷ μὲν πρὸ πολλῶν
ἔπεισται τῶν κατὰ τὸν Ἰουλιανὸν τὰ
προσέρη ἠδοναῖς ἐν Ῥώμῃ ἐπράττειτο, Συ-
ρίας ἠγείρετο πάσης. πολλῆ τῷ καὶ με-
γίστη ἀρχῇ τότε, τῷ δὲ Φοινίκων ἔθνοισ
παντὸς καὶ τῷ μέχρῃς Εὐφράτης γῆς ἔπει-
τῷ Νίγερν ὄντων ἔξοισία. ἢ τῷ αὐτὸς
τῷ μὲν ἠλικίαν ἠδὲ μετεώως προβεβη-
κῶς, ἀδοκιμήσας τῷ πολλῶν καὶ με-
γάλης προαίξεσι. φήμη τε πρὸ αὐτῷ
διεφοίτα ὡς ὀπιτικοῖς καὶ δεξιῶν, ὡς τῷ
τῷ Περπίνακος βίον ζηλουῶτος ὑφ' ὧν
μάλιστα οἱ Ῥωμαῖοι ἐπίθοντο. ἐκά-
λοισιν αὐτὸν σιωεχῶς τῷ δῆμῳ σιωόδοις καὶ βλασφημοῦντες τὸν Ἰουλιανὸν
παρόντα, ἐκείνον βασιλικῆς φωνῆς ἀφήμου ἀπόντα. ὁ δὲ ἀγγελθείσης τε τῆ
τῷ δήμου Ῥωμαίων γλώσσης, καὶ τῆς ἐπαλλήλου ἐν ταῖς σιωόδοις βοῆς, ἐκείτως
ὁ Νίγερς

Aut aliud scri-
psisse quam ai-
pias, aut hoc
aliter quam pro
causa accepif-
se suspicor.

Scribo ἐπ' αἰ-
χρῆς.

For. εἰ πρὸ πολ-
λοῦ.

For. καὶ ὡς τῷ
Περ.

Puto deesse ἐν
ante ταῖς. Sic
enim ἔσται
post, ἐν
ταῖς σιωόδοις.

imperatoris
vocibus, id est,
vocibus ἔσται
tulis qui ac-
clamari impe-
ratoribus so-
lent.

Malim διαγ-
γελλείσης τῷ

Sed & spem mil.
fefellisse, illisque
imposuisse cōpe-
riebatur: quod pro
missa implere non
posset. siquidē ne-
que domi tāta illi
erant pecuniæ quā
tas ia ctauerat, ne-
que etiam publici
thesauri habebāt:
sed omnes antē ex
hausta fuerāt per
dito Commodi lu-
xu, & immensis at-
que inconsideratis
sumptibus. Ex hac
autem audacia, &
hac de causa cum
milites sua spe fru-
strati subindigna-
bantur, tum verò
populus, qui sen-
serat quomodo
milites essent a-
nimati, contem-
ptui illum habe-
bant: adeo vt &
prætereuntem ma-
ledictis icesserēt,
& turpes ambi-
guāsque volupta-
tes exprobrarent.
Sed de voce αἰτίας
vide ὅτι qua eregio-
ne ἔσται in calce
huius operis anno-
taui.
Erat autem ætate
mediocriter pro-
uecta, multisque
& magnis in rebus
spectatus: ac fama
iā percrebuerat,
eum esse virū man-
suetum atque indu-
strium, & vitā Per-
tinacis æmulari.
quibus maximē re-
bus Romani addu-
cebantur, ad eum
optandum, videli-
cet. Atque adeo il-
lum assiduē, quum
populus conveni-
ret, vocabant, ac
pr. Iul. cōuitiis la-
cerantes, illum im-
peratoris accla-
mationibus prose-
quebantur absen-
tem. Nuntiata au-
tem pop. Romani
voluntate, illoque
tam crebro in cō-
uentibus clamo-
re, non abs re Ni-
ger

ὁ Νίγρος ἀναπειθεὶς, ῥᾶσα τε αὐτῶν
 τὰ πρᾶγματα ὑποκούσασθαι πρὸς
 δοκίμας, καὶ μάλιστα τῶν Ἰουλιανῶν
 ὑπὸ τῶν πρὸ αὐτῶν στρατιωτῶν ἀμε-
 λεία, διότι τὰς ὑποσχέσεις ἐκ ἐπλήρου
 ἤχημάτων ὑπὸ τῶν δήμου κατα-
 φρονεῖσθαι, ὡς ἀιάξιον ἢς ἐώνητο ἀρ-
 χῆς ὅτι διδώσιν αὐτὴν τῆς βασιλείας
 ἐλπίδι. καὶ τὰ μὲν πρῶτα κατ' ὀλίγους,
 ἢ γυμνάσιον τε καὶ χλιδάρχους, τοῖς τε τῶν
 στρατιωτῶν ἐξέχοντα οἴκα δὲ μεταπεμ-
 πόμενος διελέγετο, καὶ ἀπέπειθε, τὰ ἐκ
 τῆς Ῥώμης δηλούμενα φανερά ποιῶν·
 ὡς αὐτὴν δεῖ οὐκ ἔχειν, ἔκπυστα δὲ
 γυμνάσιον ποιῆσαι τοῖς τε στρατιώταις καὶ τοῖς
 λοιποῖς καὶ τῶν ἀνατολῶν ἀνθρώποις. ἔτι
 ῥᾶσα ἠλπίζε πάντας αὐτῶν πρὸς
 χωρήσθαι, πῶς θανομένοις ὅτι μὴ αὐτὸς
 ἐξ ὀπίσθου μᾶται τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ
 καλούμενος καὶ βοηθήσων ἅπασιν Ῥω-
 μαίοις δεομένοις. ἀνεπίβλυτο δὲ πάν-
 τες, καὶ μηδὲ μελλήσαντες προσέκειντο.
 ἔκλιπαροῦντες καὶ αὐτοὶ ἀνιλαμβαί-
 σθαι τὰ πρᾶγματα. φύσιν τε κοῦφον
 τὸ Σύρων ἔθνος, εἰς χαίνομενίαν τε τῶν
 καθεστηκότων ὀπιθήδον. ἐν τῷ δὲ οὖν
 αὐτοῖς δὲ πόθος τῶν Νίγρου, ἠπίως τε
 ἀρχόντος ἅπασιν, τὰ πλεῖστα τε αὐτοῖς
 συμπανηγυρίζοντες. φιλέοργοι δὲ φύσιν
 Σύροι ὧν μάλιστα οἱ τῆς Ἀντιόχειας κα-
 πικουῦντες, μέγιστην πόλιν δὲ ἀδαιμό-
 να, σχεδὸν πᾶσα πάντα τὸν ἐνιαυτὸν
 ἐορτάζουσιν, ἐν τῇ πόλει αὐτῇ καὶ κατὰ
 τὰ πρᾶγματα. θείας τίνω αὐτοῖς σιμε-
 χῶς ὅτι πελῶν ὁ Νίγρος, πρὸς αὐτὴν μᾶ-
 λιστα ἐσπουδάχασι, καὶ διδοῦναι αἴεσιν
 εἰς τὸ ἐορτάζειν καὶ ἀφραίνεσθαι ἅτε
 ποιῶν κεχαρισμένα, εἰκότως ἐν μᾶτο.
 ἅπασιν εἰδῶς, καλέσας τοῖς τε πανταχό-
 θεν στρατιώταις εἰς ῥητιῶν ἡμέραν, τὸ
 τε λοιπὸν πλήθος σιμελθόντος, βήμα-
 τος αὐτῶν κατασκυβαθέντος, ἐλέξε τοῖς
 ἀδελφοῖς,

Τῆς μὲν ἐμῆς γυμνασίου τὸ πρᾶγμα, καὶ
 πρὸς τὰ μεγάλα τῶν πολυμηδίων δι-
 λαβῆς, ἴσως ὅτι ὑμῖν πάλαι γυμνα-
 σίον. οὐδ' αὖ νῦν εἰς ὑμᾶς ἠλθόν
 ταῦτα δημογενησάντων, εἰ ἐκ μόνης
 πρᾶξις ἰδιωτικῆς καὶ ἀλόγου ἐλ-
 πίδος, ἢ μείζονος ἐλπίδος ὅτι θυμίας ἀνεπειθόμενος. ἀλλ' ἐμὲ καλοῦσθε

Niger, putans omnia sibi ex sen-
 tentia successura, quod & à mili-
 tibus negligebatur Julianus, vt
 qui fidē minimē impleuerat, &
 contemnebatur à populo, vt pa-
 rum dignus empto principatu:
 spem cepit imperii vindicandi.
 Ac primò quidem ex ducibus
 tribunisque, cæterisque militi-
 bus, qui plurimum haberēt au-
 toritatis, diuerfos alium alio tem-
 pore domum dimittebat, edo-
 ctos rerum omniū quæ sibi Ro-
 ma afferebantur. Id hoc cōsilio
 faciebat, vt quamlatissimē toto
 oriente rumores disseminaren-
 tur. Ita enim sibi adiuncturum
 quamplurimos existimabat, si
 non imperium ex insidiis occu-
 paturus, sed opem vocantibus
 atque implorantibus Romanis
 allaturus videretur. * Proinde v-
 niuersi confestim adesse, obsecra-
 re pro se quisque obtestari que
 vti quamprimum rempublicam
 capefferet. Est autem Syrorum
 gens natura leuis, pronaque ad
 res nouandas. Amabant autē ve-
 hementer * Nigrum, quod &
 imperium apud illos humanissi-
 mē gesserat, & ludis multitudi-
 nem ac celebritatibus detinue-
 rat. Sūt autem Syri suapte natu-
 ra huiuscemodi oblectamento-
 rum cupidiores: è quibus Antio-
 cheni, maximā felicissimamque
 urbem inhabitantes, totum fer-
 mē annū vel in vrbe ipsa vel in
 suburbanis ludos & festa conce-
 lebrant. Quocirca edendis affi-
 duè spectaculis, ac remittendis
 exhilarandisque otio animis, ita
 sibi vulgus adiūxerat vt ab om-
 nib' magnopere coleretur. Quæ
 quum ita se habere intelligeret,
 iussis vndique adesse dicta die mi-
 litibus, reliqua etiam confluen-
 te multitudine, ita pro suggestu
 ad id ipsum extructo verba fecit,
 Quam mite ingenium, quan-
 tāque in rebus maioribus aggre-
 diendis nostra cautio sit, forlitā
 ipsi quoque iam pridem cogno-
 uistis. Neque ego nūc apud vos
 processissem verba facturum, si
 vel priuato consilio, * vel incer-
 ta spe, aut spem superante cupi-
 ditate adducerer. Sed me vocant

ger persuasus, &
 res sibi facillimē
 successuras ratus,
 (præsertim quum
 Julianus à militi-
 bus quos circa se
 habebat negligere-
 tur, quod suā de
 pecuniis fidem mi-
 nimē liberaret: &
 à populo contem-
 neretur, tanquam
 à se empto princi-
 patu indignus) ani-
 mum ad spem im-
 perii appellit. Ac
 primò quidem ex
 duc.

Obstupefacti autē
 erant omnes, ac si-
 ne vlla etiam cun-
 ctatione instabant,
 obsecrantes & ip-
 si vt res capesse-
 ret. id est, rerum ad-
 ministracionē. Po-
 test autem aliter ex-
 poni, vt videbis in
 annot.

Nigrum, tū quod
 humanū erga om-
 nes erat eius im-
 perium, tum etiā
 quod plerunque
 ludis eorum & ce-
 lebritatibus inter-
 erat.

vel spe ratione ca-
 rente,

Domū accer-
 sens colloque-
 batur, & in suā
 sententiā ad-
 ducebat.

For. ἢ φήμη
 pro ἢ γνῶμη
 scribendū est.

Scribo φύσιν δὲ

Ita vet. at in
 vulg. τὸ πολ-
 μῶν ὅτι τοῖς
 πάλ.

Romani, & assidue clamantes fatigant ut eis manum porrigam salutarem, neque patiar tam excellens tamque gloriosum relictum à maioribus imperium iacere abiectum turpiter. Ut autem citra occasionem aliquam *minimè leuem* res aggredi tatas, audax sanè temerariumque sit, ita si implorantibus ac rogantibus opem deneges, timiditatis & proditionis crimine labores. Quapropter eo consilio ad vos huc prodii, ut scitarer quid facto opus esse duceretis: vobisque vterer quasi totius negotii huius consulti-
atque participibus. quod si ex sententia successerit, communis mihi inde vobiscum erit utilitas. Neque scilicet *tenuis opes* aut leues sunt quæ nos sollicitat, sed ipse *Romanus populus*, cui rerum omnium potestatem superi tribuerunt, ipsum Romanum imperium, fluctuans adhuc, neque apud quenquam certa sede residens. *Sed* neque parum tutum inimus consilia, his imploratum animis, nullo ad prohibendum resistendumque parato. Nam qui illinc veniunt, ne ipsos quidem milites, unde imperium emptitauerit, satis ei fidos fore affirmat, quoniam promissa non soluerit. Quæ sit igitur vestra mens ostendite.

Talia loquentem continuo exercitus omnis, cæterumque vulgus, imperatorem atque augustum consalutant: tum *amicum imperatoris* a purpura, reliquaque exornatum aulico paratu, ibidem ex tempore conquisito, præcedente etiam igni, in Antiochiæ primum templa, mox ad suas ædes deduxerunt: quas etiam, ceu non iam priuatas, omnibus extrâ insignibus imperatoriis adornauerunt. His valde lætus Niger, quum scilicet & Romanorum animos, & cæterorum studia hominum animaduerteteret, iam haud dubie se omnem sibi esse in vado arbitrabatur. Qui postquam rumor increbuit, statim quæcunque aduersum Europæ continentem nationes incolunt, festinare pro se quæque ut præ-
διπλασμένη ή φήμη πάντα έπηλθεν έθνη όσα πλώ ανηκεινδύλω ήπειρον τη Ευρώπη κατοικεί, ουδεις τε λωός έχέκων εις το έπακούειν αυτών ήπειροσ-

Ρωμαίοι, και συνεχώς βοώντες έπει-
 ρουσιν όρέξαι τε χείρα σωτήριον, και
 ούτω πλώ ένδοξον και άνδρεπον από
 προχόνων άωθεν άρχών μη περιδέιν
 αίχρας έρριμμένω. ώς παρ ή το έις
 τηλικούτοις έπιτολμάν, εκ ούσης ά-
 λόγου προφάσεως, προπετες ή θρα-
 σύ· ούτω και το προς καλουώτας και
 δεοιδύοις άκηρόν, άανδρείας άμα έ
 προδουσίας φέρει διαβολώ. διό παρηλ
 τον πδυσάυδος ύμής πına γώμω έ-
 χοιτε, και προακτέον ήγειθε· συμβού-
 λους τε ύμιν και κοινωνοίς χρησόμδος
 περι τή κατεσώτων. το γδ άποβησόμδρον
 ει άτυχηθείη, κοινώ έμοί τε ή ύμιν ή
 απόλαυσιν παρέξει. ου φαύλα ή ου-
 δε κούφαυ καλέςιν έλπίδες, άλλ' ό, τε
 Ρωμαίων δήμος, ώ πλώ δεσποτείαν ή
 άπάντων ένειμαν θεοί ή ή βασιλείαν
 ήτε άρχή σαλθύουσα ή προαμυθενί
 πω βεβαίως ιδρυμένη. όθεν ύμιν ή το
 της έπιχρήσεως ασφαλές, εκ τε της
 ή καλουώτων γώμης, έ εκ τή μη-
 δένα έί) τον άντεσώτα μηδε κωλύοντα,
 έπαρξει. ή γδ οι τά εκήθεν άγγελον
 τεσ, φασί μηδε έις στρατιώτας, οι πλώ
 άρχών αυτών χρημάτων άπέδοντο, πι-
 σους έί) φρυγοίς έπα ηρέτας, μηδε πλη-
 ρώσαντες εκείνυ ά έπα έρετο. πına ποι-
 κω έχτε γώμω δηλώσατε.

Τοιαύτά πına ειπέντες αυτέ, ά θείως
 το στρατιωτικόν παύ ή το σωειλεχμέ-
 νον πληθος αυτοκράτορά τε ανέιπε, έ
 σεβασόν προσηγόρευσε· πλώ τε βασι-
 λειον ποφύραν περιβαλόντες, ή τά
 λοιπά ή σεβασμίν πμήης, έ αυτοχε-
 δία προασηκδυ ής άθροίσαντες, ή προ-
 πομπεύοντες έ πυρός, εις τε τά ιερα ή
 Ανποχίας ή Νίξρον άγασι, ή εις ή έ-
 αυτέ οικίαν καδισάσιν· εκέπ αυτών i-
 διαπικλώ, αλλά βασιλειον αυλώ νο-
 μίζοντες, πάσι κοσμήσαντες έξωθεν βα-
 σιλικούς συμβόλους. έπι τήτοις δη ό
 Νίξρος πανυ ή ψυχών ήφραίνετο, ώ-
 χυρωδάι τε αυτών ή αρχής ήγειτο,
 δια τε ή ή Ρωμαίων γώμω, ή ή περι
 αυτών σπουδών ή ανδρώπων. ως γδ
 έθνη όσα πλώ ανηκεινδύλω ήπειρον τη
 Ευρώπη κατοικεί, ουδεις τε λωός έχέκων εις το
 έπακούειν αυτών ήπειροσ-

Malim ή πλώ
 ούτως ένδο-
 ξουσι ενια le-
 git Polit. aut
 certe legendū
 censuit.

Ita nec. at im
 nulg. το πολ-
 μά ή έπι τοίς
 τηλ.

Scribo, έχτε,
 και τί προακί.

Vel προυροδ
 ή ύπηρέτας,
 nel προυράς
 ύπηρέτας, scri-
 bendum ρητο.

Scribo έξ αυ-
 τοχεδία παρ.

tenuis spes. ut
 Polio. scripsisse pu-
 so.

Rom. po. (cui do-
 minium in omnia
 regnumque dicit tri-
 buerunt) ipsumque
 imperium, fluct.

Nobis igitur tutum
 rem aggredi lice-
 bit, & quod ea sit
 vocantium volun-
 tas, & quod nemo
 sit qui obstat vel
 prohibeat. Nam
 qui nuntia illinc
 ad nos perferunt,
 ne ipsi q. mil.

amicum imp. pur-
 pura, quum reli-
 qua etiam quæ ad
 honorandam ma-
 iestatem augustam
 pertinent, ex tem-
 pore comparassent,
 præced.

πρεσβείαι τε ἀπ' ἐκείνων τῶν ἔθνων
 εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ὡς πρὸς βασιλέα
 ὁμολοζυμένον ἐπέμπε. οἷτε ἐπέκεινα
 Τίγριδος καὶ Εὐφράτου σατραπῶν τε
 βασιλεῖς ἐπέπεμπον σιωνιδόμοιοι αὐτῶν,
 καὶ εἰ δέοιτο βοηθείας, ὑποχρῶντο. ὁ
 δὲ δώροισ τε αὐτοῖς μεγαλοπρεπῶς ἡ-
 μείβετο, καὶ ὅτι τῆ σπουδῆς τε ὑποχρέ-
 σεσι χάριν γινώσκων, ἔλεγε μὴ δεῖσθαι
 συμμάχων. ἢ γὰρ ἀρχὴν αὐτῶν βεβαίως
 ὀχυρώσασθαι, ἀναμωπὶ τε ἀρξῆν.

Ταύταις ἐπαρμόμοιοι ταῖς ἐλπί-
 σιν, ὑποπάζε τε πρὸς τὴν τῶν πρε-
 σβείων ὀπιμέλειαν, καὶ εἰς τὸ ἀβρο-
 διάστον ἀνειμένους, τοῖς Ἀντιοχεύοις
 σιωνιδόμοιοι, ἑορταῖς τε θέαις ὀπι-
 διδοῖς ἑαυτὸν. ἢ τε εἰς ἢ Ῥώμην ἀφ' ὅ-
 δ' (ἐφ' ἡμῶν μάλιστα ἐχρῶντο σπύδον)
 ἡμέλει τοῖς τε Ἰλλυριοῖς στρατοῦμασι
 δεόν ὀπιφοιτῆσαι ἢ παρὶς, καὶ φτά-
 σαι οἰκειωσάμενον αὐτῶν, ὁ δὲ οὐδὲ τῶν
 πρεσβείων πρὸς αὐτῶν ἐδίδ' ἐλπίζων
 τὰς ἐκείνων στρατιώτας, εἶποτε καὶ μάθοιεν,
 ὁμογνώμονας ἑσέσθαι τῆ τε Ῥωμαίων
 δύχεις τε τῆ τ' ἢ ἀναπολλῶν στρατοπέ-
 δων γνώμη. ταῦτα δὲ αὐτῶν διατυπω-
 ῶν, ἔκφοις καὶ ἀδ' ἡλοῖς ἐπαμωρ-
 μόμοιοι ἐλπίσι, διηγγέμετο τὰ πρεσβείοι
 να εἰς τε Ῥαίονας καὶ Ἰλλυριοῖς, καὶ πᾶν
 τὸ ἐκείνων στρατιωτικόν, ὁ δὲ ὄχθαις τοῦ
 Ἰστροῦ καὶ Ῥήνου ὀπικείμενον, ἀπειρῶν
 τοῖς ἐπέκεινα βαρβαροῖς, φρουρεῖ τὴν
 Ῥωμαίων ἀρχὴν.

ἢ Ἡγεῖτο δὲ Παμόνων πάντων (ὑπὸ
 μιᾶ γὰρ ἦσαν ἕξοισία) Σεβήρος· ἀνὴρ τὸ
 μὲν γένος Λίβης, εἰς δὲ ἢ τῶν πρεσβεί-
 ῶν διοίκησιν γυναικὸς ἅμα τε θυμοει-
 δῆς, σκληρὰ τε βίῳ καὶ τραχὺ ἄνειδι-
 σμόμοιοι, πόνοισ τε ἀντέχων ῥᾶστα νοῦ-
 σά τε ὄξαι, καὶ τὸ νοητὸν ὀπιτελέσαι
 ταχέως. οὗτος τῶν πρεσβείων τ' ἀγγελόν-
 των πωθανόμοιοι ἢ Ῥωμαίων ἀρ-
 χὴν μετέωρον φερομένην ἀρπάσαι,
 καταγοῖς τὸ μὲν ῥαθυμίαν, τὸ δὲ δι-
 πλοῦσαν τοῖς πρεσβείοι.

Ἀνεπίθε δὲ αὐτὸν ὀνειράτα, τῶν αὐ-
 τῶν ἡνὰ ἐλπίδα ὑποσημαίνοντα,
 χηνομοῖτε τε ὅσα εἰς πρεσβείοισιν τῶν
 μελλόντων σύμβολα φαίνετα. ἅπαντα ἀψυδῆ καὶ ἀληθῆ τότε πιστεύετα,
 ὅταν εἰς τὴν ἀπόβασιν δύτυχῆσθαι. τὰ μὲν οὖν πολλὰ εἰς τὸ ῥητὸν αὐτὸς τὸ συγ-
 γράμματος.

stò illi essent, legati vndique An-
 tiochiam confluere, *velut ad le-
 gitimum principem: reges quo-
 que & satrapæ trans Euphratē
 Tigrimque habitantes gratula-
 tum miserunt: suamque operā
 in omnem euentum polliceban-
 tur. Quos ille amplissimis affe-
 ctos muneribus, gratiisque de
 sua propensa voluntate, deque iis
 quæ pollicerentur, actis, dimitte-
 bat: nullis sibi impræfens opus
 esse auxiliis affirmans: satis mu-
 nitum imperium, idque gesturū
 se increuentum.

Quare tanta spe sublatis ani-
 mis, supinius iam negligentius-
 que agitabat, seque populūm-
 que Antiochenum otio deliciis-
 que oblectans, ludosque edēs &
 spectacula. Neque verò aut Ro-
 mam (quod res maximè postu-
 labat) proficisci studuit: aut Illy-
 ricos exercitus (qui scilicet im-
 primis adeundi conciliandique
 fuerant) vllis de rebus certiores
 fecit: sperans statim intellecta
 re, cum *Romanis eos pariter,
 cumque orientis totius exerci-
 tibus consensuros. Hæc dū agi-
 taret, leui incertaque spe subni-
 xus, fama iā per Pannonios Illy-
 riosque increbuerat, perque exer-
 citus omnes qui pro ripis Danu-
 bii Rhenique excubantes, coer-
 cendis barbaris Romanum tuē-
 tur imperium.

Præerat autē Pannoniis vni-
 uersis (nam vnus regebantur im-
 perio) Seuerus quidam, genere
 Afer, vehemens homo negotiis
 gerendis, ac ferox, vitæque in-
 suetus duræ & asperæ, ac labori-
 bus facillimè resistens: promptus
 excogitandis, acer exequendis
 rebus. Qui postquam Romanū
 principatum pendere sublimem
 quasique direptui expositum vi-
 dit, alterum quidem, vt desidem,
 alterum, vt parum efficacē, con-
 temptui habuit.

Addebāt præterea spem som-
 nia quædam & oracula, cæterá-
 que futurorum præfagia: tum
 denique fidem veri impetrantia
 quum sunt euentum sortita. quo-
 rum pleraque ipse in libris de

velut ad omnium
 consensu receptū
 imperatorem. aut
 breuius, velut ad
 certum imp.

Romanorū voto,
 seu desiderio.

Pol. ὀχυρωσάσθαι
 legit: ut paulo
 ante scriptum
 est ὀχυρω-
 σάσθαι τε αὐτῶν
 τὰ τῆς ἀρχῆς.

Scribo αὐτοῖς
 ἰδύλου,

Malim κού-
 φαις, ut supra
 εἰ φάσμα εἰδῆ
 κούφαι ἐλπί-
 δεις.

Post ἀρπάσαι,
 aut διενόηθαι
 aut aliud hu-
 iusmodi uerbū
 fuit desiderari.
 alioqui im-
 perfecta ma-
 net sententia.
 For. ἐν τοῖς.

For. σιωπῆ γε-
 νῆν

vita sua conscripfit, ac publicè in tabulis picta dedicauit. Sed quod illi extremú maximíque mométi somnium spem prope modum omnem conciliauit, id ne nobis quidè silentio prætereundum. Quo enim tempore nūtiatum est Pertinacem ad imperium ascitum, peracto Seuerus sacrificio, *iuratúsque fidem principí, vbi primùm domum rediit, somno comprehensus, videt per quietè magnum quendam ac generosum equum ornatum phaleris imperialibus, qui Pertinacem ipsam per urbem veheret media sacra via. Sed vbi ad ipsú fori peruenit ingressum, in què *olim liber populus frequens cõueniebat, visus est excussisse Pertinacem equus, atque abiecisse humi, proximéque astanti Seuero tergum substernere, eúmque perferre sublimem tutò in forú medium, conspicuum venerabundæ multitudiní. manet autem adhuc huius imago somnii eodem ipso in loco ingens, ex ære conflata.

Ad hunc igitur modum sublatis animis Seuerus, ac se diuina prouidentia sollicitari ad imperium ratus, decreuit animos periclitari militum. Quare primùm quidem præfectos, tribunósque, & primos militum sibi adiungens, cùmque iis de Romano imperio sermones ferens, *abiectum id esse dictitabat, existente nullo per quem fortiter atque ex dignitate gubernaretur. Inuehens præterea in prætorianas cohortes, quæ sacramentum militare civili imperatorióque sanguine polluissent, vindicandam esse aiebat ac persequendam Pertinacis cædem: minimè ignarus excubare adhuc memoriam Pertinacis apud Illyricos exercitus: quoniam sub imperatore Marco *multa illius ductu aduersus Germanos trophæa excitauerant: & quum præfectus Illyrico foret, nullum non exemplum virtutis in prælio ostentauerat: beneuolentiam porrò, ac probitatè, ad hæc ciuile moderatúmque imperiú *sociis præstiterat.

καί χησότητα, μετα σάφροτος καὶ ὀπεικοῖς ἕξασίας, τοῖς ἀρχοῦμοις παρέχετο.

γραψας ἐν τῷ καθ' αὐτὸν βίῳ, καὶ δημοσίαις ἀνέθηκεν εἰκόσι. τὸ δ' οὐκ ὀλίγον καὶ μέγιστον, ὅτε αὐτῷ καὶ τῆς ἐλπίδα πᾶσαν ὑπέφαινε, ὄναρ, ἐδὲ ἡμῖν ὡς ἀλειπέον. καὶ γὰρ καιρὸν ὃν ἀπιγγέλη Περπίναξ ὡς ἀλαβὼν τῆς ἀρχῆς, μετὰ τὸ περὶ ἐλθῆν καὶ θύσασθαι Σεβῆρος, καὶ τῆς ὑπὸ τῆς Γερπίνακος βασιλείας ὄρκον ἀφοσιώσασθαι, ἐπαυελθῶν εἰς τὴν οἰκίαν, ἐσπέρας καταλαβέσης εἰς ὑπνον. *κατὼ ἐχθη, μέγαν καὶ ἄρναϊον ἵππον βασιλικῶς φαλαγγίαις κικροσμηδρόν ὡς ἦν βλέπειν, φέροντα ἐποχόμενον τῆς Γερπίνακος διὰ μέσης τῆς ἐν Ρώμῃ ἱεράς ὁδοῦ. ἐπεὶ δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀγορᾶς ἐγγύετο, ἔνθα ὅππῃ τῆς δημοκρατίας πρῶτον ὁ δῆμος σωιῶν ἐκκλησίαζεν, ὡς ἦν τὸν ἵππον ἀποσεισάμενον τῆς Περπίνακος καὶ ῥίψαι· αὐτῷ δὲ ἄλλως ἐστὼν ὑποδυνάμει αὐτὸν, καὶ ἀεὶ ἀμφοτέρωθεν τοῖς νότοις, φέρειν τε ἀσφαλῶς καὶ σῆναι βεβαίως ὅππῃ τῆς ἀγορᾶς μέσης, εἰς ὑψος ἀεὶ ἔσαν τῆς Σεβῆρος, ὡς ὑπὸ πάντων ὀρεῶν τῆς καὶ πρὸς ἀμφοτέρωθεν εἰς ἡμᾶς ἐκείνῳ τῷ χροίῳ ἢ τῶν ἱεράτων εἰκὼν μέγιστη, χαλκῶ πεποιημένη.

Οὕτω τοίνυν ὁ Σεβῆρος ἀρθεὶς τῆς γῆρας, ἐλπίζων τε θεῖα προνοία ὅππῃ τῆς ἀρχῆς καλεῖσθαι, ἀπόπειραν ἐποιεῖτο τῆς τῆς στρατιωτικῆς γῆρας· τὰ μὲν περὶ ταῦτα κατ' ὀλίγους, ἡγεμόνας τε καὶ χλιάρχους τοῖς τε ἐν τοῖς στρατοπέδοις ἕξέχοντας σικειοῦδρος, καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Ρωμαίων ἀλαζμόδρος, ὡς πάντα πασιν ἐρρίπται, οὐδενὸς ὄντος τῶ γηναίως ἢ κατ' ἀξίαν αὐτῷ διοικουῶτος. διέβαλλε δὲ τοῖς ἐν Ρώμῃ στραπώτας ὡς ἀπίστοις, ἔ βασιλείῳ καὶ ἐμφυλίῳ ἀίματι μίαναντας τῶ ὄρκον. ἐλέγε τε δεῖν ἐπαμύσαι καὶ ἐπεξελεῖν τῷ Γερπίνακος φόνῳ. ἢ δὲ τῶ πάντας τοῖς καὶ τῶ Ἰλλυρικὸν στραπώτας μεμνημένους τῶ Περπίνακος ἡγεμονίας. ὑπὸ γὰρ Μάρκῳ βασιλεύοντι πολλὰ ἐγίγαντο σὺν αὐτοῖς καὶ Γερμανῶν πρόπαμα, στρατηγός τε ἔ ἡγεμῶν τῶ Ἰλλυρικῶν κατασθεῖς, αἰδρεῖαν μὲν πᾶσαν ἐν ταῖς μάχαις πρὸς τοῖς πολέμοις ἐπέδεδεχτο, ὄνοϊαν δὲ ὄθεν

Scribo καὶ μέγαν. alioqui o-rpus esset participio κατνεχθεῖς.

Scribo Ἰλλυρικῶν.

suoque sanctus officio in præstado de regno Pertinacis iureiurando: domū reuersus, somno, vbi vesper aduenit, est comprehensus: ac sibi visus est magnū quēdā & generosum equum videre, ornatum ph.

olim pop. quum penes eū erat imperium. ad verbū, democratia tempore.

id omnino proiectum esse dicitur. vel iacere.

multa cū ipsis aduersus Germ. tr. excitauerat: & quū dux ac præfectus Illyriorum constitutus esset:

polit. scripsisse puto suis. id est sibi subiectis.

ὁθεν αὐτὴ πλὴν μνήμων ἡμῶντες, ὅτι
πίς οὕτως ὡμῶς κατ' αὐτὴν τε πλημ-
μύροις ἠγανάκτων.

Ταύτης δὴ τῆς παροφάσεως λαβό-
μυρος ὁ Σεβήρος, ἀμφοῶς αὐτοῖς ἐφ'
αἰ ἐβούλετο ὑποηγάγετο. Περσποίου-
μυρος οὐχ οὕτω τῆς ἀρχῆς ἀπποιεῖ-
ται, οὐδ' αὐτῶν ἡ ἐξοισίαν μιν ἄσθαι, ὡς
δέλιν ἐπέξελεθ' ἡ τοῦτου βασιλέως
αἰματι. ὡς ἔφ' ἡ τὰ σώματα οἱ ἐκείσε
ἀνθρώποι ἡναιότατοι τε καὶ μεγάλοι
εἰσι, καὶ πρὸς μάχας ὀπιπύδοι καὶ
φονικώτατοι. οὕτω καὶ τὰς δεινοίας
παχεῖς, καὶ μὴ ῥαδίως σιωεῖναι δυνα-
μοῖ εἶναι μετὰ παυργίας ἢ δόλως λέ-
γῆτο ἢ παρὰ τοῖς. πισθύσαντες γοῦν
τῶν Σεβήρων, Περσποίου μὲν χαλεπαί-
νειν, καὶ δέλιν ἐπέξελεθ' ἡ τῶν Περπίνα-
κος φόνω, ἐπέδοσαν αὐτοῖς, ὡς αὐτοκρά-
τορα τε ἀποδείξαι, καὶ τῆ ἀρχὴν ἐλ-
είσαι. ὁ δ' ὡς ἔγω πλὴν τῶν Γαμόνων
γνώμων, διέπεμψε καὶ εἰς τὰ γαττιαν-
τα ἔθνη, καὶ πρὸς πάντας τοῖς ἀρχον-
τας τῆ ὑπο ἀρχῆν Ρωμαίοις δουλο-
οίτων ἔθνων· μεγάλας τε πάντας ὑπο-
χρεῖσι καὶ ἐλπίσιν ἀναπέθων, ῥαδίως
ὑποηγάγετο. ἰκανώτατος δ' ἡ πάντων
ἀνθρώπων μάλιστα Περσποίου σαδαι-
τε ἡ πιστώτατος δεινοίαν, μήτε ὄρκου φε-
δούδρος, εἰ δέοι τέτρα καταφρονῆσαι,
ἡ δ' αὖ σαδαιρος πρὸς τὸ χρεῖωδες. διὰ τε
γλώττης παρῆτο ὅσα μὴ ἔφερον ὅτι
γνώμης. θεραπύσας ἔν δεινὰ χραμμά-
των πάντας τοῖς καὶ τὸ Ἰλλυρικόν ἅμα
καὶ ἀρχοντας, παροσηγάγετο αὐτὴς. ἀπποί-
σας ἡ τὸς πάντα χόθεν στραπώτας, ἀπὸ
Σεβήρου τ' ἐαυτὴν Περπίνακα ὀνομάσας
(ὅπως ἔμνον ἡλπιζε τοῖς Ἰλλυρικοῖς
εἶναι) κεχρησμένον, ἀμὰ καὶ τῶν δῆμων τῶν
Ρωμαίων, δεινὰ τ' ἐκείνην γνῶμων) συλ-
καλέσας τ' αὐτὴς εἰς τὸ πεδίον, καὶ βή-
μαίος αὐτῶν ἀρ' ἀνέντος, ἀνελθῶν ἔλε-
ξε τοιάδε,

Τὸ πιστὸν ὑμῶν, καὶ πρὸς τε θεῶς σε-
βάσμιον, οὐκ ὀμνυτε, πρὸς τε βασιλέας
ἡμῶν οὐκ αἰδέεσθε, δεδηλώκατε δι' ὧν
ἀγανακτεῖτε ἐφ' οἷς οἱ καὶ τῆ Ρώμῃ
στραπῶται, πομπῆς μάλλον ἢ αἰδρείας
ὑποπρέτα, ἐτόλμησαν. καί μοι ἡ δὲ βύχης ὅτι, πρῶτον μὲν ἔσθ' ἄλλοτε ἀπποίη-
σα μὲν τοιαύτης ἐλπίδος, (ἴστε γὰρ μετὰ τὸ πρὸς τοῖς βασιλεύσαντας περὶ θῆμιον)

Polit. ποσούτε
λεγει.

Non γνῶμων
sed μνήμων
veram esse le-
gitur.

Quocirca memoriam eius prin-
cipis colentes, tantam in illum
editam crudelitatem indignissi-
mè ferebant.

Hanc igitur Severus occasione
arripiens, facilè eos quò vellet
adducebat: *simulans nò se qui-
dem imperiũ quærere, aut sum-
mam potestatem affectare, sed
ire vltum sanguinem tanti prin-
cipis. Nam vt eius regionis ho-
mines corporibus vtuntur præ-
ualidis atque proceris, & in pu-
gnam cædemque paratissimis,
ita pingui sunt ingenio: quare
haud facilè sentiunt siquid agas
dicæve astutè ac subdolè. * Quo-
circa quum fidem fecisset Seue-
rus, cædem se Pertinacis perse-
qui velle, ita sibi vniuersos con-
ciliauit, vt imperator diceretur,
summamque ab eis acciperet po-
testatem. Sed vbi Pannoniorũ
animos explorauit, [statim] vici-
narum quoque gentium præfi-
des, quæcunque Romano sub-
iacent imperio, magnis illexit
præmiis. Erat autem Severus,
vnus omnium mortalium ad a-
morem simulandum maximè fa-
ctus: sic vt ne iusiurandum qui-
dem fallere dubitaret, si ita vsus
posceret: longèque aliud in lin-
gua promptum quàm in animo
reconditum gerebat. Igitur Illy-
rico omni rectoribusq; provin-
ciarũ per literas insinuatus, col-
lectisq; vndecunque militibus,
ac suscepto Pertinacis cognomi-
ne, quod nò Illyricis modò sed
Romano etiam populo gratissi-
mum fore suspicabatur, conuo-
catis omnibus in campum, ita
pro suggestu loquutus dicitur,

Quantũ vel fidei, vel religio-
nis erga deos, per quos iurati e-
stis, quantũque honoris impe-
ratoribus exhibeatis, quos adeo
veneramini, facilè ostenditis, mi-
lites, quũ tantopere indignami-
ni cohortes urbanas, pòpæ ma-
gis quàm virtutis adminiftras,
adeò fædũ facinus perpetrasse.
Ac mihi quidẽ in votis est nunc
primũ tantã spẽ auspicãti (nã
profectò scitis quàm semper au-
diens dicto principibus fuerim)

simulans se nò tã
imper. affectare,
neque sibi summã
potestatem ambire,
quàm velle talis
pr. sang. vlcisci.
Sicut autem eius
reg.

Quum igitur fidẽ
habuissent Seue-
ro, simulanti se suc-
censere, & cædem
Pert. persequi vel-
le, eius potestati se
permiserunt: ita
vt imperatorem
declararent, & im-
perium ei commit-
terent. Vbi autem
Pann. animos cog-
nouit, misit & ad
vicinas gentes, at-
que ad omnes præ-
fides gentiũ quæ
sub septentriona-
li plaga Romanis
seruiunt: & magnis
pollicitationibus
ac magna spe alli-
ciens, facilè sibi
eorum voluntates
conciliauit. Erat
autẽ Severus om-
nium hominũ ad
simulandam bene-
uolentiam, facie-
dãque eius fidẽ,
aptissimus: ne iu-
riurando quidem
parcens, si opus ef-
set, hoc contẽpto,
commodi sui cau-
sa mentiri. vel fi-
dem fallere.

perducere ad exitū, atque explicare quæ vobis cordi sunt : neque Romanum imperium abiectum pati, quod quidem apud maiores summa semper auctoritate gestum, venerandum omnibus videbatur: postea verò quàm ad Commodum recidit, etsi ob illius adolescentiam sæpenumero impedit, attamen omne vitiū cum ipsius principis nobilitate, tum [sanctissimi] patris memoria obumbrabatur. Neque tam errata illius, odium, quàm misericordiam emerebantur. quippe non tā ipsi quæ gerebantur quàm assentatoribus imputabamus, ceterisque malarum artium cōsultoribus atque ministris : donec ad sanctissimum illum senē, cuius adhuc virtutis & probitatis nostris mentibus memoria residet, delatum fuit imperium. Quæ tamen tantum abest vt tolerare illi potuerint, vt cæde etiam [nefaria] talem virum è medio sustulerint. Post hunc autem terræ marisque imperium nescio quis turpissimè auctionatus, & populo (quemadmodū auditis) iniustus est, & milites ipsos, quibus imposuit, parum fidos habet.

* Qui tamen si etiam defensuri illum *beniuolo animo* forent, attamen neque numero vniuersi, neque virtute singuli conferendi sunt vobis. Ad hæc bellica vos negotia exercuerunt. nam & cū barbaris pedem conferre, & labores omnes *itineris* perferre, & algores æstusque despiciere, & concreta gelu calcare flumina, & potare effossos latices, nō haustos, & venatu inuigilare consueuistis. omnia denique ad virtutē adepti viatica: sic vt nemini facile sit vestris obsistere viribus. Etenim labore miles probatur, non mollitudine : qua illi exsaturati atque enutriti, ne vocem quidem vestram, nedum pugnā poterunt sustinere.

Quòd sicui Syriæ res formidabiles videntur, is vel ex eo cogitet quàm imbecillæ sint quàm que tenui spe nitantur, quòd neque adhuc progredi quoquam, neque de vrbe petenda delibe-

νω ἢ ὅτι τέλος τε ἀγαθὸν, καὶ αὐτοῖς ταῦτα ἄσφοδρον ἐστὶν ὑμῖν κεχειρισμένα πῶτε Ρωμαίων ἀρχῆν μὴ πείθεῖν ἐρριμωθῆναι, ἢ ὑπερῆρον μὲν χειρῶν σεμνοσφραπέως διοικουμένη, σεβάσμιος ἐφαίνετο εἰς Κόμμαδον ἢ μεταπεσοῦσα, εἰ καὶ ἕνα ἰσθμίου δὲ νεότητα ἐπιημελεῖτο, ἴδη οὐκ τῆ ἀνδρείας καὶ τῆ παύσεως μνήμη ἐπεσκιάζετο καὶ πλέον ἢ ἐν αὐτῷ τὸ ἐλεούμενον ἐφ' οἷς ἐσφάλλετο, ἢ τὸ μισούμενον. ἐπεὶ τὰ πλείστα τῶν γυνομένων ἐκ εἰς ἐκείνον ἀνεφέρομεν, ἴδη εἰς τοὺς πλείους αὐτὸν κόλακας τε καὶ ὑπερπόντων ἔργων ὁμοῦ συμβούλους τε καὶ ἰσθητάς. ἐπεὶ ἢ εἰς σεμνὸν παρεστύτω, οὐκ τῆς ἀνδρείας τε καὶ χηρῶν ἐξ ὑμῶν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν μνήμη ἐνέσκαται, πείθεσθαι ἢ ἀρχὴν οἱ ἢ ἐκ ἡμετέρου, ἀλλὰ τοιοῦτον ἀνδραφόνων ἀπεσκιάσαντο. πῶτε γὰρ καὶ θαλάσσης ἑσπέρῳ ἀρχῆν ὠνησάμενος πρὸς αἰχμῶν, πρὸς τε τῷ δήμῳ (ὡς ἀκούετε) μεμίσσηται, πρὸς τε τῶν ἐκείνους ἐρασιωτῶν, οὓς ἐφθόσατο, ἐκ ἐπιπέδου ἄντων, εἰ καὶ ἐμμελον ἰσθμίου πύλας, μετ' ἀνοίας καὶ πλήθους πάντες, καὶ καθ' ἕνα ἕκαστον ἐκ ἀνδρείας πρὸς χεῖρ' ἀσκήσας τε πολεμικῶν ἐγγυμνασίων. ὑμεῖς μὲν αἰεὶ βαρβάροις ἀντιπατόμενοι, καὶ φέρειν πόνοις πάσης πορείας, κρύους τε καὶ θάλασσης καταφρονεῖν, ποταμοὺς τε πηγυμῶν πατεῖν, καὶ πίνειν ὀρυπτόμενον ἀλλ' ἐκ ἀιμῶμενον ὑδάρα εἰσιόμενοι, θήραις τε ἐγγυμνασίων καὶ πάντως ὑμῖν εἰς ἀνδρείαν ἰσθμίου γυμνασία ἐφόδια. ὡς μηδὲ εἰ βουληθεῖσθε, δυνάσθε ὑμῖν ἀντιπῆλαι. δοκίμιον ἢ ἐρασιωτῶν, κάματος, ἀλλ' ἔβρυχθαι, ἢ ὑπερῆροι ἔκκραπαλαδῆτες τε καὶ ἐναυξήδεντες, ἐκ τῆς βοῆς ὑμῶν ἀιχμῶν, οὐ πρὸς μάχης.

Εἰ ἢ πνέσται καὶ Συρίαν ἰσθμίου οἰον ἀράματα, ἐν τῷ δὲ ἀπὸ τεκμηρίων ἀσθενῆ τε ὄντα, καὶ φαύλας ἔχοντα τὰς ἐλπίδας, ὅπως μηδὲ πρὸς ἐλπίδων τῆς αὐτῶν χώρας ἐπόλησαν, μηδὲ ἕνα πρὸς εἰς Ρώμῳ ἀφόδου βουλησάμεναι.

For. μέχρηται ἡμετέρον κατ' ἐφ' ὅσον σεμν.

Aut ἐπεὶ μετὰ τὸν ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ, aut hoc pro illo accipiendum.

For. μάλλον ἐγγυμνασίων. Legitur aut τὸ πολεμικῶν ἔργων in quodam vet.

Scribo ἔγκραπαλαδῆτες τῶν.

For. ὅπως μηδὲ πρ.

Quibus, etiā si pro eo in aciem descēfuri animo beniuolo essent, & multitudine vniuersi & fortitudine singuli præstatis : quinetiam magis quàm illi in rebus bellicis estis exercitati. sequendo lectionē quam annobis in regione.

Pol. legit. τρυ-
φώ. quod &
ipse malo.

Deesse puto π-
να post δέ.

σαδαι ἐθαύρησαν, ἀγαπητῶς ἐκεί-
 μόντες καὶ ἐφ' ἡμέρον ἔσφλω, κέρδος
 ἢ οὐπω βεβαίας ἀρχῆς νομίζουσιν. ὅτι
 μὲν γὰρ τὸ χαλεπὸς καὶ μετὰ παιδίας
 ἀποσκῶσαι ὅτι πηδῶσι Σύροι, καὶ μάλι-
 σα οἱ πλὴν Ἀντιόχων οἰκουῦτες, φασὶ
 πᾶσι τὸν Νίγηρον ἐσπουδακέναι· τὰ δ'
 ἄλλα ἔθνη ἢ αἱ ἄλλαι πόλεις, μέγχι
 νῦν, τὰ μηδένα διείσκειται τὸν ἄξιον
 τῆς ἀρχῆς ἐσόμενον, ἀπαίει τὸ μετὰ
 ἀνδρείας καὶ σάφρονος διοικήσεως ἀρ-
 ξόντες, ἐκείνῳ δηλονότι παρρησιουῦ-
 ται ὑποακούειν. εἰ δὲ πλὴν τε Ἰμβρι-
 κὴν δυνάμιν ἅμα χροτονήσασαν μά-
 θοιεν, τί, τι ἡμέτερον ὄνομα πύθοιντο,
 (ἐκ ἀγνώστον οὐδ' ἄσημον παρ' αὐτοῖς
 ὑποαρχῶν, ἔξ ὧν ἡγεμονεύσαντες ἐ-
 κείσε διωκόμεθα) εὐ ἴστε, οὐτε ἐμοῦ ῥα
 θυμῶν ἢ ἀδρανῶν καταγιώσκονται,
 ἔτε τὸ ὑμέτερον γυναικῶν καὶ παρὰ τὰς
 μάχας ἐμβριδῆς ὑποσῆναι αἰρήσου-
 ται, καὶ σωματίων μέγιστοι καὶ πόνων ἀ-
 σκήσει καὶ ἐν τῇ συστάσει μάχῃ πλὴν
 ὑμῶν ἀπολιπόντες. φθάσαντες οὐκ ἔτι
 Ῥώμῃ παρκαταλαβόντες, ἐνθα ἡ
 βασιλεὺς ὅστιν ἐστὶν ἀκακίαν ὀρμώμε-
 νοι, τὰ λοιπὰ ἀμαρῶς διοικήσαντες,
 θείας τε παρρησιῆς πιστεύοντες, καὶ τῆ
 τῶν ὑμετέρων ἀνδρείᾳ ὀπλων τε καὶ
 σωματίων. Τοιαῦτα εἰπόντα ἡ Σεβή-
 ρον ἀφημήσαντες οἱ στρατιῶται, καλεῖν
 τες Σεβαστὸν καὶ Γερμῖνακα, πᾶσαι ἐνε-
 δείκνυτο παρὰ θυμῶν καὶ σπουδῶν. ὁ
 δὲ Σεβήρος, μηδένα δίδου καμρὸν ἀνα-
 βολῆς, συσχυάσαται τε αὐτοῖς ὡς
 ἐνι μάλιστα ἀτελέστατα ἐκέλευσε,
 πλὴν τῆς πλὴν Ῥώμῃ ἔξοδον ἐπιγυ-
 γαλένομας τε αὐτοῖς δίδου καὶ ἐφόδια,
 ἢ ὅδοι ποταμοὺς εἶχετο. σιωπῶν δὲ σπου-
 δῆ καὶ γυναικῶν πόνοις πλὴν ὁδὸν ἐπι-
 τάχων, μήτε που ὅτι δὲ γαίρων, μή-
 τε δίδου καμρὸν ἀναπαύλης, εἰ μὴ το-
 σῦτον, ὅσον ὀλίγον τοῖς στρατιώταις ἀνα-
 πνύσαντας ἔχειται ἢ ὁδὸν. ἐκοινώνει
 δὲ τῶν καμάτων αὐτοῖς, σκίῳ ἢ τε χρώ-
 μος ἀπελεῖ, καὶ σπῖα καὶ ποτὰ παρρη-
 ρόμενος ὅσα καὶ πᾶσιν ὑποαρχεῖν ἡ-
 πῖσα τοῦ οὐδάμοδ' ἢ τρυφῶν ἐνεδείκνυ-
 ται βασιλικῶ. ὅθεν καὶ μείζονα παρὰ τῶν
 συστρατιῶν ὄνομα ὅτι πύθοισατο.

rare ausi, sedesque illas boni
 consulentes, delicias in die qua-
 sitas lucrum esse ambiguae pote-
 statis arbitrantur. Est autem ad
 ioca & caulla imprimis factum
 Syrorum genus: tum qui Antio-
 chiam colunt, ii studere Nigro
 potissimum creduntur. Nam
 gentes reliquae & ciuitates,
 quum adhuc neminem impe-
 rio dignum aspiciant, quique sit
 Rempub. fortiter moderatēque
 gesturus, ei scilicet obedire se
 tandem simulant. Quod si ab Il-
 lyrico exercitu ducem creatum
 cognouerint, simulque nostrum
 nomen inaudierint (non obscu-
 rum sanē apud ipsos neque igno-
 ratum: quippe illic etiam cum
 imperio praefuimus)* neque me
 profecto desidia aut torporis
 arguerint neque vestrum exce-
 ptare impetū, aut bellicam vir-
 tutem volent experiri: praeser-
 tim quum & corporum proceri-
 tatibus, & armorum exercita-
 tionibus, & conferenda manu
 longē vobis impares habeantur.
 Quare occupemus quam-
 primū Romam, larem ipsum
 imperii: reliqua dein facile ex-
 pedituri, cum deorum oraculis,
 tum armorum corporumque
 vestrorum viribus confidentes.
 Hæc loquutum Seuerum fau-
 stis acclamationibus milites ex-
 ceperunt, augustum Pertina-
 cēmq; appellantes: studiūm-
 que in eum propensum atque
 egregiam voluntatem * pollice-
 bantur. At Seuerus, nihil pro-
 craftinandum ratus, armari quā-
 expeditissimē iubet, itēque ad
 urbem edicit: distributisque vi-
 ritim cibariis, omnique viati-
 co, * nihil sibi ad celeritatem
 facit reliqui, nullis interqui-
 escens locis: ac vix residere
 tantisper milites passus donec
 à nimia itineris contentione re-
 spirarent. Ipse inter primos
 laborans, vilique tabernacu-
 lo vtens, cibum potumque
 eundem quem etiam cæteri mi-
 lites, capiebat: nihil vnquam
 imperatoria luxuria, nihil de-
 liciarum ostentans: sic vt acce-
 ptior in dies militibus fieret.

neque me profecto
 socordiae aut
 ignaviae arg. ne-
 que vestram gene-
 rosam alacritatem
 & firmum in pu-
 gnis robur susti-
 nere volent.

præ se ferebant.

iter cepisset: ma-
 gnāque contentio-
 ne & generosis la-
 boribus viam ac-
 celerat, neque vlti-
 quam commorās,
 (vel, aliquid morae
 interponēs) neque
 interquiescendi
 spatium concedens,
 nisi quo milites,
 paululum respira-
 tes, iter mox per-
 sequerentur. Ipse
 inter pr.

Nam quum laborum omnium non modò particeps, sed princeps etiam autòrque foret, adeo cunctis venerabilis erat: ut nihil non pro illo cupidissimè facturi viderentur. Postea verò quàm emensa Pannonia ipsos Italiae mòtes infedit, famamque sui præueniens, prius coràm conspectus est quàm aduentare auditū fuerat, magnus scilicet omnes Italiae ciuitates tanto conspecto exercitu metus inuasit: quippe homines in Italia iam pridem ab armis bellòque remotissimi, agros pacemque colebant.

emittēbātur,

Etenim quādiu libera ciuitas egit, atque à senatu belli duces *eligebantur, fuere in armis semper Italiae nationes, Græcisque & barbaris subactis, terræ sibi marisque imperium pepererūt. neque vlla orbis terrarum pars aut cæli tractus fuit quò nò vires suas Romanorum arma protulerint. Postea verò quàm Augustus rerū potitus est, & laborem Italiam ademit, & arma detraxit: *milites tantum quosdā certis autoramentis habuit mercenarios, qui Romanū tuerentur imperium: tum fluuiorū magnitudine atque fossarum, montibusque asperrimis, desertisque locis atque imperiis circumseptos imperii limites communiuit. Quocirca meritò omnes, postquam aduentare Seuerū cū tantomilite audiuerunt, insueta re perterriti, quum neque stare cōtrà, neque prohibere auderēt, ibāt obuiam laureati, portisque eum patētibus excipiebant. Ille tādium locis singulis immoratus quādiu aut sacra faceret aut populos alloqueretur, Romā è vestigio pergebat.

sed præsidia & legiones imperio munimenta esse voluit, milites quosdam cer. aut. constituens mercenarios, qui Ro. imperio vice murorum essent, tū fl. Polit. tamē alicubi τὰ στρατόπεδα καὶ τὰ φρούρια, uertit castra & castella.

in summa desperatione erat.

Quæ vbi Iuliano nuntiata sunt *actum de se prorsus existimauit. Nam & exercitus Illyrici potētiam multitudinēque audiebat, & populo parū fidebat, cui se cernebat inuisum: neque satis magnā spē in militibus habebat, quos videlicet fefellisset. Itaque collectas vndique pecunias, partim suas, partim ab amicis acceptas, tū quascūque in templis aliisque locis publicè inuenisset, diuidere militibus instituit,

οὐ γὰρ μόνον αὐτὸν συμπονοῦντα ἀλλὰ καὶ τῶν καμάτων ἀρχόντα οἱ στραπῶται αἰδούμενοι, μετὰ περθεμίας πάντα ἔπραττον. ὁ δὲ, πρὸ Παιονίαν ἀφιδραμῶν, ἐπέστη τοῖς τῆς Ἰταλίας ὄροις. ἔπειθ' ἐπὶ φημίω φθάσας, πρῶτον ὤφθη τοῖς ἐκείσε παρῶν βασιλεύς ἢ ἀφιζόμενος ἠκούσθη. δέος τε μέγα τὰς Ἰταλιώπιδας πόλεις καταλαμβάνε, πτωχάνοις ποσῶν τιμῶν ἐφοδὸν στρατῶ. οἱ γὰρ καὶ τῆς Ἰταλίας ἀθροῦσι, ὀπλῶν καὶ πλεμῶν πάλαι ἀπὸ λαλόμενοι, χωρῆς καὶ ἀρήνης προσεῖχον.

Εἰς ὅσον ἰδὲ γὰρ ὑπὸ δημοκρατίας τὰ Ῥωμαίων διωκείτο, καὶ ἡ σύγκλητος ἔξέπεμπε τοῖς τὰ πολεμικὰ στρατηγῆσονται, ἐν ὀπλοῖς Ἰταλιῶται πάντες ἦσαν, καὶ γῆν καὶ θάλασσαν ἐκτήσαντο, Ἕλλησι πολεμήσαντες καὶ βαρβάρους· οὐδέ τι γῆς μέρος, ἢ κλίμα ἔρανον, ὅπου μὴ Ῥωμαῖοι πρὸ ἀρχῆς ἔξέτειναν. ἔξ οὗ δὲ εἰς τὸν Σεβαστὸν περὶ ἠλθεν ἡ μοναρχία, Ἰταλιώτας μὲν πόνων ἀπέπαυσε, ἔπειθ' ὀπλῶν ἐγύμνωσε, φρούρια δὲ καὶ στρατόπεδα τῆς ἀρχῆς προσβάλετο, μάθοφοροις ὅτι ῥητοῖς σιτηρεσίοις στραπῶτας κατασησάμενος, ἀπὸ τειχῶν τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς ποταμῶν τῶν μεγάλων καὶ πέτρων, ἢ ὄρων προβλήμασιν, ἐρήμω τε γῆ καὶ διεβάτω φράζας πρὸ ἀρχῆς, ὠχυρώσατο. ὅθεν τὸν Σεβῆρον προσόντα πτωχάνοι τότε μετὰ ποσῶν στρατῶ, εἰκότως ἔταραττοντο τῶ ἀήδῃ τῶ προσήματος. οὔτε δὲ ἀπιστῆσαι ἢ κωλύσαι ἐπόλμων. ὑπὸ λῶτων δὲ διαφθοροῦντες, καὶ πύλαις ἀναπεπλημέναις ἐδέχοντο. ὁ δὲ ποσῶν ἀπέπαυσε ὅσον καλλιερῆσά τε καὶ τοῖς δήμοις προσεπέμψεν, εἰς δὲ πρὸ Ῥώμῃ ἠπέιχετο.

Ὡς δὲ ταῦτα τῶν Ἰουλιανῶν ἀπηγγέλετο, ἐν ἐσχάτῃ ἀπογνώσει τῶν μὲν Ἰλλυρικῶν στρατῶ πρὸ δυνάμιν καὶ τὸ πλῆθος ἀκούων· οὔτε δὲ τῶν δήμων πεισῶν, ἐπεὶ μεμίσσητο· οὔτε τοῖς στραπῶταις γάρ ῥ' ἄν, οἱ ἔφθονο. χεῖματα δὲ πάντα ἀφροίζων τὰ τε αὐτῶν ἔπειθ' ἐπὶ φίλων, καὶ εἰ τινα τῶν ἐκ δημοσίων ἱερῶν καὶ τόπων λαμβάνων, τοῖς στραπῶταις δεινέμεν ἐπειεῖτο,

ὡς αὐτὸ κτήσαντο πλὴν ὄνοισιν αὐτῶν . οἱ δὲ , καὶ τοὶ μεγάλα λαμβάνοντες , χάριν ἐκ ἡδεσαν . ὄφλημα γὰρ αὐτὸν ἀποτίνειν , ἀλλ' οὐ δωρεὰν δεινέμεν ἐλογίζοντο .

Ὁ δὲ Ἰουλιανὸς , καὶ τοὶ συμβεβληόντων αὐτῶν φίλων Ἐξαγαγεῖν τὸ στρατιωτικόν , καὶ τὰ σενὰ τῶν Ἀλπεων καταλαβεῖν (μέγιστα ἐκείνα ὄρη , καὶ οἷα ἐκ ἄλλα ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γῆ , ἐν τείχεσι γήματι φέρεται , καὶ σεβέβληται Ἰταλίας . καὶ οὕτω μετὰ τῆς ἄλλης δ. δαμονίας φέρουσης τῆς φύσεως Ἰταλιώταις , ἔρυμα ἀρρήκτον τε καὶ αὐτῶν σεβέβληται ἀπὸ τῆς ἀρκτώας θαλάσσης ὅπτι πλὴν μεσημβρίαν βλέπυσται διήκοι) ἀλλ' οὐδέ πολεως σεβελθεῖν Ἰουλιανὸς ἐτόλμα . διέπεμπε τε τῶν στρατιωτῶν δεόμενος ὀπλιζέσθαι τε καὶ γυμνάζεσθαι . ὅθεν τῆς πόλεως τὰ φροῖς διορύττην . καὶ πλὴν πρὸς Σεβήρον μάχην ὡς ἐν τῇ πόλει ποιησόμενος παρεσκύαζε . οὗς τε ἐλέφαιτας πάντας , οὓς εἰς πομπὴν ἔσπευον ὅπτι νώτων φέρειν ἐπειχέτο παμδύην . οἱ δὲ οὕτως ἐκπλήξεν τοὺς τε Ἰλλυρικοὺς , καὶ πλὴν τῶν πολεμίων ἰσχυρὸν δόξα εἶχεν ὅψι καὶ μεγάλα θηρίων μὴ πρὸς αὐτοὺς ἔωρα μύρων . τότε δὲ πᾶσα ἡ πόλις ὅπλα εἰργάζετο , καὶ τὰ πρὸς πόλεμον παρεσκύαζετο .

Μελλόντων δὲ τῶν Ἰουλιανοῦ στρατιωτῶν ἔπι , καὶ τὰ πρὸς πόλεμον ἐπιμασποιοῦτων , ἀνέλλεται ὁ Σεβήρος ἡδη προσίων . καὶ πλὴν τῆς στρατεύματος μέρος δόξα εἶχεν ἐκείνος , κελύει παρεσκύαζε εἰς πλὴν πόλιν . οἱ δὲ , κατὰ πᾶσας ὁδοὺς δεινέματες αὐτοὺς πολλοὶ δὲ εἰς Ρώμην γύκτωρ λαίλαγοντες εἰσήεσαν , τὰ ὅπλα ὅπτι κρύπτοντες , ἐν ἰδιωτῶν γήματι . ἔδην οἱ πολέμοι ἐνδον ἦσαν , τῶν Ἰουλιανοῦ ἔπι ὑπιάζοντες καὶ τὰ πρὸς πόλεμον ἀγνοοῦντες . ἐπεὶ δὲ ταῦτα διάπυστα τὰ δῆμῳ ἐγγόετο , ἐν τῇ ἀρχῇ πολλῇ πάντες ἦσαν . ἔδεδιότες πλὴν δυνάμιν τῶν Σεβήρου , τὰ ἐκείνου φρονεῖν προσεποιούτο , τῶν δὲ Ἰουλιανοῦ καταγιγνώσκοντες ἀνανδρίαν , τῶν δὲ Νίξου , μέλλησιν τε καὶ ῥαθυμίας τὸν δὲ Σεβήρον ἀκούοντες ἡδη παράκτα ἐδυνάμαζον .

vt eo pacto illorum benevolentiam redimeret. Sed ei, tametsi multa magnaque acceperant, nullam tamen habebant gratiam, persolui debitum sibi, non dari munus aliquod interpretantes.

Cæterum suadentibus amicis Iuliano vt exercitum educeret, atque Alpium angustias occuparet, (sunt autem Alpes, altissimi montes, quales in his regionibus nulli, porrecti ad muri formam, circumdatique Italia: quasi ad reliquam regionis eius felicitatem hunc etiam quasi cumulum natura addiderit, vt munitionem haberet inexpugnabilem, pertinentem scilicet a septentrionali ad id mare quod ad meridiem spectat) non ausus tamen ille vrbe egredi, supplicatum militibus mittebat vti arma caperent, exercebantque se ac fossas ante urbem ducerent: omnemque belli apparatus in ipsa demum vrbe expediebat. Siquidem elephantos quoque, quos ad pompam institutos habebat, insuefacere conabatur sefforem pati, ratus Illyricos milites equosque eorum perterritum iri facie magnitudinēque beluarum quales antea nullas aspexissent. Totaque ciuitas armis fabricandis, bellicisque instrumentis conficiendis erat intenta.

Sed cunctatibus adhuc Iuliani militibus ac se comparantibus ad bellum, nuntiatur ad se iam Seuerus. Is multos e militibus suis sparsim dimiserat, qui clam Romam proficiscerentur: quare alii aliis itineribus noctu ingressi urbem, protectis armis habitu paganorum operiebantur. Iamque intus hostis erat, supino adhuc Iuliano & quid ageret ignaro. Quæ vbi populus intellexit, cunctis metu perculsis ac Seueri potentiam formidantibus, sentire iam se cum illo simulabat: & Iulianum quidem, quod imbellis, Nigrum, quod letus atque iners, vituperantes, Seuerum ipsum iam aduentantem magnopere admirabantur.

& se resque suas ita comparabat quasi aduersus Seuerum in ipsa vrbe dimicaturus esset.

nuntiatu aduētare iam

post hanc aliquid deest: aliud forte adiectum ad ἔρυμα pertinens. For. πρὸς μεσημβρ.

For. πρὸς τῆς

vol. legisse aliter videtur.

scribendū rursus προσίοντα: ut rursus ante dixit ἡδη προσίον: ut dicet rursus ἡδη προσίοντα.

Enimvero Iulianus, hæsitabū-
 dus atque inops consilii, conuo-
 cato prius senatu, literas ad Se-
 uerū mittit quibus fœdus paci-
 ficeretur, eūque in cōmunionē
 acciperet imperii. Cæterū se-
 natus, etsi illa omnia decerne-
 bat, tamen ut eum pautare de-
 sperata salute animaduertit, to-
 tus iam ad Seuerum incubuerat.
 Biduo verò post triduóne, audi-
 to Seuerum * iam planè adesse,
 [omnes] contempto Iuliano in
 curiam conuenere, iussu consu-
 lū. quippe iis curæ * Romana res
 est quoties de imperio ambigi-
 tur. Qui postquam frequentes
 affuerunt, quid facto opus esset,
 inter se deliberabāt, manēte ad-
 huc in aula Iuliano, ac fortunam
 suam miserante, suppliciterque
 rogante ut sibi eiurare imperiū
 liceret, omnēque eam potesta-
 tem Seuero transcribere.

Sed vbi intellexit senatus a-
 deo pavidum Iulianum, * perter-
 ritos corporis custodes, ipsum
 penè ab omnibus destitutū, de-
 creta illius nece, Seuerum solum
 imperatorem declarant. Tum le-
 gatos ad eum mittunt, partim
 qui magistratū obtinerent, par-
 tim qui maximam haberent in
 senatu autoritatē, ut omnes illi
 honores augustorum deferrent.
 Occidendi autem Iuliani datur
 vni è tribunis negotium. Is im-
 bellem miserūque senem, qui
 sibi ipse tā infelicem exitū pro-
 pria pecunia emisset, desertum
 iā destitutūque ab omnibus,
 inter fœdissimas comploratio-
 nes trucidauit.

Quæ vbi Seuerus audiuit, ma-
 iora iam moliens animo, consi-
 lium vafrium iniit capiendorum
 militum omniū quicunque Per-
 tinacē interemissent. Datis ita-
 que clam ad tribunos centurio-
 nēsque literis, hortatur, multa
 pollicens, persuadeat militibus
 urbanis ut sibi dicto audientes
 sint. Ipse edictum proponit,
 ἤρηται εἰς μείζονων πραγμάτων ἐλπίδα καὶ σοφίσματα ἐχρήσατο ὡς αἰ-
 χιρώσατο ἔτι αἰχμαλώτους τοὺς τὸν Περνήνακα ἀνηρηκότας λάβροι. ὅτι σέλλει
 ἢ ἰδίᾳ μὲν λαμβάνοντα χράμματα, τοῖς τε χιλιάρχοις καὶ τοῖς ἐκατοντάρ-
 χοις ὑποχρῆσθαι μεγάλα, ὅπως πείσθαι τὸς ἐν τῇ Ῥώμῃ στρατιώτας ὑ-
 πακούειν ἀπειθῶς τοῖς ὑπὸ τῷ Σεβήρῳ κελθυομένοις. ἐκπέμπει ἢ κηδήλασιν,

Ὁ δὲ Ἰουλιανὸς, πολλῆ καταλαμ-
 βανόμενος ἀφασία τε καὶ ἀπορία, ὅπως
 χηρήσεται τοῖς πράγμασιν οὐκ εἰδώς,
 ἀφροισθῆναι κελθύσας τῷ σύγκλη-
 τον, καταπέμπει χράμματα, δι' ὧν ἐ-
 σπένδετο δὴ πρὸς τὸν Σεβήρον, ἔ-
 κπεράτορα αἰαδείζας, κοινωνὸν τῆς
 βασιλείας ἐποιεῖτο. ἢ δὲ σύγκλητος ἐψη-
 φίσατο μὲν αὐτῶν, ὁρῶντες δὲ τὸν Ἰουλιανὸν
 ἀποδειλιῶντα καὶ ἐν ἀπογνώσει, τῷ
 Σεβήρῳ πάντες ἤδη προσπέθεντο.
 δύο δὲ πού η̄ τελῶν ἡμερῶν πρὸς ἀρα-
 μουσῶν, ἐπεὶ πρὸ ἡδὴ τὸν Σεβήρον καὶ
 αὐτῇ τῇ πόλει ὀπίσησόμενον ἤκουον,
 καταφρονήσαντες ἔτι Ἰουλιανῶ, σιωπῶ-
 σιν εἰς τὸ σιῶδριον, τῷ ὑπαίων κελ-
 θυσαίων, οἳ τὰ τῆς Ῥώμης διοικεῖν
 εἰώθασιν, ὀπνίχα αὖ τὰ τῆς βασι-
 λείας μετέωρα ἢ σιῶελθόντες τῶν
 πρὸ τῶν πρακτέων ἐσκέπτοντο, τῷ Ἰου-
 λιανῶ ἐπὶ ὄντος ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῆ,
 καὶ τὰς παρούσας ὀδυρομένης τύχης,
 ἰκετθύνοντες τε ἔξομόσασθαι ἢ ἀρχῶν
 καὶ πρὸς χαρῆσαι πάσης τῆς δυνα-
 σείας τῷ Σεβήρῳ.

Ὡς δὲ ἔμαθεν ἢ σύγκλητος τὸν Ἰου-
 λιανὸν οὕτω κατεπληχότα, ἢ δὲ ὀδυρο-
 φόρον φρουρῶν διὰ δέος τῷ Σεβήρου
 αὐτὸν ἐγκαταλιποῦσαν, ψιφίζετα τὸν
 μὲν αἰαρεθῆναι, ἀποδειχθῆναι δὲ μό-
 νον αἰπκράτορα τὸν Σεβήρον. πρε-
 σβείαν τε πρὸς αὐτὸν ἐκπέμποισιν ἀπὸ
 τῶν ἐν ἀρχαῖς ὄντων καὶ τῶν ἐξοχωτά-
 των τῶν βασιλῆς, πάσαις αὐτῶν προσφέρων
 τὰς σεβασμίους πμαί. ὅτι δὲ τῷ Ἰουλιανῶ
 εἰς τῶν χιλιάρχων ἀναπέμπε-
 ται, ἀποκτεῖναι ἀνάνδρον καὶ ἀθλιον
 παρεσβύτιον, ἰδίῳις χηρήμασιν ὠνησά-
 μενον οὕτω πονηρὸν τέλος. ὁ μὲν οὖν δι-
 ρεθεὶς ἔρημός τε ἔτι ὑπὸ πάντων κα-
 ταιφθεὶς, αἰχρῶς ὀλοφυρόμενος ἐ-
 φονθῆθη.

Ἐπεὶ δὲ τὰ πρὸς τῆς συγκλήτου ἐδη-
 λώθη τῷ Σεβήρῳ, ἢ τε τῷ Ἰουλιανῶ αἰαί-
 λωσιν, ἢ δὲ τῶν χιλιάρχων ἀναπέμπεται, ἀποκτεῖναι ἀνάνδρον καὶ ἀθλιον
 παρεσβύτιον, ἰδίῳις χηρήμασιν ὠνησάμενον οὕτω πονηρὸν τέλος. ὁ μὲν οὖν δι-
 ρεθεὶς ἔρημός τε ἔτι ὑπὸ πάντων καταλειφθεὶς, αἰχρῶς ὀλοφυρόμενος ἐφονθῆθη.

iam iam aduentu-
 rum in urbem,

Ro. res est, quum
 suspensa est regia
 dignitas. sed more
 posteriorum Roma-
 norum loquendo,
 dicendum potius
 imperatoria digni-
 tas: sicut ἡ βασι-
 λεία apud hunc pas-
 sim redditur voce
 imperator. Alioquin
 possemus etiā illa
 omnia verba, ὀπ-
 νίχα αὖ τὰ τῆς βα-
 σιλείας ματῶρα ἢ,
 interpretari his
 duobus, in inter-
 regno.

Et stipatorum cu-
 stodiam eum me-
 tu Seueri desti-
 tuisse, decr.

For. ante καὶ
 aliquid des-
 deratur.

Malim ὀδυρο-
 φόρον.

δι' ἧς κελύβει τὰ μὲν ὄπλα αὐτοῖς καταλιπεῖν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, πάντας δ' ἄξειλθῆν εἰρηνικῶς σχήμασι, ὡς τῶν εἰώθασιν θύοντος ἢ ἐορτάζοντος βασιλέως προπομπὴν ὁμῶσαι τ' εἰς τὸ Σεβήρου ὄνομα, καὶ μετ' ἀγαθῶν ἐλπίδων ἐλθῆν, ὡς μέλλοντας τ' Σεβήρον δορυφορήσῃν. Πισεύσαντες δὲ οἱ στραῶνται τοῖς ἐπεσταλμένοις, πρὸθέντες τε ὑπὸ τ' χιλιάρχου ἄνωγτων, τὰ μὲν ὄπλα κατέλιπον πάντες· αὐτοὶ δ' ἐν μόναις τ' πομπικῶς ἐδῆσαν δαφνηφοροῦντες ἢ πεῖζοντο. ἐπεὶ δ' ἔπερθε τῷ στρατοπέδῳ τ' Σεβήρου ἐγγύοντο, ἠγγέλησαν τε ἀφικόμενοι εἰς τὸ πεδίον, ὅπως αὐτοῖς ὁ Σεβήρος σιωπῶν κελύβει ὡς δὴ δεξιωσόμενος καὶ προσερχομένων, ὡς δ' ἀνελθόντα αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα προσήλθοι ὁμοθυμαδὸν ἀφημήσοντες, πάντες ὑφ' ἐνὶ σιωγῆματι συλλαμβάνοντες. παρείρητο γὰρ τῷ Σεβήρῳ στρατῷ, ὅπνιν καὶ αὐτῶν εἰς τὴν βασιλέα ἀποβλέποντες, μετέωρον τε τ' γυῖον ἔχοντες, κυκλώσασθαι αὐτοῖς πολεμικῶν νόμων, καὶ πρῶτον μὲν ἢ παῖν μηδέν, σιωπῶν δ' καὶ φρασεῖν φράξαντας ἐν κύκλῳ τοῖς ὄπλοις· τὰς τε δολιχὰς καὶ τὰ δόρατα ἀπαιεῖν, ὡς δεῖ τὸ πρῶτον, γυμνοὶ τε πρὸς ὠπλισμένοις καὶ ὀλίγοι πρὸς πολλοῖς μὴ μάχοντο. ἐπεὶ δ' αὐτοῖς ὡς τῶν σαγηνύσας ἐπὶ τὸν ὄπλων, δορυαλώτοις εἶχε, μεγάλη βοήθη καὶ θυμοειδὴ τῷ πνύματι ἔλεξε πρὸς αὐτοῖς τοιαύτη,

Ὅτι μὲν ὑμῶν καὶ σοφία κρείττω ἐστὶν ἢ αὐτῶν, καὶ δυναμὶς στρατῶν, ἔσθ' ἡμῶν ἢ ἡμετέρας, ἔργω ὁρατέ. εἰληφθε γυνῶν ἡμῶν, καὶ ἀκοινίτη γέ εἰσάλωκατε· ἐστὶ δ' ἐμοὶ ὁ, πὸς ποτ' ἀνύμας δρᾶσαι θελήσω, καὶ πρὸς αὐτὴν ἡδὴ δύματα τ' ἡμετέρας ἐξουσίας. εἰ μὲν ἔν ὑμεῖς πρὸς τὰ πολυμηδρὰ πρῶτα ζητεῖτε, ἔστι δ' ἐστὶν ὑμῶν δὲ κίβητι τ' ὅππῃ θεομῶν ἀξίαν τ' περὶ ἀγαθῶν. σεμνὸν προσβύπτω δὲ βασιλέα χρῆσον, ὃν ἐχέτω σῶζειν τὸν δορυφορεῖν, ἐφονεύσατε τ' Ῥωμαίων ἀρχῶν, ἐνδοξὸν ἔσθαι αἰεὶ, καὶ οἱ πρὸς γονοὶ ἢ δὲ ἀνδρείας ἀναρέτης ἐκτήσαντο, ἢ δὲ ἀρχῶν διεδέξαντο, ταύτην ἀρχῶν καὶ ἀπῶν, ὡς περὶ τῶν ἰδιωτικῶν κειμηλίων, ἐπ' ἀρχῶν κατηλλάξατο. ἀλλ' ἔσθ' αὐτῶν, ὃν ὅπως ἀρχοντα

vt relictis inter castra armis, *exeāt pacatorum habitu : quales procedere in pompam aut ludos celebrare consueuissent : iurētque in Seueri nomen, ac spē sibi optimam proponentes, prætō sint vt nouum imperatorem comitentur. His creditis, milites, suafu quoque tribunorum, relictis armis, pomparum habitu laureati processerunt. Sed vbi ad exercitū Seueri peruenerunt, nuntiato iam adesse, iubet in cāpum conuenire frequētes, quasi salaturus ac perbenignē accepturus vniuersos. Enimvero quum ad tribunal principis accessissent, vnanimiter acclamantes, dato repentē signo comprehenduntur. ita enim praeceperat Seuerus, vt quum stare pendentes eos ab ore principis vidissent, circuirent vniuersos milites sui more hostium, neminemque vulnerantes aut pulsantes, tantum orbe facto clausos in medio continerent, pila duntaxat intendentes & hastas: vt scilicet metu vulnerum, nudi resistere armatis, paucique plurimis minimē auderent. Quos vbi velut indagine armorum cōclusos captiuosque habuit, magna voce ac turbido spiritu, ita ad eos verba fecit,

Superari vos à nobis *vel sapientia, vel viribus, vel etiā numero, re ipsa videtis. Capti estis quamfacillimē, ac nullo ferme negotio tenemini. Quid futurū de vobis sit, in mea manu est : iā scilicet victimæ hīc statis obnoxia nostro imperio. Si sceleri vestro debitum quærat supplicium, nunquam sanē inuenietis. sanctissimum illum senem, imperatoremque optimum, seruandum tuendumque vobis, ipsi occidistis: Romanum imperium perpetua clarum gloria, *quod maiores nostri aut virtutis aut nobilitatis nomine suscipiebāt, hoc vos turpiter fædēque, velut aliquid ex priuatorum instrumento, [quasi sectores] vendidistis. Ac ne eum quidem ipsum quē sic ad imperiū produxeratis,

exeat pacifico habitu, sicut sacrificante aut festum aliquod celebrante imperatore in pompam ante illū procedere consueuisset. iu. in S. n. & bonam spem concipientes veniant vt Seuerum stipatur. His cred.

Nos solertia, & vīribus exercitus, (uel, copias) & auxiliarium multitudine vobis superiores esse, re ipsa videtis. Facile quidem certe & absque vllō certamine capti estis.

quod maiores nostri aut strenuitate quæ à virtute proficisceretur, comparauerūt, aut nobilitatis ergo per successionem obtinuerunt, hoc vos turpiter & ignominiosē, velut aliquid ex priuata supellestiale, argento commutastis. Ac ne eū quidem ita principem elegeratis, custodire aut seruare potuistis, sed ignauē prodidistis.

Scribo, ἔστι δὲ ἐμοὶ &c. Est, inquit, in mea potestate vos vt libuerit tractare.

Magis placeat, τὸν σεμνὸν παρ. id est, illū venerabilem senem.

seruare saltem ac defensare ausi,
 homines timidissimi prodidi-
 stis. Ob hac igitur crimina ac
 facinora vestra mille vobis de-
 bentur mortes, si quis par noxae
 supplicium studeat petere. Pro-
 inde quid vos æquum pati sit,
 sanè videtis. *Ego tamen sangui-
 ne abstinēbo, neque vestras imi-
 tabor manus. Sed quoniam ius
 fasque negat stipari à vobis iam
 principem, violato iureiurando,
 ac manibus ciuili & imperato-
 rio sanguine pollutis, proditá-
 que fide custodiáque: animas
 quidem & corpora vobis nostra
 largietur humanitas: porro mi-
 litibus meis ita præcipio, recin-
 gant vos, ac vestimentis exutos
 militaribus nudosque dimittát.
 Vobis autem sic impero, disce-
 datis quam longissimè: edico i-
 tem iuróque ac denuntio, capite,
 pœnas daturum si quis vestrum,
 posthac intra ceterisimum ab vr-
 be lapidem conspicietur.

His imperatis, euestigio mili-
 tes Illyrici concurrunt, breués-
 que illos gladiolos detrahunt,
 quos auro argentóque ornatos,
 in vsum pompæ suspensos habe-
 bant: tum zonis, vestitúque &
 cæteris militiæ insignibus per-
 vim ablatis, nudos ad vnum ex-
 autoratósque dimiserút. Enim-
 vero illi, proditos se vidētes at-
 que astu captos, patientiam sci-
 licet præstabant. nam quid a-
 gerent nudi aduersus armatos,
 pauci aduersus plurimos? Dis-
 cessere igitur complorantes se-
 se, * concessámque salutem lo-
 co muneris interpretantes: per-
 tæsi tamen ac dolentes quòd in-
 ermes egressi capiendos se tur-
 piter ignominioséq; obtulerát.

Vfus item alio consilio *Castro*
 Seuerus est. quippe metuens ne
 recincti exautoratíque, deplora-
 tis rebus, rursus castra repe-
 rent, resumeréntque arma, præ-
 missos aliis itineribus ac semitis
 electissimos quosque & explo-
 ratissimos suorum militum, iu-
 bet clanculum vacua castra ir-
 rumpere, armísque ipsorum oc-
 cupatis excludere redeuntes.

πεισθέντες αὐθροὺν κενόν, καὶ τὰ ὄπλα καταλαβόντες, εἰ ὅπισθεν, ἀποκλείσασμεν

ἔιλεσθε, φυλάξαι ἢ σῶσαι ἡδυνήθητε,
 αἰανδρως ἢ παρδάκαπε. ὅπῃ τηλικύ-
 ποις δὴ ἀμδρτήμασί τε καὶ ὀλμήμασι
 μωείων ἀξιοί θανάτων, ἡ ἡς οἰ-
 σαὶ δέλοισι πῶ ἀξίαν ἡμφοείαν, ἐστὶ.
 ἀλλὰ ἡ μὲν χεὶρ παθὴν ἡμᾶς, οἰεῖτε. εἰ-
 γρὸ δὲ φείσομαι μὲν ἡμῶν, ὡς μὴ φό-
 βῶσιν. οὔτε τὰς ἡμετέρας χεῖρας μι-
 μήσομαι. ἐπεὶ δὴ μήτε ὄσιον, μήτε δί-
 καιον, ἐπὶ βασιλέα ἡμᾶς δορυφορεῖν,
 καὶ ἐς τὸν ὄρκον ἀσεβήσαντας, καὶ ἐμ-
 φυλίω καὶ βασιλικῶ ἀίματι τὰς δε-
 ξιάς μᾶνάντας, πῶ τε πίσιν καὶ τὸ
 ἐχέγυον τῆς φρουρᾶς παρδόντας. τὰς
 ἡ ψυχὰς καὶ τὰ σῶματά, δῶρον τῆς ἐ-
 μῆς φιλανδρωπίας. ἔξετε τοῖς τε παρ-
 ειληφόσιν ἡμᾶς στραπώταις κελθύω
 ἀποζῶσά τε ἡμᾶς, καὶ ἀποδύσαντας εἰ-
 πνας παρῆκαθε ἐσθῆτας στραπωλικὰς,
 γυμνοὺς ἀποπέμπειν. ὄρα γὰρ ἔλω τε
 ἡμῶν ἀπιέναι ὡς πῶρῶτά τε τῆς Ρώ-
 μης. ἀπειλά καὶ δίομνυμα καὶ παρῶ-
 γορβύω, κολασθήπεσθαι κεφαλικῶς, εἰ
 ἡς ἡμῶν ὄντος ἐκαποσὸς σημεῖου ἀπὸ
 τῆς Ρώμης φανείη.

Ταῦτα κελθύσαντες αὐτῶ, παρῶ-
 δραμόντες οἱ Ἰλλυρικοὶ στρατιῶται, τὰ
 τε ξιφίδια παρῆκαρῶσιν αὐτῶν ἀ πα-
 ρῆώρλιω, τὰ δὲ ἀργυρεῖω καὶ τὰ χρυσῶ
 εἰς πομπὴν κεκοσμημένα τὰς τε ζώνας
 καὶ τὰς ἐσθῆτας, καὶ εἰς τὸ σύμβολον
 ἔφερον στραπωπικόν, ἀφαρπάσαντες,
 γυμνοὺς ἔξεπέμπον. οἱ δὲ ἡπείκον,
 παρῶδεδομῆοι, καὶ σοφίσματι ἐαλα-
 κότες. πῆ γὰρ ἐκὼ δρᾶσαι γυμνοὺς
 παρῶς ὀπλισμένους καὶ ὀλίγοις παρῶς
 πολλοῖς; ἀπῆεσαν δὴ ὀδυρόμνοι καὶ ἡ-
 γάπων μὲν πῶ δούξασθαι σωτηρείαν, με-
 τεγῆρῶσκον ἢ ὅπῃ τὰ ἀνόπλιως ἐλθῆν,
 ἀίσχρως καὶ ἐφουβείως ἐαλωκότες.

Ἐκέχρητο δὲ ἑ ἄλλω ὁ Σεβῆρος σο-
 φίσματι. δεδιώς γὰρ μὴ ἄρα μετὰ τὸ
 ἀποζωδιῶσαι, ἐν ἀπογηῶσθαι γυμνοὺς,
 ἀναδράμωσιν ὅπῃ τὸ στρατόπεδον, καὶ
 τὰ ὄπλα ἀναλάβωσι, παρῶπεμψῆ λο-
 γάδας ὅπῃ λέκτοις, ὅσους γυμνασιτάτοις
 ἡπίσατο, δι' ἐτέρων ὀδῶν καὶ ἀστρα-
 πῶν ὡς λαθόντες τὸ, τε στρατόπεδον ἐ-

Ego tamen vobis
 parcam, ita quidē
 certè vt nō inter-
 ficiam: neque ve-
 stras imitabor ma-
 nus: quoniā verò
 ius fasque n.

Scribo, ἐπὶ δὲ
 μήτε ὄσ. ὄσ.
 ἀλῆκατο ρὸστ,
 τὰς μὲν ψυχὰς
 ὄσ, τοῖς δὲ
 παρῆκαθε.

For. καὶ ἀπειλά
 nel potius, ἀ-
 πειλά γὰρ καὶ δὲ

Scribo λογά-
 δας καὶ ὅπλι-
 κτους.

αὐτοῖς. Νικητὸν δὲ τούτων ἔδοσαν οἱ
τῷ Περπίνακός φονεῖς.

¶ Οὗτος Σεβήρος σὺν παντὶ τῶν λοι-
πῶν στρατῶν ὠπλισθέντων εἰς τὴν Ρώμην
ἀφικνεῖται, ἐκπληξίν τε καὶ δέος, ἅ-
μα τῶν ὀφθαλμῶν, τοῖς Ῥωμαίοις ἐνέ-
βαλε, τοῖς οὕτω τεπολυμυδροῖς τε καὶ
ἄτυχοῦσιν ἔργοις. ὁ δὲ δῆμος καὶ ἡ
σύγκλητος δαφνηφοροῦντες ὑπεδέ-
χοντο, προσέτον ἀνδρώπων καὶ βασιλέων
ἀειμνήσι τε καὶ ἀκονιστῶν ἑστώτα κα-
τωρθώματα. πάντα γὰρ ἐν αὐτῶν ἔδω-
μάζετο, μάλιστα δὲ τὸ ἀγχινοῦ τῆς
γῆρας, τὸ τε τῆς πόλεως γυμνασίον, καὶ τὸ
εἰς τὰ τελευτώδη ἅμα τῶν θαρράλεων
εὐελπί. ἐπεὶ τῶν δὲ δῆμος αὐτὸν
ὑποδέξασθαι ἀφῆμυσεν, ἢ τε σύγ-
κλητος ὅτι τῆς πόλεως εἰσοδοῖς
προσηγρόθεν, ἀνελθὼν εἰς τὸ τῷ Διὸς
πέδον καὶ θύσας, ἐν τε τοῖς λοιποῖς ἱε-
ροῖς νόμῳ βασιλικῶν καλλιερήσας,
ἀπῆλθεν εἰς τὰ βασιλεία. τῆ δὲ ὅτι-
ούση κατελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον, λό-
γους ὅτι περὶ πάντων καὶ χριστῶν ἐλπί-
δων μεσοῖς ἐποιεῖτο πρὸς πάντας, καὶ
κοινῆ καὶ ἰδίᾳ δεξιούδης· λέγων ἡ-
κειν ἰδίᾳ ἐκδικῶς τῷ Περπίνακός φόνου,
τὴν δὲ ἀρχὴν παρέξειν καὶ εἰσοδὸν ἀρι-
στοκρατίας. μήτε ὅτι ἀκρίτον ἵνα φονεῖ-
θῆσεται ἢ δημολυθῆσεται, μήτε συκο-
φαντοῦτος ἀπέξειται· ἀλλὰ ἑσπυτά-
τῳ ἀδαιμονίᾳ τοῖς ἀρχιδόμοις πα-
ρέξειν, καὶ πάντα προσέξειν εἰς ζῆλον
τῆς Μάρκου ἀρχῆς· ἐξείν δὲ τῷ Περπί-
νακός οὐ μόνον ὄνομα, ἀλλὰ καὶ τὴν
γῆμιν.

Τοιαῦτά ἵνα λέγων, ὑπεηγάγετο
τοῖς πλείοσι εἰς εὐνοίαν, καὶ πῖστιν ὧν
ὑποισχεῖτο. ἦσαν ὅτι ἵνα ἐς τῶν προσβυ-
τέρων, καὶ γωριζόντων αὐτῶν τὸν ἔθ-
πον, οἱ προσύλεγον λαθάνοντες, ὅτι ἄ-
ρα εἴη ἀνὴρ πολυῆθος πῖς, καὶ μετὰ
τέχνης εἰδὼς προσφέρειν πρὸς ἅμα-
σιν ὑποκρίνασθαι τε καὶ προσποιή-
σασθαι πάν ὅποιον, ἰκανώτατός ὅστιν
ἀνύσας, καὶ τὸ χρεῖσθαι καὶ τὸ λισ-
τελεῖν αὐτῶν. ὅτι πρὸ ἔργῳ καὶ ὑστερον δε-
δεικται.

Hanc igitur poenam Pertinacis
interfectores dederunt.

¶ Post hæc Seuerus cum toto
reliquo exercitu instructo ar-
mis, Romam petiit, attonitis me-
tuentibusque pariter primo cõ-
spectu Romanis, audaciamque
viri ac fortunam repetentibus
animo. Quem quidem senatus
populusque vniuersus laureati
exceperunt, primum scilicet ex
omnibus hominibus atque im-
peratoribus, citra sanguinem, atque
adeo citra puluerem, tanti effe-
ctorem operis. Omnia porro
mirabilia in illo, præcipueque
ingenij acumen, laborum tole-
rantia, rebûsque maximis aggre-
diendis bonam sibi spem pro-
ponens audacia. Postea verò
quam cum populus faustis accla-
mationibus suscepit, & senatus
[vniuersus] ad portas vrbs con-
salutauit, in ito Iouis templo, fa-
ctaque re diuina, reliquisque ite
sacris ædibus de more consalu-
tatis [nouissimè] ad domum im-
peratoriam se recepit. Postridie
verò curiam iniit, ibique placi-
dus orationem habuit plenam
optimæ spei: simul omnes publi-
cè priuatimque benignè comple-
xus, venisse in urbem aiebat vt
occisum Pertinacem vlcisceretur:
daturumque operam vt status
optimatum fundameta se prin-
cipe iacerentur: nullum nisi iudi-
cio damnatum, capite bonisve
multatum iri: nõ passurum de-
latores: sed summam felicitatem
sibi præbiturum: æmulum se Mar-
ci futurum gerendo imperio: ne-
que solùm Pertinacis cognomẽ,
sed metem quoque habiturum.

In hanc sententiã verba faciẽs
fauorẽ sibi fidemque eorum que
pollicebatur, a plerisque concilia-
bat. Quidam tamen è maioribus
nato, qui cõsuetum ipsius habe-
rent ingenium, iam tum clancu-
lum reliquis prædicebant, versip-
ellem hunc esse hominẽ, nihil
non astu & arte tractantem, si-
mulatorem dissimulatoremque
idoneum: nihil pensi habentem
dum id efficeret quod vsui sibi
aut emolumento crederet fore.
quod seniorum iudicium haud ita
multo post euetus cõprobaui,

Rom. ob ea que
tãto cum successu
ausus esset. Cate-
rum populus ac se-
natus eum l. exci-
piebant: qui pri-
mus ex om. hom.
& imper. citra
sang. atque adeo
citra certamen res
suas ad tam felicẽ
exitum perduxif-
set. Omnia enim
in illo admiratio-
ni erant: sed potif-
simum ingenij pro-
ptitudo, & gene-
rositas laborum
atque in iis que
audebat, coniuncta
audaciæ spes bo-
na. Vel, robori ani-
mi coniuncta spes
bona. Laborum au-
tem generositatem
vocat generositatem
in tolerandis labo-
ribus, & quasi di-
cas generosam
quandam laborum
tolerantiam: aut ge-
nerosum in illis sus-
cipiendis animum.

domum imp. con-
scendit. Post. ve-
rò quum in curiam
descendisset, ora-
tionem valde mo-
destã & bonæ spei
plenam habuit a-
pud omnes. Sed
hic interpr. πάντας
cum seq. iungit, tã-
quam legens, καὶ
πάντας (vel ἀμὰ ὅ-
πάντας) itẽ ἐλεγε
ἡκειν.

Φον. συκοφαν-
τουῦτος πινὸς
ἀπέξειται.
Scribo βαθυ-
τάτῳ εὐδ.

συρίων He-
rod. scripsisse,
προσπ. παύ ο-
σίου ἰκανώ-
τατός ἐστι, καὶ
αὐτοῦ κατὰ
τὸ χρ.

Igitur Seuerus paucos in vrbe dies moratus, dato plebi vberissimo congiario, donatissime abunde militibus, & ex iis robustissimo quoque in locum exautoratorum delecto ad imperii custodiã, statim ipse in orientem profectionem parat: cunctante Nigro adhuc & supino, atque Antiochenis deliciis vacante, ratus properadum sibi, vt inexpectatus imparatum opprimeret. Edicto igitur militibus vt ad iter se accingerent, contractisque vndique copiis, ac delectu iuniorum tota Italia habitato, simul reliquiis Illyrici exercitus quæ in Thracia remanserãt occurrere iussis, neque secius ingenti classe coacta, completisque armato milite totius Italiae triremibus, ingentes sibi omnis generis copias incredibili celeritate cõparauit. siquidem haud exiguis viribus sibi esse opus intelligebat aduersus nationes partem orbis Europæ oppositam incolentes, quæ scilicet vno ordine omnes Nigri sequebantur auspicia. Ad hunc igitur modum bellum Seuerus instruebat.

Cæterum prouidus homo ac sobrius nonnulla suspicione tenebatur de Britannicis exercitiis, maximis videlicet pugnacissimisque, quibus præerat vniuersis Albinus, senatorii patritiisque generis vir, summis opibus ac deliciis innutritus. Hunc sibi igitur Seuerus astu ratus adiungendum, ne scilicet diuitiis, genere, exercitiis, famaque nominis, magnis ad concupiscendum imperium facibus, instinctus, summam sibi rerum posceret, Romamque haud procul à Britannia distantem, se bellis orientalibus implicito, occuparet: statuit eum specie quadam honoris inescare: leuem alioquin & simplicem, tunc verò etiã iuranti multa per literas credentẽ. Quare eum cæsarem appellans, spem cupiditatemque hominis

γνώριον χαῦνον ἢ ἀπλοικώτερον, τότε ἰκαί πολλά διαγραμμαίων ὁμόστανται πρὸς Σεβήρωπις ὕσαντα. Καίσαρα ἰκαί τὸν ἀποδοκίμει, φθασας αὐτὸ πρὸς

Διατείψας οὖν ὀλίγον χρόνον ὁ Σεβήρος ἐν τῇ Ρώμῃ, καὶ νομας ὄπτιδιδούς πρὸς δῆμῳ, μεγαλοφρόνως τε ὄπτιτελέσας, τοῖς τε στραπώταις πολλὰ δωρησάμενος, καὶ τοῖς ἀκμασιπᾶσι ὄπτιλεξάμενος ἐς τὸ δορυφόρος εἶναι τῆς βασιλείας, πρὸς τῷ ἀπέζωσάμενος, ὄπτι πρὸς αἰαπλιῶ ἠπείχετο. ἔπειθ' ἐμέλλοντος καὶ ἰσχυράζοντος τῷ Νίγρου, τῇ τε Ἀνποχίᾳ ἐν τρυφῶντος, ὄπτισηναί μινδὲ προσδοκῶμενος ἠθέλεν, ὅπως ἀπαρῆσκαλον αὐτὸ λάβοι. τοῖς τε οὖν στραπώταις ἐκέλευσε πρὸς σκευάζεσθαι πρὸς πρὸς ἐξοδόν, σιωκρότει τε ἢ πανταχόθεν στρατῶμα, ἔκτε τῷ κτ' ἰταλίαν πόλεων νεαίας μεταπεμπόμενος καὶ στρατῶων, εἰ τὸ πρὸς ἐν τῷ Ἰμυρικῷ τῷ στραπωπικῷ λείψανον κατελθόν ὄπτι Θράκῃ, ἐκέλευεν αὐτῷ σιωτυχεῖν. ἔξήρτυε ἰσόλον ναυπικόν, καὶ πάσας τὰς κτ' ἰταλίαν τελεῖρεις ὄπτι τῷ πληρώσας ἔξέπεμπε. πολλή τε αὐτῷ καὶ πανπεδαπὴ δυνάμεις μέγιστον τὰς σιωεσκευάσθη ἠδὲ γὰρ οὐ μικρὰς δυνάμειως δεόμενος πρὸς πᾶσαν πρὸς ἀπικειμένῳ ἠπειρον Εὐρώπῃ τὰ Νίγρου φρονούσαν. τὰ μὲν δὲ πρὸς τὸν πόλεμον γυναίως ἀρέπιζεν.

Ἄπε ἰκαί τῷ ἀνὴρ προσηγῆς τε καὶ νήφων, ἰσχυρῶς ἐν Βρετανία δυνάμιν, πολλῶν τε οὖσαν καὶ μέγιστην, ἀνδρῶν τε μαχημάτων. ἠρχε δὲ αὐτῆς πάσης Ἀλβίνος, ἀνὴρ τὸ μὲν γῆρος, τῷ ἔκ τῷ συκλήτου ἀπαπειδῶν ἐν πλάτῳ ἰκαί τρυφῇ ἐκ πατέρων ἀνατραφεῖς. τῶτον τῶν ἰσχυρῶν ἠθέλησεν ὁ Σεβήρος σοφίσματα προλαβῶν οικειώσασθαι, μήπως ἄρα τῶν αὐτῶν ἐχῶν ἐναύσρατα εἰς βασιλείας ὄπτι θυμίαν, γάρρῳ ἠπλάτῳ ἔχῃ, δυνάμει τε στρατῷ, γνώσῃτε τῷ πρὸς Ρωμαίους, ὄπτι

ἰκαί τῷ πρὸς Ρώμῃ, καὶ πρὸς Ρώμῃ ἔπολύ πᾶφρασαν, ἐκείνη κτ' ἰκαί ἀναπλιῶ ἀποληθέντος, ἰσχυροποίησται. πρὸς τῶν πρὸς ποιεῖται δὲ λεαζῆ τὸν ἀνδρωπον, καὶ ἄλλως μὲν ὄντα πρὸς

Nam cunctante adhuc N. ac supinè & socorditer se gerente, atque Ant. deliciis indulgente, superuenire inexpectatus volebat, vt imp. oppr.

Scriba ὄπτιδὲς τῷ δ. ὄπτι seq. αὐτῷ vide annot.

Aut reddat uocula, aut post eam deest uerbum.

Male iungit Polit. λείψανον cum ὄπτι Θράκῃ. vide annot.

Εστ. τῷ πρὸς Ρώμῃ.

ἠὶς ἠνοση ἰκαί in ἠητησε.

ἐλπίδα.

ἐλπίδα ἔτι πῶς ἂν ἐπιθυμίαν τῆς τῆς ἕξ-
 σίας κοινωνίας. ὁπισέλει ὃ αὐτῷ φι-
 λικώτατα γράμματα δῆθεν, ἱκετῶν
 ἐπιδοῦναι αὐτὸν εἰς τὴν ἀρχῆς φρον-
 τίδα. δεῖσθαι γὰρ αἰδρὸς ἀγροῦ, καὶ
 τοιούτου, πῶς τε ἡλικίαν ἐπιμαζόν-
 τος, αὐτὸν ὄντα πρεσβύτην, καὶ ὑπὸ
 νόσου ἀρήριπδος ἰατροῦ μόνον, ὅτι τε
 παιδῶν αὐτῷ ὄντων πάντων νηπίων. οἷς
 πεισῶσας ὁ Ἀλβίνος, πῶς πικρῶς ὑπε-
 δέξατο ἀσπαστῶς ἀγαπήσας ἀνθυμά-
 χης καὶ κινδύου λαβεῖν ταῦτα ὧν ὠ-
 ρέγετο. ὁ δὲ Σεβήρος ἔπειθ' αὐτῷ σύλ-
 κητὸν τὰ αὐτὰ ἀνενεγκῶν (ὡς αὐτὸν μάλ-
 λον αὐτὸν εἰς πίσιν ὑπαγάγειν) νο-
 μίσματα τε αὐτῷ κοπῆναι ἐπέτρεψε,
 ἔπειθ' αἰδριάντων ἀναστάσει ταῖς τε λοι-
 παῖς ἡμεῖς πῶς δοῦσαν χρῆν ὁπι-
 σῶσαι.

Ἐπεὶ ὃ αὐτῷ τὰ πρὸς τὸν Ἀλβίνον
 διὰ σοφίας ἀσφαλῶς εἶχεν, οὐδέ τι
 δέος ἔτι ἀπὸ Βρετανίας, πό, τε Ἰλυρι-
 κὸν σθένος αὐτῷ πάν εἶχε. διοι-
 κῆσαι νομίζων πάντα λισιτελῶς τῆ
 εἰαυτῷ ἀρχῇ, ὅτι τὸν Νίγηρον ἠπέγετο.
 τῆς μὲν οὐκ ὁδοιπορίας τοῖς σταθμοῖς, ἔ-
 πα καὶ ἑκάστη πόλιν αὐτῷ λεχθέν-
 τα, ἔπειθ' αἰδριάντων ἀναστάσει ταῖς τε λοι-
 παῖς ἡμεῖς πῶς δοῦσαν χρῆν ὁπι-
 σῶσαι. πολλὰς φανῆσαι, χροῖα τε ἑκάστη καὶ
 πρῶτα ἄλλοι, καὶ τὸν ἑκάτερον πε-
 σόντων ἀριθμὸν σραῖωτῶν ὅτι ταῖς μά-
 χαις, ἰσορίας τε πολλοὶ συγγραφεῖς ἔ-
 ποιητὰ μέτρων πλατύπερον συνέτα-
 ξαν, ὑπόθεσιν ποιούμενοι πάσης τῆς
 παραματίας τὸν Σεβήρου βίον. ἐμοὶ
 ὃ σκοπὸς ὑπὸ ἀρχῆς, ἐπὶ ἑβδομήκοντα
 παραξίς πολλῶν βασιλέων συνάξαν-
 τι γράψαι, ἀς αὐτὸς οἶδα. τὰ κορυφαί-
 οτατα τῶν τε, καὶ συντέλειαν ἔχοντα τῶν
 καὶ μέρος πεπραγμένων Σεβήρω, ὅτι
 τοῖς ἕξ ἡμεῖς διηγήσομαι οὐδὲν οὔτε πρὸς
 χρῆν εἰς ὑψὸς ἕξαιρων, (ὡς πρὸ ἐποίη-
 σαν οἱ κατ' ἑκείνον γράψαντες) οὔτε
 πρῶτα λέγων εἶναι λόγου ἔπειθ' ἡμῶν
 ἀξίον.

anticipat potestate participan-
 da. Mittit item plenas humani-
 tatis literas, obsecrans ut ipse
 [potissimum] curam suscipiat
 imperii: opus esse viro aliquo
 nobili, & ætatis integræ, qualis
 ille foret: se iã senem, morbó-
 que articulari affectum, natos,
 adhuc infantes. Quibus credi-
 tis Albinus honorem libenter
 suscepit, letus citra pugnam aut
 discrimen vllum compotem se
 voti factum. Cæterum Seuerus
 (quo omnia credibilia forent)
 iisdem illis ad senatum
 relatis, nummisque imagine
 eius percuti iussis, statuisque
 erectis, simul aliis collatis hono-
 ribus, fidem gratiæ suæ fecit.

* Quæ postquam sapienter
 ab illo *aduersus Albinum* pro-
 uisa sunt, nullo iam ex Britan-
 nia impendente metu, collectis
 in vnum circa se Illyricis exer-
 citibus, * reliquisque rebus ex
 usu comparatis, copias aduer-
 sus Nigrum educere institit. I-
 gitur quibus locis itinere illo
 remoratus sit, quæ apud quam-
 que ciuitatem verba fecerit,
 quæ signa diuinitus apparue-
 rint, regiones item peragratas,
 conflictusque & vtrinque cæ-
 sorum numerum, cū plerique
 historiæ autores, tum maximè
 poetæ versibus suis vberrimè
 sunt exequuti, materiã totius
 operis, ipsam denique Seueri
 vitam deligentes. Mihi autem
 propositum est septuaginta an-
 norum res quas habeam cog-
 nitissimas sub diuersis princi-
 pibus gestas, in vnum corpus
 comprehensas, literarum mā-
 dare monumentis. Quocirca
 excellentissima & præcipua
 quæque rerum à Seuero gesta-
 rum, deinceps persequemur:
 neque ad gratiam vero quip-
 piam affingentes, (quod fecisse
 videmus qui illa ætate scripti-
 tarunt) neque tacitum præter-
 euntē siquid modò mentione
 dignum memoriæque videbitur.

h. j.

Vbi autē eius so-
 lertia res aduersus
 Albinum in tuto
 collocatæ fuerunt,
 nullo iam ex Br:

quum omnia ita
 geri existimaret
 ut suo imperio ex-
 pediebat, cop. ad-
 uers. N.

HERODIANI HISTORIE DE IMPERIO POST MARCUM,

LIBER TERTIVS.

ΗΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ

ΜΑΡΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΕΙΣΘΕΛΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

SUPERIORE libro, Pertinacis interitum cedemque Iuliani, simul profectiōnem Severi ad urbem, susceptamque mox adversus Nigrum expeditionem edocuimus. Enimvero Niger, ubi Romā à Severo occupatam, ipsum à senatu appellatum imperatorem, nihil tale expectans, audiuit, præterea omnem Illyricum exercitum contra se, *αιάσque* pedestres navalésque copias educi: perturbato, vehementer animo, monet prouinciarum præfides, aditus omnes portusque custodiant: mittitque rogatum auxilia ad Parthorum, Armeniorum, atque Atrenorum reges. Cui quidem Armenius neutras se partes suscepturum respondit, * tantum res suas defensurū Severi aduentu: Parthus autem, satrapis imperaturum per epistolas uti copias, congregarent. ita enim facere consuevit bellum comparaturus. siquidem mercenarios milites atque ordinarios exercitus Parthi nullos habent. Ex Atrenis autem sagittarii auxiliares venerūt, missu regis Barsemii, qui tum in eis regionibus imperitabat. Reliquas omnes copias è militibus qui aderant, [potissimum] conflavit: plurimis etiam è populo, maximèque Antiochenis, cum ætatis leuitate tum ipsius Nigri studio impulsis, *αιάque* audacius quàm prudētius nomina dantibus.

Sed & Tauri montis angustias ac prærupta loca muro valido Niger, munimentisque obstruebat: ratus, montem illum imperium, magnum orienti propugnaculum futurum. siquidem Taurus inter Cappadociam Ci-

Tὸ μὲν δὴ Περπίνακος τέλος, καὶ Ἰουλιανοῦ καὶ Σαίρεως, ἢτε Σεβήρου εἰς τὴν Ῥώμην ἀφίξις, ἢτε ὅτι Νίγρον ἔξοδος, ἐν τῷ περὶ τούτου συγγράμματι δεδήλωται. ὁ δὲ Νίγρος, ἐπεὶ ἠγάθη αὐτῷ μηδὲν ἐπιούτων προσδεχόμενος, κατειληφὼς μὲν τὴν Ῥώμην ὁ Σεβήρος, ὑπὸ τε τῆς συκλήτου αυτοκράτορος αἰαγορῶν, ἀγρον δὲ πάντα ἐπ' αὐτὸν πῶν Ἰμμερικῶν στρατῶν, πεζῶν τε καὶ ναυτικῶν δύναμιν ἄλλω ἐν μεγίστῃ παρεσχίλω, διέπεμπε τε καὶ ἔθνη πρὸς τοὺς ἡγεμόνοις, πᾶσι τε εἰσόδους πᾶσαι καὶ λιμῆας φυλάττειν κελύων. ἐπέμπε δὲ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Γαρδυαίων τε καὶ Ἀρμενίων καὶ Ἀτρωαίων, *συμμάχοις αὐτῷ*. ὁ μὲν οὖν Ἀρμενίος ἀπεκρίνατο μηδετέρῳ συμμαχήσειν, ἀγαπητῶς δὲ τὰ ἑαυτοῦ φυλάξειν, ἢ δὴ προσόντος Σεβήρου. ὁ δὲ Πάρδαϊος ὅτισελεῖν ἔφη τοὺς σαβάραις, δυνάμιν ἀδροῖζειν. οὕτω γὰρ εἶωθεν ὀπηνίκα αὐτῷ δεινῆ στρατῶν συλλέξαν, τῷ μὲν ἔχον μισθοφόρους καὶ σιωεσὸς στρατιωτικόν. Ἀτρωαῖοι δὲ ἦλθον αὐτῷ ἑξόται σύμμαχοι, πέμψαντος Βαρσημίου, ὃς τῷ πόπῳ ἐβασίλευε. τὸ δὲ λοιπὸν στρατιωτικὸν ἡδροῖζειν ἐκ τῶν ἐκεῖ στρατοπέδων πᾶν. πλείοσι δὲ καὶ τῶν δημοτῶν, τῶν Ἀντιοχείας μάλιστα, ὑπὸ κουφότητος, νεανία, καὶ τῆς περὶ τὸν Νίγρον αουδῆς, ἐπέδωσαν αὐτοῖς ἐς στρατείαν: *προσπετῶς μᾶλλον ἢ ἐμπείρως* τῶν ποιοῦντες.

Ἐκέλευε δὲ καὶ τῶν Ταύρου ὄρους τὰ στενά καὶ κρημνώδη διαφραττειν ἄλλοις τείχεσι τε ἐρύμασι: *περὶ βλημα ὄχυρόν νομίζων* τῶν ἐν τῇ ἀναβολῇ ὁδῶν, τὸ δὲ βατὸν τῶν ὄρους. ὁ γὰρ Ταῦρος μεταξὺ τῶν Καππαδοκίας

Sed boni consulturum si sua defenderet, iam aduenzante Severo:

Scribo συμμαχίας.

ἐν Κιλικίας, διακρίνει τὰ τε τῆς ἄρκτω
 ἐν τῇ ἀνατολῇ ἔστιν περὶ σκεῖνδρα.
 περὶ περὶ τε καὶ στραπὼν περὶ καὶ
 ληψιδρόν τὸ Βυζάντιον, πόλιν τῆς
 ὅτι Θράκης μεγίστην τότε καὶ ἄδαι-
 μονα, πλήθους τε ἀνδρῶν καὶ χερμαίων
 ἀκμαζούσαν. κειμένη γὰρ ὅτι τῆς σενο-
 τῆς τῆς Προποντίδος πορθμῶν, περὶ
 σόδοις τῆς ἀπὸ θαλάσσης, τελῶν τε
 καὶ ἀλείας μεγάλως ὠφελεῖτο. γὰρ τε
 πολλὰ καὶ ἄδαιμονα κερτιδῶν, ἔξ
 ἐκατέρων τῆς σοιχείων πλείστα ἐκέρ-
 δανεν. ὅθεν πλὴν οὐσαν διωατωπάτιον
 ὁ Νίγρος περὶ καταλαβεῖν ἠθέλησε,
 καὶ μάλιστα ἐλπίζων διώαδα κω-
 λυεῖν πλὴν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐς πλὴν
 Ἀσίαν καὶ τὸν πορθμὸν διαβάσιν. πε-
 ρὶ περὶ τὸ τε γῆραιον τε καὶ μεγίστην
 ἢ πόλις τείχει, πεποιηδῶν μιλί-
 πυ λίθου, εἰς τετραγώνον εἰργασμέ-
 του. ὅσαυτῃ τε σωμαφεία καὶ κολ-
 λήσῃ, ὡς μηδὲν αἰεδοῦν τὸ ἔργον σὺ-
 θεπον, ἐνός δὲ λίθου πᾶν πεποιηδῶν.
 ἐπὶ γὰρ καὶ νῦν τὰ μένοντα αὐτῆς ἐ-
 ρείπια καὶ λείψανα ἰδόντι, θαυμάζειν
 ὄβρι καὶ πλὴν τέχνῃ τῆς πλὴν ἀρχῆν κα-
 τασκυβασάντων, καὶ πλὴν ἀρχῆν τῆς
 ὑπερον καθηρηκότων. ὁ μὲν δὲ Νίγρος
 οὕτως ἐξήρτυε τὰ κατ' ἐαυτὸν, περὶ
 μηδέσαστα καὶ ἀσφαλῆσαστα, ὡς
 ὤετο.

¶ Ὁ δὲ Σεβήρος ὡς ἐνὶ μάλιστα
 σὺ τῇ στραπῶν ἠπειγέτο, μηδὲν ῥαθυ-
 μία μὴ ἀναπαύλι νέμων. μαθὼν
 δὲ τὸ Βυζάντιον περὶ κατελιημμένον,
 καὶ εἰδὼς ὁχρῶτα τε περὶ γόμενον,
 ὅτι Κύζικον τὸν στρατὸν ἐκέλευσε
 διαβαίνειν. ὁ δὲ τῆς Ἀσίας ἡγεμόνος
 Αἰμιλιανὸς, ὃν πλὴν πένοιοιαι ἔστρα-
 τηγίαν ὁ Νίγρος ἐγκεχάεικε, μαθὼν
 ὅτι τὸν τὸ Σεβήρου στρατὸν,
 πλὴν ὅτι Κύζικον καὶ αὐτὸς ἐστράπε-
 το, ἄγρον τε στρατῶν πᾶσαν ἡ αὐτὸς
 σπεύλετο καὶ ἦν ὁ Νίγρος ἐπετόμοφι.
 ὡς δὲ σπεύβαλεν ἐκατέρωθεν τὰ στρα-
 τεύματα, μάχαι κερτερὰ γίνονται
 κατ' ἐκείνα τὰ χεῖρα, καὶ κρατεῖ τὸ
 Σεβήρου στρατόμα. φυγή τε πολλή καὶ ὅτι ἔφόνος πολὺ τῆς Νίγρου

liciámque dorsum erigens, na-
 tiones discriminat orienti ac
 septentrionibus subiectas. * I-
 dem Byzantium præsidio oc-
 cupavit, urbem Thraciæ ma-
 ximam felicissimámque, viri-
 búisque & opibus ea tempesta-
 te florentem. Quippe in angu-
 stissimo Propontidos constitu-
 ta freto, vectigalia piscatúm-
 que à mari accipit: simul agros
 possidens amplissimos vberri-
 mósq; ex utroque [velut] e-
 lemento *magnum* lucrum fa-
 cit. Visum igitur Nigro talem
 hanc urbem præsidii occupa-
 re, ut classes nauigiáque per
 eas angustias transgredi ex Eu-
 ropa in Asiam prohiberentur.
 Erat enim munita vrbs valido
 ingentique muro, qui * Milesio
 quadrato lapide constructus
 adeo tenui iunctura fuit, ut ne-
 mini compositum opus sed ex
 vno tantum perpetuóque lapi-
 de videretur. Ac nunc quoque
 ruinas ipsas reliquiásque quí
 videris, mireris utique vel eo-
 rum artificium qui primi ex-
 truxerunt, vel horum vires
 qui deinceps sunt demoli-
 ti. Ad hunc igitur modum
 Niger suas res * comprobat,
 prouidentissimo scilicet (ut i-
 pse putabat) tutissimóque con-
 silio.

¶ Caterum Seuerus quan-
 tum maximè poterat, cum
 suis copiis festinare, nullum
 desidiæ quietique locum re-
 linquere. Cognito autem præ-
 sidii teneri Byzantium, quod
 sciebat munitissimam esse vr-
 bem, * ad Cyzicum se con-
 uertit. Hoc intellecto, dux
 Asiæ Æmilianus, cui summam
 Niger totius belli maximúm-
 que imperium tradiderat, &
 ipse Cyzicum proficiscitur, &
 copias adducit vniuersas, qual-
 cunque aut Niger miserat
 aut ipse contraxerat. Sed vbi
 ventum ad manus, aliquot a-
 cerrimè editis præliis, victo-
 ria tandem penes Seuerum
 stetit, fuso fugatóque Nigri

Præmisit etiã ex-
 ercitu qui Byzan-
 tiu præoccuparet,
 urbem Thr. tunc
 temporis max. fe-
 liciss. ac multitu-
 dine hominú pa-
 riter ac pecuniarú
 pollentem.

Legisse videtur Mi-
 litu, aut legendu
 putauisse.

Polit. puto compa-
 rat scripsisse.

ad Cyzicu transi-
 re exercitu iuber.

h. ij.

exercitu, magna etiā eius parte trucidata. Itaque cōfestim fracti orientalium animi, Illyricianis autē spes ingens addita.

Neque defuere qui crederēt Nigri res initio statim, proditas ab Æmiliano, labefactatas fuisse. Cuius consilii duplicem afferunt causam: * alii, Nigro inuidisse, ferentē scilicet haud æquo animo si, quem [paulo antē] in Syria successorem habuisset, eūdē superiorem mox, atque adeo imperatorem dominūmque esset habiturus: alii, persuasum à liberis, patri per epistolas vitam salutēque suam commendantibus, quos Romæ inuētos Seuerus in custodia habebat. Siquidem hoc quoque vsus est prouidentissimo consilio. Mos fuerat Commodο retinere apud se liberos eorum qui ad regendas prouincias cum imperio proficiscerentur, quasi obsides quosdam beneuolentiæ illorum fideique. Igitur Seuerus, quum primum est imperator appellatus, superstite adhuc Iuliano, * misit furtim qui suos liberos ex vrbe subducerent, ne in alterius essent potestate. Cæterū ipse, quum primum Romam ingressus est, comprehensos omnes ducum liberos, cæterorūmque item quicunq; munus publicum in oriente Asiaque tota obirent, atque in custodia datos, secum retinebat, quò per ea quasi pignora Nigri ducibus persuaderetur uti illum, desiderio salutis liberorū, proderent: aut certē si in fide permansissent, liberum sibi relinquerent cæde filiorum quos vellet vlcisci.

Victi autem ad Cyzicum Nigri milites, quàm quisque maximè poterat, aufugerunt, partim præter Armeniæ montana, quidam per Asiam Galatiāmque superare Taurum festinantes, ut scilicet intra munimenta se reciperent. At verò Seueri exercitus Cyzicenum per agrum in Bithyniam finitimam regionem contendebat. Sed ut Seuerum vicisse f. ma

alii, Nigro inuidentem, aduersus eum conspirasse: quoniam indignaretur, quòd quum successor eius in Syria imperio fuisset, superior futurus esset, utpote rex ac dominus. Alii, perf. vel, Nigro inuid. aduersus eum id molitū esse.

curauit ut eius liberi Roma clam subducti, in alterius potestate non essent. Ipse autem, simulatq; Ro. ing.

πραπωτῶ γίγεται. ὡς τῶ μὲν αἰαπολικῶν ἀδείως θραύσαι πλὴν ἐλπίδα, τῶ δὲ Ἰνυειῶν ἐπιβουλεύσαι.

Φασὶ δὲ ἕντες παροδοθέντα τὰ Νίγρου πράγματα ὑπὸ Ἀιμιλιανοῦ, ἀδείως ἐν ἀρχῇ διαφθαρεύσαι. διπλῶ δὲ λέγουσι τῆς τοιαύτης παραιρέσεως τῆς Αἰμιλιανοῦ πλὴν αἰτίας. οἱ μὲν γὰρ φθονοῦντα τῷ Νίγρῳ ἐπιβουλεύσαι, ἀχανακτοῦντα ὅτι δὴ διάδοχος αὐτῆς ἡγεμόνος τῆς ἐν Συρίᾳ ἀρχῆς, ἐμελλεν ἔσεσθαι κρείττων, ἅτε βασιλεύς καὶ δεσπότης. οἱ δὲ φασιν αὐτὸν αἰαποδύσαι ὑπὸ τῶ παιδῶν, ἐπισηλαίων καὶ δεηθέντων ὑπὸ τῆς ἐαυτῶ σωτηρίας: οἷς ἐν τῇ Γῶμῃ δῦρων ὁ Σεβήρος, συλλαβῶν εἶχεν ἐν φρουρᾷ. ἐχρησάτο γὰρ καὶ τούτῳ σοφίσματι παροδοθέντων. ἕτος μὲν τῷ Κομμόδῳ κατέχιν τοῖς παιδάς τῶν εἰς τὰ ἔθνη πεμπόμενων ἡγεμόνων, ὡς ἔχοι ὁμοῦ καὶ τε ἀνοίας αὐτῶν καὶ πίστεως. εἰδὼς τοίνυν ἔπειτα ὁ Σεβήρος, ἅμα τῷ βασιλεύς ἀναδελφύσαι, καὶ τῷ Ἰουλιανῷ ἐπιπεριόντος, πέμψας λάβρα, ἃ δὲ φροντίδος ἔχε, τοῖς παιδάς αὐτῶ τῆς Γῶμης ἐκκλαπέντας, μὴ εἶναι ἐτέρῃ ἰσοισίᾳ αὐτῶς δὲ ἅμα τῶ τῆς Γῶμης ἐπιβῆναι, συλλαβῶν πάντας τοῖς τῶν ἡγεμόνων, ἢ τῶ ὅπδῃ παροδόντων καὶ πλὴν αἰαποκλιῶ καὶ πᾶσαν πλὴν Ἀσίαν φρουρᾷ δοῖς, εἶχε σὺν αὐτῶ, ὅπως ἢ πόθῳ τῆς τῶ παιδῶν σωτηρίας οἱ ἡγεμόνες τὰ Νίγρου παροδοῖεν, ἢ μόνοντες ὅτι τῆς πρὸς ἐκείνον ἀνοίας, φθάσῃσι καὶ κακὸν παθῶν, ἃ δὲ τῆς τῶ παιδῶν αἰαπαρέσεως, ἢ δράσωσιν αὐτοῖ.

Γενομένης δὲ τῆς ἡπίης καὶ πλὴν Κυζικῶν, ἐφύζον οἱ τῶ Νίγρου ὡς ἕκαστος ἐδίωκτο, ἀπεύδοντες, οἱ μὲν πρὸς τὰς ὑπωρείας τῆς Ἀριδρίας, οἱ δὲ πλὴν ὅτι Γαλατίας τε καὶ Ἀσίας, φθάσαι θέλοντες πρὸς τὸν Ταύρον ὑπερβύσαι, καὶ ἐντὸς τῆς ἐρύματος ἡγοῖντο. ὅ δὲ τῶ Σεβήρου στρατὸς περαιωθεὶς δὲ τῆς Κυζικηνῆς χώρας, διαβάς τε ὅτι πλὴν Βιθυνίαν ὁμορον οὔσαν, ἠπειγέτω. ὡς δὲ διέδραμε φήμη τῆς Σεβήρου νίκης.

Vulg. lectio, δια φρουρας εχει, mendosa est. Sed τῶν αὐτῶν scribendū puto: ὅτι in Politiani interpret. eius liberos potius quam suos liberos.

For. ἵνα καὶ vel ὅπως καὶ scribendum: aut etiam sine καί.

νίκης, ἄθις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐκεί-
νοις γαίσις καὶ διάφορος γῶμη ἐπέ-
πυσε ταῖς πόλεσιν, οὐχ οὕτω τῇ πρὸς
τοῖς πολεμουῦντας βασιλέας ἀπεχθεία
Ζηνὶ ἢ Ἀνοίᾳ, ὡς ζήλω καὶ ἔειδι τῇ
πρὸς ἀλλήλας, φθόῳ τε καὶ κατάρ-
ρέσει τῶ ὁμοφύλων.

Ἀρχαῖον τὸ τοῦ πάθος Ἑλλήνων, οἱ
πρὸς ἀλλήλους σασιάζοντες αἰεὶ, καὶ
τοῖς ὑπερέχον δοκουῦντας κατάρρειν θέ-
λοντες, ἐπύχουσαν πλὴν Ἑλλάδα. ἀλλὰ
τὰ μὲν ἐκείνων, γηγάσαντα, καὶ παρ'
ἀλλήλοις στυπείβεντα, Μακεδόσιν
ἀνάλωτα καὶ Ῥωμαίοις δοῦλα γέ-
νηται. τὸ δὲ πάθος τὸ τοῦ ζήλου καὶ
φθόγου μετῆλθεν εἰς τὰς κατ' ἡμᾶς
ἀκμαζούσας πόλεις. καὶ μὲν οὖν πλὴν
Βιθυνίαν, ἄθις μετὰ τὰ ἐν Κυζίκῳ,
Νικομηδεῖς μὲν Σεβήρῳ πρὸςέθεν-
το, καὶ πρὸςέβεις ἐπέμπον, πλὴν περρα-
παιὶ ὑποδέχομενοι, καὶ πάντα παρέ-
ξεν ὑποταχόμενοι. Νικαεῖς δὲ, τῷ
πρὸς Νικομηδεῖας μίση, πάναντία ἐ-
φρένουσιν, καὶ τὸν στρατὸν τοῦ Νίγρου ὑ-
πεδέχοντο, εἴτε Ζηνὲς ἐκ τῶ φυζόντων
κατέφουρον πρὸς αὐτοῖς, καὶ τοῖς πεμ-
φθέντας ὑπὸ τοῦ Νίγρου φρουρεῖν Βι-
θυνίαν. ἐκατέρωθεν οὖν ἐκ τῶ πόλεων,
ὡς ἀπὸ στρατοπέδων, ὀρμώμενοι, σιπέ-
βουρον ἀλλήλοις. καὶ μάχης καρτερᾶς
ἡμιόμοις, πολὺ πρὸςέχοντο οἱ ἔ Σε-
βήρου. φυζόντες δὲ οἱ τοῦ Νίγρου κα-
κεῖθεν, ὅσοι πρὸςελεείθησαν, ὅππῃ τὰ
σενα τοῦ Ταύρου ἠπείχοντο. ἀποκλεί-
σαυτίς τε τὸ ἔρυμα, ἐφύλαττον. ὁ δὲ Νί-
γρος φρουρεῖν καταλιπὼν τὸ ἔρυμα-
πος, ὡς ὤετο, αὐτάρκη, εἰς πλὴν Ἀντιό-
χου ἠπείχου, στρατὸν ἀδφοίζων καὶ
χρήματα.

Ὁ δὲ τοῦ Σεβήρου στρατὸς πρὸςαιω-
θεῖς δὲ τε Βιθυνίας καὶ Γαλατίας,
ἐμβαλὼν εἰς Καππαδοκίαν, πρὸς-
καθεζόμενος τὸ ἔρυμα ἐπολιόρκει,
πρὸςάματα τε εἶχεν οὐ μικρὰ, διςβά-
πτου δὲ σενότητα καὶ τραχύτητα οὐσης
πῆς οὐδοῦ, βδμόντων τε αὐτοῖς αἰώθεν
λίθοις, καὶ ἡμιναίως ἀπομαχοδρῶν
τῶ ἐφισώτων ταῖς ἐπάλλεσι τὸ πείχου.
ῤαδίως δὲ ἄλιγοι πολλοῖς ἐκώλυνον.

diuulgauit, * repens confestim
in eis locis seditio discordiaque
vrbes inuasit: non tam quidem
ipsorum imperatorum odio a-
liquo aut studio, quàm æmula-
tione quadam & contentione,
inuidiaque inter eiusdem gētis
homines funestissima.

* Antiquum id vitium Græco-
rum, qui dū seditiones agitant,
atque eminentissimum quæq;
tollere è medio conantur, totā
iam consumpsere Græciam.

* Cæterum illi quidem inuete-
rati iam attritique inter se, ca-
ptiui prius Macedonum, dein
mācipia quoque Romanorum
facti sunt. Ea verò labe æmu-
lationis atque inuidiæ floren-
tibus etiamnum ætatis nostræ
ciuitatibus incubuit. Igitur in
Bithynia, statim post res ad Cy-
zicum gestas, Nicomedenses
ad Seuerum defecerunt, missis
legationibus quæ se exercitum
accepturos, omniāque traditu-
ros pollicerentur. Nicæenses
contrà illorum instigati odio,
Nigri partibus studebant, eiús-
que suscipiebant milites, siue
qui se ex fuga receperant, siue
qui ad tuendam Bithyniam
mitterétur. Quocirca ex vtrif-
que vrbibus, quasi è castris, e-
gressi milites iterum concur-
rerunt: magnoque commisso
prælio, longè superior Seuerus
fuit. Inde etiam fuga facta, Ni-
gri milites qui prælio superfue-
runt, ad Tauri mōtis angustias
euaferant, clausasque munitio-
nes tuebantur. At Niger, relicto
ibi quantum satis fore præsidii
putabat, profectus Antiochiam
est, vt exercitus pecuniāmque
contraheret.

Interea Seueri exercitus Bi-
thyniā Galatiāmque egressus,
quum se mox in Cappadociam
quoque incitasset, oppugnare
munitionem incepit. Ibi multis
est laboribus conflictatus: quip-
pe arcta asperaque via, lapidif-
que supernè iacentibus ac for-
tissimè dimicantibus qui sum-
mis institerāt mœnib', eoque fa-
cile paucis arcētib' plurimos.

statim in omnibus
illis nationibus se-
ditio disc. vrbibus
incidit: non tam
quod reges illos
qui bellū gerebāt,
odio vel amore
prosequerētur, quā
ipsorum inter se
æmul. & cont. De
sequēt. vide annot.
Cæterum hic βασι-
λέας verto reges, nō
imperatores, ad vā
tādā ambiguitatē.

Verum res eorum
quodam [velut] se-
nio debilitata, &
mutuis cladib' at-
tritæ, Macedoni-
bus faciles capi,
Romanis autem
seruæ factæ fue-
runt.

For. ὅππῃ κα-
ταρρεῖ.

cuius parte altera mons altiss. protegit, altera autē in parte immane præceps aquis quæ à montibus cōfluūt, transiūm præbet.

Etenim angustissima utiq; via est, * cuius pars altera monte altissimo defenditur, altera per immane præceps defluente montibus aqua redundat: tum valida munitione Niger obstruxerat, ut scilicet undique hostis aditu prohiberetur.

Dum hæc in Cappadocia geruntur, interim seditiones inter se quoque agitabant pari emulatione odiōque, Laodicea quidem in Syria, Antiochenorum odio: Tyros autē in Phœnicia, Berytiis infensa. Quæ, nuntiata Nigri fuga, sublatis illius honoribus, Seuero prosperè acclamarunt. At Niger audita re, quum quidem Antiochiæ ageret, iure scilicet (homo alioqui benigni mansuetique ingenii) defectione illorum contumeliâque irritatus, immittit utrisque urbibus Mauros iaculatores quoscunque secū habuerat, simul partem sagittariorum: iussos occidere obuium quenque, diripere vrbes ipsas atque incendere.

* Sedenim Mauri (ut est genus hominum suapte natura cædis auidissimum, nihilque non facile audens, ac desperatis simile, contemptu videlicet mortis ac periculorum) Laodicenis de improviso oppressis, populum ipsum omni genere crudelitatis, urbemque vastarunt. Inde Tyrum pergentes, direptis omnium bonis, ac patrata ingenti cæde, totam incenderūt. ¶ Quæ dum in Syria gerebantur, contrahente copias Nigro, interea Seueriani milites munitionem Tauri montis oppugnabant, tristes utique ac citra spem victorie: quippe valida inexpugnabilisque per se, monte quoque ipso præcipitiōque defendebatur. * Igitur iam defatigatis Seueri militibus in alta aduersariorum securitate, ecce tibi, noctu maximi repente ruere imbres, oppleri omnia niuibus: ut sunt difficiles in Cappadocia hyemes, maximèque ad Taurum mōtem. Quocirca subitus impetu magno erumpit torrens, cursūque

Sedenim M. (qui valde sunt sanguinarii, &, quod mortē periculāq; facile contemnāt, omnia cum desperatione audent) Laodie.

Igitur iam defat. Seuerianis, hostibus autem omnem de custodia sollicitudinem abucientiam existimantibus, noctu max.

τῆς γ' ὁδοῦ σενῆς οὐσίας, τὸ μὲν ἕτερον μέρος ὑψιστον ὄρος σκέπει: ὅτι θάτερον δὲ, κρημνὸς βαθεὺς πῆς ἐκ τῆς ὄρων συνῤῥέουσι ὕδασι πόρος γίνεται: ὅθεν καὶ αὐτὸ πάμπαν παρεπιφρακτὸ ὑπὸ τοῦ Νίγρου, τὸ πάντα χεῖρον καλύουσαι ἐνεκα τῆς διόδου τῆς στρατῶ.

Κατὰ μὲν δὴ Καππαδοκίαν ταῦτα ἐπεράσθητο. ἐσασίασαν ὁ πρὸς ἀλλήλοισιν αὐτῶν ζήλω καὶ μίση, Λαοδικεῖα μὲν καὶ Συεῖαν, Ἀνποχέων μίση: καὶ δὲ Φοινίκην, Τύροι, Βηρυτίων ἐχθροὶ. μαθόντες τε τὸν Νίγρον πεφυγότα, τὰς μὲν ἑμας ἐκείνου κατελείν ἐπειράσθησαν, τὸν δὲ Σεβήρον ἀφήμηναι. ὡς δὲ γηρόμορος ἐν Ἀνποχείᾳ ταῦτα ὁ Νίγρος ἐπύθετο, ἄλλως μὲν τὸ ἦτος πρὸτερον χησὸς ὦν, ἀγαίακτῆσας δὲ πῆτε εἰκότως ὅτι τῆς ἀποστασῆς αὐτῶν καὶ ὕβρει, ὅτι πέμπει ταῖς πόλεσιν ἀμφοτέραις Μαυροισίους τε ἀκονησᾶς οἷς εἶχε, καὶ μέρος ὄξυτῶν φονδύειν τε τὸν ἀντυγχανόντα κελύσσας, καὶ ἀφροπαζέειν τὰ ἐν ταῖς πόλεσιν, αὐταῖς τε ἐμπιπράσαναι. οἱ δὲ Μαυρούσιοι, ὄντες φονικώτατοι, καὶ ἀφροπαζέειν τὰ ἐν ταῖς πόλεσιν, αὐταῖς τε ἐμπιπράσαναι. οἱ δὲ Μαυρούσιοι, ὄντες φονικώτατοι, καὶ ἀφροπαζέειν τὰ ἐν ταῖς πόλεσιν, αὐταῖς τε ἐμπιπράσαναι. οἱ δὲ Μαυρούσιοι, ὄντες φονικώτατοι, καὶ ἀφροπαζέειν τὰ ἐν ταῖς πόλεσιν, αὐταῖς τε ἐμπιπράσαναι.

¶ Τούτων καὶ Συεῖαν ἡγεμόνων, καὶ στρατῶ ὑπὸ Νίγρου ἀφροζοιδρίου, ὁ τὸ Σεβήρου στρατὸς πρὸς κατασεζόμενος τὸ ἔργον ἐπολιόρκει. ἦσαν δὲ οἱ στραπαταῖαι ἐν πολλῇ ἀθυμίᾳ ἐξ ἀπογνώσεως, ὀχρὰ δὲ ὄντες καὶ διεμάχου καὶ πεφραγμένου ὄρει τε καὶ κρημνῶν. ἦδη δὲ τῶ μὲν τὸ Σεβήρου, ἀπειρηκότων, τῶ δὲ ἐναντίων ἀμέεμνον ἔχιν τῶ φροραὶ οἰομένων, νύκτωρ ἀφινιδίως ὄμβρων μεγίστων καταρραχίτων, χόνος τε πολλῆς (διεχίμερος γ' πᾶσα ἡ Καππαδοκία, ἐξαιρέτως δὲ ὁ Ταῦρος) μέγας καὶ σφοδρὸς χιμάρροις καταρραχθεὶς, ἐμποδιζόμενος αὐτῶ τῶ

Pol. videtur legisse ἔχει: quum εἶχε ἴσθῃ habebat.

Scribo γνομῶναι.

σιωήτοις δρόμοις, & τῷ ἐρύματος ὀπι-
 ρόντος τὸ ρείθρον, πολὺς κ' βίαιος ἤμο-
 ῖδος, τῆς τε φύσεως νικώσης πλὴν τέ-
 χην, μὴ διωαδρῶν τῷ τείχεσι ἀντέ-
 χαν τὰ ρεύματα, διέσπασε τὰ ὕδατα κατ'
 ὀλίγον αὐτὰ τὰς ἀρμούς, ὑποχω-
 ρούτων τῶν θεμελίων τὰ ρείθρα, ἅτε
 διασπουδῆς καὶ οὐ μετ' ὀπιμελείας
 κατασκευασθέντων, πᾶν ὥφθη τὸν δὲ
 τόπον ὁ χμαρρῶν αἰοίξας, ὠδοποίη-
 σεν. ὅσῳ ἰδόντες οἱ ὀπι τῷ ἐρύματος
 φύλακες, φοβηθέντες μὴ κυκλωθεῖεν,
 ἐκπέλεκτον αὐτοῖς τῶν πολεμίων
 μετὰ πλὴν τῷ χμαρρῶν ἀπόρροισαν,
 μικρὴν ὄντος τῷ κελύοντος καταλι-
 πόντες πλὴν φρουρᾶν, φύλασσιν. ὁ δὲ
 τῷ Σεβήρου στρατῶς, ἠδὲ τῶν ἤμο-
 ῖδων, τὰς τε ψυχὰς ὀπιρρωθῆναι, ὡς
 περνοῖα θεῖα ὀδηγῶν ἤμος, σιωεῖς δὲ
 ἀποδεδρακότας τοῖς φύλακας, ἀμα-
 ρῶς τε κ' ἀπολύτως διαβάς τὸν Ταύ-
 ρον, ὀπι Κιλικίαν ἠπέιγετο. ὁ δὲ Νί-
 γρος, μαθὼν τὰ συμβαίνα, πολλὴν
 στρατὴν ἀδροῖσας, πλὴν ἀπειρον μά-
 χης κ' πόνων, μετὰ σπουδῆς ἤ πορείαν
 ἐποιεῖτο. πολὺ γὰρ ἔκ πληθους, & σχεδὸν
 πᾶσα ἡ νεολαία τῶν Ἀνποχέων εἰς στρα-
 τεῖαν, κ' τὸν ὑπὸ αὐτῷ κίνδυνον, ἐπέ-
 δωκεν αὐτῷ. τὸ μὲν οὖν πρῶτον τῷ
 στρατῷ ὑπῆρχεν αὐτῷ τῷ δὲ ἐμπείρου
 καὶ ἤμωσιν πολὺ τῶν Ἰλλυριῶν ἀπέ-
 λειπον. σιωέρχεται δὲ ἐκατέρωθεν ὁ
 στρατῶς εἰς τὸ κ' τὸν Ἰασικὸν καλού-
 ῖνον κελύον πεδίον πλατύτατον τε κ' ὀ-
 ὀπιμκίστατον ὡς περκαίται μὲν λόφος
 εἰς θεῖα τῶν ἤμων, ἀγλαῶς δὲ ὀπι
 θαλάσσης μέγιστος ἐκτείνεται ὡς περ
 τῆς φύσεως ἐργασαμένης σάδιον μά-
 χης. ἐκεῖ φασὶ κ' Δαρείον Ἀλεξάνδρου
 πλὴν ὑσάτιον κ' μέγιστην μάχην συμ-
 βακόντα, ἠπὶ τῶν αἰώνων καὶ ἀλῶναι
 ὑπὸ τῶν ἀρκτῶων ἀνδρῶν, καὶ τότε
 τοῖς ἀναπληκτοῖς νενικηκότων. μὲν δὲ
 ἐπὶ νῦν ἔσπαμον κ' δείγμα τῆς νίκης
 ἐκείνης, πόλις ὀπι τῷ λόφου, Ἀλε-
 ξάνδρεια καλούμενη ἀγαλμά τε χαλ-
 κοῦ, οὗ τ' ὀπσηροῖαν ὀπόπος φέρει.

solito impedito (quod munitio
 exitum prohibebat) maior iam
 violentiorque factus, quando
 artem superate natura tantum
 impetum sustinere munitio non
 poterat, laxatis aqua paulatim
 coagmentis, ac fundamentis lo-
 co emotis, quippe qua festinan-
 ter ac minime accurate constructa
 essent, iter sibi torrens patefe-
 cit. Quo animaduerso, qui in
 praefidio erat, metu ne ab hoste
 circumveniretur, nullo mox fu-
 turo propugnaculo simul vnda
 resedisset, prodita custodia cun-
 cti fuga dilabuntur. Igitur laeti
 Severiani, confirmatique ani-
 mos, velut diis ipsis immorta-
 libus manu ducetibus, cognito
 custodes aufugisse, facile scili-
 cet, nullis prohibentibus, Tau-
 rum supergressi, in Ciliciam
 mox impetum fecerunt. His
 nuntiatis, Niger, quum quidem
 ingentem exercitum, sed pugnae
 laborumque inscium, collegis-
 set, magnis itineribus accelera-
 bat, *quamplurimis eum mor-
 talibus omnique ferme Antio-
 chorum iuventute sequenti-
 bus ducem, multa scilicet ani-
 morum alacritate, caeterum vir-
 tute ac peritia belli nulla ex
 parte cum Illyrico milite con-
 ferendis. Ita concurrerunt ad
 Issicum, quem appellat, sinum,
 longè lateque spatiosissima in
 planitie, quae perpetuis subiecta
 collibus in theatri speciem, lit-
 rus habet à mari longissimè ex-
 currens: quasi quoddam belli
 stadium fabricata natura. Quin
 eodem quoque loco Darium
 ab Alexandro ferunt maximo
 extremoque illo praelio proffi-
 gatum *captumque, septentrio-
 nalibus etiam tum viris orien-
 tis nationes superantibus. Ma-
 net adhuc trophaeum, & tantae
 victoriae testimonium vrbs in
 colle, Alexandria. Simul aeneum
 ipsius simulacrum, vnde loco
 impositum nomen.

Euenit autem vt Severi ac
 Nigri exercituum non con-

Magna. n. multitu-
 do ac tota prope-
 modum iuventus
 Antiochena ad mi-
 litandum ac pro eo
 periclitandum se
 dediderat. Alacere
 igitur exercitum ha-
 bebat, sed qui pe-
 ritia & animi ro-
 bore longè Illyri-
 co inferior esset.
 Concurrunt igitur
 vtriusque exercitus
 ad Iss.

captumque à se-
 ptenr. viris, etiam
 tum or. nat. sup. 2

Haec duo ven-
 ba πᾶν ὥφθη
 non agnoscit
 Polit. sunt que
 loco aliorum
 posita, aut cer-
 te quaedam an-
 te ipsa desunt.

Scribo ὑπὸ
 θαλ.

Σιωέβη δὲ τῶν στρατοπέδων τῷ Σεβήρου τε & Νίγρου μὴ πλὴν ὑσάτιον
 h. iiii.

gressus modò in eum locum, sed fortuna etiam fortunæ simili fuerit. Vtrinque enim sub vesperam parati ad pugnam constiterant, curis dein paucibusque totam noctem extraxerant insomnem: statimque cum solis ortu ducibus vtrinque adhortantibus, incredibili alacritate vtrinque se incitarunt, tanquam de omni spe reliqua nouissimo illo congressu dimicaturi, * disceptante illic super Romano imperatore fortuna. Sed ubi diu pugnatū acerrimè, tantaque edita vtrinque strages vt flumina per eam planitiè decurrentia, maiore aliquanto vi sanguinis quam aquarum in mare se voluerent, fusi tandem profligati que orientales, imminetibus à tergo Illyricianis, partim in mare saucii protrudebantur, partim in colles summos fugitantes à persequentibus obruncabantur: cumque iis vnà vulgus ingens hominū, qui ex vrbibus vicinis agrisque confluerant, supernè quasi que ex tuto loco prælium spectaturi. At Niger, valido euectus equo, paucis comitatibus, Antiochiā peruenit: * vbi fugiente passim multitudine, magnoque vbi que fletu clamoribusque natos fratresque lugentium, deploratis & ipse rebus suis fugam capit: occultatī que dein se in suburbano quodam, & ab equitibus reperto, caput amputatum. Hunc habuit exitū vitæ Niger, dato cunctationis tarditatisque supplicio: homo alioqui (vt perhibent) publicè priuatimque minimè improbus.

Sed occiso Nigro, euerus omnes [statim] illius amicos supplicio affecit, siue qui sponte, siue qui necessitate coacti rebus illius studuissent: militibus tantum qui effugerant ac trans fluuium Tigrim metu Seueri ad barbaros abierant, impunitate proposita receptis. Quippe magna vis hominum

μόνον κατ' ἐκείνο γινέσθαι τὸ χεῖρον, ἀλλὰ καὶ πῶς τὸν τύχην ὁμοίαν τῆς τύχης. ἀκτιστορατοπέδου σαύδμοι γὰρ ἐκατέρωθεν πῶς ἐσπέραν, πάσης τῆς νυκτὸς ἐν φρονήσιν ἐκατέροι καὶ δεῖν διαπραγερήσαντες, ἅμα ἠλίω ἀίθρον ἐπ' ἀλλήλοισι ἠπείροντο, παρορμώντων ἐκατέρωθεν τῶν στρατηγῶν. περὶ δὲ μίαν δὴ πάσῃ ἐπέπιον, ὡς ὑπὸ λοιπῆς καὶ τελευταίας ἐκείνης μάχης, καὶ ἐκεί τῆς τύχης διακρινούσης τὸν βασιλέα. ὅτι πολὺ δὲ αὐτῶν διαπραγερῶν, πολλοὺς τε ἐργασθέντες φόνου, ὡς καὶ τὰ ρείθρα τῶν διατῶν πεδίου ποταμῶν ρεῖντων, αἵματος πλεῖον ἢ ὕδατος κατάρχην εἰς θάλασσαν, ἔσπῃ τῶν αἰατολικῶν γίνεται. ἐκβιασάμενοι δὲ αὐτοὶ οἱ Ἰλλυριοὶ, τοὺς μὲν εἰς πῶς πῶς κειμένῳ θάλασσαν ὑπερώσκοντες ἔξωθοῦσι, τοὺς δὲ φύροντας ὅτι τοὺς λόφους διώκοντες αὐτοὺς τε φονβούσι, καὶ πολὺν καὶ πλῆθος ἄλλων ἀνθρώπων, ὅσων ἔκτε τῶν κειμένων πόλεων ἔαζαν ἠθροισο, ὡς ἀπ' ἀσφαλοῦς τῆς τόπου τὰ γινόμενα θεάσονται. ὁ δὲ Νίγρος ἵππῳ γυμναίῳ ἐποχούμενος, φέρει μετ' ὀλίγον, εἰς τὴν Ἀντιόχην ἀφικνεῖται. καταλαβὼν δὲ φύροντα τὸν λοιπὸν δῆμον (εἰς καταλέλειπτο) οἰμωγῶν τε καὶ πένθος ἐν τῇ πόλει, παῖδας τε καὶ ἀδελφοὺς θρηνουμένων, γινόμενος ἐν ἀπεγνώσει, καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς Ἀντιόχειας ἀποδιδράσκει. ἔν τινι περασείῳ κρυπτόμενος, θύρεθρῶν τε ὑπὸ τῶν διωκόντων ἵππέων καὶ συλληφθεὶς, καὶ κεφαλῶν ἀπετμήθη. Τέλει μὲν δὴ πύττω ὁ Νίγρος ἐχρήσατο, μελλήσεως καὶ βραδυτῆτος δοῦς δίκας. τὰ ἄλλα (ὡς φασὶ) γινόμενος μὴ φαῦλος ἄνθρωπος, μήτε ἀρχῶν, μήτε ἰδιώτης.

Ὁ δὲ Σεβήρος, καθελὼν τὸν Νίγρον, τοὺς μὲν φίλους αὐτοῦ, καὶ εἰπνεσ οὐμόνον ἐκ περσικῆς, ἀλλὰ δι' αἰάγκης περσέθεντο αὐτῷ, πάντας ἀφειδῶς ἐκόλασε. τοὺς ἢ στραπώται ὅσοι διαδιδράκεσαν, πικρῶν ὄμοιος περσικῶν τὸν Τίγριδα ποταμὸν, διατῶν τὸ ἐκ Σεβήρου δεῖος ἀπόντας πρὸς

τοὺς βάρβαρους, πάντας ἤγαγε, δοῦς ἀμνησίαν. πολὺ γὰρ πλῆθος αὐτῷ ἀνεχώ-

ρησεν

disceptatura. est enim Gr. verbū fut: temp. hoc in loco. potestque & aliter reddi. Vide annot.

vbi quum fugientem reliquū populū (siquis modò relictus erat) inuenisset, plenamque eiulationibus & lamentationibus ciuitatem, natos & fratres lugentium.

De emēdatio-
ne huius loci
consule meas
annot. huic li-
bro subiūctas.

ῥησεν εἰς πλὴν ἀλλοδαπὴν. ὁ δὲ καὶ
μάλιστα αἴτιοι ἐγένετο μαχμώτερα
ὑπερον γένεσθαι πρὸς πλὴν συσάδην
μάχην Ῥωμαίων τὰ ἴσ' ἕω' ἐκείνα
βαρβάρων. ἄλλοτερον μὲν γὰρ πρὸς οὐδὲν
μόνον ἵπποις ἐποχούμενοι ἠδέσαν, μή-
τε πανοπλία φεράοντες αὐτοῖς, μήτε
τῆ δὲ δόξατων καὶ ξιφῶν θαρρόων-
τες μάχῃ, κούφαις δὲ καὶ παρηωρημέ-
ναις μόναίς ἐδίησι κοσμούμενοι. τὰ
πλείστα γούμ φεύγοντες, εἰς τούπισσιν τε
τῶν δούοντες ἐμάχοντο. ἴσ' δὲ φυγάδων
σραπῶν πολλῶν τε ἐν αὐτοῖς τεχνι-
τῶν παρ' αὐτοῖς γυμνῶν, καὶ τὸν ἐκεί-
βιον ἐλοιδύων, οὐ μόνον χεῖρα ἀλλὰ
καὶ ἐργάζεσθαι ὅπλα ἐδιδάχθησαν.

¶ Διοικήσας δὲ ὁ Σεβήρος τὰ ὅτι
τῆς ἀγαθότητος ὡς ὅτε αἰετα καὶ ἐαυτῶν
λισιπέλεστα, ἠθέλησεν ἀθέως ὀρμη-
σαι ὅτι τὸν Ἀτρωῶν βασιλέα, εἰς τε
πλὴν Παρθαίων γούμ δὲ βλῶσαι. ἐπε-
κάλει γὰρ ἀμφοτέροις φιλία Νίγρου.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς ὑπερον αἰέτητο.
πρῶτον δὲ πᾶσαν τὴν ἀρχὴν Ῥωμαίων
εἰς ἐαυτὸν καὶ τοῖς παῖδας μεταγαγεῖν
καὶ βεβαιῶσαι ἠθέλησε. καθηρημένου
γὰρ τῷ Νίγρου, ὀχληρὸς δὲ περὶ τοῦ
αὐτῶν ὁ Ἀλβίνος ἐνομίζετο. ἐπὶ τε καὶ
ἤκουεν αὐτὸν βασιλικώτερον ἄντρου-
φῶντα τῷ Καίσαρος ὀνόματι. πολ-
λοῖς τε μάλιστα τοῖς ἐξέχονταί τῆς
συγκλήτου βουλήσ ἰδίᾳ καὶ κρύβδην
ὄπισθιμονταί αὐτῶν, εἰς τε πλὴν Ῥώμην
ἐλθῆν πείθονταί, ἀπόντος καὶ ἀχολου-
μένου τῷ Σεβήρου. ἠρωῦτο γὰρ οἱ ἀ-
πατεῖσαι ἐκείνον μάλλον ἀρχόντα, ἄ-
τε ἐκ περὶ τῶν εὐ γερνοῦσα, καὶ χεῖρα
τὸ ἦθος εἶ) λεγόμενον.

Ἀπὸ πτωχάνομος ὁ Σεβήρος,
φανερῶν μὲν αὐτῶν πρὸς αὐτὸν ἐχθρῶν
ἀρεσθῶν καὶ πόλεμον ἐγείρει πρὸς
αὐτῶν, μηδεμίαν εὐλογον παρεχίμέ-
νον αἰτίαν, παρητήσατο ἔδοξε δὲ αὐτῶν
ἀπόπειραν ποιήσασθαι, εἰ δυνάμει ἀ-
ποσκυβάσασθαι λαθῶν καὶ ἄπατη-
σας αὐτὸν. μεταπεμψάμενος οὐδὲν
πιστάτοις ἴσ' εἰωθότων τὰ βασιλικὰ
γράμματα διακομίζεσθαι, δίδωσιν αὐ-
τοῖς ἐπιτολὰς ἀπορρήτων, εἰ γυμνοῦντο

in ea loca concesserat. quo *pro-*
missum effectum est ut vali-
diores deinceps barbari ad-
uersus Romanos conferenda
manu euaserint. *nam* gnari antea
pugnare tantum arcu ex equis,
neque armatura muniti, neque
hasta gladiōve satis audaces,
leui pendulāque veste, pluri-
mumque inter fugiendum a-
uerſi, sagittas intendebant;
* postea verò quàm Roma-
ni aliquot milites, fabri-
que nonnulli in eas regiones
confugerunt, ibi ætatem actu-
ri, non solum armis uti, sed ea
quoque fabricari barbari di-
dicerunt.

¶ Rebus autem orientis ex
sententia gestis, atque ut res
poscere videbatur, ordinatis,
cupido iam Seuerum habebat
regem quoque Atrenorū bello
tentandi, ac Parthorum regio-
nem occupandi: quos utrosque
in societatem Niger ascieuerat.

* Quibus tadem rebus in aliud
tempus reiectis, cogitare insti-
tit quo pacto sibi *universum*
Romanum imperium liberis-
que suis bona fide adiudicaret.
Nam sublato Nigro reliquus
erat Albinus, quem sibi parum
ex sententia parumque vsui fore
arbitrabatur: vulgato rumore,
iam nimis illum impotenter
nimisque molestè nomen cesar-
is vsurpare: præterea multos
esse è primoribus senatus qui
ad eum clam darent literas,
hortantes ad reditum, ab-
sente adhuc occupatōque Seue-
ro. Quippe nobilitas [omnis]
Albinum malebat imperatorē,
ortum illustri genere ac bonæ
indolis iuuenem.

Quibus rebus cognitis Seue-
rus, minimè utique apertis ini-
micitiis ac manifesto bello a-
gendum putans, nulla existente
causa quæ saltem specie hone-
sta videri posset, * decreuit eum
dolo infidiisque tentare. Quare
tabellarios aliquot ex iis qui
literas imperatorias perferunt,
fidissimos sibi homines cum
literis mandatisque ad eum
mittit, præmonitos uti reddi-

ij.

postea verò quàm
ii qui fugerant mi-
lites, multi que ex
iis opifices, ad il-
los se contulerunt,
atque ibi viuere
in animū induxe-
runt, nō solum arma

Verum hæc in a-
liud temp. reiecit:
ac prius vniuer-
sum R. imperium
in se suosque libe-
ros trāsferre, & fir-
mum ac stabile si-
bi reddere in ani-
mo habuit. Nam
subl. N. molestus
& superuacaneus
ei Albinus existi-
mabatur. Quinetiā
audiebat illum ni-
mis regio fastu ti-
tulū cas. vsurpare.

decreuit experiri
an eū occulta qua-
piam arte deceptū
è medio tollere
posset. Quare ac-
cerſitis eorum quæ
lit. imp. perferunt
fidissimis, secretò
illis imperavit, ut
quum apud eum
essent, literas qui-
dem publicè red-
derēt, sed rogarēt
ut secedens arcana
quædam mandata
audiret. Vbi autē
ei hoc facere per-
suasissent, suis sa-
tellitibus incomi-
tatū statim oppri-
merent atque in-
terficerent.

Scribo δὲ ἀ-
πορρήτων.

tis publicè epistolis, quædam habere se dicerent quæ apud illū remotis arbitris loqueretur. quare ut primū seorsum à custodibus nacti eū foret, facto impetu obtruncaret. Quin venena quoq; *ipsis* dedit, quibus eum, si possent, per aliquem ab epulis aut à cyatho aggredere-tur. *Erat autē illius amicis sus-pecta Severi fides, itaq; cauendū identidem admonebant hominē perfidiosum, plenū frau-dis & insidiarum. Nam vulgò etiam parum constanti fide ha-bebatur, impulsis (ut dictū est) per ipsorum filios Nigri duci-bus ad res illius prodēdas: dein postquam eorum opera abusus est, suaque omnia ex sententia composuerat, ipsis liberisque enecatis. Igitur infidum subdo-lūmque ingenium res ipsæ de-clarabant, obque id maiore se custodia Albinus circummu-nierat. Neq; enim temere quisquam à Seuero missus ad illum introducebatur, nisi prius de-posito militari gladio, sinūque excussio. Postquā igitur à Seue-ro tabellarii ad eū peruenerūt, redditisque publicè literis, ha-bere se dixerūt quædā secretius renuntianda, indulgens suspi-cionibus Albinus comprehēdi ilico iubet. dein seorsum explo-rata re, insidiisque ordine intel-lectis, ubi noxios supplicio af-fecit, iā ipse se ut aduersus ma-nifestissimum hostem cōpara-bat. Quibus cognitis, Seuerus homo iracūdo ingenio, nō iam celādas sibi inimicitias putauit, sed omni conuocato exercitu, huiuscemodi habuit orationē,

Neque leuitatis me quisquā ob anteaicta insimulet, neque infidum aut ingrātū putet aduersus eum quem pro amico habuerim. Omnia nos quidem præstitimus, etiam in partem principatus, & quidē stabilif-
 ,, Μήτε κουφότητα τις ημετέραν οϊαν
 ,, οπι τις πεπραγμένοις ημιν εγκα-
 ,, λείτω, μήτ' απισον η αγάμονα προς
 ,, πιν νομαδίντα φίλον ηγείσω. τα ιδη
 ,, χ' παρ' ημην πάντα υποηρξεν αυτα,
 ,, βεβαιας βασιλειας κοινωνια, περι-

μαπος ου μολις τις η αδελφοις γησιοις μεταδιδωσιν. ο εμοι μόνω υμεις
 ,, εχρηστογησατε, τωτ' ερω προς εκεινον οικειμαμω. μεγαλων τε μοι κατατε-

παρ' αυτα, τα ιδη χαμματα δημοσια
 αποδουσαι, αξιωσαι ε αυτον ιδιαιτε-
 ρον αποσάντα, επικουσαι απορήτων
 ενπολων παιδέντι δε, δορυφορων ερή-
 μω επιπεσιν αφνιδίως και φονευ-
 σαι. εδρακε δε αυτις και δηληθειας
 φαρμακα, οπως υνας πεισαι διωη-
 θην η τω υποποιων, η τω προς ταυς
 κυλιξι, λαθην και αποδουσαι αυτα
 υποπιθοντων τω περι αυτον φίλων,
 και συμβουλοντων αυτα φυλαθε-
 σαι αυτρα απαπανα σοφον τε προς
 επιβουλιω. δε βεβληκεισαι η αυ-
 τω το ηθος αι προς ταις ηγεμοναις ποδ
 Νιγρου προςξεις. πεισαι γω αυτις δε
 τω παιδων, ως πεθιρηται, περ-
 δουσαι τα ε Νιγρου προςαματα, μετα
 το αποχερησασαι αυτην τη υποηρεσια,
 και καταρωται παντα α εβουλετο,
 αιειλεν αυτοις τε και παιδαις. το ουω
 υπουλον αυτα ηθος μαλιστα εκ τω ερ-
 ρον εδηλουτο. ταυτη ο Αλβινος και
 φρουρα μειζονι εφραπεν εαυτον. ουτε
 γαρ τις αυτα τω απο το Σεβηρου αφι-
 κνουμηνω αλλως περσηει, ει μη περ-
 τερον αποδεδυμος οωρ περιεκειτο ξι-
 φος στρατωπικον, ερδνηθιωαι μη τι
 φεροι υπο κολπον. αις δε ουω αφικον-
 το οι τω Σεβηρου αγγελιαφοροι, τα τε
 χαμματα δημοσια αποδοντες, ηξιαν
 αυτον αποσάντα επικουσαι υναν αι-
 περητηον. υποπιθουσαι ο Αλβινος,
 συλληφθηωαι κελθει αυτοις, ιδια τε
 βασανισαι, πανσαν μανθανει τιω επι-
 βουλιω. η ταις ιδη κολαζει, αυτος δε
 ηδη ως προς ομολογηυμηνον εχθραν
 παρεπιθιαζετο. γουις ε ταυτα ο Σεβη-
 ρος, ε παντα ιδη εκ θυμωσ προςπιων,
 οργης ε ηπιων ων φύσε, ουκει τιω ε-
 χθραν εκφυπεν. αλλα συγκαλεσαι
 παι τον στρατωπικον, ελεξε προς αυ-
 τις τια δε,

Scribo eipos.

For. ερδνη-
θειναι αυτ
τη δεις τε.

Suspecta est
hoc loco vox
οϊαν.

Erat enim amicis eius suspectus: qui consilium dabat ut sibi caueret ab homine qui impostor esset, & aditruendas insidias solers. Eius enim mores male audiebant ob ea quæ aduersus Nigri duces admiserat. Quum enim per ipsorum filios ab illis impetrasset ut res Nigri proderent, quum eorum opera abesset, suaque ex s. coposuisset, ipsos liberosq; occidit.

Handwritten marginal notes in a smaller script, likely a commentary or translation of the main text.

For. ὄπλα γδ
ἢ σρ.
Polit. ἡμετέ-
ρας: sed aptius
ἡμετέρας.

Διατῶν εἰς αὐτὸν ἀεργασίαν, ἀχαί-
σοις τὰς ἀμοιβὰς Ἀλβίνος ἀποδίδω-
σιν. ὄπλα καὶ στρατὸν ἐφ' ἡμᾶς συ-
σκυβάσεται, καταφρονήσας μὲν τῆς
ἡμετέρας ἀδρείας, ἀμελήσας δὲ τῆς
πρός με πίστεως. ἀπλήσων τε ὄπισθεν
μία βουλόμενος λαβεῖν μετὰ κινδύ-
νων οὐ τὸ μέρος εἶχεν ἀνθ' πολέμου
καὶ μάχης. οὔτε θεοὺς ἀιδεαίς, οἷς
πολλάκις ὤμοσεν, οὔτε τῶν ἡμετέρων
καμάτων φεισάμενος, οἷς μετὰ ποσαύ-
της δόξης τε καὶ ἀρετῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἐ-
κάμετε. ἐν γὰρ οἷς καταρωθήσατε, κα-
κείνος τὸ μέρος ἔκαρπυτο. ἔρχε δ' αὖ-
τε καὶ μείζον, εἰ καὶ τὸ πῖσόν ἐπέρει, τῆς
ἀμφοτέροις ἡμῖν παρ' ὑμῶν μεμεει-
σμένης τιμῆς. ὡς παρὰ δὲ ἀδίκον τὸ ἀρ-
χὴν ἔργον πονηρῶν, οὕτως ἀνδρὸν
τὸ μὴ ἀμύεσθαι πρὸς ἀδικούμενον. καὶ
Νίγρῳ μὲν πολεμουῦντες, οὐχ οὕτως
ἀλόγως εἰχομένη αἰτίας ἔχθεσ, ὡς
ἀναγκαίως. οὐ γὰρ παρ' ἡμῖν πρὸς παρ-
χουσαν ἀρχὴν ὑφαρπάζων μεμίσητο,
ἐν μέσῳ δὲ ἐρριμμένῳ καὶ ἀμφή-
ρισον οὔσαν, ἐκάτερος ἡμῶν ἔξ ἰσοπί-
μου φιλοπρίας εἰς αὐτὸν ἀντιήκεν.
Ἀλβίνος δὲ ἀπονδῶν καὶ ὄρκων κα-
ταφρονήσας, καὶ τούτου παρ' ἐμοῦ τυ-
χῶν οὐ μόνον πῖς ὑπὲρ γησίῳ μεταδί-
δωσιν, ἐχθρὸς μὲν ἀπὸ φίλου, πολέ-
μιος δὲ ἀπὸ οἰκείου γημέσθαι πρὸς ἡμῶν
τα. ὡς παρὰ δὲ αὐτὸν ἀεργασίῳ πρὸς
περὶ τιμῆ καὶ δόξης ἐπιμήσαμεν καὶ
ἐκοσμήσαμεν, οὕτω καὶ νῦν αὐτὸ τὸ
ἄπιστον καὶ ἀνδρὸν τοῖς ὄπλοις ἐ-
λέγξωμεν. οὐδὲ γὰρ ὑποιδρεῖ ὁ οἰκείου
στρατὸς, ὀλίγος ὢν καὶ νησιώτης, πῶς
ἡμετέραν διώαμιν. οἱ γὰρ μόνον ἔκαστος
αὐτοῖς, πρὸς τιμῆ καὶ ἀδρείᾳ ποσαύ-
ταις μάχαις ἐνίκησατε, ἔπεισαν αἰα-
πολιῶ ὑποεπάξατε, πῶς οὐχὲν νῦν, καὶ
πρὸς πελοπόνησιν ὑμῖν ἑσπέρως συμμα-
χου διωάμεως, σχεδὸν τε παντὸς ἔρω-
μαίων στρατὸν ὄντα ὄντος, ῥᾶσα κρα-
τήσατε ὀλίγων τε ὄντων καὶ μηδὲ ὑπὸ
γυναικῶ καὶ νήφοντι ἀνδρῶν στρατηγε-
μένων; πῖς γὰρ αὐτὸ τὸ ἀβροδίαιον
οὐκ οἶδεν, ὡς χοίροις αὐτὸ μᾶλ-
λον ἀρμόζειν τὴν βίον ἢ φάλαγγιν;

beneficiis nostris pessimam vi-
delicet gratiam retulit Albi-
nus, * contempta virtute no-
stra, suæque immemor fidei,
ardensque inexhausta cupidi-
tate id vniuersum periculose
præripiendi cuius particeps es-
se citra bellum ac dimicatio-
nem vllam potuisset. Neque
deos reueretur, per quos toties
iuratus, neque vestris parcat la-
boribus, quos tanta cum glo-
ria virtutisque pro nobis per-
tulistis. quippe successuum ve-
strorum nec ipse fructu care-
bat: imò autem, si fidem seruas-
set, * maior illi portio contigis-
set. Vt autem, si ipse autor ma-
lorum sis, iniustus videare: ita,
si non vlciscare acceptas iniu-
rias, ignauus. Nam quum bel-
lum aduersus Nigrum gessi-
mus, non ita sanè speciosas ini-
micitiarū causas habebamus,
vt *necessarias*. non enim quasi
raptorem occupati à nobis
principatus oderamus, * sed po-
situm eum in medio, atque ad-
huc in disceptatione versantē,
pari vterque ambitu ad se tra-
hebat. Verùm Albinus, despe-
cto fœdere ac iureiurando,
quum sit nostro munere ade-
ptus quæ tantum legitimis li-
beris tribuuntur, hostis esse ma-
uult nobis quàm familiaris. Vt
igitur pridem beneficio affe-
ctum, honore gloriâque co-
honestauimus, ita nunc perfu-
diosum atque imbellem ipsius
animum coarguamus armis.
Neque enim sustinere ille ex-
ercitus poterit exiguus atque
insularis vires nostras. Nam
quum vos propemodum soli
alacritate quadam & virtute
vestra tam multis præliis per-
uiceritis, totumque vobis o-
rientem subegeritis, quis du-
bitet quin nunc quoque, * tan-
tarum accessione viriū (quip-
pe hic totus penè Romanus ex-
ercitus) facile profligaturi pau-
cos sitis, ne sub viro quidē so-
brio, nedum sub forti duce, mi-
litâtes? Quis enim luxuriâ illius
ignorat, vitâmq; hominis sub-
ulcorū potius gregibus quàm
militū legionibus congruentē?

cōtēpta fortitudi-
ne vestra, & spre-
ta quam mihi de-
derat fide.

maius aliquid ei
contigisset illo qui
vtrique nostrū di-
uisus à vobis erat
honore. Vt autem
iniustū est, autorē
iniuriarum esse, ita
est ignaui, acce-
ptas nō vlcisci. Ac
dum quidē aduer-
sus N. bellum ge-
reremus, n.

sed iacentem eum
in med.

quum tantæ copiz
auxiliares accesser-
int,

Proinde eamus audacter in illū qua solemus alacritate animi atque virtute, diis freti autori- bus ab eodem impiē peieratis: simul memores excitatorum sæpe à nobis trophæorum, que scilicet ab ipso despecta sunt.

Hæc loquuto Seuero, confe- stim exercitus vniuersus Albi- num hostem declarat: exceptō- que faustis acclamationibus ipso, nihil non alacritatis & stu- dii clamoribus ostendētes magis magisque hominem spe ad- dita succenderunt. Qui amplif- simo donatiuo milites profē- quutus, statim vniuersos con- tra Albinum educit: missis itē pariter qui Byzantium expu- gnarent, clausam adhuc, rece- ptis Nigri ducibus. Quæ dein- de vrbs fame capta, totaque planè diruta, simul theatro thermisque omnique cultu at- que honore detractō, & in vici formam redacta, Perinthiisque *in seruitutem* adiudicata est, quemadmodū Antiochia quo- que Laodiceis. Tum pecuniæ magnam vim curauit ad refi- ciendas instaurandāsque vrbes quas Nigriani milites deuasta- uerāt. Ipse iter faciebat sine in- termisione, neque festos dies neque labores vllos magnope- re curans, algoris atque æstus iuxtà patiens: sæpe etiam per altissimos montes hyeme sæ- ua, niuibus cælo ingruentibus, ibat aperto capite, vt milites ad alacritatem patientiāmque la- borum re ipsa cohortaretur. Quocirca non metu quodam ac lege, sed æmulatione magis atque exemplo principis ad perferenda omnia incitaban- tur. Misit etiam qui angustias occuparent Albinum, atque adi- tus Italiæ obsiderent. Enim- uero postquam nuntiatum Al- bino est nihil cunctari Seuerū, sed adesse iam, supinus hæcte- nus ac delicias agitans, magno tum metu percussus statim è Britannia transmittens, in ad- uerso Galliæ littore castra col- locauit: literisque ad vicinarū gentium præsides missis, pecu-

ἰωιδροὺς τῆς σωῆθαι χρώδρου ποσ-
δυμία τε καὶ ἀδρεία γυναίως ἐπ' αὐ-
τόν. θεοὶς τε ἔχοντες βοηθοὺς, εἰς οἷς ἐ-
πιorkήσαις ἠσέθησε. Ἐπάμα τε ἀ πολ-
λάκις ἠγείραμδρ, ὧν ἐκείνος κατεφρό-
νησε.

Τοιαῦτά ἔνα εἰπόντες τῷ Σεβήρῳ,
Ἐστρατὸς ἅπας τὸν μδρ Ἀλβίνον πολέ-
μον ἀνηγόρευσε. ἀφημήσαντες δὲ
τὸν Σεβήρον, πᾶσαι τε ποσδυμία δὲ
τῆς βοῆς ὑποχρόδρου, ἐπ καὶ μάλλον
παρώρμισαν αὐτὸν, ἀγαθὰς τε ὑπε-
φηναν τὰς ἐλπίδας. ὁ δὲ, ὅπιδου αὐ-
τοὺς μεγαλοφρόνως δωρεὰς, τῆς ὅπιδ
τὸν Ἀλβίνον ὁδοὺ εἶχετο. ἐπεμψε δὲ καὶ
τοὺς τὸ Βυζάνιον πολιορκήσοντας. ἔ-
μδρε γὰρ ἐπ κεκλιμένον, τῷ στρατηγῶν
τῷ Νίγρου ἐκέισε καταφυζόντων. ὁ ποσ
εἰάλω ὑσερον λιμῶν. πᾶσα τε ἡ πόλις
κατεσκάφη, καὶ θεάτρων τε καὶ λου-
τρῶν, παντός τε κόσμου καὶ ὑμῆς ἀ-
φαρεθὲν τὸ Βυζάνιον, κώμη δ' ἄλλοθεν
Περινθίοις δῶρον ἐδόθη, ὡς ποσ καὶ
Ἀντιόχεια Λαοδικεῦσιν. ἐπεμψε δὲ καὶ
χρήματα πλεῖστα εἰς ἀνοικισμὸν τῶν
πόλεων ἃς ἔω λυμηνάμδρος ὁ Νίγρου
στρατὸς. αὐτὸς δὲ τῆς ὁδοὺ εἶχετο, μη-
δεμίαν ἀνοχλὴν ἀναπαύλης διδοὺς μή-
τε ἑορταῖς μήτε καμάπεις, κρύοις καὶ
θάλποις ὁμοίως καταφρονῶν. πολλὰ-
κις γοῦν δὲ τῷ διεχήμερων ἔ ὑψη-
λοτάτων ὄρων πλὴν ὁδοιπορίαν ποιού-
μδρος, ὑπο νιφετοῖς καὶ χύσιν ἀκα-
λύπτῳ τῆ κεφαλῆ ὠδοιπορεῖ, ποσδυ-
μίας καὶ ἀδρείας τὸ ἐνδύσμον πῆς
στραπώταις ἔργῳ διδοὺς. ὡς μή μόνον
αὐτοὺς φόβῳ καὶ νόμῳ ἀπέχιν ποσ
τοὺς καμάτοις, ἀλλὰ μιμήσει καὶ ζήλω
τῷ βασιλέως. ἐπεμψε δὲ καὶ στρατὸν
δυναμῆως, πὸν τὰ σενὰ τῷ Ἄλπειων
καταληφόμενον, καὶ φρουρήσοιτα τῆς
Ἰταλίας τὰς εἰσβολὰς. ὡς δὲ ἀπηγγέ-
λη τῷ Ἀλβίνῳ μὴ μέλλων ὁ Σεβήρος,
ἀλλ' ἤδη παρεσόμενος, ὑποβάζοντι καὶ
πρυφῶντι μγάλιν τεραχλὴν ἐπέβαλ-
λε. ποσ αἰτωθεῖς δὲ ἀπὸ τῆς Βρετανίας,
εἰς πλὴν ἀπικειμῶν Γομηίαν ἐστρατο-
πέδωσεν. ἐπεμψε τε εἰς πάντα τὰ γή-
τηνῶντα ἔθνη. τοῖς τε ἠγρομῶσις ἐπέ-
-

sæpe etiã per mō-
res magnis rigori-
bus infestos atque
altissimos iter fa-
ciens, sub grandine
& niuibus aper-
to capite incede-
bat, alacritatis &
strenuitatis occa-
sionem militibus
re ipsa præbens: ita
vt nō solum metu
& lege, sed etiam
æmul. atque ex. pr.
ad resistendum la-
boribus incitaren-
sur.

sed iam iã adsu-
turum,

For. μὲν μεγάλ-
λης δυνα-
μῆως, aut ali-
quid tale scri-
psit. Legimus
certè ἐν su-
pra, δυναμῆως
στρατῶ.

ἔλελε χεῖματα τε πέμπειν καὶ ἔσφας
 τῶν στρατῶν. καὶ οἱ μὲν, πειθεῖντες, ἔπεμ-
 ψαν ὀλεθρίως, (ὕσερον γὰρ ἐκολάθη-
 σαν) ὅσοι δὲ ἐκ ὀπίσθουσαν, ἀτυχῶς
 μάλλον γόντες ἢ ἀβούλως, ἐσώθη-
 σαν. ἢ γὰρ ἀπόβασιν καὶ ἡ τύχη τῆς πο-
 λέμου τὰς ἐκατέρων γνώμας ἐκρίνευ.
 ἀφικομένης δὲ τῆς τῆ Σεβήρου δυνά-
 μεως εἰς τὴν Γαλιαν, γεγόνασι μὲν ἑ-
 νὲς ἀκροβολισμοὶ καθ' ἕτερα χεῖρα·
 ἡ δὲ τελευταία παρὰ Λαγδουῶν, με-
 γάλῳ πόλιν καὶ ἀδαίμονα, ὃν ἡ κα-
 πακλείσας ἑαυτὸν ὁ Ἀλβίνος ἔδμεν,
 τὸν δὲ στρατὸν εἰς τὴν μάχην ἔξέπεμ-
 ψε. ἡμομένης δὲ συμβολῆς καρτεράς,
 ὅτι πλείστον μὲν ἰσόρροπος ἔδμεν ἐκα-
 τέροις τῆς νίκης ἡ τύχη. καὶ γὰρ οἱ Βρετ-
 τανοὶ ἀνδρεία τε καὶ θυμῶν φονικῶν οὐ-
 δὲν τῶν Ἰλλυριῶν ἀπολείπονται. ἡμο-
 ναίων οὐκ ἔσφασαν μάχων, οὐ γὰρ
 τῶν ῥαδία λῶ ἡ ἔσφασαν. ὡς δὲ ἑνὲς
 τῶν τότε ἰσόρησαν, οὐ παρὰ χεῖρα ἀλλὰ
 παρὰ ἀλήθειαν λέγοντες, πολὺ πῦ-
 ρον ἢ φάλαγγος τῆς Ἀλβίνου στρα-
 τῶν κατ' ὁ μέρος ἐτίπατο Σεβήρος, καὶ
 ὁ σὺν αὐτῷ στρατός· ὡς φυγεῖν τε αὐτὸν
 καὶ τὸ ἵππου ἐκπεσεῖν· ἀπορρίψαντα
 δὲ τὴν χλαμύδα τῆ βασιλικήν, λα-
 θῆν. ἢ δὲ διωκόντων καὶ παλαιζόν-
 των τῆ Βρετανῶν, ὡς δὲ νενικηκότων,
 ὅτι φανῶμαι Λαίτον, στρατηγὸν ὄντα
 Σεβήρου, σὺν ὧν στρατῶν ἔρχεν, ἀκμήν
 τε ὄντι καὶ ἔξω μάχης γεγόνη. ἡμο-
 βάλλοισι δὲ αὐτὸν ὡς καραδοκῆσαντα
 τὴν ἀπόβασιν τῆς μάχης, καὶ ἐκόντα
 βραδύαντα· τὸν δὲ ὑφ' ἑαυτῶν στρα-
 τὸν ἀκμήντα τηρήσαντα, τὴν ἀρχὴν
 ἑαυτῶν μὲν ὄντα, τότε ὅτι φανῶμαι ὅτι
 ἔμαθε τῆ Σεβήρου πεπρωκότα. πρὸς ὅντα
 δὲ τὴν ἀβολῶ τῶν τῶν ἢ ἀπόβασιν.
 ὕσερον γὰρ ὁ Σεβήρος, μετὰ τὸ πάντα
 καπορθεῖσαι, καὶ ἔτι ὃν ἀμερίμων βίω-
 τῶν μὲν ἄλλοις πάντας αὐτῶν στρατηγῶν
 μεγάλως ἡμείψατο, τὸν δὲ Λαίτον
 μόνον, ὡς εἶκος, μνησικακῆσαι διε-
 χήσατο. ἀλλὰ τῶντα μὲν ὕσερον ἔ-
 χυετο· τότε δὲ οὐκ, ὡς παρὰ
 gnis affecisset præmiis, Lætum ipsum tamen (* vt par fuit) memor
 proditiōnis, morte mulctavit. sed ista quidem post fuere: tunc autem

Paulo post di-
 cit νεαρόν στρα-
 τὸν, item δυνά-
 μιν οὐ παρηγο-
 νισμῶν.

Hæc verba, ὡς
 εἶκος, cū μνησι-
 κακῆσαι He-
 rod. i. in x. i. p. 1.
 to: c. i. intellexit
 se, vt verisimile
 est, non, vt par
 fuit, sicut ver-
 ba Polit.

nias commeatūque exerciti-
 bus iuuandis corrogabat. * Qui
 igitur dicto audientes fuerunt,
 pessimè illud in se consuluerūt,
 nullo non supplicio dein post
 bellum affecti: qui verò impe-
 rium detrectauerunt, quū qui-
 dem felicius quàm prudentius
 id egissent, euasere incolumes,
 euentu ac fortuna rerum vtra-
 que consilia discernentibus. Sed
 vbi iam in Galliam Seueri co-
 piæ peruenerūt, leues quædam
 primò pugnae quasique velita-
 res fuerunt: donec postremò a-
 pud Lugdunum magnam urbem
 atque opulentam, prælium in
 manibus fuit. Nam quum se
 mœnibus tenuisset Albinus,
 exercitus emisit in pugnam. Vt
 verò ad manus ventum, diu
 quidem vtrinque decertatum
 est æquis viribus, sic vt ambi-
 gua victoriæ fortuna penderet:
 neque enim Britanni vel animi
 magnitudine vel auiditate cæ-
 dis, Illyricis concesserint. Ita
 conflictu primo valentissimo-
 rum exercituum neutram in
 partem acies inclinabat. Atque
 vt nonnulli prodiderunt eius
 ætatis autores, qui non ad gra-
 tiam sed ad fidem loquuntur,
 longè potior fuit Albinus acies,
 qua in parte Seuerus curabat:
 sic vt fugerit quoque, & ab e-
 quo deciderit, abiectoque pa-
 ludamento delituerit. Sed inse-
 quentibus iam vitulâribusque
 Britânis, ceu planè victoribus,
 apparuisse extemplo Lætum Se-
 ueri ducem, cum eo cui præerat
 recenti adhuc exercitu. * Qui
 extra pugnam fuerat. * quippe
 malè audiit, quasi euentum pu-
 gnæ expectauerit, cunctatus de
 industria retento milite, vt sibi
 imperiū vindicaret: siqui-
 dem nō prius in pugnam pro-
 tulit pedem, quàm vbi Seuerus
 cecidisse nuntiatus. Quam su-
 spicionem etiam deinde euen-
 tus approbavit. quippe rebus
 omnibus ex sententia mox cō-
 positis, atque in maxima secu-
 ritate agitans Seuerus, quum
 quidem cæteros belli duces ma-

Et nonnulli quidē,
 ab eo persuasi, mi-
 serunt, in suā sanè
 perniciē (postea
 .n. supplicio affecti
 fuerunt) qui verò
 adduci nō potue-
 runt vt id facerēt,
 inuito felici potius
 quàm prudētī cō-
 silio, incol. euase-
 runt. euentus enim
 & fortuna belli de
 vtrorumque con-
 silio, iudiciū tulit.

Eū autē accusant
 quasi euentum pu-
 gnæ expectauerit,
 imminēs occasio-
 ni, & de industria
 cunctatus sit: ac
 quum exercitū eū
 præerat, recentem
 seruasset, quod sibi
 imperiū destina-
 ret, tum demum
 fuisse conspectum
 quum Seuerū ce-
 cidisse intellexit.
 Fidem verò huius
 accusationis facit
 euentus. id est, fidē
 huius rei de qua
 fuit accusatus.

Vide annot. quæ est
 eregione.

conspetto (vt diximus) Læto, cum recentis adhuc exercitu, spes addita Seuerianis est: ac sublatus in equum Seuerus, & paludamento purpureo circumdatus. At Albiniani, iam se victores rati, confusis ordinibus, incitate se in eos de improviso valida recentique hostium manu, quum paulum primò restitissent, terga demum verterunt. Fusos igitur fugatosque eos persequuti Seueriani, magna edita strage, ad urbem ipsam peruenerunt. Occisorum utrinque aut captiuorum numerus, variè prout visum eius ætatis scriptoribus, proditur.

Direpta mox incensaque Lugdunum, & Albino caput abscissum perlatumque ad Seuerum est. Ita duo maxima excitata trophæa ad orientem ac septentriones: sic vt nihil sit quod cum Seueri contentionibus aut victoriis conferas, siue copiarum multitudinem, siue nationum motus, siue numerum pugnarum, siue itinerum longitudinem celeritatemque consideres. Nam Cæsaris quidem res aduersus Pompeium, Romano utrinque milite, magnæ profectò fuerunt, ite Augusti aduersus Antonium aut Pompeii liberos, & quæ antea à Sylla Marioque civilibus externisque præliis gesta sunt: sed qui vnus vir tres imperatores rerum iam potitos sustulerit, qui urbanos exercitus, Romam ipsam ac palatium obtinentes, astu circumuenerit: qui que vnus è principibus in ipsa palatina aula curauerit occidendum, alterumque iterum in oriente rursus gubernacula rerum tenentem, appellatumque à Romanis imperatorem, tertium porro Cæsaris honore atque autoritate præditum, in potestate redegerit, haud facile alter inuenietur. Hunc finem vitæ habuit Albinus, breui sanè lætatus funesto honore.

Cæterum Seuerus omnem statim iram atque atrocitatem animi suam, in illius necessarios Romæ effudit. ac primò quidem præmissis in urbem capite Albini abscisso, iussuque

ρηται, τὸ Λαίτου ὀπιφανέντος σιωπῶν νεαρὰ τῶν στρατῶν, οἱ μὲν τὸ Σεβήρου ἐπερρώδησαν· τὸν δὲ Σεβήρον τὸ ἵππου ἐπεβίβασαν, ἔπειτα χλαμύδα περιέθεσαν. οἱ δὲ τὸ Ἀλβίνου, οἰόμενοι ἤδη νενικηκέναι, καὶ ἀτακτότεροι διρεθέντες, ἀφνιδίως αὐτοῖς ὀπιπεσοῦσης γυναικῆς καὶ οὐ προηρητισμένης δυνάμεως, ἐπ' ὀλίγον ἀπρόχροντες, εἴξαν· Ἑσπῆς τε καρτερῆς γυναικῆς, ἐδίωξαν αὐτοῖς φοιθύνοντες οἱ Σεβήρου, μέχρις οὗ ἐς τὴν πόλιν ἐσέβαλον. τὸ μὲν οὖν πλήθος τῶν ἐκατέρωθεν ἀνηρημένων ἢ ἀλόντων, ὡς ἕκαστος ἐβουλήθη τῶν τότε συγγραφαίων ἰσορήσεν.

Οἷτε τὸ Σεβήρου, πῶς τε πόλιν *Scribo οἱ δὲ* Λουγδουῶν δὴρπάσαντες καὶ ἐμπαρήσαντες, τὸν τε Ἀλβίνον συλλαβόντες, ἔπειτα κεφαλῆς ἀφελόντες, κομίσαντες αὐτὴν τῶν Σεβήρου, διαστὰ καὶ μέγιστα ἠγάραν Ἑσπῆα, τὸ μὲν ὅτι ἀναπολῆ, τὸ δὲ ὑπὸ ἄρκτω· ὡς μηδὲν τῶν Σεβήρου μάχης ἢ νίκης ἀξιοβέβηλεσθαι, μήτε πλήθους δυνάμεως, μήτε ἐθνῶν κινήσεων, ἀειθμῶν τε ἀξιοτάξεων, ὁδοιπορίας τε μήκει καὶ τάχει. μεγάλα μὲν γὰρ αἱ Καίσαρος πρὸς Πομπηίου ἐκατέρωθεν στρατοπέδων *Scribo αὐτὸ* Ῥωμαϊκῶν μάχαι, καὶ αὐτὴ Σεβαστοῦ πρὸς Ἀντώνιον ἢ τοῖς Πομπηίου παῖδας, εἴτε πρὸς Σύλλα ἢ Μαρίον ἐν ἐμφυλίῳ καὶ Ῥωμαϊκῆς μάχης ἢ ἄλλοις πέπρακται· ἕνα δὲ αἰδρα βεῖς κατελόντα βασιλέα ἤδη κρατουῦντας, καὶ ἐμὴ ἐν Ῥώμῃ στρατὸς σοφία ἀειγνέει, ἔπειτα ὄντα ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῆς καθηρικέναι, τὸν δὲ, τῶν ἐν τῇ ἀναπολῆ κρατουῦντα πάλαι καὶ ὑπὸ Ῥωμαίων βασιλέα κληθέντα, τὸν δὲ, ἐν Καίσαρος ἡμῶν καὶ ἕξοισία γεγονότα χρωσάμενον αἰδρεία, οὐκ ἔστι ἄλλον ῥαδίως εἰπεῖν. τέλει μὲν δὲ ποιούτω ὁ Ἀλβίνος ἐχρήσατο, πρὸς ὀλίγον ἀπολαύσας ὀλεθρίου ἡμῶν.

Οἱ δὲ Σεβήρος, θυμῶν καὶ ὀργῆς ἀθέως πρὸς τοὺς ἐν Ῥώμῃ φίλους αὐτοῦ ἐχρήσατο· καὶ πέμψας πῶς κεφαλὴν τῶν Ἀλβίνου, δημοσίᾳ ἀναστρωθῆναι

κελύει· χράμμασί τε τῶν δῆμῶ τῶν
 νικῶν ἐαυτῆ δηλώσας, ὅτι τέλει καὶ
 τῆτο προσέθηκε, πεπομφέναι τῶν κε-
 φαλιῶν αὐτῆ, δημοσίᾳ πείλοπον ἀνα-
 σταυρωθῆναι κελύσας· ἵνα αὐτῆς
 οἷον ἔδεικνυεν αὐτῆ τὸν θυμὸν ἴδῃ
 καὶ τῶν πρὸς ἐκείνοις ὀργῶν. διοι-
 κήσας δὲ τὰ κῆ' τῶν Βρετανίων, καὶ
 διελὼν εἰς δύο ἡγεμονίας τῶν τῆ ε-
 θνοῦ Ἰουδαίων, τὰ τε κῆ' τὰς Γαλιλαίας
 ὡς ἔπειτα ἀεὶ διαθεῖς, πάντας τε τοὺς
 Ἀλβίνου φίλους, ἔπειτα ἐκοιτίως ἐθ'
 ὑπὸ ἀνάγκης αὐτῶν γινωσκόμεναι,
 φονεύσας, τὰς τε οὐσίας αὐτῶν δημύ-
 σασ, εἰς τῶν Ρώμῳ ἠπειγέτο, ἄρξον ἅ-
 παντα τὸν στρατὸν σὺν αὐτῶν, ὡς φανείη
 φοβερώτερος. ἀνύσας δὲ πολλὰ τῶν ὀ-
 δοιπέριαν παχῆ, ὡς τῶν ἰσθμῶν αὐτῶν,
 χαλεπαίνων πρὸς ἐπὶ πειλίοντας τοὺς
 ἐκείνου φίλους, εἰς τῆ Ρώμῳ εἰσήλα-
 σεν. ὁ δὲ δῆμος αὐτὸν διαφνηφορῶν
 μετὰ πάσης ἡμῆς καὶ ἀφηνίαις ὑ-
 πεδέξατο ἢ τε σύγκλητος προσηγέρθη-
 σαν, οἱ πλείστοι ἐν μεγίστῳ δέει καὶ δε-
 σῶτες, λογίζομενοι ὅτι αὐτῶν οὐ φείσε-
 ται, φύσιν μὲν ἔχθρὸς χαλεπώτατος,
 καὶ μικρᾶς προσφάσεως δέομενος εἰς
 τὸ ἀδικῆσαι, τότε δὲ δοκῶν καὶ ἀλό-
 γους ἔχῃν αἰτίας. ὁ δὲ οὐκ Σεβήρος εἰς
 τὸ τῆ Διὸς τέμενος ἀνελάσων, καὶ τὰς
 λοιπὰς τελέσας ἱεροουργίας, ἐπανῆλ-
 θεν εἰς τὰ βασιλῆα, καὶ τῶν δῆμῶ πρὸς
 ἤκεν ὅτι τῶν νίκης μεγίστας νομας.
 τοὺς τε στρατιώταις ἐπέδωκε χεῖματα
 πλείστα· ἄλλα τε πολλὰ σιωπῶρησεν
 ἢ μὴ πρὸς ἔχον. καὶ γὰρ τὸ σιτηρέ-
 σιον αὐτοῖς πρὸς ἡύξησε, καὶ δα-
 κτυλίοις χευστοῖς χεῖμασι ἐπέτρεψε,
 γυναιξὶ τε σιωοικεῖν· ἅπαντα
 σιωφροσύνης στρατιωτικῆς, καὶ τῶ πρὸς
 τὸν πόλεμον ἀσαλοῦς τε καὶ ἐπιόμου
 ἀλλότεια ἐνομίζετο. καὶ πρὸς τὸ ἐ-
 κείνος τὸ πᾶν αὐτῶν ἐρρώμενον, καὶ
 τὸ σκληρὸν τῆς διαίτης, τὸ τε ἀπειθῆς
 πρὸς τοὺς πόνοισ, καὶ ὄντα κτὼν μετ'
 αἰδοῦς πρὸς ἄρχοντας, ἐπανέτρεψε·
 χεῖμασι τε ὅτι θυμῶν διδάξας, καὶ
 μεταγαγῶν εἰς τὸ ἀβροδίατον.

Malim eide
 vide autē an-
 not. de huius
 loci interpre-
 tatione.

publicè patibulo præfigi, in i-
 ma epistola, qua de sua victoria
 populum edocebat, hoc quo-
 que adscripsit, ideo se caput il-
 lud publicè in patibulo spe-
 ctandum misisse, vti exemplum
 caperent quid item ipsis patiē-
 dum foret. Rebus igitur Bri-
 tanniæ ordinatis, quum totius
 insulæ administrationem bifa-
 riam dispertisset, itémque om-
 ni Gallia (quemadmodum quidē
 sibi videbatur) cōposita ex sen-
 tentia, supplicioque de Albini
 amicis sumpto, siue quos ei sua
 quenque voluntas, siue necessi-
 tas adiunxerat: continuò Ro-
 mam proficiscitur, exercitum
 secum omnem adducens, quo
 terribilior videretur. Confe-
 ctóque magna velocitate iti-
 nere, quemadmodum consue-
 uerat, infestus adhuc supersti-
 tibus Albini amicis, Romam
 intrat, occurrente laureato po-
 pulo, ac magno honore faultif-
 que acclamationibus excipien-
 te, senatúque vniuerso consala-
 tante: tametsi plerosque metus
 cōsternauerat, quòd sibi haud-
 quaquam parsurum rebantur,
 immitem suapte natura & san-
 guinarium, neque sanè magna
 causa indigeatē ad inferendas
 iniurias: cæterum tunc proba-
 biles odii rationes habiturum.
 Postea verò quàm in templum
 Iouis ingressus est, omniáque
 sacrificia de more peregit, re-
 uersus in palatium, magnóque
 cōgiario populum Romanum,
 victoriæ nomine, prosequutus,
 ac nummos militibus largitus
 est, simul alia permulta indul-
 sit, quæ nunquã antea accepe-
 rant. Nam & frumenti summã
 primus adauxit, & aureis anu-
 lis vti, & domi habere mulie-
 rem permisit: quæ omnia pro-
 cul à militari disciplina, succin-
 ctos eos paratósque ad bellum
 minimè præstitura videbãtur.
 Primúsque ipse duritiã atque
 asperitatem victus, toleratiã-
 que laborum disciplinãque
 omnem ac ducum reuerētiã
 subuertit, inhiare pecuniis &
 munditias colere militibus in-
 suefactis.

His ergo optimè pro suo iudicio constitutis, curiam deinde ingressus, sedensque imperatoria sella, accusare in fit truculenta oratione Albini amicos, prolatis etiam quorundam arcanis epistolis, quas apud illū sepositas deprehendisset, quibusdam autē exprobrās quod eum splendidioribus muneribus affecissent: aliis, quod amici orientalibus, aliis, quod Albino fuerunt notiores. Eoque pacto eximiū quēque è senatu, tum vt quisque in prouinciis genere aut opibus excelleret, * omnes sine discrimine supplicio afficiebat: vlciscens (vt quidem præ se ferebat) inimicos, sed reuera subigente avaritia, qua supra omnes imperatores laborauit. Nam vt animi patiētia atque in laboribus perseuerantia, simul rei militaris gloria, nemini etiam laudatissimo concesserit, ita quæstui suprā quàm dici posset additus, iniustis cædibus atq; adeo cuiuimodi ex causa pecuniam colligebat, imperiū metu magis quàm beneuolētia retinēs. Quanquam popularis esse imprimis volebat, edendis omnifariam magnificentissimis spectaculis: centenis etiam sæpe numero occisis beluis, quas omnibus regionibus nostris barbarisque conquirebat. Sed & congiaria dedit vberrima, & certamen proposuit, vndique accitis ludionibus atq; athleticis. Vidimus item sub illo quosdā omnis generis ludos, cunctis editos theatris, simulque supplicationes & peruigilia ad formam Cereris initiorum (seculares hi tunc appellabantur) * celebratos (vt aiunt) decurso trium spatio ætatum. Si quidem vrbe tota atque Italia præcones itabant cōuocatum omnes ad ludos, quos nec vidissent hæctenus, nec visuri postmodo forent: ita scilicet interuallum præteritæ futuræq; celebritatis supra omnem esse hominum ætatem significantes.

Longè aliam huius loci interpretationē vide in annot.

Interficiebat, nulli omnino parcens: vt quidam simula- bat, quod succenseret inimicis, sed re vera quod immodica ei avaritia inesset. Nullus quidem certè ex imperatoribus adeo impotenter pecunias amauit. Nam vt an. pat. atq; cōstante laborum tolerātia, eorumque bellicarum administratione, nullo eorum qui laudem consequuti sunt, erat inferior, ita exuperabat in eo avaritia, cædes [ob eā] iniuste & qualibet de causa perpetrante. id est, leuissimis etiā de causis. At Polit. hæc verba, ἐν τῆς τοχούσης αἰτίας, cum δὲ ἀδικίας φόρων non ἰκνησί.

Hic accus. ad præced. ludos refertur, non habita ratione eorum quæ sunt interiecta.

Διοικήσας δὲ ταῦτα ὡς ὤρετο ἀεῖ-
σαι, κατελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον βου-
λῶν, ἀελθὼν τε εἰς τὴν βασιλείον θρό-
νον, πικρῶς κατηγόρησε τῷ Ἀλβίνου
φίλων· ὦν μὲν ὀπισθολας προκομίζων
ἀπορήτους, ἀς ἐν τοῖς ἐκείνου ἀποθέ-
τοις εὖρε θράμματα, οἷς δὲ δῶρα ὀ-
νηδίζων πεμφθέντα ἐκείνῳ πολυτελέ-
σερα· ἄλλοις δὲ ἄλλας ὀπιφέρων αἰ-
πίας, τοῖς μὲν ἕξ ἀνατολῆς ἀνθρώποις,
φιλίαν, τοῖς δὲ ὀπί γάπερα, γυῖσιν
Ἀλβίνου· πάντα τοῖς ἕξέχοντας πύτε
τῆς συγκλήτου βουλῆς, καὶ τοῖς κτ'
ἔθνη πλούτῳ πῆ ἡ γῆραι ὑπερέχοντας,
ἀφειδῶς ἀνῆρει· ὡς μὲν περὶ τοῦ εἶπ,
χαλεπαίνων πρὸς ἐχθροῖς, τὸ δὲ ἀ-
ληθές, ὑπερβαλλούσης ἐν αὐτῷ φιλο-
χηματίας. οὐδεὶς γουὶ βασιλέων
οὕτω χημάτων ἠπλήθη· ὡς γὰρ καρτε-
ρία ψυχῆς καὶ αἰεξικακία πόγων,
διοικήσῃ τε στραπωπικῶν πραγμά-
των, οὐδενὸς τῷ ἐπαμνουμῶν ἀπε-
λείπετο· οὕτως ἐν αὐτῷ ἐπλήθωε τὸ
φιλοχηματικόν, ἕξ ἀδικίας φόρων, ἐκ
τῆς τυχούσης αἰτίας. φόβῳ γουὶ ἤρξε
μᾶλλον τῷ ἀρχουμῶν ἢ ἀνοῖα. πῶ
μῦθοι δὴ μῶ ἐπειράτο ποιεῖν κηχρι-
σμῶν· καὶ γὰρ θεας πολυτελεῖς ἢ παν-
τοδαπαῖς σιωχῶς ἐπέτελε· καὶ θηρίων
ἐκατοντάδας ἀεῖλε πολλάκις, τῷ ἀπὸ
πάσης γῆς ἠμετέρας τε καὶ βαρβάρῃ·
νομαῖς τε μεγαλοφρόνως ἐπέδιδου. ἐ-
πέτελεσε δὲ καὶ ὀπινίκιον ἀγῶνα, τοῖς
πανταχόθεν μουσῆς τε ὑποκριταῖς καὶ
ἀνδρείας μαθηταῖς μεταπεμφθέντος.
εἰδομῶν δὲ ἐπὶ αὐτῷ καὶ θεας πῶν
παντοδαπῶν θεαμάτων ἐν πᾶσι θεά-
τοις ὁμοῦ, ἱερουργίας τε καὶ παννυχί-
δας ὀπιτελεαδείσας εἰς μυσηίων ζῆ-
λον. αἰωνίους δὲ αὐταῖς ἐκάλουσι οἱ τό-
τε, ἀκούοντες πρὶν γῆραι δαδρα-
μουσῶν ὀπιτελεῖσθαι. κήρυκες γουὶ
κατὰ τε τὴν Ῥώμην καὶ τὴν Ἰταλίαν
διεφοίτων, καλοῦντες ἠκεῖν καὶ θεά-
σασθαι πάντας ἂ μῆτε εἶδον μῆτε ὀ-
φοντα. οὕτως ὁ μεταξὺ χρόνος τῆς
παρελθούσης ἐορτῆς καὶ τῆς μελλού-
σης ἐδηλοῦτο, πᾶσαν ἠλικίαν ἀνθρώ-
πων ὑπερβαίνων.

Διατείνας δὲ ἰκανοὺς χρόνους ἐν
 τῇ Ῥώμῃ, τοῖς τε υἱοῖς αὐτῶ κοινωνοῖς
 τῆς βασιλείας καὶ αὐτοκράτορας ἀ-
 ποδείξας, βουλόμηνος δόξαν ἀραδαί
 νίκης, μὴ μόνον ἐμφυλίου τε καὶ κτ'
 Ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων, (ἐφ' ἣ καὶ
 Στραμβεῦσαι ἠδέσθη) ἀλλὰ καὶ κτ' βαρ-
 βάρων ἐγείρει ἔσπαμα, πρὸφρασιν
 ποιούμηνος τῷ Βαρσιλίου τῷ Ἀρμε-
 νῶν βασιλέως πρὸς Νίγηρον φίλιαν,
 ἐστράτευσεν ὅτι τ' αἰαπολίω. παρῶν
 δὲ καὶ τῷ Ἀριδρίαν καταδραμεῖν
 ἠθέλησε. φθάσας ὃ ὅ τῷ Ἀριδρίων
 βασιλῆος, χεῖματά τε αὐτῶ καὶ δῶ-
 ρα, ὁμήρους τε ἰκατέων ἐπέμψα, σπον-
 δὰς δὲ εὐνοίαν ἔπιχνούμηνος. ὁ δὲ
 Σεβῆρος, τῷ ὅν Ἀριδρία πρὸ χαροῦ-
 των κτ' γάμω, ὅτι τῷ Ἀρσιλῶν
 ἠπέιχε. πρὸς ἐφυγε δὲ αὐτῶ καὶ ὁ
 Ὀσρολιῶν βασιλῆος Ἀύγαρος· τοῖς τε
 παῖδας ὁμηρῶν εἰς ἀσφάλειαν πί-
 στως ἔξεδωκε, ἑξότας τε πλείους
 συμμάχους ἤγαγεν. ὁ δὲ Σεβῆρος, δὲ
 βασιλῆος τῷ ποταμῷ μέσῳ γῆν τε
 καὶ Ἀρσιλιῶν χώραν, ἐπέδραμε καὶ
 τῷ Ἀδαμίονα Ἀραβίαν. φέρει γὰρ
 πῶς ἀρώμασι, αἷς ἀρώμασι καὶ θυμιά-
 μασι χεῖματα. πολλὰς ὃ κώμας δὲ πό-
 λεις πορήσας, τῷ τε χώραν λεηλα-
 τήσας, ἐλθὼν εἰς τῷ Ἀρσιλιῶν χώ-
 ραν, πρὸς καθεζόμενος τὰς Ἀρσιλῆος ἐ-
 πολιορκεῖ. ἡ δὲ πόλις ἐπ' ἄκρας ὑ-
 ψηλοτάτης ὄρους, τεῖχος μεγάλω δὲ γῆ-
 ναίω πρὸς βεληδῶν, πλήθι ἀνδρῶν
 τε πρὸς τῷ ἀκμάζουσα. ὁ δὲ τῷ Σεβῆ-
 ρου στρατὸς πρὸς καθεζόμενος ἐπολιόρ-
 κει παντὶ δένει, πειρώμηνος τῷ πόλιν
 ἔξελεῖν μηχαναί τε πανπεδαπαὶ πρὸς
 σῆζοντο τῷ τεῖχος, δὲ οὐδὲν παρελείπετο
 εἶδος πολιορκίας. οἱ δὲ Ἀρσιλιῶν γῆ-
 ναίως ἀπεμάχοντο· πόξοις τε δὲ λίθοις
 αἰώθεν βάλλοντες, ὃ μικρὰς ἐλύπων
 τὸν τῷ Σεβῆρου στρατὸν. σκῆπη τε κερά-
 μου πεποιημένα πληροῦντες πῆλῶν,
 μικρὰν μὲν, ἰσοβόλων δὲ θηρίων, ἐπέ-
 βδομον αὐτοῖς. τὰ δὲ, ἐμπύπλοντα ταῖς
 ὄψεσι, καὶ εἰ π που πρὸς γυμνωτο τῷ
 σῆματος, λαυθάγοντα, καὶ παρσισίοντα,

Baroniam an-
 tea habuimus:
 quam script.
 Polit. retinet.

Malim scribe-
 bere παρῶν, eo
 sensu de quo
 dicitur in an-
 not.

*Igitur aliquandiu Romæ
 moratus, participato filiis im-
 perio, quum se ciuili tantum
 victoria contraque Romanos
 exercitus habita, clarum ha-
 stenus intelligeret, ex qua etiã
 triumphum recusauerat, de-
 creuit item barbarorum incla-
 rescere trophæis. Quocirca
 prætextu vindicandi Barsemii,
 Atrenorum regis, qui Nigri
 partes fouerat, exercitum in
 orientem eduxit. Iamque in
 Armeniam facturus impetum,
 præuentus à rege Armeniorum
 est, mittente obsides vltro &
 munera, ac suppliciter petente
 vt sibi cum illo inire amicitia
 fœdusq; ferire liceret. Quare
 Seuerus, procedentibus ex sen-
 tentia rebus in Armenia, per-
 rexit ad Atrenos. Sed & rex
 Osroenorum Augarus ad eū-
 dem transfugit, traditisque ob-
 sidio liberis fidem suam aucto-
 rauit, sagittariorumque vim
 magnam misit auxilio. Cæte-
 rum Seuerus regionem inter-
 amnanã agrumque Adiabeno-
 rum transgressus, etiam in A-
 rabiã felicem excucurrit. Illic
 enim herbæ proueniunt odo-
 ratæ, quæ nos aromata suffi-
 mentaque habemus. Ibi expu-
 gnatis vicis vrbibusque per-
 multis, omnemque agrum de-
 populatus, in Atrenorum re-
 gionem mox ingressus, Atlas
 circumfedit, vrbem scilicet al-
 tissimo impositam monti, ac
 maximis validissimisque obse-
 ptam mœnibus, florentemque
 ingenti sagittariorum copia. I-
 gitur hanc vrbem Seuerianus
 exercitus quanta maxima vi
 poterat, oppugnabat: machi-
 næque omnifariam mœnibus
 admouebantur, nullo oppu-
 gnationis genere prætermisso.
 Contrã autem Atreni audacter
 vrbem defensare, *sagittasque
 ac lapides supernè iacientes,
 pessimè accipere Seuerianos,
 etiãque vasa fictilia volucris-
 bus quibusdam venenatisque
 bestiolis oppleta deuoluere:
 quæ quum aut oculis inuolita-
 rent, aut in apertas corporis
 partes sensim obreperent, gra-

Quum autẽ longo
 tẽpore Romæ ef-
 set moratus, ac fi-
 lios imperii parti-
 cipes & Cæsares
 declarasset, gloria
 quam ex ciuili vi-
 ctoria & aduersus
 Ro. exercitus re-
 portauerat, mini-
 mè contentus, (de
 qua triumphare e-
 tiã, cum pudebat)
 aduersus barbaros
 quoq; trophæa ex-
 citare vellet: præ-
 textens Barsemii
 Atrenorum regis
 amicitia erga Ni-
 grum, exerc. in or.
 eduxit.

sagittisq; ac la-
 pidibus supernè
 petentes, nõ parũ
 negotii Seueriano
 exercitui faceffe-
 bant. Quinetiã va-
 sa fict. volucris-
 paruis, quidẽ sed
 venenatis bestio-
 lis, implentes, in
 eos proiciebant.

Seuerus exercitū, ne vniuersus interiret, re infecta reduxit: ægrè ferētē sanè quòd obsidio eis ex animi sentētia nō successisset. Semper enim in præliis vincere assuetus, quòd superior non euassisset, id pro clade habebat. Ei tamen solatiū attulit fortuna, quæ tunc illius rebus auxiliabatur. neque enim planè nulla re effecta rediit, sed maiora iis quæ sperauerat, exequutus. Quum enim exercitus nauibus multis deueheretur, nō ad Romanas, vt volebat, ripas, sed ad Parthicas, longissimè vndarum impetu abductus, appulit: quæ haud multorū dierū itinere aberrāt à Ctesiphōtis aditu. id est, aditu in Ctesiphontē. aut, via quæ fert Ctesiphontem.

uiter singulos confauciabant. Inciderātque in morbos Romanus miles, æstum illum cæli nimio sole præferuidi, parum ferens: sic vt longè plures ob hos casus, quàm hostili manu interierint. Proin defatigatis iam & contulis omnibus, procedēte secus obsidione, ac plus iacturæ quàm lucri Romano faciente, * decreuit exercitum Seuerus, priusquam vniuersus periret, deportare ex eis locis: trislem videlicet infecto negotio. quippe assuetus vincere præliis omnibus, victum se tūc putabat quia non vicerat. Sed eum prospera fors & fautrix statim consolatur. neque enim planè rebus infectis rediit, sed maiore quàm sperauerat successu. Nam impositus nauibus permultis exercitus vniuersus, nequaquam scilicet quò intenderat, Romanæ appulsus ripæ: sed vndarum impetu Parthorum ad agrum prouectus, haud procul Ctesiphonte, qua in vrbe sedes regis est. Is tunc pacem agitans, ac nihil ad se pertinere Seueri pugnas autumās, quas gereret cum Atrenis, otiosus videlicet nihil expectabat mali. Cæterum Seueri exercitus quum ad eas ripas vi fluminis inuectus, μόχque in terram esset expositus, omnem ilico depopulari agrum cœpit, abactisque, vt in quæque inciderant, pecoribus, ad vescendum, vicisque aliquot incensis, paulatim vsque ad Ctesiphontem perrexerunt: qua in ciuitate magnus rex Artabanus commorabatur. Igitur imparatos nacti barbaros, cæsis primò quicūque restitissent, direptaque mox vrbe, pueris fœminisque in captiuitatem abductis, tantum ipso rege cum paucis equitibus elapso, thesauris illius ornatūque omni & suppellectile potiti, victores regrediuntur. Ita Seuerus, fortuna magis quàm consilio, Parthi-

γωναϊκας αἰχμαλώτους ἔλαβον. φυγόντος δὲ τοῦ βασιλέως σὺν ὀλίγοις ἰππεῦσι, τοῖς τε θησαυροῖς τῶν χερμάτων αὐτοῦ αἴροισι, καὶ πάντα τὸν κόσμον ἐκειμήλια δρπάσαντες, ἐπανίασιν. οὕτω μὲν δὴ Σεβήρος τύχη μᾶλλον ἢ

πιτρώσκοντά τε αὐτοῖς, ἐλυμαίνετο. καὶ μὴ φέροντες τὸ πνιγνῆδες τοῦ ἀέρος, δὴ τὸ ὑπὸ βάλλον τοῦ ἡλίου πῦρ, νόσοις περιπίπτοντες, διεφθίροντο ὡς πλείστον μέρος τοῦ στρατοῦ δὴ τῆσδε αἰτίας μᾶλλον ἀπόλλυσθαι ἢ πρὸς τῶν πολεμίων. ἀπαγορεύοντες τε τοῦ στρατοῦ πρὸς τὰ εἰρημνία, τῆς τε πολιορκίας μὴ περὶ χερσῶν, ἀλλὰ μᾶλλον βλαπτομένων τῶν Ῥωμαίων ἢ καπορθουμένων, τὸν στρατὸν ὁ Σεβήρος, ὡς μὴ διαφθαρείη παῖς, ἀπερακτὸν ἐπαίηγαγε, δισφορουῖτα ὅτι τὰ μὴ ὡς ἐβούλετο τὰ τῆς πολιορκίας αὐτὰ περὶ χερσῶν νικᾶν γὰρ πάντες ἐν ταῖς μάχαις εἰδισμένος, τὸ μὴ περιγνέσθαι, ἢ ἴαν ἡγήτο. πλὴν παρεμυθήσατο αὐτὸν ἡ σωμαρομένη τότε τοῖς ἐκείνου πραγμάτων τύχη. οὐ γὰρ πάντα πασιν ἀπερακτὸς ἐπαίηλαθεν, ἀλλὰ μείζονα κατορθώσας ὡς ἡλπισε. κατὰ πλείων γὰρ ὁ στρατὸς ναυσὶ πολλαῖς, οὐκ εἰς αὐτὸ ἐβούλετο Ῥωμαίων ὄχθας κατὰ πλέθει. ὅτι πλείστον τὸ αὐτὸν ἔξαγαγόντες τοῦ ῥόδματος, προσώκειλε τὴν Παρθυαίων ὄχθαις, αἱ μὴ πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέιχον τῆς εἰς Κτησιφῶντα ἀφόδου. ἔνθα μὲν τὰ βασίλειά τοῦ Παρθυαίου, καὶ αὐτὸς διέπειβεν εἰρῶν ἄγρον, μηδὲν περὶ προσήκειν νομίζων ἑαυτῶν τὰς πρὸς τοῖς Ἀτρυλινοῖς Σεβήρου μάχαις ἠσυχάζεν οὐδὲν, μηδὲν περὶ δεινὸν πρὸς δειχόμενος. ὁ δὲ τοῦ Σεβήρου στρατὸς, ἄκων πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ῥόδματος ταῖς ἐπέκεινα ὄχθαις, ἀπόβασιν τε ποιησάμενος, τὴν γὰρ ἐλεηλασίαν, ἀρέματα τε τὰ ἐμπιπτόντα ἀπελαύνων, ἰν' ἔχη ἔσθαι, καὶ κόμας ἐμπιπτόντας ἐμπιπτούσας. κατ' ὀλίγον τε πρὸς τῶν, ἐπίση Κτησιφῶντι, ἐνθ' ἡμῶν ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀρτάβανος. πρὸς πρὸντες τὸ οἱ Ῥωμαῖοι ἀπαρασκευάστοις τοῖς βαρβάροις, πάντα τε τὸν ἐμπιπτόντα ἐφόνθον, καὶ διήρπασαν τὰ ἐν τῇ πόλει, πάντας τε παῖδας καὶ

γνώμη, τῇ κ' Παρθυαίων νίκη κει-
σμητο. πύτων ὅ αὐτὰ δεξιάς κ' ὑπὸ
πᾶσαν ἄλλω προχωρησάντων, ἐπέ-
φοι. τὰς γὰρ φ. σήλε τῇ τε συγκλήτῳ κ' τῷ δήμῳ τὰς
τε προάξεις μεγαληγορῶν, τὰς μά-
χας τε καὶ τὰς νίκας δημοσίαις ἀνέ-
θηκε γραφαῖς. ἡ δὲ σύγκλητος πάσας
τ' ἡμαῖς ἐψηφίσαστο αὐτὰ κ' προσηγο-
ρίας ἀπὸ τῶν ἔθνων τ' κεχωρημένων.

Καπορθώσας δὲ τὰ κ' τὴν αὐα-
τολίω ὁ Σεβῆρος, εἰς τὴν Ρώμην ἠ-
πέειχε ἄρσιν καὶ τοὺς παῖδας εἰς ἡ-
λικίαν ἐφήβων ἤδη τελοῦντας. αὐ-
σας δὲ τὴν ὁδοιπορίαν, τὰ τε ἐν τοῖς
ἔθνεσι διοικήσας, ὡς ἐκάστω ἀπήπει-
τὸ χρεῖωδες, τὰ τε ἐν Μυσοῖς κ' Γαί-
σι στρατόπεδα ἐπελθῶν, νικηφόρος
ὑπὸ τῆς Ρωμαίων δήμου, μετὰ με-
γάλῃς ἀφημίας τε καὶ δημοτικῆς ὑ-
πεδέχθη ἑορταῖς τε καὶ ἑορταῖς, θεῶν
τε καὶ πανηγύρεις τῷ δήμῳ παρέχε-
νομαῖς τε μεγαλόφρονος ὀπίσθου, καὶ
θεῶν τελέσας ὀπινικίους, ἐπὶ ὅλ-
κρον ἐν τῇ Ρώμῃ διέπειρε, δικάζων
τε σιωχῶν καὶ τὰ πλιπικὰ διοικῶν,
τοῖς τε ἡεῖς παιδύων καὶ σωφρονί-
ζων. οἱ δὲ ἤδη μετράκια ἦσαν, ὑπὸ
τῆς ἐν Ρώμῃ τρυφῆς καὶ διαίτης, τῆς
τε πρὸ τὰ θεάματα ὑπὸ βδμοῦσης
σπουδῆς, λυσιτοχίας τε καὶ ὀρχήσεως,
τὰ ἤδη διεφθεύοντο. πρὸς τε ἀλλή-
λους ἐσασίαζον οἱ ἀδελφοί, τὰ πρὸ
τα μὲν ὑπὸ παιδαγωγῶν φιλονει-
κίας, δι' ὀρτύζων μάχας καὶ ἀλεκ-
τρυόνων συμβολαῖς, πάλας τε παί-
δων, ἀλλήλοις ἐρίζοντες. ἢ τε πρὸ τὰ
θεάματα αὐτῶν ἢ τὰ ἀκροάματα
σπουδῆ, φιλονεικῶς ἐκάστοτε ἐμερί-
ζετο. Ἐ οὐδενὶ ἀμφοτέρω ὁμοίως ἠ-
ρέσκοντο, ἀλλὰ πᾶν τὸ πρὸ ἐτέρω φί-
λον, τὰ ἄλλω ἐχθρὸν ἴω. σιωκροῦον
δὲ αὐτοῖς ἐκατέρωθεν οἷτε κόλακας Ἐ
οἱ θεράποντες, πρὸς τὸ ἡδὺ τῆς ἡλι-
κίας κολακεύοντες, καὶ ἀνθέλκοντες.
ὁ δὲ Σεβῆρος ταῦτα πωθανόμοδος,
σιωκρῶν τε κ' σωφρονίζεῖν τα πρὸ τα
ἐπειρεῖτο.

Τὸν δὲ πρεσβύτερον, ὡς γήσιον
ἐπὶ τῷ ὀνόματι Βασιανός, πρὶν εἰς τὸν βασιλεῖον οἶκον

cam victoriam adeptus est. Igi-
tur prosperè succedentibus re-
bus, literas ad senatum popu-
lūmque Rom. de se magnificas
dedit, ac depictas in tabulis pu-
gnas, victoriásque suas expo-
suit: nihil non honorum decer-
nente senatu, & super his co-
gnomina imponente deuictarū
gentium.

Ipse interea rebus ad oriētē
sic gestis Romā reuertebatur,
filios iā puberes secū adducens.
Confectóque itinere, ac pro-
uinciis, vt cuique vsus foret, or-
dinatis, Mysorūmque & Pan-
noniorum recognitis exerciti-
bus, urbem dein triumphans
inuectus est, multis acclama-
tionibus omnique cerimonia
populo excipiente. Cui quidem
ipse festos dies sacrificiáque &
spectacula ac celebritates in-
dullit, magnóque dato congia-
rio, & ludos pro victoria cele-
brauit. Romæ deinde haud
paucos moratus annos, ius di-
cebat frequenter, ciuilibus ne-
gotiis & liberis erudiendis at-
que * ad modestiam componēdis,
intentus. At illi iam tum ado-
lescentes deliciis victúque vr-
bano, nimióque spectaculorum
aurigationis & saltationis
studio, bonam indolem corru-
perant. Intérque se fratres dis-
fidebant, puerili primū certamine,
edendis coturnicum
pugnis, gallinaceorūmque cō-
flictibus, & puerorum collu-
ctationibus, exorta discordia.
Nā seu quid in scena audirent,
siue item spectarent, * semper
vtique diuersis accedebāt, nus-
quam eisdem studēte vtroque:
sed quod alteri charum foret,
id alteri statim odiosum: com-
mittentibus etiam vtrinque ip-
sos adulatoribus atque mini-
stris, nihilque non ad gratiam
suggerentibus, vt ad se quisque
pro virili diuersos retraherent.
His cognitis Seuerus reducere
in gratiam, atque emendare
conabatur.

* Tum Bassiano, qui tunc
honores imperatorios ade-

Sic ipsemet Polito
alibi interpretatur
Gracā vocem, quā
hic pratermittit.

subinde erga id
diuersè animati e-
rant, contendendi
studio: nulláque re
ambo itidem de-
lectabantur, sed
quod alt.

Tum maiore na-
tu, cui verum no-
men erat Bassia-
nus, priusquam in
imperatoriam do-
mum venisset, An-

toninum ipse nominavit, imperii honorem prospera forte adeptus, Marci cognomen eum ferre volens.

ptus, Severus Antoninus, accepto Marci cognomine, vocabatur, ac maior natu erat, uxorem dedit (quum per matrimonium reddere eum moderatum vellet) filiã Plautiani, præfecti cohortibus urbanis. Hic (vt perhibet) Plautianus ab initio ætatis tenui fortuna fuit, seditionisque & aliorum criminum reus, ac multatus exilio: sed erat Severi municeps, Afer natione, atque (vt quidam putant) etiam consanguinitate propinquus: vt verò alii affirmant, flore magis ætatis per stuprum conciliatus. Hunc autem Severus ex parua humilique fortuna ad opes maximas prouexerat: ac damnatorum bonis adiudicatis, longè supra ceteros collocupletauerat, tantummodo imperio quoque participato. Quis ille opibus licentiãque abutens, nihil crudelitatis aut violentiæ, vt quidque ageret, omittebat, cunctis etiã atrocior omnium ætatum principibus. Ergo huius filiam Severus uxorem filio suo tradidit, *et illam familiam [sua] coadunavit.* Enimvero Antoninus ipse, parum letus eo matrimonio, ac necessitate magis quàm volutate impulsus, puellam ipsam pariter & puellæ parentem pessimè oderat, sic vt ne thorum quidem larémque cùm ea communem pateretur: ad eoque auersabatur vt minaretur quotidie occisurum ipsam patrémque, simulatque imperium solus obtinuisset. Quod quum illa identidem ad patrè referret, simulque quantopere foret inuisa patefecisset, magnopere hominè irritauit. Igitur Plautianus senè iam Severum ipsum cernens, ac morbo sæpe laborantem, contra verò Antoninum ferocem imprimis audacemque iuuenem, pavidus ob illius minas, decreuit facinus inuadere aliquod priusquàm ipse opprimeretur. Suberant præterea multa quæ hominem ad imperii cupiditatem inflammarent: opes quantas nemo antea priuatus possederat: militum præterea obedientia, & apud omnes Romanæ ditionis homines maximi honores.

puellæ iunctus, ei eiusq; parenti valde infensus erat,

decreuit, præueniendo, aliquid patrare, potius quàm cunctando, aliquid pati.

παρελθῆν, ὅτε δὴ πλεὺ τῆς ἀρχῆς ἡμιμὴ ἀτύχησε. Σεβήρος, Ἀντωνῖνον ὠνόμασε, Μάρκου θελήσας αὐτὸν προσηροῖαν φέρειν. ἠγάγετό τε αὐτὰ γυναικα, γάμω σφρονίσαι θέλων. ἡ δὲ ἐκείνη θυγάτηρ ἦν ἐπαρχόντος τῆς στραπέδων. Πλαυτιανὸς δὲ ἡ ὄνομα αὐτῆς. τὸν τὰ μὲν πρῶτα τῆς ἡλικίας, ἀτελεῖ γενέσθαι αὐτὸν καὶ πεφυγαδῆσθαι ἔλεγον, αἰλόντα ὅτι εἰσεσι εἰς πολλὰς ἀμφοτήμασιν ὄντα δὲ πολίτῳ ἑαυτῷ (λίβες γὰρ κακῆϊνος ἡ) ὡς μὲν γενέσθαι ἔλεγον, πρὸς γένος αὐτῆς ἰσχυρόντα ὡς ἄλλοι διεβόηον, ἀκμαζούση τῆς ἡλικίας γυνόμηνον παιδικῶς. πλὴν αἰὲν ὁ Σεβήρος ἐκ μικρῆς καὶ ἀτελοῦς τύχης εἰς μεγάλῃ προήγαγῆν ἰξουσίαν, πλούτῳ τε ἰσχυρὰ βαλλόντι ἐκόσμησε, τῆς ἀγαρουμῶν χρηζόμενος τὰς οὐσίας. οὐδὲν ἕτερον αἰὲν ἢ μερσιμῶνος πρὸς αὐτὸν πλεὺ ἀρχῆς. ἡ δὲ ἐκείνος ἀποχρῆμῶνος, οὔτε ὠμότητος οὔτε βίας ἐν πᾶσιν οἷς ἔπραττεν ἀπίχεται, φοβερώτερος τῆς πώποτε ἀρχόντων γυνόμηνος. τούτου πλεὺ θυγατέρα ὁ Σεβήρος ζύξας τῆς ἡλικίας, τὸν οἶκον ἠνάσεν. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, οὐ πάνυ ἡδόμενος τῆς γάμῳ, ἀνάγκη δὲ μάλλον ἢ προαιρέσει συνεζυγόμενος, ἀπεχθῶς πάνυ πρὸς τὴν κόρην διέκειτο, καὶ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς ὡς μήτε ἀνῆς μήτε ἐξίας κοινωνεῖν, μυσάπειδά τε πλεὺ κόρην ἢ αἰὲν ἡ τε ἐκάστοτε ἀποκτενεῖν εἰ αὐτῶν καὶ τὸν πατέρα, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἐγκρατῆς γήνηται μόνος. ταῦτα δὲ ἡ κόρη ἐκάστοτε ἀπήγγελλε τῆς πατρί· καὶ τῆς γάμου τὸ μῖστος διηγουμένη, παρῶξωεν αὐτὸν. ὁ δὲ Πλαυτιανὸς, ὄρων τὸν μὲν Σεβήρον προσηροῖαν τε ἡδὲ, εἰ συνεχῶς ὑπὸ νόσου ἐνοχλούμενον, τὸν δὲ Ἀντωνῖνον, ἐμβειθῆ καὶ δρασιῶ νεανίαν, δεδιώς τε αὐτῆς τὰς ἀπειλάς, δρασιῶ πᾶλλον, φθάσας, ἢ παρελθῆν, ἀγαμείνας, ἠθέλησεν. ἐπὶ τε αὐτὸν καὶ πολλὰ ἡ τὰ πρὸς βασιλείας ὅτι θυμῶν ἀναπίθοντα πλῆθος τε πειλοῖα, ἢ μὴ πρῶτερον πινὶ ἰδιωτεύοντι ἐγγύετο, στραπῶν τε θεραπεῖαι, ἡμαί τε αἰσθητῶν ἀρχομένων.

Pol. legit Σεβήρον Ἀντωνῖνον ὠν.

De his verbis quorum interpretationem prætermisit Pol. (licet magni sint momenti) vide annos.

Hoc pronomen exprungendum censeo, vt superuacaneum. Sed et ἀτελεῖ πινὰ malim.

Persuasum habeo, nō αἰὲν ἡ τε sed ἀπειλεῖν τε Herod. scripsisse.

νων· χῆμα τε ὦ φροῆει. ἡμφίετο γὰρ
 πλώ τε πλατύσημον ἐδῆτα, ἔν τε τοῖς
 δευτέροις ὑπατεύσασιν ἐτέτακτο.
 παρηώρητό τε αὐτῷ ξίφος, ἔ παντός
 ἀξιώματος χῆμα ἔφερεμόνος. ποροῖων
 δὲ φοβερός ἦν, ὡς μήτε ἕνα φροσέ-
 ναι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑπαντιωμένοις ἀνα-
 σρέφειν. οἷτε φροσιόντες αὐτῷ, ἐκ ἡ-
 ρυπτον μηδένα παρεσαναι, μηδὲ εἰς
 αὐτὸν βλέπειν, ἀλλ' ἀποσρέφεται καὶ
 κάτω βλέπειν. οἷς φρ καὶ ὁ Σεβῆρος
 ἀγγελομένοις οὐ πάνυ πῆρέσκετο,
 ἀλλ' ἀπεχθῆς ἦδη καὶ βδρυς κακείνω
 ἐγγύετο· ὡς καὶ φειλεῖν ἕνα αὐτῷ τῆς
 ἰξοισίας τὸν Σεβῆρον, καὶ πείσαι ἡχο-
 λύειν τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀλαζο-
 νείας.

Ἄ δὲ μὴ φέρων ὁ Πλαυτιανός, ἐ-
 πὶ λημσειν ὄπιθεν λεῦσαι τῆ ἀρχῆ· καὶ μη-
 χαρῆται τοῖα δὲ Σατορνίνος ἦν εἰς τῷ
 ὑπ' αὐτῷ χλιαρχοῦντων· οὗτος ὑ-
 περβδρῶν τὸν Πλαυτιανὸν ἐθερά-
 πδρε· ἔ πάντων μὲν τῶτο ποιουῶντων,
 ἐκείνος δὲ πλείονι θρησκεία ὠκείωτο
 αὐτὸν. τῶτον πιστότατον ἡγούμενος, καὶ
 ἀπορρήτοις μόνον οἷοντε φυλάξαι καὶ
 πληρῶσαι ὄντολας, φεῖ δέιλω με-
 ταπεμφάμενος, πάντων ἀτακεχωρη-
 κῶτων,

Νῦν σοὶ καιρὸς (ἔφη) τέλος χῆ-
 ναῖον ὄπιθεν εἶναι ἀνοία τε καὶ ὑπε-
 ρεία ἡμῶς με ἐπεδείξω· ἐμοί τε,
 ἀμείψασθαι σε κατ' ἀξίαν, καὶ πλώ
 φροσῆκουσαι χάριν ἀποδοῦναι. φρο-
 κείται δὲ σοι αἵρεσις, ἢ τῶ ἐπὶ ὄφρ ἐ-
 μέ νῦν ὄφρ ὄντα, καὶ πλώ δὲ πλώ ἔξου-
 σίαν φροσελαβεῖν, δὲ φροδεξάμερόν με ἢ
 τε θναίαι αὐτίκα, ἀπειθίας ὑποχρόντα
 πμωρίαν. μηδέ σε τῶ ἔργου τὸ μέγιστος
 ἐκπληθίετω, μηδὲ τὸ φρ βασιλείων ὄ-
 νομα ταραπύετω. εἰστέ ναι τε γὰρ μέγιστος
 τῶ δωματίου ἐντα ἀταπαύοντα, δῦ-
 νασαί μόνος, ἀτε πλώ νυκτερινὴν φρο-
 ραὶ ἐκ φροσῆδου ἐγκεχλεισμένος. ὄ, π
 δὲ αὐτὸ μέλλοις φροσῆπειν, λαιφάνων,

adhæc habitus quo in publicū
 prodibat: siquidem latum cla-
 uum perpetuò habebat, atque
 in secundis consularibus nu-
 merabatur. Ensem præterea
 *suspensum gestabat, cæteráq;
 omnia supremæ dignitatis in-
 signia: adeò, quacunque ince-
 deret, trux atque horribilis, ut
 non modò nō adiretur à quo-
 quam, sed etiam, qui fortuitò
 occurrebant, ab eo auerterent
 oculos. Quin anteaambulones
 aliquot, quacunque iter face-
 ret, denuntiabant nequis in
 proximo cōsistere, néve illum
 contueri auderet, sed auerte-
 rent vniuersi oculos, terrámq;
 despectarent. *Quæ quum co-
 gnouisset Severus, ne ipse qui-
 dem prorsus æqui boni face-
 re, sed molestius iam grauiús-
 que ferre: sic ut nō nihil etiã de
 illius autoritate detraheret, ac
 persuadere homini conaretur,
 aliquid iam è tanta illa inso-
 lentia imminueret.

Quorū impatiens Plautia-
 nus, non dubitauit imperium
 ipsum appetere insidiis: quocir-
 ca talia quædam machinatur.
 *Saturninus erat quidã tribu-
 nus, qui Plautianum imprimis
 obseruabat: & quum facerent
 idem omnes, vnus tamen ille
 maiore quadam venerationis
 specie, magis magisque homi-
 ni obrepserat. Hunc sibi igitur
 fidissimum fore putans, ac so-
 lum denique commissa tacitè
 habiturum, & imperata factu-
 rum, vocari ad se sub vesperã
 iubet: remotisque arbitris,

Nunc illud (inquit) *tempus*
 est, quum summam imponere
 manum debeas amorì obser-
 uantiæque tuæ, cuius mihi ha-
 ctenus dedisti specimē, quum-
 q; ego remunerare te pro me-
 ritis, ac debitam referre gra-
 tiam possim. Datur optio tibi,
 velisne ille ipse euadere quem
 me nunc esse cernis, atq; huic
 tantæ potentæ succedere: an
 perire statim, dato cōtumacis
 animi supplicio. Neque tu vel

magnitudinem rei pertimueris, vel
 intrare tibi in cubiculum, vbi somnum capiunt, soli nempe licet, re-
 deũte vice nocturnæ custodia: clãm nullòque prohibẽte. facile quod

S. pag. 54, τα
 ξιφίδια, ἢ
 παρηώρητο,
 ipse Polit.
 vertit, Gla-
 diolos, quos
 suspensos ha-
 bebant.

Suspensionem κα-
 λῶσιν ab He-
 nod. scriptum
 fuisse.

Vide annotata ere-
 gione.

Quæ quum Seuera
 nūtiarētur, ne ipse
 quidem probabat,
 sed odiosus iam &
 grauis illi quoque
 esse cœpit: adeo ut
 non. n.

Saturninus erat va-
 nus eorū quos sub
 se tribunos habe-
 bat: hic Plautianū
 summa obseruan-
 tia colebat.

Nunc tibi occasio
 est (inquit) strenuū
 finē tuæ in me be-
 neuolentiæ obse-
 quiòque imponē-
 di: cuius m. Perinde
 est autem ac si dice-
 ret καλοφῶνα ὄπι-
 θεῖναι: nec suos
 propriè id vocat
 τέλος, id est finem.
 Vide annot.

mandata hab. quæ celeritatē poscant, & secreta manere debeant.

Hæc dicta animū quidem eius attonitum reddiderūt, sed mentem minimè perturbauerunt. (vel consternauerunt) verūm, vt homo fui cōpos, (erat. n. genere Syrus. sunt autem qui degunt sub oriente mortales, ad res mente agitādas acriores)

ne, si cædes perpetretur, minimè sit obsignata. i. ne nulla litera obsignata eam imperatā fuisse testentur. Fit autem γραμματίων necnon γραμματίου μέτιο etiā paulo post, vt pote ab ipso Saturnino prolatis.

volueris transiges. Nihil est autem quod hīc meum iam expectes imperium. Abi modò in aulam principum, quasi aliqua à me * mandata habeas arcana & grauias: atque, vt virum fortem decet, senem vnum ac puerum, intra suum vtrunque cubiculum, obtrūca. Nam quum in partem veneris periculi, etiā, re confecta, in partem maximi honoris succedes.

Hæc dicta vt animum tribuni perterruerunt, ita minimè consilium excusserunt. Sed vt homo neutiquam mente captus (erat enim genere Syrus: ac sunt fermè ad oriētem mortales acerrimis ingeniis) cognito furore ac vecordia eius qui id imperabat, quantūmque ei liceret minimè ignarus, haudquaquam ausus detrectare, ne scilicet continuò daret pœnas, quum se optata ac lubentia simularet audire, prius adorato illo, tanquam imperatore, iam libellum petebat demandatæ sibi cædis. Quippe mos tyrannicis, quum aliquem indemnatum occidi iubent, per literas potissimum iniūgere, * ne dein cædis imperatæ nullum relinquitur argumentum. Hīc Plautianus, cæcutiens nimia cupiditate, dat libellum tribuno: atque ad eadem mittens, admonet diligenter vt interfecto vtroque principe, priusquam diuulgetur facinus, se iubeat acciri: quò antè in palatio conspiciatur, quàm occupatum imperium quisquā audiat.

Sub hac pactione tribunus digreditur, ac de more totam liberè domum principis peruadit: cognitòque quàm difficile factu foret, duos ab vno homine principes, & quidem diuersis habitantes cubiculis, obtrūcari, adit ad Seuerum, & cum ianitoribus agit vt se ad principem intromittant: afferre se quæ ad illius salutem pertineant. Illi hæc Seuero renuntiant, qui tribunum continuò iubet acciri. Ingressus,

ἄκρολύτως τέλος ἔξεις. ἐπεὶ μήτ' ἐμὲ ἐπιβιαῦτα κελεύσαι προσδόνκα, μήτε σὲ ὑπακούσαι. ἀνελθε δὴ εἰς πλῆθος βασιλείου ἀλλήλων καὶ ὡς ἕνας ἀγέλιος ἐπειρούσας καὶ ἀπορρήτιες παρ' ἐμοῦ φέρων, ἐπεισελθὼν αὐτῆς ἀποκλεινον. αἰὴρ ὃ γυναιὸς γυνῆ, ραδίως κατεργασάμενος προσβύτιω τε καὶ παιδάριον. μεταχρῶν γὰρ τὸ μέρος τῆς κινδύων, μετῆξαι καὶ τῆς μεγίστων τῆς κατεργασίας πῶν.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ χλιαρῆς, ὄξεπλάγη μὲν πλῆθος, ἐκ ἐπιβιαῦτα ὃ πλῆθος γυναικῶν ἀλλ' αἰὴρ ἐκ ἕξω φρενῶν καθεστῶς, (καὶ γὰρ πλῆθος τῆς Σύρος δριμύτεροι δὲ ὡς πρὸς ταῖς ἐννοίας οἱ ὑπὸ πλῆθος ἀναπολιῶ ἀνδρωποιοὶ) τὸν θυμὸν ὄραν ἐνθουσιῶντα τῷ κελθόντος, ἔτι πλῆθος ἐξοισίαν εἰδῶς, ἐκ αὐτεῖπεν, ὡς μὴ παρ' αὐτὰ κολαθεῖν προσποιησάμενος ὃ ἀκτῆα ἔειπασα ἀκούειν, προσκυνήσας τε ὡς ἤδη βασιλέα, γραμματεῖον ἤτησε τῷ φόνο φέρον ταῖς ἐπιτολάς. (ἔθος γὰρ τῶτο τυραννικόν, εἰ ἕνα ἐκπέμπειν ὅτι φόνον ἀκριτον, ἐντέλλεσθαι τῶτο δὲ γραμματίων ἵνα μὴ, γιγνώσκον, ἢ ἀκατασήμαντον) ὁ δὲ Πλαυτιανὸς, τυφλάτων τῆς ἐπιθυμίας, δίδωσιν αὐτῷ τὸ γραμματεῖον, καὶ ἐκπέμπει ὅτι τὸν φόνον, ἐντελλάμενος, ἐπὶν ἀμφοτέροις διαχρήσεται, πρὶν διαβόητον γινέσθαι τὸ προσχρῆν, πέμψαι τοῖς καλέσοντασ αὐτόν: ἵνα ὀφθῆ πρῶτον ἐν τοῖς βασιλείοις ἢ ἀκουσθῆ πλῆθος βασιλείαν παραλαβῶν.

Ἐπὶ ταύταις δὲ ταῖς σωθήκαισ ἀνελθὼν ὁ χλιαρῆς, εἰσήλθε μὲν διαπάσης τῆς βασιλικῆς οἰκίας καὶ τὸ ἔθος, ἀκρολύτως. εἰδῶς δὲ ἀδυνάτον ὄν δύο διαχρεῖσθαι βασιλέας, καὶ ταῦτα ἐν διαφόροις οἰκοῖς διατεῖνοντασ, ὅπισσας τῷ δωματίῳ τῷ Σεβήρου, καλέσας τοῖς τῷ βασιλικῷ θαλάμου φύλακας, ἤξίωσεν εἰσαχθῆναι εἰς αὐτόν, ὡς δὴ ὑπὸ σωτηρίας αὐτῷ ἕνα ἀγγέλλων οἱ ὃ, δηλώσαντες τῷ Σεβήρῳ, καὶ κελθόντος αὐτῷ, τὸν χλιαρῆν εἰσήγαγον. ὁ δὲ εἰσελθὼν,

Ἦκω σοὶ (ἔφη) ὡ δέσποτα, ὡς μὲν οὐ
 πέμψας οἶεται, φονδὺς καὶ δῆμος· αἷς
 δ' αὐτὸς βύχομαι τε καὶ βούλομαι,
 σωτήρ τε ἐδεργέτης. Πλαυτιανὸς γὰρ
 ὄπιβουλεύων τῆ ἀρχῇ, ἐνείειλάτο μοι
 φόνον σοῦ τε καὶ τῆ παιδός· καὶ τὸτο
 οὐ λόγους μόνον, ἀλλὰ καὶ γραμμασι
 καὶ μάρτυρεῖ τὸ γραμματεῖον. ἐγὼ δὲ
 ὑπερχόμενον μὲν, ὅπως μὴ, ἐμοῦ τὸ ἔρ-
 γον παραιτησαμένου, ἄλλω ἐγχεσθεῖν.
 σοὶ δὲ ταῦτα δηλώσω ἦκω, ὡς αἰ μὴ
 λάθοι τὰ βολυμόδρα.

Τοιαῦτά γιναι λέγοντος αὐτῆ καὶ
 δακρύοντος, ἐκ ἀθέως ὁ Σεβήρος ὄπι-
 σευσεν· ἀλλ' ἄτε πολὺ ἔχων ἐν τοῖς σέρ-
 νοις τὸ Πλαυτιανοῦ φίλτρον, συσκυ-
 λώπινα καὶ σκυλίω τὸ πρῶτον ὑ-
 πώπιθεν, ἠγχείτο τε τὸν υἱὸν αὐτῆ, ἔχθη
 τῷ Γλαυτιανῷ, καὶ μίση τῆς ἐκείνου
 θυγατρὸς, βύρκεναι γιναι τέχνη κατ'
 αὐτῆ, καὶ διαβολῶν θανατηφόρον.
 μεταπέμψαμένου δὲ τὸν υἱὸν ἠπάτο ὡς
 ποιαῦτα κατασκυλεύοντα καὶ αἰδρός
 βύνου καὶ οἰκείου. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος τὰ
 μὲν πρῶτα ἀπώμυτο, ἐπειδὴ εἰδέναι
 φάσκων τὰ λεγόμενα. ἐγκειμένου ὅ τῷ
 χλιαρχοῦ, καὶ τὸ γραμματεῖον δεκτικώ-
 πος, παρετάραξε τε αὐτὸν, καὶ πρῶ-
 τρεπεν εἰς τοὺς ἐλέγχους ὁ Ἀντωνῖνος.
 ὁ ὅ χλιαρχὸς, ὁρῶν ἐς ὅσον ἦκει κιν-
 δυνού, δεδιώς τε πλὴν πρὸς τὸν Γλαυ-
 πιανὸν τῷ Σεβήρου βύνοισιν, ὄπισαι με-
 νος ὡς εἰ λάθοι ἢ ὄπιβουλή, καὶ μὴ
 ἐλεγχθεῖν, ὅλεθρος αὐτῷ οὐχ ὁ τυ-
 χῶν ἐπύρτηται,

Καὶ πῖνα (ἔφη) ὡ δέσποτα, ἔλεγχον
 μείζονα βούλεσθε, ἢ ποῖαν ἀπόδεξι
 φανερωτέραν; ὄπιτρέψατε γὰρ δῆμοι
 (ἔφη) πρῶτον τῶν βασιλείων, δεῖ
 γινός τῶν ἐμοὶ πιστῶν δηλώσω, ὅτι δὴ
 τὸ ἔργον κατεργάσασθαι. ὁ δὲ ἀφίξετα
 πιστεύσας, καὶ οἰόμενος ἔρημα τὰ βα-
 σίλεια καταλήψασθαι. ὅταν δὲ ἀφίκη-
 ται, ἡμέτερον ἤδη ἔργον βύρεῖν πλὴν ἀ-
 λήθειαν. ἢ συχίαν ὅ τῷ πολλῶν αἰάτα
 βασίλεια κελύσασθε ὅπως τὸ πρῶτον
 πόμδρον μὴ πρῶτον ἀναστρα-
 πῆ.

In praeced. e-
 dit. est ἐπέβε-
 ψα: quod vel in
 hoc ὄπιβέψα-
 τε (assentiente
 vet. cod.) vel in
 ὄπιτρέψον μι-
 tandum fuit.

Venio (inquit) tibi ὁ domi-
 ne, vt sanè putat is à quo sum
 missus, ad cædem tui carnifi-
 cinámque: vt egomet opto ac
 volo, beneficii autor tibi & fa-
 lutis. Plautianus imperium ca-
 ptans infidiis, cædem mihi tuâ
 filii que tui mandavit: neque
 verbis modò, sed & literis. te-
 stimonio est hic libellus. Equi-
 dem ego recepi facturum quæ
 imperaret, ne alter scilicet me
 detrectante, negotiũ fusciperet:
 verũm ad indicandam rem tibi
 sum præsto, *ne ignarum illius
 opprimat audacia.

ne lateat quod mo-
 liri audeat facinus.

Dicenti hæc tribuno, atque
 [vberrim] lacrymanti, non cõ-
 tinuò tamen fidem Seuerus ha-
 bebat. quippe adhuc in pectore
 multum ex Plautiani amatorio
 infederat: quin esse id totũ ne-
 gotium compositum ac fabu-
 losum suspectabat, ratus filium
 suum Plautiano infestum, na-
 tãmque eius perosum, commẽ-
 tum esse technam huiuscemodi
 ac mortiferam calumniã. Qua-
 re accitũ ad se, grauiter incre-
 pare institit, quòd in hominem
 amicum *atque domesticũ talia
 machinaretur. Antoninus au-
 tem primò quidem *deierabat,
 ignarum se totius negotii: dein
 instanti tribuno, & libellum o-
 stendẽti, animũ audaciãmque
 addebat ad crimen coarguen-
 dum. Sed ille, cognito quàm
 magnum in discrimen venerat,
 tũ præterea haud ignarus quã
 acceptus Seuero Plautianus fo-
 ret, neque non etiã intelligens,
 si latuissent infidiæ, parãmque
 indicatiũ probaretur, exquisitif-
 simũ sibi impendere suppliciũ,

atque affinitate iũ-
 ctum, tal.

abiurabat id: se ne
 illa quidẽ quæ di-
 cerentur, cognita
 habere dicẽs: dein
 inst.

Et quòdnam (inquit) ὁ do-
 mini, argumentum amplius,
 quòdve apertius quæritis in-
 dicium? Sinite egrediar regia,
 pèrque aliquẽ fidum mihi ho-
 minem significem Plautiano,
 facta esse iam quæ imperaue-
 rat. Aderit ille statim re credita,
 *vacuam scilicet regiam occu-
 paturus. ibi vestri numeris
 fuerit, rem totam deprehende-
 re. Iubete modò in ædibus
 quietem agitari, ne præcognita
 res omne consilium subuertat.

vacuam se regiam
 occupaturum exi-
 stimans. quũ autem
 venerit, vestra iam
 partes erunt, veri-
 tatem comperire.
 Sed magnũ in re-
 gia silentium esse
 iubete, ne, quod fa-
 cimus, si præcogni-
 tum fuerit, euertat-
 ur. Id est, Ne techna
 qua vtimur ad illiũ
 deprehendendum at-
 que conuincendum,
 si præcognita fuerit,
 irrita reddatur.

Hæc loquutus, fidissimum sibi hominem deligit, qui Plautianum suis hortetur verbis, acceleret atque adsit quamprimum, dum vterque princeps iacet. oportere, antequam res populo innotescat, intus esse eum: vt scilicet occupata arce constabilitoque imperio, velint nolint vniuersi, *non scilicet principatum adeunti, sed iam planè principi obediât. His creditis Plautianus (erat autem iam diei vesper) magnam in spem sublatus, *loricam induitur sub vestem, tuendi corporis gratia: simul conscenso vehiculo properat in regiam, paucis modò qui aderant deducuntibus, ratisque eum magnis de rebus ab imperatoribus acciri. Vt autem in aulam nullo prohibente ingressus est, ignaris quæ agitentur custodibus, occurrens tribunus, composito dolo salutatur imperatorem: dein manu de more prehensum deducit intra cubiculum, vbi proiecta esse imperatorum cadauera mentiebatur. Iamque aliquot è corporis sui custodibus Seuerus comparauerat, qui statim ingresso manus iniicerent. *At Plautianus quum longè alias animo spes agitaret, vt ingressus cubiculū est, cernens vtrunque illic stantem principem, comprehensumque se teneri sentiens: re tanta perterritus, rogare, supplicare, falsa illa omnia, commentum id in se, fabulamque excogitatam. Igitur exprobrante hinc Seuero beneficia & honores, illinc Plautiano fidei beneuolentiæque suæ veteris testimonia repetente, paulatim labascere Seuerus, atque adduci Plautiani verbis, donec pars lorice per scissum vestimenti apparuit. Qua Antoninus animaduersa, audax iuuenis & iracundus, ac iam antea homini infestus,

Atqui (inquit) ad hæc certè duo quid respondeas expecto.

* Venisti ad imperatores sub

ei qui imperator non sit futurus, sed iam sit.

loricā induit, quæ corporis tutamen esset: & quum eam cæteris vestimētis texisset, conscenso vehic. repente in reg. prop. paucis eum ded. qui aderāt, eumque de rebus quæ celeritatē postulassent, acciri existimabant. vel, de rebus quæ nullā passæ moram essent. Sic supra dixit ἀγχιλίας ἐπιγύσαις.

At Plaut. sub alia spe ingressus, cernit. vtr.

Venisse ad imperatores sub vesper. quum minimè acceperunt q. d. audeſne venire ad imp.

Ταῦτα εἰπὼν, ἐντέλλεται ἑνὶ τῶν πισοτάτων ἑαυτῷ ἀγγεῖλαι Πλαυπανῶς ἢ κειν πτω παχίστω. κείσθαι γὰρ ἀμφοτέροις τοῖς βασιλέας, καὶ δεῖν αὐτὸν ἐνδόν εἶναι, ὡς αὐτῆς ἀκροπόλεως κατελημμένης, καὶ τῆς βασιλείας ἰδρυμένης, ἐκόντες τε καὶ ἄκοντες πάντες ὑπακούοιεν ἐκ ἐσομένου βασιλεῖ, ἀλλ' ἤδη ὄντι. τούτοις πισεύσας ὁ Πλαυπανὸς ἤδη πρὸς δέλιω ἐσπέραν, ἀρθεῖς ταῖς ἐλπίσι, θώρακα μὲν ἀμφιέννυται, τῆς τοῦ σώματος ἀσφαλείας χάριν· κρύψας δὲ αὐτὸν τῆ λοιπῇ ἐσθῆτι, ὀπιβαί ὀχήματος, ἀφηνιδίως εἰς τὰ βασιλεία ἠπέιγετο, ὀλίγων αὐτὸν ὄρα πεμπόντων· οἱ παρῆσαν, οἰόμενοι κεκλήσθαι ὑπὸ τῷ βασιλέων δὲ ἑνὶ ἐπέιξαιτα. ὡς δὲ ἐπέση τῆ βασιλείῳ αὐλῆς, ἀκρολύτως τε εἰσῆλθεν, ἀγνοούντων τὸ πρὸς τὸν φουλάκων· ὑποαυτῶν δὲ ὁ χλῖαρχος, ἐνεδρῶν τε πρὸς αὐτὸν ἀπέπτετο, καὶ δὴ δὲν σιωπῆως λαβόμενος τῆς χροῖς, εἰς τὸ δωματίον εἰσῆγαγμῆντα ἔφασκεν ἐρρίφθαι τὰ τῶν βασιλέων σώματα. ἤδη δὲ παρεσκυδάκει ὁ Σεβῆρος νεανίας τῶν πρὸς αὐτὸν σωματοφυλάκων οἱ συλληφόντα αὐτὸν εἰσελθόντα. ὁ δὲ Πλαυπανὸς ἐφ' ἐτέρας ἐσελθῶν ἐλπίσιν, ὅρα τοῖς βασιλέας ἀμφοτέροις ἐφεστώτας· συλληφθεῖς τε κατείχετο, ἐκπλαγῆς τε τῶν πρὸς αὐτὸν ἐδέϊτο καὶ ἐλιπάρει. ἀπελογεῖτό τε, πάντα φάσκων ψευδῆ εἶναι, ἔσσυκλυτὸν κατ' αὐτῆς καὶ δράμα ἐσκυδάσθαι. πολλὰς δὲ τῶ μὲν Σεβῆρου ὀνειδίζοντος ἀεργισίας τε καὶ ἡμας, τῶ δὲ πίσεως τε καὶ ἀνοίας τῆς αὐθεν ὑπομιμνήσκοντος, ἠρέμα πως ὁ Σεβῆρος ἠπέιγετο πειθῶν τῶν ὑπὸ τῶ Πλαυπανοῦ λεγυμένων· ἔστε δὲ ὑπεφαίη τῶ θώρακος μέρος, καταρραχθείσης τῆς ἐπ' αὐτῷ ἐσθῆτος. ὁ πρὸς ἰδῶν ὁ Ἀντωνίνος, νέος θρασὺς δημοφθῆς τε καὶ φύσει μισῶν τὸν αἰθρωπον, Ἀλλὰ πρὸς δύο (εἶπε) ταῦτα πᾶν ἀποκείναμο; ἢ κεις πρὸς βασιλέας ἐσπέρα

Legitur etiam σιωπῆως.

ἐσπέρας, μὴ κελύσαντας; ὃ δὲ θώραξ
σοὶ πὶ βούλεται; τίς γὰρ εἰς εἰσασιν ἢ
κῶμον ὠπλισμένος ἔρχεται;

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, κελύει τὰ χι-
λιαρχῶσις τε παροῦσι, ἀσασαμύροις
τὰ ξίφη φονδύσαι τὸν ἀνδρα, ὡς ὁμο-
λογοῦνδρως πολέμιον. οἱ δὲ, μὴ μελλή-
σαντες, κελύσαντι τὰ νέω βασιλεῖ πεί-
θονται· ἀγαροῦσί τε αὐτὸν, καὶ τὸ σῶμα
ρίπλοισιν εἰς τὴν λεωφόρον, ὡς ἀπᾶ-
σι φανερόν γένοιτο, καὶ ὑπὸ μισουώ-
των ὑβριστεῖν. τούτῳ μὲν δὴ τὰ τέλει
Γλαυπανὸς ἐχρήσατο, ἀπλήσω τε ζή-
σας πάντων ἐπιθυμία, καὶ χησάμε-
νος ἐν τῷ τέλει ἀπλήσω ὑπερησία.

Ὁ δὲ Σεβῆρος τῷ μὲν λοιποῦ ὑπάρ-
χοντας δύο πρὸ γραππέδων κατέστησεν·
αὐτὸς δὲ τὰ πλείστα τῷ βίου διέτριβεν
ἐν τοῖς βασιλικοῖς παλατίοις, καὶ τοῖς
παλατίοις τῆς Καμπανίας χωρίοις,
δικάζων τε καὶ τὰ πολιτικὰ διοικῶν.
ἅπανσι γὰρ ἠθέλε τοῖς παιδῶν τῆς ἐν Ρώ-
μῃ διαίτης χησῆς ἀπολαύειν· ἐπεὶ τῶν
αὐτοῦ ἐώρα τῶν τὰ θεάματα ἐσπου-
δακότας ἀφρετέτερον ἢ βασιλεῦσιν
ἤρμοζεν. ἢ τε τῶν ἐκείνου ἀποδοῦν καὶ φι-
λοεικία, δὲ ἀφοροῦν ἔχουσα καὶ ἀνί-
παλον αἰετὴν γώμῳ, τῶν ἀδελφῶν
ἐπᾶρα πειτῶν ψυχῆς, ἐναύσματά τε ἔ-
ειδος καὶ ἔχθρας παρεῖχε. μάλιστα δὲ
ὁ Ἀντωνίνος ἀφόρητος ἦν, ἀποσκυβα-
σάμενος τὸν Πλαυπανόν. ἠδείτο δὲ καὶ
ἐφοβείτο τὸν πατέρα τῶν ἀξίαν πᾶν ἀνί-
κετον· τῆ τε θυγατρὶ μὲν ἐκείνου, γυναι-
κὶ δὲ αὐτῷ, παντὶ ἔσπευ θάνατον ἐμη-
χανᾶτο. ὁ δὲ Σεβῆρος αἰτιῶν τε ἐκεί-
νῳ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς εἰς Σικε-
λίαν ἐξέπεμψεν, αὐτάρκῃ δούξιν τῶν
σιαν εἰς τὸ βίου δαψιλῶς μιμησάμε-
νος τὸ Σεβασόν. καὶ γὰρ ἐκείνος τοῖς Ἀντω-
νίου πασι πολέμιος γένοιτο ὡς ἐ-
χρήσατο. αὐτὸς δὲ ἐπειρᾶτο συνάξει ἀεὶ
τοῖς παιδῶν εἰς φιλίαν, καὶ τῶν ἐ-
πειν εἰς ὁμόνοιαν καὶ συμφωνίαν, μύ-
θων τε ἀρχαίων καὶ δραμάτων ὑπε-
μίμνησκεν αἰεὶ, βασιλέων ἀδελφῶν
συμφορᾶς ἐκ γάσεως διηγουμένους·
θησαυροῦς τε καὶ νεῶς, πάντα ἐδείκνυε
χημάτων πλήρη· πλοῦτόν τε καὶ δού-

vesperam minimè accitus? dein
quid sibi (rogo) hæc lorica vult?
quis ad cœnam comessatio-
nè mve armatus accedit?

Simul hæc dicens, iubet tri-
bunū, cæterósque qui aderant,
ilico eum strictis gladiis ob-
truncare, vt hostem manifesta-
riū. Nihil illi cunctati, iussa fa-
ciunt iuuenis imperatoris, oc-
ciduntque hominem, & cada-
uer in viam publicam prouiciūt,
ad vulgi ludibrium. Hunc fi-
nem habuit parem vitæ Plau-
tianus, inexhaustæ homo cupi-
ditatis.*

Cæterùm Seuerus, duobus
præfectis militaribus constitu-
tis, plurimum in suburbanis,
aut circum maritimas Cam-
paniæ oras agitabat, ius dicens,
& civilibus negotiis intentus:
cupiēsq; in primis vti Ro-
mæ sui liberi bonis moribus
instituerentur. Nam ludis eos
spectaculisq; vehemētius stude-
re animaduertat, quàm prin-
cipibus cōueniebat: quo fieret
vti studio certaminéque sem-
per in diuersum tendēte, etiam
animi iuuenum distraherētur,
quibusdam quasi admotis con-
tentionum atque inimicitiarū
facibus. Maximè tamen An-
toninus, intolerandus, sublato
iam è medio Plautiano,* terri-
bilisq; & formidolosus erat
omnibus: tum illius natæ, con-
iugi scilicet suæ, quibus maxi-
mè artibus aut machinis pote-
rat, exitium intendebat. At Se-
uerus ipsam * pariter cum fi-
liolo quem pepererat, relega-
uit in Siciliam, datis opibus
quantæ ad victum atque vsum
abundè sufficerent: imitatus in
hoc Augustum, qui filios Anto-
nii, posteaquam hostis iudica-
tus est, eodem modo tractaue-
rit.* Ipse ad pacē concordiam-
que reuocare liberos, & recō-
ciliare vtrunque alteri cona-
batur: admonens identidem
veterum fabularum, in quibus
pleræque regum calamitates
fraternis ortæ seditionibus me-
morantur.* Huc addebat, the-
sauros templaque pecuniis ple-
na esse, diuitias foris ex vecti-

De uerbis quorum
interpretationē hic
Polit. omittit, (nisi
quòd in his duobus
uocabulis, parem
vitæ, ad illa respe-
xit) consule annot.

(sed reuerentia &
metus patris ob-
stabat quominus
grauissimum quod
piā malū patraret)
atq; illius natæ, cō-
quæ uelut per parē-
thesin dicuntur, &
procul ab ijs absunt
quæ Polit. affert.

pariter cum fratre
releg. si quidem ἀ-
δελφὸν legamus.

Ipse liberos sem-
per ad amicitiam
adducere conaba-
tur: adhortānsque
ad concordiam &
cōsensum, fabulas
antiquas & tragœ-
dias in memoriam
illis reuocabat,
semper regū fra-
trum calamitates
ex disidiis ortas
commemorans. In
interpretatione au-
tē uocis δραμάτων
speciem pro genere
posui: quòd sicut
μῦθοι, ita etiam
δράματα Latinis
sunt fabula, diuersa
tamē significatione.

Huc addebat, thes-
templaque omnia
pecuniis plena es-

Scribo τῶν βέ-
πων.

Malim νεῶς
πύργους &
πλήρεις.

se: ac nullas opes, nullam potentiam ad externas insidias idoneam fore: quum tanta domi esset opulentia ut militibus affatim largiri liceret, & quum ex qua Romæ erant copiar, in quadruplum auctæ forent: quinetiam tantus ante urbem exercitus collocatus esset, ut nulla externa potentia par ei esse atque obistere valeret: siue ipsa militum multitudi, siue corporum magnitudine, siue etiam pecuniarum abundantia.

galibus accedere: posse in tanta opulentia militem largitione teneri: auctas in quadruplum copias urbanas: tantum sedere exercitum ante urbem, ut nulla externa vis, seu multitudinem ipsam militum, seu corporum magnitudinem, seu pecuniarum abundantiam spectes, par inueniri tantis opibus possit. sed ea in nihilum recasura, ipsis inter se discordantibus atque inter finum agitibus bellum. Hæc ille quotidie edifferens, precæque castigationibus admiscens, reprimere illorum spiritus, ac reducere germanos in gratiam studebat. Cæterum omnia frustra erant. quippe frænos ore depulerant, proni semper in peius. Atque illos, adolescentes adhuc, in ipso ætatis feruore atque in summa licentia, voluptatum omnium irritamentis incitatos, etiam adulatorum ministeria diuersos trahebant: scilicet qui non modò illorum obsequerentur cupidinibus atque flagitiis, sed noua semper aliqua excogitarent, vnde alteri gratum fieret, alter offenderetur. Quorum etiã nonnullos Seuerus ipse, in huiuscemodi ministeriis deprehensos, supplicio affecit.

Hanc liberorum suorum vitam & indecora in spectaculis studia ferens grauer senex imperator, literas à Britanniarum præfecto accepit, quæ docebāt, barbaros illic seditiones agitare, regionemque omnem incursionibus ac depopulationibus vastare: quare maiore manu ad resistendum, vel etiam principis ipsius præsentia, opus esse. Letus ea Seuerus accepit: quippe homo suapte natura gloriæ appetentior, post victorias ad orientem septentrionemque, & cognomina vtrinque parua, etiam trophæa contra Britannos excitare aliqua cupiebat. Ad hæc filios quoque abducere ex urbe, * ut procul à munditiis urbanis, in castris militari vitæ ac sobriæ iuuenes insuescerent. Ita expeditionem in Britanniam edicit, se-

ut in militari & temperanti vita, abducti à Romanis deliciis, iuuentutē aduocarent.

ναμιν ἐν ἑσπερῷ ἐξώθεν ὀπιβυλευσά, ὅσαυτῆς μὲ οὐσης οἰκοὶ πωλειούσας, ὡς ἀφειδῶς καὶ δαψιλῶς ποῖς στρατιώταις χρηγίην, τῆς τε ἐν Ρώμῃ δυνάμεως αὐτῆς τετραπλασιαθείσης, καὶ στρατοπέδου ὅσούτου πρὸ τῆς πόλεως ἰδρυθέντες, ὡς μηδεμίαν ἑὴ δυνάμιν ἐξώθεν ἐχέγυον μηδὲ ἀπίπαλον, πλήθει στρατῶν, μήτε μεγάλῃ στραμάτων, μήτε χημάτων πωλειούσῃ. πλὴν οὐδὲν ὄφελος πύτων πάντων ἔλεγε, σασιαζόντων πρὸς ἀλλήλους, τῶ τε πολέμου ἔνδον ὄντος. ὁ μὲν δὲ τοιαῦτά τινα λέγων ἐκάστοτε, ποτὲ μὲν λιπαρῶν, ποτὲ δὲ ὀπιπλήτων, σωφρονίζειν αὐτοὺς ἄμα καὶ σιωπῶν ἐπειροῦτο. οἱ δὲ οὐπιγε ἐπείθοντο, ἀφωλιάζον δὲ καὶ ἐπέδιδουσαν εἰς τὸ χεῖρον. ἄτε δὲ νεαλίας σφειζόντας, καὶ ὑπὸ βασιλικῆς ἐξουσίας εἰς πάσας ἡδονῶν ὀρέξεις ἀπλήτως ὀρμηδμοῖς, ἕκαστοι τὴν κολακεύοντων ἀνδράκων πρὸς αὐτοὺς ὡς μόνον ὑποπρετούμενοι ταῖς ὀπιθυμίαις αὐτῶν καὶ ταῖς πρὸ τῶν ἀγχιῶν σπουδαῖς, ἀλλὰ καὶ αἰεὶ τὴν κληνὴν ἐξουείσκοντες, δι' οὗ ἀφρανοῦσι μὲν ὄν ἐκολάκευον, λυπήσοισι δὲ τὸν ἀδελφόν. ἤδη γρῶν τινας καὶ λαβῶν ὅτι τοιαῦταις ὑποπρεσίαις ὁ Σεβήρος, ἐκόλασεν.

Ἐλάλλοντι δὲ αὐτῶν ὅτι τὰ τοιούτω βίῳ τῶν παίδων, καὶ τῇ πρὸ τῶν θεάματων ἀφρεπείᾳ σπουδῆς, ὅτι σέλη ὁ τῆς Βρετανίας ἡγεμόνος, σασιάζειν τοὺς ἐκεῖ βαρβάρους φάσκων, καὶ κατατρέχοντας τὴν χώραν, λείαν τε ἀπαγαγίην, καὶ πορθεῖν τὰ πλείστα. δεῖδαι τῶν χρόνους πλείονος πρὸς βοήθειαν τοῦ τόπου, ἢ βασιλικῆς ὀπιθυμίας. ὁ δὲ Σεβήρος, ἀσμένως ταῦτα ἀκούσας, φύσει μὲν καὶ φιλόδοξος ἀλλως ὑποαφίων, καὶ μετὰ τὰς ὑπὸ ἀναπολαῖς καὶ ἄρκτω νίκαις καὶ πρῶσσηγείας βουλόμενος καὶ κατὰ Βρετανῶν ἐγείραι πρόπαμα ἔπι δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς ἀπαγαγίην τῆς Ρώμης δέλων, ὡς αὐτὸν νεάζοιεν ἐν στρατιᾷ καὶ εἰώ καὶ σῶφρονι, ἀπαχθέντες τῆς ἐν Ρώμῃ σφουφῆς καὶ διαίτης, ἐπαγγέλλει τὴν εἰς τὴν Βρετανίαν ἐξοδόν, πρῶσθεν-

Polit. uertit tanquã legens πλ. τε καὶ δυνάμιν παρέσθαι ἐξώθεν, ὡς ἰσχυρὰ κερβυτῶν ὀπιβουλοσῶν non agnoscent. Ego hoc aut similia scripsisse Herod. puto, πλὴν τὸν τε καὶ δυνάμιν ἐδεμίαν ἔλεγε ἰσχυρῶν ἐσθαι ἐξώθεν ὀπιβ. vel λέγων. Posses fortassis et ita scribi, πλ. τε καὶ δυνάμιν ἐσθαι τοὺς ἐξώθεν οἶαν ὀπιβουλ.

Legitur etiam μείναι.

πῆς τε ἤδη ὤν καὶ ὑπὸ τῆς ἀρδρήπιδος
 εὐόσου κάμνων· ἀλλὰ τὰ τῆς ψυχῆς αὐ-
 τῆ ἔρρωτο ὑπὸ πάντα νεανίαν· τὰ
 πλεῖστα γουῶ καὶ φορέδω φερόμενος
 τῆς ὁδοιποιίας εἶχετο, ἔδὲ πώποτε ὅτι
 πολὺ μῦθον ἀνεπαύετο.

Αὐτὸς ὅτι πῶ ὁδὸν ἅμα πῆς παμ-
 σι, παντὸς λόγου καὶ ἐλπίδος θάψον
 τὸν Ωκεανὸν διαπλεύσας, Βρεττανοῖς
 ἐπέση· τοῖς τε πανταχόθεν στραπιάτας
 ἀθροίσας, καὶ δυνάμιν πολλὴν ἀγί-
 ρας, τὰ πρὸς τὸ πῶλεμον παρεσκευά-
 ζετο. οἱ δὲ Βρεττανοὶ τῆ ἑσθ βασιλέως
 ἐκπλαγῆτες ἀφνιδίῳ ὅτι δημῖα,
 δυνάμιν τε ἀκούσαντες παμπλείσι
 ἐπ' αὐτοῖς ἀθροισθεῖσαν, πρεσβείας ἐ-
 πεμπον, πρὸς τὴν εἰρήνης διελέγοντο,
 ἀπολογιῶν τε ἐβούλοντο πρὸς τὰ
 πρὸς ἡμετέριον. ὁ δὲ Σεβήρος δια-
 τειβὰς τε χρόνου ζητῶν, ὡς αὐτὸ μὴ
 πάλιν εἰς τὴν Ῥώμην ἐπίγροτο, ἐπὶ
 δὲ καὶ βουλόμενος πρὸς σκῆψασαι
 πῶ κατὰ Βρεττανῶν νίκην τε καὶ
 πρὸς σκῆψασαι, τοῖς μὲν πρὸς σκῆψασαι αὐ-
 τῶν ἀποσκέπτους ἐπέμψεν, ἀτρέπιζε
 δὲ τὰ πρὸς τὴν μάχην. μάλιστα δὲ
 γαφύρας διαλαμβάνειν ἐπειρᾶτο τὰ
 ἐλώδη χεῖρα, ὡς αὐτὸ ἐπ' ἀσφαλοῖς
 βαίνοντες οἱ στραπῶται, ῥαδίως τε αὐ-
 τὰ διατρέχοιεν, καὶ ἐπ' ὀχυροῦ βή-
 ματος ἐδραίως ἐσῶτες μάχοιντο. τὰ
 γὰρ πλεῖστα τῆς Βρεττανῶν χώρας
 ὅτι κλυζόμενα τῆς τῆς Ωκεανοῦ συνε-
 χῶς ἀμπώθισιν, ἐλώδη γίνετα· οἷς
 ἔθος τοῖς μὲν ἑσθβαροῖς ἐνήχεσθαι τε
 καὶ διατῆν ἑσθβαροῖς μέγιστος ἰξύων.
 ἄνθρωποι γὰρ ὄντες τὰ πλεῖστα τῆς σώμα-
 τος, τῆς ἰλῆος καταφρονούσι. οὐδὲ
 γὰρ ἐσθῆτις ἴσασιν χεῖσιν, ἀλλὰ τὰς μὲν
 λαπάρας καὶ τοῖς τραχήλοις κοσμοῦσι
 σιδήρῳ, καλλώπισμα τῆτο καὶ πλού-
 του σύμβολον νομίζοντες, ὡς πρὸ τὸν
 χεῖσιν οἱ λοιποὶ ἑσθβαροὶ· τὰ δὲ
 σώματα εἰζόντα γαφᾶς ποικίλων
 ζώων πανταπῶν εἰκόσιν. ὅθεν οὐδὲ
 ἀμφιέννυται, ἵνα μὴ σκέπῃσι τῆ
 σώματος τὰ γαφᾶς. εἰσὶ δὲ μαχι-
 μώτατοι τε καὶ φονικώτατοι, ἀσπίδα μόνην σενὴν πρὸς βεβλημένοι,

nex iam, & morbo articulari
 laborans: tanta autem animi
 virtute, quanta nemo [un-
 quam] vel iuuenum. Igitur iter
 ingressus lectica plurimum ve-
 hebatur, nulloque cessabat
 loco.

Quare confecto itinere *una cum filijs*, spēque omni ac ser-
 mone celerius enavigato O-
 ceano, Britanniam ingressus
 est: collectisque militibus ac
 maximis conflatis viribus bel-
 lum comparabat. Cæterum
 Britanni, repentino principis
 aduentu perculsi, auditoque
 tantas contra se comparari co-
 pias, legatos ad eum de pace
 ac seiplos expurgatum *de ijs
 que antea deliquerant* mise-
 runt. At Severus, moras de-
 industria nectens, ne vacuo sibi
 Romam redeundum foret, cu-
 pidus victoriæ cognominisque
 Britannici, legatos quidem
 re infecta domum dimittit, i-
 pse quæ bello vsui forent,
 magna solertia comparabat.
 Sed imprimis tamen curæ ha-
 buit pontibus occupare palu-
 des, vt stare in tuto milites fa-
 cilēque per eas discurrere pos-
 sent, atque in solido præliari.
 Siquidem Britannia pleraque
 loca frequentibus Oceani al-
 luuionibus paludescunt. Per
 eas igitur paludes barbari ipsi
 natant, excursantque, ad ilia
 vsque demersi, ac pleraque
 corporis nudi cænum con-
 temnunt. Neque enim vestis
 vsum cognorunt, sed ventrem
 atque ceruicem ferro incin-
 gunt: ornamentum id esse, ac
 diuitiarum argumentum exi-
 stimantes, perinde vt aurum
 cæteri barbari. Quin ipsa no-
 tant corpora pictura varia, &
 omnifariam formis anima-
 lium: quocirca ne induuntur
 quidem, videlicet pictu-
 ram corporis ne adope-
 riant. Sunt autem bellicosis-
 sima gens, atque auidissima cæ-
 dis: tantum scuto angusto lan-

ceaque contenti, præterea gladio nudis corporibus dependente: lorice ac galeæ penitus ignorant usum, impedimentū id esse transgrediendis paludibus arbitantes, quarum vaporibus æstūque cælum ibi semper caliginosum. Ad hæc Seuerus nihil nõ comparabat, quod vsui Romano militi, quod detrimento barbaris impedimentoque foret.

Vbi verò satis ex sententia prompta sibi esse ac parata omnia intellexit, iuniorem filiū, Getam nomine, in parte insulæ Romanis subiecta reliquit, ut iuri dicūdo rebūque ciuilibus administrandis præffet: eique consiliarios ex amicis natu grandibus reliquit, Antonino secum aduersus barbaros ducto.

Transgresso igitur Romano exercitu amnes aggeresque eos qui obiecti barbaris Romanorum fines disterminant, pugnae quædam tumultuariæ fiebant & excursions, victore vbique Romano. Cæterum facilis erat ex fuga receptus barbaris: quippe inter sylvas ac paludes & loca ipsis notissima delitescentibus. Quæ omnia Romanis aduersa, moram bello addebant.

¶ Interea Seuerum iam confectum senio, longior inuasit morbus, sic ut ipse domi residere atque Antoninum mittere in bellum ad imperatoris obeunda munia cogeretur. Cæterum Antoninus haud magno opere de barbaris sollicitus, exercitum sibi adiungere & confirmare vniuersos tendebat, uti se vnum intuerentur, soli sibi imperium vindicans, ac germano [identidem] obtrectans. Quin longior quoque patris valetudo, ac mortis mora diuturnior, anxium videlicet adulescentem habebant: sic ut medicis ministrisque [subinde] conaretur persuadere, senem ut è medio quamprimum quoquo modo tollerent: donec tandem Seuerus, mærore magis quam morbo consumptus,

Anton. de iis quæ aduersus barbaros gerenda erant non valde laborabat, sed exercituū benevolentiam sibi adiungere conabatur, & omnes ad respiciendum se vnū sollicitabat: totam imperii dignitatē quouis modo ambiens, & fratrem criminationibus in inuidiā adducens. Atque adeo ipse pater, diu ægrotaans & ad mortem cunctans (vel, mori cunctans. vel, ad mortem læto gradu incedens) grauis ei atque molestus videbatur. quare medicis ac ministris persuadere conabatur ut aliquod maleficium circa senis tractationē admitterent: ut citius eo liberaretur. Veruntamen Seuerus vix tādē vita defunctus est, mærore magna ex parte cōsumptus: omni-

καὶ δόρυ· ξίφος δὲ παρηρητιμῶσι γυμνοῦ σώματος. θώρακος δὲ ἢ κράνους ἐκ ἴσασι χεῖσιν, ἐμπόδιον νομίζοντες πρὸς τὴν δίοδον τῶν ἐλαῶν, ὅς ὢν τῆς ἀλαθρυμιάσεως καὶ παχυτήτος ὁ κατ' ἐκείνῳ τὴν χώραν ἀὴρ ζοφώδης αἰεὶ φαίνεται. πρὸς δὲ ταῦτα ἐξήρτυεν ὁ Σεβῆρος ὅσα σιωοῖσιν ἔμελλε τῶν Ῥωμαίων στρατῶν, λυπήσιν δὲ καὶ ἐμπόδιον τὴν τῶν βαρβαρῶν ὀριμύ.

Ὡς δὲ αὐτάρκως ὤφθη αὐτῷ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἀτρεπίδαι, τὸν μὲν νεώτερον τῶν υἱῶν, τὸν Γέταν καλούμενον, καταλιπὼν ἐν τῇ ὑπὸ Ῥωμαίοις ἔδει δικάσοντά τε καὶ τὰ λοιπὰ διοικήσοντα πολιτικῶς τῆς ἀρχῆς, (δοῖς αὐτῷ σιωέδροις τῶν φίλων τοῖς πρεσβυτέροις) τὸν δὲ Ἀντωνίνον πρῶτον λαβὼν, ἐπὶ τοῖς βαρβάροις ἠπέιχετο.

Ἐπὶ βαίτος δὲ τῶν στρατῶν τὰ πρὸς βεβλημῶν ἀθύματα τε καὶ χώρας τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, συμβολαὶ καὶ ἀκροβολισμοὶ πολλάκις ἐγίνοντο, ἄπαυ τε τῶν βαρβαρῶν. ἀλλὰ τοῖς μὲν ῥάδια ἢ ἡ φυγῆ, καὶ διελαίθανον ἐν τῷ δρυμοῖς καὶ ἔλεσι, ἐ τῇ τῶν χωρίων γνώσει. ἀπὸ πάντων Ῥωμαίοις ὄντα ἐναντία, πλείονα παρέχετο τῶν πολέμων τὴν ἀσπειβίω.

¶ Τὸν δὲ Σεβῆρον γηραιὸν ὄντα ἠδὲ νόσος ἐπιμηκιστέρα καταλαμβάνει. ὁ δὲ αὐτὸς μὲν ἠναγκάζεται μῦθιν οἰκοῖ, τὸν δὲ Ἀντωνίνον ἐπειράτο ἐπέμπειν διοικήσοντα τὰ στρατιωτικῶν. ὁ δὲ Ἀντωνίνος τῶν μὲν πρὸς τοῖς βαρβάροις μετεῖως ἐφρόντιζεν, ἐπειράτο δὲ οἰκειοῦσθαι τὰ στρατεύματα, καὶ πάντας αἰεπειθεὶς εἰς αὐτὸν βλέπειν μόνον. ἐμνῆτό τε παντὶ τῷ πῶ τὴν μοναρχίαν, διαβάλλων τὸν ἀδελφόν, ὁ δὲ πατὴρ. ὅτι πολλὸν νοσῶν, καὶ πρὸς τὸν θάνατον βραδυῶν, ἐπαχέης αὐτῶν καὶ ὀχληρὸς ἐφαίνετο. αἰεπειθέ τε ἰατροῖς καὶ ὑποπρέτας κακουργῆσά τι πρὸς τὴν θεραπείαν τῷ γέροντος, ὡς αὐτῷ γὰρ αὐτὸ ἀπαλλαγίη. πλὴν ἀλλὰ μόλις πετὲ Σεβῆρος λύπη τὸ πλείον. ἀσφιδαρεις, αἰεπαῦσατο τῶ

In huius locū interpretatione Horatium imitatus sum, qui loquendi genere quod huic respōdet, vsus est, τὴν eadem significare uolens: simulque alio quo idem declaratur: epist. 1, lib. 1, De te pendētis, te respicientis amici.

βίου, ἠνδρότατα βιώσας, ὅσον πρὸς
τὰ πολεμικά, τῷ πρώτῳ βασιλέων.
οὔτε γὰρ ἐμφύλια κατ' ἐχθρῶν, οὔτε
ξένα κατ' ἑσθίων, ἔσθια πρὸς
αὐτὴν ἤγειρε ἔσθια. βασιλεύσας δὲ
ὀκτωκαίδεκα ἔτεσιν, ὅππῃ πασι νεα-
νίας δ' ἐξ ἑσθίων ἀνεπαύσατο χεῖματά
τε αὐτοῖς καταλιπὼν ὅσα μηδεὶς πρῶ-
ποτε, καὶ δυνάμιν στρατιωτικὴν αἰαντα-
γόνισον.

¶ Οὗ δὲ Ἀντωνίνου, τὸ πατρὸς ἀπο-
θανόντος, λαβόμενος ἐξουσίας, ἀδύς
ἀφ' ἐστίας πάντας φονδύειν ἤρξατο. τοῖς
τε ἰατροῖς ἀνελών οἱ μὴ ὑποήκουσαν
αὐτῷ κελεύσαντι κακουργῆσαι, καὶ τὸν
θάνατον ἐπιείξαι τῷ γέροντος, τοῖς τε
ἑσθίοις αὐτῷ καὶ τῷ ἀδελφῷ, ἐπειδὴ
προσέκειντο λιπαροῦτες αὐτὸν ὑπὲρ
ὁμονοίας. οὐδένα δ' εἶασε πειθέειν αὐτῷ
τῷ ἐν ὑμῆν ἡμιούρων ἢ θεραπείᾳ τῷ
γέροντος. ἰδίᾳ τε δώροις καὶ μεγάλας
ὑποχέσει τοῖς τῷ στρατοπέδων ἡγε-
μόνοις ἐθεράπευεν, ὅπως ἀναπέσειαν
τὸν στρατὸν ἀποδείξαι μόνον αὐτοῦ κεί-
νον καὶ πᾶσαν μηχανὴν καὶ τὸ ἀδελ-
φῷ ἐζήτει. οὐ μὲν ἐπειθε τὸ στρατιω-
τικόν· μεμνημένοι δὲ τῷ Σεβήρου, καὶ
ὅππῃ ἀμφοτέροις ἴσοις δὴ ἐκ παίδων
καὶ ἑσθίων ἦσαν, ἴσῃ αὐτοῖς ὑποήκουσαν
καὶ εὐνοίαν παρείχοντο. ὁ δὲ Ἀντωνί-
νος, ἐπεὶ μὴ προεχώρη αὐτῷ τὰ τῷ στρα-
τοπέδων, ἀπεισάμενος πρὸς τοῖς βάρ-
βαροις, δούς τε εἰρήνην, τὰ τε πρὸς λα-
βῶν, ἐξήει τε τῆς βαρβαρίου, πρὸς τε
τὸν ἀδελφὸν ἤδη καὶ πρὸς μητέρα ἠ-
πέειλε. ὡς δὲ καὶ τὸ αὐτὸ ἐγγύοντο, συ-
νάγην αὐτοῖς ἢ μήτηρ ἐπειράτο, καὶ οἱ
ὄν ἀξιώσῃ ὄντες καὶ σώεδροι πα-
τράοι φίλοι. ὁ δὲ Ἀντωνίνου, πάντων
αὐτῷ πρὸς ἀ' ἐβούλετο ἐναντιούρων,
ἀνάγκη μᾶλλον ἢ γνώμη, ἐς ὁμόνοίαν
καὶ φιλίαν ὁπίπρασον μᾶλλον ἢ ἀλη-
θῆ, πειθέειν. οὕτω δὴ τὰ τῆς βασι-
λείας ἀμρότεροι διοικουῦτες ἐν ὁμο-
πίμῳ ἀρχῇ, ἀπᾶραι τῆς Βρετανίας
ἠθέλησαν· εἰς τε πρὸς Γάλλων ἠπέειρον-
το, κομίζοντες τὰ τῷ πατρὸς λείψανα. τὸ
καὶ σωματικὸν πνεῦμα πρὸς ἀδόντες, πρὸς τε

vitaeque defunctus est, clarissi-
mus omnium imperatorum
bellicis operibus. Neque enim
aut ciuiles quisquam aduersus
inimicos, aut externas aduer-
sus barbaros totidem alius vi-
ctorias reportauit. Annisque
duodeuiginti gesto imperio
decessit, successoribus liberis
iuuenibus, tanta pecuniae relicta
illis copia: quantā antea nemo,
tum ampliore exercitu quā
cui obsistere vlla vis posset.

¶ Igitur Antoninus, mortuo
Seuero, summam potestatem
nactus, confestim vniuersos ab
ipso (quod aiunt) lare interfice-
re coepit. Nam & medicos sup-
plicio affecit, quod sibi parum
obtemperauerant, iubenti *ma-
lesciū aliquod admittere*, & se-
nis maturare necē: nutritiōsq;
suos iuxta & fratris, * quod de
reconciliandis egissent: ne vno
quidē reliquo suae crudelitati
facto, ex eo ordine hominum
qui in honore aliquo fuerant,
quique ipsius parentē obserua-
uerant. Duces porro exercitus
magnis muneribus ac promif-
sis adhortabatur, persuaderent
militibus, vti se vnū imperato-
rem declararent: nullasque non
machinas aduersus germanum
intendebat. Neque id tamen
persuadere militibus potuit.
quippe memores, vtrunque à
Seuero iā inde à pueritia pari
honore cultūque educatū, etiā
ipsi parem vtrique obediētiam
beneuolentiāmque exhibebāt.
Igitur Antoninus, cognito parū
sibi rē * aduersus exercitū pro-
cedere, icto cum barbaris foed-
ere, * datāque pace & obsidi-
bus acceptis, decedens illinc, ad
matrē iam germanūque fe-
stinat. Congressos reducere in
gratiam mater conata, adnitē-
tibus honestissimis quibusque
Seueri amicis & consiliariis. I-
gitur Antoninus, quum nemo
scilicet non eius libidini refra-
garetur, vi potius quā volū-
tate, * ad concordiae amorisque
simulationē adducitur. Ita am-
bo pari honore imperiū gerē-
tes, soluerunt ex Britānia, Ro-
māque cum patris reliquiis

omnibus qui vn-
quam fuerunt im-
peratoribus, rerū
bellicarum gloria
superatis.

quoniam eum in-
stanter obtestaban-
tur vt ad cōcordiā
veniret. Atque ad-
eo nullū superesse
fuit eorum qui in
hon. al. fuerant, aut
senem ipsum ob-
seruarant. *Polit. nō*
quique sed quive
scripsisse puto.

Hic aduersus exer-
citū pro erga exer-
citū est accipiendū.
Datāque pace &
fide accepta. *uel* &
acceptis fidei pi-
gnoribus.

ad concordiam &
amicitiam, simula-
tam potius quā
veram, adducitur.

contendebant. Nam corpusculo ignibus tradito, cinerem ipsum

cum odoribus in vasculum alabastrum coniectum, Romam referrebant, ut videlicet in sacris principum monumentis componeretur. Ipsi exercitum deportantes, victoresque iam Britanniam scilicet, in adversam Galliam emenso Oceano pervenerunt. Quo igitur pacto & diem suum obierit Severus, & liberi eius imperium susceperint, in hoc volumine demonstratum est.

κόνιν σὺν δρώμασιν εἰς κάλιπν ἀλαβάστρου ἐμβαλόντες, ἀπεκόμιζον εἰς τὴν Ῥώμην, εἰς τὰ βασιλεια δώματα σόδοι ἱερὰ μνήματα. αὐτοὶ δὲ τὸν στρατὸν ἀναλαβόντες, νικηφόροι δὴ κατὰ Βρετανῶν, εἰς τὴν ἀπικειμένην Γαμίαν, διαβαίνοντες τὸν Ὠκεανὸν, ἀφίκοντο. ὅπως μὲν δὴ Σεβήρος τὸν βίον μετήλλαξε, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν διεδέξαντο, ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ δεδήλωται.

HERODIANI HISTORIAE DE IMPERIO POST MARCUM,
LIBER QUARTUS.

ἩΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ
ΜΑΡΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
ΕΙΣΟΡΕΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Res gestas Severi principis per annos duodeviginti, superiore libro sumus persequuti. Porro autem ipsius liberi, adolescentes iam, una cum matre Romam festinabant, seditiones etiam tum in itinere agitantibus. quippe diuersoribus mensaque nunquam eisdem utebantur: multumque suspicionis in cibo omni potuque, ne alteruter ante capto tempore, ipse clam aut per ministeria veneno rem gereret. Ob eamque causam etiam iter properantius faciebant, tutius rati victuros ubi iam in urbem pervenissent, divisamque inter se regiam, amplis ac spatiosis aedibus, maioribus etiam reliqua urbe, pro suo uterque arbitrio separatim agitantibus.

Postquam vero in urbem perventum, populus eos uniuersus laureatus excepit, & senatus consalutavit. Praebant igitur principes ipsi cum purpura imperatoria, post sequebantur consules, vnam cum Severi reliquiis gestantes. Qui autem novos imperatores

Α μὲν δὴ παραχθέντα Σεβήρω, βασιλεύσαντι ὀκτώκαὶ δέκα ἔτεσιν, ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ δεδήλωται. οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ, ἤδη νεανία, ἀμα τῆ μητρὶ εἰς τὴν Ῥώμην ἠπειροῦντο, ἤδη μὲν καὶ τὴν ὁδὸν παρασείζοντες πρὸς ἀλλήλους. οὔτε γὰρ καταγογγύοντες αὐτῶν ἐχρῶντο, οὔτε σιωπῶντο ἀλλήλους. πολὺ δὲ τὸ ὑπὸ πῶν ἐν ἀπασιν ἐδέσματα τε καὶ πόματα, μή τις αὐτῶν παραλαβὼν καὶ λαθρῶν, ἢ ὑπὸ ἀπικείσας ἢ ὑπὸ ἱερῶν, δηλητηρίων χρησίστα φαρμάκων. ταῦτα γὰρ καὶ τὴν ὁδοιπορίαν ἐπιμαλλον ἠπειροῦν, ἀδέεσερον ἐκάτερος βιώσεσθαι προσδοκῶν εἰς τὴν Ῥώμην γήρουντο, καὶ τὰ βασιλεια δειλόμοι, ἐν πλατείᾳ καὶ πολλῇ οἰκίσει καὶ πάσης πόλεως μέζοντι, κατὰ ἑαυτὸν ἐκάτερος διαγογγύων βούλοιστο.

Ὡς δὲ ἀφίκοντο εἰς τὴν Ῥώμην, ὅτε δῆμος αὐτοὺς διαφνηφορῶν ὑπεδέξατο, ἠτε σύγκλητος προσηγορεύσεν. ἠγορεύσεν δὲ αὐτοῖς μὲν, ἢ βασιλεια φέροντες πορφύραν. εἶπον δὲ ὅτι αὐτοῖς οἱ τὴν ὑπὸ πῶν ἀρχὴν τότε διεπόντες, κάλιπν φέροντες ἔνθα καὶ τὰ

Σεβήρου λείψανα. οἷτε προσηγορεύοντες τοῖς νέοις αὐτοῦ κείθεντες, παλιόν-

Polit. ita vertit
quasi scriptum
esset προσηγο-
ρεύσαντες. quā
script. probat.

τες καὶ πλὴν κάλπην προσεκνώουσι.
 ἐκείνῳ μὲν οὐδὲ ὄρα πέμφαντες, καὶ
 προσκομπύσαντες αὐτῆς, ἀπέθεντο ἐν
 τῷ νεῷ ἔνθα Μάρκου τε καὶ τῆς πατρὸς
 αὐτῆς βασιλέων ἱερὰ μνήματα δεί-
 κνυται. ὅπι τελέσαντες δὲ τὰς νεο-
 μιόμενας ἱερουργίας ὅπι τῆς βασι-
 λικῆς εἰσόδου, ἀνῆλθον εἰς τὰ βα-
 σίλεια. διελόμενοι δὲ αὐτὰ, ἕκαστος
 ὡκεῖ * ὄρα φερόντες τε πάσαις εἰ-
 σόδοις, εἰ ζῆνες ἦσαν λαμπάνουσαι, μό-
 ναις δὲ τῆς δημοσίαις καὶ αὐλείαις
 ἀνέδω. χρώμενοι * φρουράς τε ὅπι-
 σήσαντες ἰδίᾳ ἕκαστος, οὐδὲ σιωπόν-
 τες, εἰ μὴ πρὸς ὀλίγον ὅσον δημοσίᾳ
 εἴ ποτε ὀφθῆναι. ἐπέτελεσαν δὲ πρὸ
 ἀπάντων πλὴν εἰς τὸν πατέρα Ζε-
 μῶ.

In preced^o a-
 liorū edit. male
 ἀνέδω.

Polit. legit, aut
 saltem vertit
 quasi legeret
 ὅπι πασιῶν ἢ
 διαδόχους τελ.

¶ Ἔθος γὰρ ὅτι Ῥωμαίοις ἐκθά-
 ζειν βασιλέων τοῖς * ὅπι διαδόχοις
 πασι τελευτήσαντας πλὴν τε τριαύτιον
 τελετῶν, ἀποδέωσιν καλοῦσι. μεμ-
 γμένον δὲ ζε πένθος ἑορτῆ καὶ θρη-
 σκεία καὶ πᾶσαι πλὴν πόλιν δείκνυται.
 τὸ μὲν γὰρ σῶμα τῆς τελευτήσαντος πο-
 λυτελεῖ κηδεία καταθάπτουσιν, ἀν-
 θρώπων νόμῳ * κηροῦ δὲ πλασάμενοι
 εἰκόνα πάντα ὁμοίαν τῷ τελευτηκό-
 πῳ, ὅπι μεγίστης ἐλεφαντίνης κλίνης
 εἰς ὕψος ἀρτίσης προεθέουσιν ἐν τῇ
 αὐτῆς βασιλείων εἰσόδῳ, χρυσοφεῖς
 σρωματὰ ὑποσρωνωύτες. ἢ δὲ εἰκὼν
 ἐκείνη ἐν χήματι νοσοῦντος προέκειται
 ὡχειώσα. τῆς δὲ κλίνης ἕκαστερον
 κατέζονται ὅπι πλεῖστον τῆς ἡμέρας,
 ἐν μὲν τῷ λαμῶ μέρει, πᾶσα ἢ σύγκλη-
 τας μελαίναις ἐφεστῆσι χρώμενοι * ἐν
 τῷ δὲ δεξιῷ, χυμῶν πᾶσαι ὅσαις ἀν-
 θρώπων ἢ πατέρων ἀξίωμα, Ζεμῆς ἐνδό-
 ξου μεταδίδωσιν. οὐτε δὲ χρυσοφοροῦ-
 σα Ζε αὐτῆς ὀρεῖται, ἕτε πειθεραίοις
 κοσμουμένη, ἀλλὰ λιταῖς ἐδῆται λου-
 κὰς ἀμφιεννύμεναι, χήμα παρέχουσι
 λυπυιδρών. ἐπὶ αὐτῶν οὐδὲ ἡμερῶν τὰ
 εἰρηιδρά ὅπι τελεῖται. ἰατροὶ τε εἰσόν-
 τες ἕκαστε, προσίασιν τῆς κλίνης, ἃ δὲ
 θεν ὅπι σκελετοῖς τὸν νοσοῦντα, χα-
 λεπώτερον ἔχιν ἀπαγγέλλουσιν. ἕκα-
 στε...

consalutauerant, progressi de-
 inde, urnam quoque ipsam
 supplices adorabant. Ita comi-
 tati magna pompa, composue-
 runt * ipsum in templo, vbi
 Marci ac superiorum princi-
 pum sacra visuntur monimen-
 ta. Re igitur diuina * ceremo-
 niisque de more concelebratis,
 vterque in regiam discedunt:
 partiti inter se domum, ianuis-
 que secretioribus obstructis,
 publicis tantum atque arien-
 sibus promiscue vtentes. Quin
 & custodes corporis separatim
 sibi delegerunt: vix vnquam
 congregientes, nisi pauxillum
 duntaxat, vt in publico à mul-
 tudine ipsa cōspicerentur. Sed
 in primis tamen iusta parenti
 persoluerunt.

Polit. scripsisse huto
 ipsam, videlicet
 urnam.

cerim. concelebra-
 tis quæ in impera-
 torum ingressibus
 sunt receptæ, in re-
 giam ascenderunt.

¶ Mos est enim Romanis
 consecrare imperatores, qui
 superstitionibus filiis vel successo-
 ribus moriuntur: quique eo
 sunt honore affecti, relati di-
 cuntur inter diuos. Est autem
 tota vrbe quasi luctus quidam,
 festæ celebritati promiscuus:
 quippe functum vita corpus,
 ritu hominum sumptuoso fu-
 nere sepeliunt. Sed ceream ima-
 ginem, defuncto quam simil-
 limam, fingunt, eamque in re-
 giæ vestibulo proponunt, su-
 pra eburneum lectum maxi-
 mum atque sublimem, vesti-
 bus instratum aureis. Et qui-
 dem imago illa ad ægroti spe-
 ciem pallida recumbit. Circa
 lectum verò vtrinque magnam
 partem diei sedent, à laua qui-
 dem, senatus omnis vestibus
 atris amictus: à dextera verò
 matronæ, quas virorum aut
 parentum dignitas honestat.
 harumque nulla vel aurum ge-
 stans vel ornata monilibus
 conspicitur, sed vestibus al-
 bis exilibus indutæ mæren-
 tium speciem præbent. * Hæc
 ita per septem dies continuos
 faciunt: medicis ad lectum quo-
 tidie accedentibus, inspectum-
 que velut ægrum, deterius se
 habere, subinde pronuntian-
 tibus.

Intra spatium autē
 septem dierū fiunt
 quæ dixi. Sed &
 medici subinde in-
 gredientes ad le-
 ctum accedunt: &
 postquam inspe-
 runt scilicet ægro-
 tum, deterius se
 habere identidem
 renuntiant. Nam
 particula δὲ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ
 niā hic declarat, vt:
 Scilicet apud Lati-
 nos. Talis est parti-
 culæ δὲ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ
 cipio pag. preced. i-
 deoque ἢ ibi sumo
 interpretatus Scili-
 licet.

l.iiij.

& qui ex equestri ordine sunt nobiliss. & ex senatorio lect. iuvenes. *Intelligit autē Polit. νεανία, cū δὲ γυῖσται τοι κει que.*

Dein ubi iam visus obiisse diem, lectum humeris attollūt *equestris senatoriique ordinis nobilissimi ac lectissimi iuvenes, perque viam sacram in vetus forum deferunt, ubi magistratus Romani deponere imperium consueuerāt. Vtrinque autem gradus quidam sunt ad scalarum similitudinem extracti, in quibus, altera ex parte, puerorum chorus est è nobilissimis atque patritiis: altera, sceminarum illustriū hymnos in defunctum pænanásque canentium, verendo ac lamentabili carmine emodulatos.

Intellige, attollunt seu extollunt in humeros, uel, Attollūt humeris, ut paulo antè loquutus est, ex Virgilio.

Quibus peractis, * tollunt iterum lectum, atque extra urbem perferunt in Martium campum: ubi qua latissimè campus patet, suggestus quidā specie quadrangula, lateribus æquis affurgit, nulla præterquam lignorum ingētium materia compactus in tabernaculi formam. Id quidem interius totum est aridis fomitibus opletum, extrā autem intextis auro stragulis atque eboreis signis variisque picturis exornatum. *Infra verò alterum, minusculum quidem positum est, sed forma & ornatu persimile, portis ianuisque patentibus. Tertiūmque item & quartum semper superiore cōtractius: ac deinceps alia, donec ad extremum, quod est omniū breuissimum, perueniatur. Possis eius ædificii formam comparare turribus his quæ portibus imminentes, noctu igne prælato, naues in tutas stationes dirigunt: pharos vulgò appellant. Igitur lecto in secundū tabernaculum sublato, aromata & suffimenta omnis generis, fructus herbásque, succósque omnes odoratos conquirunt, atque aceruatim effundunt. quippe neque gens est neque ciuitas, neque qui honore villo aut dignitate præcellat, quin certatim pro se quisque suprema illa munera principis honori deferant. Vbi verò ingens aromatu aceruus aggestus est,

Non infra, sed supra, legendo ἐπ' ἐκείνω. & paulo post inferiore, non superiore.

Ἐπὶ δὲ δόξῃ τετελευτηκέναι, πλὴν κλίνῳ ἀράμμοι πρὸς τε ἰππικὸς πάγματος ἀγυῖσται, καὶ τῆς συγκλήτου ὀπίλεκτοι νεανία, καὶ βακομίζοισι δὲ τῆς ἱεραῆς ὁδοῦ, εἰς τε πλὴν ἀρχαίαν ἀγορὰν περιθεύασιν, ἔνθα οἱ Ῥωμαίων ἄρχοντες ἀπόμνηνται. ἑκατέρωθεν ὃ βάρβα ἵνα σύγκειται, ἐν κλίμακος χήματι καὶ ὅτι μὲν θατέρου μέρους, τῷ ἀγυῖσται καὶ ἀπατειδῶν χερὸς ἔστηκε παίδων ὃν δὲ πρὸ ἀπκείμω, γυαίχων τῷ ἐν ἀξιώσῃ εἶ) δοκουσῶν. ἀδοισι δὲ ἑκάτεροι ὕμνοισι τε καὶ παιάνας εἰς τὸν τετελευτηκότα, σεμνῶ μέλει καὶ θρηνώδῃ ἐρῶ ῥυθμισμένοις.

Μετὰ δὲ τῷτο * βασιάσαντες πλὴν κλίνῳ, φέροισιν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ καλούμμοι ἀρεως πεδίον. εἶθα κατασκυβύασαι ἐν τῷ πλατυτάτῳ τῷ πεδίῳ τὸ πρὸ τετραγώνον πῆ ἰσόπλευρον, ἄλλης μὲν ὕλης οὐδεμιάς μετέχον ἢ ἐκ μόνης τε συμπήξεως ξύλων μεγίστων, εἰς χήμα οἰκήματος πᾶν δὲ ἐκείνω, ἔνθα μὲν φρυγαίων πεπλήρω) ἔξωθεν δὲ χρυσούφῃσι θρωμαῖς, ἐλεφαντίνοις τε ἀγάλμασι, χρυσαῖς τε ποικίλαις κεκόσμηται. Ἰπὸ ἐκείνω δὲ ἕτερον, χήματι μὲν καὶ κόσμῳ παραπλήσιον μικρότερον ὀπίκειται, πυλίδας ἔχον καὶ θυραῖς ἀνεωγῆας. τεῖτον τε καὶ τέταρτον αἰετῷ Ἰπποκείμμου μείον, ἐς τελευταῖον βραχέτατον ὠραίουται. ἀπεκείσται πῆς αἰ τὸ χήμα τῷ κατασκυβύασματος φρυκτωρείοις, ἀ τῶς λιμέσιν ὀπκείμμοι, νύκτωρ δὲ ἔ πυρὸς ἐς ἀσφδεῖς διαθροαῖς τᾶς ναῦς χεραθρογῆ φάροις ὃ αὐτὰ οἱ πολλοὶ κείσιν. εἰς δὲ τὸ οἶκμα τὸ δεύτερον αἰακομίσταιτες ἢ κλίνῳ, θεύασιν θρώματα τε ἔ θυριάματα πάντα ὅσα γῆ φέρει ἢ τε πνές καρποὶ ἢ πῆαι χμοὶ τε συμβεμμόμοι πρὸς ἀωδίαν, αἰακομίζονται, ἔ σωρηδὸν χόνται. οὔτε γὰρ ἔθνος, οὔτε πόλις πῆς, οὔτε τῷ ἐν ἀξιώσῃ ἢ ἡμῆ ὄσιν, ὃς μὴ δᾶρα ταῦτα ὕσαται πέμπει φιλοσίμως ἐς ἡμῶ τῷ βασιλέως. ἐπὶ δὲ μέγιστον χῶμα θρῆ τῷ θρώματων, πᾶς

Polit. particula πάλιν participio βασιάσαντες addit.

Scribendū suspicor ἐπ' ἐκείνω: cuius emendationis rationē reddam in annot. Sed & partic. δὲ πρὸ deesse post μικρότερον, que respōdeat præcedēτι μὲν.

τε ὁ τόπος πληρωθῆ, ἵππασία πρὸ τὸ
κατασκιδνάσμα ἐκείνο γίνεται. πᾶν τε
τὸ ἵππικὸν τάγμα πρὸ κίκλω μετα-
βιὸς ἄταξίας καὶ ἀτακτικώσεως,
πυρρίχῳ δρόμῳ ἢ ῥυθμῷ. ἄρματα τε
πρὸ εἰσέρχεται ἰμοῖα ἄταξία, φέροντα
τοὺς ἐφεσῶτας, ἠμφιεσμένοις μὲν ταῖς
πρὸ περιφύροις ἐσθῆταις, περσσωπεία δὲ
πρὸ κειμήλοις, εἰκόνας ἔχοντα ὅσοι Ῥω-
μαίων ἐνδόξως ἐστρατήγησαν ἢ ἐβα-
σίλευσαν.

Τούτων ὅσων τελεθέντων, λαβὼν
λαμπάδα ὁ τὴν βασιλείαν δεξιῶν
μὲν, περσφέρῃ τῷ οἰκῆματι· οἷτε λοι-
ποὶ πάντα χόρον πῦρ πρὸ εἰσέρχεται. πάντα
δὲ ῥᾶσα ἀνάπτεται ἀμδρῶς ὑπὸ τῆ
πυρὸς, φρυγῶν τε πλήθους ἔθιμα
μάτων ὅτι δέντος. ἐκ δὲ τῆ τελευτῆς
καὶ βασιλείας κατασκιδνάσματος,
ὡς πρὸ ἀπὸ βιὸς ἐπάλλξεως, αἰετὸς
ἀφίεται, σὺν τῷ πρὸ ἀνελδυσόμενος
εἰς τὸν αἰθέρα· ὅς φέρειν ἀπὸ γῆς ἐς
οὐρανὸν τὴν βασιλείαν ψυχῶν πι-
στεύεται ὑπὸ Ῥωμαίων· καὶ ἔξ ἐκεί-
νου μετὰ τῶν λοιπῶν θεῶν θρησκύε-
ται.

¶ Ταύτῃ δὲ τὴν ἡμέρην ἐκδη-
σαντες οἱ παῖδες εἰς τὸν πατέρα, ἐπα-
νῆλθεν εἰς τὴν βασιλείαν. ἔξ ἐκείνου δὲ
ἐσασίαζον πρὸς ἀλλήλους, ἐμίσησαν τε
καὶ ἐπεβούλευον· πάντα τε ἔπρῃθεν
ἐκάτερος, πειρώμενος τὸν ἀδελφὸν ἀ-
ποσκιδνάσαι, εἰς αὐτὸν τε μόνον πε-
ριαγαγεῖν τὴν ἀρχὴν. ἐμερίζοντο δὲ
καὶ πάντων αἱ γῶμαι ὅσοι ἐν ἀξιώσει
ἢ ἡμῶν βιὸν ἦσαν καὶ τὴν πόλιν. ἰδίᾳ γὰρ
αὐτῶν ἐκάτερος ἐπέσελλέ τε λανθάν-
ων, καὶ ὠκείῳ, μεγάλας ὑποχέ-
σεις πρὸς αὐτὸν ἀέλησαν. καὶ τὸ γὰρ
πλεῖστον μέρος εἰς τὸν Γέταν ἐβλεπε-
φαντασίαν γὰρ βιὸν ὅτι κείνας ἐπεδεί-
κνυτο, μέλειόν τε καὶ πρᾶον ἑαυτὸν
πῶς περσσοῦσι παρέιχεν. ὅτι τῆ δέμα-
σι τε ἀπουδαυτέροις ἐχῆτο, περσπέ-
μδρὸς τε τοὺς ὅτι παιδεία ἐπαμνουμέ-
νοις, ἐσπουδακῶς τε πρὸ παλαίστραν
καὶ γυμνάσια ἐλδύθερα. χησὸς τε ὦν
καὶ φιλαίθρως πῶς σιωῶσι, φήμη

ac locus omnis expletus, tum
circa ædificium illud adequi-
tāt, vniuersis equestris ordinis
certa quadam lege ac recursu,
motūque pyrrhichio numero-
que, in orbem decurrentibus.
Currus item *decenti similiter*
ordine circumaguntur, infessi
purpuratis rectoribus, qui per-
sonas ferant *que habent imagi-
nes** ducum omniū Romanorū
principūque illustrium.

Quæ vbi celebrata sunt, fa-
cem capit imperii successor,
eāmque tabernaculo admouet.
Tum cæteri omnes vndique
ignem subiiciunt: cunctaque
illico, fomitibus illis aridis o-
doramentisq; referta, igni vali-
do corripuntur. Mox ab ex-
tremo minimoque tabernacu-
lo, tanquam è fastigio quodam,
simul cum subiecto igni *ascen-
surus in ætherem* aquila dimitti-
tur: quæ in cælum creditur i-
psam principis animā deferre.
ac iam ex illo vnā cum cæteris
numinibus imperator colitur.

¶ Ita consecrato parente, re-
uersi domum iuuenes, discor-
dias quotidie & simultates ex-
ercere, insidiari inter se, moli-
ri, parare omnibus modis, atq;
eā modò vterque in animo ha-
bere quibus alter dolo capere-
tur: postremò quacunque via
grassari ad singulare imperium,
ac nihil inuicem prætermittere
dum consortem potestatis ex-
pungerent. Sed & mentes ani-
mīque omnium vrbanoꝝ,
quicumque honore aliquo aut
dignitate præstarent, diuersi
trahebantur, vtroque seorsum
litteras clanculum missitante,
magnisq; pollicitationibus sibi
homines adiungente. Maior
tandem pars ad Getam specta-
bat, * quòd opinionem non-
nullam ostenderet probitatis,
moderatūque se & lenem in
congressibus præstaret. Studia
porrò tractabat honestissima:
quippe & disciplinarum laude
celestes circa se frequentes
habebat, & in palæstra ac reli-
quis ingenuis exercitationib;
versabatur. Placidus præterea
in omnes atque humanus, fama

Romanorum om-
nium qui gloriose
exercitibus præ-
fuerunt, aut regna-
runt. *Vel, exercitus*
duxerunt. Quoniā
*autē in priori par-
te mentio fit ducum*
exercitus, ideo in
*posteriori vox im-
peratores posita nō*
*fuit, ad vitādā am-
biguitatem.*

Quum hunc con-
secrationis honore
filii parenti præ-
stitissent, ad regiā
sunt reuersi. Ab
illo autem tempo-
re seditiones inter
illos, odia & insi-
diæ erant: o-
mnibus modis
conante vtroque
fratrem è medio
tollere, atque ad se
solum imperium
traducere.

quòd speciē quā-
dā probitatis præ-
se ferret, ac mode-
ratum se & lenem
ad se accedentibus
præstaret. Quine-
tiam ad res hone-
stiores animam ap-
pellebat, quum &
doctrinæ laude ce-
lebres admitteret,
& palæstræ ac cæ-
teris exercitatio-
nibus ingenuis (*id*
est, homine ingenio
dignis) operam da-
ret. Placidus præ-
terea & humanus
erga eos cum qui-
bus cōsuetudinem
habebat, fama &
optima

optima de se opi-
nione plures [quã
frater] ad beneuo-
lentiã amicitiã-
que alliciebat. Po-
tes autẽ, ὅπτις ἐ-
μοσι σου δαυοτέ-
ροις ἐχῆτο, vertere
etiã, Ad res magis
ferias animum ap-
pellabat. vel, ad res
maioris momenti.

*Aut simpliciter,
quas diximus: aut,
quas modò dixim⁹.
Intelligit enim de ijs
quarũ mentio pro-
ximè præcedit.*

*For. scripsit Polit.
& metu potius quã
ben. vel absq; par-
tic. &. Fortasse etiã
velinquere voluit
subaudiendam no-
cem potius.*

imperium esse di-
uidendũ censebãt:
sic vt Antoninus ea
quidẽ omnia quæ
Europæ subiacent,
haberet: aduersa
autem continens,
quæ Asia nomina-
tur, tota Getæ tra-
deretur. ita en.

*Polit. puto scripsisse
quò, id est, vt.*

Atque ad sui im-
perii sedem suffi-
cere posse dicebat
Geta vel Ant.

quæ autẽ vltiora
essent, ad orientem
vsq; , pertinere ad
Getam volẽs. Hæc
dum illi informa-
rent, vel, id est, hæc,
velut quoddam sue
diuisionis specimẽ,
proponerent.

& gloria quãdam optima plu-
rimos ad amicitiam beneuo-
lentiãque alliciebat. Contra
verò Antoninus cuncta aspe-
rius ferociusq; gerebat: atq; ab
iis rebus * quas suprà diximus
alienus, militaris vitæ ac belli-
cæ videri amator affectabat.
Nihilque nõ iracundè faciens,
minitando quàm suadendo,
* metu quàm beneuolentia sibi
amicitias quærebat. Sed quum
diu frustra mater discordantes
inter se germanos in omnibus
suis factis, & quidem leuissimis
etiã in rebus, redigere in gra-
tiam studeret, visum aliquando
ambobus est imperium inter se
diuidere, ne Romæ agitates,
alter alterius essent insidiis op-
portuni. Quare conuocatis pa-
ternis amicis, coram ipsa matre
* de imperio diuidendo disce-
ptabant, sic vt Europa omnis
Antonino, tellus autem aduer-
sa, quæ omnis Asia nũcupatur,
Getæ adiudicaretur. ita enim
etiã diuina quadam prouid-
entia vtranque continentem
Propontidos incursum distermi-
nari. Placebat autem vt Anto-
ninus castra ad Byzantium ha-
beret, Geta verò in Chalcedo-
ne Bithyniæ vrbe: * quæ scilicet
opposita inter se, vtriusque im-
perium tuerentur, atque à trãs-
mittendo prohiberent. Tum
vt è senatorio ordine quotcun-
que ex Europa forent, in vrbe
ipsa remanerent, reliqui Ge-
tam sequerentur. * Sedes im-
perii sui Geta destinabat An-
tiochiam vel Alexandriam, vr-
bes magnitudine haud longè
(vt quidem existimabat) infra
Romam. Tum ex gentibus ad
meridiem habentibus Mauros
Numidãsq; & eam Libyæ
partem quæ adiacet, Antonino
concedens, * reliquos ad orien-
tem vsque Geta sibi adscisce-
bat. Hæc dum illi agitarent, re-
liquis omnibus mæsto vultu
terram intuentibus, ita Iulia
[mater] loquuta est,

Terram quidem & mare, ô
filii, iam inuenistis quo pacto
diuidatis: & continentem vtrã-
que, vt dicitis, Pontici discriminant fluctus: matrem verò quonam
modo diuidetis? quonam modo infelix ego distribuatur inter vtrunque

κὲ δόξη δρίση πλείους εἰς εὐνοίαν κὲ φι-
λίαν προυκαλεῖτο. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος
ἐμβειδῶς τὰ πάντα ἔθυμοιδῶς ἔ-
πρατιε. πολὺ δὲ ἀπάγων ἑαυτὸν τὴν πρου-
φρημῶν, στρατωπικῶν τε ἔθυμοικῶν
βίου ἐραστῆς εἶ) προυσεποιεῖτο, ὀργῆν τε
πάντα προυάτων, κὲ ἀπειλῶν μάλλον
ἢ πείθων, φόβῳ καὶ ἐν ἀνοίᾳ φίλους
ἐκπᾶτο. ὡς σασιάζοντας δὲ τοὺς ἀδελ-
φοὺς ἐν ἀπασιν οἷς ἔπρατιον, μέχρι τῆ
ἀτελεσάτων ἔργων, ἢ μήτηρ σιωάζῃν
ἐπειρατο. καὶ ποτε ἔδοξεν αὐτοῖς, ἵνα
δὴ μὴ μδρόντες ἐν τῇ Γῶμῃ ἀλλήλοισ
ὀπιθουλεύοιεν, νεύμασθαι τὴν δρχίω.
σιωαζαζόντες δὴ τοὺς παβῶοις φίλοις,
τῆς τε μητρὸς παρούσης, ἢ ξίου διαι-
ρεθῆναι τὴν βασιλείαν, κὲ τὰ μδρὶ τῶ
Εὐρώπην πάντα ἔχοντὸν Ἀντωνῖνον,
τὴν δὲ ἀπκείμδρῳ ἢ πειρον, Ἀσίαν τε
καλουμδρῳ, πᾶσαν Γέτα πᾶσα δοθῆ-
να. ἔτω γὼ ἔλεγον κὲ θεία πινὶ προυνοία
ταὶ ἠπείροις διηρῆσθαι τῆ Γροποντίδος
ρβύμαπ. ἤρεσκε δὲ τὸν μδρὶ Ἀντωνῖνον
ὀπὶ τῆ Βυζαντίῳ ἰδρύσθαι στρατόπεδον,
τὸν δὲ Γέταν ἐν Καλχηδόνι τῆς Βιθυ-
νίας ὡς ἀπκείμδρα ἀλλήλοισ τὰ στρα-
τόπεδα φρουροῖν τε τὴν ἑκατέρου δρχί-
ω, κὲ κωλύοι τὰς διαβάσεις. ἔδρακει τε
τῆ συκλήτου βελῆς τοὺς μὲ Εὐρωπαίους
πάντας ἀπομείναι τοὺς δὲ ἐκείθεν, ἀπελ-
θῆναι σὺν τῆ Γέτα. τῆ τε βασιλείᾳ τῆ
αἰτῆ αὐτάρκη ἔσεσθαι ὑποδοχίω ὁ
Γέτας ἔλεγχῳ ἢ τὴν Ἀνπόχθαν, ἢ τὴν
Ἀλεξάνδρειαν, ἢ πολὺ π τῆ Ρώμης, ὡς
ἔπειτο, μεγίσθῳ ἀπολιπούσας τῆ δὲ ὑπὸ
μεσημβείᾳ ἔθναν Μαυρουσίους μδρὶ ἔ-
Νομάδας, Λιβύης τε τὰ πᾶσα κείμε-
να, Ἀντωνῖνω πᾶσα δοθῆναι τὰ δὲ ἐ-
πέκεινα μέχρις ἀνατολῆς, προυσῆκεν
τῆ Γέτα. ταῦτα δὴ αὐτῶν διατυπω-
των, οἱ μδρὶ ἄλλοι πάντες σκυθρωπίς
προυσάποις ἐς γλῶ ἐνθῶ, ἢ δὲ Ἰβλία,
Γλῶ μδρὶ (ἔφη) καὶ θαλασσαν, ὡς τέ-
κνα, βύεῖσκετε ὅπως νεύμασθε, καὶ τὰς
ἠπείροις, ὡς φατῆ, τὸ πόνπον ρεῖθρον
διαρεῖ, τὴν δὲ μητέρα πᾶς ἀπ δῖέλοι-
σθε; κὲ πᾶς ἢ ἀθλία ἔσθῳ εἰς ἑκάτερον.

*Quidam veteres
ἀποδοῦσας.*

ὁ μὲν νεμηθείω ἢ τμηθείω; ἄρα πιν
 δὴ ἐμὲ φονδύσατε, καὶ διελόντες ἐκάτε-
 ρος παρ' ἑαυτῶν τὸ μέρος θαπέτω. οὐ-
 τω γὰρ ἀν' μετὰ γῆς καὶ θαλάττης εἰς ὑ-
 μᾶς μεριθεύω.

Ταῦτα ἴδουσα μετὰ δακρύων
 τοῖσι μωγῆς, ἀμφοτέροις τε τὰς χεῖρας
 περιβήμευσα, ἔκ' ὑπὸ τὰς ἀγκάλας
 ἄρυσσα, σιωπῆν ἐπειράτο. πάντας δὲ
 οἴκτου καταλαβόντας, διελυθη τὸ σινέ-
 δριον, ἢ τε σκέψας ἀπεδοκιμάσθη ἑ-
 κάτερος τε εἰς τὰ ἑαυτῶν βασίλεια ἀνε-
 χάρησε. τὸ δὲ μῦθος καὶ ἡ γὰσις ἠΐξετο.
 εἴτε γὰρ ἡ γεμόνας ἢ ἀρχοντας ἔδει ποι-
 εῖν, ἑκάτερος τὸν ἑαυτῶν φίλον προα-
 γῆν ἠθέλεν· εἴτε δικάζοιεν, τὰ ἑναντία
 ἐφρόνου, ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν δικάζομένων
 ἔδει ὅτε πλέον γὰρ ἢ παρ' αὐτοῖς τῆς δι-
 κῆς τὸ φιλόνηκον. ἐν τε θεάμασι περὶ
 τὰ ἑναντία ἐσπούδαζον.

Πάντα τε εἶδη ὀπιβουλῆς ἕξήρ-
 τυον· οἰνοχόους τε ἔοψοποιούς ἀνέπει-
 ρον ἐμβαλεῖν δηλητήρια φάρμακα.
 οὐράδιως δὲ αὐτῶν οὐδέτέρῳ παρεχά-
 ρει, ἐπειδὴ μετὰ πολλῆς ὀπιμελείας
 ἔφρουρε δειπῶντο. τέλος δὲ, μὴ φέ-
 ρων ὁ Ἀντωνίνος, ἀλλ' ὑπὸ τῶν περὶ τὴν
 μοναρχίαν ὀπιθυμίας ἐλαυνόμενος,
 διέγνω δρασάει πῆ παθεῖν γυναικῶν, διὰ
 ξίφοις χωρήσας καὶ φόνου. μὴ παρεχά-
 ρουσης γὰρ τῆς λανθανούσης ὀπιβου-
 λῆς, ἀναγκάσει ἠγῆσατο τὴν κινδυνώ-
 δη τε καὶ ἀπεγνωσμένῳ, τὸ μὲν διὰ σπρ-
 γῆν, τὸ δὲ δι' ὀπιβουλῆν. Γέτας μὲν
 δὴ τρωθεῖς καμείως, παρὰ χεῖρας τὸ αἶ-
 μα τῆς τῆς μητρὸς σήθει, μετήλλαξε τὴν
 βίον. ὁ δὲ Ἀντωνίνος, κατερραδέντος
 αὐτῶν τῶν φόνο, παρὰ τῶν δαμαπίσ-
 θείων. φερόμενος τε δι' ὁλῶν τῶν βασι-
 λείων, ἐβόα, μέγαν κινδυνὸν ἐκπέ-
 φθυγῆναι, μόλις τε σωθῆναι. τοῖς τε
 στραπώταις, οἱ φρουροῖσι τὰ βασίλεια,
 κελδύει αὐτὸν ἀρπάσαντας ἀπάγῃ εἰς
 τὸ στρατόπεδον, ὡς αἰσθηῖ ἐκεί φυλα-
 χθεῖς. μέγαν γὰρ ὀπι τῆς βασιλείου αὐ-
 λῆς, ἐλεγεῖν ἀπολείδαι. πισεύσαντες τε
 ὁκῆνοι, τὸ, τε πεπεραγμένον ἔνδον ἐκ-
 εἶδότες, θεὸν πᾶσι καὶ φερομένῳ σινε-
 ζέδραμον πάντες. ταρῆχί τε καπέιχε
 πῆ δῆμον, ὀρῶντα περὶ δειλίῳ διὰ

vestrum, aut dissecabor? Me
 primam igitur occidite, dimi-
 diamque; vterque apud se partē
 sepeliat, ut ego quoque; inter vos
 cum mari terraque ipsa diuidar.

Hæc loquuta multis cum la-
 crymis eiulatuque, manus am-
 bobus iniiciens, complexa v-
 trunque, reconciliare inter se
 conabatur. Quare coorta mise-
 ratione, cuncti discessere, im-
 probato consilio: ipsique in æ-
 des suas reuersi. Sed gliscēbat
 in dies odium atque discordiæ.
 Nam siue duces ac magistratus
 aliqui eligerentur, vterque * a-
 mico suo potissimum suffraga-
 batur: siue ius dicerent, [sem-
 per] * diuersa sentiebāt, magno
 interdum illorum periculo cuius
 res agebatur. pluris enim stu-
 dium suum quam ius aut equū
 faciebant: etiam in ludis ipsis
 diuersarum semper factionum.

Nihil præterea insidiarum
 omittebant, coquos identidem
 & pincernas conati ad venefi-
 cia impellere: * quæ vbi tardius
 procedebant, quod scilicet v-
 terque magna diligentia curā-
 que cibum capefferent: postre-
 mō impatiens Antoninus, at-
 que imperii totius cupidine in-
 stigatus, deliberat magnum ali-
 quid vel facere vel pati: ferrum
 que & cædē molitur. * Et quā-
 do secus processerant latentes
 insidiæ, necessarium putabat,
 periculo omni ac spe posthabi-
 ta, quouis modo inceptum pa-
 trare. Quare irrupto fratris cu-
 biculo, nihil eum tale expectā-
 tem supra matris pectus multo
 vndantem sanguine sæuus ob-
 truncat. Quo facto, exilit sta-
 tim, ac per totam regiam cur-
 rens clamitat, magnum se peri-
 culum effugisse, vixque euasisse
 incolumem. Simul imperat mi-
 litibus regiæ custodibus, rape-
 rēt illico se, atque in castra de-
 ducerent, vbi tutius asseruetur:
 peritulum dictitans si diutius
 in ædibus moram trahat. Illi
 pro veris ea dicta accipientes,
 simul ignari quæ intus gesta,
 currentem eum currentes &
 ipsi comitantur. Fit ingens po-
 puli tumultus, raptim agente

amicum suū pro-
 mouere voleb. t.

contraria sentiebāt
 in illorum interd
 perniciem quoru
 causa agebatur. P
 ris. n. suum cont
 dendi studium q.

Neutri autē facilē
 res procedebat.

Quū enim latentes
 insidiæ non proce-
 derent, necessarias
 existimauiteas quæ
 cū periculo & de-
 speratione essent
 coniunctæ, huius
 quidem ob amorē
 illius autem insi-
 dias. Sed hæc postre-
 ma à Polit. sunt
 prætermittenda: ac cer-
 tē Græca quæ iis
 respondent verba
 sunt suspecta. Cate-
 rium loco illorum,
 Quare irrupto fr-
 cubiculo. &c. Græca
 verba sonant, Ge-
 ta igitur, lethali
 vulnere accepto,
 quum sanguinem
 in matris pectus
 effudisset, fato fun-
 dus est. Antoninus
 autem, quum cædē
 perpetrasset, è cu-
 biculo se proripit,
 ac per t. reg.

se sub vesperam principe mediam per urbem.

Vt autem castra attigit, ædiculamque eam intra quam signa ac simulacra exercitus adorantur, procidens humi gratias agebat votis quasi pro salute susceptis. Ea re militibus nuntiata, partim iam lauantibus, partim requiescentibus, statim illuc omnes exterriti feruntur. Ille progressus in medium, non quidem continuo rem ipsam prout erat gesta fatebatur: sed effugisse periculum clamitabat, insidiásque inimici hominis atque hostis: (nam ita fratrem appellabat) vixque tandem post longum certamen aduersarios superatos: quippe vtrisque periclitantibus, se postremo vnicum imperatorem fortunæ relictum dono. Talia quædam obliquans atque inuoluens, intelligi quæ fecisset quàm audiri malebat. Tum pro salute imperiòque suo singulis militibus Atticarum drachmarum duo millia supra quingentas pollicetur. prætereaque annonæ, supra quàm sueti accipere, dimidium. Iubet item iam tum ex templis thesaurisque sibi ipsos pecuniâ sumere: largiter effusis vno die quæcunque per duodeviginti annos Seuerus collegerat atque recondiderat, ex alienis calamitatibus.

At milites, tanta pecuniæ magnitudine illecti, totòque iam negotio intellecto, vulgata etiam passim cæde per eos qui ædibus effugerant, vnum illum declarant imperatorem, Geta hoste appellato. Igitur ea nocte moratus in templo castrorum Antoninus, ac fretus largitionibus quibus sibi milites adiunxerat, contendit postridie in senatum, toto stipante exercitu, sed armis instructiore quàm * consuevit principem deducere. Ingressus deinde, vbi rem diuinam fecit, conscendit sellam imperatoriam, atque ad hunc modum verba facit,

μέσις φερόμενον τῆς πόλεως δρόμῳ τὸν βασιλέα.

Ὡς δὲ ἐσέπεσεν εἰς τὸ στρατόπεδον, εἰς τε τὸν νεῶν ἔνδοτα σημεῖα καὶ τὰ ἀγάλματα τῆς στρατοπέδου προσκυεῖται, ῥίψας ἐαυτὸν εἰς γλῶσσο, ὡμολόγησεν τε χερσῶν, ἐξυέ τε σωθῆναι. ὡς δὲ διηγήθη τὸ τοῖς στραπώταις, ὧν οἱ μὴ ἤδη πρὸς λουτρὰ εἶχον, οἱ δὲ ἀνέπαύοντο, πάντες ἐκπλαγῆτες σιῶνθεν. οἱ δὲ προσελθόντες, τὸ μὲν παραχθέν ἀδέως οὐχ ὡμολόγησεν, ἐβόα δὲ πεφθυγῆσαι κίνδυνον, καὶ ὅτι βουλιῶν πολεμίου καὶ ἐχθροῦ. (τὸν ἀδελφὸν λέγων) μόλις τε καὶ μετὰ πολλῆς μάχης ἦν ἐχθρῶν κεκρατηκέναι. κίνδυνά σάντων δὲ ἀμφοτέρων, καὶ ἕνα ἐαυτὸν βασιλέα πετηῆσαι ὑπὸ τῆς τύχης. ταῦτα δὲ ἕνα πλαγίως ἐμφάνων, νοεῖσθαι μᾶλλον ἐβόλετο τὰ παραχθέντα ἢ ἀκούεσθαι. ὑπὸ ἰσχυρῶν δὲ αὐτοῖς ὑπὸ τῆς ἐαυτῶν σωτηρίας καὶ μοναρχίας, ἐκάστω μὲν στραπώτη δισχιλίας καὶ πεντακοσίας δραχμαῖς Ἀπικαῖς. προσήρησεν δὲ τὰ σιτηρεσίῳ ἄλλο ἔτελευτῆσεν ἡμῶν. καλῶς τὸ ἀπελθόντας αὐτοῖς ἤδη, ὑποδέχεται ἕκ τε τῶν νεῶν καὶ τῶν θησαυρῶν τὰ χεῖματα. μᾶς τε ἡμέρας ἀφειδῶς ἐκείνας πάντα ὅσα ἔπειν ὀκτώκαίδεκα ὁ Σεβῆρος ἠδροφοῖσέ τε καὶ κατέκλεισεν ἕξ ἀλλοτείων συμφορῶν.

Οἱ δὲ στραπῶται, τούτων χημάτων πλήθος ἀκούσαντες, καὶ σιῶντες τὸ πεπαραχθέν, ἤδη τε καὶ τῆς φοῖου διαβοήτου γυμνασίου ὑπὸ τῶν ἐνδοθεν φθυγόντων, μόνον τε αὐτοκράτορα ἀναγορεύουσιν αὐτὸν, καὶ τὸν Γέταν καλοῦσι πολέμιον. ὅτι μείνας δὲ ὁ Ἀντωνίνος τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἐν τῶν νεῶν τῆς στρατοπέδου, τὰ ῥήσας τε καὶ ταῖς ὀπίσθασιν οἰκειοσάμενος τοῖς στραπώταις, εἰς τὴν σύγκλητον κατήλθε μετὰ πάντων τῶν στρατῶν, ὡπλισμένου μᾶλλον ἢ ἔθος ὅτι βασιλέα προπομπεύειν. ἐπιδόντων δὲ καὶ θύσας, τῶν τε βασιλείου ὅτι βας θρόνου, ἐλέξε ταῖα δὲ,

Scribo mas γε ημ.

Malim ποσῶτον.

For. ὡς καὶ ταῖς ὄσ. vel, ὡς δὴ καὶ τ. aut, ὡς γε καὶ τ. id est. Evidencia sumpta, quod largitionibus milites sibi adiunxisset.

Malim cōsueuisset, aut consueuerat.

Οὐκ ἀγνοῶ μὲν ὅτι παῖς οἰκείου φό-
 νος ἀθέως ἀκουαεὶς μεμίσηται, τό, τε
 ὄνομα τῆς ἀκοῆς ἅμα τῷ παρῶσι-
 σεῖν, ἀδὺς φέρει χαλεπὴν διαβολὴν.
 πῶς μὲν γὰρ διετυχήσασι ἐλεος, τοῖς
 δὲ κρατήσασι φθόνος παρῶσιν ακολουθεῖ.
 Ἐπεὶ τὸ μὲν ἠπὶ πῶς, τοῖς τοιούτοις ἀδικεῖ-
 σθαι τὸ ἵνικῆσαν, ἀδικεῖν δοκεῖ. πῶς
 εἰς ὀρθὴν κρίσιν, καὶ μὴ διαδέσθαι τῆ
 παρῶσιν τὸν περὶ τὰ, τὸ περῶσιν μένον
 λογίζονται, πῶς τε αἰπὴν αὐτῆ καὶ πῶ
 ὑπόθεσιν ἐξετάζουσι, εὐροὶ αὐτοῦ καὶ
 εὐλογον καὶ αἰαγκῶν, τὸν μέλλοντα
 πείσεσθαι δὲνόν, ἀμύαδα μαλλον ἢ
 ὑπομείναι. τῆ μὲν γὰρ συμφορᾷ τοῦ πε-
 ρόντος, καὶ ἀνδρείας ψυχῆς παρῶσιν
 ακολουθεῖ. ὁ δὲ κρατήσας, ἅμα τῷ σεσῶ-
 σθαι, καὶ δόξαν ἀνδρείας ἀπὸν ἐλάττω.
 τὰ μὲν οὐκ ἄλλα ὅσα δὲ δηλητηρίων
 φαρμάκων καὶ δὲ πάσης ἐνέδρας ἐ-
 πεσούλθυσέ μοι, ἐνεστὶν ὑμῖν καὶ δὲ βα-
 σαίων χωρήσασι μαθῆν. καὶ γὰρ δὲ
 ποῦτο τοῖς ἐκείνου ἐν τοῖς ὑπερέτασι
 ἐκέλευσα παρῶσιν, ὅπως εὐρητε πῶ
 ἀλήθειαν. εἰσὶ ἵνικῆσαν αὐτῆ καὶ ἡδὲ ἐξε-
 ταθέντες καὶ τῆς ἐξετάσεως ἐπακούσασιν
 δυνάσασθαι. τὸ δὲ οὐκ ἐπεσούλθυσέ μοι
 μοι παρῶσιν τῆ μητρὶ ὄντι, ξιφίφεις ἐ-
 χων ἵνα εἰς τὸτο παρεσκευασμένοις.
 ὅτι ἐπεὶ παρῶσιν πολλῆ καὶ ἀλγ-
 νοῖα σιωεῖς, ἡμῶσιν ὡς πολέ-
 μιον ἐπεὶ μήτε γνώμην ἐπὶ μήτε ὄρμην
 ἔφερον ἀδελφοῦ. ἀμύαδα τε αὐ-
 τοῖς ἐπιβουλεύοντα, ἢ μόνον δίκαιον
 ἀλλὰ καὶ σιωήτες. αὐτὸς γὰρ ὁ τῆς δὲ τῆ
 πόλεως κτίσης Ρωμύλος οὐκ ἠέγγεν
 ἀδελφὸν ὑβείσαντα μόνον εἰς τὰ ἐκεί-
 κρου ἔργα. σιγῶν Γερμανικὸν τὸν Νέρω-
 νος, καὶ Τίτον τὸν Δομετιανὸν. Μάρ-
 κος αὐτὸς, φιλοσοφίαν καὶ ὀπτιέκειαν,
 παρῶσιν οὐκ ἠέγγεν, Λουκίου πῶ ὑβείν,
 οὐκ ἠέγγεν ὄντος γαμβροῦ, ἀλλ' ἐπε-
 ὀπτιβουλῆς αὐτὸν ἀπεισάσασθαι. ἐπε-
 δὲ, δηλητηρίων παρεσκευασμένων,
 ξίφοις ἐπηρωρημῶν, τὸν ἐχθρὸν ἡ-
 μῶσιν. τὸτο γὰρ αὐτῶ τὸ ὄνομα ἐ-
 δίδου τὰ ἔργα. ὑμᾶς δὲ καὶ παρῶσιν
 μὲν θεοῖς εἰδέναι χρῆν ὅτι καὶ τὸν ἔπε-

Non me quidem fugit, * om-
 nem domesticorum caedem,
 statim atque auribus incidit,
 odiosam videri, noménque i-
 ipsum vt primùm audiatur, af-
 ferre grauem calumniã. * qui-
 pe infelices misericordia, po-
 tētes inuidia sequitur: ac victus
 accepisse, victor attulisse iniu-
 riam videtur. Cæterùm si quis
 vero magis iudicio quàm stu-
 dio erga defunctum aliquo rem
 ipsam expendat, causãque
 eius & consilium exquirat, fa-
 cilè scilicet inueniet * rectum
 esse & necessarium, vindicare
 magis quàm accipere iniuriã.
 quippe ad occisi calamitatem
 etiam infamia timiditatis ac-
 cedit: victor, præterquã quòd
 incolumis est, etiam gloriam
 retulit fortitudinis. Ac cætera
 quidem, quæ sæpe in me, cum
 beneficiis, tum omni genere in-
 fidiarum intendit, facilè vobis
 est exquirere tormētis. quippe
 idcirco adesse [omnes] illius mi-
 nistros imperaui vt verum de-
 prehendatis. Sunt autem non-
 nulli quoque ex his iam torti,
 quorum exaudire cōfessionem
 possitis. Postremò autem, quū
 ego apud matrem forem, venit
 ille in me, quosdam secum ad-
 ducens gladiis accinctos: sed
 ego magna prouidentia & so-
 lertia re præcognita, vltus tan-
 quam hostem sum. Neque
 enim iam aut fratris mentem
 gerebat, aut fraterna molieba-
 tur. Vlcisci autem illum qui
 prior insidietur, vt iustum est,
 ita vsu quoque iam receptum.
 Quippe ne ipse quidem vrbis
 huius conditor Romulus ger-
 manum pertulit, suis tantùm
 operibus illudentem. Taceo
 Germanicum, Neronis, ac Ti-
 tum Domitiani, fratres. Mar-
 cus ipse, philosophiã simulatōr
 ac mansuetudinis, Lucii, generi
 sui, contumeliam non pertulit,
 sed per insidias illi è medio sus-
 tulit. Ego verò, venenis com-
 paratis in me, gladiòque im-
 pendente vltus hostem: quippe
 hoc illi sua opera nomen im-
 ponebant. Vos autem diis gra-
 tias agite, quòd alterum saltem

omnem propinqui
 cadem.uel cōsan-
 guinei.

Eos enim quibus
 res infelicitè ces-
 serint, (uel, qui ad-
 uersa nisi fortuna
 fuerint) miseri-
 cordia: eos qui su-
 perioreseuaserint,
 inuidia sequitur.

rationi consenta-
 neū esse & neces-
 sarium, propulsare
 potius quàm acc.

Scribo autē τού

vobis principem seruauerint: neque mentes vestras in diuersa partiti, sed vnum tantum spectantes imperatorem, vitam securi traducite. Imperium autē Iupiter sicut ipse inter deos solus possidet, ita etiam vni tantum mortalium adiudicat.

Hæc loquutus magna voce, irarumque plenus, ac truculento vultu illius amicos intuens, tremētibus pallētibusque plerisque, in regiam reuertitur. Continuo igitur cæpti occidi domestici omnes fratris atque amici, quique in ædibus habitabant quas ille incoluerat, ministrique item vniuersi: sic vt ne ætati quidem infantium parceretur. Porro ipsa cadauera plaustris omnibus per contumeliam imposita, atque extra urbem exportata, aceruatim aut temere iniecta rogis comburebantur. nec quisquam superfuit ex iis qui leuem modum cum Geta notitiam habuisset. Athletæ etiam, & aurigæ atque omnifariâ histriones, & quicquid denique vel oculis illius vel auribus iucundum fuerat, passim occidebantur. Præterea senatorii ordinis quicumque aut nobilitate aut opibus excellerent, minima quaque de causa vel planè nulla, quatumlibet leui delatione, pro illius amicis interimebantur. Quin & Commodi sororem iam annum, atque ab omnibus imperatoribus, vt Marci filiam oportuit, [magno] in honore habitam, morte affecit, causatus quod Getæ necem apud ipsius matrem defleuisset. Et coniugem quondam suam, Plautiani filiam, quæ fuerat in Siciliam relegata, ac consobrinum Seuero cognominem, filiumque Pertinacis & Lucillæ Commodi sororis, postremo quicquid ex cognatione imperatoria, aut in senatu ex patritia nobilitate supererat, planè quasi ab stirpe abscidit. Ducēsque prouinciarum vniuersos ac procuratores, veluti Getæ amicos, neci dedit. totæque noctes cædendis plurifariam mortalibus im-

ερων ὑμῖν τῶν βασιλέων ἔσσωσαν. παύ-
σασαι δὲ ἤδη τὰς ψυχὰς καὶ τὰς γώ-
μας διηρημένους, εἰς ἓνα δὲ βλέπον-
τας, ἀμερίμως βιοῦν. βασιλείαν
δὲ ὁ θεὸς, ὡς παρ' αὐτὸς ἔχει μόνος
θεῶν, οὕτω καὶ ἀνθρώπων ἐνὶ δίδου-
σαι.

Ταῦτα εἰπὼν μεγάλη βοῆ, θυμοῦ
πεπληρωμένος, βλέμματι δριμυτῶν ἀ-
φορῶν εἰς τοὺς ἐκείνου φίλους, τρέ-
μοντας τε καὶ ὠχρειῶντας τοὺς πλείους
καταλιπὼν, εἰς τὰ βασιλεία ἀνέδρα-
μν. ἄδύς δὲ πάντες ἐφρονόοντο οἱ
ἐκείνου οἰκεῖοί τε καὶ φίλοι, καὶ οἱ ὄν-
τες ἐν ταῖς βασιλείοις ἐνθα ἐκείνος ὤ-
κει. ὑποκρίετο τε πάντες ἀνηρουῦτο
οὐδέ τις αὐτῷ φειδῶν ἡλικίας, οὔτε μέγισ-
την. τὰ δὲ πτώματα φερόμενα μὴ
ὑβρεως, πάσης ἀμάξαις ἐπιτεθέντα,
ἔξω τῆς πόλεως κομιθέντα, σωρηδὸν
κατεπίμωρατο, ἢ ὅπως δὴ ἐρρίπτετο.
οὐδεὶς δὲ παρεχέμετο τῷ καὶ μετεῖως
ἐκείνῳ γωαθέντων. ἀθλητῶν δὲ καὶ
κωϊόχοι, ὑποκριταί τε πάσης μύσης
καὶ ὀρχήσεως, πᾶν τε ὅσα ἐκείνος δι-
ήδονῆς ἔχε θεάματα ἢ ἀκουσμα, διε-
φθείρετο. τῆς τε συγκλήτου βουλῆς ὅ-
σοι γῆραι ἢ πλῆτῳ ὑπερεῖχον, ὅτι βρα-
χυτάταις ἢ ἕδ' ὑφεισώσεως αἰτίαις, ἐκ
τῆς τυχεύσεως διαβολῆς, ὡς ἐκείνου
φίλοι, ἀνηρουῦτο. πῶς τε Κομμόδου
ἀδελφῶν, παρεβύτην ἤδη, καὶ πρὸς
πάντων βασιλέων ὡς Μάρκου Σερα-
τέρα τετραμηνίω, ἀπέκτεινεν. αἰτίαν
ἐπαγαγὼν ὡς δακρυσάση παρὰ τῆ
μητρὶ αὐτῆ ὅτι τῷ παιδὸς φόνο. πῶς
τε γυναικῶν γυναικῶν αὐτῆ, Γλαυ-
παιοῦ θυγατέρα, οὔσαν δὲ ἐν Σικελίᾳ,
τὸν τε αἰεψιὸν αὐτῆ Σεβήρω τε ὁμώ-
νυμον, καὶ τὸν Περπύνακος υἱὸν, τῆς τε
Κομμόδου ἀδελφῆς Λουκίλλης υἱὸν,
ὅς ἐπ' ἡμῶν αὐτῶν βασιλικὸν, ἢ ἐν συ-
κλήτῳ δὲ ἀπατείδων καταβαῖνον,
πᾶν ἔξεκοψεν. εἰς τε τὰ ἔθνη πέμπων,
ἡγεμόνας τε καὶ ὅτι ἄλλοις, ὡς ἐκείνου
φίλοις, πάντας διεχρήσατο. πᾶσα δὲ
νύξ ἔφερε φόνοις παντοδαπῶν ἀνθρώ-

Legitur etiam
τοιαῦτα.

Verā lect. pu-
to, μὴ ὑβρεως
πάσης. Sed ἐπ'
φερόμενα συ-
spicione apud
me non caret.

iucund. f. profliga-
batur.

Intellige, Tanquam
illius amici.

πων. τὰς τε τῆς Ἑσίας ἱερείας ζώσας
κατώρυσεν, ὡς μὴ φυλατιούσας πλὴν
παρθενίαν. τὸ δὲ πέλδυστον καὶ μήπο-
τε γυμνάσιον ἔργον, ἰπποδρομίαν μὲν
ἔδειξεν, ἀπέσκωψε δὲ τὸ πλῆθος εἰς τὴν
λυίοχον πρὸ ὅν ἐκείνος ἐσπουδαίκει.
ὁ δὲ, οἰηθεὶς αὐτὸς ὑβρίσασθαι, κελύει
τὰ πλῆθος πρὸς πεσεῖν τὸ στρατόμαχον,
ἀπάγην τε καὶ φονδύειν τοὺς κακῶς τὸν
λυίοχον εἰπόντας. οἱ δὲ στρατιῶται τῷ
βιάζεσθαι τε καὶ ἀρπάζειν λαβόντες
ἕξοισίαν, οὐκέτι διεκρίνοντο ἕνεκεν ἧσαν
οἱ πρὸς πετέσερον φθιγγάμοιοι. (καὶ γὰρ
λυίοχον ἀδιδύατον, ἐν δὴ μὲν τῷ
σούτῳ, μηδὲν ὁμολογοῦντος) ἀ-
φειδῶς τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀπάγοντες
αἰήρουσι, ἢ ἀφαιρούμενοι ἀπὸ εἴχον,
ὡς ἀπὸ λύτρα, μάλιστα ἐφείδοντο.

Τοιαῦτα δὲ πράξεων, ὑπὸ τε
τῆς τῆς ἔργον σωτέσεως ἐλαυνόμενος,
καὶ πρὸς πλὴν ἐν τῇ πόλει διατειβόμενος
ἀπεχθῶς ἔχων, ἀποδημῆσαι τῆς Ρώ-
μης ἠθέλησεν, ὡς δὲ διοικήσεν τὰ ἐν
τοῖς στρατοπέδοις, καὶ τὰ ἐν τῇ ἐπο-
λέσει. ἀπάρχει δὲ τῆς Ἰταλίας, ὅτι
τε ταῖς ὄχθαις τῆς Ἰστροῦ γυμνάσιον,
διώκει δὲ καὶ ἀρκτῶτα τῆς ἀρχῆς μέρη,
γυμνάσιον τῷ σώματι πιούμενος
λυίοχου, καὶ θηρίων παντοδαπῶν
συστάδον ἀναρέσει δικάζων μὲν ἀπα-
τίως, πλὴν νοῆσαι τὸ κρινόμενον ἀθί-
κῶν, ἀδικτῶς τε πρὸς τὰ λεχθέντα ἀ-
ποκρίνασθαι. ὡς κειώσατο δὲ πάντας τοὺς
ἐπέκεινα Γερμανοὺς, ἔς τε φιλίαν ὑ-
πηγάγετο, ὡς καὶ συμμάχοις παρ' αὐ-
τῶν λαβεῖν, καὶ τῷ σώματι ἐαυτῷ
φρουροὺς ποιήσασθαι, γυμνασίους τε καὶ
ὠραίους ὅπλαξάμοιοι. πολλὰς δὲ
καὶ πλὴν Ρωμαϊκὴν ἀποδέμενος χλα-
μύδα, ἠμφιέννυτο τὰ Γερμανῶν πρὸς
βλήματα ἐν τε χλαμύσιν αἰς εἰώ-
θασιν, ἀργύρω πεποικιλμέναις, ἐα-
ρῆσι. κόμας τε τῆς κεφαλῆς ἐπέθετο
ξανθῆς, καὶ εἰς κουράν τῆς Γερμανῶν
ἠσκημίας. τοῦτοις δὲ χαίροντες οἱ βαρ-
βαροὶ ὑπέστησαν αὐτόν. ἔχαρον δὲ
αὐτὰ καὶ οἱ Ρωμαίων στρατιῶται, μά-
λιστ' αὐτὸν δὲ τὰς τῆς χημάτων ὀπίσθους, αἰς ἀφειδῶς πρὸς φέρειν αὐτοῖς.

pendebantur. Sed & Vestales
virgines viuas obruit * terræ,
quasi temerata virginitate. De-
nique, id quod nunquam aliās
factitatum, quum circēses spe-
ctante eo populus Romanus
in aurigam, cui studebat, nescio
quid cauillatus esset, ratus sibi
contumeliam illatam, repente
omnem exercitum facere im-
petum iussit in populum, ac
captare & occidere * quicumque
in aurigā dixissent. At milites,
accepta semel violandi rapien-
dique potestate, * quum discer-
ni à reliquis nequirent qui fue-
rant proteruius loquuti (nullo
scilicet in tanta multitudine
verum fatente) passim ut in-
quenque inciderant, aut occi-
debant, aut omnibus ereptis,
quasi salute redempta, viuos
agrè dimittebant.

His actis, stimulante malo-
rum facinorum conscientia,
vitamque perosus urbanā, sta-
tuit Roma secedere, ut & mili-
tes ordinaret & prouincias in-
uiferet. Igitur Italia decedens,
ad ripas Danubii peruenit, ac
partes imperii Romani septē-
trioni subiectas. Ibi aut corpus
exercebat aurigando, cædēdis-
que comminus omne genus
beluis: aut ius dicebat (rarius
id tamen) statimque senten-
tiam ferens ac respondēs, pau-
culis duntaxat auditis. Cæ-
terum Germanos * illic sibi om-
nes adiunxit atque in ami-
citiā conciliauit, sic ut ex his
socios bellorum, & custodes
corporis, validissimum quen-
que & pulcherrimum, sibi ad-
sciuerit. Sæpe etiam Romano
cultu deposito vestem Ger-
manicam induebat, atque in
eorum sagulis argento varie-
gatis conspiciebatur: etiam
flauam capiti cæsariem impo-
nens, ad modum Germanicæ
tonsuræ. Quibus læti barba-
ri, mirificè eum diligere, gau-
dere etiam Romanus miles,
quem scilicet ille amplissimis
largitionibus prosequabatur.

Sic & in aliis editis.
non terra.

quicumque aurigæ
conuictiati essent.
At milites, acc. se-
mel vim inferendi
rapiendique pote-
state, non iam dis-
crimen adhibentes
inquirebant quā
fuisse proteruius
loquuti (fieri enim
non poterat ut in-
uenirentur, in tāta
populi multitudine,
nemine confite-
tente) sed minimè
parcentes, obuium
quæque abductum
interficiebant: aut
quæcunque habe-
bat eripientes, tā-
quā redemptionis
pretium, vix tandē
parcebant.

Polit. ubique ἐπέ-
κεινα ita uertit: sed
perperam. Vide an-
not.

Scribo ἀλλ' ἀ-
φειδῶς

Scribo ὅπλα-
ξάμοιοι.

Ipsē nullum non militiæ munus pròptè obire : & siue quid fodiendū foret, primus fodere : siue pons flumini imponendus, aut extruendus agger, siue quod opus manuum faciendum, aut labor subeūdus, primus omnia occupare : tenuisque mensa, ac ligneolis poculis, vasisque esculentorum contentus esse : panemque etiam temere factum comesse. quippe tritico quantū satis vni foret, sua manu molito, massaque inde facta atque in carbonibus decocta, vesci solitus, omnia denique elegantiora aspernari, & vilissimis quibusque, ac vel pauperrimo gregarioque militi facillimis uti. * Tum cōmilitonem quàm principem vocari se malle, ac plerunque iter facere perinde atque ipsi pedibus ambulans, raroque vehiculum cōscendere aut equum : sibi ipse portare arma : nonnunquam etiam signa militaria longissima, & multis aureis ornamentis prægrauia, ac ne robustissimis quidem militibus facilia, ipse humeris subire. Ob hæc igitur aliisque huiuscemodi, vt hominem militare diligere eum suus exercitus, & vt virum fortem admirari. quippe instar miraculi videbatur, tantulæ hominem staturæ * tantis esse laboribus parem.

Sed vbi milites apud Danubiū ordinavit, atque in Thraciam Macedonibus conterminam discessit, continuo Alexandè alter euasit. Nam & memoriã regis eius omnibus modis renouauit, statuis imaginibusque nulla non vrbe poni iussis, Romamque ipsam Capitoliumque & tēpla vniuersa referfit Alexandri simulacris. * Vidimus item imagines nonnullas ridiculè depictas, quæ vno corpore duas facies præferrent, Alexandri atque Antonini. Ipse prodibat Macedonico habitu, causiã supra caput gestans, & crepidas indutus : ac lectissimam iuuenum manum in exercitu, phalangem Macedonicam appellabat, iussis du-

ὅτι τε πᾶν ὡς στραπώτης ἐπερὶ πτεν, εἴτε ὀρυζμάτι ὀρύπειν ἔδει, σκάπλων περὶ πτεν, εἴτε ῥεῖθρον γεφυρώσαι, ἢ βάθος χῶσαι πᾶν τὸ ὀρυζίων ἢ καμάτου σώματος ἔργον, περὶ πτεν εἰργάζετο. τράπεζαν τε ἀπελὴ παρεπέθετο, ἔδ' ὅτι καὶ ξυλίνοις ἐς πτόν τε ἐδέσματα χρώματος σκύεσιν. ἀρτόν τε περὶ σφέρετο ἀποχέδιον. ὅτι γὰρ ἀλήσας For. σίτου. τῆ ἐαυτῆ χειρὶ, ὅ ἤρκει μόνω, μάζαν τε ποιήσας, ἔπ' ἀνδράκων ὀπήσας, ἐσπιέτο. ἔ πάντων μὲν τῶν πολυτελέων ἀπέχετο, ὅσα δὲ ἀτελέεσται, καὶ τοῖς πενεσάτοις τῶν στραπωτῶν ἀμυροῦ, ἑσπῶτοις ἐχεῖτο. συστραπώτης τε ἔσ' αὐτῶν μάλλον ἢ βασιλεύς καλούμενος, χαίρειν περὶ ποιέτο. τὰ πλείστα τε αὐτῶν σιωδένε περὶ πατῆρ, σπανίως ἄρματος ἢ ἵππου ὀπιβαίνων. τὰ τε ὄπλα βασιλέων ἐαυτῶ. ἐστὶ δὲ ὅτε καὶ τῶν στραποπέδων σύμβολα, ὀπιμικη ὄντα καὶ χρυσοῖς ἀναθήμασι πολλοῖς κεκοσμημένα, μόλις ἔσ' αὐτῶν γυμνασιῶτων στραπωτῶν φερούμενα, ὀπιθεῖς τοῖς ἄμοις ἐφερεν αὐτῶν. διὰ δὲ ταῦτα καὶ τὰ τοῦτοις ὅμοια ὡς στραπωπὸς ἔσ' αὐτῶν ἐφιέτο, καὶ ὡς γυμναῖος ἐθαυμάζετο. καὶ γὰρ τῶν θαύματος ἀξίον ὄν μικρῶ πάνυ τὸ μέγεθος σώματι, γυμναίων πόνων ἀσκησις ἔσ' αὐτῶν.

Ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ τῶν Ἰσρω στραποπέδα διώκσει, κατῆλθέ τε εἰς Θράκιαν Μακεδόσι γῆτνιῶσαι, ἀδύς Ἀλέξανδρος τῶν καὶ πτώ τε μνήμῃ αὐτῶ παντοίως ἀνενεώσατο, εἰκόνας τε καὶ ἀνδριάντας ἐκ πύσας πόλεσιν ἀναστῆναι ἐκέλευσε. πτώ τε Ρώμῃ ἐπλήρωσεν ἀνδριάντων τε εἰκόνων, ὄν τῶν Καπετωλῶν, καὶ ὄν ἄλλοις ἱεροῖς, τῆς περὶ Ἀλέξανδρον στωαφείας. ἔδ' ὅτι καὶ τῶν χλῦθς εἰδομῶν ἀξίας εἰκόνας ὄν γραφαῖς, ἐνὸς σώματος, ἔσ' αὐτῶν περὶ κεφαλῆς μιᾶς, ὄψας ἡμιπέμοις δύο, Ἀλεξάνδρου τε ἔ Αντωνίνου. περὶ δὲ αὐτῶ ὄν Μακεδονικῶν γῆματι, καυσίαν τε ὀπι πτώ κεφαλῶν φέρων, ἔ κρηπίδας ἔσ' αὐτῶν μῦθος. ὀπιλεξάνδρος τε νεανίας καὶ στραπούσας, Μακεδονικὴν ἐκαλεῖ φάλαγγα,

τοῖς τε

Tum gratius esse sibi commil. ab illis, quàm principē vocari, simulabat.

ita se generosis laboribus exercere.

Quaedam hic omit-
tit Polit. de quibus
lege meas annot.

Quidam lib.
ὄρυζματος.

τοῖς τε ἡγευμένοις αὐτῆς φέρειν τὰ τῶν
ἐκείνου στρατηγῶν ὀνόματα. ἄπο τε
Σπάρτης μεταπεμφάμενος νεανίας,
Λακωνικὸν καὶ Πιπανάτιω ἐκάλει
λόγον.

Ταῦτα δὲ ποιήσας, τὰ τε ἐν ταῖς
πόλεσι διοικήσας ὡς ἐνεδέχτο, ἠπεί-
χθη εἰς Πέργαμον τῆς Ἀσίας, χεῖρα-
δαμ βουλόμενος θεραπεύειν τὸ Ἀ-
σκληπιοῦ. ἀφικόμενος δὲ ἐκεῖ, καὶ ἐς
ὅσον ἤθελε τῶν ἐνειράτων ἐμφορηθεὶς
ἦκεν εἰς Ἴλιον. ἐπελθὼν δὲ πάντα τὰ
τῆς πόλεως λείψανα, ἦκεν ὅππῃ τὸν Ἀ-
χιλλέως τάφον· σεφαίοις τε κοσμήσας
καὶ αἰθεσι πολυτελῶς, πάλιν Ἀχιλλέα
ἐμιμείτο. ζήτησεν καὶ Γάργυρον Ἰννα,
ἐπίσημόν τι τοῦτον. ἰὼ αὐτῶν τῶν ἀ-
πελθούτων φίλτατος, Φῆτος μὲν ὄνο-
μα, τῆς δὲ βασιλείου μνήμης πορε-
τώσ. ὅπως αὐτὸς ἐν Ἰλίῳ, ἐτελεύ-
τησεν, ὡς μὲν Ἰννὸς ἔλεγον, φαρμάκω
ἀναρεθείς, ἢ ὡς Πάτροκλος ταφῆ-
ως δὲ ἕτεροι ἔφασκον, νόσῳ διαφθα-
ρεῖς. τῶν κομιδιῶν κελεύει τὸν νέ-
κω, ξύλων τε πολλῶν ἀδριαθιῶναι
πυρᾶν ὅππῃ τῆς αὐτὸν ἐν μέσῳ, καὶ
παντοδαπὰ ζῶα κατασφάξας, ὑψηλῆ
τε, καὶ φιάλλω λαβῶν, ἀπένδων τε τοῖς
αἰέμοις, βύχτο. πάνυ τε ὦν φιλοκόρ-
σης, πλόκαμον ὅππῃ τῆς αὐτῆς ζη-
τῆσεν, ἐγελᾶτο· πλὴν ὦν εἶχε τειχῶν ἀ-
πεκείροτο. ἐπὶ ἦναι ὅτι στρατηγῶν μά-
λιστα Σύλλα τε τὸν Ῥωμαῖον καὶ Ἀν-
νίβα τε τὸν Λίβυον ἀδριατάς τε αὐτῶν
καὶ εἰκόνας ἀνέστησεν.

¶ Ἀπάρχας δὲ τῆς Ἰλίου, δὴ τε τῆς
ἄλλης Ἀσίας καὶ Βιθυνίας, τῶν τε λοι-
πῶν ἐθνῶν, κατέκτισε διοικήσας τὰ
πορεκτὰ, εἰς τὴν Ἀντιόχου ἀφίκετο.
ἐκεῖ τε ὑποδέχθεις πολυτελῶς, καὶ
διατείφας χρόνου Ἰννός, ὅππῃ τὴν
Ἀλεξάνδρειαν ἐπέλετο· πορῶσιν μὲν
ποιοῦμενος, περὶ τὴν ἐπὶ Ἀλεξάνδρῳ
κτισθεῖσαν πόλιν, καὶ τὰ θεῶν χεῖραδ
ὅν ἐκεῖνοι σέβοισιν ἕξαμέτρως. δύο γὰρ
ταῦτα ὑπερβόλοντως πορεποιεῖτο,
τὴν τε τὸ θεοῦ θεοσκεῖαν, καὶ τὴν τῆ
ἠρώος μνήμην. ἐκατόμβας τε οὐκ ἐ-
λάθει πορεσκυθαθιῶναι, ὀναγισμοῖς
τε παντοδαπῶν. ὡς δὲ διηγήθη τὰ

cibus nomina sibi ducum Ale-
xandri imponere. Præterea iu-
venes Sparta accitos, Laconi-
cam & Pitanatem centuriam
vocabat.

His igitur actis, atque vrbi-
bus, prout quanque potuerat,
ordinatis, Pergamum adit, Asiæ
ciuitatem, vt Æsculapii cura-
tionibus vteretur. Quò post-
quam peruenit, somniis quan-
diu voluit captatis, Ilium mox
petiit: & cunctis vrbis reliquiis
collustratis, ad Achillis tumulū
processit. Eoque coronis flori-
búsque magnificè exornato,
rursus imitari Achillem cœpit.
Sed eo Patroclum desiderante
aliquem, libertorum omnium
charissimus Festus, à memoria,
dum ad Ilium moratur, vita
defunctus est: veneno (vt qui-
dam aiebant) extinctus, quo
scilicet Patrocli more sepelire-
tur: vt alii affirmant, morbo in-
terceptus. Huius igitur cadauer
efferrī iussit, compluribúsque
lignis rogam strui. Dein impo-
sito in medium, maclatisque
omne genus animalibus, sub-
iecit ignem: phialámque manu
tenens, vinúmque libans, vêtos
precabatur. Quúmque esset ra-
ro capillo, & crinem quæreret
vt imponeret ignibus, deridi-
culo erat omnibus: * cæterùm
quos habuit capillos, tamen
totondit. Laudabat autem ex
omnibus ducibus præcipuè
Syllam Romanum, & Afrum
Hannibalem: quibus etiam sta-
tuas atque imagines excitauit!

ex iis tamen quos
habebat capillis
aliquos totondit.

¶ Decedens autem Ilio, Asiá-
que omni, & Bithynia, genti-
búsque reliquis pertransitis,
atque vbique rebus composi-
tis, deuenit Antiochiam: ibique
exceptus honorificè, atque
aliquandiu moratus, Ale-
xandriam contendit, prætexēs
huic itineri desiderium visendæ
vrbis ab Alexandro cōstructæ,
simul consulendi patrii illorum
numinis, quod egregiè incolæ
venerantur. Ac simulans hæc
duo, in primis religionem dei
& herois memoriam, iubet he-
catombas comparari, ac paren-
tationes omne genus. Quod vt

B. J.

Malim
ζητῆσεν
Π.

& quæ rebus minimis mouetur.

Tantus igitur ad excipiendum illū fiebat apparatus qualem nulli unquam regi factum fuisse aiunt.

tædarum præterea gestationibus & fl. sparf. imperatorem honorabant. Vel, quinetiam tædas præferentes, ac flores spargentes, imp.

primū est Alexādrinæ multitudini nuntiatū, leuissimæ suapte natura * & omnibus momentis expositæ, studium beneuolentiāmque principis omnes, quasi animorum impotes accipiebant. * Igitur ad excipiendum illum se comparabant, quanto nunquam antea honore *illum imperatorem excipere* consueuerant: quippe omnifaria musica instrumenta disposita ubique varium edebant sonitum: præterea aromatum ac suffimentorum vapor omne genus aditus cūctos optimis replebat odoribus: * tædis præterea & florum sparsionibus *imperatorē* honorabant. Sed ubi in urbem iam peruenit, primò quidem templum ingressus est, multisque victimis immolatis, ac thure cumulatis altaribus, ad Alexandri monumentum se cōtulit: paludamentūque purpureum, & claris speciosisque gēmis annulos cōspicuos, balteūque & siqua alia gestabat elegantiora, dempta sibi, tum illius imposuit tumulo.

Hæc cernentes Alexandrini, læti supra modum, noctibus totis ac diebus festū celebrabant: ignari quid intra vlcēratum pectus imperator occuleret. Hæc enim omnia per simulationem faciebat, vt vniuersam illorum multitudinem contrucidaret. Latētis odii causa talis erat. Nuntiatum ei fuerat Romæ agenti, viuo adhuc patre, atque item pōst extincto, multa in ipsum dicere Alexandrinos. Sunt enim homines suapte natura dicaces, atque ad describendum illudendumque maximè facti: iactantes in optimū quenque & potentissimum dicteria quædam, vt quidem ipsi putant, festiua: vt autem videntur iis in quos dicuntur, longè grauissimæ. quippe huiusmodi iocorum vel maximè illa permouent quibus delicti veritas arguitur.

Quare quū multa in eum dicteria iecissent, & quidem super fratris etiam exde,

* Quare quum multa in eum dixissent, ne dissimulata quidē fraterna cæde, matrēmque etiam Iocastam vulgò appellarent, irriderētque ipsum, quòd tantulæ hominis staturæ, Alexandrum atque

τῷ Ἀλεξάνδρων πῆδη, φύσι μὲν ὄντι τὰς γῶμας κουφοτάτω, καὶ ὅτι τοῖς βραχτάτοις ῥᾶσα κινουμένω, τότε δὲ ἔξεπόλωτο, πλὴν τῆ βασιλέως ἀποδύω τε καὶ ὄνοισιν πωθανόμενοι. ὑποδοχῇ δὲ παρεσκευάζετο οἷαν μηδενὶ πώποτε βασιλεῖ γυνέσθαι φασί. πάσης τε γὰρ μουσῆς ὄργανα πανταχοῦ διακείμενα ποικίλον ἦχον εἰργάζετο· δρωμάτων τε παιπεδαπῶν καὶ θυμιαμάτων ἀτμίδες δωδίαν παρέιχον τῆς εἰσοδοῖς· δαδουχίαις τε καὶ αἰθέων βαλαῖς ἐπίμων τὸν βασιλέα. ὡς δὲ εἰσήλασεν εἰς τὴ πόλιν σὺ πάντῃ τῷ στρατῷ, πρῶτον εἰς τὸν νεῶν αἰελεθῶν, πολλαὶ ἐκαπέμβας κατέβησε, λιβαίνω τε τοῖς βωμοῖς ἐσάρβυσεν. ἐκείθεν δὲ ἐλθὼν εἰς τὸ Ἀλεξάνδρου μνημα, πλὴν τε χλαμύδα ἡ ἔφερεν ἀλουργῆ, δακτυλίους τε οἷς εἶχε λίθων τιμίων, ζωστῆρας τε καὶ εἴ τι πολυτελεῖς ἔφερε, πρῶτον ἐαυτῷ, ἐπέθηκε τῆ ἐκείνου σορῶ.

Huic loco videri possit subesse mendam: quum tamen potius credibile sit, hoc a iaculo Herodiano profectum esse.

Ἄδη ὄρων ὁ δῆμος, ἑσπέρειαι, παννυχίζων τε καὶ ἑορτάζων, οὐκ εἶδώς πλὴν τῆ βασιλέως λαίθρανουσαν γῶμῳ. ταῦτα γὰρ πάντα ἐκείνος ὑπεκρίνατο, βουλόμενος τὸ πλῆθος αὐτῷ διαφθῆραι. ἢ δὲ αἰτία τῆ λαίθρανουσι μίσησι, πιάδε τις ἡ ἀπυχιέμετο αὐτῷ διατρέβοντι ὅτι τῆς Ρώμης ἐπὶ καὶ τῆ ἀδελφοῦ πρῶτοντος, καὶ μητὴ τὸν ἐκείνου φόνον, ὅτι ἄρα εἶεν πολλὰ εἰς αὐτὸν ἀποσκώφαντες. πεφύκασι δὲ πως εἴ τι φιλοσκώμμοι, καὶ λέξαν ἀσόχως ὑπογραφαὶ ἢ παιδίας· ἀπορρίπτουσιν εἰς τοῖς ἑσπέρειαι πολλὰ χαλεπὰ μὲν αὐτοῖς δοκουῖτα, λυπηρὰ δὲ τοῖς σκωφθῆσι. τῷ γὰρ τοιούτων κνίζει μάλιστα ὅσα ἐλέγχετο τῷ ἀμδρτημάτων πλὴν ἀλήθειαν.

Scribo ἀπὸ γὰρ γὰρ τοῦ.

Πολλὰ τοίνυν αὐτὸν ἐκείνων σκωφαίων ἐς τε πλὴν τῆ ἀδελφοῦ αἰαίρεσιν, καὶ πλὴν πρῶτοντος Ἰοκάστῳ καλουμένων, ἐκείνον δὲ χλευάζοντων, ὅτι δὲ μικρὸς ἂν Ἀλέξανδρον καὶ

Fortasse scripsit Herod. ἑστὴ τε ἀλλὰ καὶ τῆ ἀδελφοῦ αἰαίρεσιν.

Ἀχιλλέα, ἤρῳαοτάπεις καὶ μεγίστοις
ἥρωας, ἐμιμῆτο· τοιαῦτά γιναι παίζειν
αὐτῷ δοκοῦντων, ὀλέθρια καὶ ὀπί-
βουλα κατ' αὐτῶν σκέψασθαι τὸν
Ἀντωνῖνον ἠθάγκασαν, φύσει ὄντα ὀρ-
γίλον καὶ φονικώτατον. συμπανηγυρί-
σας τῖνι αὐτοῖς, καὶ σιωροτάσας,
ὡς εἶδε πᾶσαν τὴν πόλιν πλήθους με-
γίστου πεπληρωμένῳ ἤνδρ' ἀπὸ πάσης
πλευρᾶς αὐτῶν χώρας ἔκει σιωροδόντων
διὰ περὶ γάμμυτος, πᾶσαν τὴν νεο-
λαίαν εἰς πεδίον κελύθει σιωροθῆν,
φῆσας, εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου ἡμιῶ
φάλαγγα βούλεσθαι συστήσασθαι, ὡς-
πρὸ Μακεδονικὴν ἔσπαρτιάπιν, οὕτω
καὶ τὸ ἥρωος ἐπωνύμοις. κελύθει δὲ
στηθῶν τοῖς νεανίας πάντας διαστήναι·
ὡς αὐτῶν ἐπελθὼν ἕκαστον, ἴδῃ πῶς τε ἡ-
λικίας ἔχει ἔσπαρτιάπιν, καὶ
ἀεξίας εἰς στρατείαν ὀπιτηδείου. ταύ-
τας αὐτῶν ταῖς ὑποθήσεσι πισεύσαν-
τες οἱ νεανίας πάντες, εὐκότα τε ἐλπί-
σαντες διὰ τὴν περὶ γάμμυτος παρ' αὐτῶν
εἰς τὴν πόλιν ἡμιῶ, σιωροθῆν ἅμα
γονεῦσιν τε καὶ ἀδελφοῖς, σιωροδοῦσιν
αὐτῶν ταῖς ἐλπίσιν. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος
διεστῶτας αὐτοῖς ὀπιτων, ἕκαστον ἐφα-
πτόμενος, καὶ ἄλλο ἄλλου λέγον ἐγκώ-
μιον, παρήει' ἕσ' αὐτοῖς ἕτεροι ὄρων-
τας, οὔτε περὶ δοκῶντας, τὸ στραπω-
κὸν παῖς ὀκυκλώσασθαι. ὡς δὲ ἐπεκμήρα-
το ἡδὴ αὐτοῖς εἶ) ἔνδον ἤνδρ' ὀπλων πει-
ελλημένους, καὶ ὡς πρὸν δικτύοις σε-
σαζέντων ὀπλων, ἐπελθὼν πάντας, αὐ-
τὸς μὲν ὑπεξέρχεται μὲν ἢ εἶχε φρε-
σῆς πρὸς εἰσὶν· ὑφ' ἐνὶ δὲ σημείῳ
περὶ πεσόντες πάντα χόθεν οἱ στραπω-
ται, τὴν ὄν μὲσθ' αὐτοῖς νεολαίαν, καὶ
εἰδένους ἄλλως παρήσαν, παντὶ τῷ
φόνων ἀιαιροῦσιν, ὀπλισμένοι τε ἀό-
πλοις ἔσπαρτιάπιν πειεληφότες. ἤνδρ'
ἔσπαρτιάπιν οἱ μὲν ἐφόνθον ἐξωθεν,
οἱ δὲ ὄρουσαν ὀρύγματα μέγιστα· ἔλ-
κοντες τε τοῖς ἐμπύπλοντας ἐνέβδμον,
πληροῦτες σωματῶν· καὶ τὴν γὰρ
ὀπιχόντες, μέγιστον ἠγάρον ταχέως
πολυάνθρον. πολλοὶ τε ἔσπαρτιάπιν
εἰλκώθησαν, ἔπειτα ἀτρωτοὶ σιωροχώ-
θησαν. ἀλλὰ μὲν καὶ ἤνδρ' ὀπλων ἔσπαρτιάπιν οὐλίγοι περὶ σιωροπῶντων. ὅσοι γὰρ ἐπὶ ἐμ-

Achillem, maximos ac fortissi-
mos heroes, amularetur: dum
ludere se putant, eò impulerunt
Antoninum, hominem suapte
natura iracundum atque valde
sanguinarium, ut perniciem il-
lis insidiásque moliretur. Igitur
celebritate ac festo iá vna cum
illis peracto, quum videret ma-
ximam hominum multitudi-
nem ex vicinis regionibus con-
fluxisse in urbē, monuit edicto
ut in planitiem quandam iu-
uentus vniuersa conueniret:
velle affirmans, sicuti Macedo-
nicam Spartanámque habebat,
ita etiam in Alexandri hono-
rem, ipsius herois cognomento
phalangem constituere. *Iubet
igitur consistere iuuenes vni-
uersos, relicto interuallo, ut
singulorum ætatem staturám-
que, & corporis habitudinem
militiæ idoneam consideraret.
*His creditis iuuenes omnes, ac
verisimili spe ducti, ob insignē
honorem paulo antè exhibitū
principi, conueniunt frequen-
tes vna cum parentibus atque
germanis, latis gratulantibú-
que eorum spei. *At verò Anto-
ninus singulos inter se distātes
circumiens contrectānsque, &
aliud in alio laudans, præteri-
bat: donec illos, neque id ani-
maduertentes neque expectan-
tes, vniuersus circumueniret
exercitus. Ut verò cōiecturam
fecit iam esse omnes militum
suorum armis inclusos, quasi-
que retibus implicitos, ipse
quum omnes circumiisset, [sta-
tim] *cum suo præsidio exces-
sit, ac signum militibus dedit:
qui statim facto vndique impe-
tu, deprehensam in medio iner-
mem iuuentutem, *ceterósque
qui aderant, magna cæde con-
trucidat. Atque ē militibus alii
cædem tantum faciebant, *alii
foueas ingentibus cadauera ob-
ruebant, aggestáque desuper
humo immanem tumulum ex-
citarunt. Multi etiam in eas
foueas semiuui protrahebantur,
multi adhuc integri detru-
debantur. Sed & milites non-
nulli simul perierunt. Nam qui

Iubet igitur per
certos ordines dis-
poni iuuenes, reli-
ctis interuallis.

Quum his eius pro-
missis fidem iuue-
nes vniuersi adhi-
bissent, & spem
de re verisimili cō-
cepissent. In iis au-
tem qua proximè
sequuntur, dicit Pol:
honorem exhibi-
tum principi, quum
tamen dicendum sit,
exhibitum vrbí.
Alioquin non τὴν
πόλιν, sed τὸν βα-
σιλέα scribendum
esset, & αὐτῶν in αὐ-
τῶν mutandū. Adde
quod spem concipe-
re illos ob honorem
sibi ab illo exhibitū
potius quam ob eū
quem illo exhibuis-
sent, rationi con-
sentaneum erat.

cum suo præf. se
subducit.

& si qui alia de
causa aderāt, omni
cædis genere con-
trucidant. Potest
verò ἄλλως & ali-
ter exponi.

alii foueas ingētes
fodiebant, & at-
trahentes quicun-
que in eorum ma-
nus incidebant, in
eas coniciebant:

reliquias adhuc aliquas spiritus retinebant, neque penitus defecti erant viribus, impliciti proruentibus se militibus, eos quoque secum trahebant in foueam. Tanta est autem facta cædes, ut riuus cruoris per planitiem decurrētibus, cum fauces ipsæ Nili ingentes, tum litus omne circa urbem purpurasceret. *Quum autem talia aduersus illam urbem admisisset, inde mouit, atque Antiochiam venit.*

πνέοντες ἢ δυνάμει μετρίως ἔχοντες σωτηριῶν, ἀειπλεκόμενοι συγκαθάρκον αὐτοῖς. τοσούτος ὁ ἐγγύς ποταμός ὡς ρείθροις αἵματος διὰ τὸ πεδίου, τὰς τε ἐκβολὰς τοῦ Νείλου μεγίστας ἔσας, πόν τε ἀεὶ πρὸς πόλιν ἀγχιθρόν πάντα φοινηθῆναι. ταῦτα δὲ ἐργασάμενος πρὸς πόλιν, ἀπέχεσθαι εἰς Ἀντιόχου ἀφίκετο.

¶ *Επιδημήσας ὁ μετ' ἑποχὴν Παρθικός κληθῆναι, καὶ Ῥωμαίοις ἐπιπέλαι ὡς χρυσάμενος τοῖς καὶ πρὸς αἰαπολὴν βαρβαροῖς, καίτοι γε οὐσης εἰρῆνης βαθείας, μηχανᾶται τοῖον δέ π. ἐπιπέλαι τῷ βασιλεῖ Παρθίων, (Ἄρταβανος δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ) πέμπει τε πρεσβείαν, καὶ δῶρα πάσης ὕλης τε πολυτελοῦς, καὶ τέχνης ποικίλης. τὰ δὲ χρᾶματα ἔλεγε ὅτι δὴ βούλεται ἀγαγέσθαι αὐτῷ πρὸς θυγατέρα τοῦ βασιλέως ἡμῶν, μὴ ἰδιώτη υἱὸς καὶ ἀτελοῦς γαμβρὸν γνέσθαι, ἀγαγέσθαι δὲ βασιλίδα τε καὶ βασιλέως μεγάλου θυγατέρα. δύο δὲ ταῦτα ἀρχαῖς ἔτι) μεγίστας, πρὸς τε Ῥωμαίων καὶ πρὸς Παρθίων ἄς σωαχθείσας κατ' ἐπιγαμίαν, μηκέτι ποταμῷ διωρισμέναις, μίαν ποιήσῃν ἀρχὴν αἰαπολῆς γένεσθαι. τὰ γὰρ λοιπὰ ἑθνοβαρὰ ἔθνη, ὅσα νῦν ὑπὸ ταῖς τούτων βασιλείαις, ἀδύνατα ἔσεσθαι αὐτοῖς, καὶ τὰ ἔθνη καὶ καὶ τὰ συσίματα ἀρχαῖα. ἔτι) δὲ Ῥωμαίοις μὲν πεζὸν στρατὸν καὶ πρὸς διὰ δροσάτων συσάδην μάχην αἰαπολῆς γένεσθαι, Παρθίοις δὲ ἵππων τε πολλῶν, καὶ πρὸς διὰ πόξων ὄψοχον ἐμπειρίαν. ταῦτα δὲ σιμωλθόντα, πάντων τε οἷς πόλεμος κατορθοῦται συμπνεόντων, ῥαδίως αὐτοῖς ὑφ' ἐνὶ δευδῆματι βασιλεύσῃν πάσης οἰκουμένης. τὰ τε παρ' ἐκείνοις φύομα ἀνάματα, ἢ δαυμαζόμα ὑφάσματα, ἢ τὰ Ῥωμαίοις μετακθόμα, ἢ διὰ τέχην ἐπαινούμα, μηκέτι μόλις ἢ ἀσπνίζοντα, λαμβάνοντά τε δι' ἐμπορῶν κομωθήσονται μίαν ὁ γῆς οὐσης καὶ μισθῶν.*

Sed nō longo pōst tempore quū Parthicus vocari cuperet, & Romanis ita scribere ut qui barbaros orientales subiugasset. *Ni si forte dictum sit ut χερσὸς ἄριστος pro ut χερσὸς ἄριστος hoc sensu, & Rom. scribere, se barb. qui in oriente essent subiugasse.*

cum mun. mittit omnis materiæ pretiosæ & artis variz. id est, cum muneribus rerum que ex pretiosa materia essent, & quarum esset variū artificium. *Aut etiā, solers artif.*

Maluissim ita, Quū futurum sit ut proprios vnaquæque gens & vnusquisque conuentus habeat rectores.

sed quum vna futura sit terra vnūque imp. cōmunem fore vtr.

¶ *Sed non longo post tempore affectans Parthici cognomen, famamque deuictæ ad orientem barbariæ, quanquam in altissima pace, tale quiddam machinatur: Dat literas ad regem Parthorum Artabanum, simulque legatos cum muneribus mittit omni materiæ & artis conspicuæ. In eis literis fuerat scriptum, velle se regis filiam ducere in matrimonium. principē se esse, & principe natum: quare haud decorum priuati cuiusquam & tenuis fieri generum, sed reginam ducere potius filiamque magni regis. Duo maxima imperia esse, Romanum & Parthicum: quibus affinitate illa in vnum coeuntibus, ac nullo iam discrimināte fluuio, vnam tantum potētiam factū iri, nullis expugnabilem viribus. Nam reliquas barbaras nationes, que nunc amborum imperiis subiectæ sunt, facile iugum tolerataras, si proprios gens quæque & conuentus sit habitura rectores. Esse Romanis pedestrem exercitum, qui hastis & stataria pugna cæteros antecellat: Parthis verò equitatum plurimum, peritissimisque sagittarios. His igitur concurrentibus, & que vsui ad bellum sunt in vnum conspirantibus, facile ipsos sub vno diademate totius orbis terrarum imperiū retenturos. præterea odoramenta quæ apud illos proueniant, telisque laudatissimas, cōtrâque apud Romanos metalla ipsa, & quæcunque arte aliqua conspicua visuntur, nō iā vix rarosque & clanculum per mercatores importatum iri: sed in vna duntaxat*

Scribo ἢ τὰ παρα.

ἑοσιίας, κοινῶ καὶ ἀκώλυτον ἀμφοτέροις πλὴν ἀπόλαυσιν ἔσεσθαι.

Τοιοῦτοις αὐτῆ ζάμμασιν ἄντυχὸν ὁ Παρθυαῖος, τὰ μὲν πρῶτα αἰτέλεγε, φάσκων οὐχ ἀρμόζειν Ῥωμαίων γάμον βαρβαρον. ἵνα γὰρ ἔσεσθαι συμφωνίαν ἐν αὐτοῖς, μήτε τῆς ἀλλήλων φωνῆς σωῖεῖσιν, ἐν τε διαίτη καὶ σκδὺ ἢ διαφέροισιν ἀλλήλων; ἔτι δὲ παρὰ Ῥωμαίοις ἀπατείδας πολλοῖς, ὧν υἱὸς ἐπιλέξασθαι δυνάμειτ' αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς αὐτῆ Ἀρσακίδας· ἢ μὴ δεῖν μηδέτερον γένος νοθεύεσθαι.

Τὰ μὲν οὖν πρῶτα, τῶν αὐτῶν ἐλλῶν παρητίτο. ἔκκει μὲν δὲ τῆ Ἀντωνίνου, δώροις δὲ πολλοῖς καὶ ὄρκοις πλὴν πρὸς τὸν γάμον σπουδῶν τε καὶ δύνωσαν πισουμῶν, πείθεται ὁ βαρβαρος· καὶ δώσιν τε ὑποχρεῖτο, καλεῖ τε γαμβρὸν ἐσόμενον. διαδραμούσης δὲ τῆς φήμης, οἱ μὲν βαρβαροὶ ἀπρέπιζον πάντα εἰς πλὴν ὑποδοχῶν τῶν Ῥωμαίων βασιλέως, ἔχαρὸν τε εἰρῶνης αἰωνίου ἐλπίδι. ὁ δὲ Ἀντωνίνος, διαβαλὼν τῶν ποταμοῖς ἀκωλύτως, εἰσελάσας εἰς πλὴν Παρθυαίων γλῶ, ὡς ἰδίαν ἤδη, πανταχοῦ θυσιῶν αὐτῶν πρὸς ἀγρομῶν, βωμῶν τε ἐσεμμένων, ἀρωμάτων καὶ θυμαμάτων παντοίων προσφερομῶν, χαίρειν τοῖς γινόμενοις ὑπὸ τῆ βαρβαρῶν προσεποιεῖτο.

Ὡς δὲ προσχωρήσας, πῶτε πλείστον τῆς ὁδοιπορίας ἀνύσας, ἤδη τοῖς βασιλείοις τῆ Ἀρταβάνου ἐπλησίαζεν, ὅτε αἰαμείνας ὁ Ἀρταβάνος ὑπὸ πύργῳ αὐτῶν ἐν τῆ πύργῳ πεδίῳ, δεξιούμῶν νυμφίον μὲν τῆς θυγατρὸς, γαμβρὸν δὲ αὐτῶν. πᾶν δὲ τὸ πλῆθος τῶν βαρβαρῶν αὐτῶν. τοῖς ἐπιχωρείοις κατεσεμμένον, ἔδῃ π χρυσαὶ καὶ βαφαῖς διαφόροις πεποικιλμένον, ἐώρταζε. πρὸς τε αὐλοῖς καὶ σύριγγας, τυμπάνων τε ἤχοις, ἐσκιρτῶν ἀρῦθμος. χαίρουσι γὰρ πιαύτως υἱὰ ὄρχισιν κινουμῶν, ἐπὶ οἶνον πλείονος ἐμφορηθῶσιν.

Ὡς δὲ πᾶν σιωπῆσθε τὸ πλῆθος, τῶν τε ἵππων ἀπέβησαν, φάρετρας τε καὶ πῆλα ἀποθέμενοι, πρὸς ἀπὸν-

terra vnóque imperio, comunémque fore vtrisque vsum rerum omnium, miniméque impeditum.

His eius literis Parthus acceptis, primò quidém abnuere: negare, Romano cōuenire barbarum matrimonium. quã enim fore concordiam, neque voce satis congruentibus, & victu habitúque inter se distantibus? esse Romę patritios permultos, quorum sibi ille optare liberos in matrimonium possit: sicuti itidém apud se Arfacidas. Neque vllam sanè extare causam cur alterutrum genus adulteretur.

Hęc igitur à principio rescribens, conditionem aspernabatur. Sed instanti Antonino, donisque & iureiurando fidem studii sui & charitatis vxoriæ facienti. credidit barbarus: ac pollicitus daturum filiam, generum iam ipsum appellitabat. Cuius rei vulgata mox fama, barbari scilicet omnes ad Romanum suscipiendum principem se comparabant, spe quadã sempiternæ pacis exultâtes. Ceterùm Antoninus, prohibēte nullo fluuios transgressus, ac iam Parthicam regionem quasi propriam peragrans, sacrificiis passim vniuersis, supràq; coronata altaria odores *omnifarios* incenduntibus, lætum se honore illo barbarorum magnopere simulabat.

Postea verò quàm magno itinere facto, ad ipsam Artabani regiã appropinquabat, * occurrit ei rex in quadam ante urbem planitie, nouum nuptū excepturus, generumque suū. *Sed barbarorum magna multitudo, floribus indigenis coronati, atque induti vestes auro diuersisque coloribus varias, festum agitabant, ad tiliarum fistularumque & tympanorum sonitus saltantes numerosé. quippe huiuscemodi tripudiis supra modum delectâtur [præsertim] quum se temeto largius inuictarunt.

Sed vbi omnis multitudo cōfluxit, ac relictis equis, phatetrisque & arcubus depositis,

Malim δώροις τε πολ.

For. ἐν ἐδῆσι, ὅτι πεποικιλμένη.

minimè expectauit Artabanus donec ad se accederet, sed occurrit ei in quad.

Tota autem barbarum mult.

inter libamina & calices agitant, collectique in vnum barbarorum quamplurimi, temere inordinatique constiterant, nihil suspectantes mali, sed pro se quisque studentes videre nouū nuptum: tum signo dato Antoninus militibus imperat, impetum cædemque in barbaros faciant. Illi, re subita perterriti, cædentibus sauciantibusque Romanis terga obuertunt. Ipse Artabanus à suis stipatoribus raptus, atque equo impositus, vix ægréque cum paucis fugiens elabitur. Reliqua verò multitudo barbarorum passim cædebatur. quippe neq; equos habebant, quibus maximè vtuntur, (descenderant enim ex iis, pastumque dimiserant) neque ipsi euadere fuga poterant, impediēte cursum fluxa veste, ad pedes vsque deducta. Porro pharetras aut arcus omnino non attulerant: nam quid illis opus ad nuptias? Ita ingenti cæde barbarorum facta, Antoninus prædæque & hominibus magna copia captis discedit, resistente nullo, vicis que & vrbus incensis, data potestate militibus rapiendi quod quisque posset aut vellet. Hanc igitur calamitatē haud opinatò barbari acceperunt.

Antoninus autem, regionem Parthicam penitus ingressus, defessis iam rapiendo cædentibusque militibus, reuertitur in Mesopotamiam. Indè que senatus populoque Romano per literas significat, subactum à se orientem, cunctosque * illius regni mortales in suam ditionem concessisse. At senatus, quanquam totius negotii gnarus (* quippe principum res latere nullo pacto possunt) metu tamen atque assentatione cunctos illi honores victoriæ decernunt. Substitit autem post id Antoninus in Mesopotamia, studio aurigandi ac beluarum venationibus intentus.

¶ Erant autem præfecti ex-

δὰς καὶ κώλικας εἶχον. πλείστον δὲ πλῆθος τῶν βαρβάρων ἠθροίστο, καὶ ὡς ἔτυχεν ἀτάκτως εἰσήκασαν, οὐδὲν μὲν ἀποπὼν προσδοκῶντες, ἀπεύδων δὲ ἕκαστος ἰδεῖν τὸν νυμφίον. τότε ὑφ' ἐνὶ σημείῳ κελδύει ὁ Ἀντωνῖνος τῶν ἰδίῳ στρατῶν ὀπιδραμεῖν, καὶ φονδύειν τοῖς βαρβάροις. ἐκπλαγῆτες δὲ τῶν πραγμάτων, παμόδροοί τε καὶ ὑβρωτόδροοι ἐτράποντο. αὐτὸς τε Ἀρτάβανος, ἀρπαγῆς ὑπὸ τῶν πρὸ αὐτὸν δορυφόρων, ἰππῶ τε ὀπιτεθεῖς, ἀπέδρα μόλις μετ' ὀλίγον. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐκόπτετο τῶν βαρβάρων, οὔτε τοῖς ἵπποις ἐχόντων, οἷς χρωδῆται μάλιστα (ἀποβεβηκότες γὰρ εἰσήκασαν, αἰέντες ἐκείνοις νέμεσθαι) οὔτε δρόμῳ χεῖσασθαι διωαδῶν πρὸς φυγῆν, ἐμποδίσσης αὐτοῖς τῆς πρὸ τοῖς ποσὶ χεύου ἐσθῆτος. φάρετρας δὲ καὶ πόξα ἐκ εἶχον· πῖ γὰρ ἔχρηζον αὐτῶν πρὸς γάμοις; πολὺ δὲ ἐργασάμενος ὁ Ἀντωνῖνος φόνον τῶν βαρβάρων, λείαν τε τῶν αἰχμαλώτων παμπληθῆς συλλαβῶν, ἀπήει, μηδενὸς αὐτῶν ἀντιθέως· κώμας τε καὶ πόλεις ἐμπιστῶν δοῖς ἔξασαν τοῖς στραπώταις, ἀρπάζειν τε ἕκαστον ὃ δυνάται καὶ ὃ βούλεται αὐτὸς κτήσασθαι. τοιούτῳ μὲν δὴ πάνθ' ἐχρησάντο οἱ βάρβαροι οὐ προσδοκῆσέντι.

Ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, ὅτι πολὺ τῶν βαρβαρίων γῆς ἐλάσας, ἤδη καὶ τῶν στραπῶτων κικμηκότων ἐν αὐτῶν τῶν ἀρπάζειν καὶ φονδύειν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. ἐκείνῳ γὰρ ἡρόδρομος, ὅτι σέλλει τῆ τε συγκλήτῳ καὶ τῶν Ῥωμαίων δήμῳ, πᾶσαν αἰαπολιὴν κερῶσθαι, καὶ τῆς ἐπέκεινα βασιλείας πάντας αὐτῶν πρὸς ἀκεχωρηκέναι. ἡ δὲ σύγκλητος, οὐκ ἀγροουῦτες μὲν τὰ πεπραγμένα, (λαθῆν γὰρ ἔργα βασιλέως ἀδυνάτον) πλὴν δέει καὶ κολακεία, ψηφίζοντα αὐτῶν πάσαις ὑμαῖς ὀπινίκοις. διέπειβε δὲ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ ὁ Ἀντωνῖνος, ἰωιοχείαις χολάζων, καὶ θηρία παντοδαπὰ αἰαρῶν.

¶ Ἦσαν δὲ αὐτῶν ἐπάρχοντες τῶν στρα-

Polit. suo more vocem ἐπέκεινα malè interpretatur.

quippe latere quæ fiunt ab imperatore, nullo. p. possunt.

Verti, In cæteris rebus idiotata, quod etiam Cicero idiotam hac signific. dicit.

Dicit γελοῦς, non εἶς, quod iam valde prouecta ætate esset. à Polit. tamen hoc præteritum tēpus non exprimitur, sicut nec vis vocis γραπτικός: sed eum sequendo in iis quæ proximè sequuntur, verti etiā possit, vir militaris.

Ita vertit Polit. quasi scriptum esset καὶ πῶς ἄλλω ἐδῆται.

Scribendū videtur ὑποπιδύων, ut perinde sit ac si dixisset, χηρῶν. πάντων ἐνεφορεῖτο, διὰ τὸ ὑποπιδύειν. Alioqui credi posset scripsisse, διὸ καὶ χηρῶν. Sic autem utitur verbo ἐμφορεῖται ut supra, quum dicit, τῶν ὀνειράτων ἐμφορηθεῖς.

τοπέδου δύο ὁ μὲν, παρῆς βύτης πάνυ, τὰ μὲν ἄλλα ἰδιώτης καὶ πολιτικῶν πραγμάτων ἀπείρως ἔχων, ἑραπυλικὸς δὲ γελοῦσθαι δοκῶν. Αὐθέντης ὄνομα αὐτῶ ὁ δὲ ἕτερος, Μακρίνος μὲν ἐκαλεῖτο, τῶν δὲ ἐν ἀγορᾷ οὐκ ἀπείρως εἶχε, καὶ μάλιστα νόμων ὀπίσθησις, εἰς τῶν οὐδ', ὡς μηδὲ ἑραπυλικόν, μηδὲ γελοῦσθαι, δημοσίᾳ πολλὰ κίς ἀπέσκαπτε καὶ μέχρις αἰσχρῶν ἐλασσημίας, ἐπεὶ γὰρ ἤκουεν αὐτὸν καὶ διατήρῃ ἐλθῆναι χρώδρον, καὶ τὰ φαῦλα καὶ ἀπερριμμένα τῶν ἐδεσμάτων καὶ ποτῶν μωσαπύδρον (οἷς ὡς ἑραπυλικὸς δὴ ὁ Ἀντωνίνος ἔχαυρε) χλαμύδιον, ἢ ἵνα ἄλλω ἐδῆται ἀμφοιστύδρον ἀσφοτέρων, εἰς αἰανδρίαν καὶ θηλειαν νόσον διέβδμεν, αἰετὲ ἀποκτείνειν ἠπέλει. ἄπορ οὐ φέρων ὁ Μακρίνος, πάνυ ἤχαλλε.

Συνέβη δὲ καὶ τοιοῦτον (ἔδει γὰρ ἄρα τέλος λαβεῖν τὸν Ἀντωνίνου βίον) παρῆς βύτης γὰρ ὢν, οὐ μόνον τὰ ἀνθρώπων πάντα εἰδέναι ἠθέληεν, ἀλλὰ καὶ τὰ θεῶν καὶ δαμόνια πολυπραγμονεῖν. αἰετὲ πάντας ὑποπιδύειν, ὡς ὀπίβουλεύοντας, χηρῶν τε πάντων ἐνεφορεῖτο, τοῖς τε πανταχόθεν μάγους καὶ ἀστρονόμους τε καὶ θύτας μετεπέμπετο καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἐλαττονεῖ τῶν πῶς γενησάντων τούτων ὑποπιδύων δὲ αὐτοῖς ὡς οὐ τὰ ληθῆ ἄλλα πρὸς κολακίαν θεασίζοντας, ὀπίσθησι Ματερνιανῶν Ἰνί, τότε πάσας ὑπὸ αὐτῶ ἐν Ῥώμῃ πρῶξίς ἐγκαχέισμένω, πισοτάτω εἶς δουκῶν φίλων, καὶ μόνω κοινωνώ τῶν ἀπορήτων. κελθῆναι δὲ αὐτῶ, μάγρον τοῖς αἰετῶν ζητήσαι, νεκρὰ τε χηρῶν, μαθῆναι πρὸς τὸ τέλος ἔβίω αὐτῶ, καὶ μή τις ἄρα ὀπίβουλεύοι τῆ ἀρχῆ.

Ὁ δὲ Ματερνιανὸς, χηρῶν ἀδελφὸς τοῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως κελθῆναι, εἶπε ὄντως αὐτῶ δαμόνων τούτων θεασίζαντων, εἶπε ἄλλως συσπυραζόμενος τὸν Μακρίνον, ὀπίσθησι τῶν Ἀντωνίνω, ὀπίβουλεύειν τῆ ἀρχῆ τὸν Μακρίνον, καὶ δεῖν

ercituum duo, Audentius & Macrinus. * quorum alter, Valde senex iam, rerumque civilium planè rudis, haud tamen imperitus rei militaris habebatur: alter, & in foro versatus, & legum consultissimus. In hunc igitur, ut parum militare minimè que fortem virum, publice nonnunquam princeps cauillabatur, ne conuitiis quidem turpibus abstinens. Nam audito illum & victum vsurpare liberaliorem, & aspernari vilissima abiectissimàque cibaria (quibus Antoninus militariter delectabatur) * chlamydemque & vestem cæteram ad urbanum modum gestare: quasi degenerem ipsum, morboque muliebri laborantem, calumniabatur, minitans etiam occisurum. Quorum impatiens Macrinus, vehementer exacerbatus est.

Accidit autem res huiusmodi: (quippe habitura finem aliquando fuerat Antonini vita.) nam quum suapte natura curiosior esset, non hominum modò res cognoscere studebat, sed deorum dæmonumque etiam rimari arcana: metumque semper insidiarum, nullis non oraculis incubabat, accitis vndique magis, astrologis, aruspibus: ac nullo planè præterito qui huiusmodi fallacias profiteretur. Sed eos quoque suspectans, ut parum vera loquentes omniàque ad assentationem vaticinantes, scribit ad Maternianum quendam, cui rerum suarum omnium curam in vrbe crediderat, & quem sibi ex amicis omnibus fidissimum putabat, cõsciùmque omnium secretorum solum habuerat, magos vndique optimos conquirat, atque euocatis manibus, de fine ipsius vitæ consulat, & an quisquam imperio insidietur.

* At Maternianus, nauata principi opera, siue id re vera manes significauerant, siue alioqui Macrinum perosus, rescribit Antonino, Macrinum esse qui insidietur imperio,

quorum alter, valde iam prouectæ ætatis, in cæteris quidem rebus idiotata rerumque civilium imperitus erat, sed arte militari valuisse existimabatur: cui nomē Audentius: alter qui Macrinus vocabatur, cum aliarum forensium rerum, tum verò legum peritus erat.

ac parum chlamydem, aut aliud quæpiam amictum qui magis ad urbanum morem accederet.

At Matern. audacter imperatoris iussa exequutus, nequam se audacter gessisset in exequendis imper. mandatis.

eúmque è medio tollendũ. Has igitur literas , vt mos est , cum reliquis obfignatas, dat ignaris quid ferrent tabellariis. Illi, consueta vfi itineris celeritate, ad Antoninum perueniũt, quo ille potiffimũm tẽpore ad aurigandum se parabat, ac iam currum conscendebat. Ita ei reddunt integrum epistolarum fasciculum : in quibus erant etiam literæ quæ ad Macrinum pertinebant. At verò Antoninus, studio iam omni atque animo ad aurigandum intentus, imperat Macrino vt ipse literas seorsum inspiciat, * ac, si quid maioris momenti sit, renuntiet: sin minus, ipse de more, suum (hoc est præfecti) officium exequatur. quippe talia identidem iniungere consueuerat. Ipse *quum hæc mandasset*, deinde ad suum studium perrexit. Macrinus, seorsum epistolis omnibus solutis , etiam in eam incidit quæ ipsi perniciem afferebat. Cognito igitur quantum periculi impenderet, ac gnarus Antonini iracundiæ truculentiaque, præsertim tam specioso prætextu, subtrahit epistolam illam : cæterarum verò, vt solebat, argumenta principi renuntiat.

Sed metuẽs ne iterum super eiusmodi rebus Maternianus rescriberet, mallens facere ipse aliquid quàm expectando pati, tale quiddam comminiscitur. Erat Martialis quidam, centurio, vnus è custodibus corporis Antonini, semper illũ affectari solitus : cuius fratrem paucis antè diebus princeps delatum tantum, sed minimè redargutum occiderat : ipsumque Martialẽ per contumeliam timidum ac degenerem & Macrini amicũ appellauerat. Hunc vehementer dolentem fratris nece, propriisque incitatum cõtumeliis, gnarus omnium Macrinus ad se vocat, studiosum iam pridem sui, ac multis obstrictum beneficiis : cui persuadet vt captato quamprimũm tempore Antoninũ obtruncet. Ille, cum pro-

ac, siquid sit quod celeritatẽ poscat, renuntiet: sin minus, ea quæ consuevit administraret, vt potest præfectus.

αὐτὸν ἀποπελάσσει. ταῦτα τὰ γράμματα ἀποσημηνάμειρος μετὰ καὶ ἑτέρων ἐπιστολῶν καὶ τὸ ἔθος, δίδουσι τοῖς διακομίζουσιν, ἕκ εἰδύσιν αὐφέροισι. τῶν δὲ σωήδων τὰ χεῖρ τῆς ὁδοιπορίας ἐκείνοι χηισάμειροι, ἐφίστανται τῶν Ἀντωνίνω ἤδη τε σκυλιῶν λυγροῦ ἀειληφόπι, καὶ ἄρματος ἐπιβαίνοντι, πρὸς κομίζουσι πάντα τὸν σωδύσμον τῶν ἐπιστολῶν ἐν αἰς λυγροῦ καὶ τὰ τῶ Μακρίνου γράμματα. ὁ δὲ Ἀντωνίνος πρὸ ὀριμῶν ἤδη καὶ πρὸ γῶμιν πρὸ πρὸ ἵπποδρομίαν ἔχων, κελθῆναι τῶν Μακρίνω, ἀποσάντη καὶ ἰδύσαντη ἐντυχεῖν τοῖς γράμμασι καὶ εἶπε ἐπιζῶν εἶη, δηλώσαι αὐτῶν εἰ δὲ μή, τὰ δὲ ἔθος αὐτὸν διοικήσαι ὡς ἔπαρχον. πολλάκις δὲ τῶτο κελθῆναι λυγροῦ σωήδων αὐτῶν. καὶ ὁ μὲν ταῦτα πρὸς τὰς εἰς, εἶχετο ἔπειθαι κειμῆρος. ὁ δὲ Μακρίνος κατὰ αὐτὸν γηρόμειρος, τὰς τε ἄλλας ἐπιλύεται ἐπιστολάς· πρὸς τῶν δὲ καὶ τῆ κατὰ αὐτὸν θανατηφόρῳ, ὅρα πρὸς πρὸν κίνδυνον ἐπικείμειρον. εἰδὼς τε τῶ Ἀντωνίνου τὸν θυμὸν, καὶ τὸ φονικὸν ἐπι τοιοῖσδε γράμμασι, καὶ πρὸς φασιν αὐτῶν ὄλορον ἵπαρξῆσαν, πρὸ μὲν ἐπιστολῶν ὑφαίρειται, πρὸ δὲ τῶν λοιπῶν ἀπαγγέλλει, ὡς εἶεν σωήδων.

Scribo τὰ καὶ τὰ Μακρ. Sic paulo post, τῆ καὶ αὐτῶ θανατηφόρα. sub. ἐπι-στλήσ.

Φοβηθεῖς δὲ μή καὶ δεύτερον ταῦτα ὁ Ματερνιανὸς ἐπιτείλη, δρᾶσά τι μᾶλλον ἠδέλησεν, ἢ ἀγαμείνας, παρῆν. Ἐλμᾶ δὲ τοιοῦτο. λυγροῦ ἐκατοντάρχης (Μαρπαλίος δὲ ὄνομα αὐτῶν) τῶν σωματοφυλάκων τῶ Ἀντωνίνου, αἰετὸν παρὸ μειρος αὐτῶν. τούτου τὸν ἀδελφὸν πρὸ ὀλίγον ἡμερῶν ἀιηρήκει, δὲ βληθέντα μὲν, οὐκ ἐλεγχθέντα δὲ αὐτῶν τε τῶν Μαρπαλίω ἐνύθεισεν, ἀνδρὸν αὐτὸν καὶ ἀγηνῆ καλῶν τῶ Μακρίνου φίλον. τῶτον ἐπιστάμειρος ὁ Μακρίνος δὲ ζουῦντά τε σφοδρῶς ἐπι τῆ τῶ ἀδελφῶ ἀγαμείνας, μὴ φέροντά τε τὰς εἰς αὐτὸν ὕβρεις, μεταπέμπεται. ἐθάρρει δὲ αὐτῶν, θεραπέυοντί τε αὐτὸν αἰώθεν, καὶ πρὸς αὐτῶν ἀεργηθέντι. πρὸς τῶν τε, κειμῶν ἐπιτήδον πρὸς φυλάξαιτα, ἐπιβουλεύσαι τῶ Ἀντωνίνω. ὁ δὲ τῶν τε ἵπαρξῆσαι τῶ Μακρ-

Scribendũ primo εἶχε σωήδων, καὶ λυγροῦ σωήδων.

τῷ Μακρίνου ἀπειθεῖς, μισῶν τε ἄλλως, καὶ ὑμφορῆσαι θέλων τῶ ἀδελφῷ, πάντα ποιήσιν ἀσμένως ὑπιχθῆται, καὶρὸν ὀπιπῆδρον δῦρών. σιωβῆ δὲ μετ' οὐ πολὺ τῆς σκέψως

Suspecta est vox ista, quæ non regia potius sine adiectione dicitur non βασιλεία, sed τὰ βασιλεία aut certe τὸ βασιλείον dicitur.

ταύτης, θελήσασιν τὸν Ἀντωνῖνον, δια-
τείβοντα ἐν Κάρραις τῆς Μεσοποτα-
μίας, παρελθῆν τῆς βασιλείας, ἀπελ-
θῆν τε εἰς τὸν νεῶν τῆς Σελιώης, ἢ ἴ-
μάλισσι οἱ ὀπιπῆδροι σέβουσιν. ἀφει-
σῆκει δὲ τῆς πόλεως ὁ νεῶς πολὺ, ὡς
ὁδοιπορίας χηρῶν. σὺ ἰππεῦσιν οὐκ
ὀλίγοις (ἵνα δὴ μὴ πάντα τὸν στρατὸν

Cū hoc genitino ὁδοιπορίας deesse quodriam adiectiū videatur.

σκούλη) πλὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖτο, ὡς δὴ
θύσας τῆ θεῶ ἐπαιέλθοι. κατὰ δὲ πλὴν
μέσω ὁδὸν ἐπειχθεῖς ὑπὸ τῆς γα-
στροῦ, ἀποσῆναι τε πάντας κελθύσας,
ἀνεχώρει σὺ ἐνὶ ὑπερέτη, ἀποσκυ-
ασμόδος τὰ ἐνοχλοῦντα. πάντες πεί-
νω ἀπεσράφησαν, καὶ ὡς πορράπατω
ἀπῆσαν, ὑμῶ καὶ αἰδῶ τῶ γηγομέ-
νω νέμοντες. ὁ δὲ Μαρτιάλιος, τῶ
καίροισι πάντας ὄψαφυλάτων, ἰ-
δῶν τε αὐτὸν μεμονωμένον ὡς δὴ κλη-

*Suspicor scriptum fuisse, ὡς αὐτὸ ἀκουσόμενος. Alio-
lit. vertit quasi scriptū esset, ὡς ὁ φέμενος πῆ ἀκουσ.*

θεῖς ὑπὸ αὐτῷ νόματι, ὄρων πῆ ἀ-
κουσόμενος πρὸς τρέχῃ. ὀπισσας τε
αὐτὰ τὰς ἐσθῆτας τῶ ὑμῶν κατέλ-
κοντι ἀπεσραμμένω, παῖσι ξιφιδίω,
ὁ μετὰ χεῖρας ἔφερε λαυθάων. καμ-
εῖου δὲ τῆς πληγῆς ὀπιπῆδρος κατὰ κλη-
δος γηγομένης, ἀπεσδοκίτως καὶ ἀ-
φυλάκτως ὁ Ἀντωνῖνος ἀνῆρέθη. πε-

*Aut ὀπιπῆδρος ἰππεῶ, aut ἰμπηδῶσαι ἰππεῶ, Herodianum puto scripsisse. Alio-
qui dicitur etiam ἀναπι-
δῶν ἐφ' ἰππων, cum ab aliis, tum à Xenophonte.*

σόντος δὲ αὐτῷ, πηδῆσας ἰππεῶ ἐφυ-
γῆ ὁ Μαρτιάλιος. Γερμαῖοι δὲ ἰπ-
πεῖς, οἷς ὁ Ἀντωνῖνος ἔχαυρε, φρεροῖς
τε τῷ σώματος ἐχρῆτο, οὐ τσοῦτον ἀφε-
σῶτες ἐς ὅσον οἱ λοιποὶ, πρὸς τῶ τε ἰ-
δόντες τὸ γηγομέρον, διώξαντες τὸν
Μαρτιάλιον, κατηκόντισαν.

ὡς δὲ καὶ ὁ λοιπὸς στρατὸς εἶδε τὸ
παραχθέν, πάντες σιωβῆδρον καὶ
πρὸς ὁ Μακρίνος, ὀπισσας τῶ πλώ-
ματι, ὀλοφύρεται τε καὶ θρῶεῖν πρὸς-
εποιεῖτο. ὁ, τε στρατὸς πᾶς χαλεπῶς καὶ
δυσφόρως λιέσκε τὸ παραχθέν. συστρα-
πώτῳ γὰ καὶ κοινωνὸν τῷ βίου, ἀλλ'
οὐκ ἀρχοντα ὄνοντο ἀποβεβληκέναι.
καὶ οὐδεμίαν πῶ ὀπιπῆδρῶν ὑπὸ
πῆδρον ἐκ τῷ Μακρίνου, ὄνοντο δὲ τὸν Μαρτιάλιον οἰκείαν ἔχθραν ἀμύνα-

missis adductus, tum proprio odio ac vindictæ fraternæ studio incitatus, libenter omnia se facturum pollicetur, quum primū occasio euenisset. *Euenit autem haud multo post. quippe agens Carrhis (quæ est Mesopotamiæ vrbs) Antoninus, deæ Lunæ inuisit tēplum, quod in ea regione, distans aliquantum ab vrbe, præcipuo honore ab incolis colitur. Eὐ secum paucos equitum eduxit, relicto exercitu cætero, vt sacrificio facto in vrbem reuerteretur. Medio autem itinere, vno tantū famulo comitatus, ac reliquis ablistere iussis, recessit ad requisita naturæ. Quare auersis omnibus, & quamlongissimè recedentibus, honoris ac reuerentiæ causa, Martialis, qui omnes temporum captabat articulos, vt eum solum esse animaduertit, ceu nutu principis ad videndum aliquid, aut audiendum vocatus, accurrit illico, auersumque & subligacula sibi deducentem pugione traicit, quæ celatum manu attulerat: * & quum in ipsam iuncturam ferrum incidisset, lethali scilicet vulnere de improviso Antoninus minimè defensus occubuit. Quo facto, Martialis statim equum inscēdit, ac fuga euadere conatur: cæterū Germani equites, quibus & delectabatur Antoninus, & custodibus corporis vtebatur, propiores cæteris, primique facinus conspicati, Martialem consequuti missilibus confodiunt.

Euenit au. haud multo post initū hoc cōsiliū, vt Antoninus, qui Carrhis (quæ est Mes. vrbs) agebat, è regia prodire, & ad Lunæ templū, quam maximè veneratur indigenæ, proficisci vellet. Procul autem ab vrbe illud distabat, ita vt aliquid itineris cōficiendū esset. Cum paucis igitur equitibus (ne totū exercitum vexaret) iter faciebat, vt peracto sacr. in vrb. reuerteretur.

Quum autē lethale vulnus, vtpote in iūctura acceptum, fuisset, de improviso & remotis custodibus interfectus est Antoninus.

Quod vbi exercitus reliquus cognouit, omnes subito concurrerūt: primūque Macrinus supra cadauer conqueri ac delamentari per simulationē cæpit. Grauis ea res & molesta militibus quoque incidit, cōmilitonē conuictorēque aliquē amisisse, non principem, existimantibus. Neque de Macrino quippiam illis adhuc suboleuerat, putantibus Martialem proprias inimicitias persequu-

tum. Ita in sua quisque tabernacula discessere. At Macrinus, tradito igni corpusculo, reliquias intra urnā coniectas matri ad sepulturā remisit. ea tunc Antiochiæ morabatur. Moxque ob *similes* liberorum calamitates, incertum sponte an imperio alicuius, mortem sibi consciuit. Hunc finem habuerūt Antoninus & Iulia mater, quum quidem ad eum quem diximus modum vixissent, ac sexennium tantum ille sine parente germanoque suo imperauisset.

¶ Extincto Antonino, incerti ignarique quid agerēt milites, biduo sine imperatore fuerūt, quærentes inter se quem potissimum principem deligerēt. Siquidem aduentare magnis copiis Artabanus nuntiabatur, pœnas exacturus, & cæsis inter pacem ac libationes missurus inferias. Igitur principem deligunt, primò quidem Audentium, militarem scilicet virum, prefectumque nō improbum: (sed ille, senectutem excusans, abnuit imperium) dein verò Macrinum, suadentibus potissimum tribunis, quos etiam conscios insidiarum Antonini, ac Macrino participes consilii fuisse, post illius mortem suspicio extitit, quemadmodum in sequentibus dicemus.

Deuenit autē imperium ad Macrinum, nō tam quòd eum milites beneuolentia prosequerentur, eique fiderent, quàm necessitate, & quòd eo tempore id expediret. *uel*, quòd ex usu præsentis rerū statui illud esset. *Intellige autem illud, uidelicet eum eligi imperatorem.*

*Suscepit autem Macrinus imperium, non tam fide militū fretus quàm necessitate impulsus vsūque præsentis. His actis, iam scilicet Artabanus multis copiis ac viribus aderat, equitatum ingentem, & sagittariorum multitudinem adducens, præterea cataphractos camelis insidentes, qui prælongis contis præliarentur. Quo cognito, Macrinus, conuocato exercitu, ita loquutus perhibetur,

Dolere vos omnes principis huiuscemodi, vel (vt verius loquar) commilitonis interitu, minimè mirandum: sed calamitates casusque humanos modicè ferre, id verò est prudentium. Ceterum illius memoria

δα. καὶ οἱ μὲν, ἕκαστος εἰς τὰς σκηνὰς ἐπανῆσαν. ὁ δὲ Μακεῖνος, πρὶν παρὰ τοὺς τὸ σωματίον, πρὶν τε κόνιν καὶ ληνὸν ἐμβαλῶν, ἐπέμψεν τῆς μητρὸς αὐτῆς κατατάψαι, ἐν Ἀντιοχείᾳ διατριβέσθαι. ἐκείνη δὲ ὅτι τῆς τῶν παίδων ὁμοίαις συμφοραῖς εἴτε ἐκῆσα εἴτε κελυδοθεῖσα ἀπεκαρτέρησε. τοιοῦτό μιν δὴ τέλει ἐχρήσατο ὁ Ἀντωνίνος, καὶ ἡ μήτηρ Ἰουλίᾳ, βιώσαντες ὡς περὶ ἡμετέρας. πᾶς δὲ ὁ χρόνος ἐν ᾧ μόνος ἐβασίλευσεν αὐτὸν τὸ παῖδος καὶ τὸ ἀδελφοῦ, ἐν ἑξήτεσι σιωυτελέσθη.

¶ Τελειώθησαν δὲ τὰ Ἀντωνίνου, ἐν ἀφασίᾳ τε τῷ ὄσρατος καὶ ἀπορίᾳ τῷ παρακτίου. ἡμεῖς τε ἡμέρας δύο ἀβασίλευτοι, ἐζήτηον τε ὅν ὄπιπλεζόνται ἀρχόντα. καὶ γὰρ ἠγγέλλετο μετὰ πολλοῦ πλήθους καὶ δυνάμεως ὄπιπλων Ἀρτάβανος, δίκας ἀπαμύσσειν, ὑμωρήσειν τε τοῖς ἐν σπονδαῖς καὶ εἰρήνῃ ἀιηρημένοις. αἰρουῦνται δὲ βασιλέα, περὶ τὸν ἰδὸν, Ἀύδεντον, ὡς στρατιωτικόν τε καὶ ἐπαρχὸν οὐ φαῦλον γηρόμενον (ὁ δὲ γῆρας περιεχόμενος παρητήσατο) μετ' ἐκείνου δὲ, τὸν Μακεῖνον, πειθόντων αὐτοῖς χιλιάρχων, οἱ καὶ τῆς ὄπιβουλής τῆς Ἀντωνίνου σιωυμότης καὶ κοινωνοὶ τῆς Μακεῖνου γηγηθήσασιν ὑποπλήθησαν μετὰ τῷ ἐκείνου τελευτήσας, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ἐροῦμεν.

Παρέλαβε δὲ τῷ βασιλείᾳ Μακεῖνος, οὐχ οὕτως ἀνοία καὶ πίστις τῷ στρατιωτικῷ, ὡς ἀνάγκη, καὶ χρεία τῆς παρόντος καιροῦ. τοῦτων δὲ παρακτιῶν, ἐφίσαται ὁ Ἀρτάβανος μετὰ μεγίστου πλήθους καὶ δυνάμεως, ἵππων τε πολλῶν ἄρσεν καὶ τῶν ὄπιπλων μέγα ὑπλήθος, καταφράκτους τε ἀπὸ καμήλων ἐξώθεν μακροῖς δόρασιν. ὡς δὲ ἀπηνέλιθη περὶ τῶν, συγκαλέσας τοῖς στρατιώταις ὁ Μακεῖνος ἔλεξε τοιαύτην,

“ Ἀλλοῖν μὲν ὑμᾶς πάντας ὅτι τοῖς βασιλέως, ἢ (ἵνα ταλῆθῃ λέξιμι) στρατιώτου ἀποβολῆ, θαυμασὸν οὐδέν. φέρειν δὲ τὰς συμφοράς, ἕτα περὶ πῶντα μετεῖως ὑπομῆναι, ἀνθρώπων ἔργον σαφρονοσύνης. ἡ μὲν γὰρ ἐκείνου

Pol. legi' ὁμε-
τέρας: sed no-
stram lect. reti-
tinere malim.

μνήμη ἐν τε τοῖς ἡμετέροις σέρνοις ἡμετέροις σέρνοις vestris æternùm præcordiis in-
ἐγκείσεται, τοῖς τε εἰς ὑπερον ὄψαδα- fidebit, atque ad posteritatem
θήσεται, καὶ δόξαν αἰδίου φέρουσα, propagabitur, rerum fortiter
μεγάλων τε καὶ γυναιῶν ἔργον ὡν ac magnificè gestarum, præter-
ἔδρασε, φίλων τε καὶ ἀνοίας, κα- ea amoris benevolentiaque &
μάτων τε κοινωνίας τῆς πρὸς ὑμᾶς. communicatorum vobiscum
κὼ δὲ καμρός, ζιμήσαντας ὡς χεῖ πτώ- sempiternam. Nunc autem po-
μνήμῳ τῷ τετελευτηκότος, ἀφοστω- stulat tempus, *honore habito
σαμύοις τε τὰ πρὸς οὐκ εἶνον, ἔχουσα illius memoriæ, iustisque om-
ἣν ἐπειζόντων. ὁρᾶτε τὸν βάρβαρον nibus persolutis, occurrere im-
ἐφεισῶτα σὺ πάντῃ τῷ τῆς αἰατολήης minenti periculo. Videtis bar-
πλήθει, καὶ δοκοῦντα πρὸ φασιν ὄψα- barum instantem, cum totius
ρον ἔχιν ἔχθρας. ἡμεῖς γὰρ αὐτὴν oriētis multitudine, ac iustas (vt
περικαλεσάμεθα ὄψαρον δήσαν- videtur) belli causas præferen-
τες, καὶ ἐν εἰρήνῃ βαθεῖα πόλεμον ἡ- tem. siquidē nos illum priores
γίεσθαι. ἤρτηται δὲ κὼ πᾶσα ἡ Ῥω- laceffiuimus, violato fœdere,
μαίων ἀρχὴ τῆς ὑμετέρας ἀνδρείας τε, atque in altissima pace bellum
καὶ πίστεως. οὐ γὰρ πρὸ ὄρων γῆς οὐδέ- excitauimus. Nunc omne Ro-
ρείθρων ποταμῶν ἢ φιλονεικία, πρὸ τῶ- manum imperium in virtutem
παντὸς δὲ, πρὸς μέγαν βασιλέα, ὑπερ- vestram recumbit & fidē. Neq;
παίδων καὶ συγγενῶν, οἷς οὐκ εἶνος ἀ- enim de finibus imperii, aut de
δίκτος καὶ ὄψα τοῖς ὄρκοις οἶεται αἰ- fluminibus dimicatio nobis
ρηθῆσαι. τὰ τε οὐκ ὄπλα λαμβανόμεν, aduersus magnum regem, sed
καὶ τῆ σιωπῆς Ῥωμαίοις ἀκοσμία de omnibus fortunis est: quum
πασιώμεθα. ἐν γὰρ ταῖς ὄψατάξῃσι, τὸ scilicet liberos atque consan-
μὲν ἣν βαρβάρων ἀτακτὸν πλήθος εἶ- guineos suos vltū veniat, quos
περσκαίρωσ ὠλισμένον, αὐτὸ ἑαυτῶ- iniustè à nobis contraque fœ-
ἴστας χύοιτ' αἰ ἐναντίον τὸ δὲ ὑμέτε- dera occisos arbitratur. Igi-
ρον, ὄψακτὸν τε ὄν καὶ συγκεκροτημέ- tur arma capiamus, atque (vt
νον, μετὰ τε ἐμπειρίας μαχόμενον, ὑ- mos Romano est). ordines in
μῖν τε ἔσαι σωτήριον, καὶ κείνοις ὀλέ- prelio seruemus. quippe in acie
θριον. μετ' ἀγαθῆς οὐκ τῆς ἐλπίδος barbarorum incomposita mul-
ἀρρηνίζεσθε, ὡς Ῥωμαίοις πρέπει καὶ titudo ac tumultuaria, ipsa se
σιώητες. οὕτω γὰρ τοῖς τε βαρβάροις ἀ- fortasse impediēt: vester autem
πώσεσθε ὑμεῖς, καὶ δόξης κλέος ἀ- ordo atque consensus, pugnan-
εσόμενοι μέγα, Ῥωμαίοις τε καὶ πᾶσιν, δίque peritū, sicuti vobis salu-
αἰθρώπις δείξετε, πτώ τε πρὸ πρῶν- tem, ita hostibus perniciem at-
νίκην πιστώσεσθε, ὡς μὴ δόλω καὶ ἀ- tulerit. Quapropter sic velim
πάτη ὄψαρον δήσαντες ἠδικήσατε, Romanos decet, vtque hæte-
ἀλλὰ δι' ὀπλων νικήσαντες ἐκρα- nus consueftis. Ita enim & bar-
θήσατε. baros ipsos fuderitis, & glo-
riam insignem adepti, fidem
Romanis cæterisque omnibus
feceritis, non dolo aut fraude
vlla, sed virtute & armis su-
periores victoriam à vobis
partam.

vt quo debetis ho-
nore memoriā il-
lius prosequuti, &
vestro in iustis illi
persoluedis functi
officio, quæ instant
agatis. Locum autē
hic prima etiā pers.
habere potest, vt
quo debemus ho-
nore mem. &c. &
nostro in i. illi p. f.
o. quæ instant aga-
mus.

Τοιαῦτά ἔνα εἰπόντος αὐτοῦ, οἱ
σραβιῶται πτώ ἀτάκτῳ τῷ πρῶτα
πρὸ ὄρωντες, παρετάθηοντο, καὶ τῶς ὀ-
πλοῖς ἦσαν. ἅμα δὲ ἠλίω ἀίθρητι ἐ-
φαίη Ἄρτάβανος σὺ μέγιστῳ πλήθει
σρατῶ. ἀσπασάμενοι δὲ τὸν ἠλίον, ὡς
ἔτος αὐτοῖς, οἱ βάρβαροι, μεγίστη τε
κλαγγῇ βοήσαντες, ἐπέδραμον τοῖς

Quæ postquā loquutus est,
cognita necessitate, milites in
ordines se recepere, atque in
armis agitabant. Sole autem o-
riente conspiciunt Artabanum
maximas secum copias addu-
cētem. Vt autem solem barbari
de more propitiarunt, cōfestim
edito ingenti clamore concur-

atque equitibus & Mauris utrinque dispositis. Polit. ante ita ueritit quasi legerit aut legendum censuerit τῶν ἵππων τῶν Μαυροσίης, ἢ τῶν Μαυροσίους ἵππων.

runt in Romanos, iisque ad-
equitantes sagittas ingerunt. At
Romani, *decenti ordine & ma-
gna cum cautione* acie instru-
cta, * Maurorumque equitatu
per latera disposito, ac receptis
per interualla expeditis mili-
tibus, quibus facilis esset ex-
cursio, fortiter resistentes, im-
petum barbarorum sustinebāt:
qui scilicet & sagittarum mul-
titudine, & praelongis contis,
quibus cataphracti ex equis
aut camelis depugnabant, pes-
simè Romanos accipiebant.
Contra Romani, quoties pedē
conferebant, facilè scilicet ad-
uersarios superabant: postea
verò quàm ab equitatu & ca-
melitarum multitudine pre-
mebantur, fuga simulata tribu-
los aliàque machinamenta fer-
rea acuminata proiiciebant:
quæ sub arenis latentia, neque
cuiquam conspecta, perniciem
equitibus & camelorum infes-
soribus afferebant. quippe illis
calcatis, equi, potissimum verò
cameli (quoniam huic generi
mollissimæ sunt unguæ) succi-
duæ claudicabant, excussis ter-
go infessoribus. Cæterum bar-
bari illi, quandiu equis aut ca-
melis inuehūtur, acerrimè sci-
licet configunt: vbi autem vel
descendēre iam vel excidēre,
faciles sunt captu, * neque præ-
lium in manibus gerere audēt,
& si fugiendus aut insequendus
sit hostis, crura scilicet fluxa
veste præpediūtur. Vno igitur
alteroq; die à mane ad vesperā
pugnatum: nox prælium dire-
mit, reuersique sunt in castra
utrinque, quasi victores.

quippe qui neque
præli.

Tertia die in eandem plani-
tiē pugnaturi conuenere. Ten-
tante autem barbaro (utpote
qui numero præstabat) circū-
uenire Romanum, quasi que
indagine concludere: contra
non iam profundiore, sed in
frontem productam consti-
tuebant Romani aciem, ac se
circumueniri prohibebant. Tā-
ta autem virorum iumentorū-
que multitudo cecidit, ut
omnis compleretur campus,

Ῥωμαίοις ἔξθύοντες τε καὶ καθιπ-
πύοντες. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, ἀτάκτως τε
ἢ ἀσφαλῶς συστήσαντες τὰς φάλαγ-
γας, ἐκάτερω δὲν τε τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς
Μαυροσίους ὀρθοτάξαντες, τὰ τε κε-
νὰ πληρώσαντες τῆν κούφως καὶ ἀσα-
λῶς ἐκτρέχιν δυνάμεων, δεξάμενοι
τοῖς βαρβάρους, ἐμάχοντο. καὶ οἱ μὲν
βαρβάρους, τὰ πλεῖστα τῆν πόξων, ποῖς τε
ὀπιμήκισι δόρασι τῆν καταφρακτων,
ἀπὸ τε ἵππων & καμήλων πηρώσκον-
τες αὐτοῖς, μεγάλως αἰώθεν ἐβλα-
πτον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῆν μὲν συσάδον
μαχομένων, ῥαδίως ἐκράτουν ἐπεὶ ὅ
αὐτοῖς ἦτε ἵππος πολλὴ οὖσα & τὸ τῆν
καμήλων πλεῖθος ἐλυμαίνετο, πωρο-
ποιούμενοι ἀναχωρεῖν, πειβόλοισ τε &
πολλὰ ἄλλα τεχνάσματα σιδήρων οὐξυ-
τάτων ἔξοχὰς πρὸ κεῖμενα ἐρύπιπτον.
ὀρθοτάξαντες ὅ ἐν ταῖς ἰαμίμοις,
ἢ οὐ κατορώμενα ὑπὸ τῆν ἵππων ἢ
τῆν καμηλιτῆν, ὀλέθρια ἰὼ αὐτοῖς.
πατωῦτες γὰρ οἱ ἵπποι, αἴτε καμήλοι
μάλιστα, ἔχουσαι ἀπαλά τὰ πέλματα,
ὠκλαζον ἢ ἐχάλθον, τοῖς τε ὀπιβά-
ταις οἷς ἐφέρον ἀπεσεῖοντο. οἱ ὅ ἐπέκει-
να βαρβάρους ἐς ὅσον μὲν ἐποχοῦνται
ἵπποις ἢ καμήλοις, γρηναίως μάχον-
ται. ἰὼ δὲ ἀποβῶσιν αὐτῆν, ἢ κατενε-
χθῶσιν, ῥᾶστα ἀλίσκονται, μὴ φέροντες
τιὼ ἐκ συσάσεως μάχην. πωροῖς τε τὸ
φυγεῖν, ἢ διώξαι, (εἰ δέοι) ὑπὸ τῆς
πρὸ τοῖς σκέλεσιν ἐδῆτες χώνως
παρηωρημένης ἐμποδίζονται. πωροῖς
μὲν οὖν καὶ δευτέρως πάσης ἡμέρας
ἔξ ἐωθινοῦ εἰς ἐσπέραν ἐμάχοντο.
καὶ νύξ ἐπεληύσα διέλυσε τὰς μά-
χας, ἐκάτεροί τε ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἐ-
αυτῆν στρατόπεδα, νικᾶν ἀξιουῦτες.

Τῆν δὲ τρίτην ἡμέραν σιωπῆλθον εἰς
τὸ αὐτὸ πεδίον * μάχομενοι. ἐπειράντο
δὲ οἱ μὲν βαρβάρους, πολὺ π τὰ πλεῖστα
τύπων ἰσθῆτοντες, κυκλώσασθαι τοῖς
Ῥωμαίοις καὶ σαχλωεῦσαι. οἱ ὅ Ῥω-
μαῖοι οὐκ ἐπὶ τὰς φάλαγας ἐς βάθος
σιώσασαν, εἰς μῆκος δὲ ἐκίείνοντες,
αἰεὶ τὸ κυκλούμενον ἐνεπόδιζον. πλεῖθος
ὅ ποσούτων ἀνδρῶν τε καὶ κτήων ἐφα-
νέρθη, ὡς πᾶν πληρωθῆναι τὸ πεδίον.

Scribo μαχο-
μενοι.

μεγίστοις τε σωροῖς πτωμάτων εἰς ὕψος
 ἀρδύωαι, καὶ μάλιστα τῶν καμήλων
 ἐπ' ἀλλήλων πηλοῦσῶν. πρὸς τε οὖν
 τὸ διατρέχειν ἐνεποδίζοντο οἱ μαχό-
 μδροι· οὐκέτι δὲ οὐδὲ καθεώρων ἀλλή-
 λους, μεγάλου ὄντος τῆς χώματος ἐν
 μέσῳ, καὶ δυβάτου ὑπὸ τῶν σωματίων
 σεσωροδύμων· ὑφ' οὗ κωλύομδροι ποῖς
 ἄλλοις ἐπιέναι, ἕκαστοι ἐπανήλθον εἰς
 τὰ ἑαυτῶν στρατόπεδα.

Ὁ δὲ Μακρίνος, σιωεὶς ὅτι ἐκ ἄλλως
 Ἀρτάβανος ἐκθύμους τεμάχεται, καὶ
 προσμένει, ἀλλ' ἢ οἰόμδρος Ἀντωνίνου
 μάχεται, εἰωθότων αἰεὶ τῶν βαρβά-
 ρων ῥᾶσα ἀποκάμειν ἐθελουκακῆν τε,
 εἰ μή τι ἐν ταῖς περὶ ταῖς ὁρμαῖς κα-
 πορθώσοισι· τότε δὲ προσμενόντων, ὡς
 αὐτῶν τὴν μάχην ἀνανεώσαντο, μετὰ
 τὴν τῶν νεκρῶν ἀναίρεσιν τε καὶ κατὰ-
 φλεξίν, ἐκ οἰόμδρων τεθνηκέναι τὸν δὲ
 ἔχθεας αἴπον, πέμπει πρεσβείαν, ἐ-
 πισέλει τε τῶν Γερμανῶν, λέγων, τὸν
 μὲν περὶ τὰς σπονδὰς καὶ τοὺς ὅρκους ἀ-
 δικήσαντα βασιλέα τεθνηκέναι, δίκας
 τε ἀξίας ὧν ἔδρασε δέδωκέναι· Ῥω-
 μάοις δὲ, ὧν ὅστιν ἡ ἀρχὴ, ἑαυτῶν τε τὰ
 τῆς βασιλείας ἐγκυκλιέναι. μήτε δὲ
 ἀρέσκεσθαι τοῖς παραχθῆσιν, ἀιχμα-
 λώτοις τε τοῖς περὶ τὸν ἀποδουῶναι,
 χεῖματα τε ὅσα ἤρπαγι, ἀποπίσαι· φί-
 λω τε αὐτῶν ἐχθροὺς χεῖσθαι, καὶ τὴν εἰ-
 ρωλίω ὅρκους ἐ σπονδαῖς ἐβεβαιῶσαι.
 ὁ δὲ Ἀρτάβανος ταῦτά τε ἀναγοῖς, ἐ
 διδάχθεις ὑπὸ τῶν πρεσβέων περὶ τῶν
 Ἀντωνίνου ἀναίρεσεως, αὐτάρκη πι-
 μωρίαν τὸν πρὸς τὸν ἀποδουῶντα δέδω-
 κέναι νομίζων, ὅτι ἐστὶ θανάτου τῆς αὐ-
 τῶν τετραχυδρίου, ἀγαπῶν τε τοῖς ἀι-
 χμαλώτοις καὶ τὰ χεῖματα ἀναί-
 μοσπὶ ἀπολαβεῖν, ἀπεισάμδρος εἰρήνῳ
 πρὸς τὸν Μακρίνον, εἰς τὰ ἑαυτῶν ἐ-
 πανέρχεται. ὁ δὲ τὸν τε στρατὸν ἀπαλλά-
 ξας τῆς ἐν Μεσοποταμίᾳ διατειβῆς,
 εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἠπέιγτο.

maximique cadauerum acerui
 in altum attollerentur, præfer-
 tim verò camelorum, quæ aliæ
 super alias procubuerunt. *Er-
 go nec liber pugnantis cur-
 sus erat, nec inter se cernendi
 copia, velut ingenti quodam ac
 vix peruiso aggere cadauerum
 in medium extracto: quo scili-
 cet prohibente transitum ad
 reliquos, singuli se in sua castra
 receperunt.

At Macrinus, cognito non
 alia de causa tam acriter ac per-
 tinaciter pugnare Artabanum,
 nisi quia se pugnare cōtra An-
 toninum arbitrabatur: (solent
 enim barbari paulo negotio
 quasi fatiscere, velutique oneri
 cedere, si modò primis con-
 gressibus parum ex sententia
 res gesserint: tunc autem per-
 stabant, prælium integraturi
 quum primum cadauera sustu-
 lissent atque concremassent, i-
 gnari periisse qui has inimici-
 tias cōcitauerat) mittit Parthis
 legatos, cum literis, quæ decla-
 rant occidisse imperatorem,
 ac debitum supplicium luisset,
 qui fœdera & iusiurandum te-
 merauerat: sibi esse à Romanis,
 quorum ipsum tandem impe-
 rium sit, summam rerum tra-
 ditam. Non placere verò sibi
 quæ acta foret: itaque captiuos
 quicumque superessent, raptâ-
 que omnia redditurum: cupere
 se illum ex inimico amicum fa-
 cere, pacemque iureiurando ac
 libaminibus sancire. Quibus
 lectis Artabanus, edoctusque à
 legatis de Antonini cæde, satis
 dedisse supplicii violatorē fœ-
 deris arbitratus, contentusque
 reddi sibi citra vllum cruorem
 captiuos prædâque omnem,
 fœdus cum Macrino ferit, atq;
 in proprias sedes reuertitur.
 Sed & Romanus imperator,
 deducto ex Mesopotamia ex-
 ercitu, Antiochiam profectus
 est.

Hoc ergo iis qui
 pugnabant obsta-
 bat quominus dif-
 cursare possent.
 Sed nec alii alios
 cernebant, quum
 ingens in medio
 esset agger, & præ
 cadauerum multi-
 tudine vix peruisi:
 quo scilicet proh.

Αυτὴ ἐπαλλή-
 λων, αὐτὴ ἐπ'
 ἀλλήλας scri-
 bendum fuit.
 Vide annot.

Partic. τε ex-
 prungenda, aut
 in γε est mu-
 tanda.

Deesse videtur
 ἐλέαθ, quod
 iungatur cum
 hoc infin. ὅ
 precedētibus.

Verba hæc ἰσ-
 τῆσι θανάτου
 τῆ αὐτῶν τετρα-
 χυδρίου, val-
 de mihi suspi-
 cta sunt.

Scribo τὸν γε.

o. iij.

HERODIANI HISTORIAE DE IMPERIO POST MARCUM,

LIBER QUINTVS.

ΗΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ
ΜΑΡΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΙΣΤΟ-
ΡΙΑΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

DE Antonini imperio, cædēque, insidiis, ac successione item, superiore libro diximus. Cæterum Maerinus, ubi Antiochiam peruenit, literas senatui populoque Romano misit in hanc sententiam,

Quum satis ipsi cognitum habeatis quodnam fuerit meum iam inde à principio totius vitæ institutum, quamque ad benignitatem propensi mores, quæ mansuetudo in ea potestate explicata, quæ non multum abest à principatu (siquidem ipse quoque imperator fidei præfecti cohortis credit) superuacuum esse arbitror multis verbis uti apud vos. Nostis enim & ipsi, parum me lætum fuisse iis rebus quæ ab illo gerebantur, ac sæpe vestri causa periclitatum, dum ille nulli non calumniæ fidem habens, velut effrænus contra vos irrueret.

Itaque identidem mihi obtristare solitus, etiam publicè modestiam in me atque humanitatem *erga mihi subiectos* vituperabat, segnem & fluxis moribus vocitans. Quippe homo assentationibus gaudens, quicumque ipsum ad crudelitatem exacuebāt, rabiemque insitam quasi signo dato prouocabant, & calumniis iram excitabant, eos sibi denique beneuolos fidosque imprimis amicos arbitrabatur. Mihi autem iam inde à principio nihil lenitate antiquius modestiæque fuit. Igitur Parthicum bellum, longè maximum, & in quo omne Romanū imperium fluctuauerit, ita confecimus ut nec in acie fortiter dimicando hostibus cesserimus, & regem maximas

secum trahentem copias, isto fœdere ex inimico non facile exurgens amicū reddiderimus. Porro me principe, liberi incruentique

ΓΩΣ μὲν δὴ ὁ Ἀντωνίνος ἤρξεν τε καὶ ἐτελεύτησε, δεδήλωται ὃν τῶν περὶ τύπου συγγραμμάτων, ἢ τε περὶ τύπου ὀπισθοῦ καὶ ἀναδροχῆ. ἡρώδης δὲ ἐν τῇ ἀνποχείᾳ ὁ Μακεῖνος, ὅπως ἐλπει τῶν τε δήμῳ Ῥωμαίων καὶ τῇ συκλήτῳ, λέγειν τοιαύτα,

Ἐν εἰδῶσι μὲν ὑμῖν τὰ τε βίου μου πτωχῶς ἀρχῆς προαίρεσι, τὰ τε βίου μου πτωχῶς χηρῶτα ὀπισθοῦ, καὶ τὸ πτωχῶν τῆς διοικητικῆς προτέρου προαίρεως, ὃ πολὺ πᾶσι βίαια καὶ δυναμείως βασιλικῆς ἀποδείξεως, (ὅπου καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς πῶς ἐπάρχουσι τῶν στρατοπέδων πεπίστευται) ἀπειθῶν νομίζω μακροχρόνιον. ἴστε γὰρ με καὶ οἷς ἐκείνος ἐπρωτεύει ἐν ἀρεσκόμενον, καὶ προκινδυνώσαντα ὑμῶν, ἐν οἷς πολλάκις ταῖς τυχούσαις ἀναβολαῖς πιστεύων, ἀφειδῶς ὑμῖν προσεφέρετο. καὶ μὲν κακῶς ἠγέρθη, ἔδωκεν ἀποδοῦναι τὸ μίτηρόν μου καὶ πτωχῶς τοῖς ἀρχιερατοῖς φιλαδέφωπον ἀναβολῶν, καὶ ἀνασκώπιον εἰς Ῥαθυμίαν καὶ πρόπτον χωνόπια· κολακείας δὲ χαίρων, καὶ τοῖς εἰς ἀμύτητα παροξυνόντας, τῶν τε θυμῶν τὸ ἐνδοξίμον αὐτῶν δίδοντας, πτωχῶν τε ὀργῶν ἀναβολαῖς ἐγείροντας, ὅνοι καὶ πτωχοὶ ἐδοκίμαζε φίλοις. ἐμοὶ δὲ ἀρχῆς τὸ πτωχῶν καὶ μέγιστον πτωχοφιλῆς. τὸν γουὶν πτωχῶν Περσῶν πόλεμον, μέγιστον τε ὄντα ἔφ' ὃ πᾶσα Ῥωμαίων ἐσάλθεν ἀρχῆ, κατελεύσαντο καὶ ἐν οἷς ἀνδρείως ἀνασταξάμενοι, οὐδὲν ἔπιήθηκα, καὶ ἐν οἷς ἀπεισαντες μετὰ πολλῆς δυναμείως ἐλάσαντες μέγαν βασιλέα, πιστὸν φίλον αὐτῶν ἐχθροῦ δισμάχου ἐποίησαμεν. ἐμοὶ δὲ κρατιώτερος, ἐν ἀδείᾳ τε καὶ

quæque sim antea vsus clementia in ea administratione quæ non longè ab imperatoria potestate, & potentia abest (quum ipse quoque imperator fidei eorum qui exercituū sunt præfecti, sit cōmissus) superuacaneū arbitror multis verbis exponere. Nostis enim, me non solum haud æquo animo facta eius tulisse, sed etiam v. c. periclitatū esse, dū illenulli nō cal.

αἰαμιωπὶ πάντες βιώσονται· αἰετο-
 κρατία τε μάλλον ἢ βασιλεία νομι-
 ᾷσεται. μηδέ τις ἀπαξίτω, ἢ τύχης,
 πλάσμα νομίζετω, ὅπ δὴ ὄντα με ἐκ
 τῆς ἰππάδος τάξεως, ὅπτι τὸτο ἦχαχ.
 τί γὰρ ὄφελος ἀρχείας, εἰ μὴ χηρὸς καὶ
 φιλάνθρωπος σωοικεῖ ἔσται; τὰ μὲν
 γὰρ τῆς τύχης δῶρα καὶ ἀνάξιοις πε-
 ειπίπτει· ἢ δὲ τῆς ψυχῆς ἀρετὴ ἰδίαν
 ἐκείτω δόξαν παρέπιθησιν. ἀρχεία δὲ
 καὶ πλοῦτος καὶ ὅσα ποιαῦτα, μακα-
 εἴζεται μὲν, οὐκ ἐπαυνεῖται δὲ, ὡς παρ'
 ἄλλου δοθέντα· ὅπτι εἰκα δὲ καὶ χη-
 ρότης, ἅμα τῷ θαυμάζεσθαι, καὶ τῷ
 ἐπαίνων πλὴν ἀναφορὰν εἰς αὐτὸν ἔ-
 να ἔχῃ τὸν καπορθουῦτα. τί γὰρ ὑμᾶς
 ὠνήσεν ἡ Κορμύδου ἀρχεία, ἢ Ἀν-
 τώνιου ἢ πατρῴα διαδοχή; οἱ μὲν γὰρ
 ὡς τῷ ὄφλημα κληρονομίας εἰληφό-
 τες, ἀποχρῶνται τε καὶ ἐνυβερίζουσιν,
 ὡς ἀνῶθεν ἰδίῳ κτήματι· οἱ δὲ παρ'
 ὑμῶν λαβόντες, χείρως τε αἰδίου εἰ-
 σὶ χρεῶσαι, καὶ πειρῶνται ἀμείψασθαι
 τοῖς ἀεργαῖσις περιληφῶτα. καὶ τῷ
 μὲν ἀπατεδῶν βασιλέων τὸ ἀρχεῖς
 εἰς ὑποψίαν ἐπιπίπτει, καταφρονή-
 σαι τῷ ὑποκώων, ὡς πολὺ ἐλαπίόνων·
 οἱ δὲ ἐκ * μετείων ἀράξεων εἰς τὸτο
 ἐλθόντες, παρέποισιν αὐτὸ ὡς καμά-
 τω κληθέν· αἰδῶ τε καὶ ὑμῶν ἀπονέ-
 μουσιν ὡς εἰώθεσαν ποῖς ποτὲ κρείττο-
 σιν. ἐμοὶ δὲ σκοπὸς μηδὲν ὑποράτ-
 τειν ἀπὸ τῆς ὑμετέρας γνάμης· κοι-
 νωνοὶς τε καὶ συμβούλοις ἔχων τῆς τῷ
 ἀρχαγμάτων διοικήσεως. ὑμεῖς δὲ ἐν
 ἀδεία καὶ ἐλευθερίᾳ βιώσαθε, ἂν
 ἀφηρεῖσθε μὲν ὑπὸ τῷ ἀπατεδῶν
 βασιλέων, ἀποδοῦμαι δὲ ὑμῖν ἐπει-
 ρήσων, ἄρτερον μὲν Μάρκος, ὕστε-
 ρον δὲ Γερπίνος, ὅς ἰδιωτικῶν ἀπαρ-
 χαιῶν ὅπτι τὸτο ἐλθόντες. ἤρως γὰρ
 ἐνδοξὸν ἀρχὴν αὐτὸν ἀρχαρχεῖν, καὶ τῷ
 ὑστέρῳ ἤρως ἀμεινον, ἢ κλέος ἀρχε-
 νικὸν ἀρχαλαμβαίνοντα, ἔσπου φα-
 λότηι καταστώσῃ.

Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ποιαῦτης ὅπτι-
 σαλῆς, ἀφημεῖτε αὐτὸν ἢ σύγκλητος,
 καὶ τὰς σεβασμίους ὑμᾶς πάσας.

omnes agitabunt, magisque
 * optimatum conspiratio hæc
 erit quàm principatus. Neque
 tamen est quòd quisquam in-
 dignum imperio censeat, aut for-
 tunæ crimen putet esse, * quòd
 ex equestri ordine ad imperium
 peruenerim. Nam quò (obse-
 cro) nobilitas ipsa, nisi morum
 benignitas adsit & humanitas?
 Siquidem fortunæ munera, * e-
 tiam parum dignos exornant,
 animi virtus propriam cuique
 gloriam conciliat: & claritas
 quidem generis diuitiæque,
 atque id genus reliqua, * etsi
 beatorum propria putantur,
 minimè in ipsis, utpote ab aliis
 tradita, laudatur: lenitas autem
 ac benignitas, etsi ipsæ quoque
 admirationi sunt, attamen ha-
 bent quoque laudem accumu-
 lant. Quid enim vobis profuit
 Commodi nobilitas, aut An-
 tonini paterna successio? Scili-
 cet eiusmodi homines, quasi
 ipsis debitam hereditatem ade-
 rti, veluti proprio patrimonio
 per contumeliã abutuntur: qui
 autem à vobis imperium acce-
 perunt, velut in perpetuum
 obstricti etiam referre gratiã
 pro meritis enituntur. Ad hæc,
 * patricia principum nobilitas
 [sæpenumero] in superbiã ver-
 tit, despectis omnibus, velut
 multo inferioribus: at qui mo-
 destiæ experimento ad impe-
 rium asciscuntur, quasi partum
 labore tuentur [semper] veren-
 tisque & colunt quos consue-
 uerāt. Mihi sanè decretum est,
 nihil sine autoritate vestra ge-
 rere, ac vos participes consilia-
 riõsque habere Reip. gerendæ.
 Viuetisque pro arbitrio vestro
 in libertate illa quam vobis an-
 te hac à patriciis imperatoribus
 ereptam Marcus dein Pertin-
 naxque restituere conati sunt,
 * ambo ad imperium priuatis
 cunabulis innutriti. Quippe ge-
 neris initia clara posteris relin-
 quere ipsum præstat, quàm ac-
 cepta à maioribus, scædis mori-
 bus contaminare.

Hac lecta epistola, conclamatum à senatu vniuerso, nul-
 lique nõ honores augustorum.

optimatum guber-
 natio quàm impe-
 ratoria dominatio
 existimabitur.

quòd me, quum e-
 questris essem or-
 dinis, ad hoc im-
 perium adduxerit,

etiã indignis con-
 tingunt, an.

existimantur qui-
 dem homines bea-
 tos efficere, sed
 minimè laudantur,
 utpote quæ ab alio
 data fuerint: len-
 au. ac ben. simul
 admirationi sunt,
 & ad vniuscuius-
 que laudem qui se
 rectè gerit, refe-
 runtur. *Intellige au-
 tem, Qui se rectè in
 imperio gerit. Potest
 etiam reddi, Qui re-
 ctè imperium admi-
 nistrat. aut, Per
 quæ rectè se habent
 res imperij.*

patriciorum impe-
 ratorum nobilitas
 in superbiam exit,
 contemnendo sibi
 subiectos, tanquam
 multo inferiores:
 at verò qui ex me-
 diocribus admini-
 strationib⁹ ad im-
 perium euecti sunt,
 ei tuendo curã im-
 pedūt, utpote quod
 labore sit partum:
 honorẽque de-
 ferunt quem con-
 sueuerant iis qui
 aliquando potentio-
 res erant. Ego
 quidem certè, hoc,
 tanquam scopum,
 mihi proposui, ni-
 hil sine aut,

qui ex priuatis in-
 cunabulis ad im-
 perium peruene-
 runt.

Ad laudẽ v-
 niuscuiusque
 referuntur. vel,
 Laus earũ re-
 fertur ad vnũ-
 quenque &c.
 id est, pertine-
 re censetur ad
 vnũ. Ad verbũ
 laudum rela-
 tionem habent
 ad vnũ.

Polit. hæc ma-
 le interpr. non
 animaduertẽs
 ἀράξεων enim
 habere vsum
 quẽ paulo an-
 tẽ habuit
 ἀράξεως, &
 paulo post ha-
 bebūt ἀράξει.
 Intellige autẽ,
 ex mediocri-
 bus admini-
 strationibus
 (vt verti, ad
 verbum) qua-
 rum mediocris
 esset potentia.

Neque verò tantopere gaudebant omnes M. successione, quantopere exultabant festaque læticiam uniuersi agitabant eo quòd Antonino liberati essent.

Macrino decreti.*Neque verò tantopere lætus senatus Macrini successione fuit, quàm vulgò uniuersi gratulabantur extinctum Antoninũ. Nam vt quisque autoritate aliqua aut dignitate præcellerat, ita maximè imminentem suis ceruicibus depulisse gladium arbitrabatur. Delatores autem & serui omnes quicumque dominos detulerant, patibulo suffixi: totaque vrbs atque adeo Romanum imperiũ sceleratis hominibus perpurgatum, partim supplicio affectis, partim *exilio mulctatis. Quòd si qui tamen latuerunt, *metu quiescentium, [etiam ipsi] libertatis quandam imaginem præferebant, anno duntaxat vno quo Macrinus imperium obtinuit. *Quippe hoc tantum peccauit, quòd non exercitum illico dimisit, atque vnoquoque domum reuerti iussit, ipse Romam sui cupidam statim non petiit, vocante populo quotidie se, ac Macrinum vociferante: sed Antiochiæ morabatur, barbam nutriens & *incedens quàm solebat lætius, tardissimèque ac vix aduentibus se respondens, adeoque interdum submissa voce vt ne exaudiri quidem posset. Hæc enim demũ sibi de Marci moribus imitanda proposuerat, quum ad illius reliquam vitam nullo pacto aspiraret. Quippe deliciosius in dies agitans, histrionibusque & saltatoribus intentus, & gubernandi negligens, incedebat cum fibulis ac balteo auratis gemmatisque. Qui luxus minimè Romano gratus erat exercitui, certè quem barbaris putant fœminisque congruentiorem quàm principi. *Talia igitur intuentes, magnopere improbare omnes, vitamque planè hominis aspernari, molliorem quàm vt militari viro conueniret: simul comparare inuicem Antonini vitæ exemplum, solertis imprimis ac planè militaris viri, & Macrini luxuriæ. Præterea grauiter indignari quòd ipsi adhuc in tabernaculis agerent,

ψηφίζετα. οὐχ οὕτω δὲ βύφρανε πάντας ἢ Μακρίνου διαδοχῇ, ὡς ὑπερήδοντό τε καὶ παιδημαὶ ἐώρταζον ὅτι τῆ Ἀντωνίνου ἀπαλλαγῇ. ἕκασός τε ὤρετο μάλιστ' ἢ ἐν ἀξιώσει ζῆν ἢ παρᾶξαι καθεστώτων, ζήφος ἀποπειθεῖσθαι τοῖς αὐχέσιν ἐπαγορεύμενον. συκοφανταί τε ἢ δοῦλοι ὅσοι δεσποτάς κατήγελλον, ἀνεσκολοπίσθησαν. *πᾶσα ἢτε Ῥωμαίων πόλις καὶ σχεδὸν ἢ ὑπὸ Ῥωμαίοις οἰκουμένη καθαρᾶστα πονηρῶν ἀνθρώπων, τῶ μὲν, κολαθέντων, τῶ δὲ, ἄξωθέντων. εἰ δὲ ζῆνὲς καὶ ἐλάθον, δι' ἀλάβειαν ἢ συχαζόντων, ἐν ἀδείᾳ πολλῇ ἔεικόνι ἐλθουθερίας ἐβίωσαν ἐκείνου τῶ ἔτι, οὐ μόνου ὁ Μακεῖνος ἐβασίλευσε. τοσούτων δὲ ἠμάρτην, ὅσον μὴ διέλυσεν ἀδείας πατρατόπεδα, καὶ ἐκείσους εἰς τὰ ἐαυτῶν ἀπέπεμψεν, αὐτὸς τε εἰς τὴν Ῥώμην προήσθη ἢ πείχθη, τῶ δὲ δήμου ἐκείσους καλουῦντας μεγάλας βραβεῖς ἐν τῇ Ἀποχίᾳ διέπειθε, χυμὸν τε ἀσκαῶν, βαδίζοντες πλέον τῶ δέοντος ἢ ῥεμάτως βραδυτάτα τε καὶ μόλις τοῖς περὶ σὺσιν ἀποκρινόμενος, ὡς μηδὲ ἀκούεσθαι πολλάκις, διὰ τὸ καθυμνον τῆς φωνῆς. ἐζήλου ἢ ταῦτα ὡς δὴ Μάρκου ὅτι τιθεύματα, τὸν δὲ λοιπὸν βίον οὐκ ἐμμήσατο. ἐπεδίδου δὲ ἐκείσους εἰς τὸ ἀβροδίασιν, ὄρχισῶν τε δείας ἔπασις μούσης κινήσεως τε ἀρύθμου ὑπεκρίταις χαλάζων τῆς τε τῶν παρματῶν διοικήσεως ἀμελῶς ἔχων. περὶ τε πόρπαις καὶ ζωσθεῖ χυσαῶ πολλὰ καὶ λίθοις πμίσις πεποικιλμένοις κεκοσμημένος, τῆς τῆ αὐτῆς πολυτελείας ὡς τῶ Ῥωμαίων στρατιώταις οὐκ ἐπαγορεύει, βραβεία δὲ μάλλον καὶ θηλυτορεπιεῖ (ἔ) δοκούσης. ἀπὸ ὀρώντες οἱ στρατιῶται οὐ πάνυ π' ἀπιδέχοντο, ἀπὸ ῥεσκοντό τε αὐτῶ τῶ βίω ὡς ἀνεμύρω μάλλον ἢ κατ' ἀνδρα στρατιωτικόν. ὡς βραβείοντες δὲ τῶ μνήμῃ τῆ Ἀντωνίνου διαίτη, ὅτι στραφείση τε καὶ στρατιωτικῆ γυμνασθῆ, κατηνίσκον τῆς Μακεῖνος πολυτελείας. ἔπ τε ἠγαπάκλιον, αἰπὸ μὲν ὑπὸ σκίωαίς καὶ ἐν ἀλλοδαπῇ

Scribo πᾶσα τε ἢ Ῥωμ.

Male hæc interpret. Pol. non enim intell. Herod. eos qui latebent dula βείδαι τῶν ἠσυχαζόντας, sed eos ipsos fuisse qui ἠσυχαζον δι' ἀλάβειαν: neque de illis dicitea que sequuntur: uerū significare hoc uult, quū illi qui latebant, præ metu quiescerēt, interea populū Ro. in magna securitate & quadā libertatis imagine uixisse. Aptius autem dicitur fuisse, αὐτῶ δι' ἀλάβειαν ἠσυχαζόντων.

Ita dicit πάσις μούσης κινήσεως τε ἀρύθμου ὑποκριταίς, vt dixit pag. 94, ὑποκριταί πάσις μούσης καὶ ὄρχισίας.

Scribo ὅτι στραφείση, si quidem retineantur hi datini de quibus cōsule ant.

διαγνώμῃς

Vox Gr. sonat, extrusis.

Vide annotata eregione.

Sed hoc tantum pecc.

incedens magis læto quàm decebat gradu.

Talia igitur vid. milites non valde probabant: & vita etiā eius offendebatur, vt molliore quàm quæ milit.

Scriptū fuisse
 ruito, εν χλι-
 δῆ καὶ τρυφῇ
 διατρώμενον:
 αὐτὸς γὰρ χλι-
 δῆ καὶ τρυφῇ
 εν διατρώμενον,
 seu συνδια-
 τρώμενον. Illi
 tamen primæ
 lect. magis ac-
 quiesco.

διατρώμενοι, ἔδει ὅτε καὶ σπανίζον-
 τες τῶν ὀπτηθειῶν, εἰς τὰ ἑαυτῶν εν
 ἐπανιόντες, εἰρῶνης ἢ δοκούσης· ὀ-
 ρῶντες δὲ τὸν Μακρίνον * χλιδῆ καὶ
 τρυφῇ διατρώμενον, ἀφωιάζοντες ἢ
 δη πρὸς ἀλλήλους, αὐτὸν κακῶς ἢ
 γόργυον πρὸς φάσεώς τε ὀλίγης λαβέ-
 σαι δύναντο εἰς τὸ ἀποσκυβάσασθαι τὸ
 λυπιῶν.

¶ Εἰς τὸ δὲ ἄρα Μακρίνον, ἐν αὐτῷ
 μόνου τῆ βασιλείᾳ ἐν τρυφῇ ἴσαντα, ἄ-
 μα τὰ βίω καὶ πλὴν ἀρχῶν καταλῦ-
 σα, μικρὴν καὶ ἀπλήν πρὸς φασιν τοῖς
 σραπώταις εἰς ἀ ἐβούλοντο τῆς τυ-
 χῆς ἀφωιάσεως. Μαῖσα δὲ τῆς ὄνο-
 μα, τὸ γένος Φοίνιασα, ἀπὸ Ἐμέσου
 καλουμένης οὕτω πόλεως ἐν Φοινίκη.
 ἀδελφὴ δὲ ἐγγόνει Ἰουλίᾳς μὲν τῆς
 Σεβήριου γυναικὸς, Ἀντωνίνου δὲ μη-
 τρός. ὧσα πάντα οὐκ ἐν τῆς ἀδελφῆς
 βίον, ἐν τῆ βασιλείᾳ διέτριψεν αὐτῇ,
 χρόνου πολυετῆς, παρ' ὃν Σεβήριος τε
 καὶ Ἀντωνίνος ἐβασίλευσαν. πλὴν δὲ
 Μαῖσάν τῶν τῶν ὀ Μακρίνος, μετὰ
 πλὴν τῆς ἀδελφῆς τελευτήσας, Ἀντωνί-
 νου δὲ αἰαίρεσιν, πρὸς ἐλάξεν εἰς πλὴν
 πατρίδα ἐπανελθούσαν, ἐν τῆς οἰκείοις
 καταβιῶσαι, πάντα ἔχουσαν τὰ ἑαυ-
 τῆς. πλείων δὲ τῶν χρημάτων ἀνά-
 πλεως, ἄπε μακρῶν χρόνων βασιλικῇ
 ἐξουσίᾳ ἐν τετραμμένη. ἐπανελθούσα
 ἦ ἢ πρὸς ἐπιπέδον, διέτριβεν ἐν τοῖς ἑαυτῶ.
 ἦσαν δὲ αὐτῇ θυγατέρες δύο· Σοαμίς
 μὲν ἢ πρὸς ἐπιπέδον ἐκαλεῖτο, ἢ ἢ ἐπέρα,
 Μαρμαίᾳ. παῖδες δὲ ἦσαν, τῆ μὲν
 πρὸς ἐπιπέδον Βασιανὸς ὄνομα· τῆ δὲ
 νεωτέρα Ἀλεξιάδος. ὑπὸ δὲ ταῖς μη-
 τράσι καὶ τῆ μᾶμμη ἀνετρέφοντο· ὁ
 μὲν Βασιανός, πρὸς ἐπιπέδον πρὸς ἐπιπέδον
 ἀδελφὸς καὶ δεκά, ὁ δὲ Ἀλεξιάδος, δε-
 κάπου ἔτις ὀπτηθειῶν. ἰέρωντο δὲ
 αὐτοὶ θεῶν Ἡλίου. τῶν γὰρ οἱ ὀπτηθειῶν
 σέβουσι, τῆ Φοινίκου φωνῇ Ἐλαμα-
 γάβαλον καλοῦσιν. νεῶς δὲ αὐτῶν
 μέγιστος κατασκυβάσει αὐτῶν, χρυσῶν
 πολλῶν καὶ ἀργυρίων κεκοσμημένους,
 λίθων τε πολυτελείᾳ. θρησκύεται δὲ
 οὐ μόνον πρὸς τὸν ὀπτηθειῶν, ἀλλὰ
 καὶ πάντες οἱ γένηται σατραπαί τε καὶ βασιλεῖς ὀπτηθειῶν φιλοπῶν

procul à patria, ac nonnunquã
 rerum quoque necessariorum
 indigerent: neque domũ dimit-
 teretur, etiam pace facta: quum
 scilicet ille contra mollissimè
 ac deliciosissimè vitam coleret.
 Igitur, excussis velut habenis,
 quotidie in hominem cauilla-
 bantur, ac leuissimam quanque
 * occidēdi eius occasionem au-
 cupabantur.

¶ Sed ita scilicet fato datum
 fuerat, vt vno duntaxat anno
 princeps Macrinus in deliciis
 absumpto, simul cum vita im-
 perium amitteret, exiguam te-
 nuemque fortuna occasionem
 militibus ostentante ad ea quæ
 concupierant patranda. Mæsa
 erat quædam nomine, Phœni-
 fa mulier, ab Emesa vrbe Phœ-
 nicia, cui soror Iulia fuerat, Se-
 ueri coniunx, ac mater Anto-
 ninii. * Ea, viuēte sorore, multos
 annos in aula imperatoria vi-
 xerat, Seucro & Antonino prin-
 cipibus. Hanc igitur Mæsam,
 post sororis obitum atque An-
 tonini cædem, iusserat Macri-
 nus in patriam cum omnibus
 bonis reuerti, & domi sue reli-
 quum vite traducere. Abūdabat
 autem grandi pecunia, vt pote
 lōgissimo tempore inter prin-
 cipalem potentiam enutrita.
 Reuersa igitur anus, domi agi-
 tabat. Erant verò ei filia duæ,
 quarum natu maior, * Soanis,
 minor, Mammæa vocabatur.
 Illi filius Bassianus, huic Ale-
 xianus: ambòque sub matribus
 auiaque educabantur. Et qui-
 dē Bassianus annos natus erat
 circiter quatuordecim, Ale-
 xianus autem decimum iam
 annum attigerat. Sacerdotes
 ambo Solis, quem maximè in-
 digenæ colunt, Phœnicum lin-
 gua * Helæagabalum vocitâtes:
 templũque illi maximũ con-
 structum habent, auro argen-
 tũque plurimo, ac lapidum ele-
 ganti magnificentia exornatũ.
 Neque solum indigenæ deũ
 illũ venerantur, sed vicini quo-
 que satrapæ regesque barbari,

Mollis sonat Gre-
 ca, summouendi
 quod tædiũ affere-
 bat, vel, amoliendi.

Ea, toto vitæ foro-
 ris tēpore, multos
 videlicet annos,
 in aula imp.

Sic & alibi Soanis
 non Soænis, ab hoc
 interpr. vocatur.

Quædam huius in-
 terpretationis edi-
 tiones habent He-
 liogabalum: quæ
 magis etiã frequẽs
 apud alios est scri-
 ptura.

certatim quotannis splendida offerunt munera. Simulacrum verò nullum Græco aut Romano more manu factum ad eius dei similitudinem: sed lapis est maximus, ab imo rotundus, & sensim fastigiatus, prope modum ad coniformam figuram. Niger lapidi color, quem etiam iactant cælitus decidisse. Eminent in lapide quedam, formæque nonnullæ visuntur: ac Solis imaginem illam esse affirmant, minimè humano artificio fabricatam: * *si intuentes*. Huic igitur deo sacer erat Bassianus: (quippe natus maior, & ipse potissimum sacerdotio fungebatur) incedens barbarico cultu, tunicas indutus intextas auro, ac manuleatas, & ad pedes usque demissas, cruræque tota conuelans ab unguibus ad femora, vestibus similiter auro purpuræque variis: capite coronam gestans pretiosorum lapidum coloribus florentem. Præterea integer æui, cunctorumque eius ætatis adolescentium formosissimus. Quare congruentibus in unum forma corporis atque ætatis flore, simul habitu illo mollissimo, [facile] eum Dionysi pulcherrimis imaginibus * assimilabant.

aliquis assimilasset.

Hunc igitur sacra celebrantem, chorumque circa altaria barbarum in morem ad tibias fistulasque & omnifariam organa instaurantem, curiosius inspectabant cum mortales alii, tum imprimis Romani milites, vel quod genere imperatorio editum sciebant, vel quod formæ viribus omnium in se oculos conuertebat. quippe tum vicinus urbi illi exercitus erat, tuendæ Phœnicia præpositus, deductus inde mox, ut in sequentibus exponemus. Quum itaque quotidie religionis nomine milites ad templum itarent, libenter scilicet adolescentem intuebantur. Erant autem ex iis nonnulli Roma profugi, Mæsa familiares: quibus illa formam pueri admirantibus, (incertum, mentita an verum professa) filium utique esse ait Antonini, quanvis alterius putare

πέμποισι τῆ θεᾶς ἐκάστου ἐπιπέφυκτα πολυτελέων ἀναθήματα. ἀγάλμα μὲν οὐκ ὡς τῶν παρ' Ἑλλήσιν ἢ Ῥωμαίοις, οὐδὲν ἔσκε χροποίητον, θεοῦ φέρον εἰκόνα· λίθος δὲ πρὸς ὄψιν μέγιστος, κατώθεν περιφερής, λήξον εἰς ὀξύτητα. κρονοφίδες αὐτῷ σχῆμα, μέλαινα τε ἡ χροιά. διοπτῆ τε αὐτὸν εἶσι σιμυολογοῦσιν, ἔξοχάς τε ἕναι βραχίας καὶ τύποι δεικνύουσιν· εἰκόνα τ' Ἡλίου ἀιέργαστον εἶσι δέλοισιν, οὕτω βλέποντες. τούτῳ δὲ τῆ θεᾶς ὁ Βασιανὸς ἱερωμένος, (ἅτε γὰρ παρ' ἐσθυτέρῳ ἐκείνῳ ἐκτελείετο ἡ θρησκεία) παρῆει τε σχήματι βαρβαρῶν, χιτῶνας χρυσοῦφεις καὶ ἀλουργίς χιτῶνας καὶ ποδήρεις ἀιέζωσμένους, τὰ τε σκέλη σκέπων πάντα ἀπ' ὀνύχων ἐς μηροῦς, ἐσθῆσιν ὁμοίως χρυσοῦ καὶ πορφύρα πεποικιλμέναις· τῷ τε κεφαλῷ ἐκόσμη σέφανος λίθων πολυτελέων χροιά διλωθισμένος. τῷ δὲ πρὸς ἡλικίαν ἀκμαῖος, καὶ τῷ ὄψιν ἦν καὶ αὐτὸν ἀραρότατος μετράκιων πάντων. εἰς τὸ αὐτὸ δὲ σιωπόντων, κάλλους σώματος, ἡλικίας ἀκμῆς, ἀβροῦ σχήματος, ἀπέεικασεν αἴ τις τὸ μετράκιον Διονύσου καλῶς εἰκόσιν.

Ἱεροῦργεῖντα δὲ τῶν, ὡς τε τοῖς βωμοῖς χορδύοντα νόμῳ βαρβαρῶν, ὑπὸ τε αὐλοῖς καὶ σύριξι παντιδαπῶν τε ὀργαίων ἦχῳ, παρ' ἐκέρχρον ἐπέβλεπον οἷτε ἄλλοι ἀνδραποῖ καὶ μάλιστ' οἱ στραπῶται, εἰδότες χυλοῖς ὄντα βασιλικῶν, καὶ τῆς ὥρας αὐτῶν πάντων τῶν ὄψιν εἰς ἐαυτῶν ὀπισθροφουσης. ἐγὰρ τὴν ἰατρὴν τῆ πόλει ἐκείνη τότε μέγιστον στρατιπέδον, ὅτ' Ὀϊνίκης παρ' ἡσπίσιν ὑπερον δὲ μετρώχθη, ὡς ὅν τοῖς ἐξῆς ἐροῦμεν. φησὶ τῶν οὐκ οἱ στρατιῶται ἐκάστοτε εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὸν νεῶν ἰόντες θρησκείας δὴ χρῆν, τὸ μετράκιον ἡδέως ἔβλεπον. ἦσαν δὲ ἕναι καὶ παρ' αὐτῶν καὶ παρ' ἐσθυτέρῳ, οἰκίοι τε τῆς Μαισῆς· παρ' οὐκ ἐκείνη θάυμαζοντες τὴν παῖδα, (εἴτε πλασαμένη, εἴτε καὶ ἀληθεύουσα) ἔξείπεν ὅτι ἄρα Αἰτωγίνου υἱὸς ὄντι τῆ φύσιν· τῆ δὲ ὑ-

Omittit Polit. verbabatur, οὕτω βλέποντες, id est ita intuentes. vel ita cernentes. q. d. ita suis ipsorum oculis persuadentes.

πολήψι, ἄλλου δοκοῖν. ὅπιφοιτῆσαι γὰρ αὐτὸν ταῖς θυρατρῆσιν αὐτῆς νέαις τε οὔσαις καὶ ὠραίαις, κατ' ὃν καμρὸν ἐν τοῖς βασιλείοις σὺ τῆ ἀδελφῆ διέτριβεν. ὁ δὲ ἑκεῖνοι ἀκούσαντες, τοῖς συσραπώταις κατ' ὀλίγον ἀπαγγέλλοντες, διαβόητον ἐποίησαν πρὸ φήμι, ὡς εἰς πᾶν χαρήσασθαι τὸ στραπωπικόν. τῆ δὲ Μακρῆ ἐλέγετο στρατοῦ (εἰ) χημάτων ἑκεῖν ἰὼ δὲ ἐπίμορος πάντα πρὸς αὐτῶν τοῖς στραπώταις, εἰ πρὸ βασιλείαν τῆ γῆς ἀνακλώσασθαι. ὡς δὲ σὺ δὲ γεντο, νύκτωρ εἰ κατέλθοιεν, λαθόντες ἀνοίξουσιν τὰς πύλας, καὶ δέξασθαι πᾶν τὸ γένος ἔνδον, βασιλέα τε ἔχον ἄποδείξουσιν Ἀντωνίνου. ἐπέδωκεν ἑαυτὴν ἢ πρὸς βύτις, ἐλομένη πάντα κίνδυνον ἀναρρίψαι μάλλον ἢ ἰδιωτεύειν ἔδωκεν ἀπερρίψασθαι. νύκτωρ τε λάθρα τῆς πόλεως ἔπεδωκεν αὐτῶν ταῖς θυρατρῆσιν, ἔτις ἐγένοντο. καταγυρνόντων τε αὐτοῖς τῶν πρὸς φυγόντων στραπωπῶν, γυμνοὶ πρὸς τὰ τείχη τῶν στρατοπέδου, ῥᾶσα ἔπεδέχθησαν. ἄδειως τε τὸν πᾶν δα πᾶν τὸ στρατοπέδον Ἀντωνίνου πρὸς ἡρόδω, πρὸς τε πρὸ φύρα χαλαμύδι πρὸς βαλόντες εἶχον ἔνδον. πάντα δὲ τὰ ὅπιπῆδρα ἔτι πᾶν δας καὶ μυαῖκας, ὅσα τε εἶχον ἐν κώμας ἢ ἀγροῖς τοῖς πλησίον, εἰσκομίσαντες, τὰς τε πύλας ἀποκλείσαντες, παρεσκύαζον ἑαυτοῖς ὡς εἰ δεοὶ ὑπομνοῦντες πολιορκίαν.

¶ ὡς δὲ ταῦτα ἀπηγγέλη τῷ Μακρίνῳ ἐν Ἀνποχείᾳ διατρίβοντι, ἤτε φήμη διέδραμεν αὐτῶν τὰ λοιπὰ στρατοπέδα ὅπι τε Ἀντωνίνου ἕως εὐρέθη, καὶ ὅτε ἡ Ἰουλίαν ἀδελφὴν χημάτα διδώσι, πάντα τὰ λεγόμενα καὶ ἐνδεχόμενα καὶ ἀληθῆ πιστεύσαντες (εἰ), τὰς ψυχὰς ἐξεπίοιωτο. ἐνῆγε δὲ αὐτοῖς καὶ ἀπέπειθεν εἰς πρὸς χημάτων κεινοπομίαν τὸ, τε Μακρίνου μῖσος, καὶ τὸ Ἀντωνίνου τῆς μνήμης πάθος. καὶ πρὸς γὰρ ἀπάντων, ἢ τῶν χημάτων ἐλπίς, ὡς πολλοὶ καὶ ἀπμολοῦντας φοιτᾶν πρὸς τὸν νέον Ἀντωνίνον. ὁ δὲ Μακρίνος, καταφρονῶν τῶν πρὸς χημάτων ὡς παιδαριώδεις, χρώμενος τε τῆ σιωπῆ

tur. quippe cū suis nātibus, adolescentulis adhuc & formosis, rem habuisse, quo tempore ipsa in palatio simul cum sorore agitabat. Ea res audita ab illis, ac sensim communicata reliquis commilitonibus, per vniuersum denique exercitum vulgata est. Porro etiam aceruos habere nummorum *Maesa* dicebatur, facileque omnes militibus elargitura, si modò imperium suæ soboli restitueretur. Pollicētibus autem se eam cum suis, si noctu clanculum in castra venisset, patentibus portis excepturos, atque Antonini filium imperatorem declaraturos, * nihil scilicet recusauit anus, decreta periculum quoduis adire quàm vitam colere priuatam atque abiectam. Quapropter noctu clanculum vrbe egressa cum liberis nepotibusque suis, deducente ipsos profugorum militum agmine, facile in castra admittitur: ibique puerum confestim milites vniuersi Antoninum appellatū, atque iudutum purpura, custodiebāt. Tum comteatu omni, simul cum suis natis & coniugibus, cæterisque adeo rebus importatis quas in vicis agrisque propinquis habebant, ita se intus comparabant vt etiam, si opus foret, [castrorum] obsidionem exciperent.

¶ Quæ vbi nūtiata Macrino sunt, Antiochiæ moranti, dedito per cæteros exercitus rumore, repertum Antonini filium, pecunias militibus elargiri Iuliæ sororē: quum omnia quæcunque dicerentur, aut esse vllomodo poterant, pro veris acciperentur, * pendebant animis omnes: atque eos ad res nouas moliendas, cum proprium Macrini odium, tum Antonini memoriæ quædam quasi commiseratio subigebat: sed imprimis pecuniarum spes, vt multi iam ex iis ad nouum Antoninum transfugerent. At Macrinus rem totam, quasi puerilem, contemnens, consuetamque

p. ij.

se se potestati illorum permisit. Breuius, & ad verbū se ipsam illis tradidit. Alioqui & se totam illis tradidit, possit interpret. ex Cic.

obstupescere erant omnes, vel, attoniti erant.

Αὐτὸ πάντα αὐτὸ πρὸς αὐτὸ πάντα πρὸς αὐτὸν *Herodiani scriptis* p. 115.

Scribo τῆ τε πρὸ φύρα χαλαμύδι πρὸς βαλόντες.

Ita uenit Politi, quasi scriptū esset πάντα τὰ λεγόμενα, ἢ ἐνδεχόμενα, ἀληθῆ πῆ. De nostra autē lectiōnis interpretatiōne uide annot.

vn̄ è ducibus exercitus mittit.

obtinens animi alacritatem, domi ipse sedens, *vnum è suis ducibus mittit, traditis copiis, quãtã ad rebelles *facillimè* expugnandos viderentur suffecturã. Ut autem eò peruenit Iulianus (id enim nomen præfecto fuit) ac iã mœnibus succedebat, statim inclusi milites puerum exercitui infesto de turribus pinnisq̄ue ostentare: vociferari, Antonini filium: sacculos quoque nummorum plenos, *magnam* escã scilicet proditionis, attollere. At illi, credito Antonini esse filium & (quoniam sic videre volebant) facie quoque & lineamentis quam simillimum existimantes, caput amputant Iuliano, mittuntque ad Macrinum. Ipsi, referatis portis, vniuersi in castra accipiuntur. Ita scilicet aduictã copix, non modò ad excipendam obsidionem, sed ad conferendam quoque manum dimicandũque instructa acie, satis futurã: *transfugarum etiam magna vi paulatim quotidie se aggregante.

Quinetiam transfugarum numerus subinde, licet paulatim, accedens, copias augebat.

Quibus aud. Macr. omni quem habebat exercitu collecto, proficiscebatur tãquam oppugnaturus (uel, obfessurus) eos qui ad illum defecerant.

sed egredi cum omni alacritate audentibus, & obuiã Macr.

Quibus auditis Macrinus cum omni exercitu ad castra illa oppugnanda cõtendit. Antoninus autem, militibus oppugnationem haud expectantibus, *sed cõgredi audentibus, *Obuiam Macrino ad dimicandum instructa acie, prodire, copias omnes educit. Concurrerunt autem inter se exercitus vterque in Phœnicię Syriãque finibus, acrius dimicante Antonini milite, conscientia, metũque pœnã, si victus foret: cõtã autem Macrini exercitu languidius remissiũsque prælium capessente, multisque subinde ad Antoninum transfugientibus. Quo animaduerso, Macrinus, metu ne planè omnibus exutus copiis, captiuus ageretur, nihil non passurus contumeliã, stante adhuc acie chlamydem sibi cæterũque imperatorium detrahit ornatum: paucisq̄ue è fidissimis *commi-*

Gr. vox sonat tenturionum.

περδύμια, αὐτὸς μὲν οἴκοι μένει, πέμπει δὲ ἓνα τῶν ἀρχόντων τῷ στρατοπέδου, δυνάμιν δοῦν ὅσῳ ἄετο ῥᾶστα ἐκπορδήσεν τοῖς ἀφεσῶτας. ὡς δὲ ἦλθεν Ἰουλιανὸς (τὸ το γὰρ ἰὼ ὄνομα τῶν ἐπαρχῶν) ἔπερσέβαλε τοῖς τεύχεσιν, ἔνδοθεν οἱ στραπῶται ἀειλθόντες ὅτι τε τοῖς πύργοις καὶ ταῖς ἐπαλξεῖς, τὸν τε παῖδα τῶν ἔξωθεν πολιορκουῶν στρατῶν ἐδείκνυσαν, Ἀντωνίνου υἱὸν ἀφημοῦντες βαλαίπᾳ τῶν χημάτων (μέγα δέλεαρ περδύσιας) αὐτοῖς ἐδείκνυσαν. οἱ δὲ, πισυσαυτες Ἀντωνίνου τε ἔπεικνον, καὶ ὁμοίᾳ τὸν γὰρ, (βλέπειν γὰρ οὕτως ἦθελον) τῷ μὲν Ἰουλιανοῦ τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνουσι, καὶ πέμπουσι τῶν Μακείνῳ αὐτοῖς δὲ πάντες, αἰοιχθιστῶν αὐτοῖς τῶν πυλῶν, εἰς τὸ στρατόπεδον ἐδέχθησαν. οὕτως ἡ δυνάμις ἀυξήθησα, οὐ μόνον ἰὼ πρὸς τὸ ἀπομάχεσθαι πολιορκίᾳ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ συσάδην καὶ ἔξ ἀνησάσεως ἀγρονίζεσθαι ἀξιόχρεως. ἔπει τε καὶ τῶν αὐτομόλων τὸ πλῆθος ἐκάστοτε, εἰ καὶ κατ' ὀλίγοις προσῆν, ἡ δυνάμις ἠύξησεν.

Ο δὲ Μακεῖνος, ὡς ταῦτα ἐπισηθάνετο, ἀδρόισας πάντα ὃν εἶχε στρατὸν, ἐπήει ὡς δὴ πολιορκήσων τοῖς ἐκείνῳ περσέχωρηκότας. ο δὲ Ἀντωνίνος, ἐκ ἀνδροόντων τῶν σὺν αὐτῷ στραπῶτῶν πολιορκηθῆναι, τὰ ῥήσασάντων δὲ μετὰ πάσης περδύμιας ἔξελθῆν τε καὶ ὑπαντῶμενοι τῶν Μακείνῳ ἐκ περδύμιας ἀγρονίζεσθαι, ἔξ ἀγῆ τῶν αὐτῶν δυνάμιν. συμμίζαντα δὲ ἀληλοῖς τὰ στρατόπεδα Φοινίκης τε καὶ Συρίας ἐν μεσοείοις, οἱ μὲν ὑπὸ τῷ Ἀντωνίνῳ, περδύμως ἠγρονίζοντο, δεδιότες, εἰ ἠπὴθῆεν, τῶν ἐφ' οἷς ἐδρασαν ἡμφείαν ἀναδέξασθαι. οἱ δὲ σὺν τῶν Μακείνῳ, ῥαθυμότερον περσέφροντο τῶν ἔργῳ, ἀποδιδράσκοντες καὶ μελιότες πρὸς τὸν Ἀντωνίνον. ἄωρ ὀράν ὁ Μακεῖνος, φοβηθεῖς τε μὴ πάντας γυμνωθεῖς τῆς δυνάμειος, ἀιχμάλωτος τε ληφθεῖς, ἀιχίως ὑβείδειν, ἔπει τῆς μάχης σωεσῶσης, ἐσπί-

Credibile est Hero. scripsisse, χημάτων πλήρη, vel rotine μετά. Facile n. h. a. r. o. x. mas à simili voce μέγα, proxime sequēte, absorberi potuit.

Malim ἀπῆει

Mendum huic loco nullū subest: sed συμμίζαντα τὰ στρατόπεδα dici, ut προσμμιζάντων ἢ στραπέδων.

εως ἡδὴ προσούσης, ἀπὸ ῥίψας τὸ χλαμύδιον, ἔπει γῆμα βασιλικὸν περὶ κειτο, λαθῶν, ἀποδιδράσκει σὺν ὀλίγοις ἐκατοντάρχαις, οἷς πισοτάταις.

ἔπειτ' ὁ γυμνασιάρχης, ὡς μὴ
 γινώσκουσιν ἑορτὰς τε ὁδοπορικὴν λα-
 βῶν, καὶ πλὴν κεφαλῶν αἰετῶν,
 νύκτωρ τε καὶ μὲν ἡμέραν ὁδοπορεῖ,
 φθάνων πλὴν φήμι τῆς ἐαυτοῦ τύχης·
 ἢ τε ἑκατοντάρχων μεγάλη σπουδὴ ἢ
 τὰ ὀχήματα ἐπειγόντων, ὡς αἰετῶν
 Μακρίνου ἐπιβασιλεύοντες ὅτι ἕνα
 σπουδαῖα πεμφθέντων.

Ὁ μὲν οὖν ἐφυγῆν, ὡς εἴρηται. ὁ δὲ
 στρατὸς ἐκατέρωθεν ἐμάχοντο, ὑπὲρ τοῦ
 Μακρίνου, οἱ σωμαπφύλακες καὶ δο-
 ρυφόροι, (οἷς δὴ παρατωμαίους κα-
 λοῦσιν) οἱ γυμνασιάρχης αἰδεσθήκεσαν πάντι
 τῶν ἄλλων στρατῶν, ἅτε ὄντες μέγιστοί τε
 καὶ ὀπίλεκτοι τοῦ ὅτι λοιπὸν πάντων πλη-
 θος ὑπὲρ τοῦ Ἀντωνίου ἠγωνίζοντο. ὡς
 ὅτι πολὺ τὸν Μακρίνον οὐκ ἐβλε-
 πον οἱ ὑπὲρ αὐτῶν μάχουχοι, οὐδέ τὰ
 τῆς βασιλείας σύμβολα, δηπόρου ὅτι
 πῶποτε ἄρα εἴη, πότερον ἐν τῶν πλήθους
 τῶν κειμένων, ἢ σποδρὰς ὄχλους, ἠγνόου-
 τε πῶς χηρῶνται τῶν πραγμάτων. οὔτε
 γὰρ μάχεσθαι ἠθέλοντο ὑπὲρ τοῦ μὴ πα-
 ρόντος, ὡς ἔδουσαν ὅτι αὐτοῖς ἐκδοῦναι
 καὶ ὡς τῶν ἀρχαίων ἠδουσαν.

Ὡς ὅτι τῶν αὐτομόλων ἐπύθετο
 Ἀντωνίνος πλὴν τοῦ Μακρίνου φύγῃ,
 πέμψας κήρυκας, διδάσκει αὐτοῖς ὅτι
 ματῶν ὑπὲρ ἀνείδρου καὶ φυγάδος
 μάχονται ἄδρα ἢ ἀμνηστῶν ἐνόρ-
 κος ὑπὸ χεῖρας, καλεῖ τε καὶ αὐτοῖς δο-
 ρυφορήσοντας. οἱ μὲν οὖν, πειθέντες,
 πρὸς χάρησαν. ὁ δὲ Ἀντωνίνος πέμπει
 τοῖς διώξοντας τὸν Μακρίνον πολὺ
 πρὸς χερηκότητα. ἐν Καλχηδόνι γαυ-
 τῆς Βιθυνίας κατελήφθη, νοσῶν χυλο-
 πώματα, ὑπὲρ τῆς σιωχῆς ὁδοπο-
 ρίας σιωπῆται μμένος. ἔνθα αὐτὸν δι-
 ρόντες ἐν πνι κρυπτόμενον πρὸς αἰετῶν οἱ
 διώκοντες, πλὴν κεφαλῶν ἀπέτεμον. ἐ-
 λέγετο ὅτι ἀπέδεν εἰς τὴν Γαλιαν, γαρ-
 ρῶν τῆς τοῦ δήμου πρὸς αὐτὸν σπουδῆς.
 παραμύθητον δὲ αὐτὸν εἰς τὴν Εὐρώπην
 διὰ τὴν σπουδῆς τῆς Γροπονίδος πορθμοῦ,
 ἢ δὴ τε πλὴν Βυζαντίου πρὸς πελάζοντα,
 φασὶν ἀπὸ πνοίας χηρῶν, ἐπανάγον-
 τες αὐτὸν ἐν πνι εἰς τὴν πρὸς ἑλάν.
 angusto Propōtidōs freto, iāmque Byzantio appropinquante, vento
 adverso usum perhibent, [quasi] flatu ipso ad supplicium retrudente.

litionum comitatus, clam fugā
 occupat: detonsaque barba, ne
 agnosceretur, sumpto etiam iti-
 nerario vestimento, capitēque
 semper conuelato, noctē diēm-
 que accelerabat, famā quoque
 suae fortunae praeveniēs. quippe
 ingenti studio * commilitones
 vehicula urgebant, quasi, Ma-
 crino adhuc rerum potente,
 magnis de rebus mitterentur.

Gr. vox sonat cen-
 turiones.

Ille igitur fuga evaserat,
 quemadmodum diximus. In-
 terea autem milites utrinque
 pugnabant: atque à Macrino
 quidem, corporis custodes ac
 stipitatores (quos praetorianos
 vocant) fortiter stantes, reliquū
 omnem exercitum soli sustine-
 bant, videlicet proceri homi-
 nes atque ex omni numero de-
 lecti: caetera omnis multitudo
 pro Antonino praeliabatur. Sed
 ubi diu neque Macrinum iam
 ipsum neque imperij signa cō-
 spiciebant qui pro illo certamē
 subierant, ignari ubinam foret,
 iaceret inter mortuorum multi-
 tudinē, an aufugisset, haud satis
 constitutum habentes quod si-
 bi capiendum consilium foret,
 neq; periclitari diutius pro eo
 decreuerant qui iam nusquam
 compareret, & se permittere
 hostiū potestati, quasi dediti-
 tios captivōsque, verebantur.

Ut autem à captivis audiuit
 Antoninus aufugisse è praelio
 Macrinū, mittit statim nuntios
 qui doceāt frustra illos pro ho-
 mine pauidissimo ac fugitivo
 decertare: veniamque & obli-
 vionem omnium iureiurando
 pollicetur, stipitatoresque iā tum
 sibi illos adseiscit. Igitur omnes
 re credita cesserūt. At verò An-
 toninus mittit illico qui Ma-
 crinū consequantur, quum iam
 plurimum viae praecipisset. In-
 uētus autem est in Chalcedone
 Bithyniae vrbe, grauissimē egro-
 tās, ac perpetuo itinere attritus:
 latitans in suburbano quodam,
 ubi illi caput ab iis qui eum per-
 sequebantur abscissum. Diceba-
 tur autem Romam properare,
 fretus popularibus studiis: sed
 transgredientem in Europam,
 angusto Propōtidōs freto, iāmque Byzantio appropinquante, vento
 adverso usum perhibent, [quasi] flatu ipso ad supplicium retrudente.

Muto, ut
 alibi, partic.
 in dñ.

Scribo παρα-
 δουά τε αὐ-
 τούς

Hoc tantulū igitur abfuit; Macr. quin se persequentes emaderet.

*Tantum igitur abfuit Macrinus quominus persequutores effugerit, finem vitæ fortitus fœdissimum, qui Romā reuerti post voluerit, quod statim à principio facere oportuerat. Offendit autem cōsilio pariter atque fortuna. Ita scilicet occisus est Macrinus, cū filio Diadumeno, quem iam Cæsarem fecerat.

¶Postea verò quàm exercitus vniuersus Antoninum, ad quem transferat, imperatorem cōsalutauit, atque ille summam rerum suscepit, rebus iam in Oriente, vt quæque maximè urgebant, ordinatis, ab auia scilicet atque amicis qui cum eo versabantur, (nam ipse, adolescens admodum ac rerum literarumque erat imperitus) haud diu moratus, *profectionem edicit: festināte imprimis Mæsa ad Romanam aulam, cui tam diu insueuisset.

Sed vt senatui populōq; Romano res innotuit, omnes eum nuntium grauitè accepere: sed parendum necessitati fuit, electo à militibus principe. Cæterum incusantes Macrini negligens ingenium fluxosque mores, neminem vtique alium, sed ipsum sibi fuisse mali causam dictitabant.

At verò Antoninus è Syria profectus, Nicomediæ hyemauit, ita postulante anni tēpore. Statim igitur debacchari supra modū cœpit, cultumque patrii numinis, cui dicatus fuerat, celebrare superuacuis saltationibus, vestitum vsurpās luxuriosum, purpura intextum atque auro, monilibusque & armillis redimitus: coronas etiam sustinens ad tiaræ modum auro lapillisq; pretiosis insignitas. Forma habitus inter Phœnissam stolam sacram, ac mollem Medorum amictum. nam Romanam vestem, aut Græcanicam, planè aspernabatur, è lana (vt ipse aiebat) hoc est è re vilissima, confectam. *Neque nisi sericas telas dignabatur, procedens identidem ad tibus & tympana, velut orgia numinis concelebraret. Hæc cernens Mæsa, ac

ad profectionem se comparabat.

Næque alia quàm Syrorum texta illi placebāt: atque ad tibiarum sonum & tympanorū in publicū prodibat, orgia numinis celebrans scilicet. Vtov autem voce scilicet, non παρελκόντως, (vt Polit. sape) sed ad exprimēdā Græcam δὴ δειν, quæ i-sonicè hoc dici offēdit.

ὄργη τοσούτων ἰδὺ δὴ Μακεῖνος οὐκ ἐξέφυγε τοῖς διώζοντάς· τέλει τε ἐχρήσατο αἰγρῶ, ὑπερον θελήσας εἰς τὴν Ρώμην ἀνελθῆν, δέον ὄν ἀρχῇ τῶτο ποιῆσαι· ὁμοῦ δὲ ἐπλάσσε καὶ γνῶμη ἐτύχη· τέλει μὲν δὴ τοῖς τῶ ο Μακεῖνος ἐχρήσατο, σιωπῶναιρεθέντος αὐτῷ καὶ τῶ παιδὸς ὄν ἰὺ ποιήσας Καίσορα, Διαδουμνιανὸν καλούμενον.

Scribo διώζοντας.

¶Ἐπεὶ δὲ ὁ, τε στρατὸς παῖς μετελθὼν πρὸς τὸν Ἀντωνῖνον, προσεῖπε βασιλέα, τὰ τε τῆς ἀρχῆς ἵπεδὲξάσθαι, διοικηθέντων αὐτῷ καὶ πῶ ἀνατολιῶ τῶν ἐπειζόντων ὑπὸ τε τῆς μάμμης καὶ τῶ σιωνόντων φίλων, (αὐτὸς γὰρ ἰὺ νέος τε πῶ ηλικίαν, παραμάτων τε καὶ παιδείας ἀπειρος) οὐ πολλοῦ χρόνου διατείψας, εἶχε πρὸ ἐξοδὸν, απευδούσης μάλιστα τῆς Μαισῆς εἰς τὰ σιωνήθη αὐτῇ βασιλεία Ρώμης.

For. ante ὑπεδέξατο deest ἐκείνος.

Ὡς δὲ τῆ τε συγκλήτῳ καὶ τῶ Ρωμαίων δήμῳ τὰ παραθέντα ἐδηλώθη, δις φόρως μὲν πάντες ἤκουσαν, ὑπήκουον δὲ ἀνάγκῃ, τῆ στρατῶ τα ἡρημίου. κατεγύγισκόν τε τῶ Μακεῖνου ῥαθυμίαν τε καὶ ἔσπων χαυνότητα· ἀπίον τε οὐκ ἄλλον ἀλλ' ἡ αὐτὸν εἰ αὐτῶ γένη ἡοδαί ἔλεγον.

Ὁ δὲ Ἀντωνῖνος ἀπάρας τῆς Συρίας, ἐλθὼν τε εἰς πῶ Νικομήδειαν, ἐχίμαζε, τῆς ὥρας τῆ ἐπις οὕτως ἀπαιτύσης. Ἄθως τε ἔξεβακχέετο, πῶ τε ἱερωσιῶν τῶ ὀπιχωρίου θεοῦ, ἡ ἐντέδραπτο, πρὸ ἐργότερον ὀξώρχητο· χήμασὶ τε ἐδῆτος πολυτελεσάτης χρώμενος, δῆ τε πορφύρας χρυσοῦ ὑφάσμασι, πρὸ ἐδραίοις τε καὶ ψαλλίοις κοσμούμενος· εἰς εἶδος δὲ ἰάρας· σέφαση ὀπτικέμενος χρυσοῦ καὶ λίθοις ποικίλοις ἰμίσι. ἰὺ τε αὐτῶ τὸ χήμα μεταξὺ Φοινίωσης ἱεραῖς σολῆς καὶ χλιδῆς Μηδικῆς. *Ρωμαϊκῆς δὲ ἡ Ἑλλητικῆς πᾶσαν ἐδῆτα ἐμισάπτετο, ἐλείου φάσκων εἰργάσθαι, πρὸ γήματος ἄτελοδς. τοῖς δὲ Σύρων ὑφάσμασι μόνοις ἡρέσκετο. πρὸ θῆι τε ὑπὸ αὐλοῖς καὶ τυμπάνοις, τῶ θεῶ δῆθεν ὀργαζών. ἡ δὲ Μαισά ταῦτα ὀρῶσα, ἡ δὲ Μαισά ταῦτα ὀρῶσα, ac

Suspicor Herod. scripsisse σεφάσω ὀπτικέμενος χρυσοῦ καὶ λίθοις ποικίλω πμίσι. aut certe, καὶ λίθοις ποικίλοις πμίαν. Scribendū ῥητο Ρωμαϊκῆν ἢ Ἑλλητικῶ πᾶσαν ἐδ. Alioquin suspicandū esset deesse aliquem genitiuum nominis substantiuū ante πᾶσαν.

πάνυ ἤγαλλε· πείθειν τε λιπαροῦσα
ἐπειροῦτο μεταμφιέσασθαι πλὴν Ῥω-
μαίων σολῶν, μέλλοντά τε εἰς πλὴν πό-
λιν ἀφίξεσθαι, καὶ εἰς πλὴν σύγκλητον
εἰσελθούσθαι· μὴ ἀποδαπὸν ἢ παντά-
πασι βάρβαρον πὶ γῆμα ὄφθην, ἀδύς
λυπήσῃ τοῖς ἰδόντας, αἰδέσθαι τε ὄντας, καὶ
οἰομένους τὰ τοιαῦτα καλωπίσματα
οὐκ αἰδέσθαι ἀλλὰ θηλείαις παρέπειν.

Ὁ δὲ, καταφρονήσας τῷ ὑπὸ τῆς
προεβύπτος λεχθέντων, μηδὲ ἄλλω
ἑνὶ παιδείας, (οὐδὲ γὰρ προσέειπε εἰ
μὴ τοῖς ὁμοιοῦσιν τε ἐκ κατακασαί-
τῃ τῷ ἀμφοτέρωθεν) βουλομένης ἐν
ἐστὶ γῆμα τῆς τῆς γῆματος ὄψως
πλὴν τε σύγκλητον καὶ τὸν δῆμον Ῥω-
μαίων, ἀπόντος τε αὐτῆς πείθειν δο-
θῆναι πῶς φέροιτο πλὴν ὄψιν τῆς γῆ-
ματος, εἰκόνα μεγίστην γράψαι παν-
τὸς ἐαυτῆ, οἷος προσίων τε καὶ ἱερουρ-
γῶν ἐφαίνετο, ὡς γὰρ τῆς τε ἐν τῇ γῆμα-
φῆ τὸν τύπον τῆς ὀπίσθεντος θεοῦ, ὃ
δὲ καλλιεργῶν ἐγγράφῃ· πέμψας τε
εἰς πλὴν Ῥώμην, ἐκέλευσεν ἐν τῇ με-
σαπτάτῳ τῆς συγκλήτου τόπῳ ὑψηλο-
τάτῳ τε πλὴν εἰκόνα ἀνατεθῆναι ὑπὸ
κεφαλῆς τῆς ἀγάλματος τῆς Νίκης· ὡς
σωσίοντες εἰς τὸ βουλευτήριον, λιβα-
νωτὸν τε θυμῶσιν ἕκαστος, καὶ οἴνου
ἀπένδωσι. πρὸς ἑτάλλε τε πάντας τοὺς
Ῥωμαίων ἀρχοντας, καὶ εἴδινες δι-
μοσίας θυσίας ὀπιτελοῦσι, πρὸ τῆς
ἄλλων θεῶν οὐδὲ καλοῦσιν ἱερουρ-
γῶν, ὀνομάζειν τὸν νέον θεὸν Ἐ-
λαιαγάβαλον. ὡς δὲ εἰς πλὴν Ῥώμην
ἀφίκετο τῆς προεβύπτος γῆμασι, οὐ-
δὲν ὡς γὰρ εἶδον οἱ Ῥωμαῖοι, τῆ
γῆμαφῆ ὀνειδισμένοι. δοῖς δὲ τὰς σωτή-
ρας τῆς δῆμῳ νομας ὀπιτῆ τῆς βασι-
λείας διαδοχῆ, φιλοτίμοις τε καὶ πο-
λυτελεῖς ὀπιτελέσας παντοδαπῆς
θεῶν, νεῶν τε μέγιστον καὶ κάλλιστον κα-
τασκυδάσας τῆς θεῶν, βωμοῖς τε πλεί-
στοις πρὸ τῶν νεῶν ἰδρύσας, ἕκαστον
προσίων ἕωθεν, ἐκατόμβας τῆς ταύρων καὶ
προβάτων πολὺ πλῆθος κατέσφαθῆ·
τοῖς τε βωμοῖς ἐπέθῃ, παντοδαπῆς
ἀρώμασι σαρβύων· οἶνον τε τῆς παλαιο-
τάτου καὶ κάλλιστου πολλοὺς ἀμφορέας τῆς

ferens iniquo animo, supplex
illi persuadere conabatur ut
Romanum assumeret cultum,
eo quo utebatur relicto: ne urbē
mox curiamque ingrediens,
peregrino illa barbaricōque
habitu* spectatium oculos per-
fringeret, insolentes eiusce-
modi munditiarum, ac repu-
tantes mulierculis quā viris
congruentiores.

*Sed ille verbis aniculę con-
temptis, nec cuiquam præterea
credendum putans, (quippe
neminem circa se nisi moribus
consimilem suisque obsecun-
dantem vitiis habebat) quum
retinendum sibi quemcunque
illum cultū animo obstinasset,
decreuit absens periculum fa-
cere, quōnam animo senatus
populūque Romanus latu-
rent. Quare imaginem pro-
priam maximis liniamentis,
qua ipse obire sacerdotis mu-
nia videbatur, simulque figurā
numinis cuius sacerdotium ge-
rebat, depictam in tabula præ-
misit Romam, iussis qui eam
ferrent, in media curia loco e-
dito supra Victorię caput col-
locare: ut quum senatus habe-
retur, thura unusquisque ado-
leret merumque libaret. Edixit
item ut omnes Romani magi-
stratus, quique publicē sacra
facerent, ante alios deos quorū
meminisse inter sacrificandum
solent, nouum illum deum He-
læagabalū nuncuparent. Qua-
propter ut in urbem peruenit,
nihil scilicet nouum Romani
viderunt, insueti iam picturæ.
Diuiso igitur congrario in pe-
pulum (ut mos est imperium
suscipientibus) spectacula om-
nifariam edebat magnificentis-
sima: templumque item maxi-
mum pulcherrimumque deo
erexit, plurimāsque circa tem-
plum constituit aras, ad quas
quotidie manē taurorum he-
catombas & ouium magnam
multitudinē* immolabat. Coa-
ceruatisque supra aras omne
genus odoribus, etiā veterrimi
cuiusque optimique vini plu-
rimas amphoras ante aras pro-

spect. oculos statim
tum offenderet.

At is quum ea quæ
anus dixerat esset
aspernatus, neque
alii cuiquam aurē
pr. buisset (neque
enim admittebat
nisi moribus iisdē
præditos, & qui i-
pſius vitiis assen-
tarentur) volens
populū Rom. spe-
ctaculo cultus il-
lius assuescere, ac
se absente periculū
fieri quōnā animo
illud ferrent, picta
fuit totius imagine
maxima, qualis
conspiciebatur &
quum in publi-
cum prodibat &
quum sacerdotio
fungebatur, ac re-
præsentata etiam
figura dei cui sa-
cerdotis munus in
illa tabula obibat:
Romā misit, ius-
sitque ut in media
cur. loco altissimo,
supra caput statua
Victorię colloca-
retur.

immolabat, atque
aris imponebat, a-
romatis omne ge-
nus cumulās: quin-
etiam veterri-

Muto in προ-
ϊών. (quo uti-
tur cum alibi,
τῆ paulo post,
προϊών ἕωθεν)
Occurrit autē
error idē ὅτι α-
libi.

Scribo καλλιερ-
γῶν.

Polit. legit. ἱε-
ρουργῶντες.

Scribo καὶ παύ-
τοδαπῆς

fundebat, sic ut riui passim vini sanguinisque promiscue defluerent. Chorósque circum aras agitabat, nullis nō organis consonantibus, ynáque mulieribus Phœnissis cursitantibus in orbem, cymbaláque inter manus habētibus aut tympana: omni circumstāte senatu atque equestri ordine, ad theatri formam. Exta porrò victimarum atque aromata intra lances aureas, capitibus imposita gestabant non quidem famuli aliqui aut humiles personæ, sed præfecti exercitibus, & quicūque maximas dignitates obtinebāt: induiti tunicas talares ac manuleatas, *Phœnicum more*, ynáque in medio purpuram ferentes: sed & lineis calceamentis utebantur, quemadmodum vates in eis regionibus consueverunt. Porrò ingentem se honorem tribuere putabat quibus eiusmodi sacrificia participaret.

Sed quavis instaurare choros & sacra facere perpetuo videretur, plurimos tamen ex illustribus viris atque opulētis interfecit: delatos sibi quod parum læti illiusmodi vita, etiā in ipsum quandoque cauillaretur. Duxit præterea vxorē, illustrissimam Romanam fœminam: quam etiam augustam appellauit, eūque ea tamen paulo post diuortium fecit, ademptisque honoribus priuatā colere vitam iussit. *Post illam verò captum se amore simulās, (vt aliquid virile saltem facere videretur) Vestalem sacerdotē, quam *sacræ* leges castam esse & virginem perpetuò volunt, abreptam è templo pro vxore habuit. Ita mœstum tanto flagitio ac piaculo senatum per epistolam consolatus, humanū esse id peccatū, captum se illius *puelle* amore: ceterum sacerdoti cōgruere sacerdotis nuptias, ob idque etiam augustiores futuras. Sed eam quoque paulo post dimisit: tertia vxore ducta, quæ referre suum genus ad Commodum dicebatur.

Neque verò humana tantum

βωμῶν προσχέων, ὡς ρεῖθρα φέρεται οἴνου τε καὶ αἵματος μεμιγμένου. ὡς τε τοὺς βωμοὺς ἐχόρδουεν, ὑπὸ πάντων δαπύς ἤχους ἐργαίων· χεῖρά τε ὀπίχαιρα ἐχόρδουεν αὐτὰ, ὡς εὐκρίοντα τοῖς βωμοῖς, κώμω δὲ ἢ τύμπανα μετὰ χεῖρας φέροντα. ὡς εὐκρίοντα ἢ συγκλητὸς καὶ τὸ ἱππικὸν τάγμα ἐν θεάτρῳ θέματα. τὰ δὲ σπυρίδια τῶν ἱερουργηθέντων, τὰ τε δράματα, ἐν χευστοῖς σκεδύεον ὑπὸ κεφαλῆς οὐκ οἰκείται δὴ γυνεὲς ἢ ἀτελεῖς ἀνδρωποῦ ἔφερον, ἀλλ' οἱ τ' ἐπαρχοὶ τῶν στρατοπέδων, καὶ οἱ ἄλλοι τῶν μεγίστων ἀρχαίων· ἀνεξωσμένοι, οἱ μὲν χιτῶνας ποδήρεις καὶ χεῖδωτοῖς, νόμῳ Φοινίκων, ἐν μέσῳ φέροντες μίαν πορφύραν ὑποδήμασι τε λίνου πεποιημένοι ἐχέωντο, ὡς ὅτε οἱ κατ' ἐκείνα τὰ χεῖρα προσφητεύοντες. ἐδόκει δὲ γυνὴν μεγίστην νέμειν οἷς ἐκοινωνεῖ τῆς ἱερουργίας.

Ἰλιώ, καίτοι χόρδουεν αἰεὶ καὶ ἱερουργεῖν δοκῶν, πλείους ἀπέκτεινε τῶν ἐνδόξων τε καὶ πλοισίων, δολοφρονήσας αὐτῷ ὡς ἀπαρεσκοιδόμοις, καὶ σκώπιοντας αὐτῷ τὸ βίον. ἠγάγετο δὲ γυναικᾶ, τῆς ἀφ' ἡμετέρας τῆν Ρωμαίων, τὴν Σεβαστὴν ἀναχόρδουσαν, μετ' ὀλίγον χρόνον ἀπεπέμφασθε, ἰδιωτεύειν κελεύσας, καὶ τῶν γυνῶν παρελόμοις· μετ' ἐκείνῳ δὲ προσποιησάμοις ἔραν (ἵνα δὴ καὶ τῶν ἀνδρῶν ἀπάειν δοκοῖη) παρθέτου τῆς Ρωμαίων Ἑσίας ἱερομόνης, ἀγιδύειν τε πρὸς τῶν ἱερῶν νόμων κελεύδοις, καὶ μέχρι τέλους τῆς βίου παρθενδέσσει, ἀπαπάσας αὐτῷ τῆς Ἑσίας καὶ τῆς ἱεροῦ παρθενῶνος, γυναικᾶ ἔθετο ὀπίσειλας τῆ συγκλητῶ, καὶ ὡς ἀμνηστῆρος ἀσέβημα τε καὶ ἀμάρτημα τῆλικούτων, φήσας ἀνδρωπινόνη πεπονθέναι πάθος· ἔραπ γὰρ τῆς κόρης ἐαλωκεναί. ἀρμόζοντά τε καὶ σεβάσμιον εἶναι γάμον ἱερέως τε καὶ ἱερείας. πλὴν καὶ ταύτῳ οὐ μετ' οὐ πολὺ ἀπεπέμφασθε. ταύτῳ δὲ πάλιν ἠγάγετο, ἀναφέρουσαι τὸ γένος εἰς Κόμμοδον.

Ἐπαίξε δὲ γάμοις οὐ μόνον ἀνδρωπείοις,

Ha dua uocula oi mō non habent sibi respondentes oi dē: neque agnoscuntur a polit.

Scribo τῆ Ρωμαίων Ἑσίας.

Post illam verò, quum simulasset amore se teneri (vt ea etiam quæ sunt virorū facere videretur) virginis quæ Romanæ Vestæ in sacerdotale munus addicta erat, & quā sacræ leges castitatē colere, atque ad finem vique vitæ manere virginē iubent: abreptam è Vestæ tēplo & sacro virginum domicilio, in vxorem accepit: scripsitque ad senatum, vt tantum flagitium piaculumque excusatione molliret, id sibi accidisse quod aliis hominibus solet. illius enim puellæ amore captū se fuisse. cat.

πείους, ἀλλὰ καὶ τῷ θεῷ ὡς ἱεράτευε
 ζωαῖκα ἐζήτει· καὶ τῆς τε Πηνελόπιδος
 τὸ ἄγαλμα, ὃ κρυπτόν ἐσθ' ἔδειξε· σέ-
 βουσι Ρωμαῖοι, εἰς τὸν ἑαυτὲ θεῶν
 μόνον μετήγαγε· καὶ μὴ κινήθην ἕξ οὐρανῶν
 ἢ λείπειν ἀπὸ Ἰλίου (εἰ μὴ ὅτε ποιεῖ κα-
 τεφλέθη ὁ νεὸς) ἐκίνησεν οὗτος, καὶ
 πρὸς γάμον δὴ εἰς πύλας αὐτοῦ
 ἀλλὰ τῷ θεῷ ἀνήγαγε. φήσασιν ὅτι ἀπαρέ-
 σκευασθαι αὐτῶν, ὡς πάντα ἐν ὄπλοις ἐ-
 πολεμικῇ θεῷ, τῆς Οὐρανίας τὸ ἄγαλ-
 μα μετεπέμψατο· ἀεδόντων αὐτὸ ὑπερ-
 φυῶς Κερκυραίων τε καὶ τῶν καὶ πύ-
 λω ἀνθρώπων. φασὶ δὲ αὐτὸ Δι-
 δὼν τῆς Φοίνισσας ἰδρύσασθαι, ὅτε δὴ πύ-
 λω ἀρχαίαν Κερκυραίων πόλιν ἐκπέσει, ἑρ-
 σάν κατατεμῶσάν. Λίβυες μὲν οὖν αὐ-
 τῷ Οὐρανίαν καλοῦσι· Φοίνικες δὲ
 Ἀστροάρχην ὀνομάζουσι, σελιώων τῆς
 θέλοντες. ἀρμόζειν τῶν λέγων ὁ Ἀν-
 τωνίνος γάμον ἡλίου καὶ σελιώων, τὸ τε
 ἄγαλμα μετεπέμψατο, καὶ πάντα τὸν
 ἐκείθεν χρυσόν· χρῆματα τε πάντῃ
 σα πύλῳ εἰς πύλας δὴ ὅππῃ δουῶσαι
 ἐκέλευσε. κομιθέν τε τὸ ἄγαλμα συ-
 νόκησε δὴ τῷ θεῷ, κελύσας πάντας
 τοὺς καὶ Ρώμῳ καὶ Ἰταλίᾳ ἀνθρώπους
 εὐορτάζειν, παντοδαπαῖς τε ἀφροσύ-
 ναις καὶ ἀωχίαις χρῆσθαι δημοσίᾳ τε
 καὶ ἰδίᾳ, ὡς δὴ γαμοῦ τῶν θεῶν. κα-
 τεσκόβασε δὲ ἐν τῷ πύλῳ νεῶν
 μέγιστον τε καὶ πολυτελέστατον· εἰς ὃν ἐ-
 κάστου ἔπεισεν κατῆγε τὸν θεόν, ἀκμαῖζον-
 τος δέροις. πανηγύρεις τε παντοδαπὰς
 σιωεκρόται, ἵπποδρομοὺς τε κατα-
 σκόβασας καὶ θεῶν, δὴ τε λυσιχίας
 καὶ πάντων θεαμάτων καὶ ἀκουσμάτων
 πλείστων ἀωχούμενον τῆς δῆμιον καὶ παν-
 τυχίζοντα ἀφραίνειν ὡς τὸν τε θεόν
 αὐτὸν ὅππῃ σῆσας ἀρματι χρυσῶν τε καὶ
 λίθων ὑμνωδῶν τε πεποικιλμένον, κα-
 τῆγε ἀπὸ τῆς πόλεως ὅππῃ τὸ πύλῳ
 σφόν. τὸ δὲ ἄρμα ἦγε ἕξ ἀπὸ λυσιχίας, ἵπ-
 πων λυσιχίων μέγιστων τε καὶ ἀπὸ λυσιχίας,
 χρυσῶν πολλῶν καὶ φαλαρόντων περικίλοις
 κακοσμημένων. τὰς τε λυσιχίας κατέειχεν,
 οὐδέπω ὅτι τὸ ἄρμα τὸ ἀνθρώπου ἐπέ-
 σαιεν, αὐτῶν ὅτι πύλῳ κινεῖτο, ὡς λυσι-
 χιῶν δὴ τῷ θεῷ. ὁ δὲ Ἀντωνίνος ἔδει

matrimonia ludebat, sed etiam
 deo suo quarebat vxorem. Ita-
 que Palladis simulacrum, quod
 occultum Romani neminique
 videndum colūt, in cubiculum
 suum transtulit: immotumque
 ad eam diem, ex quo Ilio au-
 ctū fuerat, (præterquam quum
 templum conflagrauit, ipse e-
 mouit sedibus: eamque deam
 sui dei coniugem in aulam im-
 peratoriā adduxit. Dein cordi
 esse negans deo belligeram vx-
 xorem atque armatā, simula-
 crū Vranix iussit afferri: quod
 scilicet Carthaginensibus om-
 nique Africæ incredibilem in
 modum venerabile, positum
 fuisse à Phœnissa Didone credi-
 tur, quo tempore antiquam
 Carthaginem dissecto corio æ-
 dificauit. Hanc Afri Vraniam
 vocāt, Phœnices Astroarchen,
 Lunam esse affirmantes. Con-
 gruere igitur aiebat Antoninus
 matrimonium Solis & Lunæ.
 Itaque & simulacrum afferri
 iussit, & aurū quicquid in tem-
 plo erat, pecuniāque quam-
 plurimam deo suo dotis nomi-
 ne dari præcepit. Quod vbi al-
 latum est, ac prope Helæagaba-
 lum constitutum, iussit vrbe
 tota Italiāque festos dies cele-
 brésque & lætitiæ plenos, pu-
 blicè priuatimque, quasi diis
 nubentibus, agitari. Fecit & in
 suburbano templum maximū
 ac magnificētissimum, in quod
 anno vertente deum suū adulta
 iam æstate deducebat: ludis que
 curulibus & scenicis, epulisque
 & peruigiliis populum à se ob-
 lectari arbitrabatur. Ipsum por-
 rò dei simulacrum impositum
 vehiculo, quod esset auro pre-
 tiosis que lapidibus exornatum,
 deducebat ex vrbe in suburba-
 num: trahentibus equis seiug-
 gibus, emaculato candore ac
 magnitudine præcellentibus,
 aurōque multo & phalerarum
 varietate conspiciendis: ac te-
 nebat habenas. neque enim
 quisquam mortalium eum in-
 scenderat currum, sed circum-
 stabant omnes quasi aurigantē
 deum. Antoninus autē retror-

Non immerito
 suspecta hic
 fuerint cū a-
 lie, tum vox
 πάντα. Vide
 annos.

Putet quispiā
 scribendū κα-
 τατεμῶσα: sed
 ἢ altera le-
 ctio potest de-
 fendi.

Polit. legit. πε-
 ποικιλμένον,
 iungens cum
 ἀρματι.

sus currens, ac simulacrū ipsum aspectans, currum antecede-
bat, frenos manib' retinēs: totū-
que iter ita retrorsum currens,
ac deum semper aspectans, cō-
fecit. Ac, ne caderet laberetūr-
ve, ignarus quò tēderet, aurofā
substrauerāt harenā plurimam:
militesque eū vtrinque reten-
tabāt, quò tutius retrocederet:
discurrente etiam cum facibus
vtrinque populo, & coronas
florēsque iaciēte. tum deorum
omniū simulacra, & quicquid
conspicuum in templis, prin-
cipatūsque insignia & pretio-
fissima supellex, equites item
& exercitus vniuersus pompā
illiusmodi comitabantur. Vbi
autem deduxerat atque in tē-
plo constituerat, sacris iam ce-
lebritatib'que *quas diximus*
peractis, maximas altissimāsque
turres ad idipsum extructas
conscendebat: inde scilicet in
plebem missilia sparsurus, au-
rea videlicet argenteaque po-
cula, vestēsque & lintea omne
genus: bestias præterea cicures
et non cicures omnes: exceptis
subus, quibus ipse (vt mos est
Phœnicibus) abstinebat. Multi
igitur inter rapiēdum periere,
partim inuicē proculcati, par-
tim militum contis transfixi:
sic vt ea celebritas calamitatem
quam plurimis attulerit. Ipse
identidem aurigans aut saltans
conspiciebatur. quippe ne late-
re quidem sua patiebatur fla-
gitia: procedēs etiam in publi-
cum pictis oculis. genisque pur-
purissatis: faciēmq; suapte na-
tura formosam indecoris co-
loribus inficiens.

¶ Quod animaduertens Me-
sa, ac suspectans militum *ob ta-
lem imperatoris vltam* indigna-
tionem: metuēnsque ne, si illi
quid accidisset, ipsa rursus in
privatam vitā relaberetur: per-
suadet leui alioqui stolidoque
adolescenti, vt sibi consobrinū
suum, nepotēque ipsius, ex
altera filiarum Mammæa pro-
gnatum, adoptaret, *et Cesarem*
declararet: ita ad gratiā loquu-
ta, Oportere iam ipsum, sacer-
dotio religionique numinis va-

πρὸ τῆ ἀρματος, ἀναπέδίζων εἰς τοῦ-
πίσω, εἰς τὸν θεὸν ἀποβλέπων, καὶ τοῖς
χαλινούσι αἰτέχων τῶν ἵππων· πᾶσαι τε
πλὴν ὁδὸν ἰώουσε φρέχων ἔμπαλιν ἐαυ-
τῷ, ἀφορᾶν τε εἰς τὸ πρὸθεν τῷ θεῷ.
πρὸς τε τὸ μὴ πλάσαι αὐτὸν ἢ διολι-
θαίνειν, οὐχ ὁραίντα ὅπου βαίνει, γῆ
τε ἢ χυσιζουσα παμπείσει ἕπερρω-
πο, οἷτε πρῶτασιζοντες, ἐκαστέρωθεν
αἰτέχων, τῆς ἀσφαλείας τῷ τοῖουτου
δρομοῦ πρηνουμένοι. ὃ δὲ δῆμος ἐκα-
τέρωθεν παρέει, μετὰ παντοδαπῶν
δαδουχίας, σεφάοις καὶ αἰθῆ ὄπρῳ-
πιούτες, ἀγάλματα τε πάντων θεῶν,
καὶ εἰς πολυτελὲς αἰάθημα ἴμιον,
ὅσα τε τῆς βασιλείας σὺμβολα ἢ πο-
λυτελῆ κειμήλια. οἷτε ἵπποις ἔσρα-
πὸς παῖς πρῶτομπευον τῷ θεῷ, μετὰ δὲ
τὸ καταγαγεῖν αὐτὸν, καὶ ἰδρύσαι ἐν τῷ
ναῶ, τὰς τε πρῶτην ἰδρύσας θυσίας καὶ πα-
νηγύρεις ἐπέτελει· πύργους τε μεγίστους
καὶ ὑψηλοτάτους κατασκευάσας, αἰών
τε ἐπ' αὐτοῖς, ἐρρίπτε τῶν ὄχλοις (ἀρ-
πάζειν πᾶσιν ὄπρῳ πῶν) ἔκπωμα τὰ
πικρῶτα καὶ ἀργυρᾶ, ἐδῆ τὰς τε ἔοδό-
νας παντοδαπῶν· ζῶα τε πάντα, ὅσα ἡ-
μερα, ὅσα ἀπήταστα, πλὴν χοίρων·
τούτων γὰρ ἀπέχετο, Φοινίκων νόμῳ. ἐν
δὲ ταῖς ἀρπαγαῖς πολλοὶ διεφθείροντο,
ὑπὸ τῶν αἰκλήλων παῖδῶν καὶ τοῖς δό-
ρασι τῶν στρατῶν πρῶτοπιοντες, ὡς πλὴν
ἐκείνους ἐορτῶν πολλοῖς φέρειν συμφο-
ραίν. αὐτὸς δὲ ἐβλέπετο πολλάκις ἰω-
οχῶν, ἢ ὀρχυίδρος· οὐδὲ γὰρ λαίδηρην
ἠθέλειν ἀμφοταίων. πρῶται τε ὑπο-
χραφόμῶν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τὰς πα-
ρειαῖς ἐρυθραίνων, φύσιν τε πρῶτωπον
ὠραῖον ὑβείζων βαφαῖς ἀχίμοσιν.

¶ Ὁρασα δὲ ταῦτα ἡ Μαῖσα, ὑπο-
πιδύουσα τε τοῖς στρατιώταις ἀπαρέσκε-
σαι τῷ τοῖουτῷ τῷ βασιλέως βίῳ, ἔ-
δεδουκῆα μὴ πῶν ἐκείνου παθόντος, πάλ-
ιν ἰδίωπύη, πείθει αὐτὸν (κοῦφον ἄλ-
λως καὶ ἀφρονα νεανίαν) θέσαι ἕν,
καίσαρα δὲ ἀποδείξαι, τὸν ἐαυτῷ ἰδῶν
αἰετιδόν, ἐκείνης δὲ ἔκχρονον, ἐκ τῆς ἐ-
πέρας θυγατρὸς Μαρμαίας· εἰπούσα
αὐτῷ κεχρησμένα, ὡς ἄρα καὶ ἐκεί-
νον μὲν τῇ ἱερωσίῳ ἔθρησκεία γο-

For. παντοδα-
πῶν, vt sequi-
tur παντοδα-
πῶν.

Deesse videtur
corula καὶ ante
ἴμιον.

Substituto vo-
culā τε in ἰω-
οχῶν.

λάζειν τῷ θεοῦ, βακχείαις ἢ ὄργίοις
 τοῖς τε θείοις ἔργοις ἀνακείμενον. ἔτι δὲ
 ἕτερον τὸν τὰ ἀνθρώπεια διοικοῦντα,
 οὐκ εἴπω δὲ παρόξοντα τῆς βασιλείας τὸ
 ἀεινόχλητόν τε καὶ ἀμέεμνον. μὴ
 δεῖν ποίνω ξένον ζητεῖν μηδ' ἀλλό-
 τειον, ἀλλὰ τὰς αἰεψίως ταῦτα ἐλχεῖ-
 σαι. μετονομάζεται δὴ ὁ Ἀλεξιανός,
 ἢ Ἀλέξανδρος καλεῖται, τῷ Ἰουλιανῷ
 πρὸς αὐτῷ τῷ πάππου ὀνόματος εἰς τὸ
 τῷ Μακεδόνα, ὡς πάνυ τε ἐνδοξοῦ καὶ
 τιμιωτάτου ὑπὸ τῷ διοικοῦντος πατρὸς
 ἀμφοτέρων ἔστι. ἢ Ἀντωνίνου τῷ Σε-
 βήρου παιδὸς μοιχείαν ἀμφοτέραι αἱ
 Μαισῆς θυγατέρες, αὐτὴ τε ἡ ἑρραβύ-
 ρις ἐσεμνυμένη, πρὸς τὸ τοῖς στραπώταις
 σέρχην τοῖς παιδαῖς, ἡοῖς οὐκ εἴνου διο-
 κοῦντας ἔστι.

Scripsisse puto
 Herod. τὴν γὰρ
 Ἀντ. καὶ ἢ γὰρ
 τὴν Ἀντ.

Scribo, ὁπο-
 δείκνυται δὴ
 K. quam lect.
 Pol. agno-
 scere videtur.

Ἀποδείκνυται δὲ Καῖσαρ ὁ Ἀλέ-
 ξανδρος, ὑπατός τε σὺν τῷ Ἀντωνίνῳ.
 κατελθὼν τε εἰς τὴν σύγκλητον, ταῦτα
 ἐκώρωσε, γλοιοτάτα ψφοισαυδρῶν
 πάντων ἀέκελθοντο πατέρα μὲν ἐ-
 κείνον δοκεῖν, ἔτι γεγονότα πρὸς ποῦ
 ἐκκαδέκα τὸν Ἀλέξανδρον δὲ, ἡὸν, τῷ
 δωδέκατου ὀπιθαίνοντα. ὡς δὲ Καῖσαρ
 ὁ Ἀλέξανδρος ἀπεδείχθη, ὁ Ἀντωνί-
 νος ἐβόλετο αὐτὸν τὰ ἐαυτῷ παιδεύειν
 ὀπιθηδέματα, ὄρχηδάς τε καὶ χο-
 ροῦειν, τῆς τε ἱεροσωμῆς κοινωνεῖν καὶ
 χήμασι καὶ ἔργοις ὁμοίοις. ἡ δὲ μήτηρ
 αὐτῆς ἡ Μαμμαία ἀπῆγε μὲν τῷ αἰθρῶν
 τῷ ἀπρεπῶν βασιλευσιν ἔργον, διδα-
 σκάλους τε πάσης παιδείας λάθρα
 μετεπέμπετο. τοῖς τε σώφροσιν αὐτὸν
 ἤσκει μαθήματα, παλάστρας τε καὶ
 τοῖς αἰθρῶν γυμνασίοις εἰδίξε, παι-
 δεῖαν τε τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ῥωμαίων
 ἐπαίδευεν. ἐφ' οἷς Ἀντωνίνος πάνυ
 ἠγάλλε, καὶ μετεγίνωσκε δέμνος αὐτὸν
 ἡὸν τῷ κοινωνόν τῆς ἀρχῆς. τοῖς τε οὐκ
 διδασκάλους αὐτῷ πάντας ἀπεστέλλε τῷ
 βασιλείου αὐλῆς, ἡναί τε αὐτῷ τοῖς
 ἐνδοξοτάτοις, οἷς μὲν ἀπέκτεινε, οἷς δὲ
 ἐφυγάδευεν αἰτίας γλοιοτάταις ὀπι-
 φέρων, ὡς διαφείροιεν αὐτῷ τὸν διο-
 κοῦντα ἡὸν, ὅτι ὀπιτηρέποντες χοροῦειν,

cantem bacchari, ac deum ce-
 lebrare orgia: sufficiens
 autem alterum, qui res cura-
 ret humanas, qui que illi prin-
 cipatum vacuum ab omni mo-
 lestia cura que praestaret. Ne-
 que tamen peregrinum aliquem
 aut alienum hominem requi-
 rendum, sed consobriino potis-
 simum id honoris tribuendum.
 *Is erat Alexianus, qui tu nun-
 cupabatur Alexader, auito ipso
 nomine in Macedonis regis no-
 men commutato. Nam eum
 regem, fama per se celebrem,
 etiam magnopere coluerat An-
 toninus Seueri filius: quem
 fuisse amborum parentem per-
 suadere anus conabatur, iacta-
 to filiarum incesto, quò illi ma-
 gis magisque à militibus, filios
 illius esse existimantibus, dilige-
 rentur.

Quare Caesar declaratus A-
 lexander, cōsulque factus cum
 Antonino est, descendensque in
 senatum haec raris fecit, *senatu
 scilicet per ridiculum decer-
 nente quod ille voluerat. hoc
 est, videri ipsum patrem, qui
 natus annos foret circiter qua-
 tuordecim: Alexandrum verò,
 filium, qui tum duodecimum
 attigisset. Postea igitur quàm
 Alexader Caesar est appellatus,
 volebat eum statim Antoninus
 suis illis institutis imbuere, vt
 scilicet choros agitans saltans-
 que, & sacerdotii particeps, ve-
 stitu eodem atque artibus vte-
 retur: quem tamen mater Má-
 μαα* ab omni illa foeditate vin-
 dicabat, summissis clam do-
 ctoribus omnium disciplina-
 rum: modestiamque edocens,
 ac palæstra virilibusque gym-
 nasiis insuefaciens, Græcisque
 eum pariter & Latinis literis
 instituens. Quibus rebus ma-
 gnopere Antoninus indigna-
 batur, iamque adoptionis im-
 periique participati pœnitebat.
 Quapropter omnes illius do-
 ctiores aula exegit, quosdamq;
 illustriores partim morte, par-
 tim exilio affecit: ridiculas al-
 legans causas, quòd filiū ipsius
 corrumpent, *neque agitare
 eum choros atque ebacchari

Alexiano igitur
 nomē mutatur, at-
 que Alexāder vo-
 catur, aui nomine
 in illius Macedo-
 nis nomē traducto:
 quippe qui & ce-
 leberimus esset, &
 in magno honore
 habitus ab eo fuisset,
 qui amborum
 pater existimaba-
 tur. Nam Antoninū
 Seueri filii adulte-
 rium vtraque Mæ-
 ses filia necnon i-
 psamet anus iacta-
 bat, vt milites pue-
 ros amore profe-
 querentur, quū il-
 lius esse filios pu-
 tarent.

quum omnes per-
 ridiculè decreuis-
 sent quæ iubeban-
 tur: illum quidem
 haberi patrem, qui
 nat. an. foret circi-
 ter sexdecim: A-
 lex.

à fœdis illis & quæ
 imperatores dede-
 cebant actionibus
 auocabat: atque o-
 mnium discipl. do-
 ctiores clam accer-
 sebat. At Polit. non
 vertit clam accer-
 sitis doctoribus, sed
 summissis. quod
 vocab. in summis
 deprauatū fuit in
 praecedent. edit.

eum neque agitare
 choros neque e-
 bacchari permit-

endo, sed ad mod- componendo, & v: off. edocendo.

finerent, sed ad modestiā componerent, & virilia officia edocerent. Eoque recordiæ pro- uectus est, ut omnes scenicos artifices ac theatricos ad maxi- mas imperii dignitates promo- ueret. Quippe exercitibus sal- zatorem quendam præfecit, qui olim iuuenis publicè in theatro operas dederat. Alium item è scena, iuuentuti, alium senatui, alium etiam equestri ordini præposuit. Aurigis item & comædis, mimorumque histrio- nibus, maxima imperii munia demandabat: seruisque suis, aut libertis, ut quisque turpitudine reliquos anteibat, procuratio- nes tradebat prouinciæ.

¶ Ita rebus omnibus, quæ grauij olim honestaque cen- sebantur, per omnem contu- meliam ac temulentiam debac- chantibus, cū cæteri omnes, tū imprimis Romani milites in- dignabantur, contemnebant- que eum, utpote vultum com- ponentem elegatius quàm fe- minam probā deceret: insuper aureis monilibus mollissimòq; vestitu haudquaquam viriliter ornatum, saltantemque in cō- spectu omnium. Quare propē- siores animos in Alexandrum habebant, spemque meliorem in puero modestè & continen- ter educato: seruabantque eum diligenter omnes ab insidijs Antonini. Mater autem Mam- mæa neque poculentū aliquid neque esculētum gustare pue- rum sinebat quod ab illo mit- teretur. Cocis autē & pincernis vtebatur puer: nō quidem im- peratoriis aut cōmunibus, sed quos mater tantum delegerat, ac spectatæ fidei futuros arbi- trabatur. Dabat item furtim pecunias mater, quas ille inter milites clanculum diuideret: ut eorum beneuolentiam etiam pecuniæ pignore (hæc enim illi potissimum spectant) haberet autoratam.

ἢ βακχέεσθαι, σωφρονίζοντες δὲ, καὶ τὰ ἀνδρῶν διδάσκοντες. ἐς τοσοῦτον δὲ ἔξωκειλε τῷ βασιλείᾳ, ὡς πάντα τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ τῶν δημοσίων θεά- τρων μεταγαγῆν ὅτι τὰς μεγίστας τῶν βασιλικῶν πράξεων καὶ τοῖς μὲν στρα- τωπέδοις ἐπαρχὸν ὀπισθῆσαι ὀρχισθῆναι ἀγερότα, καὶ δημοσίᾳ ἐν τῇ Ῥώ- μαίων θεάτρῳ ὀρχισάμενον ὅτε ἰω- νέος. πάλιν ὁ ἕτερον ὁμοίως τῆς σκη- νῆς βασίλειαν παιδείας τῶν νέων καὶ ἀ- κοσμίᾳς, τῆς τε ὑποστάσεως τῆς εἰς τὴν σύγκλητον βουλῇ ἢ τὸ ἰππικὸν πᾶγμα κατατασομένην παρέστη. ἰωιόχοις τε καὶ κωμωδοῖς καὶ μίμων ὑποκριταῖς τὰς μεγίστας τῶν βασι- λείων πίσεων ἐνεχείρισε. τοῖς δὲ δού- λοις αὐτοῦ ἢ ἀπλθυδέροισι, ὡς ἔτυχεν ἐκάστοις, ἐπ' αἰσῶν ἐνὶ δίδοκιμήσα- σι, τὰς ὑποαίχας τῶν ἐθῶν ἔξουσίας ἐνεχείρισε.

¶ Πάντων δὲ οὕτω τῶν πάλαι δο- κοῦντων σεμνῶν εἰς ὑβριν ἐπαροι- νίαν ἐκβεβακχυμένων, οἷτε ἄλλοι πάντες ἀνθρώποι, καὶ μάλιστα οἱ θρα- κῶται, ἤχθοντο καὶ ἐδιδόρουσαν ἐμ- σαπίοντο δὲ αὐτὸν, ὁρῶντες τὸ μὲν πρῶ- στωπον καλλωπιζόμενον πειρηγότερον ἢ καὶ γυναικᾶ σωφρονᾶ, πειθεραίοις δὲ χειροῖσις ἐδήσῃ τε ἀπαλαῖς ἀνάν- δρως κισμέμενον, ὀρχούμενον τε ἔπως ὡς ὑπὸ πάντων ὀρεῖσθαι. ὅτι ῥέπεσε- ρας τοῖνυν τὰς γυναικᾶς πρὸς τὸν Ἀλέ- ξανδρον εἶχον, καὶ ἐλπίδας κρείττους ἐν παιδικῇ κοσμίᾳ καὶ σωφρόνως αἰατρε- φομένῳ. ἐφρούρουσαν τε αὐτὸν παιτοῖως, ὁρῶντες ὅτι ἐκλυόμενον ὑπὸ τῆ Ἀν- τωνίνου. ἢ τε μήτηρ Μαρμαίᾳ οὔτε πο- τὴν οὔτε ἐδωδόμενον πῆ εἶα τὸν παῖδα πρῶσπέρεσθαι τῶν ὑπὸ ἐκείνου πεμ- πομένων. ὁψοποιοῖς τε καὶ οἰνοχοῖς ὁ- παῖς ἐχεῖτο, οὐ τοῖς βασιλικοῖς καὶ ἐν κοινῇ ὑποπρεσία τυχεύουσι, ἀλλὰ τοῖς ὑπὸ τῆς μητρὸς ὀπιλεχθεῖσι, πι- σοτάτοις τε εἶδ' ἰδοκοῦσιν. ἐδίδου δὲ καὶ χεῖματα λαμβάνουσα διανέμεσθαι

Scribendū p- to, πᾶν τὰς δὲ τῆς σκ.

For. ἀπὸ τῆς σκηνῆς βασί- λειαν. quāuis ne hoc quidē βα- σίλειαν omni apud me suspi- cione careat. Sed et in ser- quētibz que- dam mihi sunt suspecta.

Ita legitur in omni- huius interpretatio- nis editionibus. Vide annos.

Vox Gr. multo plus sonat quàm contē- nebant: videlicet a- bominabantur.

non quidem imp- & quorum cōmu- ne ministeriū esset, sed iis [tātum] quos mater deleg.

Malim παι- τοῖως cum se- quentibus iū- gere. Eiusque (inquit) cu- stodiam age- bant, quū illi omne insidia- rum genus ab Antonino strui viderēt.

τοῖς στρατιώταις κρύβδω, ὅπως αὐτῶν πλὴν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὄνοισαν καὶ ἄλλων (eis ἀ μάλιστα ἀποβλέποισιν) οἰκτιρώσεται.

Τὰ αὐτὰ δὴ ὁ Ἀντωνίνος πωθανό-
 ρμος, παντὶ ἔσπῳ ἐπεβούλευε τῷ Ἀ-
 λεξάνδρῳ καὶ τῇ μητρὶ αὐτῆ· ἀλλὰ τὰς
 ὀπιβουλάς πάσας ἀπεῖργε τε καὶ ἐ-
 κώλυεν ἢ κοινῇ μάμμη ἀμφοτέρων
 Μαῖσα, γυνὴ καὶ ἄλλως ἐβρεχίς, καὶ
 τῇ βασιλείῳ αὐτῇ πολλῶν ἐτῶν ἐνδι-
 ατηθῆσα, ἀπὸ τῆς Σεβήρου γυναικὸς
 Ἰουλίας ἀδελφῆ γημοδμή καὶ τὰ παῖ-
 τα σὺν αὐτῇ ἐν τοῖς βασιλείοις δια-
 τεύσασα. οὐδὲν οὐκ ἐστὶ αὐτῷ ἐλατ-
 τανέτῳ ὑπὸ τῷ Ἀντωνίνου βουλοδο-
 μῶν, φύσει τε χαῖνε τὸν ἔσπον ὄντος,
 καὶ ἀφειδῶς πάντα καὶ φανεράς αὐ-
 ἐβουλοῦτο λέγοντος καὶ πρῶτοντος.
 ὡς ὅτι τῆς ὀπιβουλής αὐτῆς ἔπρε-
 χῶρει, ὡς ἀλῦσαι τῆς τῷ Καίσαρος π-
 μῆς ἠδέλησε τὸν παῖδα· καὶ οὔτε ἐν
 ταῖς πρῶταις ἀποδείξεσιν, οὔτε ἐν ταῖς
 πρῶτοις Ἀλέξανδρος ἐπιμαῖτο. οἱ δὲ
 στρατῶται ἐπιζήτοιον τε αὐτὸν, καὶ ἠ-
 γανάκτοιον ὅτι δὴ τῆς ἀρχῆς ὡς ἀλυ-
 θεῖν. διεσκέδασε δὲ ὁ Ἀντωνίνος καὶ
 φήμιω ὡς τῷ Ἀλεξάνδρου τεθνήξε-
 σαι μέλλοντος· ἐποίητό τε ἀπόπειραν
 ὅπως οἴσουσιν οἱ στρατῶται τὸν ἀντι-
 μῶν. οἱ δὲ ἐπεὶ μήτε τὸν παῖδα ἔβλε-
 πον, ὑπὸ τε τῆς φήμης τὰς ψυχὰς ἐ-
 στρώθησαν, ἀγανακτήσαντες, οὔτε τιμῶ
 σωήτη φρουρῶν ἐπέμψαν τῷ Ἀντω-
 νίνῳ· κατακλείσαντες τε αὐτοὺς ἐν τῷ
 στρατοπέδῳ, τὸν Ἀλέξανδρον ἐν ἱερῷ
 ἠξίῳ ἰδεῖν, οἱ δὲ Ἀντωνίνος, ἐν δέει
 πολλῶν γημοδμῶν, ὡς ἀλαβῶν τὸν Ἀ-
 λέξανδρον, συγκαθεαίς αὐτῶ ἐν τῷ
 βασιλικῷ φορείῳ, ὅπου δὲ χρυσοῦ
 πολλοῦ καὶ λίθων τιμίων πεποικίλω,
 κατῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον σὺν τῷ Ἀ-
 λεξάνδρῳ. ὡς ὅτι ἀνοίξαντες τὰς πύ-
 λας, ἐδέξαντο αὐτοὺς, ἔς τε τὸν νεῶν τῷ
 στρατοπέδῳ ἤγαγον; τὸν αὐτὸν Ἀλέξαν-
 δρον ὑπεφυῶς ἠσπάζοντό τε καὶ ἀ-
 φήμιου, τῷ Ἀντωνίνῳ ἀμελέσερον
 προσεφέροντο. ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ἀγα-
 νακτῶν, καὶ δεινυκτερῶν ἐν τῷ ἱερῷ τῷ
 στρατοπέδῳ, πάνυ ἤγαλλε, καὶ
 τοῖς στρατῶταις ὠργίζετο· ἐκέλευε τε τοῖς
 ὡς ἀσπίδοις, καὶ ὑπεφυῶς τὸν
 Ἀλέξανδρον ἀφηνήσαντας, τοῖς δὲ αἰπίοις
 δῆθεν σάσιας καὶ θορύβου, συλ-
 λαμβάειν αὐτὸν πρὸς τιμωρίαν.

Quæ intelligens Antoninus,
 nihil non insidiarum Alexan-
 dro matrique intēdebat. Quas
 tamen omnes arcebat prohi-
 bebátque cōmunis auia Mæsa,
 mulier alioqui acerrima, mul-
 tósq̄ue annos in aula cū sorore
 sua Iulia Seueri coniuge com-
 morata. Nihil itaque eā latebat
 quod Antoninus moliretur,
 homo suapte natura futilis, &
 qui omnia quæ placerent, pro-
 palá loqueretur atque ageret.
 Postea verò quàm insidiæ parú
 procedebant, detrahēre puero
 Cæsaris honorem decreuit. *I-
 taque neque salutarī, neque iá
 foras procedere patiebatur.
 Milites autem [magnopere] il-
 lum requirebant, indignantes
 si quidem imperium quoque
 illi adimeretur. Sed Antoninus
 famā vulgavit, quasi iam obiis-
 set Alexander: vt scilicet peri-
 clitaretur quoniam id animo
 latūri milites foret. At illi, nus-
 quam comparente puero, præ-
 terea animis rumore illo exul-
 ceratis, indignabundi neque
 solitam custodiam miserunt
 Antonino, & inclusi castris vi-
 dere Alexandrum velle in ipso
 templo dictitabant. Eo metu
 vehementer ictus Antoninus,
 Alexandro secum in vehiculo
 imperatorio confidente, quod
 erat auro multo gemmísque
 exornatum, cōtendit in castra.
 Cæterum portis reſeratis acce-
 pere vtrunque milites, atque
 in templum castrorum dedu-
 xerunt, salutantes supra modū,
 & latis clamoribus prosequē-
 tes Alexandrum, *spreto prope-
 modum Antonino. Quæ ille æ-
 grè ferens, quum in templo
 castrorum pernoctasset, iratus
 militibus, notatis qui Alexan-
 dro acclamauerant, quasi sedi-
 tionis & tumultus autoribus,
 arripi omnes ad suppliciū im-
 perauit.

iámque nullo ho-
 nore afficiebatur
 Alexander, neque
 in salutationibus,
 nec quū in publi-
 cū prodiret. At mi-
 lites ill. req. indig.
 quòd imperio pri-
 uaretur. Quinetiā
 fam. vulg. Anton.
 quasi mox esset mo-
 riturus Alex. vt
 scil. |

erga Antoninum
 autem negligētius
 se gerentes.

De loci huius
 emendatione
 consule annot.

Aut exprungē-
 dum ἐστὶ, aut
 mutandū cen-
 seo in τῷ ὄ.

Malim καὶ συλ-
 λαμβάειν.
 quænis inter-
 dum duo par-
 ticipia absque
 huius particu-
 la vinculo ro-
 zantur.

Ἐστ. παρασί-
 μως καὶ ὑπεφυ-
 τὸν Ἀλ. ὑπεφυ-
 μήσαντας, ὡς
 αἰπίους δῆθεν
 s. vide annot.

Anton. aliis iam de causis perosi, quum è medio tollere imperatorem turpiter se gerentem vellent, tum verò suppetias etiam ferendas iis qui comprehēdebantur existimarent, & valde opportunum tempus iustamq; occasionē habere sibi viderentur: & ipsum Antoninum & matrem Soæmidē (aderat enim, utpote & augusta & mater) interficiunt.

Quod illi ægrè ferentes, atque * Antoninum iam antea quoque perosi, quum tollere è medio principem foedissimum optarent, suisque commilitonibus ferre suppetias: rati hoc esse tēpus, ipsum statim Antoninum matremque Soæmidē, (quæ fortè illic aderat, utpote *Augusta & mater*) interfecerunt: cumque eis seruos ministrosque omnes scelerum, quicunque tum in ea castra conuenerant. Cæterum Antonini & Soæmidis cadauera trahenda per contumeliam plebi tradiderunt: quæ diu per totam urbem raptata ac dilaniata, postremò in cloacas abiecta sunt, ut inde scilicet in Tyberim deferrentur. Sic Antoninus sexēnium imperio occupato, vitæque ut diximus acta, simul cum matre occisus est. Milites autem Alexandrum, imperatorem consalutatam, in aulam palatinam deduxerunt, adolescentulum admodum, atque adhuc *matris & auis, tanquam pedagogorum*, præceptis obtemperantem.

Οἱ δὲ Ἰσραηλιῶται ὄπι' αὐτῶ ἀγαθὰ νακθήσαντες, ἄλλως μὲν μισοῦντες τὸν Ἀντωνίνον, καὶ ἀποσκοβιάσασθαι θέλοντες ἀρχιμονοῦντα βασιλέα, τότε δὲ καὶ τοῖς λαμβανομένοις ἐπαμειβένδειν ἠγούμενοι, καμρὸν δὴ καιρὸν καὶ πρὸφασιν δικαίαν νομίζοντες τὸν μὲν Ἀντωνίνον, αὐτὸν τε καὶ τὴν μητέρα Σοαμίδα, (παρὶ ἧς γὰρ, ὡς σεβασή τε καὶ μήτηρ) αἰαροῦσι τοῖς τε πατρὶ καὶ αὐτὸν πάντας, ὅσοι ἐν δόξῃ κατελήφθησαν, ὑπιπέταται τε καὶ σιωερσοὶ ἐδόκου (ἔ) τῷ ἀμάρτημάτων. τὰ δὲ σώματα τῶν τε Ἀντωνίνου καὶ τῆς Σοαμίδος παρέδοσαν σύρειν τε καὶ ἐνυβερίζειν τοῖς βουλομένοις. ἄσπ' ὄπι' πολὺ δὲ πάσης τῆς πόλεως συρέντα τε καὶ λαβιδέντα, εἰς τοῖς ὄχεσιν ἀπερρίφθη τοῖς εἰς τὸν Θύβειν ποταμὸν ῥέοντα. Ἀντωνίνος μὲν οὖν, εἰς ἕκτον ἔτος ἐλάσας τῆς βασιλείας, καὶ χησάμενος τὰ πρῶτα βίῳ, οὕτως ἅμα τῇ μητρὶ κατέσρεψεν. οἷτε Ἰσραηλιῶται, αὐτοκράτορα τὸν Ἀλέξανδρον ἀναγορεύσαντες, εἰς τὰ βασιλεία ἀιήχαρον, κομίδῃ νέον, καὶ πάνυ ὑπὸ τῇ μητρὶ καὶ τῇ μάμμῃ παιδαγωγούμενον.

HERODIANI HISTORIAE DE IMPERIO POST MARCUM,

LIBER SEXTVS.

ἩΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ Μῆς Μάρκον βασιλείας Ἰσραηλῶν βιβλίον ἕκτον.

VEM igitur habuerit finem vitæ [maior] Antoninus, in superioribus demonstratum est: Alexander autem post illum, nomen insigniæque gerebat imperii: cæterum negotiorum administratio ac principatus gubernacula mulieribus incumbabant, omnia transferre ad modestiam grauitatēque conantibus. Quippe iam primū sedecim ordinis senatorii viros, ætatis grauitate vitæque sanctorumia præcellentes, affesso-

FΟΙΟΙ μὲν δὴ τέλει ὀδηλωθεὶς Ἀντωνίνος ἐχρήσατο, ἐν τοῖς πρῶτοις ἀρχιμονοις δὲ δὴλωται, ὡς λαβόντος δὲ τὴν ἀρχὴν Ἀλεξάνδρου, τὸ ὄνομα καὶ τὸ ὄνομα τῆς βασιλείας ἐκείνῳ παρέκετο, ἢ μὲν τοῖς διοίκησις τῶν πραγμάτων καὶ ἡ τῆς ἀρχῆς οικονομία ὑπὸ τῆς γυναιξὶ διοικεῖτο. ὅπι' τε τὸ στωφρονέστερον καὶ σεμνότερον πάντα μετὰ ἑαυτὸν ἐπειρῶντο, καὶ πρῶτον μὲν τῆς συγκλήτου βουλῆς τοῖς δοκοῦντας καὶ ἡλικία σεμνοτάτους

καὶ βίῳ σωφρονεσάτους, ἐκκαίδεκα ἐ-
 πλέξαντο, συνέδρους ἔϊ) καὶ συμβού-
 λους τῆ βασιλείας. οὐδέ π' ἐλέγχετο ἢ
 ἐπράξιτο εἰ μὴ κακῆνοι αὐτὸ ὅτι-
 κρίναιτες, σύμφηφοὶ ἔχοντο. ἤρεσκε
 τε τὰ δῆμῳ καὶ τοῖς στρατοπέδοις, ἀλλὰ
 καὶ τῆ συγκλήτῳ βουλῇ, τὸ γῆμα τῆς
 βασιλείας, ἐκ τυραννίδος ἐφυβείσου
 εἰς ἀεισοκρατίας τύπον μετενεχθεί-
 σης. πρῶτοι μὲν οὐὲ τὰ ἀγάλματα
 τῶν θεῶν, ἀπὸ ἑτυχῆν ἐκείνος κινήσας
 καὶ μεταγαγόν, ἐπέμψαν εἰς τοὺς ἀρ-
 χαίους καὶ ἰδίους ναοὺς τε καὶ σηκοὺς.
 τοῖς τε ἕκαστου ἀλόγους ἢ ἐφ' οἷς
 ἀδοκιμήκεσαν ἀμδρτήμασιν, εἰς τιμὰς
 καὶ ἰξοσίας πρῶτα χθέντας, τῶν δὲ δέντων
 ἀφείλοντο, ἐκάστους κελδυσάτες εἰς
 τιμὴν πρῶτα εἶναι ἐπανιέναι τῆς
 ἀξίας ἀρεσίν. τὰς τε πρῶτα ἀπάσας
 καὶ τὰς διοικήσεις, τὰς μὲν πολιτικὰς
 καὶ ἀγοραίους, ἐνεχείρισαν τοῖς ὅτι
 λόγους ἀδοκιμοτάτοις ἐ νόμον ἐμ-
 πείροις. τὰς δὲ στρατιωτικὰς, τοῖς ἰξο-
 ταταταῖς τε καὶ ἀδοκιμήσασιν ἐν ἀ-
 τὰκτοις τε καὶ πολεμικαῖς πρῶτα εἶναι.
 ὅτι πολὺ δ' οὕτω τῆς ἀρχῆς διοικου-
 μένης, ἢ μὲν Μαίσα, πρῶτα εἶναι ἡδη οὐ-
 σα, ἀνεπαύσατο τῆ βίου. ἔτυχῆ τε βα-
 σιλικῶν ἡμῶν, καὶ, ὡς νομίζοισι Ρω-
 μαῖοι, ἰξοταταταῖς.

Ἡ δὲ Μαμμαία, μόνη τὰ παιδὶ
 καταλειφθεῖσα, ὁμοίως αὐτῆ ἀρχῆν
 τε ἐ κρατεῖν ἐπειράτο. ἡδη τε ὀρώσα ἐν
 ἀρχῇ τ' νεανίαν ἡρόμερον, καὶ δεδοικῆα
 μὴ ἄρα ἡλικία ἀκμαζούσα, ἕκαστη
 τῶν ἀδείας τε καὶ ἰξοσίας, εἰς τὴν
 ἡλικίαν ἀμδρτημάτων ἰξοκίλην,
 πανταχόθεν ἐφρούρει τιμὴν αὐτῆ. οὐδέ
 ἕνα εἶα πρῶτα εἶναι τὰς μετὰ τὴν
 ὅτι φαύλω βίῳ διαβεβλησάντων, μὴ
 πως τὸ ἦθος διαφθαρείη, πρῶτα εἶναι
 μδρων αὐτῆ τῶν κολάκων τὰς ὀρέξεις
 ἀκμαζούσας εἰς ἀγρὰς ὅτι θυμίας.
 δικάζειν τε οὐὲ αὐτὸν ἐπειθε σιωπέ-
 σατα καὶ ὅτι πλείστον τῆς ἡμέρας. ὡς
 αἰ ἀχελούμδρας πρῶτα εἶναι κρείττονα καὶ
 τῆ βασιλεία ἀγαθὰ, μὴ ἔχει καιρὸν εἰς τὸ
 μδρων. ἕκαστη δὲ καὶ φυσικὸν ἦθος πρῶτα
 εἶναι καὶ ἡμῶν, τὰς Ἀλεξάνδρου,

Arius (νεο-
 ρινος) esse,
 γνῶσιντο.

Scribo συγ-
 γικῶν.

res principis & consiliarios
 delegerunt: nihilque aut dice-
 batur aut agebatur, * nisi illorū
 accedēte suffragio. Grata igitur
 populo, militibūsq̄ ac senatui
 præterea, forma principatus e-
 rat, ex contumeliosissima ty-
 rānide * ad optimatum guber-
 nationem redacta. Igitur primò
 deorum simulacra, quæ ille
 propriis sedibus extulerat, suis
 quæque templis, delubris fanis-
 que restituerunt. dein quos ille
 temere aut vitiorum nomine
quibus nobilitati fuerant, ad ho-
 nores dignitatēsq̄ extulerat,
 submotos inde, ad pristinam
 vitam omnes artificiumque re-
 degerunt. Res autem cunctas
 atque administrationes, civiles
 quidem & forenses, insignibus
 doctrina viris, legūmq̄ peri-
 tissimis, militares autem claris
 bellica virtute hominibus com-
 mendabant. Quūmq̄ diu ad
 hūc modū regeretur imperiū,
 Mæsa, iam extremæ senecturis,
 diem suū obiit, honores adepti
 imperatorios, atque (ut mos
 Romanis est) inter diuasrelata.

At Mammæa, cernens iam
 solā se filio reliquam, præesse
 ad eundem modum moderari-
 que studebat. Quūmq̄ ado-
 lescētē summam habere iam
 cerneret auctoritatem, metu ne
 viuida ætas in summa potestate
 licentiāque rerum, in cognata
 aliqua impingeret vitia, vndiq̄
 aulam seruabat: neque adiri à
 quoquam adolescentem patie-
 batur, cuius vita morēsque
 improbarentur: ne scilicet bo-
 na indoles corrūperetur, * pro-
 uocantibus appetitum eius iam
 vigentem assentatoribus in ex-
 tremas libidines. *Persuaserat
 autē vt actibus incubaret me-
 liore diei parte, idque faceret
 quam sæpissime, ne quod spatiū
 superesset vacādi malis artib',
 occupato rebus potioribus, ac
 necessariis imperanti. Ceterū
 suapte natura suberat Alexādro
 mite mansuetūmq̄ ingenium,

nisi id illi appro-
 batū suo suffragio
 confirmarent.

ad formam guber-
 nationis optima-
 tium redacta.

vbi semel assenta-
 tores appetitus e-
 ius iam vigētes ad
 turpes cupiditates
 prouocassent. vel
 illexissent. aut si
 semel ass.

Persuadebat igi-
 tur vt frequentis-
 simē ius diceret,
 idque maiore diei
 parte: quò circa
 meliora & impe-
 rio necessaria oc-
 cupatus, commodū
 tempus ad vacan-
 dū alicui flagitio
 non haberet. Atq̄
 inerant certē Ale-
 xandro à natura
 mites. mansuetique
 atque

atque ad humani-
tatem propēsi mo-
res : ut etiam pro-
cedente ætate de-
claravit.

propensumque ad humanita-
tem : quod ipsum ætas etiam
consequens declaravit. Quippe
annis quatuordecim ænæmātō,
hoc est citra sanguinem, gessit
imperium, ne vno quidem oc-
ciso. Licet enim permulti ma-
ximis criminibus impegerint,
tamen ab illorum cæde semper
abstinuit: quod utique non fa-
cile à quoquam omnium im-
peratorum, quique Marco suc-
cesserint, factum obseruatim-
que inuenies. Neminem quis-
quam illo *per tot annos* impe-
rante commemorare potest,
cui mors indemnato sit illata.
Matrem verò etiam incusabat,
eique grauiter succensebat quòd
esse pecuniæ auidor & opum
cumularum studiosior vi-
debatur. Etenim quum simula-
ret ideo se thesauros congerere
Mammæa, ut suppeditare Ale-
xandro posset quod is facile
abundantèrque suis largiretur
militibus, proprios domi the-
sauros extruebat. Quæ res im-
peratori notam infamiæ attu-
lit, quòd illo scilicet inuito at-
que indignabundo etiam, mu-
lier auida, per fraudem bona
quorundam atque hæreditates
suppilabat.

Dedit item filio in matrimo-
nium puellam patricii generis:
quam, etiam marito charam
gratamque imprimis, eadem
paulo post aula per omnē con-
tumeliam exegit. Et, quum ipsa
tantum vocari augusta vellet,
eamque appellationem puellæ
invideret, eò contumeliarum
prouecta est ut puellæ pater,
quanuis magnæ apud Alexan-
drum generum autoritatis, im-
patiens Mammææ iniuriarum,
quas ipsi natæque inferebat,
confugerit in castra, gratiam
se habere Alexandro dictitans
habiti sibi honoris: cæterum
Mammæam accusans, nihil
non contumeliæ inferentem.
Quare indignata mulier, inter-
fici eum quidem iussit, puellam
verò ædibus imperatoris exa-
ctam, in Africā relegauit. Hæc
autem omnia fiebant inuito
coactoque Alexandro, quippe illi mater supra modum imperitabat, ac

εἰς τὸ φιλαίθρων πάνυ ὀπιρρε-
πές· ὡς ἐδήλωσε καὶ τῆς ἡλικίας
προχωρούσης· εἰς τεσσαρεσκαδέκα-
πν γού ἐλάσας τῆς βασιλείας ἔ-
πες, ἀαιμοσπὴ ἦρξεν· οὐδέ τις εἰπεῖν
ἔχ' ἕτω' ἐκείνου φονδύθεντα. καί-
τοι γυνῶν μεγίσταις αἰτίαις ὑποπε-
σόντων, ὅμοιος ἐφείσατο ὡς μὴ φονδύ-
σαι· οὐ ραδίως πῶπο ἄλλου βασιλέως
ἦν καὶ ἡμᾶς ποιήσαστος ἢ ὠδραφυ-
λάξαντος, μετὰ πτω Μάρκου ἀρχῆ.
ἕτω' Ἀλεξάνδρου δ' οὐκ αἶ τις εἰπεῖν
ἔχοι ἢ μνημονῦσαι, ἐν ἔτεσι ποσούτις
ἀκρίτως φονδύθεντα. ἡ γὰρ δὲ καὶ
πτω μητέρα, καὶ πάνυ ἠγάλλεν, ὁρῶν
αὐτῷ οὔσαι φιλοχρήματον, καὶ πῶπο
ὑποφυῶς ἐσπουδακῆαν. πῶπο
πιουμδμή γὰρ ἀθροίζειν αὐτὰ ἵνα ἔ-
χοι τοῖς στρατιώταις ἀφθόνως καὶ ρα-
δίως ὁ Ἀλέξανδρος χαρίζεσθαι, ἰδίᾳ
ἐρησαύειζε· καὶ διέβδμεν ἕσθ' ὅπι
πῶπο πτω ἀρχῆ, αὐτῆ ἀκοντός τε καὶ
ἀγάλλοντος οὐσίας γυνῶν καὶ κληρο-
νομίας δὲ ἐπιρρείας ὑφαρπασίας
ἐκείνης.

Ἠγάγετο δ' αὐτῆ καὶ γυναικῆ τῆ
ἀπατείδων· ἡ σιωικοῦσαν καὶ ἀ-
γαπωμδμῆ, μετὰ ταῦτα τῆ βασιλείων
ἐδίωξεν· ὄνουβείζουσα τε καὶ βασίλισ-
σα εἶ) θέλουσα μόνη, φθονοῦσα τε τῆς
προσηγορίας ἐκείνη, εἰς τῶσῶπν
προεχώρησεν ὑβρεως ὡς τὸν πατέρα
τῆς κόρης, καίτοι ἕτω' Ἀλεξάνδρου
γαμβροῦ ὄντος πάνυ τιμώμδρον, μὴ
φέροντα πτω Μαρμαίαν ὄνουβείζου-
σαν αὐτῆ τε καὶ τῆ θυγατεῖ αὐτοῦ, φυ-
γεῖν εἰς τὸ στρατόπεδον· τῆ μὲν Ἀλε-
ξάνδρω χάριν εἰδόντα ἐφ' οἷς ἐπιμᾶ-
το, πτω δὲ Μαρμαίαν ἀπώμδρον ἐφ'
οἷς ὑβείζετο. ἐκείνη δὲ ἀγανακλήσα-
σα, αὐτὸν τε ἀναιρεθῆναι ἐκέλευσε,
καὶ πτω κόρην ἐκβληθῆσαν τῆ βασι-
λείων, εἰς Λιβύην ἐφυγάδευσε. ταῦ-
τα δὲ ἐπῶρα πῶπο ἀκοντός τε καὶ αἰαῖ-
καζοιδροῦ τῆ Ἀλεξάνδρου· ἦρχε γὰρ
αὐτῆ καὶ ὑποβδμδόντως ἡ μήτηρ, καὶ
πάν τὸ

πάν τὸ κελδομόρον οὐκ εἶνος ἐποίησεν. τὸ
δὲ αὐτὸς μόνον ἔχεν ἐγκαλέσαι αὐτὰς,
ὅτι δὴ ὑπὸ φιλικῆς φρονήσεως καὶ αἰ-
δοῦς πλείονος ἢ ἐχθρῶν, τῆ μιν τε ἐν οἷς
ἀπιρέσκετο, ὁμῶς ἐπέθετο.

Ἐπὶ δὲ οὐκ οὐκ τρισκαίδεκα ἔτος,
ὅσον ἐπ' αὐτὰς, τὴν βασιλείαν ἀμέμ-
πτως διώκησε. τὰ δὲ τεσσαρεσκαίδεκά-
τῳ ἔπει ἀφινιδίως ἐκομίσθη γράμ-
ματα τῆ καὶ Συρίαν τε καὶ Μεσοποτα-
μίαν ἠγχιόνων, δηλοῦντα ὅτι Ἀρτα-
ξέρξης ὁ Περσῶν βασιλεὺς, μετὰ τὸ
Παρθυσάοις καθελεῖν, καὶ τῆς καὶ τὴν
ἀναπολίως ἀρχῆς ἀρχαλῦσαι, Ἀρτά-
βανόν τε τὸν πρότερον καλούμενον τὸν
μέγαν βασιλέα, καὶ δύο δὲ ἀδελφάσιν
χωρὶς ἀποκτείναντα πάντα τε τὰ πέ-
λοικα βαρβάρων χερσὶν αὐτῶν, καὶ εἰς
φόρου σιωτέλειαν ὑπάγειν οὐχ
ἠσυχάζει, οὐδ' ἐν τῷ Τίγριδος ποτα-
μοῦ ἴσκει, ἀλλὰ τὰς ὄχθας ὑπερβαίνων
καὶ τοῖς τῆς Γωμαίων ἀρχῆς ὄροις, Με-
σοποταμίαν τε κατατρέχει, καὶ Σύροις
ἀπειλεῖ. πᾶσαι τε τὴν ἀπικειμένην ἠ-
πειρον Εὐρώπῃ καὶ διαγουμένην Αἰ-
γαίῳ τε καὶ τῆς πορθμῶς τῆς Προποντί-
δος, Ἀσίαν τε πᾶσαν καλυμμένην, προ-
χρονικὸν κτήμα ἠγχιόνων, τῆ Περσῶν
ἀρχῆς ἀνακτῆσαι βούλεται, φάσκων
ἀπὸ Κύρου τὸ πρότερον τὴν ἀρχὴν ἐκ
Μήδων εἰς Πέρσας μεταστήσαντος, μέ-
γιστον Δαρείου τὸ τελευταίου Περσῶν
βασιλέως, (οὗ τὴν ἀρχὴν Ἀλέξαν-
δρος ὁ Μακεδὼν κατέλαβεν) πάντα μέ-
γιστον Ἰωνίας καὶ Καρίας ὑπὸ σατρα-
πῆς Περσικοῖς διώκησθαι. προσήκειν
οὐκ αὐτὰς Πέρσας ἀνεώσασθαι πᾶσι
ὁλόκληρον ἢ πρότερον ἔχον ἀρχὴν.

Τοιαῦτα οἰνῶν δηλωσάντων καὶ ἐ-
πισφιλάντων τῶν ὑπὸ ταῖς ἀναπολῆς
ἠγχιόνων, πρὸς τὴν ἀφινιδίον καὶ παρ'
ἐλπίδα κομίσθησαν ἀγγελίαν οὐ με-
τρίως ὁ Ἀλέξανδρος ἐταράχθη, καὶ
μάλιστα εἰρήνην ἐκ παίδων ἐνδραφεῖς,
καὶ τῆ καὶ τὴν πόλιν ἀειχολάσας τρυ-
φῆ. τὰ δὲ οὐκ οὐκ ἔδοξεν αὐτῷ,
κοινωσαμένῳ τοῖς φίλοις, προσβείαν
πέμψαι, καὶ δὲ γράμματων κολλῶ-
σαι τὴν ὁρμὴν καὶ ἐλπίδα τοῦ βαρβαρίου, ἔλεγε δὲ τὰ γράμματα,

dicto audientem semper ha-
bebat: ut hoc tantum repre-
hendi in Alexandro possit, quod
mansuetudine nimia, & reue-
rentia maiore quam oportuit,
etiam contra animi sui senten-
tiam matri obsequeretur.

Igitur quum ad hunc mo-
dum *tredecim annos. (quod
quidem ad se attineret) sine
querela cuiusquam imperium
gubernasset, ecce tibi haud o-
pinatò *literæ à Syria Mesopo-
tamiâque, redditæ à ducibus,
in quibus scriptum esset, Arta-
xerxem Persarum regem, Par-
this iam devictis atque Arta-
bano, *qui rex magnus primus
appellatus est, duplicique dia-
demate utebatur, non solum
oriētis regno, sed vita quoque
expulso, subigere vicinos bar-
baros, ac sibi vestigales facere:
neque iam intra fluvium Ti-
grim tenere se, sed superatis
ripis ac Romani finibus impe-
rii, excurrere per Mesopota-
miam, Syriæque minitari: o-
mnemque Europæ oppositam
continentem, quæ mari Ægæo
fretoque Propontidos termi-
natur, atque Asiæ nomē habet,
*ceu veterem Persarum posses-
sionem, sibi vindicare: quod
iam inde à Cyro, qui primus
imperium à Medis in Persas
transtulit, ad Darium usque
extremum Persarum regē (cui
regnum Alexander abstulerit)
cuncta olim Ionia Cariâque
tenus à Persarum satrapis gu-
bernarentur. Quare sui mun-
eris esse curare nunc ut vetus at-
que integrum imperium Persis
restitueretur.

Quibus intellectis Alexander
motus, atq; haud mediocriter
subita inopinataque pertur-
batus (quippe in altissima pace
educatus à puero, atq; urbanis
deliciis innutritus) conuocato
prius amicorum consilio, de-
crevit legatos cum literis mit-
tere, qui spem barbari conatū-
que inhiherent. Igitur literæ in
hanc sententiam compositæ,

tredecim annos ita, sine
querela cuiusquam
(quod quidem ad
se att.) imp. guber-
nasset. Vel ita in-
culpaté.

literæ ducū Syriæ
& Mesopotamiæ.
vel præfectorum.

qui prius rex ma-
gnus vocabatur,
dupl.

maiorum suorum
possessionem exi-
stimare, ideoque
imperio Persico
velle recuperare.

Oportere illū, suis finibus contentum, nihil rerum nouarum moliri, neque sublatum vana spe ingens excitare bellum: Debere vnumquēque suis fortunis acquiescere. Non perinde sibi pugnam processuram aduersus Romanos, vt aduersus vicinos & eiusdem corporis barbaros. *Admonebat preterea victoriarum quas contra eos Augustus ac Traianus, Luciusque item & Seuerus adepti fuissent. Huiuscemodi literis

Vox Gr. sonat, eiusdem nationis, seu gentis. Possit etiam interpretari, aduersus barbaros qui idem hominum genus essent.

Admonebant preterea litera.

Alex. se barbarum exoraturū aut metum iniecturū putabat, qui illi quieteēdi causa foret. At ille nihil curās qua scripta essent, remque armis non verbis ger. ratus, eo maiore studio ad bellum incumbebat, populans vastansque omnia quæ Romanorum erant.

Malim ferocius, sic ut scripserit P. O. dicitur.

*Alexāder persuasurum se barbaro, metu scilicet perterrito, pacem quietēque arbitratur. Quibus ille cōtemptis, remque armis potius quam verbis gerendam ratus, tum verò *ferocissimus ingruere, decursaque ac perequitata Mesopotamia, omni, prædas agere, atque oppugnare Romanorum castra imposita fluminum ripis, quæ scilicet imperii limites tuerentur. Quūque homo esset natura gloriosus, ac sublimes animos gereret, successu rerum inopinato subacturū se omnia videlicet existimabat.

Neque enim parua erāt quæ illius animum ad maius concupiscendum regnum inflammabant. Primus namque ipse Parthis bellum inferre ausus, Persarum recepit imperium. Siquidem post Darium illum cui regnum Macedo Alexander abstulerat, per multis sanè annis Macedones ipsi, quique Alexandro successerunt, diuisas inter se orientis Asiaeque totius regiones gubernarunt. Sed ortis inter ipsos discordiis, ac frequentibus bellis attrito Macedonum robore, primus Artaces Parthus persuasisse earum regionum barbaris memoratur vt à Macedonibus deficerent: impositoque sibi diademate, Parthorū barbarorūque vicinorum consensu, & ipse regnum tenuit, * & posteris reliquit, ad Artabanum vsque regem qui rostra etate fuit. quo interfecto, Artaxerxes, regnoque Persis restituto, vicinaque

Et ab illo oriundis longa annorum serie permansit.

δεῖν μὲν τε αὐτὸν ἐν τοῖς ἴδιαισιν ὄροις, ἔμῃ καὶ νομομείν, μηδὲ ματαίαις ἐπιπέσειν ἀνωροῦ ἰδρον, μέγαν ἐγείρειν πόλεμον. ἀγαπητῶς δὲ ἔχιν ἕκαστον τὰ αὐτῷ. μηδὲ γὰρ ὁμοίαν ἔσασθαι μάχην αὐτῷ πρὸς Ῥωμαίους οἷαν ἔστιν πρὸς τοῖς γητιῶντας ἔομοφύλους βαρβάρους. ὑπομνήσκου ὅτι τὰ γράμματα τῷ τε Σεβαστῷ καὶ τῷ Τραϊανῷ, Λουκίῳ τε καὶ Σεβήρῳ κατ' αὐτῷ Ἑλλήνων. τοιαῦτα μὲν δὴ ἔλεγε ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιπέσειας, ὡς το πείσειν ἢ φοβήσειν εἰς τὸ ἠσυχάζειν τὸν βαρβάρου.

Ὁ δὲ οὐδέν τι φρονιζὼν τῷ ἐπεσαλιδῶν, ὅπλοισι ἀλλ' οὐ λόγῳ οἰόμενος δεῖν τὰ πράγματα διοικεῖσθαι, ἐπέκειτο, ἄχρον ἔφρων τὰ Ῥωμαίων πάντα κατατρέχων τε καὶ καταπιπύων Μεσοποταμίαν, λείας τε ἀπὸ λαυνε, καὶ τὰ ἐπιπέσειας στρατιῶντα ὅχλους τῷ πεταμῶν, πρὸς ἀπὸ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ἐπολιόρκει. φύσει δὲ ὡν ἀλαζῶν ἔταῖς παρ' ἐλπίδας ἀπεραγίας ἐπαίρομενος, πάντα ῥαδίως χερῶσασθαι προσεδόκα.

Ἦν δὲ αὐτὸν τὰ ἀναπέθοντα οὐ μικρὰ εἰς ἐπιπέσειαν ἀρχῆς μείζονος. προσῆτος γὰρ ἐπέκειτο τῷ Γαρδυαίων ἀρχῇ ἐπιπέσειας, Γέρσας τε πτω βασιλείαν ἀνανεώσασθαι. μετὰ γὰρ Δαρῆον τὸ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἔμακεδόνος τῆς ἀρχῆς πρὸς ἀλυθῆντα, παμπλείστοις ἐν ἐπισ Μακεδόνες μὲν καὶ οἱ Ἀλεξάνδρου διάδοχοι, τῷ ὑπὸ ταῖς ἀναπλάϊς ἐθῆναι καὶ κατ' Ἀσίαν ἀπασαν νειμάμενοι, καὶ χώρας ἐβασίλευσαν. ἐκείνων ὅτι πρὸς ἀλλήλους διαφερομένων, πολέμοις τε συνεχῆσι τῆς Μακεδόνων δυναμείως ἔλαθινούσης, προσῆτος Ἀρσάκης λέγεται, τὸ γένος Γαρδυαῖος, ἀναπέσει τοῖς ἐπέκεινα βαρβάροις ἀποσῆναι Μακεδόνων. πρὸς ἐπέκεινα τε τὸ διάδημα ἐκόντων Παρδυαίων καὶ τῆς πρὸς χώρων βαρβάρων, αὐτὸς τε ἐβασίλευσε, καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνου τῷ γένει ὅτι πλείστον παρέμεν ἢ ἀρχῇ, μέχρις Ἀρταβάνου τῷ κατ' ἡμᾶς γητιῶντος, ὃν Ἀρταξέρξης ἀποκλείνας, Πέρσας πτω ἀρχῇ ἀνεκλήσασθαι τὰ τε γητιῶντας

κατὰ οὐρανὸν

Participium verbum participium cum participio.

ἔθνη βάρβαρα χρωσάμενος, ῥαδίως ἦδη καὶ τῆ Ῥωμαίων ἀρχῆ ἐπεβούλευσεν.

Ὡς ὅτε τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐδηλώθη διαπέριβοντι ἐν τῇ Ῥώμῃ τὰ καὶ τὰς αἰαπλάς ὑπὸ τοῦ βαρβαροῦ Τημώμερα, ἐκ αἰαχὰ ἠγούμενος, καλοῦστων δὲ αὐτὸν καὶ τῆ ἐκείσε ἠγμόνων, ἀγάλλων μὲν, καὶ ἄλλοι γώμω, ὄμοις δὲ ἔχε παρὶ Ἰζοδόν. ἔκ τε οὖν αὐτῆς Ἰταλίας καὶ τῆ ὑπὸ Ῥωμαίοις πάντων ἐθνῶν λογάδες ἐς πλὴν στραπὴν ἠδρροίζοντο, ὅσοι σάματες ἀεξία καὶ ἠλικίας ἀκμῆ, εἰς μάχην ὀπιπύδοι ἐνομίζοντο. κίνησις τε μεγίστη πᾶσι τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐγγύετο διωάμεως, ἰσθρόπου ἀδρροζομένης παρὸς τὸ ἀγγελόμερον τῆ ὀπιπύδοι βαρβαρῶν πλῆθος. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἀθροίσας τοὺς ἐν Ῥώμῃ στρατιώτας, σιωελθεῖν τε πάντας κελύσας ἐς τὸ σιωήτες πεδίον, ὀπιπύδοι ἀνελθῶν, ἔλεξε τοιαύτα,

Ἐβουλόμην μὲν, ὦ ἄνδρες συστραπῶτα, τοὺς σιωήτες παρὸς ὑμᾶς ποιῆσαι λόγους, δὲ ὧν αὐτὸς τε ἐκοσμήμην δημηγορῶν, ὑμᾶς τε ἀκούοντας εὐφρανον. εἰρήνης γὰρ πολυετοὺς ἀπολαύσαντες, εἴ τι καμνὸν νῦν ἀκούοιτε, ἴσως αὐαὶς παρ' ἐλπίδα λεχθέντι ἐκπλαγῆντε. καὶ δὲ ἄνδρας ἡμῶν τε καὶ σιωφρονας εὐχεσθῶ μὲν ὑμῶν ἀρχὴν τὰ βέλπιστα, φέρεται ὅτι παρὸς πῖπλοντα. τῷ μὲν γὰρ δὲ ἠδονῆς παρὰ πῖπλοντα ἠδὲ ἀπολαύσις γλυκεῖα. τῷ δὲ δὲ ἀνάγκης κατῶρουμένων, ἐνδοξος ἠδὲ ἀνδρεία. καὶ τὸ μὲν ἀρχὴν ἀδίκων ἐρῶν, ἐκ ἀγνώμονα ἔχει πλὴν παρὰ πῖπλοντα. τὸ δὲ τοὺς ὀχλοῦστας ἀποσειεῖσθαι, ἔκ τε τῆς ἀγαθῆς σιωιδήσεως ἔχει τὸ παρὰ πῖπλοντα, καὶ ἐκ τῆς μὴ ἀδικεῖν αἰὲν ἀμύσασθαι, ὑπάρχει τὸ βέλπιστα. Ἀρταξέρξης, αἰὲρ Πέρσης, τὸν ἐαυτὸν δεσπότην Ἀρτάβανον ἀποκτείνας, πλὴν τὸ ἀρχὴν εἰς Πέρσας μετασῆσας, ἀλλὰ καὶ τῷ ὑμετέρων ὀπλων κατὰ παρὰ πῖπλοντα, καὶ τῆς Ῥωμαίων δόξης κατὰ φρονήσας, πειράσασθαι κατὰ πῖπλοντα καὶ λυμαίνεσθαι τὰ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς κτήματα. τῶν ἐπιεικῶν δὲ, τὸ μὲν παρὰ πῖπλοντα γράμμασι καὶ πείθοι, παύσασθαι τῆς ἀπλήσου μαγίας καὶ τῆς

barbaria per vim subacta, facile iam Romanam quoque potentiam laessebat.

Quæ vbi Alexandro Romæ agentî nuntiata sunt, minimè iam ferendam putans insolentiâ barbari, vocantibus illuc seducibus, ægrè scilicet tādémq; contrâque animi sui sententiâ ad expeditionem se comparat. Igitur in Italia prouinciisque reliquis delectus habebantur cunctorum qui vel habitu corpore, vel ætatis vigore, idonei fore ad pugnam viderentur. Motusque ingès omnibus Romani imperii regionibus extitit delectibus habendis, qui tantæ barbarorum multitudini *quanta incursiones facere nuntiabatur*, pares forent. At verò Alexander, vrbani omnibus militibus conuocatis in *solitum* campum, conscensóque tribunali in hanc sententiam verba fecit,

*Cuperem, commilitones, eiusmodi habere orationem apud vos, quæ & dicenti mihi (vt consueuerat) ornamentum, & vobis audientibus lætitiâ conciliaret. Nam quum multos annos pacem agitauerimus, siquid noui nunc audieritis, fortasse quasi præter spem acciderit, expauescetis. Decet autem viros fortes atque moderatos optima quidem optare, sed ferre quæcunque incidât. Vt enim quæ cum voluptate agimus, dulcia: ita quæ cum virtute, gloriosa sunt. Atque vt is qui prior laceffit, ipse sibi iniurius videtur: ita qui propulsat iniuriam, cõfidentior ex conscientia fit, atque ex iustitia spem bonam mutuatur. Artaxerxes, vir Persa, posteaquam Artabanum dominum suum interfecit, atque ad Persas imperiũ transtulit, etiam nostra arma laceffere, despecta maiestate Romana, & iam incursare ac vastare nostras prouincias aggreditur. Huic ego per literas à principio studui persuadere vt inexplabilem illâ vecordiam omit-

Vellem, cum mihi verba facere apud vos qualia consueueram: quæ & mihi concionanti ornamento & vobis audientibus oblectamento erât. Nã quum nobis multos per annos pace frui contigerit, siquid noui nunc audieritis, fortassis ad id, vt pote præter expectationem dictum, consternabimini. Verum par est viros fortes atque magis optare quidem vt sibi eueniant optima, sed ferre quæcunque accidant. Illis enim quæ cum voluptate fiunt, frui iucundum est: eorũ autem quæ suscipere coacti ad prosperum perducimus exitũ, gloriosa est fortitudo. Et eius quidem à quo proficiscitur iniuria, rationi consentanea & æqua non est prouocatio: at quum eos qui nobis graues sunt repellimus, cum ex bona conscientia confidentiã accipimus, tum verò ex eo quòd non inferimus sed propulsamus iniuriã, spem bonã concipimus.

teret, néve aliena cōcupisceret. At ille, barbara insolentia pro- uectus, neque se continere suis sedibus iam vult, & nos ad pu- gnam prouocat. Ne cunctemur igitur, néve prælium detrecte- mus : sed quicumque seniores hic adestis, * admonete quam- primum illum trophæorum, quæ plurima aduersus barba- ros, Seuero atq; Antonino pa- rente meo ducibus, excitastis: quibus autem ætas integra est, laudem hanc imprimis ac glo- riam concupiscite, vt intelligât omnes scire vos non solùm pa- cem mansuetè ac reuerenter colere, verumetiam, quum res postulat, fortissimè prælari. Quippe barbari vt cedentibus detrectantibusque acriter in- stant, ita repugnantibus mini- mè resistunt. Neque enim illis collata acies spè victoriæ polli- cetur, sed excursibus fugaque vtentes, lucrari se demum pu- tant quæ scilicet rapuerunt: at nos quum omnia composita ordinatâque habeamus, tum illos vincere ac profligare sem- per didicimus.

Talia quædam loquutú Ale- xandrú alacri vociferatione mi- lites exceperút, ac se próptissi- mos ad belladū ostéderút. Ille, diuiso largiter stipendio, iubet ad iter accingi: mox ad eâ fer- me sententiam loquutus in se- natu, diem discessui præstituit. Quæ vbi aduenit, * sacris disces- sus causa de more peractis, de- ducente senatu populóque vni- uerso, Roma proficiscitur, re- spectans Urbem identidem, ac lacrymans. Sed neque popula- rium quisquam fuit * qui siccis oculis aspexerit abeunté. qui- ppe omnem multitudinem sui cupidam habebat, educatus ab ipsis, imperióque tam multos annos modestissimè admini- strato. Cæterùm festinato iti- nere, quum Illyricas etiam gé- tes exercitúsque lustrasset, ma- gnis inde quoq; viribus colle- ctis, Antiochiâ cōtédit. In ea ei- uitate quæ belli vsus postularet diligenter cōparabat, exercédís etiâ militibus ac ceteris bellicis munerib' pertractâdis intētus.

vobis in memoriâ reuocate trophæa quæ sæpe aduersus barb.

facris, quæ disce- dentibus consueta sunt, peractis.

qui sine lacrymis illum deduxerit.

ἀλοτείων ὀπιθυμίας. ὁ δὲ βαρβα- ρων φερόμενος ἀλαζονεία, οὔτε μὲν οἴκοι βούλεται, θεωρεῖται τε ἡμᾶς εἰς μάχην. μὴ δὲ μέλωμεν, μηδὲ ὀκναῖμεν· ἀλλ' οἱ μὲν παρ᾽ ἐπιβύτεροι ὑμῶν, ὑπομήσατε ἐαυτοῖς Ἑσπείων ἢ μετὰ Σεβήρου καὶ Ἀντωνίνου τῷ ἐμοῦ πατρὸς ἢ γέγρατε πολλὰ καὶ βαρβαρῶν· οἱ δὲ ἐν ἀκμῇ ὄντες, δόξης καὶ κλέους ἐπιθυμήσατε, δείξαντες ὅτι ἄρα καὶ εἰρηνώτερον ἀγὼν πορεύεσθε μετ' ἀλλήλοις ἐπίστασθε, καὶ τὰ πολεμικά, τῆς χρείας ἀπαυτούσης, γυμνάσιον καταργήσετε. τὸ δὲ βαρβαρὸν πρὸς μὲν τὰ ὑποείκοντα ἐὼν οὐκ οὐκτα διαρροῦται, τῶν δὲ ἀντιπίπτοντι οὐκ ἐστὶ ὁμοίως ἀπέχεσθαι. ἐπεὶ μὴ ἐκ συστάσεως αὐτοῖς ἡ μάχη κατατῆρσεν ἀντιπάλων ὑποίχηται τὸ θύελλοι, ἀλλ' ὅτι δὲ μὴς ἢ φυγῆς κερδαίνειν νομίζουσιν ὅσῳ αὐτῶν δι' ἀρπαγῆς. ἡμῖν δὲ καὶ τὸ θύελλοι ἀμα τῶν κοσμίως ὑποδράξαι, καὶ νικᾶν αὐτοῖς αἰεὶ δεδιδάχμεθα.

Malim Carba- ρων. Alioquin videtur dictu- rum fuisse pro- ius τῆ τῶ βαρβαρῶν φερ-

Τοιαῦτά τινά εἰπόντα τὸν Ἀλέξαν- δρον πᾶς ὁ στρατὸς αἰεὶ φήμησε, θεω- ρουμένην τε πᾶσαι ἐς τὸ πολεμῆν ὑποί- χηται. ὁ δὲ ὀπίδοις αὐτοῖς χεῖματα μεγαλοφρόνως, ἀβρεπίζεσθαι τὰ πρὸς τὴν ἕξοδον ἐκέλευσε. καταλαθῶν τε εἰς τὴν σύγκλητον βουλήν, καὶ τοῖς θεω- ερημύοις ὁμοίᾳ δέξαλεχθεῖς, ἐπήγγει- λε τὴν ἕξοδον. καταλαβούσης δὲ τῆς ὤλεισμένης ἡμέρας, δίσσας τὰς ὀπί- ταις ἕξοδοις γενομισμένας ἱερουργίας, θεωραπέμφθαι τε ὑπὸ τῆς συγκλήτου καὶ παντὸς τοῦ δήμου, τῆς Ῥώμης ἀπήρεν, ὀπίσφρομος αἰεὶ πρὸς τὴν πόλιν, καὶ δακρύων. ἀλλ' οὐδὲ τῆς δημοσίου ἡλικίας ὅς ἀδακρυτὴ παρέπεμπεν αὐτὸν. πόθον γὰρ αὐτῷ τῶν πλήθει ἐμπεπιήκει, ἀνα- στραφεῖς τε ὑπὸ αὐτοῖς ἐμετεῖως δόξας ὑποτύπων ἐπὶ. μετὰ πολλῆς δὲ σπουδῆς ποιησάμενος τὴν περίαν, τὰ τε Ἰλλυρικά ἐθνη καὶ στρατόπεδα ἐπι- λθῶν, πλείστον τε δυνάμιν καὶ κείθεν ἀ- δροῖσται, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. ἐκεῖ δὲ γυμνάσιον, τὰ πρὸς τὸν πόλε- μόν ἕξῃ τρυε, γυμνάσιον τε τοῖς στρατιώ- ταις καὶ τὰ πολεμικά ἀσκῶν.

Malim ὑπὸ αὐτῶν, ἀντὶ ἐν αὐτοῖς.

Ἔδοξε δὲ αὐτῷ πρεσβείαν πάλιν πέμψαι πρὸς τὸν Πέρσῃν, καὶ πρὸς εἰρήνης καὶ φιλίας διαλέγεσθαι. ἤλπιζε γὰρ αὐτὸν πείσῃν ἢ φοβήσῃν, αὐτὸς παρών. ὁ δὲ βαρβάρος τοῖς μὲν πρεσβείαι τῶν Ῥωμαίων ἀπεπέμψεν ἀποστάτας, αὐτὸς δὲ ὄπλιξ ἀμύμων τετρακοσίοις Περσῶν τοῖς μεγίστοις, ἐδῆσέν τε πολυτελέσι καὶ χρυσῶν κεκοσμημένοις, ἵππων τε καὶ πόρων ὄψασκε δὴ πρεσβείαις ἐπέμψεν δὴ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, καταπλήξεν οἰηθεὶς τοῖς Ῥωμαίοις τῆς τε ὄψης καὶ τῶν ἡμάτων τῶν Περσῶν. ἔλεγε δὲ ἡ πρεσβεία ὅτι δὴ κελεύει μέγας βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἀφίστασθαι Ῥωμαίοις τε καὶ τὸν ἄρχοντα αὐτῶν, Συρίας τε ἀπάσης, Ἀσίας τε τῆς Εὐρώπῃ ἀπικειμένης· ἐᾶσαι δὲ ἄρχαν Γέρονας μέχρις Ἰωνίας τε καὶ Καρίας, καὶ ὅσα Αἰγαίῳ καὶ Πόντῳ ἐστὶν διαρρεῖται. εἶ δὲ γὰρ αὐτὰ Γερσῶν προσηγορικὰ κτήματα. τοιαῦτα γὰρ τῶν τετρακοσίων πρεσβείων ἀπαχθεισῶν, κελεύει ὁ Ἀλέξανδρος τοῖς τετρακοσίοις συληφθῆναι καὶ παρεκόμενος πάσης τῆς ἀπικειμένης σκευῆς, εἰς Φρυγίαν ἐξέπεμψε, δοῖς κώμας τε οἰκῆν, καὶ χώραν γεωργεῖν· τοσαύτῳ αὐτοῖς ὄπλιξ ἑκατομμύριον, ὡς οἴκαδε μὴ ἐπανελθῆν. ἀποκτεῖναι γὰρ ἀνόσιον καὶ οὐ πάνυ ἀνδρείον ἡγήσατο, μήτε μαχομένου, καὶ τὰ κελευθέντα ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ διασώπου ἀγγείλαντας.

ergo eo quod
paris usitate
dictum fuisset,
παρασκδ. τε
τῶν Ἀλεξάνδρου
διαβλήαι τε
ἐπὶ ποταμοῦς,
καὶ εἰς τὴν ἑσπέρην
suspicaver
aliqui desiderari
aliquid ante καὶ διαβή-
σαι.

ergo. ὑπὸ τῆς
Αἰγύπτου. A-
lioqui particu-
cula τε reddē
da uideri posset
altera partic.
καὶ, cum alio
genitivo.

Τούτων δὲ οὕτω πρὸς τὸν Πέρσῃν, καὶ διαβλήαι τοῖς ποταμοῖς, εἰς τε πρὸς βαρβάρων γὰρ τὸν στρατὸν διαγαγεῖν, ἐχθρόν τινος καὶ ἀποστάτης στραπτῶν ὑπὸ τῆς Αἰγύπτου ἐληλυθότων, ἀλλὰ μὲν καὶ τῶν καὶ Συρίαν καὶ Ἰωνίαν ἵνα ὄπλιξ ἀμύμων περὶ τὴν βασιλείαν· οἱ ταχέως φωραθέντες, ἐκολάθησαν. ἀλλὰ καὶ ἵνα τῶν στραπτῶν μετέστησεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς ἑτέρα χώρα, ὄπλιξ ἀμύμων τετρακοσίοις πρὸς τὸ κολύειν τὰς τῶν βαρβάρων ὄπλιξ ἀμύμων.

Τούτων δὲ αὐτῶν διοικηθέντων, τῆς τε στρατῶν ἀμύμων σιωπῆς ἀμύμων,

Visum igitur illi est legationem iterum mittere ad Persarum regem, quæ de pace amicitiaque cum illo ageret. Nam quum ipse iam afforet, minimè desperabat aut persuasurum quæ vellet, aut certè perterrefacturum. Enimvero barbarus Romanos oratores re infecta domum remisit: ipse quadringentos è suis proceritate insignes, vestitumque eleganti auròque exornatos, equis atque arcibus conspicuos, legatos ad Alexandrum mittit, perterritum iri Romanos putans aspectu illo cultumque Persarum. Legationis eius hæc erat sententia, Iubere magnum regem Artaxerxem, Romanos eorumque principem Syria omni, Asiaque quæscumque ex aduerso Europæ sita est, decedere: finire Persas Ionia Cariaque tenus dominari, omnibusque iis regionibus quas mare Ægeum, Pontusque disternat: esse enim illa Persarum possessiones à maioribus acceptas. Hæc afferentes legatos quadringentos comprehendi Alexander iubet: omnique adempto cultu in Phrygiâ relegat, vicis agrisque concessis quos colerent: contentus hoc supplicio interdicti in patriam reditus. quippe occidere nefarium facinus, minimèque virile arbitrabatur, neque in acie captos, & sui regis mandata exequutos.

His ad hunc modum peractis, comparante iam se ut fluuios transgrediretur Alexandro, ac Romanorum exercitum in barbarorum agros deduceret, defecerunt ab illo milites nonnulli, ex Ægypto acciti. neque non in Syria quoque res nouas contra imperium moliti alii: sed vniuersi tamen oppressi statim, supplicioque affecti sunt. Quosdam etiam exercitus in regiones alias transtulit Alexander, ut inde barbarorum incursionibus facilius arcerentur.

Quibus ordinatis rebus, magnoque iam coacto exercitu,

quumprimùm se haud imparẽ fore aduersariorum copiis credidit, de amicorum sententia milites trifariam distribuit: sic vt vnam partem iuberet, spectantem ad septentriones, facere iter per Armeniam (quæ regio amica Romanis videbatur) atque illinc Medorum fines incurfare: alteram item ad septentrionem, per barbarorũ agros contendere, vbi confluentes Tigris & Euphrates, delissimis paludibus excipi, atque ob id eorum *duntaxat flumiorum* latere egressus dicuntur: tertiam porrò exercitus partem ipse adducturum se aduersus barbaros medio iam itinere pollicebatur. Ita enim putabat, diuersis itineribus imparatos eos, ac sic necopinantes oppressurum, Persarũque copias, semper ingruentibus Romanis occursantes, distractum iri, atque imbecilliores futuras minúsque ordinatè prælium suscepturas. (Neque enim mercenario milite vtuntur barbari, quemadmodum Romani consueuerũt: neque statiuis castris exercitus habent, qui bellorum actibus exercentur: sed omnis multitudo virorum, nonnunquam autem mulierum quoque, regis congregatur imperio, quæ mox bello peracto, suas protinus in sedes dimittitur: ea demum præmia belli referēs quæ cuique ex rapina superfuerint. Arcubus autem & equis non in prælio tantũ more Romanorũ vtuntur, sed à pueritia vsque enutriuntur vnà, venatu inuigilantes, pharetrati que semper ac nunquã ex equis defilientes, siue bellum gerant, siue feras cõficiant.) *Sed hoc Alexandri consiliũ, etsi longè optimum prima specie videbatur, statim tamen fortuna destituit. siquidẽ exercitus contendere per Armeniam iussus, vix ægréque superatis eius regionis asperrimis præruptissimisque montibus, (quanquam æstas tolerabilius iter faciebat) impetu in Mediã facto, vicos concremauit, prædãque abegit. At rex Persarũ

ὅτε δὴ αἰπίπαλα καὶ ἰσορροπα ὠήθη ἔϊπαι εαυτῶν στρατεύματα τῶν πλείστων τῶν βαρβάρων, σκεψάμενος σὺν τοῖς φίλοις, ἐνειμε τὸ στρατιωτικὸν εἰς τρεῖς μοῖρας· καὶ πρῶτον μίαν ἐκέλευσε, πρὸς τὰ ἀρκτῶνα μέρη ἀφορῶσαν, δι' Ἀρμενίας ἐπελθοῦσα, φίλιον Ῥωμαίοις δοκούσης, κατατρέχειν πρὸς τὴν Μήδων χώραν· πρῶτον δ' ἑτέραν ἐπέμψεν πρὸς τὰ ἀρκτῶνα μέρη τῆς βαρβαροῦ γῆς βλέπουσαν· ἐνθα συρρέοντα τὸν Τίγρητα καὶ τὸν Εὐφράτην ἔλη πυκνότητα ὑποδέχεσθαι λέγουσι, καὶ λαμβάνειν ποταμῶν ἐκείνων μόνων διὰ τὸ τοιαύτῃ ἐκβολῆς. πρῶτον δ' εἰς τὴν τρίτην μοῖραν καὶ γυμνασιπᾶτιν τὸ στρατὸν αὐτὸς ἔχων, ὑπεέχετο ἐπάξειν τοῖς βαρβάροις καὶ μίσω πρὸς τὴν πρὸς τὴν οὐρανὸν ὄρεσιν ἀφυλάκτως τε καὶ ἀπροσπίτως αὐτοῖς ἐπελθούσας. Ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν Γερσῶν αἰεὶ πρὸς τοὺς ὀπίοντας διακρίνοντες, ἀδινέστερον τε ἔσεσθαι, καὶ ἀτακτικότερον μάχεσθαι. (οὐ γὰρ δὴ μαθοφόροις χρωσῶν) στρατιώταις οἱ βαρβαροί, ὡς τῶν Ῥωμαίων, οὐδέ στρατόπεδα ἔχουσι σιωπῶντα καὶ ἄκροατα, πολέμου τέχνης ἐγγεγυμνασμένα· ἀλλὰ πάντες τὸ πλῆθος τῶν αἰδρωσῶν, ἔστι ὅππῃ καὶ τῶν γυναικῶν, ἐπὶ τὴν κελύσῃ βασιλεύς, ἀδριζοῦνται. διαλυθέντος δ' οὗτοῦ πολέμου, ἕκαστος εἰς τὰ εαυτῶν ἐπανέρχεται, τοσούτον ἀποκερδήσας ὅσα αὐτῷ εἰς ἀρπαγῆς αὐτῶν ἀπολαύσονται. πέξοις τε καὶ ἵπποις ἕκαστος εἰς τὸ πολεμεῖν μόνον χρωσῶνται, ὡς τῶν Ῥωμαίων, ἀλλ' ἐκ παιδῶν σὺν αὐτοῖς ἀνατρέφονται, ἔθνη δὲ τῶν ἀπαιτῶνται, ἕτεροι τὰς φάρετρας ποτὲ ἀποκρίνοντες, ἕτεροι τῶν ἵππων ἀποβαίνοντες, αἰεὶ δ' αὐτοῖς χρωσῶνται ἢ καὶ πολεμίων ἢ καὶ θηρίων) Ἀλέξανδρος μὲν οὖν, ὡς ὤρετο, ἀεὶ βεβέλωτο· ἔσφηλε δ' αὐτῷ ἡ γνάμω ἢ τύχη. τὸ μὲν γὰρ πεμφθεὶν δι' Ἀρμενίας στρατιωτικόν, μόλις καὶ χαλεπῶς ὑπερβαλὸν τὰ τῆς χώρας ὄρη, βαρύνοντα τε ἔντα καὶ κρημνωδῆσιν (πλὴν ἐπὶ θέρους ὄντος ἀνεκτὴν εἶχε πρὸς τὴν πρὸς τὴν οὐρανὸν εἰς τὴν Μήδων χώραν, ἐπὶ ὁρᾷ τε αὐτῇ καὶ πολλὰς ἐπέταρσεν κώμας, λείπει τε ἀπὸ τῆς γῆς. ὁ δὲ Πέρσης

Optimum igitur Alexander consiliũ inierat, vt quidem putabat: sed eius deliberationẽ fortuna interceptit.

Scribo μαχεῖσθαι.

Precedens τοσούτον videtur hic postulare ὅσον.

μαθῶν, ἐπήμωε κτ' διώαμιν. ἀπείρ-
ζην ὃ τοῖς Ρωμαίοις οὐ πανυ πεδύα-
πο. τραχίᾳ γ' οὐσα ἡ χείρα, πῖς ἰδρῖ
πέζοις καὶ πῶ βάσιν ἀπαγῆ καὶ πῶ
πορείαν ἀμαρῆ παρείχει. ἢ δ' ἵππος
τῆς βαρβάρων, ὑπὸ τῆς τ' ὀράν τρα-
χίτητος, ὁμοῦ κ' πρὸς δρόμον ἐπέιχε-
το, κ' καδιππεύειν ἢ ὀπιέναι ἐκωλύετο.

Ἡκοι δὲ ἕνες ἀγγέλοιτες τὰ Πέρ-
ση, ὡς ἄρα φαίνοιτο Ρωμαίων στρα-
τὸς ἕτερος, ἐν τοῖς ἑξοῖς μέρεσι Παρ-
θυσίων, τὰ τε πεδία κατατρέχεισι.
διό τ' ὄφρα φοβηθεῖς ἑκείνα, μὴ τὰ ἐν
Γάρθοις ῥαδίως λυμηνάωροι, εἰς
Γέρσας ἐμβάλωσι, καὶ ἀλιπῶν ἕνα
διώαμιν ὅσῳ αὐτάρκη ὤετο ρύεσθαι
Μηδίας, αὐτὸς σὺ παντὶ τὰ στρατὰ εἰς
τὰ ἑξοῖα μέρη ἠπέιχετο. ἢ ὃ τ' Ῥωμαίων
στρατὶ τ' πορείαν ἀμελέσερον ἐπιεί-
πο, μήτε ἕνος φαινοῦρου μήτε ἀνδραῶ-
τος ἠλπίζε τε τὸν Ἀλέξανδρον σὺ
τείτη μοῖρα γυναιότατη οὐση ἔμε-
γίστη εἰς μέσοις ἐμβεβληκέναι τοῖς βαρ-
βάροις. καὶ κείνοις ἀνδρακωδύροις αἰεὶ
πρὸς τὸ ἐνοχλοῦν χολαιτέρων αὐτοῖς
καὶ ἀδιδεσέραν παρέξεν πῶ ἔφοδον.
πρὸ εἰρηῶ γ' πᾶσι τοῖς στρατοῖς ὑπο-
τρέχων, κ' τίπος ὤριστο εἰς ὃν κ' ὄπου
συνελθεῖν ἔδει πάντα τὰ ἐμπίπτοντα,
καὶ ἐν μέσῳ χέρουδροις.

Ἐσφηλε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἀλέξανδρος,
μήτε εἰσαγαγῆν τὸν στρατὸν, μήτε εἰ-
σελθῶν, ἢ δὲ δέος, ἵνα μὴ δὴ αὐτὸς
κινδυνώοι ψυχῆ καὶ σώματι ὑπὸ τῆς
Ῥωμαίων ἀρχῆς ἢ τῆς μητρὸς ὀπιχοῦ-
σης γυναικεία δαλῖα κ' ὑπὸ βδμοῦση
φιλοτικνία. ἠμβλωε γὰρ αὐτὸς τὰς
πρὸς ἀνδρείαν ὀρμαῖς, πείθουσα δεῖν
ἄλλοις ὑπὸ αὐτῆς κινδυνώοειν, ἀλλὰ
μὴ αὐτὸν ὀβρατά ηγεσθαι ὄφρα πῶν εἰ-
σελθόντα Ῥωμαίων στρατὸν ἀπώλε-
σεν. ὃ γ' Πέρσης σὺ πάση τῇ διωάμῃ
ἐπελθῶν, οὐ πρὸς δοκῶν περὶ τὸ στρατῶ,
ἐκ πρὸ μελδῶν, κ' ὡς τ' ὄφρα σαζλωδύσας,
πανταχόθεν τε ἔξδύων, διέφθιρε πῶ
διώαμιν τ' Ῥωμαίων, ὀλίγην τε πρὸς
πολλοὺς ἀνδρακωδύροις μὴ διωαμῶν, καὶ
αἰετὰ γυμναῖα αὐτῶν, εἰς ἃ ἔξδύοντο,

intellectare, confestim quàm
maximis potuit copiis auxilio
adfuit. Cæterú arcere illinc Ro-
manos minimè poterat. quippe
aspera regio, peditibus quidem
stabilē gressum facilémque trá-
situm præbebat: at barbarorum
equitatus, montium asperitate,
& cursum difficiliorem & iter
habebat impeditius.

Nuntiatum dein Persarum
regi est, exercitum alterú Ro-
manorum, Parthorú in agros,
quà ad orientem spectant, im-
petum fecisse. Quare metuens
ne Parthis facilè superatis, mox
in Persiam grassarétur, relictis
copiis quantæ ad tuendam Me-
diam satis fore videbantur, ipse
cum toto exercitu ad orientis
partes accelerabat. Cæterùm
exercitus Romanus, comparē-
te ac repugnante nullo negli-
gentius iter faciebat, ratus Ale-
xandrum cum tertia parte co-
piarum quæ maximæ valentif-
simæque forent, in medios in-
currissè barbaros. * Itaque re-
stitatibus illis, atque ob id exer-
citurum retentantibus, minimè
sibi properandum putabant, ve
qui se tutos crederent: præsti-
tuto antea loco, in quem pari-
ter vniuersi cum præda abacta,
captiuísque omnibus, conueni-
rent.

Sed eos Alexáder fefellit: ne-
que enim aut ipse venit, aut ex-
ercitum adduxit, incertú me-
túne proprio, ne ipse imperium
tuendo vita periclitaretur, an
quia mater retinuerit, mulie-
bri pauore & charitate filii ni-
mia. Siquidem omnes illius ge-
nerosos spiritus retundebat,
*suadens alios potius periculis
exponeret, quàm ipse in acie
consisteret. Quæ res exercitum
Romanum fines barbarorum
ingressum, *planè prodidit. Et
enim Persarú rex omnibus co-
piis occurrens imparatis, mi-
nimèque expectantibus, quasi-
que intra retia vndique conclu-
dens, ἔξ sagittis petens omnem
Romanorum exercitum pro-
fligauit. Quippe pauci plurimis
resistere haud poterát, sempér-
que nudas corporis partes at-

alium Rom. exer-
citu in parte orien-
tali Parthiæ cõspi-
ci, & in planitiem
incurfionē facere.

Vide annot.

persuadēs oportere
alios pro ipso
periclitari, non au-
tē ipsum in aciem
prodire.

Polit. puto scripsisse
perdidit. quod ver-
bum ἔ loco aptum
est ἔ Græca hoc
planè respondet.

Scribo ἐμείνος.

Ha dua vocu-
la κ' ὄπου συ-
ρηνας anea ef-
se videntur.

Post partic. κ'
desse per meo τῶν
ἀρχμαλώτους,
vel τὰ ἀρχμα-
λώτα: ὅτι inter-
rumpendū post
ἔδει: ut totus
ita locus lega-
tur, καὶ τίπος
ὤριστο, εἰς ὃν
συνελθεῖν ἔδει,
παύτα τὰ ἐμ-
πίπτοντα κ' τῶν
ἀρχμαλώτους
ἐν μέσῳ χέρ-
ουδύους.

mis aduersus impetum sagittarum protegebant: satis præclare agi secum existimâtes, si nulla edita pugna integri recessissent. Sed quum aliquâdiu confertim clipeis sese quasi muro circumsepissent, atque omnes undique velut vrbs aliqua oppugnarentur consaucianturque, tandem vbi diu fortiter restiterant, occidione occiderunt. Ingens hæc calamitas, & qualis nulla facile memoratur, Romanis incidit, amisso ingenti exercitu, vel fide vel robore cuiuslibet antiquorum exercituum conferendo: Persam verò *fastu* εἰς maiorum spe rerum impleuit tantarum successus rerum.

Quæ vbi nuntiata Alexandro sunt, grauissimè tunc ægrotanti, siue ex mœrore animi, siue insolentia cæli, cū ipse tulit molestissimè, tum exercitus omnis grauitèr imperatori succensebat. Quippe ipsius mendacio, ** minimè signis seruatis, proditos ab eo suos milites dictitabant.* Ceterum Alexander, morbi cælique illius æstuosi impatiens, laborante pariter omni exercitu, maximèque Illyricianis, qui humido hybernòque cælo insueti, largiùsque cibum *more suo* capientes, lethaliter ægrotabât: redire Antiochiam constituit, accitis etiam eò militibus, qui mōtium tamen atque hyemis asperitate attriti, paucissimis tantùm reliquis, perierant. Copias autem quas secum Alexander habebat, Antiochiam reduxit, multis inde quoque amissis. Quare magnū exercitui mœrorem, magnum Alexandro dedecus ea res attulit: quum scilicet omnibus locis fortuna illius consilium fefellerit. Siquidem plurimi è triplici illo exercitu (ita nanque ** distribuebat*) desiderati sunt, diuersis calamitatibus, morbo, ferro, frigore.

Vt verò Antiochiam peruenit Alexander, facilè & ipse cōstaluit, spiritu illo cæli, & aqua-

φραπόντων τοῖς ὅπλοις. ῥύεσθαι γὰρ αὐτοῖς τὰ σώματα, οὐ μάχεσθαι, ἀγαπητὸν ἴστω. ἔστε δὴ πάντες ἐς τὸ αὐτὸ στυαλιθέντες, ἐ τῆ τ' ἀσπίδων προβολῆ ὡς περ τειχίσαντες, ἀπεμάχοντο ἐν γήματι πολιορκίας, βδομήοιδοι πάντα χόθεν κ' ἡ πτωσκόμοι ἀπὸ χόνης εἰς ὅσον ἐνεδέχτο ἀδρείως, ποτελευτῶν πάντες διεφθάρησαν. μεγίστη τε αὐτῆ συμφορὰ, καὶ οὐ ῥαδίως μνημονοῦσθαι Ῥωμαίοις ἐπέχε, διωάμεως μεγίστης διαφθαρείσης, γώμη κ' ῥώμη μηδεμίᾳ τῶν ἀρχαίων ἀποδείσης. τὸν τε Πέρσῳ εἰς ἐλπίδα μείζονων πραγμάτων ἐτύφωσε τηλικούτων ἔργον ἀπραγία.

Ὡς δὲ ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐδηλώθη, χαλεπῶς νοσοῦντι, εἴτε διὰ διδυμία, εἴτε διὰ πλὴν τὸ ἀέρος ἀήθου, αὐτὸς τε διςφόρως ἠύεγκαι καὶ ὁ λοιπὸς στρατὸς ἠγανάκτησε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον· καὶ ἐχάλεπαινον, ὅτι δὴ ψδυσάμοι αὐτῶν, καὶ μὴ τηρήσαντες τὰ σωτήρια, προδοθέν ὁ εἰσελθὼν στρατὸς. πλὴν ὁ Ἀλέξανδρος, μήτε πλὴν νόσον φέρων καὶ τὸ πνιγθὲς τὸ ἀέρος, τὸ τε στρατὸ πάντος νοσοῦντος, καὶ μάλιστα τῶν Ἰλλυρικῶν στραπτῶν, (οἱ ὑγρὰ καὶ χιμείω ἀέρι ἐνειδομένοι, ἔσθας τε πλείονας σωήτως εἰσπερόμοι, χαλεπῶς νοσοῦντες, διεφθείροντο) ἐπανελθὼν τε εἰς πλὴν Ἀντιόχου ἐβελύσατο, ἐπέμφας τὸν ἐν Μηδίᾳ στρατὸν, ἐπανελθὼν ἐκέλευσεν. ἐκείνος μὲν ὁ στρατὸς ἐπανίων, πλείους ἐν τοῖς ὄρεσι διεφθάρη· κ' ἠκρωτηριάθησαν οὐκ ὀλίγοι ἐν διεχήμερῳ χρόνῳ, ὡς ὀλίγοι πάνυ ἐκ πολλῶν ἐπανελθὼν. τὸ δὲ σὺ αὐτῶν πλῆθος ὁ Ἀλέξανδρος εἰς πλὴν Ἀντιόχου ἐπανήγαγε, πολλῶν κ' ἔξ ἐκείνης τῆς μοίρας ἀπολωλότων ὡς μεγίστην ἐνεκείν διδυμίαν τῷ στρατῷ, κ' Ἀλεξάνδρῳ ἀδοξίαν, σφαλέντι καὶ γώμη καὶ τύχη, κ' τ' τελευτῶν μοιρῶν τῶν στρατῶν ἦν ἐνεῖμε, τὸ πλείστον ἀποβαλόντι διαφόροις συμφοραῖς, νόσω, πολέμῳ, κρύει.

Γενόμενος δὲ ἐν τῇ Ἀντιόχειᾳ ὁ Ἀλέξανδρος, αὐτὸς τε ῥαδίως ἐπερρώθη τῷ ἀψυχεῖ καὶ οὐδρῶ τῆς πόλεως,

Vide annot.

Longè alia est vocis Græcæ ἠεροσπιτάδου σιν significatio: adeo ut intelligendum sit, illos partes extremas corporis præ frigore amisisse. Vide annot.

Aptius, distribuerat ut etiam Polit. scripsisse puto.

Polit. ita vertit: quasi legerit ac ἐνεῖμε. dicuntur autem hæc veluti per parenthesisin.

λεως, μετὰ τὸν ἐν Μεσοποταμίᾳ ξη-
ρὸν αὐχμὸν, τοῖς τε στραπώτας ἀνεκτᾶ-
το· καὶ ἐφ' οἷς ἐλελύπητο, παρεμύθητο
μεγαλοδωρεῖα χημάτων. τὸ τὸ γὰρ μόν-
νον εἰς ἀνοίας ἀνάκτησιν στραπῶτων
ἐνόμιζε φάρμακον. δυνάμιν τε ἤθροι-
ζε καὶ παρεσκύαζεν, ὡς δὴ πάλιν ἐ-
πάξων Πέρσης, εἰ ἐνοχλοῖεν καὶ μὴ
ἠσυχάζοιεν.

Ἀπηνέμετο δὴ καὶ ὁ Πέρσης λύσας
τὴν δυνάμιν, καὶ ἐκαστοῖς εἰς τὰ ἐαυ-
τῶν ἀποπέμψας. εἰ γὰρ καὶ ἐκ τῶν κρείτ-
τονος ὑπέρτεροι ἐδοκοῦν γιγνηῖσθαι οἱ
βαρβαροὶ, πλὴν ὁμῶς ἐπετρούχωντο
ταῖς τε καὶ Μηδῶν πολάκις ἡρομέ-
ναις συμβολαῖς, τῇ τε ἐν Πάρθια μά-
χῃ, πολλῶν μὲν πτόντων, παμπλείστων
δὲ τετραυδρῶν. οὐ γὰρ αἰαίδρωσ οἱ Ρῶ-
μαῖοι ἠπλήθησαν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοῖς
πολεμίοις ἐδ' ὅπῃ κακώσαντες· ὡς γὰρ
τὸ τὸ δὲ ἀπολόιδμοι, παρ' ὅσον πληθὺ
ἐλάττωσ θύρεθησαν. ὡς σχεδὸν ἰσαριθ-
μου ἡροῦδρου τῶν ἐκατέρωθεν πτόντων
στρατῶν, πὲρ ἡλειφθέν τῶν βαρβαρῶν,
πληθὺς ἀλλ' οὐ δίωξι μὲν δοκεῖ νενικη-
κέναι. δείγμα δ' ἐστὶ τὸ τὸ μικρὸν τῆς βάρ-
βαρων κακώσεως· ἐστὶ γὰρ τριῶν τετραῶν ἢ
πεντῶν ἠσυχασαν, οὐδ' ἐν ὅπλοις ἐ-
γρόντο. ἀπὸ μαθητῶν ὁ Ἀλέξαν-
δρος, καὶ οὕτως ἐν τῇ Ἀντοχίᾳ διέ-
τειθεν. ἄδυμότερος δ' καὶ ἀδέεσερος
ἡροῦδρος, αἰειμῆσις αὐτῶν τῆς πρὸς τὰ
πολεμικὰ φρονήσεως, ταῖς τῆς πόλεως
ἐθολάζε τρυφαῖς.

¶ Οἰοῦμαι δὲ αὐτῶν τὰ ἐν Πέρσης
ἐν εἰρῇ μὲν συγκείμενα ἠσυχάζειν,
ἔχον δ' αἰακροχίω καὶ μέλλησιν τῶν βαρ-
βαρῶν πρὸς τὸ πάλιν ἐπάξων τὴν στρα-
τὴν· ὅς ἀπαξ διαλυθεὶς οὐ ῥαδίως ἠ-
θροίζετο, ἀτε μὴ σωτεταγμένος, μηδὲ
σιωεσῶς, ἀλλ' ὄχλος μᾶλλον ἢ στρατὸς
ὑπαρχῶν· καὶ τῶν ὅπ. σιπσιμῶν αὐτοῖς
ἑσπύτων ὄντων, ὅσον αἰ' ἐκαστος ἀφι-
κνούμενος πρὸς τὸ ἐαυτῶν χεῖρῶδες ἐ-
πενέγκηται, καὶ δυσσαπισσῶς τε ἔ-
δυσόκνωσ καταλιπόντων τέκνα ἔγυ-
ναῖκας καὶ πλὴν οἰκείαν χώραν αἰφνι-
δίως ἀγγελοῖτε καὶ χεῖρῶδες ἐπά-
ραξε τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ εἰς μείζονα φρονήσεως ἐπέβαλεν, ὅπως λαίπτω

rum abundantia post æstuosos
Mesopotamiæ calores reffectus,
& milites vniuersos recreauit,
consolatus etiam mœstítiam il-
lorum pecuniis elargiendis. id
enim solum valere ad cōcilian-
dos militum animos arbitrabat-
ur. Copias autem instaurabat,
cōparabatque de integro, quasi
iterum in Persas exercitū de-
ducturus, si molesti esse perge-
rent, neque ab iniuria desiste-
rent.

Sed & rex Persarum dimissit
se milites suā quēque domum
nūtiabatur. nā quāuis bello su-
periores fuisse barbari viderē-
tur, tamen præliis crebris in
Media Parthiāque gestis pars
ceciderant, alij attriti & saucii
superfuerant. * Neque enim se-
gniter Romani deuicti, sed ipsi
quoque interdum exitiosi ho-
stibus: nullaque adeo te magis
perierunt quā quoniam pau-
ciores deprehensi. Nam quum
ferè par vtrinq̄ue numerus ce-
cidisset, reliquæ illæ barbaro-
rum non quidem fuisse viribus
superiores, sed numero, videbā-
tur. * Cuius rei argumentū est
quod triennio mox aut qua-
driennio barbari nequaquā ar-
ma resumpserunt. Quibus in-
tellectis Alexander Antiochiæ
cōmorabatur, hilariorque iam
& liberior, laxatis bellorum cu-
ris, vrbis eius deliciis indulge-
bat.

¶ Enimvero putante illo tum
quieturos Persas, aut sanè mul-
tum spatii mora que interces-
surum priusquam exercitum de-
integro cogere, haud facile,
quum semel dissipatus est, in
vnum coeūtem, (vtpote incer-
tum atque inordinatum, vul-
gusque potius quā exercitū,
tantūmque cōmeatum haben-
tem quantum sibi vnusquisque
ad presentem vsum domo attu-
lisset, præterea agrè filios vxo-
résque & sedes proprias relin-
quentem) statim nuntii literæ-
que ab Illyricis procuratoribus
adsuerunt, qui cum vehemēter
perturbati er, curamque animo

Non enim nullis
fortitudinis speci-
mine edito perie-
rant Romani: sed
ipsi vicissim hosti-
bus alicubi magnā
cladem intulerunt.
Neque aliud in
causa fuit cur pe-
rissent, quā quod
multitudine impa-
res fuerunt depre-
hensi.

Magnum autē cla-
dis barbarorum est
arg.

En. put. illo Per-
sasita se habere, vs
quidē non tanquā
in pace quiescerēt,
sed illis barbaris,
induciis saltem &
aliqua cunctatione
opus esse, antequā
rursus exercitum
immitterent, haud
fac. Sequor autem
in hac interpreta-
tione meam emēda-
tionem, quam ere-
gione annotari.

Videtur mu-
tandum οὗτος
in οὗτος.

Hero. scripsisse
arbitror, ἐν εἰ-
ρήνῃ μὲν οὐ
κείνην ἠσυ-
χάζειν.

maïorem iniicerent. quippe significabant Germanos Rhenu Danubiūque trásgressos, Romanos in fines hostiliter intrasse, oppugnaréque iam exercitus ripis insidentes, pérque vrbes & vicos magnis copiis excurrere. Quapropter haud leuiter Illyricas nationes conterminas vicinásque Italiae periclitari: opus esse igitur ipsius praesentia, totóque quátum secú exercitum haberet. Hęc & formidinē Alexandro, & Illyricis militibus mcestitiam attulerūt. quippe duplici se calamitate vfos intelligebant, quòd & ipsi malè accepti in acie aduersus Persas fuerant, & suos domi casos à Germanis audiebant. Quare indignabantur atque Alexandro succensebant, tanquam res in oriente prius vel metu vel negligētia prodidisset: nunc autem rebus ad septentrionem vocantibus, metu cunctaretur.

Erant autem Alexander iam atque amici illius etiam de ipsa Italia solliciti. neque enim par periculū à Persis atque à Germanis impendebat. Nam qui sub orientem habitāt, magno terrarum marisque interuallo discreti, Italiae vix nomen audiunt: at Illyricae gētes, anguste videlicet, neque multum agri Romanis subiecti possidentes, solae discrimen faciunt inter Italiam atque Germaniam. Edicit itaque profectioem ingratam atque agrè ferens, sed urgente tamen necessitate. Relictis autem copiis quantas fore satis tuendis Romanis ripis arbitrabatur, castrisque & castellis diligentius communitis, ac praesidio firmatis, ipse aduersus Germanos cū reliqua omni multitudine approperebat. Confectóque celeriter itinere, constitit ad Rheni ripas, atque ibi res ad bellum *Germanicum* necessarias comparabat. Pontémque primò iunctis inter se nauigiis fecit in Rheno flumine, vt per eum exercitus transf-

αὐτῶν τῶν ἐμπεπισθυμένων πρὸς Ἰλλυ-
είδος ἠγμονίαν, ὅτι ἄρα Γερμανοὶ
Ῥώμιον καὶ Ἰστρον διαβαίνοντες, πρὸς
Ῥωμαίων πορθοῦσιν ἀρχῶν, καὶ τὰ ὅπι
ταῖς ὄχθαις στρατόπεδα ὀπικείδρα,
πόλεις τε καὶ κώμας πολλῆ δυνάμει
καταβέχουσιν· εἴη τε ἐκ ἐν ὀλίγω κιν-
διώω τὰ Ἰλλυρικά ἔθνη, ὁμοροῦντα ἔ-
χτηνιῶντα Ἰταλία. δεῖσται τίνω τῆς
αὐτῆς παρουσίας, καὶ τῆς στρατῦ παντός ὅς
ἴω σὺ αὐτῶν. δηλωθέντα δὲ ταῦτα τὸν
περὶ Ἀλέξανδρον ἐτάραξε, καὶ τοῖς ἐκ τῆς
Ἰλλυρικοῦ στρατιώταις ἐλύπησε, διπλῆ
δοκοῦνται κεχεῖσθαι συμφορᾷ, ἕκ τε
ὧν πεπόνθεσαν Ῥέροις μαχρόχροι, ἕκ
τε ὧν ἐπιωθάνοντο τοῖς οἰκείοις ἕκαστοι
ὑπὸ Γερμανῶν ἀπολωλότας. ἠγανά-
κτουσιν οὖν, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἶχον
ἐν αἰψία ὡς τὰ ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς
δι' ἀμέλειαν ἢ ἀγλίαν παρεδεδωκότα,
πρὸς τε τὰ ἀρκτῶα μέλλοντα καὶ ὀ-
κνοῦντα.

Ἦν δὲ καὶ αὐτῶν δέος τῶν Ἀλεξάν-
δρου, τοῖς τε σιωῦσι φίλοις, ἤδη καὶ
πρὸς αὐτῆς Ἰταλίας. οὐ γὰρ ὁμοιον ἠ-
γροῦντο τὸν ἐκ Περσῶν κίνδιων οἶον
ἐκ Γερμανῶν. οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ ταῖς ἀνα-
τολαῖς κατοικοῦντες, μακρᾷ γῆ καὶ
θαλάτῃ πολλῆ διηρημένοι, πρὸς Ἰτα-
λῶν χώραν μόλις ἀκούοισι· τὰ Ἰλλυ-
ρικά δὲ ἔθνη, σενὰ ὄντα καὶ ὀ πολλῶν
ἔχοντα πρὸς Ῥωμαίοις γῆν, πα-
ρὰ ποσσῶν ὁμόροις καὶ γέφυρας ποιεῖ
Γερμανοὶς Ἰταλιώταις. ἐπαγέλει δὲ
ἄκρον ἰδρὸν καὶ ἀράλλων πρὸς ἔξοδον,
πρὸς τῆς ἀνάγκης αὐτὸν καλοῦσης.
καταλιπὼν τε δυνάμιν ὅσῳ αὐτῶν
κῆ ὡς ἐπὶ Ῥωμαίων ὄχθας,
τὰ τε στρατόπεδα καὶ τὰ φρούρια ὀπι-
μαλέστερον τειχίσας, καὶ πληρώσας ἕ-
καστα τῶν ὀρισμένου στρατῶ, αὐτὸς εἰς
Γερμανοὶς ἠπέιγτο ἅμα τῶν λοιπῶν
πλήθει. αἰύσας δὲ πρὸς ὄδον μετὰ
πολλῆς σπουδῆς, ἐπέση ταῖς τῆς Ῥώμιου
ὄχθαις, καὶ τὰ πρὸς τὸν Γερμανικὸν
πόλεμον παρεσκευάζετο. τὸν τε ποτα-
μὸν ναυσὶ διαλαμβαίων, ὡς πρὸς
ἀλλήλας σιωδεδιστῶν, γέφυρωθέντα,
ἀμδρῆ πρὸς διαβάσιν τοῖς στρατιώταις.

Malim, δὲ
λαμβάνειν. ὡς
πρὸς ἀλλή-

παρέξεν ὡς τοῦ μέγιστοιο γὰρ δὴ οὗτοι ποταμῶν ὑπὸ ἄρκτω ῥέουσι, Ρῆνός τε καὶ Ἰστρος ὁ μὲν Γερμανοῖς, ὁ δὲ Γαίσιαισι τῶν Ἰσθμίων. οἱ δὲ τοῖς ἰσθμίοις ἔχουσι τὸ ῥεῖθρον, διὰ βάθος τε καὶ πλάτους· τὸ δὲ χιμῶνος παχύνεται ὑπὸ τοῦ κρύου, ἐν πεδίου χιμασι καὶ διππεύονται. ἀντιπυπὲς δὲ οὕτω καὶ σερρόν γίνεται τὸ ποτὲ ῥεῖθρον, ὡς μὴ μόνον ἵππων ὀπλαῖς καὶ ποσὶν ἀνθρώπων ἀπέχθιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρύσασθαι θέλοντας, μὴ κάλπεις ἐπ' αὐτῶν μηδὲ κοῖλα σκύβη φέρειν, πελέκεις δὲ καὶ δίκελλας· ἴν' ἐκκόψαντες, γυμνόν τε σκύβοις ἀρύσασθαι τὸ ὕδωρ, φέρωσιν ὡς τῶν λίθων. φύσις μὲν δὴ τῆς ποταμῶν αὕτη.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος Μαυροῖσι τοῖς πλείστοις καὶ τοῖς ὀπίσθιοις ἀειθρόν πολὺν ἐπαγόμενος ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς, ἐκ τῆς Ὀσροῦων χώρας, καὶ εἴδους Γερμανοῦν ἀπίμολοι, ἢ χιμασιν ἀπαπειθέοντες, ἠκολούθησαν αὐτῶν βοήθησοντες, ἔξήρτυε δὲ Γερμανοῖς ἀντιπύπων. μάλιστα γὰρ πιούπος στρατὸς ὀχληρὸς ἐκείνοις γίνεται· τῆς τε Μαυροῖσιων πόρρωθεν ἀκονιζόντων, καὶ τὰς ὀπίσθιας τὰς τε ἀναχωρήσεις καὶ φως ποταμῶν, τῆς τε πύξου ἔς γυμναστικὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ σώματα ὀπίσθη καὶ ῥάστα καὶ πόρρωθεν ἢ σκοποῦ πύξου ὄντων. ἐπέθεον τε πρὸς πύξου σαδὸν μάχην ἀντιπυπὲς καὶ ἰσθμιοῖς πολλὰκις Ῥωμαίοις ἐγγύοντο.

Ἀλέξανδρος μὲν ἐν τούτοις ἰσθμίοις ἔδοξεν αὐτῶν παρεσβεῖαν πέμψαι πρὸς αὐτοῖς, καὶ πρὸς εἰρῆνης διαλέγεσθαι. πάντα τε ὑποἰχέτο παρέξεν ὅσων θεόντων, καὶ χιμασίων ἀφειδῶς ἐχθίν. πύξου γὰρ μάλιστα Γερμανοῖς πέπονται, φιλαργυροὶ τε ὄντες καὶ πύξου εἰρῆνῃ ἀεὶ πρὸς Ῥωμαίοις χευσίου καπιθύνοντες. ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπειράτο ὠνήσασθαι μάλλον τὰς πρὸς αὐτοῖς ἀπονδὰς, ἢ διὰ πολέμου κινδυνεύειν. οἱ μὲντοι στρατῶν χαλεπῶς ἔφερον, διατειβῆς τε ματαίας ἐγγύοντο.

grederetur. quippe hi maximū fluminum sub septentrione feruntur, Rhenus ac Danubius: quorum alter Germanos, alter Pannonios præterfluit. Atque æstate quidem nauigabiles, altissimo latissimoque alueo, per hyemem dein concreti gelu, camporum in morem perequuntur. Est autem adeo eius aluei solida glacies, ut non equorum ungulis tantum pedibusque virorum subsistat, sed qui hausturi inde sunt, non tam urnas aut vasa alia secum afferant quam secures ac dolabras, ut cassam inde aquam sine vase vlllo, veluti lapidem, asportent. hæc igitur illorum amnium natura est.

Alexander autem Mauros complures, ac vim ingentem sagittariorum, quos secum ex Oriente adduxerat, partim ex agro Osroenorum, partim ex Parthia transfugas, pecuniave illectos, aduersus Germanos instruebat. Quippe huiuscemodi milites maximè Germanos infestant: quum & Mauri longius iacula intorqueant, sintque faciles ad incursus recursusque, utpote leues atque expediti, & sagittarii nuda Germanorum capita prægrandiisque illa corpora facile eminus, veluti signum aliquod, contingant. Nonnunquam verò etiam collata acie res gerebatur, ex qua Germani persæpe haud impares Romanis abibant.

Quum in his Alexander veresaretur, decreuit tamen oratores ad illos de pace mittere, qui pollicerentur omnia illis principem Romanum quorum foret opus præbiturum, pecuniâsque daturum magna copia. Sunt enim Germani pecuniæ imprimis auidi, nunquamque nõ auro pacem Romanis cauponantur. Quare Alexander pacem fœderaque potius ab illis emercari quam periclitari bello tendebat. Cæterum miles Romanus iniquo animo ferebat, frustra se tempus

Deesse puto partic. ōs ante καὶ σκοποῦ.

Scribo ἐν ἡ δὴ αντι.

Artius esset ἔξεν. Polit. ita veritit quasi legerit δῶσαν. Eudem autem sensum altera lectio efficiet.

rerere, nulla occasione fortiter quicquam animoséque gerendi, intento aurigationibus (ut aiebant) ac deliciis, Alexandro: quum contrà oporteret vindicare potius Germanos, pœnâsque ab iis exigere audaciâ.

Max. qui quod ad genus attinet, ex intimis Thracibus & semibaribus erat, ex quodâ vico.

*¶ Erat autē in exercitu quidam, nomine Maximinus, è quodam Thraciâ, & quidem intima, vico, (ut ferebatur) semibarbarus homo, & qui à pueritia opilio fuisset: dein vigente ætate, ob corporis proceritatem virésque ingentes, equo stipendia fecerat: postremoque, fortuna quasi manucente ac prævia, quum per omnes militiæ gradus ascendisset, etiam ad exercituum provinciarumque præposituras euaserat. Hæc igitur Maximini, ob eam quam supra diximus rei militaris peritiam, tyronibus vniuersis Alexander præfecerat, quos ad militiæ munera exerceret, atque ad bellandū idoneos redderet. Qui quum in eo negotio nihil sibi ad omnem diligentiam reliqui faceret, maximam scilicet à cuncto exercitu gratiam inibat, non solūm quæ gerenda forent assiduè edocens, sed ipse etiam primus obiēs quæ vsus posceret: ut non discipulos tantūm, sed æmulos etiam atque imitatores haberet suæ virtutis: quos etiam muneribus omnique genere honorum sibi adiungebat. Quapropter adolescentes, quorum bona pars ex Pannoniâ erat, læti virtute Maximini, vulgò obtrectabāt Alexandro, quod sub matris auctoritate adhuc esset, * nihilque non ex arbitrio consilioque illius administraret, bellūmque segniter & timidè gereret. * ferentes identidem sermonibus inter se, quantum detrimenti cunctatione illius in Oriente accepissent, nihilque adhuc fortiter ac viriliter gestum aduersus Germanos.

Quare & suapte natura propni ad res nouandas, & tam longum principatum grauari, mi-

μδρως, και μηδέν τι ηχηναϊον η̄ παροδουμον εις τὸ πολεμειν παρεχοντος τῷ Αλεξανδρου, ἀλλ̄̄ λιτωχειαις η̄ τρυφαις παροσεχοντος, δεον̄̄ επιξελθην̄̄ καῑ̄ ζιμωρησασθαι Γερμανοις̄̄ ὅτῑ̄ τοις παροπολημυδροις.

¶ Η̄ν δέ τις̄̄ ἐν τῷ στρατῷ, Μαξιμινος̄̄ ὄνομα, τὸ μὲν̄̄ γῆρος̄̄ τῷ̄̄ ἐνδοτάτων Θρακιῶν̄̄ καῑ̄ μιξοδρβαρων, ἀπὸ ζιτωνος̄̄ κωμης, ὡς̄̄ ελεγετο, παροπερον̄̄ μὲν̄̄ ἐν παιδῑ̄ ποιμαινων̄̄ ἐν̄̄ ακμη̄̄ δέ τῆς̄̄ η̄λικιας̄̄ γῆροδρος, δὲ̄̄ μέγιστος̄̄ καῑ̄ ἰσχυρῶ̄̄ σωματος̄̄ εις̄̄ τοις̄̄ ἰππιονταῑ̄ στρατωταῑ̄ καταταγαις̄̄. εἶτᾱ̄ κατ̄̄ ὀλιγον̄̄ αὐτον̄̄ χειραρρηθουσης̄̄ τῆς̄̄ τυχης, ἐλθων̄̄ δὲ̄̄ πασης̄̄ ταξεως̄̄ στρατωτικῆς, οἷς̄̄ στραπιπεδων̄̄ τε̄̄ ὅπιμελειαν̄̄ τῷ̄̄ ἐθναῶν̄̄ τε̄̄ αρχαῑ̄ πισευθῆναι. ἢ̄ δὲ̄̄ Μαξιμινον̄̄ τῶ̄̄τον̄̄ δὲ̄̄ τινὸς̄̄ παροπειρημυδρω̄̄ στρατωπικην̄̄ ἐμπειριᾱ̄ ο̄̄ Αλεξανδρος̄̄ ἐπέστησε̄̄ παση̄̄ τῇ̄̄ τῷ̄̄ στρατῷ̄̄ νεολαία, ὡς̄̄ ἀσκοιῆ̄̄ τε̄̄ αὐτοις̄̄ τὰ̄̄ στρατωτικὰ, η̄̄ ἐς̄̄ τὸ̄̄ πολεμειν̄̄ ὅπιτηδεῖοις̄̄ παροσεκιδάζοι. οἱ̄̄ δέ, μετὰ̄̄ πασης̄̄ ὅπιμελειας̄̄ ποιέμδρος̄̄ τὰ̄̄ ἐγκηχειροσμένα, ὄνοιαν̄̄ πολλῶ̄̄ παροδῶ̄̄ τῷ̄̄ στρατωτῷ̄̄ ὀκῆσαιτο, οὐ̄̄ μόνον̄̄ διδάσκων̄̄ αὐτοις̄̄ τὰ̄̄ ποιητῆα, ἀλλὰ̄̄ η̄̄ τοις̄̄ ἔργοις̄̄ πάντων̄̄ παροηζυμδρος̄̄ ὡς̄̄ μὴ̄̄ μαθηταις̄̄ εἶ̄̄ μόνον, ἀλλὰ̄̄ ζηλωταις̄̄ καῑ̄ μιμηταις̄̄ τῆς̄̄ ὀκείνοῡ̄ ἀνδρειας. ἐπῑ̄ τε̄̄ καῑ̄ δῶροις̄̄ αὐτοις̄̄ η̄̄ πανποδαπαῖς̄̄ ζιμαῖς̄̄ ὤκειώσαιτο. ὁ̄̄θεν̄̄ οἱ̄̄ νεανῆαῑ̄ (ἐν̄̄ οἷς̄̄ λιῶ̄̄ πὲρ̄̄ πιλὺ̄̄ πληθος̄̄ Παιόνων̄̄ μάλιστᾰ) τῇ̄̄ ἰδρ̄̄ ἀνδρείᾱ̄ τῷ̄̄ Μαξιμινοῡ̄ ἔχουρον̄̄ τὸν̄̄ δέ̄̄ Αλεξανδρον̄̄ ἐπέσκωπιον, ὡς̄̄ ὑπὸ̄̄ τῆς̄̄ τε̄̄ μηδὸς̄̄ ἀρχομδροι, καῑ̄ διοικουμδρων̄̄ τῷ̄̄ παροματων̄̄ ὑπὸ̄̄ ἔξοισιας̄̄ τε̄̄ καῑ̄ γαῖμης̄̄ γιμναῖκος, ραδουμφος̄̄ τε̄̄ καῑ̄ ἀναάνδρωις̄̄ τοις̄̄ πολεμικοις̄̄ παροσφερομδροῡ̄ ὀκείνου. ὑπὸ̄̄ ἐμῆμνησκον̄̄ δέ̄̄ ἀλλήλοισ̄̄ τῷ̄̄ τε̄̄ ὑπὸ̄̄ τῆς̄̄ ἀνατολαις̄̄ δὲ̄̄ μέλλησῑ̄ αὐτῶ̄̄ παισισμάτων, καῑ̄ ὅπῑ̄ μηδέν̄̄ ἀνδρειον̄̄ μηδὲ̄̄ νεανικὸν̄̄ παρεχουτο, εις̄̄ Γερμανοὺς̄̄ ἐλθων̄̄.

Ὅντες̄̄ οὐκ̄̄ καῑ̄ ἄλλως̄̄ παρος̄̄ τὸ̄̄ καινοτομειν̄̄ ὅπιτηδεῖοι, καῑ̄ τὸ̄̄ μὲν̄̄ παρον̄̄ τῆς̄̄ ἀρχῆς̄̄ βαρὺ̄̄ δὲ̄̄ μήκος̄̄ ἔξοισιας̄̄.

resque omnes ex arbitrio consilioque mulieris administrarentur.

Atque ab aliis in memoriam reuocabat, quantum detr.

ἡγεμόνους ἀκερδῆς τε ἤδη, πάσης θεω-
 ανηλωμένης φιλοπίας· τὸ δὲ μέλλον
 καὶ περὶ τὸν, ἕς τε τὸ κερδαλέον αὐτοῖς
 δὲ εὐλα, καὶ τῆς κτωμένης ὡς περὶ περσο-
 κίαν, πρὸς τὸν καὶ περσοῦ δασυν· ἐ-
 βουλόσαντο ἀποσιβύσασαι μὲν τὸν
 Ἀλέξανδρον, ἀνείπειν δὲ αὐτοκράτο-
 ρα καὶ σεβαστὸν τὸν Μαξιμίον, συ-
 γραπώτιω τε αὐτὸν ὄντα καὶ σύσκη-
 νον, ἕς τε τὸν παρόντα πόλεμον δι' ἐμ-
 πειρίαν καὶ αἰδρίαν ὀπιπίδρον δο-
 κούτα. ἀφροιδέντες οὐκ εἰς τὸ πεδῶν
 ὠπλισμένοι, ὡς δὴ ὅτι τὰ σιωπῆ γυ-
 μνάσια παρελθόντα, καὶ ὅτι πάντα
 αὐτοῖς τὸν Μαξιμίον (εἴτε καὶ νοουῶ-
 τα τὸ περσοῦ δασυν, εἴτε καὶ λάθρα τῶ-
 το περκατασκυάσαντα) πορφύραν
 ὀπιβαλόντες βασιλικὴν, αὐτοκράτο-
 ρα ἀναγερῶσιν. οἱ δὲ, τὰ μὲν περσο-
 τὰ παρητίω, καὶ πρὸς πορφύραν ἀπερ-
 ρίπει· ὡς δὲ ἐνέκειντο ξιφῆρεις, ἀπο-
 κτενῆν ἀπειλουῶτες, τὸ παρόντος κιν-
 διῶν τὸ μέλλον παρελόμενος, ἀνε-
 δέξατο πρὸς ἑμὲ, πολλὰς αὐτῶ
 περὶ τὸν, ὡς ἔλεγε, χερσῶν καὶ ὀ-
 νειράτων πρὸς ποσῶν τῶν περσο-
 ρηκότων· εἰπὼν περὶ τοῖς στρατιώταις,
 ὅτι ἄκων μὲν καὶ μὴ βουλόμενος ἀνα-
 δέχεται, πειθόμενος τῆς ἐκείνων βου-
 λῆσιν ὡς περὶ νέλλει δὲ αὐτοῖς ἔργω βε-
 βαῶσαι τὰ δόξαντα, ἀρεμῶν τε τὰ
 ὄπλα, ἀπεύδην ὀπισηναι πρὸς Ἀλέξαν-
 δρον ἀνοουῶν, πρὸς φήμῳ φτάσαν-
 τας. ἰν' ὀκπλήξαντες τοῖς σιωπῆς ἐ-
 κείνῳ στρατιώταις καὶ φρουροῖς τὸ σώ-
 ματος, ἢ πείσανεν ὀμογνωμονῆσαι, ἢ
 ῥᾶτα βιάσαντο ὀπλοσκυῶν τῶν μη-
 δέν περσοδοκᾶν. ὡς δὲ αὐτοῖς εἰς δὴ-
 νοίαν καὶ περσομίαν πάνυ περκα-
 λέσατο, τὰ τε σιτηρέσια ἐπεδιπλασία-
 σε, νομαῖς τε καὶ δούσις μεγίστας ἰπέ-
 ρετο, ἑμφορίας τε καὶ κηλίδας πά-
 σας αὐτοῖς ἀνῆκεν· ὅτι τε πρὸς πορείαν
 ὀπλήσαντο. οὐ πολὺ δὲ ἀφεισῆκει τὸ
 χερίον ἔντα ἐσκλώσ ὁ Ἀλέξανδρος,
 καὶ οἱ σιωπῆ αὐτῶ.

nus iam lucrosum, omni ambi-
 tione pridem consumpta: tum
 sperantes alterum mox princi-
 pem, adepto præter expectatio-
 nem imperio, plus aliquantum
 utilitatis honorumque ipsis ac
 studii delaturum: decreuere A-
 lexandrum obtruncare, ac Ma-
 ximinum vocare augustum, com-
 militonem videlicet & cõtubern-
 nalem, prætereaque rei mili-
 taris peritia maximè præsentì
 bello idoneum. Quum igitur
 frequentes in campum conue-
 nissent, * venienti de more ad
 exercendos tyrones Maximi-
 no (dubiũ, ignaro, an re prius
 composita) purpuram circun-
 dant, imperatoremque salutant.
 Ille primò reniti, & abiicere
 purpuram: vt autem nudos in-
 tentari gladios à militibus vi-
 dit, occisuros nisi cederet mini-
 tätibus, futurum quàm præsens
 periculum præoptans, honorè
 scilicet recepit, fortunamque
 illam sæpe (vt aiebat) oraculis
 ac somniis præmonstratam: te-
 status milites prius, inuitum
 retractantemque se cogi, sed
 illorum tamen obsequi volun-
 tati. Quãobrem quæ ipsis pla-
 cuerint, re sanciant, sublatisque
 armis, etiam præuento rumo-
 re, Alexandrum iam rei totius
 ignarum opprimat: * vt milites
 illius ac stipatores re subita
 perterriti, aut sponte cum re-
 liquis, consentiant, aut certè
 dum imparati sunt nihilque e-
 iusmodi expectant, etiam in-
 gratis subigantur. Postea verò
 quàm beneuolentiam omnium
 atque alacritatem prouocauit,
 duplicata scilicet annona, in-
 gentique promisso donatiuo,
 pœnisque omnibus ignomi-
 nisque remissis, confestim ad
 Alexandri tabernaculum, quod
 haud procul abesset, vniuersos
 educit.

venienti ad con-
 sueta exercitia Ma-
 ximino. Sed Polit.
 quoniam illa fuerint
 exponit, ex his quæ
 Herodian. paulo an-
 tē narravit.

vt terrore militi-
 bus eius ac stipa-
 toribus injecto, eos
 ad assensum addu-
 cant, aut facillimè
 ad hoc adigant, vt-
 pote imparatos;
 quod nihil eius-
 modi expectent.
 Postea verò q.,

His ille nuntiatis, vehemen-
 ter rei nouitate perturbatus

ὡς δὲ ἀπηγέλη τὰ περὶ τὸ Μα-
 ξιμίον, ὁ Ἀλέξανδρος ἐν μεγίστῃ ταραχῇ ἡγεμόνος, ὅτι περὶ ὡς περὶ δόξαν τῆς
 f. 11).

Malim αὐτοῖς.

Non dubito
 quin vera le-
 ditur sit, εἴτε ἀ-
 γνοῦντα τὸ
 περσοῦ quam
 sequitur ὁ
 Politiani in-
 terpretatio.

Scribo τὸν μέ-
 λοντα παρελ-
 μένος.

nunc iuvenes commilitones accusare. Sic fortassis Alexander eos solitus erat appellare.

emend. si qua essent de quibus quererentur.

atq; exterritus, profilit è tabernaculo, vesano similis, lacrymâfque & tremens, nunc Maximinum perfidû ingratumque vocare, enumeratis quæcunque in illû beneficia contulisset: * nunc tyrones accusare, qui neglecto sacramento, adeo proteruiter id facinus auderent: postremò autem polliceri daturû se quæ vellêt, * emédaturumque si qua desiderarêt. Sed milites qui eû tuebâtur, faustis impræsens acclamationibus prosequuti, defensuros eum cûctis viribus affirmabât. Nocte autem exacta, quum iam lucesceret, nuntiantibus quibusdam adesse Maximinû, pulueremque haud procul excitatum videri, ac voces magnæ multitudinis exaudiri: rursus in planitië egressus Alexander, conuocare milites, rogare vt se defenderent, tuerenturque eum quæ ipsi educauissent, quóque iâ quatuordecim annos imperante, sine vlla querela vixissent: cômotisque miseratione omnibus, arma capere ac resistere hostibus imperabat. At milites, etsi primo omnia principi pollicebâtur, paulatim tamé alii aliò dilabebâtur. Quidâ etiâ præfectû prætorii atque Alexandri familiares ad supplicium deposcebant, ortam ab illis defectionem causantes. alii matrem ipsius accusabant, auarâ fœminam, & quæ pecuniis congerendis, ob sordes nimias parsimoniâmque erga milites, inuisum cunctis Alexandrum reddiderit. Igitur aliquâdiu hæc inter se diuersi dictitantes, stabant adhuc tamé: vt verò exercitus Maximini in conspectum venit, atque hortari commilitones cœpit vt mulierem sordidam & pusillum adolescentem, etiamnum sub matris seruitio, statim desererêt, seque viro forti probóque aggregarent, commilitoni ipsorum, atque in armis semper bellicis que muneribus versato: cõfestim vniuersi ab Alexandro disciuerût, atque vnanimiter imperatorem Maximinum consalutauerunt. At

ἀγγελίας ἐκπλαγείς, ὡς πηδύσεις τῆς βασιλείου σκηνῆς ὡς ὅσον ἐνθουσιάν, δακρυρρόαν καὶ τρέμον, τὸ τε Μαξιμίνου ὡς ἀπίστου καὶ ἀχρηστοῦ κατηγορή, πάσας τὰς εἰς ἐκείνον ἀεργασίας κατατεθείσας πρὸς αὐτὴν διηγήσασθαι, τοὺς τε νεανίας συσραπώτας ἡπᾶτο ὡς πρῶτον καὶ ὀπίσθινως ταῦτα τελομήκοντας δώσθαι τε πάντα ὑπὸ χεῖρῶν δέοιντο, καὶ ἐπανορθώσασθαι εἰς μέμφοιντο. οἱ δὲ σὺν αὐτῷ Ἰσραηλιῶν, ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀφημύσαντες αὐτὸν παρέπεμψαν, ὑποχόμενοι πάντῃ ἀνεὶ πρῶτον αὐτῆς. τῆς νυκτὸς δὲ δραμοῦσης, καὶ τὸ πρῶτον ἀγγελάτων πινῶν ὅτι δὴ Μαξιμίνος πρῶτον, κόνις τε πόρρωθεν ἐχρησμένη φαίνεται, βοῆς τε ἤχος πλήθους ἀκούεται, πάλιν πρῶτον εἰς τὸ πεδῖον ὁ Ἀλέξανδρος, συγκαλέσας τε τοὺς συσραπώτας, εἰδοὺς πρῶτον, καὶ σώζειν ὃν ἀνέθεσαντο, καὶ ὑφ' ὧν βασιλεύοντες ἀπαρεσκαίοντες ἔπεισαν, ἀμέμπτως βεβιώκεσαν· πάντας τε εἰς οἶκτον καὶ ἔλεον πρῶτον ἀκούσας, ἐκέλευεν ὀπίσθινως, καὶ ἔπειθ' ἀνεπαύειν. οἱ δὲ Ἰσραηλιῶται τὰ μὲν πρῶτον ὑποχωροῦντο, κατ' ὀλίγους δὲ ἀνεχώρουσιν, οὐδ' ὄπλα λαβεῖν ἤθελον. οἱ δὲ υἱὸς τὸν ἔπαρχόν τε τῆς στρατῆς καὶ τοὺς οἰκείους Ἀλέξανδρου ἤτοι πρῶτον πρὸς ἀναίρεσιν, πρῶτον ποιούμενοι, αἰπίους τῆς ἀποστάσεως γηγνήσασθαι. οἱ δὲ πῶν μητέρας ἐμέμφοντο ὡς φιλόχρηστον, καὶ τὰ χεῖματα ἀποκλείουσι, δὲ τε μικρολογίαν καὶ τὸ πρὸς τὰς ὀπίσθινους ὀκνηρόν τε Ἀλέξανδρου μεμισσημένον, καὶ μέχρι μὲν υἱὸς τοιαῦτα διαφόρως βουώντες πρῶτον· ὡς δὲ τῆς Μαξιμίνου ὁ στρατὸς ἤδη τε ἐν ὄψει ἦν, παρεκάλεισέν τε πρῶτον καταλιπεῖν μὲν γυνάμον μικρολογίαν, καὶ μειράκιον μικρὸν μητεῖ δουλοῦτον, πρῶτον εἶναι δὲ αἰδρὶ γηγνήσασθαι καὶ σώφρονι, συσραπώτη τε ἐν ὄπλοις αἰεὶ καὶ πολεμικοῖς ἔργοις διητησάτω· πειθύντες οἱ Ἰσραηλιῶται τὸν μὲν Ἀλέξανδρον καταλείπουσιν, αὐτοὶ δὲ πρῶτον ἰαστὰ Μαξιμίνου· αὐτοκράτωρ τε ὑπὸ πάντων ἐκείνος ἀναγορεύεται. ὁ δὲ

Malim πρῶτον πρῶτον.

Ἀλέξανδρος, τρέμων καὶ λειποψυχῶν,
μόλις εἰς τὴν σκηνὴν ἐπανέρχεται·
τῆ τε μητρὶ περιπλακίς, καὶ, ὡς φα-
σιν, ἀποδουρόμυός τε καὶ ἀπιώμυος
ὅπ δὲ ἐκείνῳ ταῦτα πάρα, αἰεὶ μὲν
τὸν φονδύσοντα. οἱ δὲ Μαξιμίμος ὑπὸ
παντὸς τοῦ στρατοῦ σεβασὸς προσαγορευ-
θεὶς, πέμπει χλιαρχῶν, εκατοντάρ-
χας τε ἕνας τοῦ φονδύσοντος τὸν Ἀλέ-
ξανδρον καὶ τὴν μητέρα, καὶ εἴζινες
ἀνδραγατοῦ τῶν αὐτῶν. οἱ δὲ ἀφικό-
μυοι καὶ ὀπιπιδήσαντες τῆ σκηνῆς,
αὐτὸν τε ἀμαρῶσι καὶ τὴν μητέρα, καὶ
εἴζινες ἐδόκουσιν ἐκείνῳ φίλοι καὶ πί-
μιοι· πλὴν τῶν πρὸς ὀλίγον φυγεῖν ἢ
λαθῆν διωηθέντων, οὐ πάντας μετ'
οὐ πολὺ ὁ Μαξιμίμος συλαβῶν ἀ-
πέκλεινε.

Τέλος μὲν δὴ τοιοῦτον κατέλαβε
τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν μητέρα, βα-
σιλεύσαντα ἑπταεταρεσκὰ δέκα, ὅ-
σον πρὸς τοῦ ἀρχιερέως, ἀμέμπως καὶ
ἀναιμωπῆ. φόρων τε γὰρ καὶ ὠμότητος,
ἀκρίτων τε ἔργων ἀλόπειος ἐχέμενος,
εἰς τὸ φιλανθρώπων καὶ ἀεργαλικώ-
τερον ὀπιρρέπης. πάνυ γοῦν αἰὲν ἡ Ἀ-
λεξάνδρου βασιλεία ἀδοκίμησεν εἰς
τὸ ὀλόκληρον, εἰ μὴ διεβέβλητο αὐτῶν
τὰ τῆς μητρὸς εἰς φιλαργυρίαν τε καὶ
μικρολογίαν.

ille tremens, atque exanimatus,
in tabernaculū sua reuertitur,
matriq; implicitus, & (ut aiūt)
cōquerēs atque incusans quōd
ob illam talia pateretur, expe-
ctabat interfectorem. Maximinus
autem, postquam eū exer-
citus vniuersus augustum ap-
pellauit, tribuno & centurioni-
bus aliquot negotium dat, Ale-
xandri, matrisque vnā, & qui-
cunque vim contrā facerēt, oc-
cidendorum. Qui facto impetu
in tabernaculum, statim ipsum
cum matre amicisque & hono-
ratissimo quoque obtruncant,
exceptis qui paulo antè fuga si-
bi ac latebris cōsuluisent: quos
tamen vniuersos haud multo
post comprehēsos Maximinus
ipse morte affecit.

Hunc finem habuit vitæ Ale-
xander, vnā cum matre, quum
annos quatuordecim sine vlla
subiectorum querela, atque
adeo sine sanguine, imperasset.
Siquidem à cædibus & crude-
litate abhorrens, neminem nisi
iudicio damnatū perire patie-
batur: * ad humanitatem vide-
licet ac beneuolētiam propen-
sus. Quapropter nisi filium ma-
ter auara ac sordida infamasset,
nihil planè desiderari in illius
gubernatione imperii potuisset.

ad hum. ac benefi-
centiam propēsus.
Omni igitur ex
parte laudatū fuis-
set Alexandri im-
perium, nisi mater
eius ob auaritiam
& sordes, male au-
disset.

ἩΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΗΡΟΔΙΑΝΙ ΗΙ-
στορίας βασιλείας ἰσο-
επιβόλιον ἕβδομον.

LIBER SEPTIMVS.

ΕΙΝΙ μὲν βίῳ Ἀλέξαν-
δρος ἐχέσατο, τέλει τε ὀ-
πίω, βασιλεύσας ἑπταε-
ταρεσκὰ δέκα, ὃν τοῖς πρε-
σβυτέροις ἐδηλώσατο. οἱ δὲ Μαξιμί-
μος, πρὸ λαβῶν τὴν ἀρχὴν, πολλὴν
τὴν μεταβολὴν ἐποίησατο, τραχίτα-
τα καὶ μετὰ πολλοῦ φόβου τῆς Ἰουδαίας
χωρὸς. ἔκ τε πειθείας καὶ πάνυ ἡ-
μέρου βασιλείας, εἰς τυραννίδος ὠ-
μότητα μετὰ γὰρ πάντα ἐπειράτο, δις-

QVALEM se gesserit
Alexāder quatuor-
decim annorū im-
perio, & quem vite
finem habuerit, superiore volu-
mine exposuimus. Interea Ma-
ximinus rerum potitus, mutata
vehementer rerum conditione,
asperè ferocitèrque adepta po-
testate utebatur, sic vt ex molli
mansuetòque imperio, ad tyrā-
nidis crudelitatem vertere om-
nia contenderet. Nam quum se-

f. iij.

inuifum hominibus cognofce-
ret, quòd primus ex infimo lo-
co ad eã fortunam perueniffet:
preterea moribus perinde vt ge-
nere barbarus, patrioque insti-
tuto cædis auidiffimus, ad id po-
tiffimum dabat operam vt im-
perium fibi fœuitia conftabili-
ret: fcilicet metuens ne fenatui
reliquisque omnibus Romanæ
ditionis hominibus cõtempti-
bilibior fieret, dum non tam in eo
præfens fortuna quàm nata-
liũ obfcuritas fpectatur. Quip-
pe iam id tritum vulgatũque
apud omnes, opilionem fuiffe
in Thraciæ môtibus: dein cor-
poris vaftitate ac robore inter
eius regionis tenuiffimos mili-
tes afcitur, qualifque manu-
ctum à fortuna ad Romanum
imperium. Quare omnes con-
feftim amicos confiliariosque
Alexandri à fenatu lectos * fuf-
tulit è medio, partimque Ro-
mam dimiffit, partim, admini-
ftrationem rerum caufatus, of-
ficio priuauit. Id eo confilio fe-
cit vt folus effet in exercitu, ne-
minẽmque prope fe haberet ex
confcientia nobilitatis potio-
rem, fed velut ex arce quadam,
* citra vllius reuerentiam, tyrã-
nidis operibus vacare poffet.
Omniãque Alexandri minifte-
ria, quibus ille per tot annos v-
fus fuerat, ex aula eiecit: pluri-
mis etiam interfectis, quòd in-
fidias videlicet fufpectaret, quã-
do omnes illius interitum cæftos
effe intelligebat.

Cæterũ magis magifq. crudeli-
tatẽ irritauit cõiurationis cuius-
dam in fe delatio, confpiratis
in vnum cõturionibus permul-
tis, omni que fenatu Romano.
Magnus erat quidam nomine,
vir patricius & confularis, qui
delatus imperatori eft quafi ma-
num cõtã ipfum compararet,
ac militibus perfuaderet vt * ad
fe imperium trãfferent. Con-
filiũ autẽ huiufcemodi fuiffe
putatur. Pontem conftituerat
Maximinus fupra flumen, quã
aduẽrfus Germanos transfiret.
vt enim primũ summam re-
rum fufcepit, ftatim bellica fa-

μῦθειαν ἑαυτῶν σιωπιδῶς, ὅπ τι πρῶ-
τος ἔξ ἀπελείας τῆς ἐσχάτης εἰς βου-
πύλῳ τύχῳ ἤλαπε. φύσῃ δὲ τὸ ἦθος,
ὡς πρῶτος τὸ γένος, βάρβαρος πό, τε φο-
νικὸν, πῆτερον ἔχων ἔδπιχάειον,
πρῶτοιαν ἐποιεῖτο δι' ὠμότητος πύ-
δρῳ βεβαιώσαι· δεδιώς μῆτε τῆς συ-
κλήτῳ καὶ τοῖς ὑποκρίοις ἀκατα-
φρόνητος γῆνται, ἔκ εἰς πύ-
σαι αὐτῶν τύχῳ ἀφορῶσιν, ἀλλ' εἰς
τὰ τῆς γῆσεως ἀτελῆ ἀσάργανα. τε-
δρῦλλητο γὰρ πῆσι καὶ διεβέβλη-
το, ὅπ δὴ ποιμαίνων ἐν τοῖς Θρακίοις
ὄρεσιν, ἔπιδοῖς τε αὐτὸν δρῶ μέγιστος ἔ-
ιχμὸ σώματος εἰς ἀτελῆ καὶ ἔπιχά-
ειον στρατεῖαν, ὑπὸ τῆς τύχης ἔπι ἔ-
Ρωμαίων δρῳ κερχεραγῆς. ἀ-
δέως οὖν τοῖς τε φίλοις πάντας οἱ συ-
νῆσαν τῶν Ἀλεξάνδρῳ, σινέδροι τε ὑ-
πὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς ἔπιπλεχθέν-
τες, ἀπεσθυάσατο καὶ οἱ μὲν εἰς πύ-
Ρώμῳ ἀπέπεμψε, ἕνας δὲ ἔπι πρῶ-
φάσῃ διοικήσεως ἀπεσθίατο· μόνος ἔπι
βουλόμδρος ἐν τῶν στρατῶν, καὶ μηδένα
αὐτῶν παρῆναι ἐκ σιωπιδῆσεως ἀγε-
νοῖς κρείττονα· ἀλλ' ἰν' ὡς πρῶτος ἔξ ἀκρο-
πόλεως, μηδενὸς αὐτῶν παρόντος ὡ νέ-
μειν αἰδῶ ἀνάγκῳ ἔχοι, τοῖς τυραν-
νίδος ἔργοις χολάζοι. πύ τε θερα-
πείαν πῆσαν ἢ συγγεγόνει τῶν Ἀλεξάν-
δρῳ βουούτων ἐπῆ, τῆς βασιλείου αὐ-
λῆς ἀπέπεμψε. τοῖς δὲ πλείστοις αὐτῶν ἔ-
ἀπέκτεινεν, ἔπι βουλαῖς ὑποπιδῶν. ἢ-
δρ γὰρ ἀλγρυῦτας ἔπι τῆς ἐκείνης ἀιαι-
ρέσε.

Ἐπ δὲ καὶ μάλλον αὐτὸν εἰς ὠμότητα
καὶ πύ πρῶτος ἀπαντα, ὄργῳ πρῶτα
λέσατο σιωμοσία ἕς δρῶ βληθῆσα,
κατ' αὐτῶν συγκροτουμένη, πολλῶν τε
ἐκαπντάρχων συμπνεόντων, καὶ τῶν ἀ-
πὸ τῆς βουλῆς ἀπάντων. Μάγος τῆς
ὄνομα, ἕν τῶν ἀπαπειδῶν τε καὶ ὑπα-
πυκότην ἔως διεβλήθη σιωμάζην κατ'
αὐτῶν χεῖρα, καὶ σφῶντα ἕνας πείθειν
εἰς αὐτὸν πύ δρῳ μετάρχην. ἢ δὲ συ-
σθυῆ, τῶ αὐτῆ πῆς ἐλέγετο ἔσεατ. γφυ-
ρώσας ἔπιταμόνῳ Μαξίμῳ ἐμελ-
λεν ἔπι Γερμανοῖς δρῶ βηθεῖσαι. ἀ-
μα γὰρ τῶ πύ δρῳ πρῶτα λαβῆν,
ἀ δέως

Hic ἀπεσθίατο
non videtur esse suf-
tulit e medio: nec
eaque sequitur hanc
interpretationem vi-
dentur admittere.
Vide annot.

quum nullus ad ef-
fet cui reuerentiam
tribuere necesse
haberet tyrann.

ad ipsum imp. tr.
eam illud de militi-
bus potius intelli-
getur.

For: μή τι συ-
κλ. αὐτ, μὴ τῆ
τε συκλήτῳ καὶ
τοῖς ὑπο-

ἄδιδως περικειμένων ἔργων ἤρξατο, καὶ
 δὲ σώματος μέγιστος, καὶ ἰσχυρὰ στρατιω-
 τικὴν, καὶ ἐμπειρίαν πολεμικὴν, δο-
 κῶν ὅτι λελέχθαι, ἔργους ἢ δόξαν ἢ
 ἢ τῷ στρατιωτῷ ὑπόληψιν ὅτι οὕτω
 πῶς τε Ἀλεξάνδρου μέλλουσιν, καὶ πῶς
 πῶς τε πολεμικὰ ἔργα δεξιὰν, ἐλέγ-
 χῶν ἐπειρᾶτο εἰκότως κατεγνωσμέ-
 νῳ. ἀσκῶν τε οὖν καὶ γυμνάζων τοὺς
 στρατιώτας οὐ διέλειπεν, αὐτὸς τε ἐν ὀ-
 πλοῖς ὦν καὶ τὸν στρατὸν αἰεὶ παρορ-
 μῶν. τότε τοίνυν πῶς γέφυραν ζεύξας,
 ἐμελλεν ὅτι Γερμανοὺς διαβῆσαι. ὁ δὲ
 Μάγνος ἐλέγχετο στρατιωτῶν ὀλίγους,
 ἀλλὰ τοὺς ἔξοχωτάτους καὶ μάλιστα τοὺς ἢ
 φρεσὶν τῆς γέφυρας ἢ ἢ ὅτι μέλας
 πεποιημένοι, ἀπαίεισαι, μετὰ τὸ δια-
 βῆσαι τὸν Μαξιμίονον, λύσαντας πῶς
 γέφυραν, προσδοῦναι πῶς βαρβαροῖς,
 οὐχ ὑπαρχούσης αὐτῷ ἐπιπόδου.
 πλάτει γὰρ καὶ βάθος μέγιστος ὁ ποταμὸς
 ῥέων, ἀβατος αὐτῷ ἐγένετο, οὔτε νεῶν
 οὔτῶν ἐν ταῖς πολεμίαις ὄχθαις, τῆς
 γέφυρας λυθείσης. ἢ μὲν τῆς διαβολῆς
 φήμη, τοιαύτη ἐγγύετο, εἴτε ἀληθῆς ὑ-
 πάρξασα, εἴτε ὑπὸ τῷ Μαξιμίονου συ-
 σκευασθεῖσα. ἀκριβὲς δὲ εἰπεῖν οὐ ῥά-
 διον, ἐπεὶ ἔμμεν ἀνεξέλεγκτος. μήτε
 γὰρ κρίσει ἔνι μεταδοῦς, μήτε ἀπολο-
 γία, πάντας οὐκ ὑπὸ πῶς θέν, αἰφνι-
 δίως σιωδραθέντας, ἀφειδῶς ἐφό-
 νθυσεν.

Ἐγγύετο δὲ τις καὶ Ὀσροῦνων πο-
 ζοτῶν ἀπόστασις, οἱ πάνυ ἀλγούντες
 ὅτι τῇ Ἀλεξάνδρου τελευτῇ, πρὸς τυ-
 χόντες τῷ ἀπὸ ὑπατείας καὶ φίλων
 Ἀλεξάνδρου ἔνι, (Κουδρῆνος δὲ τῷ
 ὄνομα, ὃν Μαξιμίονος ἐκπέμψας τῷ
 τῷ στρατῷ) ἀρπάσαντες, ἀκόντα καὶ οὐ-
 δὲν προσέδοτα, στρατηγὸν ἐαυτῷ κατέ-
 σησαν πορφύρα τε καὶ πυρὶ πμπεύον-
 τα, ὀλεθρίοις ἑμαῖς, ἐκόσμησαν ὅτι
 τε πῶς ἀρχὴν ἤγον, οὐκ βουλόμε-
 νον. ἐκείνος μὲν οὖν ἐν τῇ σκηνῇ κα-
 θεύδων, ὅτι βουλεύεις νύκτωρ, αἰ-
 φνιδίως ἀνῆρέθη ὑπὸ τῷ σιωόντος αὐ-
 τῷ καὶ δοκούντι φίλου, τῷ τε Ὀσροη-
 νῶν πρῶτον ἠγρουδῆς. (Μακεδῶν τῷ
 ὄνομα αὐτῷ) καίτοι τῆς ἀρπαγῆς καὶ
 τῆς ἀπειθείας ἀρχηγὸς καὶ ὁμο-

cinora affectavit. Siquidē, tan-
 quam ob immanem corporis
 staturam & militare robur ac
 peritiam pugnandi ascitus ad
 imperium, re ipsa famam con-
 firmare atque opinionem mili-
 tum tendebat: ut metum illum
 atque cunctationem Alexandri
 in præliis capeffendis iure im-
 probatâ fuisse coargueret. Qua-
 re nihil sibi ad exercendos mi-
 lites reliqui faciebat, & cū ipse
 in armis assiduus erat, tū exer-
 citum vehementer adhortaba-
 tur. Sed tum constructo (vt di-
 ximus) ponte, transire in Ger-
 maniam statuerat. Cæterum Ma-
 gnus haud sanè paucis militi-
 bus, sed qui virtute cæteros an-
 teirent, atque iis potissimum
 quibus custodia pontis curâ-
 que fuerat demandata, persua-
 disse dicebatur vt simulac Ma-
 ximinus in alteram ripam per-
 uasisset, ponte abscisso reditu-
 que intercluso, barbaris eū pro-
 derent. Siquidem tâta erat am-
 nis illius profunditas ac latitu-
 do, vt irremeabilis fore videretur,
 nullis præsertim nauigiis
 in aduersa ripa.* Talia scilicet
 sermonibus ferebantur: incertum
 verò, an composita fraude.
 neque enim facilis sententia, pa-
 rum explorata re, citràque iu-
 dicium aut defensionem vllam
 correptis interfectisque omni-
 bus quoscunque suspicio atti-
 gerat.

Sed & militum Osrhoeno-
 rum defectio nonnulla oborta
 est. Nam quum magnopere in-
 doluissent Alexandri nece, ac
 forte fortuna in quædam ex il-
 lius amicis, cui nomen Quartino
 fuit, paulo ante è castris à
 Maximino dimissum, incidisset,
 correptum atque retractatem,
 neque tale quippiam cogitan-
 tem, ducem sibi delegerūt, pur-
 purâque eum prælatôque igni,
 (funestis scilicet honoribus) cō-
 decoratum, nihilque minus o-
 ptâtem, ad imperium protulerūt.
 Qui tamē haud diu post in
 tabernaculo dormiens, à cōtu-
 bernali quodâ suo, & (vt crede-
 batur) amico, per insidias occidi-
 tur. Macedonio nomē fuit, qui
 & antea Osrhoenis præfuerat,

For. στρατιωτῶν
 καὶ ὀλίγους.

Substituto ran-
 tic. πεπιστευ-
 μένους, sine
 ἐμπειρίαις μέ-
 νους, in huius
 locum.

scripsisse Hero-
 dianum credo
 κρίσεως, iiii.
 ἀετιμῆ καὶ ἀπο-
 λογίας.

Scribo προσ-
 πομπῶν τε,
 atque huius e-
 meditationis ra-
 tionem in an-
 not. reddo.

Accusationis famâ
 talis fuit, seu vera,
 seu à Maximino
 conficta. Non faci-
 le est autē aliquid
 certidicere: quoniâ
 de illa inquisitio
 habita nō fuit. nul-
 lo enim in iudiciū
 vocato, nullique
 dato, sui defendē-
 di spatio, quoscun-
 que suspectos ha-
 bebat, repente cor-
 reptos, immiseri-
 corditer interfecit.

& nunc primus eisdem autor fuerat deficiendi à Maximino. Quumque nulla subesset odii aut inimicitiarum causa, tamen eum occidit quē ipsemet corripuerat, atque ad suscipiendum imperium perpulerat. Sedenim magnopere tūc gratum se Maximino facturum putans, abscissum Quartino caput dono obtulit. Verūm Maximinus, quanuis eo facinore lætus, gaudensque præreptum sibi hostē, tamen illum, haud modica sperantem, putantēque sibi insignem gratiam relatum iri, extremo supplicio affecit, ceu defectionis autorem, interfectoremque eius cui facinus inuito persuaserat, atque infidum homini quē antea pro amicissimo habuisset. Huiusmodi igitur causæ magis magisque animū exasperabant Maximini, atque ad sæuitiam excacuebāt, etiam antea sua sponte crudelissimum. Cæterūm aspectu quoque erat horrendus, vasto atque immani corpore, ut nemo illi, vel exercitatissimorum Græcorum, vel pugnacissimorum barbarorū, cōferri posset.

His ita dispositis rebus, collecto exercitu omni, ac ponte intrepidè pertransito, bellum Germanis intulit. Sequenti illū magna vis mortalium, ac penè omnes barbarorum copiæ: ad hæc Mauri iaculatores sagittarii que quamplurimi. Præterea Osrhoeni & Armenii: quorum hi, Romanis subiecti, illi in amicitiam fuerant societatemque asciti. tum siqui ex Parthis aut pecunia cōducti, aut transfugæ, aut item capti bello, Romanis seruibant. Hæc autem multitudo coacta ab Alexandro prius, aucta dein atque *in rebus bellicis* exercita à Maximino fuerat. Cæterūm iaculatores sagittarii que gerendo aduersus Germanos bello magnopere idonei videntur. siquidem expediti hostem opprimunt incautum, facile que rursus in tutū se recipiūt. At verò Maximinus hostilē ingressus agrū, diu nemine qui resisteret inuēto (quippe omnes abscesserāt barbari)

γνώμονος τοῖς Ὀσρολινοῖς ἡγομένου ὃς οὐδέμίαν αἰτίαν ἔχθρας οὔτε μίσους ἔχων, ἀπέκτεινεν αὐτὸς ὃν ἤρπασέ τε καὶ αἰέπεισεν· οἰόμενος τε μεγάλην χερσὶν ἐλάττωσεν τὸν Μαξιμίνου, πρὸ κεφαλῆς ἀποτεμῶν, ἐκόμισεν. ὁ δὲ ἦσθη μὲν ὅτι τῶν ἔργων, σερηθεῖς ἢ πολέμια, ὡς ἔπειτα, ἐκείνον μὲν, καί ποτε μεγάλα ἐλπίζοντα, καὶ δοκοῦντα ἀμοιβῆς ἔξαιρέτου τεύξεσθαι, ἀπέκτεινεν, ὡς καὶ τῆς ἀποστάσεως γεγονότα ἀρχιζόν, καὶ ἀποκτείναντα ὃν αὐτὸς ἄκοντα αἰέπεισεν, ἀπίστον τε ἡγομένου πρὸς τὸν φίλον. τοιαῦτα μὲν δὴ γενέσθαι αἰτίαι ἐπιμᾶλλον εἰς τραχύτητα καὶ ὀμότητα ἠκόνησαν, πρὸς τὸν Μαξιμίνου ψυχῆν, καὶ πρὸς τὸν οὕτω πεφυκῆσαν. ἡ δὲ καὶ τῶν ὄψιν φοβερώτατος, ἔμεγιστος τὸ σῶμα· ὡς μὴ ῥαδίως αὐτῶν ἕνα μῆτε Ἑλλήνων ἢ σαμασκοῦτων, μῆτε βαρβαρῶν ἢ μαχμοσάτων ἐξισοῦσθαι.

Διοικήσας ἢ τὰ περὶ τὴν ἡμέραν, πάντα τε τὸν στρατὸν αἰαλαβῶν, καὶ δεύρας ἀφόβως πρὸς γέφυραν, εἶχετο τῆς πρὸς τοῖς Γερμανοῖς μάχης. μέγα δὲ ἐπλήθος καὶ σχεδὸν ἀπασαν τὴν Ῥωμαίων δυνάμιν σὺν ἑαυτῶν εἰσήγαγε, Μαυροσίων τε ἀκοντιστῶν ἀειθμῶν πᾶμπλεστον καὶ ποξοτήν, Ὀσρολιῶν τε καὶ Ἀραβίων. ὧν ἦσαν οἱ μὲν, ἰσθηκοί, οἱ δὲ, φίλοι καὶ σύμμαχοι· καὶ εἰζηνες Παρδυαίων, ἠχηήμασι παιδέντες καὶ αὐτοκλήσαντες, ἢ ληφθέντες ἀιχμάλωτοι, Ῥωμαίοις ἐδούλοισιν. τὰ ἢ πλῆθη τῶν τῶν στρατῶ καὶ πρὸς τὸν Ἰππὸς Ἀλεξάνδρου ἠδφοῖσο, ἠνξήθη ἢ Ἰππὸς τῶ Μαξιμίνου, καὶ εἰς πολεμικὴν ἀσκησιν συγκεκρότητο. μάλιστα δὲ οἱ ἀκοντιστῶν καὶ οἱ ἰσθηκοί πρὸς τὰς Γερμανῶν μάχας ὀπιτήθεοι δοκοῦσιν, ἐπιβέχοντες τε αὐτοῖς κούφως οὐ προσδοκῶσι, καὶ ἀιαχωροῦντες ῥαδίως.

Γενόμενος δὲ ἐν τῇ πολέμια Μαξιμίνος, πολλῶν γὰρ ἐπὶ λθην, οὐδενὸς αὐτῶν ἀνδρωπῶς, ἀλλὰ τῶν βαρβαρῶν.

Malim χερσὶν
σελάται.

Polit. non Ῥωμαίων, sed βαρβαρῶν legit.

Scribo ἠνξήθη

αἰακεχωρηκότων. ἐδ' ἡοῦ τε οὐκ ἴσταν
 πλὴν χῶρας, μάλιστα τῆς ληϊῶν ἀκμα-
 ζόντων· ταῖς τε κώμας ἐμπρωαῖς, δι-
 αρπάζειν ἐδίδου τῶ στρατῶ. ἀμυρέ-
 σατα γὰρ τὸ πῦρ ὅτινέμεται ταῖς τε πό-
 λεις αὐτῶν, αἱ ἔχοισι, καὶ ταῖς οἰκίσις
 ἀπάσας. λίθων μὲν γὰρ παρ' αὐτοῖς ἢ
 πλίνθων ὑπῶν σπαῖσις ὕλαι δ' ὕδεν-
 δροι, ὅθεν ξύλων ἕσις ἐκτενείας, συμ-
 πηγιώτες αὐτὰ καὶ ἀρμόζοντες, σκη-
 νοποιουῦται. ὁ δὲ Μαξιμίμνος ὅτι πο-
 λὺ μὲν περὶχώρησε, περὶ τῶν τε τὰ
 περὶ τῆς ἀλίας ἀπελαύνων, δι-
 δοῖς τε ταῖς ἀγέλας τῶ στρατῶ αἷς πε-
 ρετύγχανον. οἱ δὲ Γερμανοὶ ἀπὸ μὲν
 τῆ πεδίων, καὶ εἰλίνας ἦσαν χῶραι ἀδεν-
 δροι, ἀνακεχωρήκεσαν· ὅτι τῶν ὕλαις
 ἐκρύπτοντο· περὶ τε τὰ ἔλη δρέπειβον,
 ὡς ἐκεῖ ταῖς μάχας καὶ ταῖς ἐφόδοις
 ποιοῖντο, τῆς συνεχίας τῶ φυτῶ ἀπα-
 χολούσις εἰς ἑαυτῶν τὰ βέλη καὶ τὰ
 ἀκόντια τῶ πολεμίων· τῆ τε ἀγχιβα-
 τοῖς τῆ ἔλων, Ῥωμαίοις μὲν δι' ἀγχοίαν
 τῶ πόπων ὅτι σφαλοῖς ἐσομένου· ἑαυ-
 τοῖς δὲ, δι' ἐμπειρίαν τῆς χῶρας, ἐ-
 γωκόσιν ἀβάτα καὶ αἰπυτοῖς τῶ πόπων,
 ἐς γόνυ τε βρεχομένοισι διατρέχιν ῥα-
 δίου. εἰσὶ δὲ καὶ περὶ τὸ νήχεσθαι ἐγε-
 γυμασμένοι, ἅτε μόνω λουτρῶ τοῖς
 ποταμοῖς χρώμενοι. περὶ ἐκεῖνα οὐκ
 μάλιστα τὰ χεῖρα αἱ συμβολαὶ ἐγί-
 νοντο. ἐν τῶ καὶ γῆραιατα αὐτὸς ὁ βα-
 σιλεὺς τῆς μάχης ἤρξεν. ὅτι γὰρ ἑνὶ ἔ-
 λει μεγίστῳ, τῶ μὲν Γερμανῶν ἐς αὐ-
 τὸ ἀναχωρούστων εἰς φυγῶν, εἰς δὲ ῥω-
 ξίν δὲ Ῥωμαίων ἐπεισελθῆν ὀκνοῦ-
 τῶν, περὶ τοῦ ὁ Μαξιμίμνος ἅμα τῶ
 ἵππῳ ἐμβάλων εἰς τὸ ἔλος, καὶ τοῖς ὕ-
 παρ' ἡστέρεα τῶ ἵππου βρεχομένου, τοῖς
 αἰδεσῶτας ἐφόνδυσε βαρβαροῖς, ὡς
 τὸν λοιπὸν στρατὸν αἰδεσῶντα περ-
 δουῶσαι μαχόμενον ὑπὸ αὐτῶ βασι-
 λέα, ὁλμῆσαι τε καὶ τοῖς ἔλεσιν ἐπει-
 σελθῆν· πολὺ δὲ ἑκ πλῆθος ἐκατέρωθεν
 πεσεῖν, ὅ Ῥωμαίων μὲν, τῶ δὲ βαρβα-
 ρων σχεδὸν πλὴν τότε παρούσαν δυνά-
 μιν, ἀεισεύοντος αὐτῶ, ὡς τότε, τὸ ἔλος
 σωμαίων πληρωθῆναι, πλὴν τε λίμνῳ
 αἵματι κερασεῖσταν, πεζομαχοῦν π

regionem illorum depopula-
 batur, maturis iam segetibus, vi-
 cosque omnes incendendos di-
 ripiendosque militibus trade-
 bat. * Sunt autem vrbes ædifi-
 ciâque illa inaximè incēdiis ob-
 noxia. Rara enim apud Germa-
 nos structura è lapide ac laterib.
 coctilibus: dēsisque potius syl-
 uis, quorum cōfixis coagmen-
 tatisque lignis, quædam quasi
 tabernacula ædificant. Igitur
 Maximinus in eam regionem
 longè latèque grassatus, popula-
 tis segetibus, omnique pecore
 captiuo militibuspermisso, nul-
 los adhuc hostes inuenerat. Si-
 quidem campestres regiones,
 locaque ab arboribus pura de-
 seruerant, atque intra sylvas &
 paludes delituerāt, vt inde præ-
 liarentur atque eruptionem in
 hostem facerent. Etenim den-
 fitas illa arborum sagittis iacu-
 lisque hostium allatura impe-
 dimentum, & paludum altitu-
 do periculosa Romanis locorū
 ignaris, ipsis autē facilis expe-
 ditâq; fore videbatur, nō igna-
 ris quæ vsquam * peruia, quæ
 inuia, & genuum tenuis quoti-
 die per illas discursantibus. Sūt
 autem Germani peritissimi na-
 tandi, vt qui tantummodo in
 fluminibus lauentur. In huius-
 cemodi igitur locis pugna ini-
 ta, vbi etiam imperator ipse
 Romanus fortissimè prælium
 inchoauit. Nam quum ad in-
 gentem quandam vastâmq;
 paludē ventū esset, intra quam
 Germani fuga se receperant,
 verētibus Romanis eodem ho-
 stes insequi, primus Maximi-
 nus equo paludem ingressus,
 quū quidē etiam supra aluum
 equus voragine hauriretur, ma-
 gna vi repugnantes barbaros
 contrucidauit. Quare exercitus
 reliquus pudore instinctus, ne
 prodere pugnantem pro se im-
 peratorem videretur, ausus &
 ipse est paludem ingredi. mul-
 tique vtrinque ceciderunt: ita
 tamen vt nullus penè barbaro-
 rum fuerit reliquus, dimicante
 insigniter Romano principe.
 Quare & stagnum cadaueribus
 oppletū, & palus sanguine con-

Facillimè autem
 ignis eorum vrbes
 atq; domicilia de-
 pascitur. Lapidum
 enim apud illos
 aut laterū coctiliū
 est penuria: sed
 densas habent syl-
 uas: ideòque lignis
 quum abundant,
 ea componentes &
 compingētes, sibi
 tabernacula ædifi-
 cant.

Vide qua eregione
 annotari.

Scribo, ἐγωκό-
 σι τὰ ἀβάτα
 καὶ αἰπυτοῖς
 τῶ πόπων. Id
 est, Quia in par-
 te loca illa ve-
 lut contuma-
 cia transire vo-
 lentibus essent.
 siue, transitum
 contumaciter
 denegarent. Sic
 enim hīc αἰπυ-
 τοῖς exprimi
 posse existimo.
 at Polit. ita
 vertit quasi a-
 liam lectionem
 sequuntus sit.

i pedestri exerci-
tus praelio speciem
pugnæ navalis
præferbat.

fusa, *pedestris prælii naualem
faciem præferbat. Hanc igitur
pugnam suâque ipsius fortia
facinora non solum per literas
senatui populoque Romano si-
gnificauit, sed etiam depictam
maximis imaginibus ante cu-
riam publicauit: ut non tam au-
dire quæ gesta forent, quam
etiam subiicere oculis Romani
possent. Eam tabulam deinde
vnâ cū reliquis illius honori-
bus senatus sustulit. Fuere itē
alia prælia quib⁹ omnibus ipse
manu pugnam capessēs, ac fortis-
simè dimicans, explendescibat.

Multisque captiuis atque
ingenti abacta præda, instante
hyeme in Pannoniam reuer-
sus est: intrâque urbem Sirmiū
(quæ maxima omnium eius
regionis habetur) in hybernis
agens, ad vernam sese expedi-
tionem comparabat: identidem
minitans (id quod etiâ præsti-
turus videbatur) excisurū suba-
cturūq; Oceano tenus omnes
Germaniæ barbaras nationes.
Talis utique fuit in bellicis ne-
gotiis: maximam rebus gestis
claritudinem adepturus, nisi
grauior multo suis ac truculē-
tior [quàm ipsis] fuisset [hosti-
bus.] * Quò enim barbaros in-
teremptos, si longè plures in
ipsa vrbe Roma subiectisque
nationibus cædes edebantur?
Quid prædâ aut captiuos aba-
ctos proderat, si suis fortunis
Romanæ ditionis mortales
quotidie dispoliabantur? Quip-
pe omnis non modò libertas,
sed instigatio quoque delatori-
bus permittitur, ut circumuenire
quos vellent, renouarēque etiâ
(si ita usus posceret) vsque à
progenitoribus ignota atque
indeprehensa ad eam diem cri-
mina liceret. Neq; sanè delicti
alicuius quispiam arcesseretur,
quin idē cōtinuò reus perage-
retur, ac cēsū fortunisque om-
nibus expelleretur. Itaq; quoti-
die cerneret, qui pridie opulē-
tissimi fuissent, eos nūc emēdi-
care stipem. tanta videlicet ty-
rannidis auaritia inceserat, as-
fiduas erga militem largitiones
obtendētis. Erant præterea illius aures omnibus calūniis patula, sic ut
nullius vel etatis vel dignitatis rationē haberet. Igitur cōplures exere-

Quid enim prode-
rat barbaros in-
terimi, si longè pl.

γραφή ναυμαχίας ὄψιν ᾤθεσθαι. τῶν-
τιν πῶ μάχῃ, καὶ τῶ ἀεισείαν
αὐτῶ, οὐ μόνον δὲ γραμμάτων τῆ τε
συγκλήτῳ καὶ τῶ δήμῳ ἐδήλωσεν, ἀλ-
λά καὶ γραφῶν καλῶν, μεγίστας
εἰκόσιν ἀέθηκε πρὸ τοῦ βουλευτηρίου.
ἵνα μὴ μόνον ἀκούειν τὰ γηρόδρα,
ἀλλὰ καὶ βλέπειν ἔχωσι Ρωμαῖοι. τῶ
δὲ εἰκόνα ὑπερον καθεῖλεν ἢ σύγκλητος
μετὰ τῶ λοιπῶν αὐτῶ ἡμιθ. γηρόνασι
ἢ καὶ ἕτεροι συμβολαί, ἐν αἷς ὡς αὐ-
πυργός τε καὶ ἀπὸ τῆς μάχης, ἀει-
σεύων τε πανταχοῦ ἐπὶ νῆπι.

Πολλοὶ δὲ χρωσάμενος αὐτῶ ἀί-
χμαλώπεις, καὶ λείαν ἀπελάσας, χι-
μῶνος ἤδη καταλαμβάνοντος, ἐπα-
νῆλθεν εἰς Γαίονας. ἐν τε Σιρμίῳ δὲ
τείβων τῆ μεγίστη ἐκεί πόλει δοκού-
σῃ, τὰ πρὸς τῶ εἰσοδὸν εἰς τὸ ἔδρ πα-
ρεσκέαζετο. ἠπίλει γὰρ (καὶ ποιήσῃν
ἔμελλεν) ἐκκόψῃν τε καὶ ὑποτάξῃν τῶ
μέχρι Ὠκεανοῦ Γερμανῶν ἔθνη βάρ-
βαρα. τὰ μὲν οὖν πολεμικὰ τοιοῦτος
ἦν καὶ εἰς δόξαν ἤρθη αὐτῶ ἢ πρὸς αἷς
αὐτῶ, εἰ μὴ πῶ οικείοις καὶ πῶ ὑποη-
κόοις βαρύτερος ἐγέρνει καὶ φοβερώτε-
ρος. πῶ γὰρ ἦν ὄφελος βαρβάρων ἀει-
ρουμένων, πλείονων ἢ γηρόδρων φόνων
ἐν αὐτῆ τῆ τε Ρώμῃ καὶ τοῖς ὑποηκόοις
ἔθνεσιν; ἢ λείας ἀίχμαλώπεις ἀπάγῃν
τῶ ἐχθρῶν, γυμνοῦντα καὶ τὰς οὐσίας
ἀφαιρούμενον τῶ οικείων; ἀεσίς τε γὰρ
πῶσα, μάλλον δὲ καὶ πρὸς κλησις δέδο-
το συκοφανταίς, ἐς τὸ ἐπιπράξῃν καὶ
κινῆν πρὸς γὰρ πρὸς ῥονικῶ, εἰ τύχοι,
καὶ ἀγῶσα καὶ ἀνεξέλεγκτα. μόνον τέ
πῶ κλησις εἰς δικαστήριον ὑπὸ συκο-
φανταίς, ἀδείως ἢ τῆ μῶρος ἀπῆει, καὶ
τῶ ὑπαρχόντων πάντων σερηθείς. ἐ-
κείνης γοῦν ἡμέρας ἦν ἰδεῖν τοῖς ἐ-
χθῆς πλοισιωτάτοις, τῆς ὀππούσης με-
ταιπιῦντας. Ἐσαύτη ἦν ἡ τῆς τυραν-
νίδος ἢ φιλοσημαπία, ὅτι πρὸς ἀσφ-
δὲ πρὸς τοῖς στραπώταις χημάτων σιμε-
χοῖς χορηγίας. ἦν ἢ καὶ τοῖς ὡσὶ κοῦφος
ἐς δὲ βολαίς, ἢ λικίας τε καὶ ἀξιώματος
ἀφειδῶς ἔχων. πλείους γοῦν τῶ ἔθνη καὶ

Scribo γραφῶ-
ν καλῶν ἐν
μεγίστας εἰκό-
σιν, ἀέθηκε
ἦν.

Scribo γηρόδ-
ρων.

στρατιπέδα πεπιστευμένων, μετὰ ἰσπα-
 τείας ὑμῶν, ἢ δέξαν ὅτι τροπαίοις
 πωροχρηοιδίω, ὅκ μικρὰς κὺ ἀπελοῖς
 διαβολῆς ἀναρπάσεις ἐποίησιν. καὶ ἐκ-
 λυσετέ αὐτὰ ἰσπα ηρεσίας μόνους ὀχι-
 μασιν ὅπιτε δέντας, ἀγροσιν νύκτωρ κὺ
 μὲθ' ἡμέραν ὀδεύοντας, ὅξ ἀιαπλάν,
 ἢ δύσεως, εἰ τύχοι, ἀπό τε μεσημ-
 βείας, εἰς Γαίονας, ἐνθα δέπειβε.
 σκύλας ἢ κὺ ὑβείας, φυγαῖς ἢ θανά-
 πεις ἐζημίου. ἐς ὅσον μὲρ οὐκ ἔτι καθ'
 ἕνα ταῦτα ἐπεστίετο, καὶ μέχρις οἰ-
 κείων ἐδρεν ἢ συμφορὰ, οὐ πάνυ ὑ-
 τῆς δῆμοις τῶν πόλεων ἢ ποῖς ἔθνεσι
 δέφερε. (τὰ γὰρ τ' ἀδαμονεῖν δοκου-
 των ἢ πλουσίων πιάσματα πωρὸς τῶν
 ὀχλων οὐ μόνον ἀμελεῖται, ἀλλὰ ὑ-
 ναὶ τῶν κακοήθων ἔ φαύλων ἐδὲ ὅτε
 κὺ ἀφραίνει, φθόνω τῶν κρείτόνων ἔ
 ἀτυχωῦτων) ἐπεὶ ἢ ὁ Μαξιμίνος τῆς
 πλείους τῶν ἀδόξων οἰκων ἐς πενίαν
 πωρῆσας, ἀ δὴ μικρὰ κὺ ὀλίγα, οὐδ'
 αὐτάρκη τῆ αὐτῆ βελήσας ὤετο, μετῆλ-
 θεν ὅπι τὰ δημόσια, κὺ εἴνα ἡ χεῖ-
 ματα πολιτικὰ εἰς ἀδελφίας ἢ νομας
 τῶν πολιτῶν ἀδροιζόμενα, εἴτε θεάτρους
 ἢ παιηγύρεσιν ἀνακείμενα, εἰς ἑαυτὸν
 μετῆγε, ναῶν τε ἀιαθήματα, θεῶν τε
 ἀγάλματα, κὺ ἡρώων ὑμας, κὺ εἴας ἢν
 κόσμος δημοσίων ἔργων, ἢ καλλωπί-
 σματὸς πόλεως, ἢ ὑλης τόμισμα ποιῆ-
 σαι δυνάμενης, πᾶν ἐχωνόετο. ὅσων κὺ
 μάλιστα τῆς δῆμοις ἐλύπησε πένθος τε
 δημόσιον ἐνεπέσει διχα μάχης, κὺ αὐθ'
 ὀπλων, ὅψις πολιτορίας ὡς ὑναὶ τῶν
 δημοτῶν ἔ χεῖρας ἀναπθῆναι, κὺ τῆς
 νεῶς φρουρεῖν ἐπίμορος τε ἔχιν, πωρῆ-
 ρον ἀιαρεθέντας πωρὸ τῶν βωμῶν πε-
 σεῖν, ἢ σκύλα τῶν πατείδων ἰδεῖν. ἐν-
 τεῦθεν δὴ κὺ μάλιστα κατὰ τε πόλεις κὺ
 κὺ ἔθνη διοίδαμον τῶν ὀχλων ἀΐ συ-
 χᾶς. ἀπιρέσκοντά τε καὶ οἰσραλιώτα
 τῆς πωροχρηοιδίω, ὄν ἐδίζόντων αὐτοῖς
 ὅπι φθόνως συγενῶν τε ἔ οικείων, ὡς
 δὴ δι' αὐτοῖς ταῦτα πωροχρηοιδίω τῶ
 Μαξιμίνου.

Hinc itaque potissimum per vrbes atque nationes populariū animi intumuerunt: ac nec milites quoque satis æquo animo ferebant, exprobrantibus inuidiosè consanguineis atque domesticis, & *ipforum culpa talia patrare Maximinum dicitantibus.

citibus aut prouinciis præposi-
 tos, cōsulares triūphalesque vi-
 ros, leuissima tenuissimāq; ca-
 lumnia attactos, corripere de im-
 prouiso iubebat, ac sine vllis mi-
 nisteriis solos vehiculis im-
 positos, die noctūque iter facere
 ab oriente aut occidente (si ita
 cecidisset) itémque à meridie
 in Pannoniā vsque, in qua tunc
 ipse morabatur. Dein spoliatos
 omniq; ignominia affectos, exi-
 lio vel morte puniebat. Quādiu
 igitur vnus aut alter talia patie-
 bantur, neque ea calamitas ex-
 tra ipsorum familiam egredie-
 batur, nō sanè magnopere po-
 pulorum gentiūque interesse
 videbatur: (siquidē beatorum
 diuitiūque res aduersæ, non
 solūm à plebe negliguntur, sed
 eis nonnulli etiam prauo mali-
 gnōq; ingenio, ob inuidiā sci-
 licet potentiorum atque felici-
 cium, delectantur) postquam
 autē Maximinus plurimas illu-
 strium virorum familias ad e-
 gestatē redegit, leuiores iam
 illa ac minora ducens quān vt
 ipsius cupiditati satisfacerent,
 animum ad publicas opes trās-
 tulit. Igitur quæcunq; pecu-
 niæ ciuiles, aut ad publicā an-
 nonam repositæ, aut in plebem
 diuidendæ supererant, tum quæ
 theatris ac celebritatibus ser-
 uiebant, vniuersa sibi adiudi-
 cavit. Ad hæc templorum [om-
 nium] donaria, statuæque deo-
 rum herouūque honores, tum
 quicquid publici operis aut ci-
 uilis ornamenti, aut materiæ
 denique fuit nummis idoneæ
 conficiendis, omnia pariter i-
 gnibus conflabantur. Quæ res
 imprimis animos multitudinis
 exulcerauit, quasi que luctum
 publicū effecit, quū citra pugnā
 atque arma quasi oppugnationi
 esse vrbs obnoxia videretur:
 sic vt quidam è populo contrā
 resistere, templaque ausi tueri,
 etiam cadere ante aras deorum
 immortalium, quān spectare
 patriæ spolia, præoptauerint.

Quandiu igitur in nonnullos priuatim hæc admittebatur, & intra eorum familiam calamitas hæc cōsistebat, populi ciuitatū & nationes non valde sua interesse putabant.

propter ipsos talia patr. Max. nimirum propter insatiabilem pecuniarum cupiditatem, qua tenebatur. Nam p. præc. dixit Maximinum suæ rapacitati assiduas erga militem largitiones obtin-

Scribo κὺ ἐκ-
 λυσετέ γε, αὐθ'
 ὕπ. vel, κὺ ἐκ-
 λυσετέ, αὐθ' ὕπ.

Propositionem
 es ante eod de-
 federari puto.

Nisi pro a dñ
 scribas ταῦτα
 δὴ, pendebit o-
 ratio, ac red-
 ditio ad illa
 uerba, ἐπεὶ δὲ
 ὅς. incipiet
 demum ab istis
 uerbis, ἐπι-
 θεν δὴ μέλι-
 σα ὅς. Sed ὅ
 quadam sunt
 circa finē qua
 orationis cur-
 sum interrump-
 unt: ideoque
 lectiōnem illā
 substituendam
 puto.

Scribendū pu-
 to ὅ-φιν, vel ὅ-
 φιν ἡ.
 Muto in ἀπι-
 θεῖναι, vt χεῖ-
 ρας ὅπιθεῖ-
 ναι dictum sit
 pro eo quod di-
 ci solet χεῖρας
 ἀπιθεῖν, seu
 ἀπιθεῖν: si illi
 aonisto presen-
 tis significatio
 non detur.

quales sunt tyrannidis lapsus.

Administrabat quidam Carthaginensem regionem acerbissime, & cum omni saevitia damnabat iudicio, atque pecunias exigebat: quod bene audire apud Max. vellet. Siquidem Max. quos animo suo convenientes norat, eos deligebat: & qui avaritiam scientes, ceteros, licet inuiti, imitabantur. Ille quidem certe procurator Africae cum in alios violentia utebatur, tum vero ab

sed quum, facta coniuratione, omnes quos nouerant aliquid graue passos esse, vel metuere ne pateretur, in suam sententiam pertraxissent, iubent n.

Huiuscemodi igitur causa minime profecto leues ad odiu ac defectionem populos proritabant. Ceterum votis tantummodo agebant, laesa implorantes numina, nullo scilicet audente profiteri se vindicem: donec exacto imperii triennio, exigua leuique occasione * (vt sunt lubricae tyrannorum res) primo arma sumpserunt rebellantque Afri, tali causa: * Procurator erat quidam Carthagini, cui nihil ad extremam vel asperitatem vel saevitiam deerat. Is damnadis iudicio hominibus, exigendisque pecuniis, fauorem principis aucupabatur. siquidem Maximinus, quos sibi factos cognoscebat, eos potissimum deligere consueuerat. Quicumque igitur fisci rem curabant, si modo viri probi forent, (quod per raro eueniebat) aut procuratione exciderant, aut praesenti periculo conterriti, gnarique illius avaritiae, quanuis inuiti, ceteros imitabantur. Quapropter Africae procurator, cum pleraque alia violenter factitabat, tum ab adolescentibus quibusdam nobilibus atque opulentis damnatione circumuentis, statim exigere pecunias intendebat, patrimonioque illos & auitis bonis exuere. Quibus rebus exacerbati adolescentes, pecuniam quidem se daturus pollicentur, petito trium dierum spatio: * conspirantesque interim in vnum, quicumque graue aliquid vel passi fuerant, vel passuros metuebant, iubent nocte ex agris iuuetutem cum fustibus ac securibus adesse. Illi, dominorum imperia exequentes, venere ante lucem vniuersi in vrbem, celantes sub vestibibus arma quae cuique tumultuaria se obtulerat. Magna vero vis mortalium confluxere. siquidem fecundissima hominum Africa plurimos tunc etiam agrorum cultores habebat. Vt autem dies iam illuxit, iubent adolescentes pone sequi seruorum suorum gregem, tanquam si reliqua essent populi multitudine: neque tamen arma proferre prius, aut vim

Αἰτίαι μὲν δὴ τοιαῦται ἔπι γε ἄλλοις εἰς μῦθος καὶ ἀπόστασιν τοῖς ὄχλοις παρώξωον. Ἐ πάντες μὲν ὄχοντο, Ἐ θεοὺς τοῖς ἀδικουμένοις ἐπεκάλου, ἀρξάσθαι δὲ οὐδεὶς ἐτόλμα. ἔστε συμπληρουμένης αὐτῆς περὶ τοῦ βασιλείας, ἔκ μικρᾶς καὶ ἀτελοῦς περὶ φάσις (οἷα τυραννίδος σφάλματα) περὶ τοῖς ὄπλοις ἐκίνησαν, ἔς τε ἀπόστασιν ἀσπασθῆναι ὤρμησαν Δίβυες, ὅς αἰτίας τοιαύτης. Ἐπετόλμυ ἐκ τῆς Καρχηδονίας χώρας τραχίτατα, καὶ μετὰ πάσης ὀμότητος, καταδίκας τε ἐποιεῖτο, καὶ χρημάτων εἰσπράξεις, βουλόμενος ἀδοκιμῆν περὶ τῆ Μαξιμίνω. ἔκ εἰνός τε γὰρ οἷς ἠδὲ ἀρμόζοντας τῆ ἐαυτῆ γνώμη ἐπέλεγετο. οἷτε περὶ τῶ ταμείου τότε, εἰ καὶ σπανίως χησοὶ ἐμπειλίωκεσαν, τὸν τε κίνδυνον περὶ πλοῖον ἔχοντες, καὶ πλὴν ἑκείνου φιλοχρηματίαν εἰδότες, ἀκόντες ὄμορος τοῖς λοιποῖς ἐμιμουῦτο. ὁ τὸν καὶ τὴν Δίβυω ἐπίτοπος τοῖς τε ἄλλοις τοιαύτως περὶ φέρετο, καὶ νεανίσκοις ἕνας τῶν παρ' ἐκείνοις δὲ γεγονότων καὶ πλοισίων, καταδικασθεὶς βεβαλὼν, εἰσπράττειν τὰ χηήματα ἀθέως ἐπειράτο, πατρῶων τε καὶ περὶ τῶν οὐσιῶν αὐτοῖς ἀφαιρῆσθαι. ἐφ' οἷς ἀλγήσαντες οἱ νεανίσκοι τὰ μὲν χηήματα αὐτῶν ἀποδώσιν ἕως ἔχοντο, πειρῶν ἡμερῶν αἰτήσαντες αἰεσιν. σιωμοσίου δὲ ποιησάμενοι, πάντας τε οἷς ἠδέσαν ἢ πεπονθότας ἢ δεινόν, ἢ παρὲν δεδουκότας, ἀναπέισαντες, κελύουσι νύκτωρ κατελθῆναι τοῖς ἐκ τῶν ἀγρῶν νεανίσκοις, ξύλα τε καὶ πελέκεις ὅτι φέρεσθαι. οἱ δὲ, πειθεῖντες κελύουσι τοῖς δευπότας, περὶ τῆς ἐσωσιωῆλλον εἰς τὴν πόλιν, κρύπτοντες ὑπὸ τῆς ἐσθῆσιν ἀ' ἔφερον ἀποχεδῆς πολέμου ὄπλα. μέγα δὲ π πλῆθος ἠδρῶσθη. φύσῃ γὰρ πολυανδρῶπος οὖσα ἢ Δίβυη πολλοὺς εἶχε τοῖς τῆ γλῶν γαργυῖται. ἀμα δὲ τῶν περὶ δραμῆν τὸ περὶ ῥῥιον περὶ λθόντες οἱ νεανίσκοι, τὸ μὲν πλῆθος τῶν οἰκῆσθαι κελύουσιν αὐτοῖς ἔπεσθαι, ὡς ὄντας μέρος τοῦ λοιποῦ ὄχλου. περὶ τῶν ἀξάντες τότε ἀποκαλύπτειν ἀ' ἔφερον ὄπλα, καὶ χησοῦ

Pol. ἐμπειλίωκεσαν legit, totique huius loco alium sensum quam verba ista ferant tribuit.

Alibi τὸ περὶ φερεσθαι dicit.

ναίως ἀνθεσάμ, εἴνεκεν ἢ στρατιωτῶν
ἢ δημοτῶν αὐτοῖς ὀπίσκειν ἐκδικοῦν τῶ
γυμνομάχου ἔργου. αὐτοῖ δὲ λαβόντες
εἰς χεῖρα ὑποκόλπια, παρσίασιν τῶ
ὄπιθεν, ὡς δὴ παρὶ τῆς ἀποδόσεως
τῶ χρημάτων διαλεξόμενοι. παρσι-
σόντες τε ἀφνιδίως, οὐ παρσιδοκῶντα
παίσαντες φονδύοισι. τῶ δὲ παρὶ αὐτὸν
στρατιωτῶν γυμνομάχων τὰ ξίφη, τῶ
τε φόνω ἐπέξεληθῆν θελόντων, οἱ ἔκ τῶ
ἀγρῶν κατελλυθότες, παρβδημόμαχοι
τὰ τε ξύλα καὶ τοῖς πελέκεις, ὑπὸ μα-
χόμενοι τῶ δεσποτῶν, τοῖς ἀνθεσῶτας ῥα-
δίως ἐτρέψαιτο.

¶ Οὕτω δὲ παρχωρήσαντος τῶ ἔρ-
γου, οἱ νεανίσκοι ἀπαξ ἔν ἀπογνώσει
γυμνομάχοι, μόνω ἢ δεσῶν ἐαυτοῖς σω-
τηρίαν ὑποδράχουσαν, εἰ τὰ ἄλλωθεν
αὐτοῖς ἀξίωσαι ἐργαῖς μεῖζοσι, καὶ
κοινωνὸν τῶ κινδύου τὸν ἡγούμενον τῶ
ἔθνους ἀφλάβοιεν, πᾶν τε τὸ ἔθνος
ἀναπέισαμεν εἰς ἀπίστασιν. ὅθεν ἢ δεσῶν
πάλα μὲν ὄχεσθαι, μίση Μαξιμίνου,
φόβω δὲ κρυβέσθαι. σὺ πάντῃ τῶ
τῶ πληθῆ, ἢ δὴ μεσαζούσης ἡμέρας ἐ-
πίασιν ὄπι τῶ τῶ ἀνθυπατεύοντος οἰ-
κίαν. Γορδιανὸς μὲν ἰὼ ὄνομα, κλήρω
μὲν τῶ ἀνθυπατείας λαχὼν, παρσβύ-
της δὲ, εἰς ἔπος ἢ δὴ παρὶ που ὀδοκκο-
τὸν ἐλληλαχός. πολλῶν τῶ παρῶτερον ἀρ-
ξας ἔθνων, ἔν τε παρῶξισι μεγίσταις
ἐξετασθεῖς. ὅθεν αὐτὸν τε ἡδέως ὑπο-
δέξεσθαι τῶ ἀρχὴν ὄντο, ὡς παρὶ κορυ-
φαῖον τέλος τῶ παρῶγυμνομάχων παρῶ-
ξισων, τῶ τε σύγκλητον καὶ τὸν Ῥω-
μαίων δῆμον ἀσμερῶς δέξεσθαι ἀνδρα
ὄχεσθόντα, καὶ ἔκ πολλῶν ἡγεμονίων,
ὡς παρὶ κατ' ἀκολουθίαν, ὄπι τῶτο ἐλ-
θόντα. σὺ βεβαῖνε τῶ ἐκείνης τῆς ἡμέ-
ρας ἢς τῶτα ἐπαρῶξισι, οἱκοῖ τὸν Γορ-
διανὸν διατεῖβειν ἢ συχαζόντα, δεδω-
κότα τοῖς καμάτοισι ἀνὰ παύλαν, ἀρχίαν
τε τῶ παρῶξισι. οἱ τῶ νεανίσκοι, ξίφη-
ρεις, σὺ πάντῃ τῶ πληθῆ βιασάμενοι
τοῖς τῶ παρῶξισι ἀνὰ παύλαν, εἰς πηδῆ-
σαντες, καταλαμβάνουσιν αὐτὸν ὄπι
πνος σκιμποδίου ἀναπαυόμενον. παρῶ-
σάπτις δὲ, χλαμῶδι πορφυρῶ παρῶ-

facere, quàm vbi aliquos aut è
militibus aut è populo viderint
irruere contra se, atque ire vlti-
facinus quod gesturi mox esset.
Ipsi, reconditis intra sinum pu-
gionibus, adeunt procuratorē,
tanquam cum eo de persoluen-
dis pecuniis acturi, continuóq;
nihil tale suspicantem neci de-
dunt. Ibi, exertantibus gladios
illius militibus, atq; ire vltum
volentibus, repentē agrestes cū
fustibus ac securibus occurrūt,
fortitérque pro dominis pu-
gnantes, facilè omnes in fugam
verterunt.

¶ Ad hunc modum negotio
succedente, iuvenes, desperatis
semel rebus, vnam sibi reliquā
salutem fore arbitrati, si patra-
tum nuper facinus maiore ali-
quo facinore cumularent, sta-
tuunt in communionem peri-
culi rectorem prouinciæ assu-
mere, ac populos ad defectionē
solicitare. quod optari iam pri-
dem ab vniuersis cognouerant,
Maximini odio, sed metu pro-
hiberi. Igitur cum omni multi-
tudine* nocte intempesta domū
proconsulis petunt. Is Gordia-
nus fuit, proconsulatū sortitus
eum quum annum ageret cir-
citer octogesimum: multarūm-
que antè prouinciarum fuerat
rector, atque in maximis spe-
ctatus negotiis. Quocirca facile
susceptum iri ab illo imperium
existimabant, * quasi fastigium
aliquod superiorum dignitatū:
senatūque & populo Romano
gratum futurum principem,
qui præterquam quòd erat il-
lustri ortus genere, etiam per
honores plurimos, quasi per
gradus quosdam, ad imperij
culmen ascendisset. Euenit au-
tem vt quo die hæc agebantur,
domi Gordianus resideret, di-
latis laboribus, omnique actu-
rerum suspenso. Igitur adole-
scentes, cum gladiis, magna sti-
pante multitudine, proturbatis
ianitoribus, impetum in ædes
faciunt, eumque supra grabba-
tum requiescentem offendunt:
circunfusique, senē purpura in-

quū iam meridies
esset irrumpunt in
domū proconsulis.

finē rebus à se ge-
stis imponente, qui
velut culmen earū
esset: senatūq; &
pop. Rom. luben-
ter recepturum es-
se virum, qui non
solum claris esset
natalibus, sed etiā
à multis præfectu-
ris, quasi cōtinuata
serie, ad hęc digni-
tatem peruenisset.

Crediderim,
αυλείας, vel
potius αυλεί-
εις, esse scriben-
dū: et que adij-
ciendum sub-
stantiuum δύ-
ραγς. nisi forte
reliquisse sub-
audiendū ρυ-
ζανδum sit.

ε.ιιι.

duunt atque augustalibus honoribus consalutant. Ille, re subita exterritus, infidiâsque & dolum in se compositum ratus, deiicit humi se ex grabbato, obsecrans parcerent seni à quo nihil iniuriarum accepissent, fidemque principi & benevolentiam seruarent. Instantibus autē illis, ac nudos manu gladios tenentibus, quum partim metu, partim ignoratione, haudquaquā sciret Gordianus quid sibi ea res vellet, quæque subite fortunæ causa foret, vnus è numero adolescentium, qui & nobilitate & facundia cæteros anteciret, reliquis tacere & paulisper quiescere iussis, dextra capulum tenens, in hanc sententiam verba fecit,

E duobus periculis, quorum alterum præsens manifestumque, alterum, futurum forsitan, dubiūque euentus, eligendum tibi hodie alterutrum est: vt aut nos tēque vnā serues, & spem meliorem, qua omnes freti sumus, amplectaris, aut iam iā nostris manibus intereas. Quod si potiora malueris, multa ad spem bona* viatica sunt. quippe inuisum omnibus Maximinū, pestemque illam crudelissimæ tyrannidis tolles, vitamque antehac præclarè tibi actam, illustri gloria cumulabis: maximòsque à senatu populòque Rom. honores ac sempiternam laudē nancisceris. Sin verò abnueris, ac nobiscum conspirare pernegaueris, iam iam te hic obtruncabimus, atque ipsi quoque (si oportuerit) occiso tibi immoriemur. * Maius nāque facinus ausi sumus quàm vt salui esse citra desperationem possimus. Iacet enim tyrānidis minister, luitque pœnas crudelitatis, nostris nunc nuper manibus interemptus. Quapropter si consenseris nobiscū, atque in partem periculorum accesseris, cū ipse honorem imperii consequeris, tum quod nos facinus perpetravimus, * laude quàm supplicio dignum reputabitur.

Dum hæc loquitur adolescens, impatiens moræ cætera multitudine, quum quidem eodem iam ciuitas vniuersa, re vulgata, concurr-

βάλλοισι, σεβασμίαις τε τιμαῖς περι-
αγορεύουσιν. ὁ δὲ πάλιν ἰσχυρῶς τῷ
παραστάτῃ ἐκπλαγίς, ἐνέδραν καὶ
συσκοδύλῳ δὲ βουλευτῆς κατ' ἐαυτὸν
νομίζων, ῥίψας ἀπὸ τῆς σκιμπεδος εἰς
γῆν ἑαυτὸν, εἶπε φεῖσθαι γέροντος
μηδὲν αὐτοῖς ἀδικήσαντος, σώζειν δὲ
πῶς ἴσθιν καὶ πῶς ἔβουλον τῶν βασι-
λεύοντι. ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν, ξιφῆρεις ἐνέ-
κειντο, ἐκείνος δ' ὑπὸ δέοις καὶ ἀγνοίας
ἐκ ἡδὲ τὸ πεπραγμένον, οὐδὲ τὸ τῆς
παρούσης τύχης ἀπίον· εἰς τῶν νεανί-
σκων, ὃς μὲν αὐτῷ γῆρας καὶ δυνάμει
λόγρον προσέχων, τοῖς λοιποῖς κατασι-
γάσας, ἠσυχάζειν τε προστάξας, ἔχων
πρόθετον πῶς δεξιαν, ἔλεξε πρὸς
αὐτὸν τοιαῦτα,

Δύο κινδύων περιειμμένων, τὸ μὲν
παρόντος, τὸ δὲ μέλλοντος· καὶ τὸ μὲν
ἤδη προδήλου, τὸ δὲ ἐν ἀμφιβόλῳ
τύχῃ· ἐλέσθαι σε δεῖ σήμερον σώζεσθαι
μὴ ἡμῶν, καὶ πισεῦσαι σεαυτὸν ἐλπίδι
κρείττονι, ἢ πάντες πεπιστεύκαμεν, ἢ τε-
θνάαι ἤδη πρὸς ἡμῶν. εἰ μὲν οὖν πᾶ-
σι παρόντα ἔλοιο, πολλὰ τὰ ἐφόδια εἰς
ἀγαθὰς ἐλπίδας· τότε Μαξιμίνου
πρὸς πάνσι μῖστος, πάθος τε τυραννί-
δος ὠμῆς ἀπαλλάξεις, καὶ ἐν ταῖς προ-
ηγουμέναις πράξεσιν ἀδοκιμήσεις· ἐν
τε συγκλήτῳ καὶ τῶν Ῥωμαίων δήμῳ
γνώσις ἐκ ἀσημῶς καὶ ὑμῆς ἐνδοξος
αἰεὶ ἀντιπὸν τι δέ σοι καὶ μὴ συμπί-
σαντι ἡμῖν, τήμερον τέλος βῆπικέσεται.
ἀπολούμεθα δὲ καὶ αὐτοῖ, εἰ δέοι, προ-
πολέσαντες. ἔργον γὰρ ἡμῖν τετόληται
μείζονος ἀπογνώσεως δρόμῳ. κείται
γὰρ ὁπῆς τυραννίδος ὑπερέτης, καὶ
δίκαια ὠμότητος παρέχε, φονδύεις
ὑφ' ἡμῶν. ἐφ' οἷς μὲν ἡμῶν συνά-
ρη, ἔκ κοινῶν δὲ τῶν κινδύων γῆρας, αὐ-
τὸς τε τῆς ἐν βασιλείᾳ ὑμῆς ἀπολαύ-
σις, τὸ τε ἡμῖν προειμμένον ἔργον ἐ-
πιγινώσκεται καὶ οὐ κολαδίεται.

Τοιαῦτα ἔλεγοντος ἔνεανίσκη,
ἐκ ἀναρχόμενον τὸ λοιπὸν πλήθος, σιω-
δραμόντων ἤδη καὶ πάντων τῶν κατὰ
πῶς πόλιν ἐπειδὴ διεφοίτησεν ἡ φήμη,

Deesse puto τὸν
ἕτερον ante σώ-
ζεσθαι: ὅτι
scribere autem esse
hunc locum,
ἐλέσθαι σε δεῖ
σήμερον τὸν ἐ-
τερον σώζεσθαι
ἔσ. Scribi e-
iā posset ἢ σώ-
ζεσθαι.

Scribo τὰ μὲν
ἐνδ.

Muto in ἡμῖν.
nam bis in se-
quentibus da-
tium huic dat
verbo: sicut ὅτι
alii dare solēt.

Malim adminicula,
uel adiuuenta. Ad
uerbum tamen so-
nat Gr. μοχ viati-
ca.

Ausi enim rem su-
mus quæ maiori
desperatione eget.

Post laude, uel ma-
gis, uel potius for-
tasse non deest, sed
ipse Polit. suban-
diendum reliquit.

σεβασὸν Γορδιανὸν αἰαγορβύει. πα-
ραιτούμδρος δέ, καὶ γῆρας περιχό-
μδρος ἐκείνος, ἄλλως δὲ, φιλόδοξος
ὢν, ἔδὲ αἰδῶς ὑπέστη ἑλόμδρος μάλ-
λον τὸν μέλλοντα κίνδυνον ἢ τὸν πα-
ρόντα, ἐν τε γῆρα ἑσάτω οὐ πάνυ π
δρὸν νομίζων εἰ δέοι ἐν βασιλικῆς
ἑμαῖς καὶ τελευτήσῃ. πᾶν δὴ τὸ Λι-
βύων ἔθνος ἑδέως ἐδέδονητο, καὶ τὰς
μὲν τῶ Μαξιμίνου πρᾶς καθήρου,
εἰκόσι δὲ καὶ αἰδριάσι Γορδιανοῦ τὰς
πόλεις ἐκόσμου· τὰ τε κυρίῳ αὐτῷ ὀ-
νόματι πρὸς θέντες, Ἀφρικανὸν ἐκά-
λεσαν ἀφ' ἐαυτῶ. ἔτω γὰρ Λίβυες ὑπὸ
μασημβείαν τῆ Ῥωμαίων φωνῆ κα-
λουῦται.

Ὁ δὲ Γορδιανὸς, ἀνδρατεΐψας τῆ
Θύσρω, ἐντα ἑαῦτα ἐπεράχθη, ἡμε-
ρῶν ἑνῶν, ἤδη φέρων βασιλέως ὄνο-
μα καὶ χῆμα, ἀπάρας τε τῆς Θύσρω,
εἰς τὴν Κερχηδόνα ἠπείχθη, ἡ δὲ
μεγίστην τε οὐσαν καὶ πολυαἰστωπον
ἰν' ὡς πρὸ ἐν Ῥώμῃ πάντα ἐπεράθη. ἡ
γρῶν πόλις ἐκείνη, καὶ διωάμει χει-
μάτων καὶ πλήθῃ τῶ καποικοῦτων, ἑ
μεγίστη, μόνῃς Ῥώμῃς ἀπολείπεται,
φιλονεικοῦσα πρὸς τὴν ἐν Αἰγύπτῳ
Ἀλεξάνδρου πόλιν πρὸς δευτερείων.
εἶπετο δὲ αὐτῷ πᾶσα ἡ βασιλικὴ πομπή
τῶ μὲν στρατιωτῶν, οἵπνες ἦσαν ἐκεῖ,
καὶ τῶ καὶ τὴν πόλιν ἐπιμηκετέρων
νεανίσκων, ἐν χῆματι τῶ καὶ Ῥώμῃ
πρὸς ἰόντων δορυφόρων. αἱ τε ῥάβδοι ἐ-
δαφνηφόρον· ὅ πρὸ βεῖ σύμβολον εἰς τὸ
δραγῶναι τὰς βασιλικὰς ἀπὸ τῶ ἰ-
διωπῆσθ· τὸ ἴ πῦρ πρὸς ἐμπόθεν· ὡς
ὄψιν καὶ τύχῃ ἔχῃ πρὸς ὀλίγον, ὡς
πρὸ ἐν εἰκόνι, τῆς Ῥώμῃς τὴν Κερχη-
δονίαν πόλιν. ὅ, τε Γορδιανὸς χεράμ-
ματὰ τε πᾶμπλευσα ἐκπέμπει πρὸς
ἐκαστὸν τῶ καὶ τὴν Ῥώμῃ πρὸς πρὸς
δοκοῦτων· πῆς τε τῆς συγκλήτου δο-
κιμωτάπεις ἐπιπέλλει, ὢν ἦσαν αὐτῷ
πλείστοι φίλοι τε καὶ συγγενεῖς. ἐποίησε
ἴ καὶ δημόσια χεράμματα πρὸς τε τὸν
Ῥωμαίων δῆμον καὶ τὴν σύγκλητον,
δι' ὧν τὴν τε Λιβύων ἐδήλου εἰς ἐαυ-
τὸν σύμπνοιαν, πῆς τε Μαξιμίνου ὀ-
μόπιτος κατηγόρει, σφοδρότατα εἰδῶς

risset, Gordianum vnanimés
augustum appellant. Ille, quan-
uis recusaret ac senectutem
obtenderet, tamen suapte na-
tura gloriae auidior, haud æ-
grè tandem honorem suscepit:
malens futurum dein quàm
præsens iam periculum subire.
simul ætate iam exacta minimè
recusandum putabat, quin (si
ita res posceret) etiam impera-
toriis honoribus immorere-
tur. Igitur statim tumultuari
omnis Africa, sublatiſque Ma-
ximini honoribus ciuitates ple-
ræque imagines Gordiani ac
statuas ponere. Sed cum quo-
que à se cognominarunt Afri-
canum. nam qui ad meridiem
Libyes habitant, Afri Romana
voce nuncupantur.

At Gordianus, aliquot dies
Thyſtri commoratus, qua in
vrbe hæc acta fuerant, nomen
imperatoris ià cultumque ge-
rens, *Carthaginem proficiſci-
tur: vt in ciuitate maxima, *Et
ipse norat*, celeberrimæque, om-
nia quasi Romæ agitentur.
Siquidem vrbs illa, vel opibus,
vel populi frequentia, vel ma-
gnitudine tantum Romæ con-
cedens, cum Alexandri vrbe
Ægyptiaca de secunda palma
contendit. Sequebatur autem
ipsum * principalis pompa om-
nis, militésque quicunque
aderant, iuuenésque vrbanī
procera statura, ad eorum simi-
litudinem qui Romæ * impe-
ratorem comitantur: virgæ itē
laureatæ, quo insigni principes
à priuatis dignoscuntur. Præ-
tereaque ignis de more præfe-
rebatur, vt speciē fortunamq;
exiguam sanè ad tempus, Ro-
manæ ciuitatis Carthago re-
præsenteret. Ceterum Gordia-
nus literas complures * ad pri-
mum quenque Romam missi-
tabat, atq; ad proceres senatus,
quorum erāt ei permulti amici
ac necessarii. Scripsit item pu-
blicè ad s. p. q. r. significans
Afrorum erga se consensum,
simulque accusans Maximini
crudelitatem, quam esse omni-
u. j.

Carthag. profici-
scitur, quam esse
maximam & popu-
losam norat: vt om-
nia tãquam Ro-
mæ ageret.

imperatoria pōpa:

impatorem an-
tegreduuntur.

ad vnumquemque
illorum qui prima-
rios honores Ro-
mæ obtinere exi-
stimabantur: quin-
etiam ad eos qui
præcipuæ in sena-
tu erāt autoritatis,
vel, quinetiam ad
eos senatores quo-
rum præ cæteris
spectata virtus e-
rat.

bus magnopere inuisam sentiebat. Ipse omnem præ se mäsuetudinem ferebat. nam & delatores omnes exilio affecit, & iis qui parum iusto iudicio damnati fuerant, iterum defendendi sui potestatem indulgit. quin exules quoque in patriam restituebat, ac militibus plura se quàm quisquam antea, largiturum, populóque ingens daturum congiarium pollicebatur. Idem præfectum quoque prætorii Vitalianum, ferum crudelémque hominem, charissimú deuotissimúmque Maximino, in ipsa vrbe curauit interimendum. Siquidem suspectans ne ille suis inceptis *fortiter resistédo, cæteros quoque metu perterritos à se auerteret, mittit prouinciæ quæstorem, adolescentem audacissimum, corpore validum atque ætate florentem, promptúmque ad omne periculum pro se suscipiendum, traditis cæturionibus ac militibus nonnullis. cui etiã literas dedit obsignatas duplicibus tabellis, per quas arcana occultáque negotia *significare imperatores consueuerunt. Iubet itaque illos intrare urbem ante lucem, ac * dum adhuc in actibus occupatus esset Vitalianus, accedere ad eum intra cellulam, vbi res secretas atque arcanas ad salutem principis pertinentes scrutari atque inquirere consueuerat: *habere se ad eum literas arcanas à Maximino dicentes, ac velle etiam remotis arbitris, de rebus ad securitatem imperatoris spectantibus cum illo colloqui, ac mandata principis exponere, *simulantes*. dein signis agnoscendis occupatú, *dú se aliquid dicturos simularent*, pugionibus quos in sinu occultos haberét, de improviso confoderét. Quæ scilicet omnia ex sententia successerunt. Etenim ante lucem, quo tempore prodire illi mos fuerat, inueniunt hominem penè solum, paucis tantúm circumstantibus. quippe alii nondú venerant, alii, salutato, abierant priusquam dilucesceret.

fortiter resisteret, atque illius metu nullus ipsi auxiliaretur, mittit pr.

significare imperatoribus conf. Polit. autem τοῖς βασιλεύσιν προ ὑπὸ τῶν βασιλέων, accepit. Vide annot.

dum adhuc ius diceret, vel redderet.

ferre se literas arcanas Maximino, & ad hoc à quopiã esse missos vt tutus esset imperator. Simulare etiã se velle cum illo rem. arbitris colloqui, & quæ sibi mandata essent exponere. At Polit. dicit mandata principis: quum hic genitiuus inter Herodiani verbum nostris exēpl. non extet. Conuenit autē cū eo quòd non πρὸς Μαξιμῖνον, sed ἀπὸ Μαξιμῖνου legit: aut saltem perinde locū illum interpretatur ac si ita legerit.

μισουμένω· αὐτὸς τε πᾶσαι παραότης ὑπὸ ἰσχύϊ, συκοφανταί τε πάντας φυγαδεύων, καὶ παλινδικίαν δίδουσι τοῖς ἀδίκους κατακριθεῖσι, τοῖς τε φυγάδας εἰς τὰς πατείδας ἐπανάγων· * τοῖς δὲ στραπώταις ὑπέχετο ὀπίδοσιν χηνμάτων ὅσιν οὐδεὶς πρῶτον, τὰ τε δημονομας ἐπήγειλε. θεωροῦσά τε τὸ πρῶτον ἀγαρεθῆναι τὸν καὶ τὸν Ῥώμιον τῆς στρατοπέδων θεωροῦσά· Βιταλιανὸς δὲ τὸ ὄνομα αὐτῶν. τῶτον ἤδη τραχύτητα καὶ ὠμότητα παρέποντα, φίλτατον τε ὄντα καὶ καθωσιγμένον τῶν Μαξιμίνω. ὑποπίθων οὐ μὴ τοῖς παραπομπῶσι γυναικῶς αἰψῆ, καὶ τῶν ἐκείνου φόβω μηδεὶς αὐτῶν σιωπῆται, πέμπει τὴν παμμένην τῆς ἔθνης, γεννίσκον φύσιν δύτολμον, καὶ τὸ σῶμα ἐκ ἀγρῆς, καὶ τὴν ἡλικίαν ἀκμαζόντα, πρῶτον τε εἰς τὸν ὑπὸ ἑαυτῶν κίνδυνον· ὡραδοῦς αὐτῶν ἑκατοντάρχης τῆς στραπώταις Ἰνας, οἷς ἔδωκε κατασημασμένα χάμματα ἐν πυκτοῖς πίναξι, δι' ὧν τὰ ἀπόρρητα καὶ κρυπτὰ ἀγγέλματα τοῖς βασιλεύσιν ὀπίσσεται. κελύξ δὲ αὐτῶν, πρὸ τῆς εἰς τὸν Ῥώμιον κατελθοῦσιν, ὀπίσθηται ἐπὶ δικάζοντι καὶ ἀνακχωρηκότι τῶν Βιταλιανῶν ἐν τῶν τῆς δικαστηρίου οἰκίσκῳ, ἐνθα μόνος τὰ ἀπόρρητα καὶ κρυπτὰ δοκουῦντα ὑπὸ σιωπῆς τῆς βασιλέως ἠρβύνα τε καὶ ἐξήταζε· δηλώσά τε ὅτι φέροισι χάμματα πρὸς Μαξιμῖνον ἀπόρρητα· ὅτι τὸ τῆς ὡρας του πεμφθῆναι ὑπὸ ἀσφαλείας τῆς βασιλέως. θεωροῦσά τε βούλευσαι καὶ διαλεθῆναι αὐτῶν ἰδιαιτερον, ἀπαγγεῖλαι τε τὰ ἐντεταλμένα. διαχολουμένω ὃ ἐκείνω πρὸς τὴν σφραγίδων ὀπίσθησιν, θεωροῦσά τε ὡς δὴ ἐρουῦταις π, οἷς εἶχον ὑποκολληθῆναι ξίφει φονεῦσαι. ἄλλο πάντα θεωροῦσά τε ὡς ἐκέλευσεν. ἐπὶ γὰρ νυκτὶς οὔσης, ὡς πρὸ ἐκείνος εἰώθει πρὸς ἡμέρας θεωροῦσά τε, ὑπέσθησιν αὐτῶν ἰδιαιτερον, μηδὲ πολλοῦ πλήθους παρόντος. οἱ μὲν γὰρ οὐδὲ θεωροῦσά τε, οἱ δὲ θεωροῦσά τε, πρὸς ἡμέρας ἀνακχωρηθεῖσαι.

Scribo τοῖς δὲ στραπώταις.

Scribo ἐπέσθησαν.

ἡσυχίας οὐκ οὐσης, ὀλίγων τε πρὸς τὸ οἰκίσκου, δηλώσαντες αὐτὰ τὰ περιρημύρα, ῥαδίως εἰσεδέχθησαν. ὀπιδόντες ὅ τὰ χράμματα, ἐκείνου ἢ σφραγῖσι τὰς ὄψεις ὀπιβάλλοντος, περιβαλόντες τὰ ξιφίδια καὶ παύσαντες, φοκδύοισιν, ἔχοντες τε αὐτὰ περιήκασα, περιπηδῶσιν. οἱ δὲ παρόντες, ἐκπλαγῆστες αἰεχώρησαι, οἰόμενοι Μαξιμίνου πρὸς κέλδυσιν εἶ). καὶ γὰρ ἐποίησε τὸ πολλακίς καὶ περὶ τοῖς δοκουῦται εἶ) φιλιταίους. κατελθόντες δὲ διὰ μέσης τῆς ἱερῆς ὁδοῦ, περιθεῖασα τὰ πρὸς τὸν δῆμον τὸ Γορδιανοῦ χράμματα, ποῖς τε ἰσάπεις καὶ ποῖς λοιποῖς τὰ ἐπεσαλμύρα διδόασι. διὰ σκεδαίνυται τε ἰσά αὐτῶν φήμη ὡς ἄρα καὶ Μαξιμίνος εἶη ἀνήρημύρος.

Ὡς δὲ διεφοίτησε ταῦτα, ἡ δέως πᾶς ὁ δῆμος, ὡς περὶ ἐνθουσιῶν διέθετο πανταχοῦ. καὶ πάντες μὲν γὰρ ὄχλοι, κοῦφοι πρὸς τὰ καινοτομούμματα. ὁ δὲ Ῥωμαίων δῆμος ἐν πλείθι μεγίστῳ καὶ ποικίλῳ, συγκλύδων τε ἀνθρώπων, πολὺ καὶ ῥαδίον ἔχει τὸ τῆς γνώμης ἀκίνητον. ἀνδριᾶτες οὐκ εἰκόνας, πρῶτα τε πᾶσαι τὸ Μαξιμίνου κατεπαῶντο. καὶ τὸ κρυπτόν περὶ τὸν φόβον μῖστος, ἀδέες καὶ αὐτεξούσιον γηρόμυρον, ἀκρολύτως ἔξεχεῖτο. ἤπερ σύγκλητος συνεληθῶσα πρὶν τὸ ἀκριβῆς εἰδέναι περὶ τοῦ Μαξιμίνου, ἐκ τῆς παρουσίας τύχης τὰ μέλλοντα πισύσαντες, τὸν Γορδιανὸν ἄμα τῶν ἰσά σεβαστοῦ ἀναρβύοισι. τὰς δὲ τὸ Μαξιμίνου ἡμας ἀνατρέποισι. σιχοφανταί τε οὐκ καὶ οἱ γηρόμυροι πινῶν κατήγροιοι, ἢ ἔφθουρον, ἢ ἰσά τῶν ἀδικηθέντων ἀνθρώπων. ἐπιπύροιοι τε καὶ δικασταί οἱ τῆς ἐκείνου ὁμότητος ἰσά ηρέται, συρέντες ἰσά τὸ ὄχλου εἰς τοῖς ὀχέτοις ἐρρίπιοιτο. φόρος τε ἐκ ὀλίγου ἐγγύετο καὶ μηδὲν ἀδικησάντων ἀνθρώπων. δανεισας γὰρ ἐαυτῶν, ἢ καὶ ἀπιδίκους ἐν περιήκασιν ἀγροαίοις, καὶ εἰ τις πρὸς ἡνα βραχεῖαν ἀπίαν εἶχε μῖστος, ἐπαναβαίνοντες τε οἰκήσεσιν ἀπεσοδοκῆτως, ἐπιηρέαζοντες, ὡς σιχοφανταί ἐσύλησαν τε καὶ ἐφόνδυσαν. ἐν περιήκασιν ἐλθῶν

Igitur vacante illo, ac paucis duntaxat ante cellulam inuentis, vbi quæ suprâ diximus nūtiauerunt, facilè scilicet intromissi sunt: porrectisque epistolis, contemplantem eum signa diligētius, prolatis pugionibus confodiunt, nudosque eos manibus præ se tenentes profiliūt, omnibus loco cedētibus. Nam id Maximini factum imperio putabant: quando idem sæpe numero etiâ in eos facere consueuerat qui antea ipsi charissimi videbantur. Dein vadentes media sacra via, proponunt epistolam Gordiani ad populū, literasque item ab illo consulibus ipsis cæterisque reddunt, vulgata etiam fama interfecti Maximini.

Quod vbi auditum est, statim vniuersus populus discurrere vndique, furenti similis. Nam etsi vbique vulgus semper ad res nouas leuissimum, tamen Romana plebs imprimis, quæ ex magna variâque etiâ peregrinorum multitudine constat, longè cæteris mobilior est. Igitur statux atque imagines Maximini, cæterique honores statim cōuulsi, clausumque antea formidine* odium, licentia iam & potestate adepta, nullo prohibente effundebant. Quare senatus quoque frequens, etsi de Maximino certi nihil habebat, ex præsentī fortuna rem coniectans, abolitis illius honoribus, Gordianum filiūque ipsius augustos declarauerunt: statimque delatores atque accusatores vniuersi aut effugerunt, aut ab iis quos offenderant occidebantur. Procuratores autem, & qui ius in illius crudelitatis ministerium dicebant, tracti à plebe sunt, abiectique in cloacas. Multi item infantes occisi. nam & creditorem suum quisque, & aduersarium in forensibus causis, & vt quenque aliquis leuissima de causa oderat, impetu in domū facto, bonisque direptis trucidabant. Ita sub specie libertatis

odium, securū iam & liberum redditum, nullo prohibente effundebatur. Quinctiā, sen.

conscens de improviso domibus, variis modis tanquam sycophatas infestabant, & bonis spoliatos trucidabant. vel, variis iniuriis affectos, bonisque spoliatos, tanquam sycophantæ essent, truci-

Deesse puto καὶ ante participium ἐπιρ.

hic quoque desiderari puto καὶ ante ἐν πρ. vel οὕτως: aut certe οὐκ ἔστι ἐν περιήκασιν.

u. ij.

pacisque prætectu, ciuili belli facinora edebantur. Quin præfectum quoque vrbi Sabinum, qui antea pleraque munia consularia obierat, prohibere talia conatē, fuste capiti illiso matauerunt. hæc igitur populus agitabat. Enimuero senatus, quando iam semel periculum subierat, metu Maximini nihil sibi ad sollicitandas ad defectio- nē prouincias reliqui faciebat. Quocirca legationes vndique ad rectores prouinciarum mittebantur, electis è senatorio e- questrique ordine clarissimis hominibus, cum literis quibus senatus populiq; Romani mēs exponebatur: qui procuratores ipsos hortarentur * uti com- munem patriam capefferent, curiamque Romanam tueren- tur: persuaderētque nationi- bus ut in fide populi Romani perseuerarēt, * cuius proprium antiquitus imperium foret, ve- terrimūque cum illis amicitia ius à maioribus institutum. Quocirca plerique legatis be- nignè exceptis, populos ad de- fectionem perpulerunt. quod scilicet pronum fuit: adeo in- credibili apud omnes odio Ma- ximinus laborabat. Igitur om- nibus quicunque apud ipsos magistratum gerētes cum Ma- ximino sentiebant, repente ad vnum occisis, ipsi vniuersi ad Romanos defecerunt. Pauci ta- men inuenti qui legatos ad se missos interficerent, aut ad i- psum mitterent, adhibitis cu- stodiis, qui deinde omnes ex- quisitissimis à Maximino sup- pliciiis affecti sunt. * Hæc mens Romanæ ciuitatis, hic animus fuit.

¶ Quæ postquam Maximino nuntiata sunt, quanquam tri- stis ac sollicitus, tamen illa se contemnere simulabat. ac pri- mo quidem alteroque die do- mi quietus, ad amicos de eo ne- gotio retulit. Cæterum exerci- tus omnis cūctique eius regio- nis mortales, etsi rem omnem intellexerant, intumuerantque animis, audacia rerum tatarum ac nouitate: tamen pro se quif- que tacebant, ac se ignorare omnia simulabant. quippe tantus erat

θερίας αδείας τε εἰρωικῆς, ἔργα πα- λέμου ἐμφυλίου ἐγένετο ὡς ἔ τὸν τῆς πόλεως ἐπάρχοντα μετὰ παρὰ ξείνους πολλὰς ὑποαπκὰς (Σαβίνου δὲ ἡ ὄνομα αὐτῷ) βουλόμηνον κολύσσει τὰ γυγόμενα, ξύλω παμθεντα κτ' ἄ κρα- νίου, τελευτήσσει, καὶ ὁ μὲν δῆμος ὡς ἔ τῶις ἡ δὲ σύγκλητος, ἀπαξ αἰαρρί- φθέντος κινδύου, φόβω τῷ Μαξιμί- νου πάντα ἔ παρὰ πέν εἰς τὸ ἀποστῆσαι αὐτῷ τὰ ἔθνη. παρὰ ξείνους τῶν παυ- χῶ παρὸς πάντας ἡ γουμδῶις ἔξεπέμ- φθησαν, ὅτι πλεχθέντων ἀνδρῶν, ἔκ τε τῆς συγκλήτου αὐτῆς ἔ τῶ ἰππικῶ τὰ- γματος οὐκ ἀδοκίμων * χράματα τε παρὸς πάντας τῶν Ῥωμαίων καὶ τῆς συγκλήτου γώμω δηλοῦντα, παρὰ ξεί- ποντα τε τῶις ἡ γουμδῶις σιναίρεσθαι τῆ κοινῆ πατρίδι καὶ σινεδριῶ βου- λούουσι * τὰ δὲ ἔθνη πείθεσθαι Ῥω- μάοις, ὡν δημόσιον αἰώθεν τὸ κράτος ὄσιν, αὐτὰ τε φίλα καὶ ὑποήκοα ὄκ παρὰ ξείνους. οἱ πλείστοι μὲν οὐκ παρὰ ξεί- κατὰ τῶν παρὰ ξείνους καὶ τὰ ἔθνη ἀπ- σήσαντες ῥαδίως μίσση τῆς Μαξιμίμου τυραννίδος, τῶις τε ὄκείσε * παρὰ ξείνους, εἰ τὰ Μαξιμίμου φρονοῖεν, ἀπο- κτείναντες, παρὰ ξείνους Ῥωμαίοις. ὄ- ληροι δὲ ἕνές ἢ διεχρήσταντο τῶις ἔλ- θόντας παρὰ ξείνους, ἢ μετὰ φρουρῶν παρὸς ὄκείνον παρὰ ξείνους * οἱ συλ- λαμβάνων, ὡμῶς ἐκόλαζε, τὰ μὲν κτ' τῶν Ῥωμαίων πόλιν τε καὶ γώμω, τῶι αὐτῶ ἡ.

Mutanda for- talis hæc vox in βουλή.

Suspectum es- se queat hoc παρὰ ξείνους, sine adiectione.

¶ Ὡς δὲ ἀπηγγέλη τῶν Μαξιμίμων τὰ παρὰ ξείνους, σκυθρωπὸς τε ἡ ἔ ὡν μεγάλας φροντίσι * παρὰ ξείνους τῶν αὐτῶ καταφρονεῖν. τῆς μὲν οὐκ παρὰ ξεί- νους καὶ δευτέρως ἡμέρας ἔνδον ἔ- μινεν ἡ συχάζων, καὶ τῶις φίλοις πε- εἰ τῶν παρὰ ξείνους κοινούμηνος. τὸ δὲ στρατόπεδον πάν τὸ σὺν αὐτῶ, οἵτε ἐπέ- κεινα πάντες ἀνθρώποι, ἔγνωσαν μὲν τὰ δὲ ἀγγελθέντα, καὶ διοιδανον πᾶσιν αἰ ψυχῶν, πηλικύτων ἔργων * ἀπέλμην καμνοπομία * οὐδέ τις παρὸς ἕνα ἔλεγε π, οὐτ' εἰδέναι πὲρ παρὰ ξείνους, τῶσὺν πος

Mito in ὄνομα, sed ὄ de- esse suspicor ὄ- μως ὄ nel ἀλλ' ὄμως ante ἀδῆ- πει παρ.

ut cōmuni patriæ & curi opitula- rētur: atque ut na- tiones parerēt Ro- manis, ad quos pu- blicè imperiū per- tineret iam anti- quitus & quibus amicæ ac subiectæ essent iam à maio- ribus.

Hic Romanæ vr- bis status, hæc mēs erat.

ὅτι ὁ Μαξιμίμου φόβος, ὡς μη-
 δὲν αὐτὸν λανθάνειν, ὡραφυλάτ-
 τεσθαι δὲ πάντων οὐ μόνον τὰ δὲ φω-
 νῆς καὶ γλώττης προσφερόμενα, ἀλ-
 λά καὶ τὰ δι' ὄψεως νόματα. ὁ μὲν οὖν
 Μαξιμίνος συγκαλέσας πάντα τὸν
 στρατὸν εἰς τὸ πρὸ τῆς πόλεως πεδῖον,
 προσελθὼν τε τῆς τρίτης ἡμέρας ἀ-
 νελαθῶν τε ὅτι τὸ βῆμα, ὅτι φερόμε-
 νος τὸ βιβλίον ὃ ὡρ' αὐτὰ ἦσαν συντά-
 ξαντες ἑνὲς τ' φίλων, ὅς ἀναγνώσεως
 ἔλκευε βιάδε,

Ἄπειτα μὲν οἶδα καὶ ὡραφύλαξ λέ-
 ξων πρὸς ὑμᾶς ὡς δὲ ἐγὼ οἶομαι οὐ
 θαύματος, ἀλλὰ χλευῆς καὶ γέλω-
 τος ἄξια. ὅπλα ἐφ' ὑμᾶς καὶ πλὴν ὑμε-
 τέρας ἀδρείαν οὐ Γερμανοὶ αἰροῦν-
 ται, οἷς πολλάκις ἐνίκησαμιν· οὐ Σαρ-
 ρομάται, οἱ πρὸ εἰρήνης ἐκείσοτε ἰκί-
 τεύοντες. Πέρομαι τε οἱ παλαιὰ Μεσοπο-
 ταμίαν κατατρέχοντες, νυκτὶ ἢ σιχα-
 ζουσιν, ἀγαπητῶς ἔχοντες τὰ ἑαυτῶν,
 δόξης τε τῆς ὑμετέρας ἐν πῶς ὅπλοις,
 ἀρετῆς τε πείρα ἢ ἐμῆς προσέξων,
 αἷ ἔγνωσαν ὅτι ἢ ὅτι ταῖς ὄχθαις
 στρατοπέδων ἠγρούμεν, ἀνεχούσης αὐ-
 τῆς. ἀλλὰ γὰρ (μή τι ἄρα καὶ καταγέ-
 λασον εἰπῶν) Καρχηδόνιοι μεμήνα-
 σι, καὶ πρὸς ὑμῶν ἀθλίον ἐν ἐσχάτῳ
 γῆρα ὡραφρονῶντα πείσαντες ἢ βια-
 σάμενοι, ὡς ὡρ' ἐν πομπῆς παύσεισι
 βασιλείαν. πῆνι θαύρουῶτες στρατῶν,
 καὶ παρ' οἷς εἰς πλὴν τῆς ἠγρούμεν ὑ-
 πηρεσίαν ἀρκαῦσι ραβδούχοι; πῆνι φέ-
 ροντες ὅπλα, παρ' οἷς οὐδὲν πλέον δο-
 ραπίων οἷς πρὸς θηρία μονομαχοῦσι;
 τὰ πελεμικὰ αὐτοῖς γυμνάσια, χοροὶ
 καὶ σκώμματα καὶ ῥυθμοὶ. μηδὲ ἑνὰ
 ὑμῶν ἐκπληθίστω τὰ κτ' Ῥώμην, ἀγ-
 γελθέντα. Βιταλιανὸς μὲν ἀνέστη, δό-
 λω καὶ ἀπάτη ληφθεὶς. τῆ δὲ Ῥωμαίων
 δήμου τὸ κοῦφον καὶ ἀμεταβολον ἐπὶ
 ἀγοῆσιν, καὶ μέχρι βουλῆς θρασυῶς εἰδύο
 ἢ τρεῖς ὀπλίτας ἴδοιεν μόνον, ἵπ-
 ἀλλήλων ὠθούμενοι τε καὶ παπύμε-
 νοι, φθίζον ἕκαστος τὸν ἴδιον κίνδυ-
 νον, τῆ κοινοῦ ἀμελῶς ἔχ. εἰ δὲ καὶ
 τὰ τῆς συγκλήτου πρὸς ὑμῖν διήγειρε,

Maximini metus, vt nihil illum
 planè lateret, omniumque non
 solum verba, sed nutus quoque
 speciemque oris * obseruaret.
 Tertio verò die conuocatis in
 campum ante urbem militibus
 suis, Maximinus tribunal in-
 scendit, atque ex libello ora-
 tionem ab amicis compositam,
 in hanc sententiam recitauit,
 Scio me vobis incredibilia
 nouaque dicturum, sed (vt ego
 existimo) nõ tam admiratione
 quàm risu digna. Arma vobis
 vestraeque virtuti non Germa-
 ni inferunt, sæpe deuicti, non
 Sarmatae, qui de pace nobis
 quotidie supplicant: Persæ i-
 tem, qui olim Mesopotamiam
 peruagabantur, nunc suas intra
 sedes quiescere boni cõsulant,
 cum gloria in armis vestra, tum
 rerum à me gestarum pericu-
 lo edocti, quæ iam tum illis in-
 notuerunt quum tuenti ripas
 exercitui præfuissemus. Verum
 (nequid magis ridiculum di-
 xerim) Carthaginienses insa-
 niunt, atque sene infelicissimo
 & extremo iam ætatis deliran-
 te, dubium * suaso an coacto,
 quasi aliqua in pompa ludunt
 principatum. Quo enim freti
 exercitu, quum apud eos pro-
 consulis ministerio lictores sa-
 tisfaciant? Quibus porro v-
 suri armis, vbi præter * lan-
 ceas exiguas ad feras excipien-
 das, nihil sit telorum, πρόque
 bellicis exercitationibus cho-
 ri tantum, dictaque procacia, &
 numeri quidam vsurpentur?
 Neque verò vos perterrefece-
 rint quæ facta in vrbe nuntian-
 tur. nempe Vitalianus per do-
 lum fraudemque occisus est.
 Quàm autem leue instabilè-
 que sit Romani populi inge-
 nium, quàm prompta clamor-
 um tenus audacia, notissi-
 mum scilicet vobis est. Si duos
 modò tresve armatos conspe-
 xerint, trudentes alter alterum,
 & proculcantes, ac suum quis-
 que periculum fugitantes, pu-
 blicum neglectui habet. Quòd
 si quis vobis etiam quæ acta
 in senatu sunt, renuntiauit;

obseruarentur, ab
 aliis videlicet, qui
 ad illum deferebant.
 At Polit. ita uertit
 quasi scriptum esset
 non παραφυλάττει-
 δόν, sed παραφυ-
 λάττειν. Quinetiam
 ex uno, τὰ δι' ὄ-
 ψεως νόματα, id
 est oculorum nutus,
 dnu in sua inter-
 pretatione facit.

Artius esset persua-
 so.

lanc. exiguas, qui-
 bus aduersum fe-
 ras singulari pu-
 gnant certamine.

Scribendū vi-
 detur αὐτοῦς.
 Und autē ἀ-
 νεχούσης (si
 mendosum nõ
 est) ad ἀρετῆς
 referetur.

Malim παρ'
 οἷς καὶ εἰς τ.

Interpūgo post
 τὰ κτ' Ῥώμην,
 quum hoc non
 iungatur cum
 ἀγγελάθεντα,
 sed subaudia-
 tur ἠγρούμενα,
 vel προσχθέν-
 τα, aut tale
 quod partici-
 prium.

Annon potius,
 εἰ δὲ δύο?

similes autē illius in vita luxuriosa mores nobis antef. *uel*, similes illius luxuriosē viuentis mores.

Quippe facta fortia & digna quæ quis reuerētia prosequatur, formidabilia vocant: at dissoluta atque eb. tāquam mitia, voluptati habēt. Quo circa nostrum imperium, quod est solers & moderatē se gerit, auersantur: Gord. autem nomine delectantur, cuius vita quā malē audiat non ignoratis.

nō est profectō quōd miremini nostram illis continentiam duriolem videri, * atque ob id morum congruentiam vitāque illius luxuriosam nobis anteferri: * quippe apud illos fortissima quæque ac grauissima pro asperrimis, dissoluta atque ebacchantia pro mitibus voluptuariis que habētur. Quo circa nostrum quidem imperium, quoniam industrium atque moderatum, reformidant: Gordiani delectantur nomine, cuius infamia vitæ nō vos preterit. Igitur aduersus hos atque huiuscemodi homines bellum vobis est, milites: si tamen id bellum appellandum. Nam vt mihi quidem atque adeo cæteris omnibus videtur, non prius Italiam attigerimus, quā illorū maxima pars ramos supplices liberōsque suos præferentes, nostris se pedibus aduoluēt, aut formidine degeneri fugam facient: vt mihi liberum sit bona illorum vobis contribuere, quibus in perpetuū perfruamini.

Hæc quum dixisset, ac multa in ciuitatem senatūque vniuersum interpellatim probra iecisset, manuūque gestibus minabundus, trucique vultu nutūque oris quasi presentibus irascens, profectiōnem in Italiā edicit. Diuisōque inter milites ingenti stipendio, vno tantū die interiecto facere iter incipit, magnum secum exercitum atque vniuersas adducens Romanas copias. Sequebatur eundem etiā Germanorum haudquaquā negligendus numerus, quos vel armis subegerat, vel in amicitiam societatemque adsciuerat. Præterea machinæ & bellica instrumenta, quæque alia aduersus barbaros comparauerat. Cæterū tardius iter faciebat, ob vehicula resque alias vsui necessarias quæ vndique importabantur. Nam quū repentinū id illi iter obuēnisset, non cuiusquam prouidētia (vt consueuerat) sed tumultuario ac festinato ministerio, quæ erāt militibus necessaria colligebātur. Igitur præmittere Pannoniorū

μη θαυμάζετε εἰ τὸ μὲν ἡμέτερον σῶφρον, πρᾶξι αὐτοῖς δοκεῖ. τὸ δὲ ὁμοῦσον, ἐν ἀκολάσῳ βίῳ ἐκείνου παρομιᾶται καὶ τὰ μὲν αἰδρεῖα καὶ σεμνὰ τῷ ἔργῳ, φοβερά παρὰ σαυροῦσι τὰ δὲ ἀειμύα καὶ ἐκβεβακχθιμύα, ὡς ἡμεῖς δι' ἡδοῖν ἔχουσι. διὸ παρὰ πρὸς πλεῖστον ἀρχῶν, οὐσαν ὀπίσθεφῃ καὶ κόσμιον, ἀλοτεῖως δὲ γίνονται. ἤδησαν δὲ τῷ Γορδιαῶδ' ὀνόματι, οὗ τὸν δεξιβεβλημύρον βίον οὐκ ἀγνοεῖτε. παρὰ τύποις καὶ τοιούτοις ἡμῖν ὁ πόλεμος, εἴ τις οὕτως αὐτὸν καλεῖν βούλοιστο. ἐγὼ μὲν γὰρ ἠγούμαι ὡς οἱ πλεῖστοι, ἔχεδον πάντες, εἰ μόνον Ἰταλίας ὀπιβαίημεν, ἰκτιθείας θαλλοῖς καὶ τέκνα παρτείναντας, ὑπερρώσαν αὐτοῖς τοῖς ἡμέτεροις ποσίν. οἱ δὲ λοιποὶ δεξιὰ δελίαν καὶ φαυλότητα φουζονται, ὡς ὑπερῆσαι ἐμοὶ τε καὶ ὑμῖν τὰ ἐκείνων πάντα δοῦμαι, ὑμῖν τε ἀδεῶς λαβοῦσι καρποῦ δαμ.

Τοιαῦτά τινά ἐπὶ τῶν βλάσφημά τε πολλὰ εἰς πλεῖστον Ῥώμιον καὶ πλεῖστον σύγκλητον, δι' ὧν παρεφθέγγετο, ἀπορρίψας, ταῖς τε δεξιὰς ἀπειλαῖς καὶ βράχισι παρσώπου ἰδύμασιν, ὡς παρὰ παρόντας ὀργισθεῖς, ἐπαχέλλει πλεῖστον Ἰταλίαν Ἰσοδον. διανείμας τε αὐτοῖς πάμπλειστα χεῖματα, μιᾶς ἡμέρας δεξιὰς τῆς ὁδοῦ εἶχετο, πολὺν τε πλεῖστον ἐπαχέλλει στρατὸν, πλεῖστον τε ὑπερῆσαι Ῥωμαίοις διώαμιν. εἶπετο δὲ αὐτῷ καὶ Γερμανῶν ἐν ἀκαταφρόνητος ἀειθμός, οἷς τοῖς ὀπλοῖς κεχείρωτο, ἢ πείσας εἰς φιλίαν καὶ συμμαχίαν ἐπῆκετο. μηχαναί τε καὶ πολεμικὰ ὄργανα, καὶ ὅσα παρὰ τοῖς βαρβάροις, ὧν ἐπεφέρετο αὐτὸς μὲν χολαιτέραν πλεῖστον ὀδοιπορίαν ἐποιεῖτο δεξιὰ πλεῖστον ὀχημάτων καὶ ἐπιτηδείων πανταχόθεν συγκομιδῶν. αἰφνιδίου γὰρ γηροῦ τῆς ἐπὶ Ἰταλίαν ὁδοῦ, οὐκ ἐκ παρνοίας, ὡς παρὰ εἰώθη, ἀλλ' ἐξ αὐτοχεδίου καὶ ἐπιγούσης ὑπερῆσαι, τὰ χεῖρῶν τῶν στρατῶν ἠδρῶζετο. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ παρὰ πέμψαι τὰς τῶν Παιόνων φάλαγγ-

Arbitror scriptum fuisse τὸ δὲ ἐκείνου ὁμοῦσον, ἔνευρα proxima sequentia, ἐν ἀκολάσῳ βίῳ, cū his coherere: id est, similes illius in vita luxuriosa mores. *uel*, simile illius luxuriosē viuenti institutum. Intelligite autem, suo simile.

Muto ἔν in ἰών. Ante αὐτὸς autem primo derisse καί.

ζας. οκείνοις γδ μάλιστα όπίστευεν, οί-
ωρ αυτον και προστοι αιείπον βασι-
λέα, έθελοντα τε ύπφ αυτη κινδυ-
νδύην υπιχουώτο. έκελθυσεν ουώ αυ-
τοίς φτάσαι πλώ λοιπην δυνάμιν,
και πα εν Ιταλία χρεία προσκατα-
λαβείν.

Και οι μδρ προσ Μαξιμίνον ώδοι-
πόρουω εν δε τη Καρχιδόνι ουχ ως
ήλπικεσαν τα προσήματα προσχώρει.
Καπελλιανός γδ λωπίς όνομα τη από
συγκλήτου, ή γένε δε Μαυροσίων ήν ύ-
πό Ρωμαίοις, Νομάδων δε καλουμέ-
νων. το ό ένθνος στραπέδοις πέφρακτο,
δία το προσκειμένον πλήθος Μαυρου-
σιων ήν βαρβαρών, ως αυ επέχοι αυ-
τη πας έξ όπιδρομής άρπαζας. είχεν
ουώ ύφ έαυτω δυνάμιν εν άκατα-
φρόνητον στραπωκλώ. προσ δη τ Κα-
πελλιανόν προσ και ο Γορδιανός άπε-
χθώς προσέκειτο αυωθεν, εκ υνος ά-
γοραίου διαφορεάς. τότε τίνω εν τω
Βασιλείας γηρόδμος όνόματι, διαδο-
χόν τε αυτον έπεμψε κη προσ ένθνοις έξελ-
θην εκ έλθυσεν. ο δε προσ τε ταυτα ά-
ζανακτησίας, τω τε Μαξιμίνω κατο-
σιούδμος, ύφ ου τε πλώ ήγεμονία πε-
πισυτο, παύτα τον στρατον άθροίσας, ά-
ναπέισας τε Μαξιμίνω τηρείν πλώ πί-
σιν και τον όρκον, κατηλθεν όπι πλώ
Καρχιδόνα, δυνάμιν άγρον μεγίστην
τε και γηναίων ανδρων ήλικίας ακ-
μαζουσαν, και παντοδαπη όπλων πα-
ρασκυη έξ ηρτυμδύλω, έμπειρία τε
πολεμική και τη προσ τω βαρβαροίς
μάχης σιωηθεία έπίμω προσ μά-
ζας. ως δε άπηγγέλη τω Γορδιανώ ό
στρατός προσσιών τη πόλει, αυτός τε εν
εράτω δέει λω, οίτε Καρχιδόνιοι τα-
ραχθέντες, οίόδμοι εν πλήθε όχλου
εν εν άλαξία στρατω το δύνεπι ή νίκης
ή), πανδημεί πάντες έξίσασιν, ως δη
τω Καπελλιανώ απίταξόδμοι.

Γορδιανός μδρ ουώ ό προσβύτης
(ως υνές φασίν) άμα τω της Καρχι-
δόιος όπιβλώαι, εν άπογνώσε γηρόμε-
νος, έννοών πλώ δυνάμιν Μαξιμίνου,
ουδέν δε όρων εν λιβύη αξιόμαχον
ισόρροπον, αίηρησεν έαυτον βρόχω.

cohortes decreuit, quibus fre-
tus maximè erat, quæque pri-
mæ imperatorem consalutaue-
rant, atque vltro etiam pro
illius salute omne periculum
deposcebant. Iis igitur impera-
uit vt cæteras copias præcede-
rent, ac regiones occuparent
Italia.

Dum in itinere Maximinus
est, res interea Carthagini præ-
ter spē magnopere successerūt.
Erat enim Capellianus quidā,
senatorii ordinis vir, procura-
tor Mauritanæ Romanis sub-
iectæ, quæ ab ipsis Numidia
appellatur. Ea gens munita ex-
ercitibus fuerat, à quibus bar-
barorum incurfus ac popula-
tiones coercenterentur. quare
haud contemnendam militum
manum circa se habebat. Cum
hoc igitur Capelliano veteres
Gordiano similtates ex forēsi
quadā disceptatione interces-
serant: quocirca nomē adeptus
imperatoris, successorem illi
misit, atque abscedere prouin-
cia imperauit. Ille ea re indi-
gnatus, ac principi suo * deuo-
tus, à quo magistratū quoque
eum accepisset, omni coacto
exercitu, quum quidem fidem
tueri ac iusiurandum persuasif-
set, Carthaginem contendit,
maximas valentissimásque co-
pias secum adducens, virósque
cum ætate florentes, tum omni
armorum genere instructos,
peritósque rei militaris, atque
ex consuetudine præliorum ad-
uersus barbaros magnopere ad
pugnandum paratos. Vt verò
nuntiatum Gordiano est ad-
uētare ad urbem Capellianū, &
ipse affectus est extrema formi-
dine, & perterriti Carthaginē-
ses vniuersi, qui scilicet in tur-
ba potius quàm in exercitus
aliquo ordine collocata victo-
riæ spē, cuncti pariter vrbe ef-
funduntur obuiam Capelliano.

Cæterum senex Gordianus
(vt quidam perhibent) simul-
atque ille Carthaginem attigit,
desperatis rebus, quòd Maxi-
mino vires ingentes, nullas in
Africa copias esse videbat, quo
illis posses resistere, laqueo se sus-
u. iij.

Scribo κατω-
σιωμδός.

Intellige ut dicitur
cliens patrono suo
deuotus. Legit autē
κατωσιωμδός. de
qua selectione alius
etiam locus dubita-
re non sinit, qui est
pag. 154.

puto desse ran
tic. κη ημε hac
duo adiectina
in hact.

filium eius ducem multitudini elegerunt.

in quam quisque subito potuerat formam aptatas.

Ex fugientibus enim qui clam in Carthaginem se immiserat & latere potuerant, per totam urbem, quæ maxima & populosa erat dispersi, pauci è multis euaserunt, at cætera multitudo, quæ ad portas coarctaretur, vnoquoque intrare conante, à iacul.

At cæteri perhibent, ut primùm Gord. Opponit enim hæc hæc qua paulo antè de morte Gordiani, ex aliorum quorundam relatu, narravit: eñ videlicet laqueo vitam finisse simulatque Capellianus Carthaginem attigisset.

pendit. Sed occultata illius nece, *filium sibi ducem multitudine elegit. Ita ventum ad manus est. Erant autem numero quidem plures Carthaginenses, sed inordinati ac rerum bellicarum imperiti, quippe in altissima pace educati, festisque & deliciis emolliti, nudique armis omniq; bellico instrumento. Nam domo quisque pugionem, aut securem, aut venabulum, aut item præustas fudes, *vt quisque proterat acuminatas, ad tuendum corpus extulerant. Contrà Numidæ, iaculatores optimi, atque equitandi peritissimi, sic vt equos etiam infrenos virga tantùm currentes moderentur. Quocirca facile Carthaginensium plebs in fugam versa. siquidem haud ferentes illorum impetum, omnes abiectis armis confestim effugerunt, trudentesque inter se & proculcantes, multo sanè plures ipsi inuicem affligebantur quàm cædebantur ab hostibus. Hic & Gordiani filius cecidit, & quicumque cum sequuti: sic vt præ multitudine interfectorum, neque discerni ad sepulturam funera potuerint, neque adolescentis Gordiani cadauer inueniretur. *Et enim ex tanta copia fugietium pauci dūtaxat urbem ingressi, coniectisque in latebras, euaserant: cæteri ad portas conferti, ac pro se quisque intrare primi urbem festinabundi, ab iaculatoribus Numidis, cæterisque armatis militibus, contrucidabantur: maximo fœminarū puerorumque eiulatu, quorum ante oculos charissima pignora occidebātur. Sunt qui perhibeant, vt primùm Gordiano, qui propter seniū domi se continuerat, nuntiarum sit Capellianum iam in urbem peruenisse, deplorata salute, intra cubiculū se quasi dormiturum recepisse, colloque zonæ inserto, qua præcinctus fuerat, sibi mortē consciuisse. Hæc finis

nos eis τὸν οἰκίσκον, ὡς δὴ καθυδύσων, ἔξαπτήσας ἥς ἐπεφέρετο ζώνης τὸν τράχηλον ἐν βρόχῳ, τοῦ βίου αἰεπαύσατο. τοιοῦτῳ μὲν δὴ τέλει ὁ Γορδιανὸς

κρυπταμένης δὲ αὐτῆς τῆς τελευτῆς, τὸν υἱὸν αὐτῆς στρατηγίσοντα δὴ τῷ πλήθει εἶλοντο. γυμνασίου δὲ συμβολῆς, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι ὄχλω πλείους ἦσαν, ἄτακτοι δὲ καὶ πολεμικῶν ἔργων ἀπαίδευτοι, ἄτε ἐν εἰρῶν βαθεῖα τετραμμένοι, ἑορταῖς τε καὶ τρυφαῖς σχολάζοντες αἰεὶ γυμνοὶ τε ὀπλων καὶ ὀργάνων πολεμικῶν. ἕκαστος δὲ ἐπέφερετο οἴκοθεν ἢ ξιφίδιον ἢ πέλεκυν, δούρατιά τε ἐκ κνηχισίων. βαρέας τε ταῖς ἐμπεσοῦσας περικείμενοι, καὶ ξύλα καταπαρίσαντες εἰς τὰ ἄστυχόντα χήματα, ὡς ἕκαστος ἐδιώατο περὶ βλήμα τῷ σώματος ἐποιεῖτο. οἱ δὲ Νομάδες, ἀκονησταὶ τε βύσσοι καὶ ἵπποις ἀεισοί, ὡς καὶ χαλινῶν ἀνθυράβδω μόνῃ τὸν δρόμον τῶν ἵππων κυβερνᾶν. ῥᾶσα οὐκ ἐτρέφαντο τῶν Καρχηδονίων τὸ πλῆθος οἴσῳ ἔχοντες ὑπομεινῆτες αὐτῶν πρὸς ἐμβολίῳ, πάντα ῥίψαντες ἔφυγον. ὡσούμοροι δὲ ἕσθ' ἀλλήλων καὶ πατούμοροι, πλείους ὑπὸ τῷ οἰκείου πλήθει ἐφθάρησαν ἢ πρὸς τῶν πολεμίων. ἔνθα καὶ ὁ τῷ Γορδιανῷ υἱὸς ἀπώλετο, οἴτε πρὸς αὐτὸν πάντες ὡς δὴ πλῆθος πτωμάτων, μήτε νεκρῶν ἀναίρεσιν πρὸς ταφῆν γνέσθαι διωκθῆναι, μήτε τῷ νέου Γορδιανῷ σῶμα θύρεθρῳ. οἱ μὲν γὰρ φύγοντες, ὅσοι τε ἦσαν εἰσρύντες εἰς τὴν Καρχηδόνα, ὅσοι τε λαθρῶν ἠδωθήθησαν, σκεδαμένους εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν, οὔσαι μεγίστην τε καὶ πολλὴν, ὀλίγοι ἐκ πολλῶν ἐσώθησαν. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος πρὸς ταῖς πύλας σενοχωρούμενον, παρεισδύσας ἀπουδάζοντος ἕκαστου, βαλλόμενον τε ὑπὸ τῶν ἀκονηστῶν καὶ περυσκόμορον ὑπὸ τῶν ὀπλιτῶν, διεφθέρετο. πολλὴ δὲ οἴμογῆ κατὰ τὴν πόλιν γυναικῶν τε καὶ παιδίων, ὧν οἱ ὄψοι φίλατοι ἀπώλοντο. ἕτεροι δὲ φασὶν ὡς δὴ ταῦτα οἴκοι μεμνηκόσθ' ἀπὸ γῆρας τῷ πρεσβύτῃ Γορδιανῷ ἀπηγγέλη, ὅτε Καπελλιανὸς εἰσελαύνων εἰς τὴν Καρχηδόνα ἐδηλώθη ἐν δότογασίῳ δὲ πάντων γυμνασίου, εἰσελθὼν μάλιστα

Scribo ἀπώλωτο.

ὁ Γορδιανὸς ἐχρήσατο, βιώσας τὰ
πρεσβυτά δαδαιμόνως, ἐν εἰκόνι τε βασι-
λείας τελευτήσας.

Ὁ δὲ Καπελλιανὸς εἰς Καρχηδό-
να εἰσελθὼν, πάντας τε τοὺς πρεσβεύον-
τας ἀπέκτεινεν, εἴδους καὶ ἐσώθησαν
ἐκ τῆς μάχης, * ἐφείδετό τε οὔτε ἱερῶν
συλήσεως, οὔτε χρημάτων ἰδιωτικῶν
ἔδημοσίων ἀρπαγῆς. ὅππῃν τε τὰς
λοιπὰς πόλεις, ὅσαι τὰς Μαξιμίμου ἡ-
μας καθιρήκισαν, τοὺς μὲν ἐξέχοντας
ἐφόνθουε, τοὺς δὲ δημότας ἐφυγάδθουεν.
ἀγροὺς τε καὶ κώμας ἐμπιπράναι λε-
ηλατεῖν τε τοὺς στρατιώταις ἐπέτρε-
πε, πρεσβυτοῦ μὲν μὲν ἡμωείαν εἰς-
πρεσβύτην ἐφ' οἷς εἰς Μαξιμίμου ἡ-
μωρότηκισαν, λαοφάνοντος δὲ ὄνοισαν
ἐαυτὰς πρεσβύτην τῶν στρατιωτῶν μνωμένος,
ἰν' εἰ π πιαίσειεν τὰ Μαξιμίμου πρεσ-
βυτά, αὐτὸς ἔχων δυνάμιν ἀνοσθῆ,
τῆς ἀρχῆς ἀνπιποιήσαστο. τὰ μὲν δὲ κτ'
πρὸς Λιβύην, ἐν πύτοις λῶ.

Ὡς δὲ εἰς πρὸς Ρώμην ἐδηλώθη ἡ
τῆ πρεσβυτοῦ τελευτή, ἐν πολλῇ παρ-
αχῆ ἔαφασία ὅ, τε δῆμος λῶ ἡ τε σύλ-
κλητος, μάλισα Γορδιανὸς τελευτη-
κόπος, εἰς ὃν ἡλπικισαν * ἡδέσαν γδ αὐ-
τὸν οὔτε φεισόμδρον ἑνός. ὥς γδ καὶ φύ-
σι ἀλλοτείως ἔαπεχθῶς πρεσβυ-
τοὺς δέκειτό τε καὶ ἐπ' ἀλόγοις αἰ-
πίαις, ὡς ὁμολογοῦμδμοις ἐχθροῖς εἰ-
κότως ὠργίζετο. ἔδοξεν οὖν σιωελθῆν,
καὶ πρεσβυτῶν πρεσβυτῶν σκέψασθαι. ἀ-
παξ τε ἀναρρίψαντας κίνδυνον, πόλε-
μον ἀρεσθαι, πρεσβυτοῦ μὲν εἰσπρῶ
* χροπονηθέντας βασιλέας οὐκ ἡδέλη-
σαν μερίσαι πρὸς ἀρχῆν, ὡς μὴ πάλιν
* ἰοῦσαν ἐξουσίαν, εἰς τυραννίδα πάλιν
ἐξοκείλη. σιωήλθον οὖν ἐκ εἰς τὸ σιωή-
θεις σιωέδριον, ἀλλ' εἰς τὸ Διὰς νεῶν
Καπετωλίου, ὃν σέβουσι Ρωμαῖοι ἐν
ἀκροπόλει. συγκαλείσαντες οὖν αὐτοὺς ἐν
πρὸς σιωέδριον, ὡς πρὸς ἑαυτὸν μδρτυρι-
πρὸς Διὶ καὶ σιωέδριον, ὅππῃ σκόπω τε πρὸς
πρεσβυτοῦ μδρων, ὅππῃ λεξάμδμοι πρὸς ἐν ἡ-
λικία καὶ ἀξιώματι πρεσβυτῶν οὐκ ἐ-
δοκιμαζον, καὶ πρὸς ψηφοφορίαν, ἐ-
χόντων ἔαλλων ψηφοῖς, διακριθῶσων
τε καὶ ἐπλείσθου τῶν γῶμης, Μαξιμίον τε

Gordiani fuit, felicis antea eta
vita, atque in quadam prin-
cipatus imagine extincti.

Sedenim Capellianus, Car-
thaginem ingressus, præcipuū
quenque ex iis qui è pugna su-
perauerant, neci dedit: ac ne-
que à templis despoliandis, ne-
que à publicis priuatisque pe-
cuniis diripiendis abstinuit. a-
ditisque vrbibus reliquis, que-
cūque honores Maximini sus-
tulissent, in his præstantissimū
quenque morte, * cæteros sup-
plicio afficiebat: agros autem
vicosque concremandos mili-
tibus tradebat, * prætextu qui-
dem vlciscendi Maximinum:
cæterum clanculum militum
sibi animos concilians, ut sicu-
bi res à Maximino titubassent,
ipse ad occupandum principa-
tum beneuolis militibus utere-
tur. Ita se videlicet res in Africa
habebant.

Postea verò quàm Romæ
audita senis Gordiani mors
est, ingēs perturbatio * senatum
populumque Romanum, in-
gēnsque terror inuasit: extin-
cto in quem vnum spes omnes
suas collocauerant. Neque e-
nim illos præteribat, nemini
iam parsurum Maximinum,
cum sponte alienum ab ipsis
atque hostili animo, tum iustis
etiam causis & professo quasi
odio succensentem. Itaque fre-
quētes in vnum conuenere, ac de
toto negotio deliberātes, quā-
do semel in periculum vene-
rant, bellum comparare decre-
uerunt, * duobus electis impe-
ratoribus qui Remp. pari po-
testate administrarēt, ne rursus
principatus autoritas in tyran-
nidem proucheretur. Conue-
nerunt igitur non quidem in
curiam, quò antea consueue-
rant, sed in templum Capitoli-
ni Iouis, quod in arce summa
præcipuæ venerationis Roma-
ni habent: ibi clausis foribus
soli, quasi teste & confessore at-
que adeo rerum omniū inspe-
ctore deo, selectis qui ætate ac
dignitate cæteros anteirent, de
quibus suffragia ferrentur, duo
ex omni numero, Maximus

cæteros in exiliū
mittebat. quod quic
sonet vox Græcæ
suspiciari quis pos-
sit, scriptū à Polit:
fuisse, exilii suppli-
cio afficiebat.

prætextu quidem
exigēdi pœnas de
iis quæ in Maxi-
minū deliquerant.
Aut certè dicendū
fuisse, Vlciscendū
iniuriam Maximi-
no factam, potius
quàm Vlciscendū
Maximinum, ad
uitandam ambigui-
tatem.

pop. ac potissimū
senatum, ing.

ac sibi duos impe-
ratores præficere:
quos imperiū in-
ter se partiri vo-
luerunt, ne rursus
illa potentia ad ty-
ranidē deueniens,
rursus offenderet.
vel, impigeret. In-
tellige autem eo sen-
su quo dicitur na-
uis offendere, vel im-
pingere. quum alio-
qui & nauem im-
pingere dicatur ali-
quis, & quidem y-
sitatus.

Suspicion scri-
ptū fuisse. ἀλ-
λως γδ καὶ φ.
ἀλλ. καὶ α. πρ.
αὐ. δέκειτο, καὶ
τότε ἐπ' ἀλλ.

Deesse puto.
δύο τῶν ante
particip. χροπ.

Muto in ἰοῦσα
ἐξουσία, & ἐν
his iungo εἰς
τυραννίδα. Α-
λλοqui cum il-
lis verbis ἰοῦ-
σα ἐξουσία de-
siderari ali-
quid dicendū
esset.

Vide annot.

Albinus, non Balbinus, habent alie huius interpretatio- nis editioes, hoc in loco: alibi autem, modo hoc, modo il- lud. Sed alius fuit Albinus, de quo scri- psit Herodianus lib. versio.

atque *Balbinus, plurimis suf- fragantibus imperatores crea- ti. Horum Maximus cum sæpe exercitibus præfuerat, tum præ- fectura vrbs egregiè gesta, ma- ximam ingenij prouidètiæque, præterea, vitæ continentis opi- nionem vulgo de se præbuerat: Balbinus autem, patricij gene- ris homo, consulatu iterum ge- sto, multisque prouinciis sine vlla querela administratis, mo- rum simplicior habebatur. Ita creati principes augustique ap- pellati, ac senatusconsulto om- nibus imperatoriis honoribus affecti sunt.

Dum hæc aguntur in Capi- tolio, interea pop. Rom. (incer- tum, subiicientibus Gordiani amicis ac necessariis, an tan- tum rumoribus exciti) facto ad portas concursu, viam qua itur in Capitolium, totam conferta multitudo occupauerant: la- pidésque & fustes ingerentes, rebus in Capitolio actis aduer- sabantur, ac Maximum impri- mis recusantes, seueriorem sci- licet quàm vt eum [leuis] mul- titudo facile pateretur. magna enim industria vigilantiaque u- sus fuerat aduersus improbita- tem ac leuitatem quorundam è plebe. Quapropter metuentes eo maximè offendebantur, clamā- tes identidem ac minitantes v- trunq; se [cōfestim] occisuros. Nam ipsi ex Gordiani genere principem sibi deposcebant, vt in familia nominèque eo * no- men imperatorium remaneret. Balbinus autem ac Maximus, equestris ordinis iuuentute, at- que urbanis militibus, cum gla- diis, vndique stipati, egredi Capitolio conabantur: sed la- pidibus ac fustibus coerciti: donec, *subiiciente nescio quo, ad hunc modum populo impo- fuerunt: Erat puer quidam, in- fans adhuc, ex Gordiani filia natus, nomen aui referens. Hūc igitur, submissis quibusdam, afferri ad se iusserūt: qui quum domi eum ludibundum offen- dissent, impositum in humeros per mediam ferebant multitu- dinem, plebi ostentantes, ac ne-

καὶ Βαλβῖνον ἀειπόντες, αὐτοκράτ- εως ἐποίησαν. τούτων δὲ ἡ ὀνομαζόμενος, ἔν τε πολλαῖς στρατοπέδων ἀρ- χῆς ἡγεμόνος, τῆς τε Ῥωμαίων πό- λεως ἐπαρχος κατασῆς, ἀνεπιστρό- φως τε ἀρξῆς, καὶ ἐν ὑπολήψει τῶν τοῖς ὄχλοις φρενῶν τε καὶ ἀγχινοίας ἐ- βίου σωφρονος. ὁ δὲ Βαλβῖνος, ἡγε- μόνος μὲν ἀπατείδης, εἰς δὲ δεύτερῃ ὑ- πατείαν ἐληλακῶς, ἐθῶν τε ἠγχι- σάμενος ἀμέμπως. τὸ δὲ ἦθος ἀπλού- σερος. τῆς οὐκ ἁροτονίας ἐκείνης ἀφί- πύσης, σεβαστοὶ τε ἀνηγορεύθησαν, καὶ πᾶσαι τῆς βασιλικῆς ὑμῆς ἢ σύλ- κλητος διὰ δόγματος αὐτῆς ἐκό- σμησεν.

Lubenter sub- stituerim ὅτι σπρεφῶς.

Ὁ δὲ δῆμος, τούτων ἐν τῷ Καπε- τωλίῳ περὶ τοῦ ἡγεμόνων, εἴτε ὑποβαλόν- των ἑαυτὸν Γορδιανῶν φίλων καὶ οἰ- κείων, εἴτε γινόντες ὑπὸ φήμης, πα- ρεισήκισαν τῆς πόλεως, φεράζαντες πᾶσαν τὴν εἰς τὸ Καπετώλιον ἀνοδὸν τῶν πλήθων ἢ ὄχλων. λίθοις τε ἐξύ- λα ἐπεφέροντο, ἀντιπερὶ ἰόντες πῶς ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐψηφισμένοις. Ἐ- μάλις τὸν Μάξιμον παραιτούμενοι, *σερρότερον τῆς πόλεως. πολὺ τε τὸ ἐ- πισρεφές ἔχε πρὸς τοῖς φαύλοις καὶ κούφοις ἢ ὄχλων. ὅθεν δεδιότες, ἀ- πηρέσκοντο αὐτῶν, ἐβόων τε καὶ ὑπέ- λουω ἀποκτενεῖν αὐτοῖς. ἠξίουω γὰρ τὸ Γορδιανῶν ἡγεμόνους βασιλέα ἀιρεθῆναι, τὸ τε τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀρχῆς ὄνομα ἐκείνῳ τῷ οἴκῳ καὶ ὄνομα π μείναι. ὁ δὲ Βαλβῖνος καὶ Μάξιμος ἐκ τῆς ἰπ- πικῆς τάξεως * τοῖς νεανίας, πάλαι στρατιώτας τε οἱ ἐν Ῥώμῃ διέτριβον, πε- ρειήσαντες αὐτοῖς ξιφηφόροις, παρεχ- θῆν τε τῷ Καπετωλίου ἐβιάζοντο, ὑπὸ δὲ πλήθους ξύλων καὶ λίθων ἐκωλύ- θησαν. ἔστε δὲ ὑποβαλλόντος ἑαυτοῦ, αὐτοὶ τὸ δῆμον ἐσοφίσαντο. ἡ π παμ- δῖον γήπιον, τῆς Γορδιανῶν θυγατρὸς τέκνον, τῶν πάντων ὀμώθυμον. πέμ- ψαντες ποίνω τῶν αὐτοῖς ἑαυτῶν, κε- λθούσι τὸ παιδίον κομιθῆναι. οἱ δὲ θύοντες αὐτὸ ἀθύρον οἴκοι, ἀεθῆμενοι ὅτι τῶν ὤμων διὰ μέσου ἔπληθους, δῆ-

For. ἐς σερρό- τερον τῆς πό- λεως ἦρξεν, πο- λὺ τε τὸ ὄπισθι- Alioqui pos- sint hæc coha- vere, ὅτι scri- bendo, ὡς σερ- ρότερον τῆς πό- λεως ὄντα. πο- λὺ γὰρ τὸ ὄπισθι-

For. τῶν νεανίας πάντας, στρατ.

For. ἔτω τὸν δ-

nomen imperato- ris dignitatis rem.

admonete, vel, cō- filium dante.

κινώτες ποῖς ὄχλοις, Γορδιανὸν τε ἔκ-
 ρονον λέγοντες, καὶ τῆ αὐτῆ παροση-
 ρείᾳ ἀποκαλοῦντες, ἀνάγεισιν εἰς
 τὸ Καπετώλιον ἀφημούμενον ὑπὸ
 τῆ δῆμου καὶ φυλλοβολούμενον. τῆς τε
 συγκλήτου καὶ οὖρα αὐτὸ ἀποδεδεί-
 κται, ἐπειδὴ δὲ πλὴν ἡλικίαν οὐχ
 οἷός τε ἰὼ παρῆσαν αὐτῆ παρῆσαν
 τῶν, τῆς τε ὀργῆς ὁ δῆμος ἐπαύσατο,
 ἰωέροντό τε παρῆσαν εἰς πλὴν βασι-
 λειον αὐλῆν.

¶ Σιωπῆ δὲ καὶ τῶν αὐτῶν χρόνους
 πᾶσιμα ὀλέθριον τῆ Γωμαίων πό-
 λει, ἀρχὴν καὶ παρῆσαν λαβὸν δὲ
 ἀτόλμου δράσις δύο ἀνδρῶν τῶν ἀπὸ
 συγκλήτου. σιωπηλῶς τε εἰς τὸ
 βουλευτήριον πάντες, σκεψόμενοι πε-
 ρὶ τῶν κατεστώτων. μαθόντες δὲ οἱ
 στρατιῶται, οἷς ἐν τῷ στρατοπέδῳ Μα-
 ξιμίνος καταλελοίπει. ἤδη γὰρ παρῆσαν
 ἀφίξιν τῆς στρατείας ὄντες, καὶ δι' ἡ-
 λικίαν οἰκοι μεμνηκότες, ἤλθον μέγισ-
 τῆς εἰσόδου τῆς συγκλήτου, βουλόμε-
 νοι τὸ παρῆσαν μαθῆναι, ὅπλων μὲν
 γυμνοὶ, ἐν λιταῖς δὲ ἐσθῆσι καὶ ἐφε-
 ρίσιν. ἐσθῆσαν δὲ μετὰ τῆ λοιποῦ δῆ-
 μου. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι παρῆσαν θυρῶν ἐ-
 λθόντες δύο δὲ ἢ τρεῖς, παρῆσαν ἑ-
 πακοῦσαι τῶν βουλευτῶν θελήσαντες,
 εἰς τὸ σιωπῆριον εἰσῆλθον, ὡς τὸν ἰδρυ-
 μένον βωμὸν τῆς νίκης ὑπεβλεῖσθαι τῶν
 τῶν τῆς ἢ συγκλήτου αὐτῆ ὑπὸ ὑπα-
 τείας μὲν νεωστὶ, Γομικανὸς ὄνομα,
 Καρχιδόνιος δὲ πῆγυος, καὶ ἕτερος
 στρατηγὸς τὸ ἀξίωμα, Μακίνας κα-
 λούμενος, οὐδὲν π παρῆσαν τῶν
 στρατιῶται, ἔχοντας δὲ τὰς χεῖρας ὑ-
 ποκαθήμενας ταῖς ἐφερῖσι, παῖοισι
 πληγῶν κατακαρδίαις, ξίφεσιν οἷς ἐ-
 πεφέροντο ὑποκολπίοις. πάντες γὰρ
 δὲ πλὴν οὐσαν εἰσιν τε καὶ παρῆσαν,
 οἱ μὲν φανεράς, οἱ δὲ καὶ κρύβδην ἐ-
 ξιφηφόρου, ἀμυνθήσεια δῆθεν φέ-
 ροντες ἑαυτῶν, δὲ τῶν αἰφνιδίως ἐ-
 πιβουλοῦντας ἐχθροῖς. τότε δὲ οἱ
 στρατιῶται πληγῶντες, καὶ πῶς ἀπαρῆσαν παρῆσαν
 τῶν, παρῆσαν τῶν βωμοῦ ἔκειντο. οἱ δὲ λοιποὶ στρατιῶται τῶν
 θεασάμενοι, ἐκπλα-
 γῶντες τῶν πᾶσι τῶν συστρατιῶται, φοβηθέντες τὸ δῆμου τὸ πλῆθος, ἀ-
 ἰδύ τε ὅπλων ὄντες, ἔφυγον. ὁ δὲ Γομικανὸς, ἐκδραμὼν τῆς συγκλήτου

potulum Gordiani dictitantes,
 *vocatésque eum nominatim: vocantésque eum
 quoad in Capitolium pertule- illius nomine;
 runt, populo subinde acclamā-
 te & cōspergente puerum fron-
 dibus. Quum itaque senatus
 cāfarem illum declarasset, quā-
 do adhuc per aetatem rempub.
 gerere non poterat, & irā mul-
 titudinis resederant, passi vide-
 licet sunt in aulā palatinam se-
 nes imperatores commigrare.

¶ Sed incidit per eos dies ci-
 uitati Rom. funesta calamitas,
 orta de nimia duorum senato-
 rum audacia. Nam quum sena-
 tus haberetur de publicis ne-
 gotiis, duo ex militibus Maxi-
 mini, quos in castris reliquerat,
 emeritae iam aetatis, ad fores
 curiae accesserunt, exploratum
 quae gererentur: inermes vide-
 licet, tantumque subarmalibus
 & sagis induti. Cōstitant au-
 tem pariter cum reliqua multi-
 tudine: sed caeteris ante fores
 praestolantibus, duo tresve ad
 summum curiosiores audiendi,
 curiam ingressi, sic vt ultra a-
 ram quoque Victoriae penetra-
 rent. hic senator quidam, depo-
 sito nuper consulatu, Gallica-
 nus nomine, ac genere Cartha-
 ginienfis, alterque item prae-
 torius, Mæcenas, nihil tale expe-
 ctātes milites, manusque adhuc
 sub sagulis habentes, repente
 adactis in corda pugionibus
 interficiunt. Etenim omnis se-
 natus, ob recentem seditionem
 tumultumque superiorem, alii
 propalam, pars clanculum gla-
 dios gerebant, quibus sua quis-
 que salutem ab inimicorum
 insidiis tuerentur. Ita caesi mi-
 lites, quod se de improviso de-
 fendere haud quiuerant, pro-
 strati ante altaria iacebant.
 Quo viso, caeteri confestim ex-
 pauefacti commilitonum inte-
 ritu, simulq; populi concursum
 formidantes, quod erant iner-
 mes, fugam arripuerunt. Cæte-
 rum Gallicanus raptim se curia

Oratio manet
 suspensa. Vide
 annot.

Scribo ἀπὸ ὑπ.

Scribendū ἢ ἢ
 οὐδὲν.

in mediam multitudinem propriis, gladiumque & manum stillantem sanguine ostentans, ad persequendos occidendosque senatus populique Romani hostes, amicos sociosque Maximini, vulgus adhortabatur. Quibus rebus inducta plebs, Gallicanum faustis excipit acclamationibus, militisque lapidibus incessit, quatenus licuit persequuta. Ceterum quum se illi in castra recepissent, paucis tantummodo vulneratis, clausis portis, armisque arreptis, castrorum moenia defensabant. Verum Gallicanus, quando semel tantum facinus ausus fuerat, bellum protinus civile atque omnibus perniciosum suscitavit. quippe iussis effringi publicis armamentariis, in quibus propria magis instrumenta quam belli afferuabantur, unde sibi quisque munimentum corporis accommodaret, apertisque inter gladiatorum ludis, atque unoquoque propriis armis ornato: praeterea cunctis, quaecunque intra domos aut officinas essent, hastis gladiis ac securibus direptis, *quum quicquid occurreret, furor in arma converteret, statim omnes conferti conglobatique ad castra contenderunt, *ac velut urbem aliquam expugnaturi, murum ipsum portasque circumfoderunt. Ceterum milites, utpote pugnandi peritissimi, pinnis sese murorum clypeisque protegentes, sagittarum iactu crebro ac pro longis contis multitudinem repellebant. Postremo, quum iam defatigato populo faucibusque magna ex parte gladiatoribus, atque in vesperam vergente die, regredi in urbem decreuissent: conspicati milites securitatem abeuntium (quippe minime ausuros putabant Romani adeo paucos adversus tantam multitudinem castris eruptionem facere) confestim universi sese portis patentibus in vulgus illud hominum concitauere. Ibi gladiatores ad unum caesi, magnaque pars populi collisa. Quo facto, quum haud procul castris

εις τον δῆμον μέσον, δάκνις τε τὸ ξίφος καὶ πῶ χεῖρα ἠμαγυρίω, διεκελεύετο διώκειν καὶ φονθεῖν τοὺς ἐχθροὺς μὲν συκλήτου καὶ Ρωμαίων, φίλους δὲ καὶ συμμάχους Μαξιμίνου. οἱ δὲ δῆμος ῥᾶσα πεισθεὶς, τὸν μὲν Γαλλικανὸν ἀφῆκει, τοὺς δὲ στρατιώτας ὡς δυνατὸν ἰὼ διώκοντες, ἔβδον λίθοις. οἱ δὲ, φθασαντες, ὀλίγον ἑνῶν καὶ τρωθέντων, εἰς τὸ στρατόπεδον καταφυγόντες, καὶ τὰς πύλας ὡς ἐδύναντο κλείσαντες, ὅπλα δὲ αἰαλαβόντες, ἐφρούρου τὸ τεῖχος τῆς στρατοπέδου. οἱ δὲ Γαλλικανὸς, ἀπαξ ὁλμήσας ἔργον τιλικούτων, ἐμφύλιον πόλεμον καὶ ὀλέθρον μέγαν ἤγαγε τῇ πόλει. τὰς τε γὰρ δημοσίας ἀποθήκας τῶν ὀπλων, εἴτινες ἦσαν πρὸς πομπὴν μᾶλλον ἢ μάχην ὀπιπίδεςοι, αἰαφρήξαι τοὺς ὄχλους ἐπεισε, τὸ τε σῶμα ἕκαστος φερέμεναι ὡς οἶός τε ἰὼ τὰ τε τῶν μονομάχων καταγῶγια αἰοίξας, ἔζηγαγε τοῖς οἰκείοις ὅπλοις ἕκαστον ἔξηρτυμένον, ὅσα τε ἰὼ οἰκίαις ἢ ἐργασθεῖοις δόρατα ἢ ξίφη, πελέκεις τε, πάντα διηρπάζετο. οἱ δὲ δῆμος ὄνθουσιῶν, πᾶν τὸ ἐμπύπλον ὕλης ἀξιωμαχοῦ ἐργαλείον, ὅπλον ἐπιείπε. ἀδρῶι δέντες οὐκ ἐπῆλθον τῷ στρατόπεδῳ, καὶ ὡς πολιορκήσοντες αὐτὸ δῆθεν, προσέβδον τε τὰς πύλας καὶ τοῖς τεῖχεσιν. οἱ δὲ στρατιῶται μετὰ πολλῆς ἐμπειρίας ὀπλισμένοι τε τὰς ἐπάλξεις καὶ τὰς ἀσπίδας, τόξοις τε αὐτοὺς βάλλοντες, καὶ δόρασι μακροῖς ἀπείρνοντες, τὰ τεῖχος ἀπεδίωκον. ὡς δὲ καμῶν ὁ δῆμος, οἷτε μονομάχοι πρῶτοκόμοι, ἤδη καὶ ἐσπέρας προσούσης ἀπελθῆν ἠθέλησαν, δεασάμενοι αὐτοὺς οἱ στρατιῶται ἐπεσπυαμένοι καὶ τὰ νῶτα δεδωκότας, ἀπιόντας τε ἀμελέστερον, οἰομένους μὴ ὁλμήσεν ἐπεξελθεῖν ὀλίγοις πλήθει τοσούτῳ, αἰοίξαντες αἰφνιδίως τὰς πύλας, ἐπέδραμον τῷ δήμῳ, καὶ τοὺς τε μονομάχους ἀπέκτειναν, τὸ τε δῆμον μέγα πὶ πλήθος ἀπώλετο ὡθούμενον. οἱ δὲ, τοσούτων διώξαντες ὅσον μὴ πολὺ πὶ τῷ στρατόπεδῳ ἀποσῆναι, πάλιν

quum quodcunque
occurreret instru-
mentum ex idonea
ad pugnam mate-
ria, furor in ar.
At Pol. omittit hęc,
ἄλλης ἀξιωμαχοῦ ἐρ-
γαλείου.

ac velut ipsa expu-
gnaturi, aut obsef-
furi.

Scribo ἕκαστον

Malim ἰὼ ἐν
οἰκίαις. aut ἐν
νῶ οἰκίαις.

Vide annot.

Scribo ἀπε-
σπυαμένους

ἐπανήλθον, ὅπως τε τῶ τείχεος ἔμενον.

Ἐντεῦθεν μείζων ἡ ὄργη τῶ τε δήμου καὶ τῆς συκλήτου ἐγγύετο. στρατηγὸί τε οὐκ κατελέγοντο, ἕκ τε πάσης Ἰταλίας λογάδες ἤτε νεολαία πᾶσα ἠθροίζετο, ὅπλοις τε αὐτοχεδίοις ἔ τῶις περὶ τυχοῦσιν ὠπλίζετο. τούτων δὲ τὸ μὲν πλεῖστον μέρος ὁ Μάξιμος σὺν αὐτῷ ἀπήγαγεν, ὡς δὲ Μαξιμίω πολέμησων. οἱ δὲ λοιποὶ ἔμειναν ὡς πρὸς πόλιν φρουροῖέν τε καὶ παρασπίζοιεν αὐτῆς. ἐκάστοτε οὐκ τῶ τείχεος τῶ στρατοπέδου ἐγίνοντο παροβολαί. ἔπειθ' οὐδὲν, περὶ μαχομένων ἀνῶθεν τῶ στραπῶται. οἱ δὲ, βδμήμονοι καὶ πρῶτοκόμοι, κακῶς ἀπηλλάγησαν. ὁ δὲ Βαλβίνος οἰκομένων, δέταγμα ἔδωκε παροχθεῖς, ἰκίτ' αὖτε τὸν δῆμον εἰς διαλλαγὰς χωρῆσαι. τοῖς τε στραπῶταις ὑπιχρῆτο ἀμνησίαν, ἀνεστῆν τε πάντων ἐπίδου ἀμνησμάτων. ἀλλ' οὐδέτεροις ἔπειθε. τὸ δὲ δευτὸν ἐκάστοτε ἠύξετο, τῶ μὲν ποσούτου δήμου ἀπαξιούτως ἔσθ' ὀλίγον καταφρονηθῆναι, τῶ δὲ στραπῶται ἀνακτουμένων ὅτι δὲ ταῦτα ἔσθ' ὑπὸ Ῥωμαίων, ὡς ὑπὸ βαρβάρων, πάροχοι. τὸ δὲ τελευταῖον, ἐπειδὴ τειχομαχοῦντες οὐδὲν ἔπειθον, ἔδωκε τοῖς στρατηγῶις ἐκκόψαι πάντας τοὺς εἰσρέοντας εἰς τὸ στρατόπεδον ἀρσενῶν ὕδατος, ἀπᾶν τε ποτὶ καὶ ἀνδεία ρείθρων αὐτοῖς. τῶ δὲ ἀσκήσαντες. περὶ πεσόντες οὐκ πᾶν τὸ ὕδωρ ἔστ' στρατοπέδου εἰς ἔπειθα ρείθρα μεταχέτευον, ἐκκόπτοντες καὶ εἰσφρατίοντες τὰς εἰς τὸ στρατόπεδον εἰσόδους αὐτῶ. οἱ δὲ στραπῶται ὀρῶντες τὴ κίνδυνον, ὅτι ἀπογνώσθ' ἔστ' ἡρόμοιοι, τὰς πύλας ἀνοίξαντες ἐπέξῆλθον. μάχης τε καρτερῶς ἡρόμοι καὶ φυγῆς τῶ δημοτῶ, ὅτι πρὸς τῆς πόλεως διακοντες οἱ στραπῶται παροβῆσαν. ἐπειδὴ οἱ ὄχλοι τῶς συσαδὸν μάχαις ἠττώμοιοι, ἀπαπιδῶντες εἰς τὰ δάματα, τῶ τε κερᾶμω βάλλοντες αὐτοῖς καὶ λίθων βολαῖς, τῶ τε ἄλλων ὄσρακων, ἐλυμαίνοντο, ἐπαναβλήσασθαι αὐτοῖς, δι' ἀνοίαν τῶ οἰκίσεων, οὐκ ἐτόλμησαν οἱ στραπῶται κελεισμένων δὲ τῶ οἰκίαν καὶ τῶ ἐργασθειῶν, τῶς θύραις, καὶ εἰλίνας ἦσαν ξύλων ἐξοχαί,

ἔσθ' καὶ τούτων δὲ τὸ μ.

Scriptum prout fuisse, παρασησαδαται. Alio qui utens participio, uideatur dicturus fuisse, ὡς ἀπᾶν τε π. καὶ ἔ.ρ. αὐτοῖς παρασησομόοις, ἔστ' με παρασησασι.

recessissent, rursus sese intra munimenta receperunt.

Hinc igitur maior senatui populoque Romano indignatio oborta. quare duces ex Italia omni probatissimum quenque delegerunt, iuuentutemque omnem, collectam in unum, subitariis armis ac tumultuariis adornarunt. Horum potissimam partem secum Maximus eduxit, ut aduersus Maximinum praeliaretur: reliqui ad urbis custodiam tutelamque relictii. Interea quotidie ad muros castrorum dimicabatur, sed profectu nullo, defensantibus supernè militibus, ictamque & fauciam multitudinem foedè repellentibus. At Balbinus, domi se continens, populo per edictum supplicabat ut in gratiam cum militibus rediret: quibus etiam omnium quæ patrauerant, obliuionem atque impunitatem pollicebatur. Sed neutris id persuasum, gliscente in dies malo, ac populo indignante quòd tanta multitudo tam paucis contemptui foret: contra militibus ægerrimè ferentibus, ea se à Romanis passos quæ vix vnquam à barbaris expectassent. Postremò, quando oppugnatio parum procedebat, visum ducibus interuertere omnes riuos qui in castra peruenirent, ut milites aquarum penuria sitique cõficerent. Igitur abscindendo obstruèdòque cunctos è castris aquarum riuos auertebant. Sedenim intellectu periculo milites ac rebus desperatis, erumpunt vniuersi patientibus portis, congressique multitudinem fugientem in urbem vsque persequuntur. Sed vbi iam statario illo certamine plebs inferior intra domos se receperat, ac regularum lapidumque & testarum iactibus desuper vrgere cœperat milites, haud ausi illi ignota ædificia subire, clausis etiam domibus & tabernis, ignem ianuis ac ligneis ædificiorum proiecturis,

ea se à Romanis, non secus atque à barbaris pati.

Quumque acriter pugnatu esset, plebem in fugam versam persequentes milites longè intra urbem sunt progressi.

(quales in vrbe plurimæ sunt) illico admouerunt. Quo factum est vt partim crebritate insularum, partim lignea materia, bona pars vrbs conflagrauerit; multique ex opulentis pauperes facti, maximis atque egregiis amissis possessionibus, vel prouentu vberrimis, vel splendore ipso & varietate pretiosis. Neque verò pauci extincti mortales, quòd ianuis igne occupatis, proripere se domo copia non fuerat. Bonaque diuitum direpta penitus, immiscente se militibus studio rapiendi facinorosissimo quoque, & tenui plebecula. Sed adeo peruagatum longè latèque incèdium est, vt plus multo consumpserit quàm quantum spatii maxima quæque vrbs ædificiis occupet.

Dum hæc Romæ geruntur, interea Maximinus confecto itinere Italiam attigerat, ac sacrificato ad aras quæ in finibus ipsis erectæ sunt, pergit iter facere: iussis arma tenere atque instructa acie progredi militibus. Sed quum & Africæ defectionem, & Romæ bellum ciuile, præteraque res à Maximino gestas itèrque eius hætenus conscripserimus: reliquæ deinceps explicabuntur.

(πολλὰ δὲ αὐτὰ κτ' πλὴν πόλιν) πῦρ προσέβλεσαν. ῥᾶστα δὲ, διὰ πυκνότητα τῆς σιωοικιῶν, ξυλείας τε πλήθος ἐπάλληλον, μέγιστον μέρος τῆς πόλεως τὸ πῦρ ἐνεμήθη, ὡς πολλοὶ μὲν ἔκ πληθίων ποιῆσαι πένητας, ἀποβαλόντας θαυμαστὰ καὶ ἀμφιλαφῆ κτήματα, ἐν τε προσόδους πλοισίας, καὶ ἐν ποιήσει πολυτελεία πῆμα. πλήθος τε αἰθρώπων συγκατεφλέχθη, φυγῆν μὴ δυνήθέντων, διὰ τὸ τὰς ἕξ ὁδοὺς ὑπὸ τοῦ πυρός προσκατελήφθαι. οὐσίαι τε ὅλας πλοισίων ἀνδρῶν διηρπάγησαν, ἐγκαταμίσθαιων ἐαυτοῖς τοῖς στρατιώταις πρὸς τὸ ἀρπάζειν κακούργον καὶ ἀπελῶν δημοτῶν. τοσούτον ἴμερος τῆς πόλεως τὸ πῦρ ἐλυμήνατο, ὡς μηδεμίαν τῶν μεγίστων πόλεων ὀλόκληρον διώασαι τῷ μέρει ἕξισωθῆναι.

Καὶ τὰ μὲν κτ' πλὴν Ῥώμῃ τοιαῦτα ἴω. ὁ δὲ Μαξιμίνος αἰύσας πλὴν ὀδοιπορίαν, ἐπέση τοῖς τῆς Ἰταλίας ὄροις. θύσας τε ὅτι τῶν μεγάλων βωμῶν, τῆς ἐπ' Ἰταλίαν εἰσβολῆς εἶχετο. ἐκέλευσε τε πάντα τὸν στρατὸν ἐν ὄπλοις εἶναι, καὶ μετ' ἀταξίας προσχωρεῖν. πλὴν μὲν οὐκ Ἀιβύης ἀπόστασιν, καὶ τὸν κτ' πλὴν Ῥώμῃ ἐμφύλιον πόλεμον, τὰ τε Μαξιμίνω παραχθέντα, καὶ πλὴν εἰς Ἰταλίαν ἀφίξιν αὐτῆς ἐδηλώσαμεν. τὰ δὲ ἐπόμενα ἐν τοῖς ἕξῃς λεχθήσεται.

HERODIANI HISTORIE DE IMPERIO POST MARCUM, LIBER OCTAVVS.

ἩΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤ' ΜΑΡΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ἸΣΤΟΡΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ὄγδοον.

eiúsque in Italiam aduentū, & Libyæ defectionem, necnon eam quæ Romæ fuit militibus aduersus populum discordiam, supra commemorauimus,

QVÆ post interitum Gordiani gesserit Maximinus, itèrque eius in Italiam, prætereaque Africæ defectionem, & in vrbe ipsa populi ac militum seditiones, superiore volumine recensuimus. Enimvero Maximinus, postquam ad Italiæ fines peruenit,

Δὲ μὲν δὴ Μαξιμίνω παραχθέντα μετὰ πλὴν Γορδιανοῦ τελευτῶν, ἢ τε εἰς Ἰταλίαν ἀφίξιν αὐτῆς, Ἀιβύης τε ἀπόστασις, καὶ ἡ ἐν Ῥώμῃ τῶν στρατιωτῶν πρὸς τὸν δῆμον διαφορά, ἐν τοῖς πρὸς τούτων λέλεκται. ὁ δὲ Μαξιμίνος ὅππασας τοῖς ὄροις, προσ-

πεμψα σκοπούς τοῖς ἐρβυνήσοντας μὴ
 ζινέειν ἐπέδραον κοιλάσιν ὄραϊν, ἢ λό-
 χμας, ὑλας τε, κρύφιοι εἶεν. αὐτοὶ
 τε καὶ ἀγαθὸν εἰς τὸ πεδῖον τὸν στρατὸν,
 ταῖς μὲν τῶν ὀπλιτῶν φάλαγγας εἰς τε-
 τράγωνά ἐτάξε χήματα, ὅπμῃ κεί-
 μαλλον ἢ βαθείας, ὡς αἰ πλείστον πρὸ
 πεδίου διαλαβοῖεν. τὰ δὲ σκοποφύρα
 πάντα κτήνη τε καὶ ὄχηματα ἐν μέσῳ
 ἔταξε, αὐτοὶ ἅμα τοῖς δορυφοροῖς ὀ-
 πιδοφυλακῶν εἶπετο. ἑκατέρωθεν δὲ
 παρέστηον αἰ τε τῶν καταφράκτων ἰπ-
 πέων ἱλαί, καὶ Μαυρούσιοι ἀκοιπταί,
 ὧξότα τε οἱ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς καὶ Γερ-
 μανῶν ἰππέων μέγα πλῆθος ἐπήγε-
 πο συμμαχοῖς. ἐκείνοις γὰρ μάλιστα
 περιβάλλετο, ἵν' ἐκδέχωνται τῶν πο-
 λεμίων ταῖς ἐπιτάξαις ἐμβολαῖς, θυμοει-
 δεῖς ὄντες καὶ ὑπολμοὶ ἐν ἀρχαῖς μά-
 χῃ· εἰ δὲ ἄρα ἐκινδυνώσιν δεοί, ἀ-
 καταφρόνηται, ὡς βάρβαροι.

Ὡς δὲ πᾶν τὸ πεδῖον διήλθεν ὁ
 στρατὸς μετ' ἀκρομίας τε καὶ ἄτα-
 ξίας, ἐπέστησαν περὶ τῆς Ἰταλίας πόλεως,
 ἣν καλοῦσιν Ἡμαῖ οἱ ὀπλιῶται, ἡ
 περικεῖται δὲ αὐτῇ ἐπ' ἀκροτάτῳ πε-
 δῖῳ, ἰδρυμένη περὶ τῆς ὑπωρείας τῶν
 Ἀλπεων. ἐνταῦθα ὑποαὐτῶν οἱ Μα-
 ξιμίνοιοι περιφύλακας καὶ σκοποὺς τοῦ
 στρατοῦ, ἠγείλαν κενὴν ἀνδρώπων εἶ-
 πλὴν πόλιν, πανδημεῖ τε πεφθυγῆσαι,
 ἐμπερῆσαντας ταῖς θυραῖς ἱερῶν τε καὶ
 οἰκιῶν, πάντα τε ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει ἠ-
 ποία ἄρτις, ἀ μὲν ἐκφορήσαντας, ἀ δὲ
 καταπρήσαντας· ἔμῃ τε ὑποζυγίοις,
 μῆτε ἀνθρώποις καταλελειφθῶν ἑθ-
 φάς. οἱ δὲ Μαξιμίνοιοι ἠδὲ μὲν ὅπμῃ τῇ τῆ
 Ἰταλιῶν ἀδύς φυγῆ· ἐλπίζων πάν-
 τας τοῖς δήμοις τὸτο ποιήσιν, ἔχ' ὑπο-
 μόνοντας πλὴν ἑφοδὸν αὐτῶν· οἱ δὲ στρα-
 τὸς ἤχθετο, ἀδύς ἐν ἀρχῇ λιμοῦ πει-
 ρώμενος. διανυκτερῶσαντες οὖν, οἱ
 μὲν ἐν τῇ πόλει ἐν ἀδύροις καὶ κοινῶν
 πάντων οἰκίαις, οἱ δὲ ἐν τῷ πεδῖῳ, ἅμα
 ἠλίῳ ἀνίγοντι ὅπμῃ ταῖς Ἀλπεῖς ἠπέι-
 γοντο ἀπὸ ὄρη ὑψηλῆς, ὡς ἀπὸ ἰεῖχος

Si σκοποφύρα
 adiectivè acci-
 prias, de iumē-
 tu ac vehiculis
 intelligendum
 erit ad impedi-
 menta portan-
 da aptis.

præmissis exploratoribus qui
 specularētur an vllæ in Alpium
 conuallibus & densissimis syl-
 uis infidiæ delitescerent, ipse, in
 planum deductis militibus, iu-
 bet armatorum acies quadra-
 to agmine incedere, *in longum
 porrectas potius quam confertas;*
 *vt ab iis quamplurimum cāpi
 occuparetur: cūctisque in me-
 dium coactis *impedimentis,
iuventisque & vehiculis, ipse
 cum suis stipulatoribus veluti
 subsidio sequebatur: alis utrinq-
 ue discurrentibus cataphra-
 ctorum equitum, Maurisque
 iaculatoribus, sagittariisque ex
 oriente: & equitatu Germano-
 rum, quos auxiliares asciverat,
 quosque etiam præcipuè oppo-
 nere hostibus consueverat: vt
 primos videlicet impetus exci-
 perent, feroces audacesq; initio
 pugnae viri, simul vt, si in dis-
 crimen veniretur, vilis potis-
 simum barbaria illa periclitat-
 retur.

His verbis, vt ab
 iis quampl. c. oc-
 cuparetur, ratio
 redditur non cur
 quadrato agmine
 suas acies, seu pha-
 langes (retinendo
 Herodiani vocē) vel
 let incedere, sed cur
 in longum porrectas,
 potius quam con-
 fertas, seu profun-
 das, vt proprie so-
 nat vox Græca.

¶ Sed vbi totam planitiem
 seruatis ritè ordinibus trans-
 miserunt, ad Italiam urbem per-
 uentum est, quæ *Ema à cultoribus
 vocatur. Ea sita est in ex-
 trema planitie ad Alpium radi-
 ces. Vbi speculatores atque ex-
 ploratores exercitus narrant
 Maximino, vacuam relictam
 urbem: aufugisse omnes incolas,
 templorum etiam ac domorum
 ianuis incendio consumptis,
 atque omnibus quæ vel in vrbe
 vel in agris fuerant, exportatis
 aut igni corruptis: nihil aut iu-
 mentis aut hominibus alimen-
 torum relictum. Quæ res grata
 imprimis Maximino fuit, quod
 idem cæteros quoque populos
 *suo quæque metu facturos
 arbitrabatur: contra milites
 indignè tulerunt, quod ab ini-
 tio statim fame laborarent.
 Quumque noctem exegissent,
 partim intra patentes commu-
 nesque omnibus domos, par-
 tim in planitie ipsa, statim so-
 le oriente ad Alpes accesserunt.
 Hi sunt longissimi qui-
 dam montes, vice murorum

In vet. Frob. editio-
 ne Emona.

Aptius esset sui: at-
 que ita fortasse scri-
 psit Polis.

Italię circúdati, atq; adeo in altú editi vt etiá superare nubes videantur: itáque in longú porrecti vt vniuersam Italiam cōprehendant, læua ad Tyrrhenum pelagus, dextra ad Ionium vsque pertingentes: densis vbi- que nemoribus infessi, atque angustissimis callibus & rupiú prærupta altitudine, scopulo- rúmque asperitate vix peruii, nonnullis tamen quasi semitis magno veterum Italorum labore manufactis. Quapropter ingens transiturum illac exer- citum formido tenebat, speran- tem summa iuga teneri iam ab hoste, nullósque nō obstructos exitus ad se prohibendos. Ne- que is metus de nihilo erat, lo- corum naturam contemplan- tibus.

Postea verò quàm sine vllō impedimento superatis Alpi- bus in castra descenderant, læti scilicet omnes instauratis ani- mis vitulabantur, nihilque non sibi ex sententia cessurum Ma- ximinus arbitrabatur, ne loco- rum quidem* difficultati fiden- tibus Italis, intra quas latitare ipsi & saluti suę consulere, præ- tereaque insidiari hostibus,* ac locis supernè imminentibus pugnam capessere potuissent. Sed vbi planitiem attigerunt, nuntiant exploratores maxi- mam Italię urbem Aquileiam portas occlusisse: Pannoniorum acies quæ præiuerant, acriter murum oppugnasse: cæterùm tentata re sæpe, omnes incas- sum conatus euasisse. Itaque iam defatigatos recedere, lapi- dibus scilicet & hastis magná- que sagittarum vi desuper in- gruentibus. At Maximinus ira- tus Pannoniis, quasi parú im- pigrè præliatis, ipse cum exer- citu reliquo accelerabat, sperás nullo negotio se illius vrbs po- titurum. Sed Aquileia * prius quoque (vt erat ingens vrbs eius magnitudo) populo abun- dat: & velut Italię quoddam emporium* ad mare sita, qua- sique terminus Illyriæ, copiam rerum è continenti per terram fluuiósque conuectam nauis-

Ιταλίας, ή φύσις ήγάρεν, ύπερνεφή μάρ- τή ύψος, όπιμυκέσασα δέ, ώς πύσαν Ιταλίαν διειληφότα καθέκειν, εν μέρει τώις δεξιοίσι Ιταλίας μέρεσιν, εις τήν Τυρρίωαίον πέλαγος. εν ή τώις λαί- οίσι, εις τήν Ιόνιον κόλπον. σκέπεται δέ ύλαις δασείαις και πυκναίσι. ταις δέ διεξόδοις έσένωται, ή δέ κρημνού εις βάθος μέγιστον άποόρωχόται, ή δέ πετρών τραχύτητα. σενωπί γάρ εισι χήροποιήτοι μετα πολλού καμάτου τώις πάλαι Ιταλιώταις ειργασμένοι. μετα δέουσι ουώ πολλού δήειό στρατός, έλπίζοντες ταις τε άκρας κατειλη- φθαι, πεφραχθαι τε ταις διόδοις ές κολύμνω τής αυτών διαβάσεως. ή λ- πιζον δέ και έδεδοίκεσαν εικότα, ή χειρών τεκμαιρόμεροι τήν φύσιν.

Vera lect. pntē κρημνούς.

ώς δέ διέβησαν ακωλύτως, μη- δένος έμποδών γημοδρου, καταβαί- νοντες εις τήν στρατόπεδον, ήδη ανεπαρ- ρησαί τε και έπαμείσαν. ράσα τε αυ- τή πάντα περχωρήσεν ό Μαξιμίμνος ή ληπσει, Ιταλών μηδέ ταις διαχω- ρείαις τεταρρήκότων, ένθα ή κρύπλειν έαυτοίς και σώζειν ήδιώαντο, ή δι' ενέ- δρας όπιβουλεύσαι, μάχεσθαι τε άνω- θεν, ές ύπερκειμένων χειρών. γημομέ- νων δέ αυτήν εν τή πεδίω, οι σκοποί ά- πήγειλαν, πόλιν Ιταλίας τήν μέγι- σην, Ακυληίαν δέ καλουμένην, κεκλει- σται. ταις ή περπεμφθείσας φάλαγγας τή Γαιόνων, περδύμφοι μί τειχομαχί- σαι, πολάκις δέ περσβαλέσας, αυέν ουδέν. άπαγορβύειν δέ και άναχωρύν βδομημοίσι λίθοις τε και δόρασι, τό- ξων τε πλήθει. ό δέ Μαξιμίμνος, άγα- νακτήςσας περς τώις στρατηγού ή Παρό- νων, ώς άμελέσερον μαχημοίσι, αυτός ουώ τή στρατ ήπειγέτο, έλπί- ζων ράσα αιρήσεν τήν πόλιν. ή δέ Α- κυληία και περτερον μέριατε μέγιστη πόλις) ιδίσι δήμω πολυαύθρωπος ή, ή ύσασ ή έμποριον Ιταλίας όπι τα- λάτη ύπερκειμένη, ή περ ήν Ιμυει- κήν έθνών πάντων ίδρυμένη, ται τε άπό τή ήπειρου δια γής ή ποταμών κατακο- μιζόμενα παρείχεν έμπορβύεσθαι τώις πλέοισι,

Redditionē ad hęc habes ali- quanto post, in istis verbis, τότε δη μέγιστον έπολυπλασια- σθη τή πλήθος.

Ex eo quod sequi- tur, intra quas, in omnibus edit. conij- cio Politi. scripsisse difficultatibus: scri- pturum alioqui in- tra quos.

Puto scriptū fuisse, ac è locis sup.

abundabat quidē populo etiā prius. Habes autem apo- dosin ad ista uerba, in illis, Enimvero tunc etiā aucta multitudo. Sed Poli- tit. omittit etiā hęc uerba, ιδίσι δήμου, quæ Herod. cũ πολυαύθρωπος iungit. quasi dicas, Erat quidem antea suo ipsius populo po- pulosa. Id est, Eam quidē antea po- pulosam proprius populus reddebat.

ad mare porrecta, & ante omnes Il- lyricas gētes sita,

Deest (opinor) accus. χαλεπότητα, ανισοδρότητα.

Artius scribetur τότε δε, quum sit reditio ad illud, ποτέτερον μὲν, εστ. Vide annot. proximè precedentem.

πλέονι τὰ τε λπὸ Σαλατίης τοῖς ἡπειρώταις ἀδακῆα, ὧν ἡ παρ' ἐκείνοις χώρα δὲ χαμῶνος ἐκ τῷ ὄψορος, ἀνέπεμπεν εἰς τὴν αἰὼ γλυῶ. πρὸς οἶνον τε μάλιστα πολύτρονον γωρροῦτες, ἀφρονίαν ποτὲ παρέιχε τοῖς ἀμπελον μὴ γωρροῦσιν. ἐνθεν πολὺ πηλήθος ἐπεδήμει οὐ πολὺ τῷ μόνον, ἀλλὰ ξένων τε καὶ ἐμπόρων. ποτε δὲ μάλλον ἐπυπλάσασθαι τὸ πηλήθος, τῷ ὄχλων πάντων ἕξ ἀρχῶν ἐκείσε συρρέοντων, πολίχας τε καὶ κώμας τὰς περικειμένας κατὰ λιπόντων, πρὸς δυσαίτων ἢ αὐτοῖς τῶν τε μεγάλῃ τῆς πόλεως, καὶ τῶν περὶ ἐβληιδῶν τείχε, ὁ παλαιότατον, ἐκ τῆς πλείου μέρους πρὸς ἄλλο κατερήρειπτο, (ἀτε μὲν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν μὴ ἐπὶ τῷ ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων ἢ τειχῶν ἢ ὀπλων δεηθεῶν, μετεληφθῶν δὲ ἀπὸ πολέμου ἐρῶν βασιλῆων, καὶ τῆς πρὸς Ῥωμαίους πολιτείας κοινωνίαν) πλὴν τότε ἡ χρεία ἡπειξε τὸ τείχος ἀειεώσασαι, τὰ τ' ἐρείπια ἀνοικοδομήσαι, πύργους τε καὶ ἐπάλξεις ἐγείραι. τάχιστα οὐ φράξαντες τῶν τείχε τὴν πόλιν, τὰς τε πύλας κλείσαντες, πανδημεί ὅππῃ τῶν τειχῶν νύκτωρ τε καὶ μὲν ἡμέραν ἰδρυμένοι, τοῖς πρὸς αἰεμάχοντες ἐστρατήρω δὲ αὐτῶν καὶ πάντα εἶχον δὲ ἀφρονπίδος ἀνδρες δύο, λπὸ Ἰπαστείας μὲν, ὅππλεχθέντες δὲ Ἰπαστείας συκλήτου. ὧν ὁ μὲν, Κεραπῆνος, ὁ δὲ Μιλίφιλος ἐκδηῖτο. καὶ μετὰ πολλῆς φροντίδος τὰ τε ὅππιδεσιν ἀμύπησαι εἰσεκομίσαντες, ὡς ἐκτένειαν εἶ), εἰ καὶ ὅππμηκεσέερα γῆροιο πολιορκία. τῷ ἢ καὶ ἰδαπὸς ἀφρονία φρεαπαίου. πολλὰ γὰρ τὰ ὀρύγματα ἐν τῇ πόλει, ποταμός τε πρὸς τὸ τείχος, ὁμοῦ παρέχων τε πρὸς βολὴν τῶν φρουρῶν καὶ χορηγίαν ὕδατος.

Τὰ ἰδὴ οὐ ἐν τῇ πόλει οὕτω παρεσκευάσθη. τῶν ἢ Μαξιμίνω, ἐπειδὴ ἀπηνέλι φρουροῦ μὲν ἔκεκλεισμένη γῆροιο ἡ πόλις, ἔδοξε πέμψαι ἐν γῆροιο πρὸς βείας τοῖς κατὰ τὴν δὲ ἀλεξομῶν, εἰ ἄρα πείσαιεν αὐτοῖς ἀνοίξαι τὰς πύλας. ἦν ἢ ἐν τῷ στρατῷ χλῖαρχος,

gantibus mercatoribus suggererat: & ab ipso mari res ad usum eorum qui continentem colunt necessarias, videlicet superioribus terris propter hyemis asperitatem minus feracibus: maximè tamen vinum, cuius in ipsa regione maximus proventus est, vicinis gentibus ne vitem quidem habentibus, affatim suppeditabat. Ex quo factum uti super civium ingentem numerum, etiam magna vis hospitum ac mercatorum eam urbem frequeret. Enimvero tunc etiam aucta multitudo, confluentibus illuc ex agris quicunque oppidulis vicisque circa relictis * fidebat urbis magnitudini, ac vetustis mœnibus, dirutis quidem antea magna ex parte: (quippe in tanta Romanorum potentia, neque murorum neque armorum Italiae civitates indigebant, pacè altissimam agitanter, atque in participatum reip. ascitæ) sed tunc urgente videlicet necessitate, renouatis instauratisque mœnibus, præterea turribus ac propugnaculis excitatis, totaque vrbe ad eum modum communita, clausisque portis, noctem diemque uniuersi promuro stantes, hostem fortissimè propulsabat. Duces erant summa potestate duo consulares viri lecti à senatu, Crispinus ac Menepphilus. Hi maxima diligentia procurauerant uti necessaria quæque in urbem importarentur, sic ut diuturnior quoque sustineri oppugnatio potuerit. Erat item in vrbe magna aquarum abundantia, partim ex puteis sanè frequentibus, partim è fluuio muros præterfluente, ac pariter fossæ obiectus & aquarum præbente copiam.

fese committebant urbis magnitudini, & mœnibus quorū obiectu defendebatur: quæ præ summa vetustate prius quidem maxima ex parte collapsa erāt. Quæ autē sequuntur includo parenthesis, ad illa vsque verba, sed tunc urgente videlicet necessitate. Ubi est redditio ad particulā μὲν: quæ est illic, ποτέτερον μὲν κατερήρειπτο.

His ita intra urbem comparatis, ut primū defendi muros diligenter clausisque portas Maximinus audiuit, decreuit mittere legatorum specie, qui illos alloquerentur, ac (si possent) referari sibi portas persuaderent. Habebat autem in exercitu tribunum quendam

Aquileiæ ciuem, cuius nati atque vxor, præterea familia omnis in vrbe erant conclusi. Quare eum centurionesque nonnullos quasi oratores mittit, sperans facilè illius auctoritatem municipes sequuturos, qui vbi muro appropinquarunt, in hanc sententiam verba faciūt, Iubere cōmunē imperatorem pacem depositis armis colere, sēque amicum pro hoste accipere, sacrisque faciundis vacare* quàm cædibus: miserrari patriam, paulo pòst, si obstinati perstiterint, ab ipsis &que fundamentis ruituram: licere ipsis (si velint) vna opera sibi quenque & salutis patriæ consulere. quippe obliuionem veniāmque omniū quæ fecerint, optimum principem polliceri, quando nihil ipsorum, sed omnia forent aliena culpa contracta. Talia quædam sub muro legati magna voce pronuntiabant, sic vt facilè exaudiri, *si non planè ab omnibus, certè ab ea multitudine possent quæcunque supra muros turresque constiterat. Etenim taciti omnes legatorum dictis aures dediderant.

Quare metuēs Crispinus ne pollicitationibus illis (quæ vulgi inconstantia est) ad mutandū pace bellum, reserādāsque hosti portas, impellerētur, discursans ipse per muros rogare obtestariq; singulos vti audacter manerent fortiterq; resisterēt, neq; fidē proderent senatui debita P. Q. R. néve titulū seruatæ ac propugnatae Italiae totius aspernarentur: neu promissis crederent periuri fraudulentique tyrāni: néve item benigna oratione inescati, ruerent in manifestam perniciem: sed cōfiderent belli fortunæ, ita plerunque dubiæ atque ancipiti vt magnus interim numerus à paucissimis, & qui potentiores creduntur, ab iis qui imbecilliores habeantur, victi superatique sint. Néve utique expauescerent exercitus illius magnitudinem. nam qui pro altero dimicant, quum suæ victoriæ felicitatem (si quis dem constringat) ad alios videant migraturam, minus profecto acriter decertant: quippe

ὡ πατεῖς μὲν ἢ Ἀκυληῖα ἡ τὴν τέκνα τε καὶ γυνῆ, οἰκέτοί τε πάντες ἔνδον ἀπεκέκλειντο. τῶτον οὖν ἐπέμψεν αὐτῶν ἐπὶ τοῖς ἐκατοντάρχοις, ἐλπίσας ῥᾶστα πείσθην ὡς πλείω. ἠφικόμενοι δὲ οἱ πρέσβεις ἔλεγον ὅτι ἄρα κελεύει Μαξιμίανος ὁ κοινὸς βασιλεὺς ὅπλα μὲν αὐτοῖς καταθέσθαι ἐν εἰρήνῃ, φίλον δὲ αὐτῷ πολεμίου δεχέσθαι· σπονδαῖς δὲ μάλλον καὶ θύραις χράζειν ἢ φόνοις· μηδὲ χειροῶν πατεῖδα μέλλουσαν ἄρδην καὶ ἐκ θεμελίων διτόμυθαι, ἐὼν αὐτοῖς τε σώζεσθαι καὶ πῶ πατεῖδα σώζειν, διδόντος αὐτοῖς χρυσῶν βασιλέως ἀμνησίαν, συγγνώμην τε τῶν ἀμάρτηθέντων. οὐ γὰρ αὐτοῖς αἰπῶς γέγνησθαι, ἀλλ' ἄλλοις. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις πιαυτὰ ἵνα κείτω παρεσῶτες ἐβόων, ὡς ἔξάκουσα εἶη. ὁ δὲ πλείστος δῆμος, τὰ τείχεα καὶ τοῖς πύργοις ἐφεσῶς, πλὴν τῶν τὰ λοιπὰ μέρη φρουρούτων, ἐπήκουεν ἡσυχάζων τῶν λεγομένων.

Ὁ δὲ Κελσίνος, φοβηθεὶς μή πως ἅτε ὄχλος τῆς ὑποχρέσειν ἀναπειθεῖς, εἰρηνώων τε αὐτῷ πολέμου ἐλόμβρος, ἀνοίξῃ τὰς πύλας, χειροῶν τὸ πείχος, ἐδέϊπο καὶ ἐλιπάρει μῦθον τῷ Σεργαλέως καὶ ἀπτεχὴν γυμνασίως, μηδὲ προδιδόναι πῶ πρὸς πῶ σύγκλητον καὶ Ῥωμαίων δῆμον πίσιν· σωτηρίας δὲ καὶ σεμαχίας Ἰταλίας πάσης ἀναγραφήναι· μὴ πιστεύειν δὲ ὑποχρέσει τυράννου ὀπιόρκου τε καὶ ἀπαπειῶνος, μηδὲ χρυσῶν λόγους δελεαθέντας ὀλέθρῳ προὔπῳ προδιδόναι, ἐὼν πισεῦσαι πολέμου ἀμφιβόλῳ τύχῃ (πλλάκις γὰρ καὶ ὀλίγοι πλείονων χειροῶντο, καὶ δοκοῦντες ἀσθενέστεροι, καὶ ἄλλον τοῖς ἐν ὑπολήψῃ ἀνδρείας μεῖζονος) μηδὲ ἐκπλήττεσθαι τῷ πλήθει ἔσρατῶ. οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ ἄλλου μαχόμενοι, καὶ τῆς παρ' ἐτέρων ἐσομένης ἀδαμονίας, εἴπω γυροίτες, μετρίάζουσιν ἐν ᾧ προδύμῳ τῷ μάχης.

Relinquit Polit. subaudiendam vocē potius ante particulam quàm: sicut Q' alibi.

Hunc sensum non videntur Herodiani verba admittere. Vide annot.

εἰδότες ὡς τῶν μὲν κινδύων αὐτῶν με-
 ξεῖνοι, τὰ δὲ μέγιστα καὶ κορυφαῖα
 τῆς νίκης ἄλλοι καρπώσεται· πῶς δὲ
 ὑπὸ τῆς πατρίδος μαχομένοις, καὶ
 ὑπὸ τῶν θεῶν ἐλπίδες κρείττους, ἐπει-
 δὴ οὐ τὰ ἄλλων λαβεῖν, ἀλλὰ τὰ αὐ-
 τῶν σώζειν βύχονται. πό, τε ἐς τὰς μά-
 χας ἀσπίδα, ἐκ δὲ ἄλλου κελύ-
 σεως, ἀλλὰ δὲ οἰκείας ἀνάγκης ἔχου-
 σιν, ἐπεὶ καὶ τῆς νίκης πᾶσι ὁ καρπὸς
 αὐτοῖς περιγίνεται. Ἰαυτὰ γὰρ λέ-
 γον ὁ Κρισπίνος, καὶ πρὸς ἐκάστους ἢ
 κοινῇ, φύσει μὲν καὶ ἄλλως αἰδέσιμος
 ὢν, ἐν τε τῇ Ῥωμαίων φωνῇ ἀπερ-
 φορος ἐν λόγοις, ὁππείκως τε αὐτῶν
 πρὸς ἑαυτὸν, ἐπεισε μὲν ἐν τοῖς περικ-
 κλητοῖς, τοῖς τε πρὸς βίβλους ἀπερ-
 κλητοῖς ἐκέλευσεν. ἐλέγετο δὲ τῇ ὄντα-
 σι τῆς πολέμου ἐμμεμνημένοι, πολλῶν
 ἔνδοξον ὄντων πρὸς θυμικὴν τε καὶ ἡ-
 πατοσκοπίαν ἐμπεύρων, τὰ τε ἰεραῖα ἀ-
 σία ἀπαγελλόντων. μάλιστα γὰρ τῇ
 σκέψῃ ταύτῃ πιστεύουσιν Ἰταλιῶται. ἢ
 χρισμοὶ δὲ γινέσθαι εἰδόντες ὡς δὴ τῶ ἐ-
 πιχειρίου θεοῦ νίκῃ ὑποχρησίου,
 Βέλιν δὲ καλοῦσι τὸν, σέβουσι τε ὑ-
 πὸ φουῶς, Ἀπόλλωνα (εἶ) ἐθέλοντες. οὐ
 καὶ πλὴν εἰκόνα ἔλεγον πινέσθαι τῶ Μαξι-
 μίνου στρατιῶν φανταῖαι πολλάκις ἐν
 ἀέρι ὑπὸ τῆς πόλεως μαχομένοι. ὁ-
 πρὸ εἴτε ἀληθῶς ἐφαντάσθαι ἴσιν, ἢ
 καὶ βουλομένοις μὴ ἀχρημονεῖν ποσῶ-
 τον στρατὸν πρὸς ὄχλον δημοτῶν πολὺ
 ἐλάττωνα μὴ ἀντιχόντα, δοκεῖν ὅτι ὑπὸ
 θεῶν ἀλλὰ μὴ ὑπὸ ἀνθρώπων νενι-
 κῆσθαι, εἰπεῖν ἐκ ἕχων τὸ ὅτι ὑπὸ θεῶν
 τῆς ἀποβάσεως ποιεῖ πάντα πισύσαι.

Πλὴν τῶν πρὸς βίβλους ἀπερ-
 κλητοῖς Μαξιμίνου ἐπανελθόντων, ὁρ-
 γῇ ἢ διμῶν χρωμένους πλείονι, μάλλον
 ἠπείχετο. ἐπεὶ δὲ ἐγγύετο πρὸς ἑνὶ πο-
 ταμῶ μεγίστῳ, ἀπέχοντι τῆς πόλεως
 σημεῖα ἐκκαίδεκα, τὸ ρεῖθρον βύρε δὲ
 τε μεγίστου βάθους καὶ πλάτους φερό-
 μενον. τῶν γὰρ ὑπὸ κελύκων ὄρων τὰς δι-

qui intelligat se quidem in pe-
 riculi participatū admitti, cæ-
 terum* extremos victoriæ fru-
 ctus ad alium peruenturos. Qui
 autem pro patria pugnat, præ-
 terquam quòd spe meliore esse
 debent (neque enim aliena oc-
 cupare, sed tueri sua contem-
 dunt) etiam animo sunt maio-
 re, ut quos non alienum impe-
 rium, sed sua quæque necessi-
 tas adigat: * quoniam scilicet
 victoriæ fructus ipsis potissi-
 mum debeantur. Talia quædā
 nunc singulis, nunc vniuersis
 ingerēs Crispinus, homo suapte
 natura venerabilis, ac Romana
 facundia pollens, præterea gra-
 tus omnibus, miti modestoque
 imperio, persuasit multitudinē
 ut in officio fidēque permane-
 rent, iussitque legatos rebus
 infectis ad Maximinum reuer-
 ti. Dicebatur autem Crispinus
 ad bellum sic audacter sustinē-
 dum, etiam *multorum in vrbe*
aruspiciū responso, qui lecta extā
 nuntiarent, animatus. etenim
 magnopere fidem huiuscemo-
 di signis habere Itali consueue-
 runt. Cæterum nonnulla quo-
 que oracula ferebantur patrii
 cuiusdam numinis, victoriam
 promittentia. Belem vocant in-
 digenæ, magnaque eum reli-
 gione colunt, Apollinem inter-
 pretantes: cuius etiam speciem
 pro vrbe ipsa pugnantem, qui-
 dam è militibus Maximini vi-
 sam sibi *sæpe* in cælo affirma-
 bant.* Quod vtrum sic esse nõ-
 nulli putauerint, an id commē-
 tum placuerit, ad leuandam in-
 famiā tanti exercitus, qui bello
 impar foret aduersus minorem
 multo numerum oppidanorū,
 ut scilicet victi potius à diis
 quàm ab hominibus videren-
 tur, haud sanè satis exploratum
 habeo: cæterum nouitas euen-
 tus cuncta credibilia facit.

Postea verò quàm infecto
 negotio legati reuerterunt, ira
 & furore instinctus Maximinus,
 magis magisque accelera-
 bat. Ut autem ad fluuium per-
 uenit, qui ad lapidem * duode-

maximos & potif-
 simos vict. fr.

quoniā omnes vi-
 ctoria fructus ad i-
 plos sunt peruen-
 turi.

Quod vtrum verè
 sibi visi sint vide-
 re. Quam tamen
 interpretationē non
 itidē admittit ver-
 bū ἐφαντάσθαι, si re-
 petatur cū ijs quæ
 sequuntur. Vide an-
 nos.

cimum procul est ab vrbe, inuenit ipsum maxima aluei profunditate
 ac latitudine defluentem. Etenim anni tempore solutæ vicinorum

decimum sextum,
 sequendo quidem
 certè nostra exēpl.

montium nives, quas longa hyems durauerat, maximum torrétem effecerát, sic vt nullo pacto transire exercitus posset. Nam pontem, quod opus magnum atque pulcherrimū veteres imperatores lapide quadrato cōstruxerant, pilis veluti quibusdam paruis. sensim crescentibus, ruperant ac resoluerant Aquileienses. Ita quum neque ponte, neque nauigiis (quippe nulla suppeditabant) transire exercitus posset, substitit incertus consilii. Sedenim Germani aliquot, ignari quàm rapido abruptoque impetu Italiae flumina deferantur, rati que sensim influere campos, quemadmodum apud ipsos consueuerunt: (vnde etiam quia minimū se concitant, perfacilē congelascunt) ausi seque & equos natandi peritos alueo credere, vi fluminis ablati perierūt. Igitur quum biduū aut triduum in tentoriis fuisset Maximinus, ducta circum exercitum fossa, nequi de improviso in castra ruerent, stabat in sua ripa deliberabundus quoniam eadem pacto fluuium ponte iungeret. Sed in magna lignorum ac nauigiorum penuria, quibus inter se iunctis pontē fabricaretur, nuntiarunt quidam e fabris, esse permultas in agris illis desertis inanes cupas, forma rotunda, quibus videlicet incolæ quondam ad vinum importandū utebantur, ea quum essent ad nauium similitudinem concaua, deuincta mox inter sese, scapharum more innatatura videbátur. Etenim ire pessus, vinculis inter se constricta, ac viminibus desuper iniectis & puluere multo, compluribus operam nauantibus, saburrata, non poterant. Quod vbi factum est, quum ille praesesset, facilē milites in vltiorem ripam transgressi, suburbanis aedificiis, quæ deserta inuenerunt, igne correptis, vites arborésque exciderunt, omnemque eius regionis ornatum scedauerunt. Siquidem arborum comparibus ordinibus, ac

όλου τῶ χιμῶνος παγίσαι χόναι λύουσα ἢ τῆ ἔπις ὡρα παμμεγέθη τὸν χιμάρρου εἰργάζετο. ἄπορος οὐκ ἦν ἡ δίαβασις τῶ στρατῶ. τὴν γὰρ γέφυραν, ἔργον μέγα ἔκκαλλιστον ὑπὸ τῆ παλαι βασιλέων γεγνημένον, ἐκ τετραπέδων λίθων, πυλίσσι κατ' ὀλίγον αὐξανόμεναις ὑπειλημμένον, διηρήκισαν καὶ καταλελύκεσαν οἱ Ἀκυλήσοι. οὐτε οὐκ ἔφρασε οὐσης, οὐτε νεαῖν, ὁ στρατὸς ἐν ἀφασίᾳ καθέστηκει. Γερμαῖοι δὲ ἕντες ἐκ εἰδότες τῆ Ἰταλιῶ τῆ ποταμῶ τὰ σφοδρὰ καὶ καταρρήγιμὰ ῥεύματα, οἰόμενοι δὲ χολαίτερα ὄπιν ἤξεσθαι τῶ πεδίοις, ὡσπερ παρ' αὐτοῖς (διὸ καὶ πηγυταῖ ῥαδίως, μὴ σφοδρῶς κινουμέναι τῶ ῥεύματος), ἐπεισποθήσαντες ἅμα τοῖς ἵπποις διακῆξεσθαι εἰδομένοις, παρενεχθέντες ἀπώλοντο. δύο μὲν οὐκ ἦν τειχῶν ἡμερῶν σκλωποισσάμενος ὁ Μαξιμίνος, τὰ φρουρῶν στρατῶ περιβληθείσης, μὴ ἕντες ἐπέλθοιεν, ἔμεινεν ὄπι τῆ κατ' αὐτὸν ὄχθη, σκεψόμενος ὅπως τὸν ποταμὸν γεφυρώσει. ἐπεὶ δὲ ξύλων ἡ ἀπορία καὶ νεαῖν, αἳ ἔσθ ζυχθείσαι γεφυρώσαι τὸ ῥεῖθρον, ἐπέβαλον ἕντες τῆ τεχνητῶ πολλὰ ἔπι κενὰ οἰνοφόρα σκδύη περιφεροῖς ξύλων ἐν τοῖς ἐρήμοις ἀγροῖς· οἷς ἐχρῶντο μὲν πρῶτον οἱ κατ' οἰκοῦντες εἰς ὑπερησσίαν ἑαυτῶν, ἔπειτα πέμπειν τὸν οἶνον ἀσφαλῶς τοῖς δεομένοις. ὡσπερ ὄντα κοῖλα δίκλων νεαῖν, ἀλλήλοισι σιωθέντα ὄπιν ἤξεσθαι μὲν ἔμελλεν ὡσπερ σκάφη, μὴ παρενεχθῆσθαι δὲ, διατῆ τῶ δεσμοῦ τὸ ἐπάλληλον, φρυγασίων τε αὐωθεν ὄπιβληθέντων, χροῦ τε τῆς γῆς μετείας εἰς αὐτὰ σαρὰ δέντος χροῖ πολλῆ καὶ σπουδῆ ἐφεσῶτος οὐκ αὐτῶ διαβαίῃ ὁ στρατὸς, ὄπι τὴν πόλιν ἐχῶρει. τὰ μὲν οἰκοδομήματα τῶ περιουσιῶν ἔρημα δύεισκον, ἀμπέλοισι μὲντοι καὶ δένδρα πάντα ἔξέκοπιον. ἂ δὲ ἐνεπίμωρασαν, καὶ τὴν πρῶτον τοῖς χροῖοις ὑπερῆσαν ὡραν κατήχων. δένδρων γὰρ τοῖς ἴσοις ἀμπέλων τε πρὸς ἀλλήλας δέσσης παν-

Scribo ὑπέβαλον. id est, admonuerunt.

Puto desisse εἰς τὸν ποταμὸν πρὸς τὸν ποταμὸν ante παραπέμπειν.

Polit. ita κενῶν αἰσι legerit οὐ μετείας.

Εἰν. καὶ τὰ μὲν οἰκοδ.

Scribo πρὸς ἀλλήλας δέσσης ἐστὶν ἡ τῆ μὲν οὐκ ἔστιν ἡ προῆρησεν.

innatatura erant.

in suburbiis erant aedificia deserta inuenerunt: ac vites quidem omnesque arbores exciderunt, nonnulla etiam cremauerunt, ac totam quae locis illis suberat pulchritudinem scedauerunt.

Scribo σεφά-
ροις.

παχόθεν ἠρπυμῶν ἐν ἐορτῆς χίμαπ,
 σεφάρων ἀΐ τις πλὴν χόραν κεκοσμη-
 δαι ἐτεκμήρατο. ἀπὸ πάντα ρίζοθεν
 ἐκκόψας ὁ στρατός, ὅτι τὰ τεῖχη ἢ πεί-
 γεῖο. κεκμηκόπ ἢ αὐτὰ πρὸς βαλεῖν ἀ-
 θέως ἐκ ἔδοξε· μέναντες δὲ ἔξω το-
 ξόμαπς, καὶ διαιρεθέντες κτ' λόχοις
 ἐφάλαγας, πρὸ πάν τὸ τεῖχος, ὡς
 ἐκάσοις κτ' μέρος πρὸς τίτακτο, μίας
 ἡμέρας ἀναπαυσάμενοι, τὸ λοιπὸν εἶ-
 χοντο τῆς πολιορκίας. μηχανάς τε οὐκ
 παντοίας πρὸς φερον, κτ' τειχομαχοῦ-
 τες παντὶ ἀνεί, ἔδεν παρέλειπον εἶδος
 πολιορκίας. πολλὰν ἢ κτ' σχεδὸν ἐκάσης
 ἡμέρας ἡμοιδῶν πρὸς βολῶν, καὶ
 παντὸς τὸ στρατὸ ὡς πρὸ σαγλυδύσαντος
 πλὴν πόλιν, μετὰ πολλῆς βίας. ἐπρὸ
 δύμου μάχης τειχομαχοῦτες ἀντι-
 χον οἱ ἀκυλῆσοι· νεῶς μὲν καὶ οἰκίας
 ἀποκλείσαντες, πανδημὶ δὲ ἅμα παι-
 σὶ καὶ γυναιξίν ἀνώθεν ἑπάλλεων τε
 κτ' πύργων ἀπομαχόμενοι· ἔδεν τις ἰὸ ἔ-
 τως ἄχρητος ἡλικία ὡς μὴ μετέχον τ'
 ἔσθ' τῆς πατείδος μάχης. τὰ μὲν γὰρ
 πρὸς ἀσφα, καὶ εἰ τις τῶν πύλων ἔξωθεν
 ἰὸ, ὑπὸ τῷ Μαξιμίνου στρατῷ κατέ-
 στραπῖο, τῆ τε ξυλεία τῶν οἰκοδομημά-
 των εἰς τὰς μηχανὰς κατεκίχλυτο. ἐ-
 βιάζοντο δὲ τὸ τεῖχος καὶ μέρος π'
 καθελεῖν, ἰν' ἐπεισελθῶν ὁ στρατός
 πάντα τε διαρπάσῃ, καὶ κατασκάψας
 πλὴν πόλιν, μηλόβοτον καὶ ἔρημον πλὴν
 χόραν καταλείπει. οὐδὲ γὰρ ἄλλως αὐ-
 τῶ πλὴν ὅτι Ῥώμην ὁδὸν ἀπρεπῆ καὶ
 ἔνδοξον ἔσεδαι, μὴ, τῆς πρὸς τῆς ἐν Ι-
 ταλία πόλεως ἀντιστάσης, καθελεῖται
 σης. ὑποχρῆσά τε οὐκ ἄρα καὶ δει-
 σισιν αὐτὸς τε καὶ ὁ υἱὸς αὐτῶ, ὃν πε-
 ποιήκει καὶ σφρα, πρὸς θέοντες ἵπποις
 ἐποχούμενοι, τὸν στρατὸν ἀνέπειτον λι-
 παρουῦτες, εἰς πρὸς θυμῶν τε ἐγείρον-
 τες. οἱ δὲ ἀκυλῆσοι λίθοις τε ἐβόηον
 ἀνώθεν, κτ' κερκῶντες θείω τε κτ' ἀσφάλ-
 τω, πῖπιν ἐλόντες, κοίλοις σκθῆσιν
 ἐμβαλόντες λαβὰς ὅτι μῆκεις ἔχουσι,
 κτ' πυρώσαντες, ἅμα τῶ πρὸς πελάζειν
 τοῖς ἰάχεσι τ' στρατὸν, κατεσκεδάνυσαν,

Scribo ὑπὸ ἑ-
πάλλεων τε.

Vide annot.

vitibus inter se iunctis & in
 sublime euectis, ad festæ cele-
 britatis speciem, quasi coronis
 quibusdam redimita omnis re-
 gio videbatur. quibus radicitus
 excisis, exercitus ad ipsos vrbs
 muros contendebat. Sed omni-
 bus defatigatis, non fuit impe-
 ratoris consilium urbem ipsam
 statim inuadere: sed extra teli
 iactū constituto milite, diuisō-
 que in centurias & cuneos, ac
 partibus muri totius vniciq;
 attributis, vno tantum die ad
 quiescendum indulto, statim
 deinde oppugnare urbē aggre-
 ditur. Igitur machinamentis
 omnifariam admotis, quum
 genus oppugnationis nullum
 pratermitteretur, plurima sci-
 licet ac propemodum quoti-
 diana certamina edebatur. Ete-
 nim circūdati velut indagine
 quadam muris, magnaque vi
 atque alacritate pugnam capes-
 sente milite, resistebant auda-
 cter Aquileienses, clausisque
 templis & domibus, vniuersi
 cum liberis & coniugibus vr-
 bem desuper è turribus ac pro-
 pugnaculis defensabant. neque
 erat vlla tam inutilis ætas, quæ
 pugnare pro patria recusaret.
 Cæterum suburbana omnia, &
 quicquid extra urbem ædifi-
 ciorum fuerat, demolitus Ma-
 ximinus, lignis materiisque o-
 mni ad machinās abutebatur,
 quibus muri saltem aliquam
 partem demoliretur: quæ im-
 missus exercitus diriperet vr-
 bem ac dirueret, totamque
 eam vastam mox desertamque
 relinqueret. Neque enim de-
 corum sibi aut honorificum fo-
 re iter Romam arbitrabatur,
 nisi urbem deleuisset, quæ pri-
 ma in Italia obstitisset. Quocir-
 ca multa pollicentes atque o-
 stentantes, ipse cum filio quem
 cæsarem fecerat, obequitabant
 militibus, eosque ad pugnan-
 dum acriter adhortabantur. E-
 nimvero Aquileienses saxa de-
 super iaciebant, sulphurque bi-
 tumine ac pice mixtum doliis,
 quorum manubria longiora,
 immittebant: atque vtrumque
 exercitus muris successerat.

y. iij.

ignibus iniectis dispergebant vnanimiter imbriū ritu. Quāobrem pix illa cū cæteris quæ suprâ diximas, partes mīdas corporis sabiens, vndique dif-fundebatur: sic vt miles loricas armâque cætera, ferro excan-descente, coriisque ac lignis ar-dentibus, contrahentibusque se, raptim abiiceret. Itaque cer-nere erat milites arma sibi i-psos detrahentes, quæ spolio-rum speciem, abiecta humi, commento magis artis quàm vi pugnantium, præferabant. Ex quo factum est vt plerisque militibus aut oculi extinguerē-tur, aut summe oris partes, ma-nūsque item, & siqua præterea nuda in corpore patebāt, igni-bus labefactarentur. Sed & ma-chinis quæ muro admoueban-tur, desuper tædas iniiciebant pice ac resina oblitas, quarum extremitas mucronem velut sa-gittæ, haberet: quæ quum ac-censæ deferebantur, infixæ in-hærentesque machinis, facile scilicet illas concremabant.

Sed primis sanè diebus par vtrinque librata fuit pugnae fortuna: dein mora iniecta, minus minusque iam alacer Maximini erat exercitus, sed quia spe falsus, tristiorque in dies. Nam quos ne vnum diem sperauerant suum laturos impetum, eos non modò non cedentes, sed resistentes etiam audacissimè animaduertebant. Cōtrâ Aquileienses magis magisque in dies virium atque animorum implebantur: & assiduitate pugnandi peritiam pa-riter audaciâque consequu-ti, sic despiciebant milites vt etiam iocarentur in eos & ca-uillarentur, nihilque non con-tumeliæ obeunti muros Maxi-mino exprobrarent, tum in ipsum iuxtâ filiūmque nulla non iacerent probra. Quibus irritatus ac furens, quum ef-fundere in hostes iram non liceret, plurimos è suis duci-bus, quasi parum strenuè at-que acriter vrbem oppugna-
rent, extremo supplicio affecit.

*Quo factum vt infestio-rem

Ex quo factum est vt ille suos magis iratos

Ex quo factum est vt ille suos magis iratos

καταχέοντες ἄμβρου δίκην ὁμοθυμα-
δόν· φερομένη δὲ ἡ πύσσα σὺν οἷς πρῶ-
εἶρηται, δουρομένη τε δὲ τῶν γεγυμνω-
μένων μερῶν τῆς σώματος, εἰς πᾶν ἐ-
χέτο, ὥστε τοῖς θώρακας αὐτοῖς πε-
πηρωμένοις ἀπορρίπτεν, καὶ τὰ λοιπὰ ὀ-
πλα, ὧν ὁ σίδηρος ἐθερμαίνετο· τὰ τε
ἐκ βυσσῶν τε καὶ ξύλων ἐφλέγετο καὶ
συνείλετο. ἰὼν γὰρ ἰδεῖν γεγυμνω-
μένους τοῖς στρατώσιν αὐτοῖς ἐφ' ἑαυ-
τῶν, καὶ σκύλων ὄψιν ὅπλα παρῆχεν
ἐρριμμένα, σοφία τέχνης, ἀλλ' οὐκ
αἰδρεία μάχης θεωρημένα. ἔκ τε τῶ
βιούπυ, πᾶμπλειστον πλῆθος τῶ στρατῶ,
ταῖς τε ὄψας ἐπηρεοῦτο, καὶ τὸ πρῶ-
στωπον ἠκρωθιείζετο, τὰς χεῖρας
καὶ εἰς πηγυμνὸν ἰὼ τῆς σώματος. ἀλλὰ
μὴ καὶ ταῖς μηχαναῖς προσεσχυμέναις
δ' ἄδας ἐπέβδημον ὁμοίως πύσση καὶ
ρήπνη δέδευμένας, ὅπῃ τε τὰ ἄκρω βε-
λῶν ἀκίδας ἐχούσας· αἱ ἀναφθῆσαι
φερόμεναι, ἐμπαχίσαι τὰς μηχαναῖς
καὶ πρὸς πεφυκῆσαι, ῥαδίως αὐταῖς κα-
τέφλεγον.

Τῶν ἰδῶν οὖν πρῶτων ἡμερῶν ἀν-
πίπαλός πως καὶ ἰσόρροπος ἔμενει ἡ
τύχη τῆς μάχης· χρόνου δὲ ἐγγινομέ-
νου, ὅ, τε στρατὸς τῶ Μαξιμίνου ὀκη-
ρὸς ἐγένετο, καὶ πλάων τῆς ἐλπίδος,
ἀδύμφοι δέκειτο. οἷς γὰρ ἠλπικισαν μη-
δεμίαν ὑπομένειν προσβολῆν, τούτοις
βυεσκον οὐκ ἀντέχοντας μόνον, ἀλλὰ
καὶ ἀδυσώτας. οἱ δὲ Ἀκυλήσιοι ἐ-
περρώννυτό τε καὶ πρῶθυμίας πάσης
ἐνεπίμπλατο· τῆ τε συνεχίᾳ τῆς μά-
χης, πείσαν καὶ θάρσος ὁμοῦ πρῶ-
λαμβάνοντες, κατεφρόνουσιν ἢ στρα-
πωτῶν· ὡς καὶ ἀποσκώπτεν ἐς αὐ-
τοῖς, ἐνυβείζειν τε τῶ Μαξιμίνῳ πε-
εινοσοῦσιν, εἰς τε αὐτὸν καὶ τὸν παῖδα
ἀπορρίπτεν διςφήμεσι καὶ αἰγρῶς
βλασφημίας. ἐφ' αἷς ὀκείνος κινού-
μενος, ὀργῆς μᾶλλον ἐνεπίμπλατο. χεῖ-
ρα δὲ κατὰ τῶν πολεμίων οὐ διωά-
μενος, ἐκόλαζε τοῖς πλείστοις τῶν ἡγευ-
μένων τῶν ἰδίων στρατιωτῶν, ὡς ἀνα-
δρως καὶ ῥαδίμως προσπερομένης
τῆς πεζομαχίας. ὅ, ἡ αὐτῶν θεωρηθήτε

Scribendū ni-
detur ἐπηρεῖτο
vt ἠκρωθιεί-
ζετο: vel ἠκρω-
θιείζοντο, ut
conuenire pos-
sit cum ἐπι-
ροῦτο. Quin-
etiam τὰς χεῖ-
ρας uidetur
cum precedete
verbo iungi, ut
legatur, τὰς τε
ὄψας ἐπηρεοῦ-
το καὶ τὸ πρῶ-
στωπον, ἠκρω-
θιείζοντο τε
τὰς χεῖρας.

Ex quo factum est
autē καὶ τῶ
π. nisi potius
hunc datiuum
reliquisse sub-
audiendū exi-
stimandus est.

πρὸς μὲν τῶν οἰκείων, μῖσός τε ἐὶ ὀργή·
 ὡς δὲ τῶν ἀνιπαίων, πλείων ἢ κα-
 ταφρόνησις. σιβεβαινε ὅτις Ἀκυλη-
 σίοις πάντα ὑπαρχὴν ἔκπλεα, καὶ
 ὀπιτηδείων ἀφρονίαν ἐκ πολλῆς πα-
 ρασκάης, εἰς πλὴν πόλιν πάντων σε-
 σωρδιδίων ὅσα ἰὼ ἀνθρώποις καὶ
 κτιώεσιν εἰς Ἑφῆς καὶ ποτὰ ὀπιτη-
 δέα· ὁ δὲ στρατὸς, πάντων ἐν ἀσπίει,
 τῶν τε καρποφόρων δένδρων ἐκκεκομ-
 μμένων καὶ τῆς γῆς ὑπὸ αὐτῆ δὲ δὴ ἠωμέ-
 νης. μόνοντες δὲ ὑπὸ σκίλαϊς αὐτο-
 ρεδίοις, οἱ δὲ πλείοι ὑπὸ γυμναί τῶν
 ἀέρι, ὕμβρων τε καὶ ἡλίου ἰσχύοντο,
 λιμῶν τε διεφθείροντο, μηδὲ ἐπεισά-
 κτου Ἑφῆς αὐτοῖς τε καὶ ὑποζυγίοις
 εἰσκομιζομένης. πάντα γὰρ τὰς τῆς
 Ἰταλίας ὁδοὺς ὡς ἀφῆσαντες ἦσαν
 οἱ Ῥωμαῖοι, τειχῶν τε ἐγερσὶς ἐπι-
 λίδων ἀσκήσειν. ἀδρας τε ὑπα-
 τρικῶτας ἐξέπεμψεν ἢ σύγκλητος σὺν
 ὀπιλέκτοισι καὶ λογάσι ἀπὸ Ἰταλίας
 πασις ἀδράσιν, ἵν' αἰγιαλοὶ τε πάν-
 τες καὶ λιμῆες φρουρῶνται, καὶ μηδενὶ
 ἔκπλοισι συλχωρήται· ὡς ἄπυστα καὶ
 ἀγῶστα ἐπὶ Μαξιμίνω τὰ ἐν Ῥώμῃ
 παραπρόμδρα. αἶτε λεωφόροι ὁδοὶ καὶ
 ἀτραπὶ πᾶσαι ἐφυλάττοντο, ἄς μη-
 δένα διαβαίνεν. σιβεβαινε ὅτι, τὸν στρατὸν
 δοκοῦντα πολιορκεῖν, αὐτὸν πολιορ-
 κείσθαι· ἐπεὶ μήτε πλὴν Ἀκυληίας ἐλεῖν
 ἐδύνατο, μήτε ἀποσταῖ ἐκείθεν, ὅτι ἢ
 Ῥώμῃ χωρήσει, διατε νηῶν καὶ ὀ-
 χημάτων ἀπολείαν. ἀπαντα γὰρ προ-
 χατείληπτο καὶ σιβεκαίλειτο. φῆμαί
 δὲ μίξοις ἐξ ὑποψίας ἀληθείας ἐ-
 δίδοντο, ὅτι πᾶς ὁ δῆμος ὁ Ῥωμαίων ἐν
 ὀπλοῖς εἴη, Ἰταλία τε πᾶσα συμπε-
 πνύκοι, πάντα τε ἔθνη Ἰλυρικὰ καὶ
 βαρβάρα, τὰ τε ὑπὸ ἀνατολαῖς καὶ
 μεσημβρείαις, στρατὸν ἀγέροι· μιᾶ τε
 γῶμῃ καὶ ψυχῇ ὁμοίως Μαξιμίνος
 μεμίσσηται. ὅθεν ἐν ἀπογνώσει ἦσαν καὶ
 πάντων ἀσπίει οἱ στρατιῶται, γεδὸν ἐ-
 ὑδάτος αὐτῆ. ὁ γὰρ ἰὼ μόνον ἐκ τῆ πα-
 ραρρέοντες ποταμοῦ ποτὸν, αἵματι καὶ
 φόνοις μεμασμένον ὀπίνετο. οἵτε γὰρ
 Ἀκυλησιοί, τοῖς ἐν τῇ πόλει τελευτῶν-
 τας οὐκ ἔχοντες ὅπως θαψῶσιν, ἐς τὸν

sibi atque iratiorem militem iratos & infensos
 redderet, & contemptibilior haberet, hostibus
 fieret aduersariis. Euenit præ- autem maiori con-
 terea ut Aquileienses commeatu temptui esset. Cō-
 rebúsque cæteris abundarent, tingebat autem A-
 quoniam magna diligentia quæ- quileiensibus, satis
 cunque ad homines aut equos superque rebus om-
 sustentandos desiderantur, in nibus instructos
 urbem fuerant cōportata: con- esse, & commeatu
 trā exercitus omnium rerum abundare. Q. d. Is
 egenus, excisis feracibus arbo- Aquileiensium erat
 ribus, agróque omni perualta- status. Vel, Res eo-
 to, partim sub tumultuariis rum in hoc erant sta-
 tentoriis agitabant, partim sub tus. Non autem nar-
 aperto cælo tolerabant solem rat Herod. rem que
 atque imbres. siquidem nihil tum euenerit.
 alimenti vel ipsis vel iumentis
 importabatur, obsessis omni-
 bus Italiae itineribus Romano-
 rum diligentia, murisque & portis
 excitatis. Etenim viros consu-
 lares cum lectissimis ac specta-
 tissimis hominibus ex Italia to-
 ta miserat senatus, qui littora
 portusque tutarentur, neque
 cuiquam potestatem facerent
 nauigandi: sic ut inaudita in-
 cognitæque forent Maximino
 quæcunque Romæ agitaban-
 tur. Quin viæ quoque omnes
 & calles, nequis transiret, dili-
 gentissimè seruabantur. Ita e-
 ueniebat ut exercitus qui urbē
 obsidebat, ipse inuicem obside-
 retur. Nam neque Aquileiam
 capere, neque Romam profici-
 sci poterat, nauigiorum ac ve-
 hiculorum penuria: que omnia
 prius occupata & conclusa fue-
 rant. Rumores quoque suspi-
 cionibus in maius augebantur,
 esse vniuersum in armis Roma-
 num populum, consensisse Ita-
 liam gētēsque omnes Illyricas,
 barbarasque quascunque aut
 oriens aut meridies videt, ad
 exercitum contrahendum, cō-
 iuratas in Maximini odium.
 Quare desperantes milites, om-
 nium rerum penuria labora-
 bant, vixque aquæ fatis habe-
 bant: quam etiam pollutam
 sanguine & cædibus de flumine
 hauriebant. Nam & Aquileiē-
 ses cadauera suorum, quæ hu-
 mari non poterant, in flumina
 præcipitabant: & qui ferro

Latius patet non
 Græca κτιών.

ποταμὸν ἀπερρέπλου· οἵτε ἐν τῇ
 y.iiij.

morbóque in exercitu perierant, itidem alueo demergebantur: inter quos etiá qui inopia ciborum confecti, vix adhuc spiritum retentabant.

¶ Quum igitur ad húc modú mœstus atque* inops exercitus esset, repentè dum sub tentorio quiescit Maximinus vacuo die à pugna, quum plerique aut in tabernacula, aut in suas quisq; stationes concessissent, visum est militibus iis quorum ad urbem Romam sub monte Albano castra erant, atque in his liberi eorum coniugésque relicte, neci dedere Maximinum: vt aliquádo à diuturna & inexplicabili obsidione requiescerent, neque Italiae bellum inferrent in tyranni gratiá, damnati omnibus & inuisi. Quocirca occupata audacia, sub medium ferme diem ad illius tentorium contenderunt, conspirantibus vnà corporis custodibus. Ibique postquam de signis militaribus illius imagines detraxerunt, prodeuntem mox tentorio cum filio, vt ad eos loqueretur, *hoc illi non concessit*, [continuò] obtruncant, vnáque præfectum prætorio, & quoscunque charissimos ille habuerat. Proiectáque ad ludibrium cadauera, canibus dein volucribúsque lanianda reliquerunt, missis tãtùm Romam imperatorum capitibus. Hunc habuit finem Maximinus cum filio: ita malè gesti imperii dedere ambo supplicium.

Cæterùm exercitus hærebat, nece audita principum. Neque enim perinde omnibus grata, præsertimq; Pannoniis Thracibúsque barbaris, qui scilicet imperium illi tradiderant. Sed quando infectum fieri iam nequibat, ferebant, quanquam inuiti, & se gaudere cum cæteris simulabant. Quare depositis armis, pacatorum habitu, ad Aquileiæ muros accesserunt: nuntiatáque cæde Maximini, petebant vti sibi portæ aperirentur, amicis iam, qui pridie hostes fuissent. Enimuero A-

στρατὶ φοιθούμενοι ἢ διαφθρόμενοι νόσῳ, ἐδίδοντο πρὸ ῥέθυματι, ἐκ ἐχόντων αὐτῶν τὰ πρὸς Ἑσθρᾶς ὀπιπτόμενα.

¶ Γαυποδαπῆς οὐκ ἀπορίας ἢ δυσθυμίας τὸν στρατὸν κατεχούσης, ἀίφνης ἀναπαυομένου τῷ Μαξιμίνου ἐν τῇ σκιῶν, ἢ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐν ἀνέσῃ τῷ πολέμου οὐσίας, πρῶτε πλείστων ἐς τὰς σκίνας καὶ τὰ ἐγκεισμένα τῆς φρεσὸς χεῖρα ἀτακτοκλήτων, ἔδοξε τοῖς στρατιώταις οἱ πρὸς τῇ Ῥωμαίων πόλει στρατοπέδον εἶχον ὑπὸ τὸ καλούμενον ὄρος Ἀλβανόν, ἐνθα παῖδας καὶ γυναικας καταλελοίπεσαν, φονεῦσαι τὸν Μαξιμίνον ὡς παύσαντο μὲν χροῖου καὶ ἀσφαλίην πολιουρίας, μηκέτι δὲ προῖεν Ἰταλίαν ὑπὸ τυραννίου κατεγνωσμένου ἔμμοσηδρῶν. πολήσαντες οὐκ ἐπίασιν τῇ σκιῶν αὐτῆ πρὸς μέσῳ ἡμέραν. σιναραμῶν δὲ αὐτοῖς καὶ τῆν φρουρουμένων δορυφόρων, τὰς τε εἰκόνας ἐκ τῶν σημείων κατασπῶσι, καὶ αὐτὸν σὺν τῷ πατρὶ πρὸς ἐλθόντα τῆς σκιῶν, ὡς δὴ ἄρα διαλέξασθαι αὐτοῖς, οὐκ ἀναχρόμενοι ἀναροῦσι. φοιθούσι δὲ καὶ τὸν ἐπαρχὸν τῷ στρατῷ, πάντας τε τοῖς ἐκείνῳ θυμῆρεις φίλους ῥίψαντες τε τὰ σώματα τοῖς βουλομένοισι ἐνυβείζειν καὶ πατεῖν, εἴασαν κωσὶ τε καὶ ὄρυσισι βορᾶν. τῷ δὲ Μαξιμίνου καὶ τῷ πατρὸς τὰς κεφαλὰς εἰς τὴν Ῥώμην ἐπέμψαν. τοιοῦ τῶ μὲν δὴ τέλει Μαξιμίνος καὶ ὁ παῖς αὐτῶν ἐχρήσαντο, δίκας πονηρῶς ἀρχῆς ὑποχρόντες.

Οἱ δὲ στρατὸς παῖς ὡς ἐπίθετο τὰ γυνόμενα, ἐν τε ἀφασίᾳ ἦσαν, καὶ οὐ πάνυ πὶ πρὸς ἀρχὴν πάντες ἠρέσκοντο καὶ μάλιστα γὰρ οἱ Πάγονες, καὶ ὅσοι βαρβαροὶ Θράκες, οἱ καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἐγκεισμένοι. πλὴν τῷ ἔργου ἀπαξ χροῖότης, ἀκόντες μὲν, ἔφερον δὲ ἀνάγκη τε λίαν σινηδέων τοῖς πρὸς ἀρχὴν ὑποκρινόμενοι. καταδέμενοι τε τὰ ὄπλα, ἐν εἰρηνικῶν γήματι πρὸς σήεσαν τοῖς τείχεσι τοῖς Ἀκυλησίων, ἀχέμοντες τὸν φόνον τῷ Μαξιμίνου. τὰς δὲ πύλας ἀνοίξαν ἠξίουω, δέχονται τε φίλοις τοῖς χεῖς ἐχθροῖς. οἱ δὲ τῆν Ἀκυλησίων

Nō dubito quin Pol. aliquem genitium huic nomini inops adiecerit. Apte quidē certē scriberetur inops consilii.

κυλησιών στρατηγὸι τὰς μὲν πύλας ἀ-
νοΐξαι ἐκ ἐπέστρεψαν, πρεσβύτες ὃ τὰς
εἰκόνας Μαξιμίμου καὶ Βαλβίνου, Γορ-
διανοῦ τε καὶ σόφρος, σεφαίροις καὶ δά-
φναις κεκοσμημέναις, αὐτῶν τε ἀφή-
μου, καὶ τοῖς στρατιώταις ἡξίουω γιω-
είσαι καὶ ἀειπεῖν, ἀφημῆσά τε τοῖς
ὑπὸ Ῥωμαίων συκλήτου ἀναδελφέν-
ται ἀποκράτορας. Γορδιανοὺς δὲ ἔλε-
γον ἑκείνοις εἰς οὐρανὸν καὶ θεὸν ἀνα-
κεχωρημένα. πρὸ θεοῦ τε ὑπὸ τῶν τει-
χῶν ἀγροῦν, ὡνιον παρέχοντες πάν-
των τῶν ὀπιτηδείων, ἔσθρων τε παντο-
δαπῶν καὶ ποτῶν, ἀφρονίαν ἐδῆτός τε
καὶ ὑποδημάτων, καὶ ὅσα ἐδύνατο
παρέχειν εἰς χεῖσιν ἀνθρώποις πόλις
ἀδαιμονοῦσα καὶ ἀκμαῖζουσα. ὅθεν ἔ-
μᾶλλον ἔξεπλάγη ὁ στρατὸς, σιωεῖς ὅτι
τοῖς μὲν πάντα αὐτάρκη ἦν, εἰ καὶ ὀπι-
πλέον πολιορκοῖντο, αὐτοὶ δὲ ἐν σπάνει
πάντων τῶν ὀπιτηδείων θᾶπρον διε-
φθάρησαν, ἢ ἔλον πάντα ἔχουσαν πό-
λιν. ὁ δὲ στρατὸς ἔμεινε πρὸς τοῖς τείχε-
σιν, ἔχων τὰ χεῖρά διη, ἀπὸ τῶν τει-
χῶν ἐλάμβανον, ὅσα ἕκαστος ἐβούλετο.
διελέγοντό τε ἀλλήλοις ἢ καὶ εἰρήνης
μὲν καὶ φιλίας διάδοσις, ἡμῶν ὃ ἐπὶ πο-
λιορκίας, τῶν τειχῶν κεκλεισμένων καὶ
τῶ στρατῷ πρὸς αὐτὰ διατηρούμεν.

Τὰ μὲν οὖν καὶ τῆς Ἀκυληΐαν, ἐν τούτοις
ἦν. οἱ δὲ ἵππεῖς οἱ πρὸ Μαξιμίνου κε-
φαλῶν κομίζοντες ἀπὸ τῆς Ἀκυληΐας,
ὁδοιπορήσαντες μετὰ πάσης ἐπι-
ξεως, οἷς ὀπιφοιτῶσιν αὐτοῖς τὰς λοι-
πὰς πόλεις, πύλας ἀνοίγνυσθαι, καὶ δα-
φνηφοροῦντες αὐτοῖς οἱ δῆμοι ὑπε-
δέχοντο. ὡς δὲ διέπλευσαν τὰς τε λί-
μνας καὶ πανάγη μετὰ τὴν Ἀλπίνου καὶ
Ῥαβέννης, πρὸς τὸν Μαξιμῶν αὐτο-
κράτορα διατείνοντι ἐν Ῥαβέννη, ἐνθα
τοῖς τε ἀπὸ Ῥώμης ὀπιλέκτοις καὶ τοῖς
ἀπὸ τῆς Ἰταλίας λογάδας ἠθροίζεν. ἀ-
φῖκτο δὲ αὐτῶν καὶ Γερμανῶν οὐκ ὀλί-
γη συμμαχία, πεμφθεῖσα ὑπὸ αὐτῶν
κατ' ὀνοίαν ἡ εἶχον πρὸς αὐτὸν ἀ-
νωθεν, ἔξ οὗ πρὸς ἡμῶν ὀπιμελῶς
ἔρξας. πρὸς σκηνάζοντι οὖν αὐτῶν πρὸ
διώαμιν ὡς πολεμήσουσαν τῶ Μαξιμίνου στρατῷ, πρὸς ἴασιν οἱ ἵππεῖς πρὸ
κεφαλῶν τῶ Μαξιμίνου καὶ τῶ παιδὸς φέροντες, νίκην τε καὶ ἀπαρα-
2. j.

For. θεός.
For. ὄνιον πο-
mini ἀγροῦν
iungit: quum
tamen tendat
ad ἀφρονίαν.
For. διεφθάρ-
ησαν αὐτῶν.
Scribo ὁδοιπο-
ρησαν, deinde
ἢ ὀπιφοιτῶσιν
αὐτοῖς. alioqui
retinendo οἷς,
exurgendum
fuerit αὐτοῖς.

quileiensium duces haud passim
proponunt Maximi & Balbini
ac Gordiani caesaris imagines,
coronis & lauro redimitas.
Quibus ipsi acclamantes, etiam
hortabatur exercitum ut agno-
scerent, salutaréque, & laetis
exciperent vocibus quos sena-
tus populúsque Romanus im-
peratores elegisset. nam Gor-
dianos illos superiores cū diis
agere xuum. * Sed & forum re-
rum venalium supra muros ex-
posuerunt, magna ciborum vi-
níque copia, praeterea que ve-
stium & calceorum, rerumque
adeo omnium quas praebere ho-
minibus posset ciuitas beata &
florens. Igitur magis magisque
ea res exercitum obstupescit,
cogitantem fuisse illis abunde
omnia, etiam ad longiorem ob-
sidionem suffectura: contra que
se magna egestate omnium, prius
aliquanto perituros quam vrbe
omnibus circumfluente copiis
potirentur. Ita manente sub
muris exercitu, & quae cuique
usui forent, inde sumentibus,
colloquentibusque inter se, pa-
cis erat amicitiaeque velut habi-
tus, manente adhuc obsidionis
specie, quum scilicet clausa mœ-
nia Romanus circumfideret ex-
ercitus.

Dum hæc ad Aquileiam ge-
runtur, interea equites qui Ma-
ximini caput Romam ferebant,
magno studio accelerantes, pa-
tentibus vbique portis ac lau-
reata popularium frequentia
excepti, stagnis paludibusque
inter Altinum ac Rauennam e-
nauigatis, Maximum in vrbe
Rauenna inuenerunt, delectos
ex vrbe & Italia contrahentem
milites, ac Germanorum auxi-
liares, qui beneuolentia nomi-
ne publicè à popularibus missi
fuerant, quibus olim Maximus
cū imperio diligentissimè præ-
fuerat. Ergo paranti copias ad-
uersus Maximinum, repente
occurrunt equites, capita fe-
rentes principum, victoriám-
que nuntiantes, & rerum pro-

Sed & mercatorum
supra muros pro-
posuerunt rerum
omnium ad vitam
necessariarum, ve-
nalem esculentor-
um & potulentor-
um omnis generis,
abundantiam præ-
bentes, vestium
quoque & calceo-
rum.

atque exercitum partes Romano- rum amplecti, & colere imperato- res à senatu ele- ctos.

speros successus, *consensumque exercitus & populi ad eosdem colēdos principes quos senatus elegisset. His igitur præter spem nuntiatis, statim ad aras sacrificatum discurretur, victoriam canentibus vniuersis, quam ci- tra pulueris iactum sibi pepere- rant. Enimvero Maximus pera- cto sacrificio Romam dimittit equites, vt rem gestam populo narrent, & capita illa perferant. Qui postquam peruenere in urbem, *atque infixa contis ho- stilia capita omnibus conspi- cienda prætulērunt, nemo uti- que verbis vllis consequi posset festum lætitiámque eius diei. Nulla quippe fuit ætas quæ non ad aras & templa festinarit, nemo qui domi se continuerit: sed ibant ceu lymphati, gratan- tes inuicem, atque in circum- veluti futura concione frequē- tes concurrebant. Ipsæque Bal- binus hecatombas immolabat, nullique non magistratus, nul- li non è senatorio ordine læta- bundi suprâ quàm dici posset agitabant, quasi securim cerui- cibus imminentem excussissent. Igitur nuntii legatique per om- nes prouincias laureati dimit- tebantur.

Dúmque ad hunc modum tanta Romanum pop. lætitia tenebat, interea Maximus Ra- uēna profectus Aquileiam per- uenit, transmissis paludibus in quas fluuius Eridanus ac vicina exundant stagna, sic vt per ora septem in mare præcipitentur. Itaque indigenæ patria lingua paludem illam septem maria appellant. Statim igitur Aqui- leienses Maximū reseratis por- tis exceperē: nullæque non Ita- liæ ciuitates legatos mittebant, principes viros, candidatos ac laureatos: & deorum patriorum simulacra aureasque coronas, siquæ in donariis fuerant, com- portates, qui fausta omnia Ma- ximo acclamarent, & frondi- bus eum conspergerent. Qui exercitus etiam qui Aquileiam circumfederat, pacato habitu prodibat laureatus, non tam ve- ro concordique affectu vniuer-

atque infixum cō- to caput hostis o- mnibus conspiciē- dum præbuerunt. Est autem τὸ πολε- μίου, q. d. illius sui hostis. Ac fit mentio vnius tantum ca- pitis, patris videli- cet, quòd in filium eius non perinde at- que in eum conce- ptum esset odiū. Sic paulo anti ubi ver- tit Polist. capita illa perferant, Herod. dicit caput illud.

γίαν ἀνέκλοντες, ὅπτε ἄρα ὁ στρατός τὰ Ῥωμαίων φρονεῖ, καὶ σέβει αὐτο- κράτορας οἷς ἢ σύγκλητος ἐποίησεν. Τού- των δὲ παρ' ἐλπίδα ἀγγελθέντων, θυσιά τε βωμοῖς ἄδύς προσήγοντο, θ νίκην ἐπαγαίζον πάντες ἰὼ ἀκονιπὸν ἐνίκησαν. ὁ δὲ Μάξιμος, καλλιερήσας, ἐκπέμπει τοὺς ἱππεῖς εἰς τὴν Ῥώμην ἀγγελοῦντάς τε τὰ παραχθέντα τῷ δή- μῳ ἔ τὴν κεφαλῶν κομίσοντας. ἐπεὶ ἦ ἀφίκοντο, εἰσέπεσον τε εἰς τὴν πόλιν, δεκνυῖτες τὴν κεφαλῶν τῷ πολέμιου ἀνεσκολοπισμένῳ, ὡς πᾶσι πείλο- πλος εἶη, οὐδ' εἰπεῖν ὅτι λόγῳ τῆς ἡμέ- ρας ἐκείνης τὴν ἑορτήν. οὔτε γὰρ ἡλι- κία ἦν ἢ ἢ μὴ πρὸς τοὺς βωμοὺς τε καὶ τὰ ἱερά ἠπειγοῦτο· οὔτε τις ἔμδρεν οἴκοι, ἀλλ' ὡσπερ ὄνθουσιῶντες ἐφέροντο, συ- νηδύδροι τε ἀλλήλοις, καὶ εἰς τὴν ἱπ- πόδρομον σιωθεόντες ὡσπερ ἐκκλησιάζοντες χωρίῳ. ὁ δὲ Βαλβίνος, καὶ αὐ- τὸς ἐκατόμβας ἔδυσ' ἀρχαί τε πᾶσαι ἔ- σύγκλητος, ἕκαστος τε ὡσπερ ἀποστρά- μδος πέλεκυ τῶν ἀρχῶν ἐπικέιμε- νον, ἰσχυρὸν φράνετο. ἔς τε τὰ ἔθνη ἄγ- γελοι καὶ κήρυκες διαφνηφόροι διε- πέμποντο.

Ante χωρίον aliqua defuncti: ac fortasse He- rodot. scripsit, ἐκείνη τῷ χω- ρίῳ. Sed ἐκκλησιάζον- τες artius forte videtur.

Καὶ τὰ μὲν καὶ τὴν Ῥώμην, ἑορτῆς εἶχον οὕτως. ὁ δὲ Μάξιμος, ἀπὸ τῆς Ῥαβέννης ἄρας, ἐπέστη Ἀκκλησία, δια- βας τὰ πελάγη ἄπε ἰσχυρὸν Ἡερδανὸς ποταμοῦ πληρούμενα καὶ τῷ πείλο- μῶν ἐλῶν, ἐπὶ τὰ σώμασιν ἐς θάλατ- ταν ἐκχεῖται· ἐνθεν καὶ τῇ φωνῇ κα- λοῦσιν οἱ ὄπτι χῶριοι ἐπὶ τὰ πελάγη τὴν λίμνην ἐκείνην. ἄδύς οὐδ' οἱ Ἀκκλη- σοι τὰς πύλας ἀνοίξαντες ἰσχυρὸν π, αἶπε ἀπὸ Ἰταλίας πόλεις πρεσβείας ἐπέμπον ἀπὸ τῶν πρεσβυόντων παρ' αὐτοῖς ἀνδρῶν· οἱ λαχμονοῦντες καὶ διαφνηφόροι, θεῶν πατείων ἕκαστοι πρεσεκόμιζον ἀγάλματα, καὶ εἶπνες ἦσαν σέφανοι χρυσοῦ ἔξ ἀναθημάτων· ἀφῆμοι τε καὶ ἐφυλοβολοῦντο τὸν Μάξιμον. ὁ δὲ στρατός τὴν Ἀκκλησίαν πολιορκήσας, προσήει καὶ αὐτός ἐν εἰρηνικῷ γήματι διαφνηφόρος, οὐκ ἔξ ἀληθοῦς μὲν διαφνηφόρος, πρεσα-

Scribo à τῷ τε Ηρ.

Scribendū ru- to τῇ ἰαυτῆς φωνῇ: ἀπὸ τῆ πατείας φ. ἀπὸ certe τῆ ἰδίῃ φ.

Post στρατός deesse pnto, ἀπ- tic. ὁ.

ποιήτω ἡ ἀνοία καὶ ὑμῶν, διὰ τὴν πα-
ρουσαν ἔξ ἀνάγκης τῆς βασιλείας τύ-
χην. οἱ πλείοσι γὰρ αὐτῶν ἠγανάκτου καὶ
λαυφανόντως ἤλθου, τὸν μὲν ὑπὸ αὐ-
τῶν ὀπιλεχθέντα βασιλέα, καθηρη-
μῶν, κραυαῶνται δὲ τοῖς ὑπὸ συγκλή-
του ἠρημῶσι. ὁ δὲ Μάξιμος ἐν τῇ Α-
κυληία γηρόμνος, πρῶτος μὲν τὸ δέυ-
τέρως ἡμέρας ἱερουργίας ἐχόλαζε,
τῇ δὲ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν συγκαλέσας
ἐς τὸ πεδίον πάντα τὸν στρατὸν, βή-
ματός τε αὐτῶν κατασκυβαθέντες, ἔ-
λεξε τοιαύδε,

Ὅσον μὲν ὑμᾶς ὤνησε μεταγιόντας
τε καὶ τὰ Ῥωμαίων φρονήσαντας, πείρα
μεμαθήκατε, αἰτὴ πολέμου μὲν εἰρή-
νην ἔχοντες πρὸς θεοὺς, ὡς ὁμομόκατε,
καὶ νῦν φυλάσσοντες τὸν στρατιωτικὸν
ῥυθμὸν, ὅς ὅστι τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς σε-
μνὸν μυστήριον. καὶ ἡ ὑμᾶς καὶ τὸ λοι-
πὸν διὰ πάντων τούτων ἀπολαύειν, τὰ
πιστὰ τηρουῦντας Ῥωμαίοις τε καὶ συγ-
κλήτῳ καὶ αὐτοκράτορσιν ἡμῶν οἷς ἔξ ἀ-
ρχείας καὶ πολλῶν ἀγαθῶν, καὶ μακρῶν
ἀγαθῶν, ὡς ἂν κατ' ἀκολουθίαν ὅππῃ
τῷτο ἀναβαίτας, κρίναντες ὁ δῆμος καὶ
ἡ σύγκλητος ἐπέλεξαν. οὐ γὰρ ἐνός αἰ-
δρός ἴδιον κτήμα ἢ ἀρχή, ἀλλὰ κοινὸν
τῶν Ῥωμαίων δήμου ἀνώθεν, καὶ ἐν ε-
κείνῃ τῇ πόλει ἢ τῆς βασιλείας ἰδρυται
τύχη. ἡμεῖς δὲ διοικεῖν καὶ διέπειν τὰ
τῆς ἀρχῆς σὺν ὑμῖν ἐγκεισόμεθα.
Ταῦτα δὲ μετ' ἀξίας τε καὶ κόσμου τῶ
ἀρετῶν, αἰδοῦν τε καὶ ὑμῶν πρὸς τοῖς
ἀρχοντας, ὑμῖν μὲν ἀδαίμονα τὸ πᾶν-
των ἀνευδῆ παρέξει βίον, τοῖς δ' ἄλ-
λοις πᾶσιν ἀνθρώποις, κατὰ τὴν ἔθνη καὶ
καὶ πόλεις εἰρῶν καὶ πρὸς τοῖς ἡγου-
μῶσι πειθῶ. βιώσατέ τε καὶ κατὰ γῶ-
μῶν ἐν τοῖς οἰκείοις, οὐκ ἐν ἀλλοδαπῇ
κακοπαθοῦντες. ὑπὸ δὲ τῶ καὶ τὰ βαρ-
βαρα ἠσυχάζειν ἔθνη, διὰ φρονήδος ἡ-
μεῖς ἔσομεν. δύο μὲν γὰρ ὄντων βασι-
λέων, ἀμφοτέρων καὶ τὰ ἐν τῇ Ῥώ-
μῃ διοικῆσεται, καὶ εἴ τι ὅππῃ τῆς ἀλλο-
δαπῆς ἐπιγῶν, πρὸς ἡ χεῖραν αἰετῶ
πρὸς τὰ καλοῦντα ῥαδίως παρόντος.

forum, quàm ficta beneuolentia, & honore tēporario ad presentem fortunam principis accommodato: plerisque tamen indignantibus ac dolentibus clanculum, quem ipsi elegerant, cecidisse, rerum potiri quem senatus creauerat. Enimvero Maximus, vno alteroque die sacrificiis absumpto, tertio dein exercitum omnem in planitiem conuocauit, atque ex tribunali ad hunc modum verba fecit,

Quā fuerit ex usu vobis penitentia, & reconciliata cum Romanis gratia, re ipsa didicistis, pacem videlicet pro bello agitantes: seruato etiam militari iureiurādo, quod est vnum sanctissimum. Quare debetis etiam deinceps huiuscemodi commodis frui, fidem populo seruantes senatuique Rom. & nobis imperatoribus, quos à nobilitate & rebus gestis, longaque serie generis, quasi per gradus quosdam prouectos, pari iudicio s. p. q. r. elegerunt. Neque enim vnus tantum hominis peculiaris possessio principatus est, sed communis antiquitus totius Romani pop. Si quidem in illa vrbe sita est imperii fortuna, nobis autem dispensatio tantum atque administratio principatus vnà vobiscū demandata est. *Qui si ordinē, quem decet, ac modestiam retinebitis, si debitum principibus honorem ac reuerentiam exhibebitis, cum ipsi beatam vitam bonisque omnibus affluentem adipiscemini, tum nationes ac ciuitates vniuersæ pacem colentes in officio permanebunt. Viuetis autem cuncti ex animi vestri sententia, domi suæ quisque, neque in externis regionibus conflictabimini. Ut autem barbaræ etiam gentes pacem quietemque tueatur, nobiscum erit hic labor. *Nā quū duo sint imperatores, facilius vrbane res administrabuntur, atq; externæ, sicubi necessaria sit celeritas: praesto scilicet futuro facile alterutro, quocunque vsus vocauerit.

Polit. omittit interpretationem horum uerborum, πρὸς θεοὺς οὗς ὁμομόκατε. cum quibus si nihil desideratur, dicit eos pacē habere erga deos quos iurauerunt. Sed nō immeritō quis suspicetur aliquot uerba deesse: atque ad eo scriptū ita fuisse, εἰρῶν καὶ πρὸς θεοὺς οὗς ὁμομόκατε.

Qui si moderatē & honestē vos geretis, & reuerētia atque honore principes prosequemini, illa beatam & omnibus necessariis rebus instruatam vitam vobis præbent, cæteris autē omnibus hominibus per singulas nationes & ciuitates pacis atque animi ad obsequendum principibus prompti causa erunt. iuuetis autem &c. illa autem quæ beatam vitam illis præbitura, & cæteris pacem allatura dicit, intellige ex proximè præcedentibus res imperij ab ipsis imperatoribus vnā cum militibus administratas.

Nam quū d. s. imperatores, & quæ Romæ agenda erunt, facilius administrabuntur, & siquid etiā in externa regione festinationem necessario poscat: utpote alterutro ad ea quæ vocabūt præsto facile futuro.

Ante καὶ κατὰ γῶμῶν deesse prout aliquod aduerbiū, aut certe particip. quod opponatur illi κακοπαθοῦντες.
Articulus τῶ proscere videtur nomen ἰτέρου sibi adiuncti.

Neque verò suspicemini rerum superiorum memoriam ullam superfore, aut in nobis (quippe nihil non iussi fecistis) aut in Rom. pop. nationibusque aliis quæcunque ob acceptas iniurias desciverunt. Sit omnium obliuio, sit fœdus constantis amicitia, fidésque benevolentia ac moderationis sempiterna.

Hæc loquutus Maximus, ac pecunias magna copia pollicitus, paucos Aquileia commoratus dies, Romam reuerti constituit. Igitur dimisso exercitu reliquo in prouincias castraque propria, Romam reuertitur ipse, cum stipatoribus iis quibus imperatorum custodia incubebat, qui que delecti à Balbino fuerant, neque non auxiliariis Germanis, quorum potissimum fidei confidebat, utpote quibus olim, nondum adeptus imperio, cum potestate præfuerat, *moderate se gerens*. Ingredientem urbem etiam Balbinus occurrit, Gordianum cæsarem secum adducens: senatus autem populis que uniuersus, lætis acclamationibus veluti triumphantes exceperunt.

Post id autem, quum publicè priuatimque magna modestia & grauitate imperium gubernaretur, omnesque omnia bona dicerent, lætareturque populus & gloriaretur patriciis imperioque dignis principibus, militum tamen vlcerosi animi populares illas acclamationes haud æquis auribus accipiebant, ipsamque illam nobilitatem grauebantur, indignè ferentes datos sibi à senatu principes. Angerant præterea eos Germani quos in vrbe secum Maximus retinuerat. Nam futuros vindices sperabant, siquid ipsi maius ausi forent: etiamque insidias suspectabant, ne fortè ab illis per fraudem exarmarentur, *qui quum presentes adessent, facile in ipsorum locum sufficerentur*: memores Seueri principis, qui etiam Pertinacis interfectorum exautorauerat. Quum itaque ludi Capitolini celebrarentur, deditis festo ac spectaculis omnium mentibus, repertè dissimulatum.

cum iis item qui sub Balbino militauerant. Quinetiam reuersi sunt auxiliares qui à Germania venerant. eorum enim benevolentia fidebat, utpote in quorum gentis præfectura, ante adeptum imperium, moderationem omnem adhibuerat.

militum tamen animis æstuabant, & cum illis populi acclamationibus offendebantur, tum verò ipsorum imperatorum nobilitatem grauebantur.

« μηδέ τις ὑμῶν οἰέσθω τῶν πεπραγμένων
« νων εἶναι) ἕνα μνήμην, ἢ ἔτε ὑφ' ἡμῶν (ἐ-
« κελθῆσατε γὰρ) εἴτε ὑπὸ Ῥωμαίων, ἢ τῶν
« ἄλλων ἔθνων, * οἱ ἀδικούμενοι ἀπέστη-
« σαν. ἀλλὰ γὰρ ἔστω πάντων ἀμνησία, καὶ
« ἀπονδαί φιλίας βεβαίου, ἀνοίας τε καὶ
« ἀκοσμίας πίσις αἰώνιος.

Τοιαῦτά ἕνα εἰπὼν ὁ Μάξιμος, νομάς τε χημάτων μεγαλοφρόνως αὐτοῖς ἐπαγγέλας ὀλίγην ἡμερᾶν ἐν δραπεύσας ἐν τῇ Ἀκκλησίᾳ, πλὴν ἐς Ῥώμην ἐπάνοδον συγκροτεῖ. Ἐπὶ μὲν ἄλλο στρατιωτικὸν ἀπέπεμψεν ἐς τὰ ἔθνη καὶ τὰ οἰκεία στρατόπεδα· αὐτὸς δὲ ἐπανῆλθεν ἐς πλὴν Ῥώμην, σὺν τε τοῖς δορυφόροις, οἱ πλὴν βασιλεῖον φρουρῶσαν ἀρχῆν, σὺν τε τοῖς ὑπὸ Βαλβίνου στρατοδουλοῦσι. ἐπανῆλθον δὲ ἔτι οἱ ἀπὸ Γερμανίας ἐληλυθότες σύμμαχοι. ἐδάρασε γὰρ αὐτῶν τῇ ἀνοίᾳ, ἅτε καὶ τῶν ἔθνων ὀπιεικῶς πρῶτον ἀρξάσας ὅτι ἐδίωκθῆναι. εἰσόντι δ' αὐτῶν ἐς πλὴν Ῥώμην ὅ, τε Βαλβίνος ὑπολύπετο, ἐπαγέμενος Γορδιανὸν καὶ ὄρα ἢ τε σύγκλητος καὶ ὁ δῆμος ἀφημοῦντες, ὡς ἀφ' ἑαυτῶν ἀποδέχονται.

Ἡρχον δὲ τὸ λοιπὸν τῆς πόλεως μετὰ πάσης ἀπαξίας καὶ ἀκοσμίας, ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ πανταχοῦ ἀφημούμενοι. ἔχαιρέ τε ὁ δῆμος αὐτοῖς, σεμνωμένους ἀπατείδαις καὶ ἀξίοις τῆς βασιλείας ἀποκράτησιν. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται διοίδανον τὰς ψυχὰς, καὶ οὔτε τῆς ἀφημίας τῶν δῆμου ἠρέσκοντο, ἐβαρουῦντο τε αὐτῶν αὐτῶν ἢ ἀχρηστῶν, ἔτι ἠγανάκτου ὅτι ἄρα ἔχοιεν ἐκ συγκλήτου βασιλείας. ἐλύπειν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ Γερμανοὶ παρόντες τῶν Μάξιμου, ἐν τε τῇ Ῥώμῃ δραπεύοντες. ἀπὸ πύλων γὰρ ἔξεν ἠλπίζον εἶπὶ πολυμάειν, καὶ ἐφεδρῶσαι αὐτοῖς ὑποπλάθον, εἶπνι δὲ ὅλῳ ἀποζωοθεῖν ὅκ εἶνο, καὶ ἅτε παρόντες ῥαδίως ὑποκατασταῖεν. τότε Σεβήρου ὑπόδραμα, ὅς τοις Περπίνακα ἀποκτείναντας ἀπέζωσεν, εἰσήει αὐτοῖς. ὀπιτελουμένου δὲ ἀγῶνος τῶν τῶν Καπετωλίων, πάντων τε πρὸ πλὴν πᾶν ἠγῶν καὶ τὰς θείας ἀχολουμένων, ἀφ' ἑαυτῶν ἔχον γῆμιν λαίλαξ.

Vel ἐν οἷς vel ὅπου ante 'οἱ deesse uideri posset. Sed ὅτι legitur: in qua lect. non ad vocem præcedentem, sed ad eos quos in se cōplectitur, respici dicendum esset.

Pol. legit ὑπὸ ἐκείνων.

ρουσαν ἕξέφηναν καὶ τὸ θυμὸς μὴ κρα-
 τήσαντες, ὁρμῇ δὲ ἀλόγῳ χρισάμενοι,
 αὐτῶν ὁμοθυμαδὸν εἰς τὰ βασιλεία,
 τοῖς τε πρεσβύταις βασιλευσὶν ἐπει-
 σήλθον. σιωέβαινε δὲ καὶ κείνοις μὴ πᾶ-
 νυ ἑαλλήλοις ὁμοθεῖν, ἀλλ' οἰάσθω
 μοναρχίας ὅτι θυμῶν, καὶ τὸ ἀκοινώνη-
 τον ἐν ταῖς ἕξοισίαις, ἕκαστος πρὸς αὐ-
 τὸν πῶ δυνάμιν αὐτῶν κεν' ὁ μὲν Βαλ-
 βῖνος, κατ' ἀγχείαν καὶ διπλῶν πρεσβ-
 ρουσαν ὑπατίαν πρεσβύειν ἀξίων,
 ὁ δὲ Μάξιμος δὲ τε τὸ ἔπαρχον τῆς
 πόλεως γεγονέναι, καὶ ἔχιν ὑπολή-
 ψας ἐμπειρίας πραγμάτων ἕκαστέρω-
 δέν τε ἀγχείας ἀπατείδας καὶ γήροις
 πληθὺς αὐτάρκεις εἰς ὅτι θυμῶν μο-
 ναρχίας ἐπειθεν. ὁ πρὸ αὐτοῖς καὶ μά-
 λιστα γέρονεν ἀπώλειας ἀπὸν. ὡς γὰρ
 ἐπύθετο ὁ Μάξιμος ἀφικνεῖσθαι ἐπ' ὀ-
 λέθρῳ αὐτῶν τοῖς πραιτωριανοῖς κα-
 λουμένοις, ἐβούλετο μεταπέμψασθαι
 τοῖς Γερμανοῖς συμμαχοῖς, ὄντας ἐν
 Ῥώμῃ, αὐτάρκεις ἐσομένοις ἀπίσθηναι
 τοῖς ὀπιβυθίοισιν. ὁ δὲ Βαλβῖνος, οἰό-
 μενος δόλον ἵνα ἔῃ κατ' αὐτὴν καὶ σό-
 φισμα, (ἡδὲ γὰρ τοῖς Γερμανοῖς τῷ Μα-
 ξίμῳ ἀνοουῶνται) ἐκώλυε, φάσκων ἐκ
 εἰς κελύμην οὐδ' εἰς ἀπίσθην αὐτοῖς
 τῶν πραιτωριανῶν ἀφίξεσθαι, ἀλλ' εἰς
 τὸ πειποιῆσαι τῷ Μάξιμῳ πῶ μο-
 ναρχία. ἐν ᾧ δὲ πρὸς τούτων διαφέρον-
 ται, εἰσδραμόντες οἱ στρατιῶται ὁμο-
 θυμαδὸν ἅπαντες, ἐκσαντῶν αὐτοῖς
 τῶν πρὸ ταῖς αὐλείας εἰσόδους φυλατ-
 τόντων, ἀρπάξοισι τοῖς πρεσβύταις. πε-
 ερρήξαντες δὲ αὐτῶν εἶχον πρὸς τῶν σώ-
 μασιν ἐσθῆτας λιταῖς, αὐτῶν οἴκοι διατεί-
 βοντες, γυμνοὶ τῆς βασιλείου αὐλῆς
 ἕξέλκοισι μετὰ πάσης ἀιχμῆς καὶ ὕ-
 βρεως, πάγοντες τε καὶ ἀποσκώπιοντες
 τοῖς ἀπὸ συγκλήτου βασιλέας, γυμνῶν
 τε καὶ ὀφρύων σπαραγμοῖς, καὶ πᾶ-
 σαις ταῖς τῶ σώματος λώβαις ἐμπα-
 ροινοῦντες δὲ μέσης τῆ πόλεως ὅτι τὸ
 στρατόπεδον ἀπῆγον, ἔθελήσαντες ἔλ-
 ὄν τοῖς βασιλείοις ἀποκτεῖναι, ἀλλὰ
 ζῶσιν ἐνυβρίσαι, ἵν' ὀπιπλέον ὧν πᾶ-
 ρουσιν ἀποδιντο. ἐπεὶ δὲ ταῦτα πυθόμε-
 ναι οἱ Γερμανοὶ, λαβόντες ὄπλα, ἠπει-

diu sensum milites indicarunt.
 Nanque ira instincti, ac vesano
 quodam motu vnanimiter ad
 regiam concurrentes, * senes
 principes ad necem deposce-
 bāt. Fortè accidit vt ne ipsi qui-
 dem inter se, satis congruerent:
 sed (vt est regnandi inexhausta
 auiditas, atque incommunica-
 bilis natura potestatis) * vter-
 que ad se summam imperii tra-
 hebat. Etenim Balbino claritu-
 do natalium, atque iterum ge-
 stus consulatus, Maximo autem
 præfectura vrbis, & quòd rerú
 peritus habebatur, animos fa-
 ciebant: vtrunque tamen patri-
 tia nobilitas, & quantum satis
 esset, illustre genus, ad summum
 imperium stimulabant. Quæ res
 imprimis ambos perdidit. nam
 audito Maximus venisse ad se
 occidendum milites qui præto-
 riani appellantur, arcessere sta-
 tim Germanos auxiliares sta-
 tuerat, qui scilicet in vrbe ipsa
 erant, ac posse resistere præto-
 rianis videbantur: at Balbinus
 dolum contra se compositam-
 que aliquam suspectans fraudē,
 quòd studere Maximo Germa-
 nos cognouerat, prohibuit ac-
 ciri illos: negans ad prohiben-
 dos repellendosque prætoria-
 nos cōuocari, sed id agi vt sum-
 ma rerum solus Maximus po-
 tiatur. Ac dum inter se ad hunc
 modum disceptant, ecce tibi v-
 nanimiter milites, impetu in
 aulam facti, * turbatis ianuarú
 custodibus, senem corripunt
 vtrunque, laceratisque vestibus
 quas gerebant, vilioribus sanè,
 vtpote domi se cōtinētiú, nudos
 ipsos ex aula abstrahunt, ac per
 omnem ignominiam contume-
 liamque cadentes * irridentés-
 que senatorios imperatores, bar-
 bāmque & supercilia vellentes,
 neque vlli parcentes corporis
 totius ludibrio, per mediam vr-
 bem ad castra deducebant, ne
 occidere quidem illos in regia
 decreti, * sed lento mortis gene-
 re prius excarnificare, quo do-
 lorem diutius perpeterentur.
 Sed vbi Germanos re deinde
 cognita, raptis armis, in auxi-

senibus imperato-
 ribus irruptione
 facta superueniūt.

imperium certa-
 tim ad se trahe-
 bant: quum Balb.
 quidem propter
 nobilitatē & duos
 consulatus à se ge-
 stos primas partes
 tenere æquum cē-
 feret: at Maximus,
 quòd præfectus
 vrbis fuisset, & re-
 rum peritus ha-
 beretur. Vtrunque
 tamen patr.

quū cessissent illis
 ianuarú custodes.
 uel, cessissent de
 via. Eodem sensu,
 quum transitū illis
 dedissent.

per irrisionem vo-
 citates senatorios
 imperatores. aut
 per scomma, reti-
 nendo vocem Gr.

sed viuos crucia-
 tibus afficere.

Scribo ἔπαρ-
 χος.

Vol. legit. αὐτῶν.

nulla non parte corporis iam fœdata, contrucidât. Relictisq̄ in publica via cadaueribus, quum Gordianum, qui cæsar erat, in altū sustulissent, atque imperatorem declarassent (quoniam alium in præsens non inuenerunt) vociferantes populo, à se interemptos esse quos populus initio imperium obtinere noluisse, Gordianū autē elegisse, nepotem illius Gordiani quem ipsi met Ro. suscipere imperium coegerant: habentes illum, castra petierunt: vbi clausis portis quieti erāt.

venerabiles senes & cōmemoratione digni. *vel*, & digni quorum memoria celebretur.

imperator. Sed noluit hac voce uti quòd & voce imperiū usurpare statim post cogere.

lium concurrere nuntiatū prætorianis est, statim illos *nullo non ludibrio prius affectos cōtrucidât. Relictisq̄ in ipsa via cadaueribus, tollentes in altum manibus Gordianum cæsaem, quando aliud nihil *in præsens* occurrit, imperatorem consalutabant: identidem ad populum vociferantes, iacere ipsorū manu quos populus ab initio recusauerat: electūque Gordianum Gordiani nepotem, quem ipse Rom. pop. ad imperiū compulisset. Hunc igitur secum deducentes, coiere in castra, clausisque portis quieti agitabant. At Germani vbi occisos proiectosque audierunt quorū causa properauerant, quum nollent irritū bellum pro viris vita defunctis suscipere, in sua diuersoria reuertuntur.

Hunc finem vitæ habuerunt, indignum videlicet ac nefarium, *sancti & venerabiles senes, claritudine generis atque egregiis meritis ad imperii fastigiū prouecti. Cæterum Gordianus, quum annorum esset fermè tredecim, *princeps [ab vniuersis] declaratus, Romanum suscepit imperium.

γοντο ὡς ἀμυνουῶτες αὐτοῖς, μαθόντες οἱ παρατωειανοὶ ἀφικνουμένων, φοιβύοισιν ἤδη πᾶν τὸ σῶμα λελωθμένων τοῖς βασιλέας. καὶ καταλιπόντες τὰ σώματα ἐρρίμμένα ὑπὲρ τῆς λεωφόρου, ἀρχαῖοι δὲ τὸν Γορδιανὸν καί σπαρα ὄντα, αὐτοκράτορα τε ἀναγορεύσαντες, ἐπειδὴ πρὸς τὸ παρὸν ἄλλον οὐχ εὖρον, βοῶντες τε πρὸς δῆμον ὅτι ἄρα εἴησαν ἀπεκτόνες οἱ δὲ δῆμος ἐν ἐβούλετο ἐν ἀρχῇ ἀρξάει, Γορδιανὸν τε ἐπέλεξαντο, ἐκείνου τε ἀπόγονον, καὶ ὅν Ρομ. ἐκείνου γε ἀπόγονον ὃν καὶ αὐτοὶ Ρωμ. ἔχοντες. vel. ἔχοντες ὅ αὐτόν. αὐτοὶ Ρωμαῖοι ἐξεβιάσαντο. ἔχοντες αὐτὸν, ἀπελθόντες ἐς τὸ στρατόπεδον, συγκαλείσαντες τὰς πύλας, ἡσύχαζον. οἱ δὲ Γερμανοὶ, μαθόντες ἀνηρημένων τε καὶ ἐρρίμμένοις ὧν χρεὶν ἠπείγοντο, ἔχ ἐλόιδροι πόλεμον μάταιον ὑπὲρ ἀνδρῶν τεθηκότων, ἐπανήλθον εἰς τὸ εὐαυτῶν καταστάσιον.

Τέλει μὲν δὲ τοιούτῳ ἐχρήσαντο ἀναξίῳ τε ἅμα καὶ ἀνοσίῳ σεμνοὶ καὶ λόγου ἀξιοὶ πρεσβύται, ἀγρυεῖς τε καὶ κατ' ἀξίαν ὑπὲρ πᾶν ἀρχῶν ἐληλυθότες. οἱ δὲ Γορδιανὸς, πρὸ ἐπιπορευομένης πεισκαίδεα, αὐτοκράτωρ τε ἀνεδείχθη, καὶ πᾶν Ρωμαίων ἀρχῶν ἀνεδέξατο.

P. 56. v. διδούς] Herodianum aduerbium μεγαλοφρόνως cum præcedentibus iunxisse (ita enim alibi eo utitur) & ante ὀπιτελέσας accusatiuū θεας posuisse puto: ita scribentem, καὶ νομας ὀπιδοὺς τῆς θεῆς μεγαλοφρόνως, θεας τε ὀπιτελέσας. Alios autem locos facturos spero, lector, ut meam diuinationem probes.

V. λείλανον] Hæc verba καταλελόν ὀπιθράκην tendere ad sequētia puto: perinde ac si dictū esset, καταλελεῖν ὀπιθράκην, καὶ αὐτῶν σωτυχεῖν.

P. 64. v. τύχης] Malim fortunā dici διακρινούσαν βασιλεία, (nā malè Polit. διακρινέσσης pro præsentī accepisse admonui) quæ discretura sit regē. id est, discrimine habito regē constitutura, discernēdo verum & legitimum ab emēito & illegitimo. Non malè etiam redderetur fortasse, Diuinatione sua regem offensa. Fateor tamē improprie de fortuna videri posse dictum διακρίνειν, quum sit ἀκριτος, eiusque sit ἀκρίτως & ἀποσβουλεύτως omnia facere.

P. 71. v. οἶόν τῳ] Vera fortasse lectio est κατ' αὐτῶν: hoc sensu, ut quantam aduersus illum iram ostendebat, tantam & aduersus seipsum esse sciret.

P. 72. v. φιλίαν] Cum hoc accus. deesse puto genitiuum Νίγηρος, ut dicat eum obiecisse orientalibus amicitia Albi: iis qui in altera orbis parte essent, notitiam Albi. Pro mea coniectura faciunt cum alii loci, tum verò hic paginæ sequētis, πρὸς φασιν ποιούμενος τῶν Βαρσινίου τῆς Ἀττικῶν βασιλείας πρὸς Νίγηρον φιλίαν, ἐστράτευσεν ὀπι τῶν ἀνατολῶν. Quòd si etiam non dicamus illum genitiuum desiderari, ferri nequeat Politiani interpretatio.

P. 73. v. ἐστράτ.] Scribo παρόν, id est, quum ei facultas esset. verum si post παρόν δὲ non interpungas, sed hæc sequentibus iungas, videri poterit aliquis infinitiuus cum ἠδέλῃ deesse.

P. 76. v. ναίμα] Potes σωφρονίσαι hic aliter etiā interpretari: nimirum, ad modestiam componere: aut, Ad bonam frugem adducere.

P. 81. v. σαι πάντων] Politianus omittit interpretationem horum verborum, καὶ χελοῖ μένος ἐν τῶν τέλει ἀπλήσω ἐπιφροσύνη. Quauis autē aliquis ex iis elici sensus queat retinendo ἀπλήσω, tamen vide annon & ἀπίσω habere locum possit.

P. 89. v. μέτων] Si scriberetur ὀπιθέντες, tunc & πλῆθος scribere oporteret, & parēthesi illa includere, πάντα δὲ ῥάστα αἰ ἀπίεται θυμῶς ἐπὶ τῆς πύργος. quæ tamen respiciunt ad id quod sequitur. q. αἰ ῥάστα ἀναπίεται, ἀτε δὲ φρ. πλῆθους καὶ θυμ. ὀπιθέντες

P. 109. v. ἐπ' ἀλλ.] Si ἐπαλλήλων scribas, intelliges crebros lapsus fuisse, seu casus, aliis post alias sine intermissione cadentibus.

P. 112. v. τῆ, ὀπισθ.] Pro ὀπισθραφείσθ dubiū esse

non potest quin ὀπισθραφεί scribendum sit, si hic datiuū locum habeant: ac non mutandi sint in genitiuos, hoc modo, παραβάλλοντες δὲ τῶν μνήμων τῆς Ἀντωνίου διαίτης ὀπισθραφείσθ τε καὶ γραπωπικῆς γλυμομένης.

P. 115. v. δωσι] Nostra lectio sonabit, quæcūque dicerentur, non tantum pro iis quæ esse possent, sed pro iis quæ verè essent, habita fuisse.

P. 121. v. σκεδῆται] For. πάντῃ aut πάντῃ πασι ἐνόπλω.

P. 125. v. Ἰουλ.] For. τὸν παῖτα χρονον σω αὐτῆ. Et circa finem pag. in iis quæ margini sunt adscripta, δηθεν ironiam, ut alibi, indicare exultimo.

P. 135. v. βάρους] Sequutus est quidem eandem lect. Pol. sed hæc disiungens à verbo præcedente ἠλπιζε.

P. 136. Videtur vocare σωθήματα ea de quibus inter eos conuenerat, principio pag. 134.

P. 154. v. γέματα] Interpretationi Polit. repugnare videtur quod paulo post dicitur γέματα πρὸς Μαξιμίνον, non ἀπὸ Μαξιμίνου.

P. 161. v. vlt. Tolerabilem fortasse lectionē hanc aliquis putaret, διακρινέσσης δὲ ἐν τῆ πλείστου τῆς γνώμης, subaudiendo τῆς ψήφου: sed mihi genitiuus τῆς γνώμης, ita legendo, non satis placeret: quauis dixerit in hoc ipso libro, τὰ μὲν καὶ τῶν Ἰαμαρίων πόλιν τε καὶ γνώμην τοιαῦτα λῶ.

P. 163. v. ξιμίνος] Post καταλελοίπει suspēsa manet oratio, quam tamen ita suspensam reliquisse Herodianum vix crediderim: quæcūque existimanda sit esse vera lectio. Quod autem in interpretatione legimus, Duo ex militibus Maximini, id magis arbitror esse Politiani, ex sequentibus sumentis, quàm Herodiani: qui de duobus non loquitur, nisi prius de pluribus loquutus.

P. 164. v. πῃ μῆ] Facile crediderim Herodianū scripsisse, ἀπλοῖ μῆροι τε καὶ ἔχοντες τὰς ἐπάλληξας καὶ τὰς ἀσπ. aut ἀπλοῖ μῆροι τε καὶ πρὸς βαλλόμενοι τὰς ἐπ. aut certè aliquid huiusmodi.

P. 170. v. ἐξάκουσα εἶν] Quæ sequuntur iungit cum his Polit. non aliter in suo exempl. legens, fortasse, sed aliter legere sibi hic, sicut & alibi permittens.

P. 171. v. καὶ βουλ.] Verbum ἰφαντάδι si repetatur cum βουλομένης (ut certè repetere cogimur) non admittit quam illi dedi interpretationem, veram tamen. Dico igitur non aliter intelligendum mihi videri hunc locum quàm si dixisset καὶ ἐβουλήθησαν μὴ ἀχαίμονεῖν. Nisi eò quis confugiat, ut dicat eum qui aliquid videre cupit, id videre facile sibi videri.

P. 173. v. τῶ, πῆσαν] Polit. πῆσαν rectè cum datiuis θεῖα & ἀσφόλτω iungit: sed idem nec ἐλόγηται nec aliud vocabulum eius loco agnoscat.

ΖΩΣΙΜΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ

καὶ ἀποφισκοσυνηγόρου
ἰστορίας νέας

ΒΙΒΑΪΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ZOSIMI COMI-

TIS ET EKADVO-
cati fisci, Historiæ
nouæ

LIBER PRIMVS.

Ο ΛΥΒΙΩ, τῷ Μεγαλοπο-
 Πλίτη μνήμη ᾧ ἔδιδυναι τὰ καθ'
 ἑαυτὸν ἀξιόλογα ἔργον παρε-
 λουδῶν, καλῶς ἔχιν ἐφαίη δι' αὐτῶν ὅτι-
 δειξαι τῶν πραγμάτων, ὅπως οἱ Ῥωμαῖοι με-
 τὰ τὸν τῆς πόλεως οἰκισμὸν ἑξακοσίους ἔ-
 πει τοῖς πελοίοις ποροπολεμήσαντες,
 μεγάλῳ ἀρχῶν οὐκ ἐκθήσαντο μέρος δὲ π
 τῆς Ἰταλίας ὑφ' ἑαυτοῖς ποιησάμενοι, καὶ
 τύτου μετὰ τῷ Ἀννίβα δαίβασον, καὶ τῷ
 ἐν Κάναις ἦσαν, ἐκπεπλωκότες, αὐτοῖς δὲ
 τοῖς τεύχεσι τοῖς πολεμίοις ὀρώντες ὅτι κει-
 μένοι, εἰς τοσοῦτον μέγεθος ἤρθησαν τύχης,
 ὥστε οὐδὲ ἄλλοις περὶ καὶ πεντήκοντα ἔτεσι
 μὴ μόνον Ἰταλίαν, ἀλλὰ καὶ Λιβύην κα-
 σακτῆσαι πᾶσαν, ἥδη δὲ καὶ τοῖς Ἰβηρας
 ὑφ' ἑαυτοῖς καταστῆσαι. ἐπεὶ δὲ τῷ πλείο-
 νος ἐφιέμενοι, τὸν Ἰόνιον ἐπεραιώθησαν
 κόλπον, Ἑλλήνων τε ἐκράτησαν καὶ Μα-
 κεδόνας παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς· αὐτὸν τε ὅς
 πτωικαῦτα τύτων ἐβασίλευε, ζωχρία ἐ-
 λόντες εἰς τῷ Ῥώμῳ αἰήγαγον. ἀλλὰ τῶ
 των μὲν οὐκ ἄν τις ἀνθρωπίνῳ ἰσχυρῷ αἰ-
 πιάσαιτο· μοιρῶν δὲ ἀνάγκην, ἢ ἀσφύων
 κινήσεων ἀποκαταστάσεως, ἢ θεοῦ βούλησιν
 τοῖς ἐφ' ἡμῖν μετὰ τὸ δίκαιον ἀκόλουθον
 οὔσαι. ταῦτα γὰρ εἰρήμῳ ἕνα αἶπον τοῖς ἐσο-
 μένοις εἰς τὸ τοῖσδε δοκεῖν συμβαίνην ὅτι-
 πθέντα, δόξαν τοῖς ὀρθῶς τὰ πράγματα
 κρίνοισιν ἐμποιεῖ, τῷ θεῷ ἕνα ἰσορροπία τῷ
 τῶ ἀνθρωπίνων ὅτι γεγραφέα διοίκησιν,
 ὥστε ἀφορείας σωιούσης ψυχῶν ἀδενεῖν,
 ἀφορείαι δὲ ὅτι πολαζούσης, ἐς τὸ νῦν ὀ-
 ρώμερον γῆμα κατενεχθῆναι.

¶ Χρὴ δὲ ὅτι τῶν πραγμάτων ὁ λέγει
 διασαφῆσαι. Μετὰ τῷ ἐν Τροίᾳ στρατείαν
 ἄχει τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης ἐλλόγημον
 ὅθεν οἱ Ἕλληες φαίνοιν πεπραχότες ὅτε
 πρὸς ἑαυτοῖς, οὔτε πρὸς ἑτερον· Δαρείῳ δὲ
 vel aduersus seipfos, vel alium quemquam, videntur : at quum Darius

Ο ΛΥΒΙΩ sille Megalo-
 P politanus res sui temporis
 indicatione dignas memo-
 rix proditurus, rectè se facturum
 existimauit si per ipsas res gestas o-
 stenderet, Romanos post urbē con-
 ditam sexcentis annis bella cum fi-
 nitimis gerendo, magnum impe-
 rium sibi non parasse. Verum vbi
 parte quadam Italix potiti essent,
 eaque post Hannibalis in illā tran-
 situm, & cladem Cannensem ex-
 cidissent, ac mœnibus ipsis hostes
 imminentes conspicerent: tantam
 ad fortunæ magnitudinem euecti
 sunt, vt vix totis quinquaginta &
 tribus annis nō Italiam modò, sed
 vniuersam quoq; Africam acqui-
 siuerint, & Hispanos in ditionem
 acceperint: quumque maiora pete-
 rent, sinum Ioniū transierunt, Gre-
 cos superarunt, imperio Macedo-
 nas abdicarunt: regem illorum de-
 nique viuum in potestatem reda-
 ctum Romam abduxerunt. Quarū
 sanè rerum causam nemo ad vires
 humanas retulerit, sed potius ad
 necessitatem fatalem, vel sidereorū
 motuū reuolutiones, vel ipsius Dei
 voluntatem, fauentem iis quæ, quū
 iusta causa subest, pro viribus sus-
 cipiuntur. Hæc enim quum seriem
 quamdam futuris statuunt, efficien-
 tem vt ita euenire videantur, opi-
 nionem rectè res existimantibus
 indunt, diuina quadam prouiden-
 tia rerum humanarum administra-
 tionem sic descriptam esse, vt ferti-
 li quadam animorum veluti segete
 proueniēte, vigeant, eorundem in-
 ualescente sterilitate, ad illam faciē
 vergant quæ modò conspicitur.

¶ Erit autem id, quod dico, re-
 bus ipsis declarandum. Post ex-
 peditionem Troianam ad pugnam
 vsque Marathoniam, nihil præ-
 dicatione dignum Græci gessisse

eos opera præfectorum infinitis cū copiis inuasisset, octies mille Athenienses diuino quodam impetu animati, & armis cuique obuiis instructi, cursu contenderunt in hostem: tantaque victoria potiti sunt, vt nonaginta millibus interfectis, regione sua reliquos expellerent. Hæc pugna Græcorū res illustriores reddidit. Quum verò post Darij mortem Xerxes multo maioribus copiis instructus, vniuersam Græcis inuexisset Asiā, & nauibus mare, terram peditibus compleisset, quandoquidem ex Asia transeundum erat in Europam, quasi si non ipsa sufficerent ad excipiendū exercitum elementa, nisi suos inuicem vsus sibi præriperent: Hellepontus iungebatur, vt per eum pedites iter facerent, & Athos perfodiebatur, vt cum mari naues exciperet. Interim territa vel ipsa rei fama Græcia, tamen quantum poterat semet armabat. Quumque prælio nauali ad Artemisium, & iterum ad Salaminem pugnatum esset, tanto splendidiore potita est victoria quam prior illa fuerat, vt Xerxes cupidè seruatius fuga sibi consulere, maxima parte copiarum amissa, reliqui funditus ad Plateas interfecti, magnam Græcis gloriam relinquerent: qua & incolentibus Asiam Græcis libertatem restituerunt, & insulis propemodum vniuersis potiti sunt.

Enimvero si perpetuò coniuncti fuissent, ac præsentē fortuna cōtenti, nec Athenienses ac Lacedæmonii discessionem à se inuicē fecissent, contendentes inter se, vtri Græcorum duces forent: nūquam alios dominos Græcia fuisset experta. Sed quum bellum Peloponnesiacum vires Græcorum deminuisset, oppidāq; redegisset ad egestatem: apertæ sunt fores Philippo regnum, quod nulli vicinorum par viribus, per successionem adeptus erat, artibus quibusdam & astutis consiliis amplificandi. Nam pecuniis suas & sociorum quotquot se eum eo coniungebant, copias demulcēs, eoque modo magnus ex paruo factus, cū Atheniēsis ad Chersonēā manus conseruit. Post hanc

αὐτοῖς διὰ τῆς ἰσχυρῶς ἀρχῶν πολλῶν μωραῶσιν ἐπιπρατεύσαντος, Ἀθηναίων ὀκτακισχίλιοι θεία ἕνι ῥοπῇ γυρόμενοι κάτοχοι, τοῖς ὄψαυτοχοῦσιν ἐξοπλισάμενοι, καὶ ὑπαντήσαντες δρόμῳ, τοσοῦτον ἐκράτησαν, ὥστε ἐνέα μὲν ἀνελεῖν μωραῖδας, τοῖς δὲ λειπομέροισι ἀποδιῶσαι τῆς χώρας. αὕτη πεποίηκεν ἡ μάχη περὶφανέστερα τῆς Ἑλλήνων τὰ ἔργα. Ξέρξου δὲ μετὰ τὴν Δαρείου τελευτήν πολλὰ μείζονι παρεσκόθασα μέρου διωάμει, καὶ πᾶσαν τοῖς Ἕλλησι τὴν Ἀσίαν ἐπαγαγόντος, πληρώσαντος τε τὴν μὲν θαλάσσιαν νεῶν, πεζῶν δὲ ἡγεμῶν, ἐπειδὴ δευβαίνειν ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἐχέμεν, ὡς οὐκ ἀρκουῶτων αὐτῶν τῶν σοιχείων εἰς ὑποδοχὴν τῆς στρατεύματος, εἰ μὴ καὶ τὰς ἀλλήλων ὑφάρπασσεν χείρας, ἐξ ὄψεσσι μὲν ὁ Ἕλλησποντος, πάροδον δίδου τοῖς πεζῶν δευβαίνουσιν, ὠρύπτετο δὲ ὁ Ἄθως, ἅμω τῆς θαλάσσης καὶ τὰς ναῖς εἰς δεχόμενος. ἐκπεπληγμένη ἦ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἀκὸν ἡ Ἑλλάς, ἐκ τῶν ὄντων ὁμῶς παρεσκόθασε. ναυμαχίας τε ἐν Ἀρτεμισίῳ, καὶ πάλιν ἐν Σαλαμῖνι γυρομένης, τοσοῦτω λαμωροτέρᾳ τῆς προτέρας ἐχρήσατο νίκη, ὥστε Ξέρξω μὲν ἀγαπητῶς περὶσπέντα φυγεῖν, τὸ πλεῖστον τῆς διωάμειος ἀποβαλόντα, τοῖς δὲ περιλελειμένοις ἐν Πλαταιαῖς ἄρδην ἀπολομένοις μέγα ἔτι τοῖς Ἕλλησι δόξαν καταλιπεῖν, δι' ἧς καὶ τοῖς τὴν Ἀσίαν οἰκουῦσιν Ἕλληνας ἠλυθέρωσαν, καὶ σχεδὸν πάντων τῶν ἰήσων ἐκράτησαν.

Εἰ μὲν οὖν ἐφ' ἑαυτῶν διεπέλεσαν ὄντες, καὶ τοῖς παροδοῖσι ἀρκεύμενοι, καὶ μὴ διέσυσσαν Ἀθηναῖοί τε ἔ Λακεδαιμόνιοι, πρὸς τῆς τῆς Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀλλήλοις φιλονεικουῦτες, οὐκ αὖ ἔπεροι ποτὲ τῆς Ἑλλάδος ἐγγύοιτο κύριοι. τῆ δὲ Πελοποννησιακοῦ πολέμου τὰς διωάμεις τοῖς Ἕλλησιν ἐλαττώσαντες, περὶσπέντες τε εἰς χημάτων ἀπορία τὰς πόλεις, γέγονε χώρα Φιλίππῳ τὴν βασιλείαν, ἡ δὲ διεδέξατο, πρὸς οὐδένα τῶν πλησιοχώρων ἀξιόμωχον οὔσαν, τέχαις ἡσὶ καὶ πεινοῖαις αὐξήσασα. χεῖμασι γὰρ τὰς οὔσας αὐτῶν διωάμεις καὶ τῶν συμμαχῶν ὅσοι προσεγγίνοντο δευραπέων, ἔτω τε μίγας ἐκ μικροῦ γεγονώς,

Non videtur ἐφ' ἑαυτῶν ἀριστην huic loco signif. posse habere. ac fortasse scripsit μετ' ἑαυτῶν, προ μετ' ἀλλήλων.

γονῶς, πὸν ἐν Χαίρωνείᾳ πρὸς Ἀθηναίους διητηρήσατο πόλεμον. πᾶσι δὲ μετὰ:

πλὴν νίκην χειροῦτως καὶ ἠπίως παρενε-
χθεῖς, ἥδη καὶ τῆ Γερσῶν ὀπιθεῖσαι βα-
σιλεία διανοεῖτο· δυνάμιν τε ἀξιόχρεων
πρὸς τὸτο σιναγαγόν, ὃν πρῶτα σκδυαῖς
τὸν βίον ἀπέλιπεν.

Ἀλέξανδρος δὲ πρῶτα λαβὼν πλὴν βα-
σιλείαν, καὶ πρῶτα χεῖμα τὰ κτ' τοῖς Ἑλλη-
νας ὄψαθεῖς, τεῖτω τῆς βασιλείας ἔπει με-
τὰ δυνάμεως ἀρκούσης ὅπτι πλὴν Ἀσίαν
ἐπέλετο. ῥαδίως δὲ τοῖς ἀπίσταις αὐτῶν
σατραπῶν νενικηκώς, ἐπ' αὐτὸν πρῶτος
Δαρεῖον, ἀναειδημῆτω στρατῶ τοῖς ἐν Ἰσ-
σῶ τόποις καπιληφότα. συμπεσῶν δὲ τοῖς
Γέρσας εἰς χεῖρας, καὶ τὸ πάσης ἐπέκει-
να πίσεως ἔπαμον εἴσας, Δαρεῖον μὲν ἔ-
τρεψεν εἰς φυγὴν, αὐτὸς δὲ τῆς ὀπι Φοι-
νικῶν καὶ Συρίαν πλὴν Παλαιστίνην ὁδοῦ.
τὰ μὲν οὖν ἐν Τύρῳ καὶ Γάζῃ πρῶτα χθέν-
τα μαθεῖν ἐνεστὶν ὅτι ὡν οἱ τὰ πρῶτα Ἀλεξάν-
δρου γράψαντες ἰστορήκασιν. αὐτὸς δὲ πα-
ρελθὼν ὅπτι πλὴν Αἴγυπτον, τῶν τε Ἀμμωνι-
ων πρῶτος ἀμῶν, καὶ τὰ πρῶτα τὸν Ἀλε-
ξανδρείας οἰκισμὸν δὲ μάλα διοικισά-
μῶν, ἐπανήει τὰ λειπόμῶν τὰ πρῶτα Πέρ-
σας πολέμου πληρώσων. πάντας δὲ φι-
λίσις θύρων, ὅπτι πλὴν μέσσην διέβη τῶν πο-
ταμῶν· καὶ πυθόμῶν Δαρεῖον μείζονι
πολλῶν στρατῶ παρεσκυάσται, μετὰ τῆς
οὔσης αὐτῶν δυνάμεως ὡς εἶχεν ὀρμήσας,
καὶ πλὴν μάχῃ εἰς Ἄρβηλαι πρῶτος αὐτὸν
πονησάμῶν, τσοῦτον ἐκράτησεν, ὡς τε
πάντας μὲν σχεδὸν ἀνελεῖν, Δαρεῖου δὲ
σιμὸν ὀλίγοις φυγόντος, τὴν ἀρχὴν καταλῦ-
σαι Γερσῶν.

Ἐπεὶ δὲ Δαρεῖον μὲν Βῆσος ἀνείλεν,
Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ τὰς ἐν Ἰνδοῖς πρῶτα
ξίσις ἐπαειλθὼν εἰς Βαβυλῶνα τὸ βίου
μετέστη, τότε δὲ τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς εἰς
σατραπείας διαμεθεῖσας, οὕτω τε τοῖς
πρῶτος ἀλλήλοις σιναγῶσι πολέμοις ἐλα-
πυθεῖσας· ἡ τύχη Ῥωμαίοις τὰ λειπόμῶ-
να τῆς Εὐρώπης πεποιήκειν ὑποχείρια.
καὶ δὲ βασιλεῖς εἰς πλὴν Ἀσίαν, καὶ πρῶτος
τοῖς ἐν τῶ Πόντῳ βασιλεῖς καὶ πρῶτος
Ἀντίοχον πολεμήσαντες, ὑπερον δὲ καὶ
πρῶτος τοῖς ἐν Αἴγυπτῳ δυνάστας, ἕως
μὲν ὅτε τὰ τῆς ἀεισοκρατίας ἐφυλάπιε-
το, πρῶτος πρῶτος ἕτοις ἐκάστου τῆ ἀρχῆς
διεπέλοιω, τῶν ὑπᾶτων ὑπερβαλέσται τῆς ἀρχῆς ἀλλήλοις φιλονεικώσων·

victoriam quum in omnes se man-
fuetum mitemque præbuisset, iam
regnum Persicum adgredi cogita-
bat: & idoneis ad eam rem coactis
copiis, in ipso apparatu vitam re-
liquit.

Alexander, inito regno, statimq;
rebus in Græcia constitutis, tertio
postquam imperare cœpisset anno,
fat magno cum exercitu in Asiam
transiecit. quumque satrapas obie-
ctos sibi nullo negotio vicisset, i-
psummet Darium petebat, qui cū
exercitu innumerabili ad Issum si-
ta loca præceperat. Ibi cōserta cum
Persis manu, & excitato fidem o-
mnem superante tropæo, Darium
terga dare coëgit: ipse Phœnicen
Syriamque Palæstinam versus iti-
nere directo contendit. Ad Tyrum
quidē Gazamque gesta licet ex iis
cognoscere quæ rerum ab Alexan-
dro gestarum scriptores memoriæ
prodiderunt. Progressus autem in
Ægyptum, quum Ammoni suppli-
casset, & ad condendam Alexandriā
necessaria præclarè constituisset: re-
uersus est vt reliquias belli Persici
conficeret. quumque reperisset o-
mnes amico in se animo, ad Meso-
potamiam trāsit, & intellecto, Da-
rium multo maiori exercitu instru-
ctum esse, cum iis quas tum secum
habebat copiis profectus, in itoque
ad Arbelam aduersus eum prælio,
vsque adeo superior exstitit, vt o-
mnes propemodum ad internici-
onem deleret, ac Dario fuga cum
paucis elapso, Persarum imperium
euerteret.

Inde vbi Darium necasset Be-
sus, & Alexander post res apud
Indos gestas Babylonem reuersus,
vitam cum morte commutasset:
tum verò in satrapias diuiso Ma-
cedonum imperio, continuisque
bellis intestinis deminuto, fortu-
na Romanis Europæ reliquias sub-
didit: qui transmissis in Asiam co-
piis, & gestis aduersus Ponti reges,
& Antiochum, & Ægypti tandem
principes, bellis, quàm quidem diu
senat' autoritas viguit, semper im-
perio singulos in annos aliquid ad-
iiciebant, consulibus inuicē se for-
tibus factis superare cōtendētibz:

Dicitur verbum
quod cū gemi-
tino ὁδοῦ iun-
gatur: fortasse
εἶχετο.

at ubi bella ciuilia Sullæ ac Marii, posteaq; Iulii Cæsaris & Pompeii Magni rempublicam eis perdidissent: optimatum imperio relicto, dictatorem Octavianum deligebāt, & administratione tota ipsius arbitrio permitta, non animaduertebāt, aleam se de vniuersorū hominum spebus iecisse, vniūsq; viri libidini ac potestati periculum tanti imperii credidisse. Nam siue rectè ac iustè cum imperio præesse mallet, non suscepturus erat ad satisfaciendum omnibus ex officio, longissimo fortè spatio remotis, quibus expeditè succurrere non posset, nec ad inueniendum tot magistratus, quos iudicio de se facto non respōdere pueret, nec alioquin ad congruendum tot morum diuersitatibus: siue fines regni violans, ad tyrannidem deflexisset, officia magistratum conturbans, delicta negligens, pecunia venale ius habens, subditos seruorū loco ducēs: (quales ex imperatoribus complures, vel plerique potius omnes, paucis exceptis, fuere) tū scilicet necessariò consequuturum erat, vt bruta potestas eius qui rerum potiretur, calamitas publica foret. Nam adsentatores à tali muneribus & honoribus adfecti, maximos ad magistratus conscendunt, & modesti atque placidi, qui vitam istorum vitæ consimilem nō amant, haud abs re molestè ferunt, iisdē se non frui. quo fit vt oppida seditionibus ac turbis compleantur, & ciuilia militariāque munera magistratibus lucrī auidis concessa, cū togatam vitam hominibus paullo elegātoribus insuauem acerbāque reddant, tum militum in bellis alacritatem labefactent.

Quæ quidem sic esse comparata, ipsamet euentorum experientia perspicuè docuit, & ea quæ sub imperio statim Octauiani acciderunt. Nam & pantomimorum saltatio, prius incognita, tēporibus iis in vsum esse cepit, Pylade ac Bathyllo primis eius autorib': & præterea quedā alia, quæ multis huc vsq; malis causam præbuerūt. Sed tamē Octauiano imperiū moderatè gerere viso, præsertim ex quo Athenodori

δι' ὁμοῦ δόξαντος μετεῖως μεταχειρίζεσθαι τὸ ἀρχαῖον, ὅς ἔστι μάλιστα τὸ Ἀθηνοδώρου

τῷ δὲ ἐμφυλίων πόλεμον Σύλλα τε καὶ Μαρίου, ἔπειτα τοῦτοῦ Ἰουλίου καί ὁδρος καὶ Γομπηίου Μάγος διαφθειραίων αὐτοῖς τὸ πολίτευμα, τῆς ἀριστοκρατίας ἀφέμενοι, μόνον Οὐκταβιανὸν εἰλοντο, καὶ τῆς τύπου γάμῃ πῶς πᾶσαι διοίκησιν ὀπιτρέψαντες, ἔλαθον ἑαυτοῖς κῆρον ἀιάρριψαντες ὅτι τῆς πάντων ἀνθρώπων ἐλπίσι, καὶ ἐνὸς ἀνδρὸς ὀρμῆ τε καὶ ἐξοισία τοσαύτης ἀρχῆς καταπισεύσαντες κίνδυνον. εἴτε γὰρ ὀρθῶς καὶ δικαίως ἔλοιτο μεταχειρίζεσθαι πῶς ἀρχαῖον, οὐκ αὖ ἀρκέσοι πᾶσι καὶ τὸ δέον προσενεχθῆναι, τοῖς πρῶτάτω που διακειμένοις ὀπικουρήσῃ μὴ δυναίμενος ἐξ ἐπίμου· ἀλλ' ἔτε ἀρχοντας τοσούτοις δῦρεῖν, αἱ σφῆλαι πῶς ἐπ' αὐτοῖς οὐκ αἰχμηθήσονται ψῆφον, οὔτε ἄλλως ἡθῶν τοσούτων ἀρμόσῃ διαφθορῆς· εἴτε διαφθειρών τῆς βασιλείας τοῖς ὄροις, εἰς τυραννίδα ἐξενεχθῆῃ, σιωταρχῶν μὲν ταῖς ἀρχαῖς, πειρορῶν δὲ τὰ πλημμελήματα, χρημάτων δὲ τὸ δίκαιον ἀλλαπτόμενος, οἰκέτας δὲ τοῖς ἀρχομένοις ἡγούμενος· (ὁποῖοι τῷ ἀυτοκράτορων οἱ πλείοις, μάλλον δὲ πάντες σχεδὸν, πλὴν ὀλίγων, γέγονασιν.) τότε δὴ πᾶσα ἀνάγκη κοινὸν εἶναι δυστύχημα πῶς τοῦ κρατιῶτος ἄλορον ἐξοισίαν. οἴτε γὰρ κόλακες, πρῶτα τοῦτου δωρεῶν καὶ τιμῶν ἀξιούμενοι, τῷ μεγίστων ἀρχῶν ὀπιθαίνουσι, οἴτε ὀπιθεικῆς καὶ ἀπειρομαχονες μὴ τὸν αὐτὸν ἐκείνοις αἰρούμενοι βίον, εἰκότως σχετλιάζουσι, οὐ τῷ αὐτῶν ἀπολαύοντες. ὥστε ἐκ τύπου ταῖς μὲν πόλεις σάσεων πληροῦσαι καὶ τὰ εραχῶν, τὰ δὲ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ κέρδοις ἤπασιν ἀρχοῖσιν ἐκδιδόμενα, καὶ τὸν ἐν εἰρῶν βίον λυπηρὸν καὶ ὀδυνηρὸν τοῖς χαλεπότεροις ποιεῖν, καὶ τῷ στρατιωτῶν πῶς ἐν τοῖς πόλεμοις προσθυμίαν ἐκλύειν.

Καὶ ὅτι ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, αὐτὴ σαφῶς ἔδειξε τῷ ἐκβεβηκότων ἡπίερα, καὶ τὰ ἄδύς συμπόντα κατὰ πῶς Οὐκταβιανοῦ βασιλείαν. ἤτε γὰρ παντόμορος ὀρχοῖσιν ἐν ἐκείνοις εἰσήχηται πῶς χρόνοις, οὐπω πρῶτον οὔσα, Γυλάδου καὶ Βαθύλλου πρῶτον αὐτῶν μετελθόντων· καὶ πρῶτον γὰρ ἔπειρα, πολλὰ ἀπαιτηθέντα μέχρι τοῦδε κακῶν. Οὐκταβιανοῦ

Scribo ἔχρατον
ὠμότητος, vel
ἔχρατιν ὠ-
μότητα.

τῷ Στωϊκοῦ συμβουλαῖς ἐπέσθη, Τιβέριος
ὁ πατρὸς τούτου δεξιόμενος πλὴν ἀρχῆν,
εἰς ἔχρατιν ὠμότητος ἐκτραπείς, ἀφόρη-
τὸς τε δόξας εἶ) τοῖς ὑποηκούοις, ἀπεδιώκε-
το, καὶ ἐν Ἰνι νήσῳ κρυπτόμενος ἐτελεύτησε.
Γάϊος ὁ Καλιγούλα πᾶσι τοῖς ἀποπήμασι
τούτων ὑπερβαλλόμενος ἀνέστη, Χαίρεου
δὲ τῷ τοιούτου βολήματος ἐλευθερώσαν-
τος πικρὰς τὸ πολίτευμα τῆς τυραννίδος.
Κλαυδίου ὁ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀνέχους ἀπε-
λευθερώσας ἐκδόντος, καὶ μετ' αἰχμῆς ἀ-
παλαγγήτος, Νέρων τε καὶ οἱ μετ' αὐτὸν
εἰς μοναρχίαν παρήεσαν. πρὸς ὧν ἔκριναν
μηδὲν παντάπασι διελεῖν, ὡς ἀν' μηδὲ ἐπ'
ἐκμελέσει καὶ ἀλοκότοις παρέξουσιν αὐτῶν
καταλείπειτο μνήμη. Οὐεσσασσανοῦ ὁ καὶ
τῷ παιδὸς αὐτοῦ Τίτου τῆ ἀρχῆς μετρίωτε-
ρον χρησαμένων, Δομετιανὸς ὠμότητι καὶ
ἀσελγείᾳ καὶ πλεονεξίᾳ πάντας ὑπερά-
ρας, καὶ πεντεκαίδεκα τοῖς πάντας ἐνιαυ-
τοῖς τῷ πολιτεύματι λυμηνάμενος, ἀειρε-
τοῖς ὑπὸ Στεφάνου τ' ἀπελευθερώων ἐνόος,
ἔδοξε δίκας τῆς πονηρίας ἐκπίνειν.

Ἐντεῦθεν ἄνδρες ἀγαθοὶ πλὴν ἡγεμονίαν
παρὰ λαβόντες, Νερούας τε καὶ Τραϊανὸς,
καὶ μετὰ τούτων Ἀδριανὸς, ὁ τε Ἀσσεβῆς Ἀν-
τωνίνος, καὶ ἡ τῶν ἀδελφῶν σιωωεῖς Βη-
ρος καὶ Δούκιος, πολλὰ τῶν λελοβημένων
ἠξίωσαν διορθώσεως· καὶ οὐ μόνον ἀπὸ
εἶχον ἀπολωλεκότες οἱ παρ' αὐτῶν ἀνεκτῆ-
σαντο, ἀλλὰ καὶ ἵνα τῶν οὐκ ὄντων προσέ-
θεσαν. Κομμόδου δὲ τῷ Μάρκου παιδὸς
τῆ βασιλείαν παρὰ λαβόντος, καὶ ὑπερβαλλόμε-
νον ἀλλὰ καὶ παρέξουσιν ἑαυτὸν ἀλοκότοις
ἐκδόντος, εἶτα ὑπὸ Μαρκίας τῆς παλλακῆς,
φρόνημα ἀειρεῖον ἀελοιδρίας, ἀειρεθέν-
τος· Γερπίναξ ἀρχὴν ἠρέθη. τῶν ὁ πρὸς τὴν
αὐτῶν γραπωτῶν οὐκ ἐνεγκόντων αὐτῆς ἢ
πρὸς τὴν γραπωπικὴν ἀσκησίν τε καὶ ὀπισθί-
μην ἀκρίβειαν, ἀλλὰ παρὰ τὸ κατῆκον αὐ-
τῆ ἀειρόντων, μικροῦ μὲν ἢ Ρώμῃ σιωετα-
εάχθη, ἢ πρὸς τὴν φυλακὴν τῶν βασιλείων
πταγμένου γραπωποῦ πλὴν τῷ καταστήσει
μόναρχον ὑφαρπάσαντος Ἰουσίαν, παρε-
λομένου τε βία πλὴν γερουσίαν ταύτης τῆς
κρίσεως. ὠνίου δὲ τῆς ἀρχῆς πρὸς θεείσης,
Δίδιος Ἰουλιανὸς ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἐπαρ-
θεῖς, ἀνοίᾳ μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενήρει χη-
ματε πρὸς τῆς ὠνεῖται πλὴν βασιλείαν,

Stoici cōsiliis paruit, Tiberius, qui
ab eo successionem in imperio cō-
sequutus fuerat, quum extremam
ad crudelitatem deflexisset ac sub-
ditis visus esset intolerabilis, eie-
ctus, & in insula quadam abditus,
viuendi finem fecit. Caius autem
Caligula cunctis hunc flagitiis su-
perans, interfectus est, Chærea ta-
li facinore rempublicam à tyran-
nide peracerba vindicante. Pòst
vbi Claudius res suas eunuchis li-
bertinis permisisset, ac fœdè vita
decessisset: Nero cum aliis, eum se-
quutis, ad rerum illud fastigium
peruenit. de quibus equidem nihil
omnino commemorandum arbi-
tratus sum, ne memoria dissolutor-
um & monstrosorum facinorum,
ab eis perpetratorum, exstet. Ves-
pasianus & Titus eius filius, quum
imperium moderatius administras-
sent, Domitianus crudelitate, lu-
xuria, & auaritia cunctis superior,
republica per totos quindecim an-
nos deuasata, trucidatus à Step-
hano liberto, pœnas improbitatis
luere visus est.

Ab hoc tempore viri boni prin-
cipatum adepti, Nerua, Traianus,
& post eum Adrianus, & Antoninus
pius, & par illud fratrum, Verus
atque Lucius, multa vitiosa cor-
rexerunt, neque tantum ea quæ
superioris memoriæ principes a-
miserant, recuperarunt: sed etiam
non possessa prius quædam adie-
cerunt. Commodus autem, Marci
filio, regnum consequuto, nec ty-
rannidi tantum sed & prodigiosis
flagitiis dedito, posteaque necato
à Marcia concubina, quæ virilem
animum sumserat, successor in im-
perio Pertinax datus est. At quum
prætoriani milites huius in exer-
citatione disciplinæque militari se-
ueritatem nō ferrent, hominẽmq;
præter officium occidissent: parum
abfuit à rerum conturbatione Ro-
ma, dū prætorii custodiæ destina-
ti milites vnius rerum domini cō-
stituendi potestatem ad se raperẽt,
idq; iudiciũ senatui per vim extor-
querent. Quumq; ceu venale pro-
scriptũ esset imperiũ, Didius Iulia-
nus vxoris instinctu elatus, stolidi-
tate potius, quàm sapiente confi-
lio, data pecunia regnũ mercatur,

eiusmodi spectaculum cunctis exhibens, quale nunquam prius conspexerant. Nam ad prætorium deducebatur, nec senatu præeunte, nec alio legitimo satellitio: sed iisdumtaxat militibus, qui eum hoc in honore constituerant, per vim palatium illi cum omni eius penu tradentibus. Sed hic pariter & appellatus, & ab iisdem sublatus è medio qui eum huc prouexerant, non secus atque visa somniorum, per pusillo tempore superstes fuit.

Senatu verò ad deliberationem, cui tradendum esset imperium, rursus adhibito, Seuerus imperator designatus fuit. At quum idem imperium Albinus atque Niger inuasissent, orta sunt inter eos bella ciuilia non exigua, dissidentibus à se inuicem ciuitatibus, quarum illæ ad huius, ad illius aliæ partes transibant. quumque non parua perturbatio per orientem & Ægyptum concitata foret, ac Byzantii, qui Nigri causam fouebant, eumque susceperant, extremum periculum adiissent: interfecto Nigro, Seueri pars victrix exstitit: & post eum Albino quoque tam imperio, quam vita functo, solum ad Seuerum principatus rediit. Quapropter ad eorum, quæ dissolutè gesta fuerant, emendationem se conuertit: & ante omni: de militibus, qui Pertinacem necauerant, & Iuliano tradiderant imperium, acerba supplicia sumsit. Deinde remilitari nauiter constituta, Persas adgressus, vno impetu Ctesiphontem Babylonemque cepit, Arabes ab usu tenteriorum Scenitas dictos percurrit, Arabiam vniuersam in potestatem redegit, aliisque complura fortiter gessit. Et erat erga delinquentes inexorabilis, eorumque bona qui flagitiorum rei peragebantur, publicabat.

Quumque multas vrbes sumtuosis admodum ædificiis ornasset, & Antoninū filium designasset imperatorem, moriturus ipsi Getæque, alteri filio, imperii heredibus institutis, tutorem Papinianum reliquit, virum iustissimum, & qui tam cognitione quam expositione legum omnes ante pariter & post se Romanos iurisconsultos superauit. Hunc præfecti prætorio mu-

τάματα δούξιδεῖν ἅπασιν, εἰάν οὐπω πρῶ-
τερον ἐθεάσαντο. εἰσήγατο γὰρ εἰς τὰ βασιλεία
μήτε γερουσίας ἢ γουμένης, μήτε ἄλλης ἐ-
νόμου δορυφορίας, μόνων δὲ τῶν καταστη-
σάτων αὐτὸν εἰς τὸτο στρατιωτῶν σὺν βία
πρῶτον αὐτῶν τὰ βασιλεία καὶ τὴν ἐν
τύποις πᾶσαν ἀποσκηδύν. ἀλλ' αὐτὸς μὲν
ἅμα τε ἀνέρρηθη, καὶ παρ' αὐτῶν διαφτα-
ρεῖς τῶν εἰς τὸτο πρῶτον γαζόντων αὐτὸν, ἢ
ἐν τοῖς ἀνείροις φαντασιῶν οὐδὲν ἀλλοιότε-
ρον διαγερνάς.

Τῆς ὅ γερουσίας εἰς τὸ διασκοπῆσαι ζῆνι
δέοι πρῶτον αὐτῶν τὴν ἀρχὴν ἀναλαβο-
μένης, Σεβήρος ἀνεδείκνυτο βασιλεύς. πα-
ρελθόντων δὲ εἰς τὴν αὐτῶν ἀρχὴν Ἀλβί-
νου καὶ Νίγρου, πόλεμοι σιωπῆσαν αὐτοῖς
οὐκ ὀλίγοι πρὸς ἀλλήλους ἐμφύλιοι. Καὶ
πόλεις διέστησαν, αἱ μὲν τὰ δε, αἱ δὲ τὰ δε
προσείδμεναι. τα εραχῆς ὅ οὐκ ὀλίγης κατὰ
τὴν ἑώραν καὶ τὴν Αἴγυπτον κινηθείσης, Βυ-
ζαντίων τε, ὡς τὰ Νίγρου φρονούντων καὶ
ὑποδέξαμένων αὐτὸν, εἰς ἕξατον ἐλθόν-
των κινδύως κρατεῖ μὲν ἢ Σεβήρου μερῖς,
ἀναιρεθέντος Νίγρου καὶ μὲν τῶν Ἀλβί-
νου μετὰ τῆς ἀρχῆς τὸν βίον ἀπολιπόν-
τος, εἰς μόνον Σεβήρον τὰ τῆς ἡγεμονίας πε-
εἶσατο. τρέπεται τῶν ὅτι τὴν ἑώραν ὅκ-
μελῶς πεπραγμένων διόρθωσιν, καὶ πρῶ-
τα πάντων τοῖς στρατιώταις τοῖς ἀνελοῦσι
Γερπίνακα, καὶ Ἰουλιανῶν πρῶτον αὐτῶν
βασιλείαν πικρῶς ἐπέζηληθεν. ἔπειτα δια-
θεῖς ὅτι μελῶς τὰ στρατόπεδα, Γέροισι
μὲν ἐπελθῶν, ἐφόδω μὲν Κτησιφῶντα εἶλε
καὶ Βαβυλῶνα. δραδραμῶν δὲ τοῖς Σκηνί-
τας Ἄραβας, καὶ πᾶσαν Ἀραβίαν κατα-
σρεψάμενος, ἀλλὰ τε πολλὰ γυμναίως οἰ-
κονομήσας, ἐχρημάτο μὲν ὅτι τοῖς ἀμειψά-
νοντα ἀπαραίτητος, τὸ ὅτι τοῖς ἀπόποις Ἀ-
δουληδῶν δημοσίας ποιῶν τὰς οὐσίας.

Πολλὰς ὅ τὸ πόλεως οἰκοδομήμασι πε-
λυτέσι κοσμήσας, ἀνέδεξεν Ἀντωνίνον
τὸν παῖδα τὸν ἑαυτοῦ βασιλέα. καὶ ἐπειδὴ
πελυτῶν ἐμελλε, διαδέχους τῆς ἀρχῆς αὐ-
τὸν καὶ Γέταν τὸν ἕτερον υἱὸν καταστήσας,
ὅτι τῶν αὐτῶν Παπινιανὸν καταλέ-
λοιπεν, ἀνδρα διχαστότατον καὶ ὅτι νόμων
γνώσῃ τε καὶ εἰσηγήσῃ πάντας τοῖς πρὸ αὐ-
τῶ καὶ μετ' αὐτὸν Ρωμαίοις νομοθέτας ὑπο-
βαλόμενον. τῶν ὑπαρχῶν ὄντα τῆς αὐ-

Non videtur
posse ferri hoc
particip. at
tolerari for-
tasse posset πα-
ραβαλομένης.

λῆς δὲ ὑποψίας εἶχεν ὁ Ἀντωνῖνος, δι' οὐδὲν ἔπερον ἢ ὅππῃ δυσμενῶς ἔχοντα πρὸς τὸν ἀδελφὸν Γέταν ἀθανάτοιο, ὅππῃ βουλεύσασθαι καὶ ὅσον οἴοιτο ἰσχυρῶς διεικνύει. τὸ τῶν ἐκ μέσου βυλόμενος ποιῆσαι τὸ κώλυμα, τῷ μὲν Παπινιανῶ τῷ δὲ τῷ στρατιωτῶν ὅππῃ βουλεύσει σφραγῶν ἄρυσχουρίαν ἢ ἔχων ἀναιρεῖ τὸν ἀδελφόν, οὐδὲ τῷ μηδὲς αὐτὸν πρὸς δραμόντα ῥύσασι δεικνύει.

Ἐπεὶ δὲ καὶ Ἀντωνῖνος ἔδωκε τῆς ἀδελφοκτονίας μετ' οὐ πολὺ δίκην, καὶ αὐτοῦ τῷ πάσαντος τοῦτον ἀγοιθέντος, τῷ μὲν ὅν Ρώμη στρατόπεδα Μακρίνον ὑπαρχόν ὄντα τῆς αὐλῆς ἀναδείκνυσι βασιλέα, τῷ δὲ καὶ τῷ ἑώαν, Ἐμεσηνὸν καὶ μεισάκιον, ὡς γένοιτο Ἀντωνῖνου μητεὶ σωμαπτόμενον. ἐκαστοῦ δὲ στρατῶματος τῆς οἰκείας ἀναρρήσεως ἀπεχόμενου, εἰσὶς ἐμφύλιος ἰσχυρῶς, τῷ μὲν πρὸς τὸν Ἐμεσηνὸν Ἀντωνῖνον, ἀγόντων αὐτὸν ὅππῃ τῷ Ρώμην, τῷ δὲ Μακρίνου στρατιωτῶν ἄξορμησάντων ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. συμπεσόντων δὲ ἀλλήλοισι τῷ στρατοπέδων ἐν τῇ καὶ Συρίαν Ἀνποχία, τῷ παντὶ Μακρίνος ἐλαπιδεῖς, καὶ φυγῆ τῷ στρατοπέδων καταλιπὼν, εἰς τὸν μεταξὺ πορθμὸν Βυζαντίου καὶ Καλχιδόνος ἀλίσκεται, καὶ τὸ σῶμα ξανόμενος πελυτῶ.

Τοῦ δὲ Ἀντωνῖνου κρατήσαντος, καὶ τῶν τῷ Μακρίνου φρονήσαντι, ὡς δυσμενέσιν, ἐπεξελθόντος, τῷ τε ἄλλα ἀγρῶς καὶ ἐπονειδίως βεβιωκότος, μάστιγι τε καὶ ἀγύρταις ἐχολακότος ἔκ ἐνεγκόντες οἱ Ρωμαῖοι τῷ τῆς ἀσελγείας ὑπερβολῶς, κατασφάξαντες καὶ τὸ σῶμα διασπῶσαντες, Ἀλέξανδρον ἀνέδειξαν βασιλέα, καὶ αὐτὸν ἐκ τῆς Σεβήρου γυναικὸς καταγέννητον. οὗτος νέος ὢν ἔπ, καὶ φύσεως ὡς ἔχων, ἀγαθαῖς ἀπάσιν ὅππῃ τῆ βασιλείᾳ δέδωκεν ἔχιν ἐλπιδας ὅππῃ τῆς ὑπαρχίας τῆ αὐλῆς Φλαβιανὸν καὶ Χρησόν, ἀνδρας τῷ τε πολεμικῶν οὐκ ἀπίροις, καὶ τὰ ἐν εἰρήνῃ διατείνει καλῶς ἱκανοῖς. Μαμάας δὲ τῆς τῷ βασιλέως μητρός ὅππῃ τῆς αὐτῆς Οὐλπιανὸν ὅππῃ γινόμενα, καὶ ὡς πρὸς κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς, ἐπειδὴ καὶ νομοθέτης ἰσχυρῶς ἄριστος, καὶ τὸ παρὸν ὡς διατείνει, καὶ τὸ μέλλον ἀσέχως σιωπεῖν δυνατός ὅππῃ τῷ τῷ δυσχεραίναντες, ἀναιρεῖσιν αὐτῷ μηχανῶνται λαβραίαν οἱ στρατῶν. ἀιδομένης ἢ τῷ τῷ

nere fungentem, suspectum Antoninus habebat, alia nulla de causa quam quod Papinianus animadvertens eum infesto erga Getam fratrem animo esse, quo illi minus infidiaretur, pro viribus impediret. Hoc igitur impedimentum e medio removere volens, Papiniano per milites necem struit: spatiumque nactus fratrem interficit, quum ne quidem mater adcurrentem ad se potuisset eripere.

Postquam & Antoninus fratri-cidii pœnas interiecto non magno spatio dedit, ne cognito quidem unquam ipsius percussore, Macrinum præfectum prætorio milites, qui ad urbem erant, imperatorem dicunt: qui per orientem, adolescentulum quemdam Emisenum, qui genere matri Antonini coniunctus esset. Utroque exercitu renuntiationem suam tuente, civile discidium exstitit, Emiseni quidem Antonini copiis Romam eum deducuntibus, Macrini verò militibus extra Italiam profectis. Vbi manus ad Antiochiam Syriæ conseruissent, victus ab omni parte Macrinus, castris fuga desertis, ad interiectum Byzantio & Chalcedoni fretum capitur, & vulneribus confectus extinguitur.

Quum Antoninus victoria potitus, de iis qui Macrini partes sequuti fuerant, velut hostibus, pœnas sùsisset, & ceteroqui turpiter ac flagitiosè viveret, magis & circulatoribus deditus: nō ferentes Romani effrenem hominis luxum atque libidinem, eo interemto, & caduere in frustra discerpto, Alexandrum imperatorem designarunt, itidem ex familia Seueri prognatum. Hic quum & iuuenis adhuc esset, & egregia indole præditus, fecit ut omnes de imperio spes bonas conciperent, præfectis prætorio cōstitutis Flauiano & Chresto, viris nec rei militaris imperitis, & ad res togatas præclarè gerēdas idoneis. Verū vbi Mamaea mater imperatoris Vlpianū eis inspectore præfecit, & quasi cōsorte officii, quod & iuriscōsultus esset præstātissim⁹, & rectè rebus uti præsentibus, ac futura prospicere sollerter posset: offēsi milites, morte homini clandestinā moliuntur. Id quū animaduertisset

Mamæa, statimque conatus illius præcipiendi causa, horum consiliorum auctores è medio sustulisset: soli Vlpiano præfectorum prætorio munus committitur. Sed quod exercitibus in suspicionem venisset, (quibus sanè de causis: equidem accuratè dicere non habeo: quando de ipsius voluntate diuersa litteris prodita sunt) seditione mota trucidatur, quum ne ipse quidem imperator opem ei ferre posset.

Secundum hæc paullatim milites à pristina in Alexandrū beneuolentia recedentes, ad obeūda ipsius imperia segnes se præbebāt, & veriti ne quid ob ignauiam eis accideret, seditiones concitabant: cōcursūque facto quemdam Antoninū ad imperium euehebant. Sed quum is molem imperii non sustinens, fuga se hominum ex oculis subduxisset, & Vranius quidam ex seruili genere designatus confestim vnà cum purpura deductus ad Alexandrum fuisset, conceptum quidem aduersus imperatorem odium adaugebatur, verum ipse de circumstantibus vndique periculis hesitans, tã corpore mutatus erat, quàm inditis à natura viribus & consiliis animi: adeo quidem vt eum auaricie morbus inuaderet, totusque colligendis pecuniis incumbens, apud matrem eas recondere.

Rebus ipsius in hunc modum nõ optimè adfectis, qui erant in Pannonia Mysiãque exercitus, alienis iam pridem in eum animis, nunc magis ad defectionem proritabantur: ideoque ad studium rerum nouarum conuersi, Maximinum ad imperium efferunt, id temporis turmæ Pannonicæ ducē. Is, omnibus copiis suis coactis, in Italiam profectus est, arbitratus se facilius imperatorē adhuc imparatum aggressurum. Alexander autem apud hitas ad Rhenum gētes commorabatur, ibique comperto res novas motas esse, Romam continuis itineribus contendebat. Quumque tam militibus, quàm ipsi Maximino veniam polliceretur, si à cœptis desisterent: posteaquam dicto parentes efficere non poterat, spes omnes missas faciens, se ipse quodam modo cædi obtulit. Mamæa verò cū præfectis egressa prætorio,

Μαμαίας, καὶ ἅμα τῆς φθάσαι τὴν ὀπίθεσιν, τοῖς ταῦτα βουλόμενοις ἀελοῦσης, κύριος τῆς τῆς ὑπαρχῶν ἀρχῆς Οὐλπιανὸς καθίσταται μόνος. ἐν ὑποψία δὲ τοῖς στρατοπέδοις γῆρύμμος, (ταῖς δὲ αἰτίας ἀκριβῶς οὐκ ἔχω διεξελθεῖν. διέφορα γὰρ ἰστορίκασιν περὶ τῆς αὐτῆς περιπέτειας) ἀειρέται, στάσεως κινήσεις, οὐδὲ τῶ βασιλέως ἀρκέσαντος αὐτῆς πρὸς βοήθειαν.

Ἐν τούτῳ δὲ οἱ στρατῶται καὶ βραχὺ τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον ἀνοίας ἀποστατωῦτες, ἀπερῶντοι περὶ τὰς τύπας πρὸς αἰτίαις ἐφαίνοντο. καὶ δεῖ τῷ μὴ παθεῖν ἡ δὲ τὴν ῥαθυμίαν, εἰς στάσεως ἐχώρου. συσραφέντες τε παρήγαγον Ἀντωνίνον εἰς βασιλείαν. ἐπεὶ δὲ τὸν ὄγκον οὐκ ἀνεγκρὸν τῆς ἀρχῆς, φυγῇ κατέστησεν ἑαυτὸν ἀφανῆ, καὶ Οὐράνιος δὲ ἕως ἐκ δουλείου γένους ἀνάρρηθεις, πρὸς ἀρχὴν μετὰ τῆς ἀλουργίδος Ἀλεξάνδρῳ προσήχθη, τῷ μὲν καὶ τῷ βασιλέως ἠύξανετο μῦθος· ὁ δὲ ὀπί τοῖς πανταχόθεν πειρασμοῖσιν ἀπορρέμενος, τῆς τε σώματι καὶ τοῖς καὶ φύσιν λογισμοῖς ἀλλοιότερος ἦν, ὥστε καὶ φιλαργυρίας αὐτῷ νόσον ἐνοσκήσαι, καὶ χερμάτων ἐγκειῖσθαι συλλογῇ, ταῦτα τε πρὸς τῆ μητρὶ ἠσπασαίεσθαι.

Ἐχόντων δὲ αὐτῆς τῆς πρὸς ἀρχὴν ἔχοντος, τὰ περὶ Γαλονίαν καὶ Μυσίαν στρατεύματα καὶ πρότερον ἀλλοτεῖως πρὸς αὐτὸν διακείμενα, τότε δὲ μάλλον πρὸς ἀπόστασιν ἔξερέθησαν. στραπέντα δὲ εἰς νεωτερισμὸν, ἀγὰρ Μαξιμίνον εἰς βασιλείαν, τότε τῆς Παγονικῆς ἰλῆς ἔξηρουμνον. καὶ Μαξιμίνος μὲν τὰς πρὸς αὐτὸν δυνάμεις ἀγείρας, ὀπί τὴν Ἰταλίαν ἔξωρμησεν, ἀπὸ τῆς βασιλείας ῥᾶον οἰόμενος ὀπίθεσθαι. Ἀλέξανδρος δὲ ἐν τοῖς περὶ τὸν Ῥῆνον ἔθνεσι διατείβων, κατέκτισε τὰ νεωτεριάζοντα μαθῶν, τῆς ὀπί τὴν Ῥώμην εἶχετο πορείας. ἐπαγγελόμενος δὲ τοῖς στρατοῦταις καὶ αὐτῶν Μαξιμίνῳ συγγνώμην, εἰ τοῖς ἐγχεῖσθαι, ἐνδοῖεν, ὡς οὐχ οἷός τε γέρονε τύποις ὑπαρχαγιάδων, πάσης ἀπογοῆς ταῖς ἐλπίσιν, ἑαυτὸν ὀπίθεσθαι καὶ τῶν ἑαυτῶν τῆ σφραγῆ. Μαμαῖα δὲ πρὸς τὴν ὑποψίαν μετὰ τῆς ὑπαρχῶν ἐκ τῆς αὐλῆς, ὡς δὲ

Scribendum
ἔξερέθησαν.

ὡς δὴ πῶς ἔραχεν καταπαύσουσα, αὐτὴ
 τε κατασφάπεται, καὶ οἱ ὑπαρχοῦσι αὐ-
 τῇ. τῆς δὲ βασιλείας ἤδη βεβαίως ἔραχεν
 Μαξιμίνου κατεχόμενης, ὃν μεταμελεία
 πάντες ἦσαν, ὡς τυραννίδα πικρὰ μετείας
 ἀλλαξάμενοι βασιλείας. ἡμῶν γὰρ ὧν ἀφα-
 νοῖς, ἅμα τῷ ἔραλαβεν πῶς δόχῳ,
 ὅσα φύσει προσῆν αὐτῷ πλεονεκτήματα τῆ
 τῆς ἐξουσίας ἐξηφάνιζε παρρησία· καὶ
 πᾶσιν ἀφόρητος ἦν, οὐχ ὑβρίζων εἰς τοὺς
 ἐν τέλει μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ πάσης ὠ-
 μότητος, τοῖς ἀπράγμασι προσῶν, μόνους
 δὲ δεραπέων τοῖς συκοφαντίας, ὅσοι μά-
 λιστα τοῖς ἀπράγμονας κατεμήνουον, ὡς
 ὀφείλονται ἔτι τοῖς βασιλικαῖς ἀμείοις.
 ἤδη ἔτι καὶ εἰς φόνοις ἀκρίτοις ἐχάρει χρη-
 μάτων ὄψιν, καὶ ὅσα τῶν πόλεων ἦν,
 οἰκεία ἐπίει, μετὰ τῷ καὶ τοῖς οἰκήτορας τῶν
 οὐσιῶν ἀφαιρεῖσθαι.

Βαρυομένων δὲ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους
 ἐθνῶν ὅτι τῆ λίσαν ὠμότητι, καὶ συντα-
 ρασιολογῶν ὅτι ταῖς προσφάνεσι πλεονε-
 ξίαις, οἱ πῶς Διθύην οἰκοῦντες Γορδιαν-
 νὸν καὶ τὸν ὁμώνυμον τούτῳ παῖδα, βα-
 σιλέας ἀγαδείξαντες, ἔσθλαν ἐν Ῥώμῃ
 ἀρέσβεις, ἄλλοις τε καὶ Βαλβεριανόν, ὃς τῷ
 ὑπαρχοῦ ἔργματος ὧν, ἐβασιλεύσει ὕστε-
 ρον. ἢ ἔτι σὺγκλητος τῷ ἔραχεν ἀσμενίστα-
 σα, παρεσκυδίασατο πρὸς πῶς τῷ τυράννου
 κατὰρεσιν, τοῖς τε στρατιώταις εἰς ἐπανάστα-
 σιν ἐρεθίζουσα, καὶ τὸν δῆμον ἀγαμμη-
 σκουσα τῶν εἰς ἕκαστον ἰδίᾳ καὶ κοινῇ πάν-
 των ἀδικημάτων. ἐπὶ δὲ πᾶσι ταῦτα ἐ-
 δόκει, προσχέρονται τῆς βουλῆς ἀνδρας
 εἴκοσι, στρατηγίας ἐμπείρους, ἐκ τούτων αὐ-
 τοκράτορας ἐλόμενοι δύο, Βαλβερίον καὶ
 Μαξιμόν· καὶ προσκαταλαβόντες ταῖς ὁδοῖς
 τὴν Ῥώμην φερούσας ὁδοῖς, ἔτοιμοι πρὸς
 τὴν ἐπανάστασιν ἦσαν.

Τοῦ δὲ Μαξιμίνου, τούτων ἀπαγγελ-
 θέντων, ὅτι πῶς Ῥώμῃ ὀρμήσαντος ἅ-
 μα τοῖς Μαυρουσίοις καὶ Κελπικοῖς τέλε-
 σιν, οἱ μὲν πῶς Ἀκυλησίαν πεπεγμένοι
 φυλάττειν, ἀποκλείσαντες αὐτῷ ταῖς πύ-
 λας, ἐς πολιορκίαν κατέστησαν. τῶν δὲ συ-
 γαιρομένων αὐτῷ, μόλις τὸ καινῇ λυσπε-
 λοιῶν ἐλομένων, συμφρονησάντων τε τοῖς
 κατὰρεσιν τὸν Μαξιμόν ἐσπουδακόσιν,

tumultus sedandi causa, cum praefectis & ipsa necatur. Maximino imperium iam constabilitum obtinente, grauis omnes incessit penitentia, quod acerbam tyrannidem moderato cum imperio commutassent. Nam obscuro natus loco Maximinus, quum primū accepisset imperiū, quibus à natura praeditus erat virtutibus, eas virtutes fiducia potestatis obscurabat: & omnibus erat intolerabilis, non tantum iniuriis adficiens in dignitate constitutos, verumetiam cum omni crudelitate res tractans, solisque calumniatores colens, qui homines praesertim quietis cupidos deferebant, velut imperatorii fisci debitores. Tandem & nullo praecedente iudicio, propter pecuniae cupiditatem ad caedes progrediebatur, omniaque oppida peculiariter sua reddebat, municipibus bonis suis spoliatis.

Quare quum subiecte Romanis gentes crudelitatem nimiam grauius molestaque ferrent, & ob manifestas rapacitates conturbarentur: Afri, Gordiano, eique cognomine filio, designatis imperatoribus, cum alios Romam legatos misere, tum Valerianum, virum consulare, qui deinceps imperio potitus est. Senatus, eo quod actum fuerat, cupide probato, ad deiiciendum imperio tyrannum se comparabat, milites ad rebellionem concitans, & in memoriam populo reuocans iniurias singulis priuati, & publice omnibus illatas. Quum vniuersis eadem viderentur, e senatu xx viros deligunt, artis imperatoriae peritos. Ex his summa cum potestate constitutis duobus, Balbino atque Maximino, praesertisque Romam ducentibus itineribus, parati ad resistendum erant.

Maximino autem, post adlatos harum rerum rumores, Romam cum Mauris & Gallicis ordinibus petente, milites quidem Aquileiae praesidio impositi, quum ei portas occlusissent, obsidione cincti sunt, ipse vero iis qui partes ipsius tuebantur, vix tandem boni publici causam amplexis, & eorum voluntati adsensit qui Maximinum interentum volebant,

ad extremum periculum redactus, filium militibus supplicem obtulit, veluti propter ætatem ad eos ab ira reuocandos ad commiserationem, suffecturum. At illi, quum iracundia maiore conciti iuuenem miserabiliter interfecissent, & ipsum quoque confestim trucidassent: accedens quidam caput à corpore recisum Romam tulit, idque signum victoriæ manifestum exhibuit. Itaque per hoc omni metu liberati, aduētum imperatorum ex Africa præstolabantur.

Verum illis inter nauigandum vi tempestatis extinctis, Gordiano alterius filio senatus summam rerum tradidit, cuius opera populus Romanus de superioris temporis mæsticia remisit, imperatore per scenicos gymnicosque ludos ab ea ciues auocante. Posteaquam omnes velut ex profundo veterno iam recreati essent, aduersus imperatorem clandestinæ quædam insidiæ parantur, Maximo & Balbino milites ei quosdam summittentibus: quibus deprehensis, tam ipsi sceleris auctores, quàm alii participes non pauci cæduntur.

Non multo post & Karthaginienses à beneuolentia principis alienati, Sabianum ad imperium efferunt. Sed quum Gordianus copias Africanas exciuisset, animis cum eo reconciliatis, adfectatorem tyrānidis dedunt, & impetrata delictorum venia, periculis imminētibus erepti sunt.

Dum hæc geruntur, Gordianus vxorē ducit Timetoclis filiam, nobilis ex doctrina viri: quem & præfectum prætorio creauit, eoque facto visus est id, quod administrationi rerum propter ætatem ipsius sanè teneram deesset, supplere. Iam confirmato imperio, Persæ adgressuri nationes orientales expectabantur: quod regnum eorum Sapore accepisset post Artaxerxem, qui Parthis illud ereptum rursus ad Persas transtulerat. Nā post Alexandrum Philippi filium, & alios imperii Macedonum successores, Antiocho superioribus illis satrapiis imperate, Arsaces Parth*, propter illatam fratri Teridati contumeliam, bello aduersus Antiochi

εις ἕξατον ἑλληκῶς κινδύου, προσά-
χθ' τὸν παῖδα τοῖς στραπώταις ἰκέτω, ὡς
ἀρκέσοντα διὰ τὴν ἡλικίαν εἰς οἶκτον ἐκ
τῆς ὀργῆς αὐτοῖς μεταστήσει. τῷ δὲ θυ-
μῷ μείζονι τὸν τε νέον οἰκτρῶς ἀνελόν-
των, καὶ αὐτὸν ᾠδραχεῖμα κατασφα-
ξάντων, ἐπελθὼν ἕως καὶ τὴν κεφαλὴν χω-
ρίσας τὸ σῶμα, ὅτι τὴν Ῥώμην ἀπήγα-
γε, σημεῖον ἐμφανὲς τοῦτο τῆς νίκης ποιήμε-
νος. ταύτη τῶν ἀπαλλαγῶν τῶν δούλων, ἢ
ἐκ Διθύης τῶν βασιλέων ἀνέμεινον ἀφίξιν.

Τῶν ὁβία χιμῶνος ἐν τῷ πλείν ἀπο-
λομένων, Γορδιανῶν πατέρου τύπων ὄντι
παῖδι τὴν ἑλῶν ἡγεμονίαν ἢ γερουσία
παρέδωκεν. ἀφ' οὗ τῆς προλαβούσης
κατηφείας ὁ Ῥωμαίων ἀνέτο δῆμος, τῶ
βασιλέως σκηνικοῖς τε καὶ γυμνικοῖς ἀ-
ρχῶσι τοῖς πολίταις ἀπαγαγόντος. πάντων δὲ
ὡς τῶ ἐκ κάρου βαθέος ἀνασθηλαῶν,
ὅτι βουλή καὶ τῶ βασιλέως λαθραία σωί-
σεται, Μαξιμου καὶ Βαλβίνου στραπώ-
ταις αὐτῶ ἕνας ἐπαιασησάντων. ἢς φωρα-
δείσης αὐτοῖς τε οἱ τῆς σκδυείας ἀρχῶντες
ἀγαρουῶται, καὶ τῶ κοινωνησάντων αὐ-
τοῖς οἱ πολλοί.

Εἰς. ἀπ' αὐ-
τῆς ἀπαγ.

Μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Καρχηδόνιοι, τῆς
τῶ βασιλέως ἀνοίας ἀλλοτειωθέντες, Σα-
βιανὸν εἰς βασιλείαν ἀνάγαγον. Γορδια-
νοῦ δὲ κινήσαντες τὰς ἐν Διθύη δυνάμεις,
ἐπαυελθόντες πρὸς αὐτὸν τῆ γῶμῃ, τὸν
μὲν ὅτι δέμνον τῆ τυραννίδι ᾠδραδιδέασι,
συγγνώμης δὲ τυχόντες, τῶ προχόντων
αὐτοῖς κινδύων ἠλυθέρωθησαν.

Αἰ. Σαβιαν-
νόν.

Ἐν τούτῳ δὲ πρὸς γάμον ἄγεται Γορ-
διανὸς Τιμησικλέους θυγατέρα, τῶ ὅτι
παυδέως διαβοήτων ἀνδρός. ὃν ὑπαρχον τῶ
αὐλῆς ἀναδείξας, ἔδοξε τὸ διὰ τὸ νέον τῆς
ἡλικίας τῆ κηδεμονία τῶ πραγμάτων ἐλ-
λείπον ἀναπληροῦν. ἢ δὲ τῶ βασιλείας ἔ-
σης ἐν ὀχυρῷ, Γέροισι τοῖς καὶ τῶ ἑῶαν ἔθνε-
σιν ὅτι ἐναί προσεδουχῶντο, ἢ ἀρχὴν Σαπῶ-
ρος ᾠδραλαβόντος μὲν Ἀρταξέρξην, τῶ ἀπὸ
Παρθυσίων αὐτῆς εἰς Πέρσας τὴν ἀρχὴν
μεταστήσαντα. μετὰ γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον τῶ
Φιλίππου, καὶ τοῖς διαδεξαμένοις τῶ Μακε-
δόνων ἀρχὴν, Ἀντόχου τῶ ἀνω σαβιανῶν
ἀρχόντος, Ἀρσάκης ὁ Παρθυσίος διὰ τὴν
εἰς τὸν ἀδελφὸν Τηριδάτιον ὕβριν ἀγα-
νακτῆσας, πόλεμον πρὸς τὸν Ἀντόχου

σατραπήν ἀράμους, ἀπίαν δέδωκε Παρ-
 θυαίοις ἐκβαλοῦσι Μακεδόνας, εἰς ἑαυτοῖς
 πλὴν ἀρχῶν παρέστησαν. ὅτε δὲ ἴκνω ὅτι Πέρ-
 σης ὁ βασιλεὺς ἦεν ὡρασκυῖν τῆ πάση. τῆ
 ἢ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ δόξαντος ἐν τῇ παρόντι
 μάχῃ κεντρακέναι, Τιμησικλῆς ὁ τῆς αὐ-
 λῆς ὑπαρχος τελευτήσας, ἠλάττωσε πολὺ
 τῶ βασιλεῖ ἢ ὅτι τῆ ἀσφαλείᾳ τῆς ἡγεμο-
 νίας πεποίησιν. Φιλίππου γὰρ ὑπαρχος παρ
 χειρῶντος, καὶ ἑσχατὸν τῆς εἰς πᾶν βα-
 σιλέα τῶ στραπωτῶν ἀνοίας ὑπερέρρει. ὁρ-
 μώδρους γὰρ ἔξ Ἀραβίας ἔθνοισ χείσου, καὶ
 οὐδὲ ἐκ τῆ βελπίονος εἰς τύχης ὀπίδοσιν
 παρελθῶν, ἀμα τῶ ὡρα λαβεῖν πλὴν ἀρ-
 χῶν, εἰς ὀπίθυμίαν βασιλείας ἐστράπη, καὶ
 τῶ στραπωτῶν τοῖς εἰς τὸ νεώτερίζειν ὀπιρ-
 ρεπτῆς οἰκειούδρους, ἐπειδὴ ἢ τῶ στραπω-
 πικῶν σιτήσεων συγκαμίδων ἄλλοις ἔχουσι εἰ-
 δεῖν, ἐπὶ τῆ βασιλέως παρὶ Κάρρας καὶ Νί-
 σβιν σὺν τῶ στρατῶ δὴστέλλοντος, αὐτὸς ἐν-
 δοτέρω τὰς ναῦς, αἱ πλὴν στραπωπικῆν τρο-
 φὴν εἶχον, εἰσέναι δὴεταπεν ὡς αἱ ἢ στρα-
 πὰ λιμῶν πιεζομένη καὶ ἀπορία τῶ ὀπι-
 πιδείων ἀνάστασιν παρὸς σάσιν.

Ἐκβάσις δὲ εἰς ἔργον αὐτὰ τῆς σκέψως.
 οἱ στραπωτῶν παρὸφασιν ἢ τῶ ἀναγκάτων
 ἐνδοξαν πιησάμενοι, σὺν οὐδενὶ κόσμῳ τὸν
 Γορδιανὸν παρὸφάντες, ὡς αἶπον τῆς ἢ στρα-
 ποπέδου φθοραῖς ἀναίρουσι, Φιλίππου πλὴν
 ἀλαργίδα καὶ τὸ συγκαίμενον παρὸφάντες. ὁ
 ἢ παρὸφ μὲν Σαπώρην ἔθετο φιλίαν ἐνώμο-
 πην λύσας ἢ τὸ πόλεμον ὀπι τῆ Ῥώμην ἔξορ-
 μα, τοῖς μὲν στραπωτῶν ἀδραῖς δὴσδύσει θε-
 ραπέων, εἰς ἢ πλὴν Ῥώμην ἐκπέμπων τοῖς
 ὅτι νόσῳ τελευτήθη Γορδιανὸς ἀγγελουῶ-
 τας. ἐπεὶ ἢ εἰς πλὴν Ῥώμην ἀφίκετο, τοῖς ἐν
 τέλει τῆς βουλής λόγους ὀπιεικέσιν ὑπα-
 γαγόμενος, ὡήθη δὴεν τὰς μεγίστας τῶ ἀρ-
 χῶν τοῖς οἰκειότατα παρὸς αὐτὸν ἔχουσι πα-
 ραδοῦμαι. καὶ Πείσκον μὲν, ἀδελφὸν ὄν-
 τα, τῶ καὶ Συρίαν παρὸφῆσατο στραποπέ-
 δων, Σεβηριανῶ δὲ τῶ κηδεστῆ τῶς ἐν Μυ-
 σία καὶ Μακεδονία δυνάμεις ὀπίσειυσε.

Τούτῳ ἢ βεβαίως ἔξειν ἢ ἀρχὴν οἰηθεῖς,
 αὐτὸς ὀπι Κάρποις ἐς ἐσάτευεν, ἢ δὴ τὰ παρὸφ
 ἢ Ἴσρον ληίσταμένοις. μάχης ἢ ἡγεμομένης,
 καὶ ἐνεγκόντες οἱ βάρβαροι ἢ παρὸφβολὴν,
 εἰς πὴ φρέριον συμφυζόντες, ἐν πολιορκία καὶ
 δίσταντο. θεασάμενοι ἢ τοῖς ἔξ αὐτῶ δῆμοις ἄλλη δὴσασαρέντας, αὐτῶς σιωηλεχμένους,

satrapam suscepto, Parthis auctor
 fuit ut eiectis Macedonibus regnū
 sibi vindicarent. Imperator, igitur
 vniuerso cū apparatu cōtra Persas
 mouebat. Quūmq; Roman' exer-
 citus primo p̄aelio superior exsti-
 tisse visus esset, Timesicles p̄æfe-
 ctus p̄ætorio vita functus, non pa-
 rū imperatoris de securitate regni
 fiducia imminuit. Nam Philippo in
 eius locū suffecto, paullatim beneuo-
 lētia militum erga imperatorē ex-
 tinctā est. Ortus enim Philippus ex
 Arabia, gente nequissima: nec me-
 liori ratione fortunā ad ampliōrē
 progressus, ut primum hunc magi-
 stratū accepit, imperii libidine ra-
 ptus, ad res nouas promptissima
 quēnque militum demulcens inci-
 tabat: quūque militares annona
 abundē conuehi cerneret, impera-
 tore propter Carras & Nisibin ad-
 huc cū exercitu hærēte, naues quæ
 cōmeatū militarem cōtinebant, ad
 interiora penetrare iussit, ut fame
 pressus & inopia rerū necessariarū
 exercit' ad seditionē impelleretur.

Euentus consilio respondit. mili-
 tes, arrepta de penuria cōmeatus
 occasione, Gordianū, nulla decori
 ratione habita circumuentum, ve-
 luti cuius culpa periret exercitus,
 interficiūt: & Philippū, ceu cōuene-
 rat, purpura vestiūt. Is, sacramētis
 interuenientibus amicitia cum Sa-
 pore constituta, bellōque sopito,
 Romam proficiscitur: militum ani-
 mos magnis largitionib' deleniēs,
 & Romā nuntios mittēs, qui Gor-
 dianum morbo extinctum dicerēt.
 Vbi Romam venisset, ordinis se-
 natorii viris oratione modesta sibi
 cōciliatis, magistratus amplissimos
 hominibus sibi cōiunctissimis tra-
 dendos statuit. Itaque Priscū fratrem
 Syriacis exercitibus p̄æfecit, Se-
 ueriano genero Mysia Macedo-
 niaque copiis creditis.

Hoc modo se stabili potiturum
 imperio arbitratus, ipse cōtra Car-
 pos expeditionem suscepit, qui iam
 Istro vicina loca populabantur.
 P̄aelio conferto, quum nostrorum
 impressionem barbari non sustine-
 rent, fuga quoddā ad castellū facta,
 obsidebantur. Vbi suos hinc inde
 dispersos, rursus colligi cernerent,

receptis animis egressi de castello, Romanum exercitum inuadebant. Sed quòd impetum Maurorum ferre non possent, de pace componenda colloqui cœperunt: Philippus eis haud difficulter adensus, inde discessit. Quum autem in republica perturbationes eodem tempore plures acciderent, orientales quidem prouincię partim tributorum exactiõibus grauatae, partim quòd Priscus iis nationibus cum imperio præesse iussus, intolerabilis omnibus esset, nouas res molita, Papiantum ad summam rerum euexerunt, itidẽmque Myforum & Pannoniorum negotia Marinum proposcerunt.

Ob has res conturbato Philippo, senatũmque rogante vel opem sibi aduersus imminetia mala ferret, vel, si suum ei displiceret imperium, hoc se abdicaret: nemine prorsus quidquam respondente, Decius familia dignitatẽque præstans, & omnibus præterea virtutibus ornatus, frustra dixit ob has eum causas trepidare. Quippe futurum ut per se ipsa hæc euanesceret, quòd nulla possint ex parte firmiter subsistere. His Decii coniecturis, quas is ex ipsa rerum experientia sumserat, licet euentus reapse respondisset, Papiano Marinoque non magno labore de medio sublatis: nihilo tamen minus in metu Philippus versabatur, qui odium militum erga tribunos & duces in iis locis perspectum haberet. Itaque Decium obsecrabat ut earum legionum quæ in Mysia Pannoniãque forent, imperium susciperet. Illo recusante, quòd istuc neque sibi neque Philippo expedire duceret, Thessalica (quam uocant) persuasione vsus, quæ esset cum coactione coniuncta, hominem ablegat in Pannoniam, castigaturum ibi Marini factionis complices. At eorum locorum milites videntes Decium supplicia de iis sumentem qui deliquerant, consultius sibi fore putabant si & periculum quod ante pedes esset amolirentur, & eadem opera principem summæ reipublicæ præficerent, qui eam melius gereret, ac civili militarique virtute præstans, auratus esset.

ἀμα τε ἀνέτάρρησαν, καὶ ὑπεξελθόντες, τὰ Ῥωμαϊκῶν στραπέδα σικέπιον. οὐχ ὑποσάντες δὲ τὴν τῶν Μαυρουσίων ὀρμὴν, λόγοις πρὸς αὐτῶν ἐποίησαντο οἷς ὁ Φίλιππος ῥᾶον δέχμενος ἀνχώρει. πηλῶν δὲ κατὰ τὸν ἐμπεσουσῶν παρεχῶν τοῖς πρῶτοις, τὰ μὲν κτ' τὴν ἐῶσαν ταῖς τῶν φόρων εἰσπραξέσει, καὶ τὰ Γείσπον, ἀρχὴν τῶν ἐκείσε καθεσάμενον ἐθνῶν, ἀφόρητον ἀπασιν ἐστὶν, βαρυνόμενα, καὶ διὰ τούτων πρὸς τὸ νεωτερίζειν στραπέδα, τὸν Παπιανὸν παρήγαγον εἰς τὴν τῶν ὀλων ἀρχὴν. τὰ δὲ Μυσῶν πρῶτα καὶ Γαιώνων, Μαρίνον.

Σιωπαραχθέντος δὲ ὅππῃ τούτοις Φιλίππου, καὶ δεομένου τῆς γερουσίας ἢ συλλαβέσθαι οἱ πρὸς τὰ καθεστῶτα, ἢ τοῦ εἰτῆ αὐτῆ δυσαρεστῆ ἀρχῆς, ταύτης ἀφεῖναι μηδενὸς δὲ τῶν πρῶτων ἀποκρινόμενου, Δέκιος καὶ γίνετο πρὸς τὴν καὶ ἀξιώματι, προσέειπε δὲ καὶ πάσαις διαφρέτων ταῖς ἀρεταῖς, μά τι μὲν ἐλεγε αὐτὸν ὅππῃ τούτοις ἀγνοίαν. ῥᾶον γὰρ ἐν ἑαυτοῖς ταῦτα διαφραρήσεσθαι, τὸ βέλαιον ἔχον ἐδαμόθεν διωάμενα. ἐκβαπτῶν δὲ εἰς ἔργον ὧν ὁ Δέκιος ἐκ τῆς τῶν πρῶτων ἐπεκμήρατο πείρας, τὸ Παπιανὸν τε καὶ Μαρίνου σὺν οὐ πολλῶν πόνων καθεστρεθέντων, οὐδὲν ἦπρον ἐν φόβοις ὁ Φίλιππος μὲν, τὸ τῶν στραπτῶν μῦθος πρὸς τοῖς ἐκείσε ταξιαρχοῖς καὶ ἡγεμόνας εἰδώς. παρεκάλει τῶν τῶν Δέκιον τῶν ἐν Μυσία καὶ Παιωνία ταγμάτων ἀναδέξασθαι τὴν ἀρχὴν. τὸ δὲ διὰ τὸ καὶ ἑαυτῶν καὶ Φιλίππου ταῦτα ἀξίμφορα ἠγείσθαι παραπυλῶν, τῆ Θεσσαλικῆ λεγόμενῃ πειθανάκῃ χησοάμενος ἐκπέμπει κτ' ἢ Παιωνίαν αὐτὸν, σωφρονιστικῶτα τοῖς ἐκείσε τὰ Μαρίνου φρονήσασθαι. οἱ δὲ ταύτην στραπτῶν τὸν Δέκιον ὀρώντες τοῖς ἡμροτικῶσιν ἐπιξίοντα, κάλλιον ἐστὶν σφίσιν ἠγέσθαι, καὶ τὸν πρῶτον πόδας ἀποσεισάσθαι κίνδυνον, καὶ ἀμα προσήσασθαι μόνον, ὅς καὶ τῶν κοινῶν αὐτῶν ὅππῃ μεληθεῖν κρείσσον, καὶ οὐ σὺν πόνω πρὸς τὸν Φιλίππου, πολιτικῆ τε ἀρετῆ καὶ πολεμικῆ πείρα προσήκων.

¶ Πρὸς τούτοις οὐκ αὐτῶν ἢ ἀλυργίδα, ἢ ἰγὶτα ἀμικτὸν πορφυρά Decium.

καὶ ἐφ' ἑαυτῶν λοιπὸν ὀρρώδουῦντα, πρὸς
 πῦρ τῶν ποταμῶν καὶ ἀκόντα σιωποῦσι
 κηδεμονίαν. Φίλιππος τῶν τῆς Δε-
 κίου ποταμῶν ἀναρρήσιως αὐτῶν,
 τὰ στρατόπεδα σιωποῦσιν, ἤλαυνεν ὡς ἐ-
 πισητόμορος. οἱ δὲ σὺν τῶν Δεκίω, καὶ πρὸς
 πολλῶν πλείοις ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις εἰδότες, ὁ-
 μως ἐθάρρουον, τῆ τῆς Δεκίου πεποιθότες
 ὀπισθίμη καὶ πρὸς πάντα ποροῖα. συμπε-
 σόντων δὲ τῶν στρατοπέδων ἀλλήλοισι, καὶ τῶν
 μὲν τῶν πλείων, τοῦ δὲ τῆς στρατηγίας πλεονε-
 κτωῦτος, ἐπέσον μὲν ἐκ τῆς Φιλίππου με-
 είδος πολλοὶ καὶ αὐτὸς δὲ σὺν αὐτοῖς ἀνα-
 ρῆται, καὶ τῶν παιδῶν, ὃν ἔτυχεν τῆ τῆς καί-
 σαρος ἀξία ἡμῶν, ἀποσφαγόντος. οὕτω
 μὲν οὖν Δέκιος τῆς τῶν ὄλων ἀρχῆς ἐγχετο
 κύριος.

Τῶν δὲ ποταμῶν δὲ πῦρ Φιλίπ-
 που πρὸς πάντα ἐκμέλειαν ἡραχῆς πλη-
 ρωθέντων, Σκύθαι τὸν Ταναιὸν διαβαίτες
 ἐληίζοντο τὰ πρὸς τῶν Θράκιον χωρία. οἱς
 ἐπέξελθὼν Δέκιος, καὶ ἐν πάσαις κρατή-
 σαι τῆς μάχης, παρελόμορος δὲ καὶ τῆς
 λείας, ὡς ἔτυχον εἰληφότες, ἀποκλείειν
 αὐτοῖς ἐπειρᾶτο πῦρ οἴκαδε ἀναχώρησιν,
 διαφθεῖραι πανωλεθρία διανοούμενος, ὡς
 αὐτὸν καὶ αὐτοῖς σιωποῦσιν ἐ-
 πέλοισιν. Γάλλοι δὲ ὀπισθίως τῆ τῆς Τα-
 ναϊδος ὄχθῃ, μετὰ δυνάμειος ἀρκούσης,
 αὐτὸς τοῖς λοιποῖς ἐπὶ τῆς χωροῦντων
 δὲ τῶν ποταμῶν αὐτῶν καὶ νοῦν, εἰς τὸ
 νεωτερίζειν ὁ Γάλλος στρατοῦς ὀπισθίως
 κινεῖται πρὸς τοῖς βαρβάροις, κοινωνῆσαι τῆ
 ὀπισθίως τῆς καὶ Δεκίου ποταμῶν.
 ἀσμενέστατα δὲ τὸ ποταμὸν δεξιάμων,
 ὁ Γάλλος μὲν τῆς ὀπί τῆς Ταναιϊδος ὄχθῃ
 φυλακῆς εἶχετο, οἱ δὲ βαρβάροι διεκόντες
 αὐτοῖς πρὸς, διέταξαν ἐν ἑνὶ τόπῳ πῦρ
 πρὸς τῶν μοῖραν, οὐ πρὸς βέλῃτο τέλμα.
 τοῦ Δεκίου δὲ τοῖς πολλοῖς αὐτῶν ἡραφεί-
 ραντος, τὸ δεύτερον ἐπεγχετο ἄσμα. στρα-
 πέντος δὲ καὶ τοῦτου, ἐκ τῆς τρίτου ἄσματος
 ὀλίγοι πλησίον τῆς τέλματος ἐπεφάνησαν.
 τοῦ δὲ Γάλλου δὲ τῆς τέλματος ἐπ' αὐτοῖς
 ὀρμήσαι τῶν Δεκίω σημήναντος, ἀνοῖα τῶν
 τόπων ἀποσκοπέπῳς ἐπελθῶν, ἐμπαγίς
 τε ἄμμι τῆ σὺν αὐτῶν δυνάμει τῶν πηλῶν, καὶ
 πανταχόθεν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀκοντιζό-
 μορος, μετὰ τῶν σιωπόντων αὐτῶν διεφθάρη,

& sibi iam metuentem, ad procu-
 rationem rerum vel inuitum com-
 pellunt. Philippus, accepto de re-
 nuntiatione Decii nuntio, coactis
 exercitibus ad eum opprimendum
 mouit. Qui erant cum Decio mili-
 tes, licet ab aduersariis numero se
 vinci possent, tamen Decii tum pe-
 ritia, tum in omnibus rebus prou-
 dentia freti, confidentes erant. Vbi
 concurrissent exercitus, altero co-
 piis, altero muneris imperatorii pe-
 ritia superiore: complures à Philip-
 pi partibus ceciderunt: inter quos
 & ipse cum filio, quem cæsaris di-
 gnitate cohonestauerat, cæsus est.
 Hoc modo Decius summo potitus
 est imperio.

Cæterum rebus ob Philippi se-
 cordiam vbique perturbatione re-
 fertis, Scythæ Tanaim transgressi,
 vicina Thraciæ loca prædis agen-
 dis infestabant: quos adgressus De-
 cius, & omnibus præliis superior,
 præda quoque recepta, qua potiti
 fuerant, quominus domum reuer-
 terentur, ab itum eis intercludere
 conabatur, & vniuersos ad inter-
 necionem delere cogitabat, ne de-
 nudò coactis copiis irrueret. Quum-
 que Gallum ad Tanaidis ripam sa-
 tis magnis cum copiis collocasset,
 ipse cum reliquis ad hostem pro-
 prius accedebat. Rebus ei ex animi
 sententia succedentibus, Gallus ad
 moliendum res novas conuersus,
 legatis ad barbaros missis, vt in so-
 cietatem insidiarum aduersus De-
 cium venirent hortabatur. Illis cu-
 pidissimè quod imperatū erat ac-
 cipientibus, Gallus quidem custo-
 diendæ ripæ Tanaidis intentus e-
 rat: barbari verò trifariam diuisi,
 quodam in loco primam aciem in-
 structam collocabant, quem locum
 palus quædam à fronte muniebat.
 Vbi multos ex eis Decius intere-
 misset, acies secunda superuenit:
 qua ipsa quoque in fugam acta,
 pauci quidam ex acie tertia pro-
 pter paludem conspecti sunt. Ibi
 quū Gallus per indicia Decio signi-
 ficasset vt eos per ipsam paludē in-
 uaderet, imprudenter ob locorum
 ignorantia progressus, & cū copiis
 quas secū ducebat, in luto defixus,
 & à barbaris vndique telis petitus,
 vnà cū iis quos propter se habebat,

nemine prorsus euadendi facultatem nancto, periit. Ac Decius quidē, optimè administrato imperio, huiusmodi vitæ finem habuit.

¶ Quum primùm verò Gallus ad imperium peruenisset, ac Volusianum filium augustum appellasset, tantùmque non clamaret, Decium cū exercitu suis insidiis perditum, res barbarorum prosperæ incrementum ceperunt. Non enim cum præda tantùm Gallus eis ut suos intra fines redirent permisit: verumetiam quotannis certam pecuniæ summam dare promisit, & ex captiuis nobilissimum quemq; per vim abduci passus est: quorum plerique capta Thraciæ Philippopoli hostium in potestatem venerant.

His rebus in hunc modum gestis, Romam Gallus venit, magnos ob constitutam cum barbaris pacem spiritus gerens: ac initio quidem imperii Deciani memoriam cum honore ac beneuolentia vsurpabat, & alterum ex filiis eius superstitem adoptabat: sed progressu temporis veritus nequi rerum nouarum studiis adsueti, regiarum in Decio virtutū memoriam aliquando suis cum animis repetentes, eius filio summam rerum traderent, mortem homini per insidias parat, nec adoptionis vlla nec honesti ratione habita.

Quum autem negligenter imperium Gallus administraret, primùm quidem Scythæ nationibus sibi vicinis terrorem incutiebant: deinde paullatim progressi, ad ipsum vsque mare sitas regiones populabantur: adeò quidem ut nulla gens Romanæ ditionis ab eis non vastata relinqueretur, sed omnia, propè dixerim, oppida non munita mœnibus, & munitorum magna pars, caperentur. Nec minus bello ab omnibus partibus ingruente, lues etiam pestilens in oppidis atque vicis subsequuta, quidquid erat humani generis reliquum absumpsit: quæ sanè numquam superioribus sæculis tantam hominum stragem dederat.

Rebus in hunc modum comparatis, quum imperatores rempublicam defendere non possent, & omnia extra Romam posita negli-

σταφυγείν οὐδενὸς δευηθέντος. Δεκίω μὲν οὐκ ἄριστα βεβασιλευκόη τέλος τριόνδε σιπέθη.

¶ Παρελθόντος δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Γάλλου, καὶ σιωαναδείξαντος ἑαυτῶν τὸν παῖδα Οὐλοουσιανὸν βασιλέα, μόνου τε οὐκ ἔβωωντες ὡς ἐξ ὀπιβουλής αὐτῶ Δέκιος μετὰ τῷ στρατεύματι διεφθάρη, τὰ δ' ἀημερίας τῶν βαρβάρων αὐξίλω ἐλάμβανεν. οὐ γὰρ μόνον ἐπαυελθεῖν αὐτοῖς εἰς τὰ οἰκεία ζυωεχώρη μετὰ τῆς λείας ὁ Γάλλος, ἀλλὰ καὶ χημάτων ἢ μέτρον ἔποις ἐκάστου χορηγεῖν ὑπέχετο, καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις οἱ μάλιστα τῶν ἀπαγειδῶν ἦσαν, ἐνεδίδου κατ' ἐξοισίαν ἀπάγειν, ὧν οἱ πλείους ἐκ τῆς ἐν Θράκη Φιλίππου πόλεως ἀλούσης ἔτυχον εἰλημμένοι.

Ταῦτα οὐκ οὕτως ὁ Γάλλος διωκηκῶς εἰς τὴν Ρώμην ἀφίκετο, μέγα φρονῶν ὅτι πεθεῖση πρὸς τοῖς βαρβάροις εἰρήνη· καὶ τὴν αὐτῶ ἀρχὴν ἀφήμους τῆς Δεκίου βασιλείας ἐμέμνητο, καὶ τὸν ἐπ' αὐτὸν τῶν αὐτῶ παίδων ἐποιεῖτο χρόνου δὲ περιόντος, εἰς δεὸς κατασας μήποτε ἕνὲς τῶν εἰς τὰ πράγματα νεωτερίζειν εἰωθότων, εἰς μνήμην τῶν Δεκίου βασιλικῶν ἀρετῶν ἀνατρέχοντες, τὰ τούτου παῖδι τὴν τῶν ὀλων ἀρχὴν ἀφιδόειν, ὀπιβουλεύει θάνατον αὐτῶ, οὐτε τῆς ποιήσεως, ἔτε τῷ καλῶς ἔχοντος λόγον ἕνα πιησάιδμος. με-

Ἐκμελῶς δ' τῷ Γάλλου τὴν ἀρχὴν, τὰ ταχειζομῶν, Σκύθαι πρὸς τὸν μὲν ἠπλοσιόχωρα σφίσι συνετάρατον ἔθνη περιόντες δὲ ὀδῶ, καὶ τὰ μέχρι θαλάττης αὐτῆς ἐληίζοντο· ὡς τε μηδὲ ἐν ἔθνος Ρωμαίοις ὑπέηκον ἀπόρητην ὑπὸ τούτων καταλειφθῆναι, πᾶσαι δὲ ὡς εἰπεῖν ἀπέχισον πόλιν, καὶ τῶν ὠχυρωμῶν τείχεστας πλείους ἀλῶναι. οὐκ ἦτιον δὲ τῷ πατρὶαρχῶν ὀπιβρίσαντος πολέμου καὶ ὀλομὸς πόλεσι τε καὶ κώμασι ὀπιχρόμῶν, εἰπ λελημμένον ἕν ἀθρώπειον γῆρος διεφθειρεν, οὐπω πρὸς τὸν ἐν πῖς φθάσαις χρόνοις τσαύτῃ ἀθρώπων ἀπώλσαι ἐργασάιδμος.

Ἐν τούτοις δὲ τῶν πραγμάτων ὄντων, καὶ τῶν κρατιώτων οὐδαμῶς οἰώντε ὄντων ἀμύσαι τῶν πολιτύματι, πάντα δὲ τὰ τῆς Ρώμης ἔξω φειορώντων,

Scr. εἰπεποιεῖτο: αὐτὸν ἔποιεῖτο, quia sequitur ποιήσεως, non εἰσποιήσεως.

αἰθῆς Γότθοι καὶ Βορρανοὶ καὶ Οὐρβρουῶ-
δοι καὶ Κάρποι τὰς κτ' πλὴν Εὐρώπην ἐ-
ληίζοντο πόλεις, εἴ τι φειλελεμμένον ἰὼ
οἰκειοῦντο. Πέρσαι δὲ πλὴν Ἀσίαν ἐπήε-
σαν, πλὴν τε μέσσην κατασφερόμενοι τῶν πο-
ταμῶν, καὶ ὅτι Συρίαν περιῶντες, ἄχρι
καὶ Ἀνποχίας αὐτῆς· ἕως εἶλον καὶ ταύ-
τω, τῆς ἐώας πάσης μηδ' ἑπολιν οὔσαν·
καὶ τοὺς μὲν κατασφάζαντες τῶν οἰκητόρων,
τοὺς δὲ αἰχμαλώτους ἀπαγαγόντες, ἅμα
λείας ἀναειδημῆτω πλήθει οἴκαδ' ἀπήε-
σαν, πᾶν ὅποιον ἴδιον ἢ δημόσιον τῆς πό-
λεως οἰκοδόμημα διαφθείραντες, οὐδένος
παντάπασιν ἀνίσταντος. Πέρσαις μὲν οὖν
ἔξεργάτο ῥαδίως πλὴν Ἀσίαν κατακτῆσα-
σαι πᾶσαν, εἰ μὴ τῆ τῶν λαφύρων ἐσφο-
λῆ φειλαρεῖς γρονότις, ἀσμένως ταῦτα
φειλάσαι καὶ ἀπαγαγῆν οἴκοι διανοήθη.

Τῶν δὲ Σκυθῶν ὅσον ἰὼ τῆς Εὐρώπης
ἐν ἀδείᾳ πολλῇ νεμομένων, ἤδη δὲ καὶ δια-
βαίντων εἰς πλὴν Ἀσίαν, καὶ τὰ μέχρι Καπ-
παδοκίας καὶ Γισινοῦτος καὶ Ἐφέσου ληϊ-
σασσῶν, Αἰμιλιανὸς Παιωνικῶν ἡγούμε-
νος τάξεων ἀτόλμοις ὄντας τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν
σραπῶτας ἀνίστηναι τῆ τῶν βαρβάρων δι-
μερία, φειλαρεῖς ὡς οἴοσθε ἰὼ, καὶ τῆ
τῶν Ῥωμαίων ἀξιώματος ἀναμνήσαι, ἐ-
πήει τοὺς ὑπερεῖσι ἐκείσε βαρβάρους ἀ-
φειλαδοκῆτως, καὶ τοὺς πολλοὺς ἀφελῶν, ἤδη
δὲ ἐὶ ὅτι πλὴν ἐκείνων γλῶ τοὺς σραπῶτας
διαβιάσας, καὶ φειλαδόξως πᾶν τὸ φειλα-
πῶν διαφείρας, φειλα πᾶσαν τε ἐλπίδα
τὰ Ῥωμαίοις ὑπῆκοα τῆς ἐκείνων μαρίας
ἐλθῆ φειλάσας, ἀφειλα φειλα τῆ τῆδε σρα-
πῶτων ἀποκράτωρ. σφειλα γρονὸν ἢ τὰς αὐ-
τόδι δυνάμεις, ἐκ τῆς κτ' τῆ βαρβάρων νί-
κης ἐξέρωιδρεσέρας Γεχημηδίας, ὅτι πλὴν
Ἰταλίαν ἤλαυνεν, ἀφειλα κλύω τῆ Γάλλω
βυλόμενος εἰς μάχην ἐλθεῖν. ὅ τῆ τῆ κτ' ἢ
ἐώαν φειλα γμένων ἀνήκοος ὄν, αὐτὸς
μὲν τοὺς φειλα τυχοῦσι φειλα κλύω φειλα. Βα-
φειλα φειλα δὲ ἐφειλα τὰ ἐν Κελτοῖς καὶ Γερ-
μανοῖς τάγματα οἴσοντα. μετὰ πολλοῦ δὲ
τάχους Αἰμιλιανοῦ τῆ Ἰταλία φειλα γρον-
όντος, ἐπειδὴ πλησίον ἀλλήλων γρονε τὰ
σραπῶματα, πολλῶ πὸν Γάλλον ἐλαττοῦ-
μενον τῆ δυνάμεισιν ὄραντες οἱ σφειλα αὐτὰς,
καὶ ἅμα φειλα τὸ ἐκμελές καὶ ἀφειλα μέ-
νον τὸ ἀφειλα φειλα φειλα φειλα, ἀφειλα φειλα

gerent: rursus Gotthi, & Borani, &
Vrugudi, & Carpi, ciuitates in Eu-
ropa deripiebant, quidquid eis su-
perabat, sibi auferentes: Persæ verò
Asiam inuadebāt, Mesopotamiam
occupantes, & in ipsam progressi
Syriam, ad urbem Antiochenā vs-
que: donec & illam totius orientis
metropolim caperent, & incolis e-
ius partim cæsis, partim in seruitu-
tem abductis, infinita cum præda
domum discederent, omnibus tam
priuatis quàm publicis ciuitatis æ-
dificiis, nullo penitus resistente di-
rutis. Ac Persis quidem in procliu
fuiſſet tota potiri Asia, si nō ob im-
mēsam vim spoliūm lætabundi,
nimis ea cupidè seruare, domūm-
que deportare cogitassent.

Scythis autem, quotquot erant
in Europa, securè degentibus, &
iam in Asiam quoque transgressis,
omniaque ad Cappadociam, & Pe-
finuntem, & Ephesum vsque depo-
pulis: Aimilianus ordinum Pan-
nonicorum dux, militibus suis, qui
parum habebant animi ad resisten-
dum prosperæ barbarorum for-
tunæ, quanto poterat opere con-
firmatis, & dignitate populi Ro-
mani ad animum eis reuocata: im-
prouisus barbaros in iis locis re-
pertos adgressus est. Quumque
magnam eorum partem occidisset,
milites in barbaricum trans-
duxisset, inopinatò quidquid oc-
curreret obruncasset, præter om-
nem denique spem imperio Ro-
mano subiectos illorum furore li-
berasset, à militibus suis impera-
tor dictus est. Itaque coactis eo-
rum locorum copiis, quæ iam ex
parta contra barbaros victoria cō-
firmatiores animis erant factæ: I-
taliā versus mouit, cum impera-
to Gallo manū conferturus. Ille,
per orientem gestorū ignarus, qui-
buscumque poterat rebus se mu-
niebat, & Valerianum ablegabat,
Gallicas atque Germanicas legio-
nes adlaturum. Quum magna ce-
leritate suos Aimilianus in Italiā
adduxisset, propèque se constitif-
ſent exercitus: qui cum Gallo mi-
lites erant, amplitudine copiarum
hunc longè inferiorem esse viden-
tes, & simul ad hominis ignauiam
negligentiāmq; respicientes, ipsum

Font. ἐξέρχεται
το ἀφειλα.

cum filio necant : quorum quidem in partes Aimiliani transitione facta, stabilitum illius imperium videbatur.

Sed Valeriano vires trans Alpes collectas in Italiam ducente, magnaque cum hominum multitudine alacriter Aimilianum debellare cogitante, quod hunc sui potius militari quam imperatorio more res aggredi cernerent, veluti non idoneum regno de medio tollunt.

¶ Valerianus, de communi omnium sententia summum imperium adeptus, magno studio rebus recte constituendis incumberebat. Scythis autem suis ex sedibus egressis, & præter hos Marcomannis quoque per irruptiones finitima Romano imperio loca populantibus: ad extremum periculum Thesalonica redacta fuit: cuius obsidione vix magno labore soluta, fortiter hosti resistantibus iis qui in urbe erant, tota Græcia perturbationibus vexabatur. Athenienses moenia sua reficiebant, quibus ab eo tempore quo à Sulla diruta fuerat, nulla erat adhibita cura: Peloponnesii muro cingebant Isthmum: & publicæ ab omni Græcia tuendæ causa regionis excubiæ habebantur.

Valerianus, animadverso periculo quod imperio Romano cunctis ex partibus immineret, Gallienum filium, imperii consortem facit: & rebus undique urgentibus, ipse versus orientem movet, ut Persis resisteret, Europæos exercitus filio tradit, cohortatus eum, cum iis copiis irruentes undique barbaros oppugnaret. Gallienus, videns Germanicas gètes cæteris infestiores esse, quæ adcolas Rhæni Gallicas nationes acrius vexarent, hæc partem sibi propugnandam ab hostibus sumebat, aliis, qui per Italiam, Illyricum, Græciamque, prædis agendis intenti essent, duces cum eorum locorum exercitibus bellum facere iussit. Ac ipse quidem Rhæni transiectus custodiens, quantum præstare poterat, interdum transitu hostes arcebat, interdum transeuntibus suos instructos obiciebat. Sed quod ingenti cum mul-

αὐτὸν μετὰ τῆς παιδὸς καὶ προσχωρήσαντες Αἰμιλιανῶ, κρατύειν ἔδειξαν αὐτῶ τὴν ἀρχήν.

Βαλεριανὸς δὲ μετὰ τῆς ἑσθῆς Αἰλιπείας δυνάμεων ὅτι τὴν Ἰταλίαν ἐλαύνοντος, καὶ σὺ πολλῶ πλήθει τὸν Αἰμιλιανὸν καταπολεμήσει προσθυμούμενος, θεωροῦντες οἱ σὺ αὐτῶ στραπωτικῶς μάλλον αὐτὸν ἢ ἀρχικῶς προσίοντα τοῖς πράγμασιν, ὡς πρὸς βασιλείαν ἀναμύδιον ἀναγροῦσι.

¶ Παρελθὼν δὲ Βαλεριανὸς κοινῆ γνώμῃ πρὸς τὸ ὅλων ἀρχὴν, σπουδῆ ἐπιείτω τὰ πράγματα διδραβεῖναι. Σκυθῶν δὲ ἐξ ἡθῶν ἀνασάντων καὶ Μαρκομανθῶν πρὸς τοῦτο ἐξ ἐφόδου τὰ πρῶστικα τῆ Ρωμαίων ἀρχῆ χειρὰ λεηλαπιούτων, εἰς ἕχατον μὲν ἡ Θεσσαλονίκη πεινήσθη κινδύου, μόλις δὲ καὶ σὺ πόνῳ πολλῶ τῆς πλειορκίας λυθείσης, τῶ ἔνδον καρτερῶς ἀπὸχόντων, Ἐραχάης ἡ Ἑλλάς ἐξετάζετο πᾶσα. καὶ Ἀθηναῖοι μὲν τῶ τείχεσι ἐπεμελῶντο, μηδεμίαν ἐξότι Σύλλας τῶτο διέφθειρεν ἀξιοθέντος φρονήδος. Πελοποννήσιοι δὲ τὸν Ἰσθμὸν διετείχισον. κοινῆ δὲ πρὸς πάσης φυλακῆ τῆς Ἑλλάδος ἐπ' ἀσφαλείᾳ τῆς χώρας ἐγένετο.

Σαυιδῶν δὲ ὁ Βαλεριανὸς τὸν πανταχόθεν ὅτι κείμενον τῆ Ρωμαίων ἀρχῆ κίνδυνον, αἰρεῖται Γαλλικὸν τὸν παῖδα τῆς ἀρχῆς κοινῶνόν. ὄνοχλουμένων δὲ τῶ πρῶστικῶν ἀπανταχόθεν, αὐτὸς μὲν ὅτι τὴν ἑώραν ἠλαυνε Γέροισι ἀπὸ σπῆμας, τῶ δὲ παιδὶ τὰ ἐν τῆ Εὐρώπῃ στρατόπεδα παρῶ δίδου, τοῖς πανταχόθεν ὅτι ποδοῖ βαρβάροις μετὰ τῶ ἐκείσε δυνάμεων ἀπὸ σπῆσαι παρεγγυήσας. ὄρων δὲ ὁ Γαλλικὸς τῶ ἄλλων εἶδῶν ὅτι τὰ Γερμανικὰ χαλεπώτερον, σφοδρότερόν τε τοῖς πρὸ τὸν Ρῆνον οἰκοδοῖ Κελπκοῖς ἔθνεσιν ὄνοχλουῦντα, τοῖς μὲν τῆδε πολεμίσι αὐτὸς ἀπὸ τῆδε τοῖς δὲ τῶ πρὸ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὰ ἐν Ἰλλυριοῖς καὶ τὴν Ἑλλάδα προσθυμούμενοις λήισασαι, τοῖς στρατηχοῖς ἅμα τοῖς ἐκείσε στρατεύμασιν ἔταξε διδραπολεμεῖν. αὐτὸς μὲν οὐκ αὐτῶ τῶ Ρῆνου διδραβάσεις φυλάττων, ὡς οἶόντε ἰὼ, πῆ μὲν ἐκώλυσε

μικρὸν ἐλάττωτος πολεμῶν, ἐν ἀπόροις τε
ῶν, ἔδοξεν ἐν μέρει τὸν κινδυνὸν ἐλαττωῦ
τῆς ἀπονδᾶς πρὸς ἕνα τῶν ἠγευμένων ἔ-
θνοις Γερμανικῶν πεποιῆσθαι. τοῖς τε γὰρ
ἄλλοις βαρβάροις ἐκάλυεν οὗτος συνεχεῖς
δὲ τῆς Ῥήνου ποιῆσθαι τὰς διαβάσεις, καὶ
τοῖς ὀπποῦσιν ἀδίστατο, καὶ τὰ μὲν παροι-
κιῶτα πρὸς Ῥώων ἐν τοῦτοις ἔω.

Βορανοὶ δὲ καὶ Γότθοι καὶ Κάρποι, καὶ
Ούρουζουῦδοι (ἧν δὲ ταῦτα πρὸς τὸ Ἴστρον
οἰκοῦντα) μέρος οὐδὲν τῆς Ἰταλίας ἢ τῆς
Ἰλλυριδὸς καταλιπόντες ἀδ' ἡώτων διετέ-
λου, οὐδὲν ἄνδισα μέρους πάντα ὄπινε-
μόνδροι. Βορανοὶ δὲ καὶ τῆς εἰς τὴν Ἀ-
σίαν διαβάσεως ἐπειρῶντο· καὶ ῥᾶόν γε
καπεπράξαντο ταύτῃ δὲ τὸ οἰκοῦντων τὸ
Βόσπορον, δὲ μᾶλλον ἢ γὰρ πλοῖα τὸ δὲ-
δακότων, καὶ ἠγευμένων τῆς διαβάσεως.
ἔως ἂν γὰρ βασιλεῖς αὐτοῖς ἦσαν, παῖς πα-
ρὰ πατρὸς ὀκδοχόμενοι τὴν ἀρχὴν, δὲ τε
τὴν πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν, καὶ τὸ τῶν
ἐμποριῶν ἀσύμβολον, καὶ τὰ πρὸς τῶν
βασιλέων αὐτοῖς ἔπεις ἐκάστου πεμπόμενα
δῶρα, διετέλου ἔργοντες ὅτι τὴν Ἀ-
σίαν διαβῶναι βουλομένοις τοῖς Σκύθαις
ἐπεὶ δὲ τῆς βασιλικῆς ἡγεμονίας διαφθαρέν-
τος ἀνάξιοι υἱὲς καὶ ἀπερρίμμενοι τῆς
ἠγεμονίας κατέστησαν κύριοι, δεδιότες ἐφ'
ἑαυτοῖς τὴν δὲ τῆς Βόσπορου τοῖς Σκύθαις
ὅτι τὴν Ἀσίαν δεδώκασιν παράδοτον, πλοίοις
αὐτοῖς οἰκείοις διαβῶσάντες· ἀ πάλιν
ἀναλαβόντες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

Τὰν δὲ Σκυθῶν τὰ ἐν πρὸς πάντα ληϊ-
ζομένων, οἱ μὲν τὴν πρὸς Ἰταλίαν οἰκοῦντες
τῆς Πόντου πρὸς τὰ μεσόγεια καὶ ὀχρῶ-
τατα ἀνεχώρου· οἱ δὲ βαρβάροι τὰ Πι-
τυουῦν πρὸς τὴν πρὸς Ἰταλίαν, τείχει τε
μεγίστῳ πρὸς Ἰταλίαν, καὶ λιμένα ἀορ-
μότατον ἔχοντι. Σουκισσιανοῦ δὲ τῶν ἐκείσε
στραπτῶν ἠγεμόνος καθεσταμένου, μετὰ
τῆς οὔσης αὐτῶν δυνάμεως ἀντιστάντες,
καὶ τοῖς βαρβάροις ἀποδιώξαντες, δεδιό-
τες οἱ Σκύθαι μήποτε καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις
φρουρείοις πυθόμενοι, καὶ συστάντες τοῖς ἐν
τῆς Πιτυουῦν στραπτῶν, ἀρδῶν αὐτοῖς
ἀπολέσωσιν, ὅταν δεδιώλωτο πλοίων ὄπ-
λαβόμενοι, σὺν κινδυνῶ μεγίστῳ τὰ οἰκεία
κατέλαβον, ἐν τῆς καὶ Πιτυουῦντα πολέμῳ
ἔτι, summo cum periculo domum reuenterunt, in hoc ad Pityuntem bello

titudine, per exiguas ipse copias ha-
bens, bellum gereret, in angustum
iam coactæ res ipsius erant: quum
inito fœdere cum quodam de gen-
tis Germanicæ principibus, ex ali-
qua parte periculum minuisse vi-
sus fuit. Nam ille cæteros barba-
ros arcebat quominus continen-
ter Rhenum transirent, & irruen-
tibus obstabat. Ac Rheni quidem
adcolarum hæc erat condicio.

Borani verò, & Gotthi, & Car-
pi, & Vrugundi, (nationum hæc
nomina, propter Istrum sedes ha-
bentium) nullam nec Italiæ, nec Il-
lyrici partem à continuis vexatio-
nibus immunem relinquebant, om-
nia nemine resistente diripien-
tes. Et quidem Borani in Asiam
quoque transire conabantur: id-
que per incolas Bospori sanequàm
facile obtinuerunt, qui metu po-
tius quàm animi voluntate addu-
cti, naues eis dederunt, & in transi-
ciendo duces fuerunt. Quàm enim
diu reges illi habebant, filio pater-
num in regnum succedente, partim
propter amicitiam cū populo Ro-
mano, & commerciorum oppor-
tunitatem, partim propter ea mu-
nera quæ ab regibus quotannis eis
mittebantur, Scythas in Asiã trans-
ficere volentes arcere non define-
bant: verùm posteaquam extincto
genere regio, quidam viles & abie-
cti principatum gētis obtinuis-
sent: sibi met ipsi metuentes, Scythi ad-
eundæ per Bosporum Asiæ facul-
tatem concedebant, & suis eos na-
uibus transuehebant, quibus dein-
de receptis, domum reuertebantur.

Cæterùm Scythi obuia quæ-
que deprædantibus, qui maritima
Ponti loca incolebant, ad mediter-
ranea maximèque munita migra-
bant: barbari verò Pityuntem pri-
mum adorti sunt, muro maximo
circumdatam, & portum commo-
dissimum habentem. Sed quum dux
militum eius loci Sucessianus, cum
iis copiis quæ istuc aderant, barba-
ris obstitisset, & eos inde submo-
uisset, veriti Scythæ ne huius rei
fama per cætera quoque castella
didita, omnes militibus Pityunte
degentibus adgregati, funditus se
perderent: quantam maximam po-
terant nauigiorum copiam nan-
tantes, in hoc ad Pityuntem bello

Γον. καὶ οἱ ἐν.

compluribus suorum amissis. Enimvero qui Pontum Euxinum inhabitabant, Suceffiani ductu seruat, quemadmodum exposuimus, numquam fore sperabant ut rursus Scythæ transierent, qui iam indicato modo repulsi fuissent. Sed ubi Valerianus accessit ad se Suceffianum præfectum prætorio dixisset, & cum eo res Antiochenæ civitatis, eiusque restauratione tractaret: denuò Scythæ sumtis navibus à Bosporanis, transierunt. Retentis autem nauigiis, nec (ut factitatum prius erat) concessa potestate Bosporanis ut eis in patriam reuerterentur: propter Phasidem profecti sunt, ubi fanum Dianæ Phasianæ, cum Ætæ regia, situm esse perhibent. Hoc fanum occupare conati, sed frustra, Pityuntem recta contendebant.

Castello perfacile capto, suoque præsidio denudato, pergebāt ulterius: quumque magna copia nauigiorum abundarent, & captiuis remigandi peritis ad nauigationem usi, commodam tempestatem toto prope modum æstiuo tempore habuissent, Trapezuntem petierunt, urbem amplā & populosam, quæque præter consuetos milites, alios decies mille receperat. Obsidione cepta, ne per somnium quidem vrbe se potituros sperabant, quòd esset ea duobus muris circumdata: sed ubi milites animaduertent, securitiæ temulentiaque deditos ne murum quidem amplius conscendere, nec villo tempore luxum & computationes suas intermittere: arboribus quas dudum ad hoc præparauerāt, admotis muro, qua perueniri ad eum poterat, & suis noctu per has in murum paullatim subductis, urbem capiunt, præsidariis ob repentinam & improvisam hostis irruptionem metu perculsis, & per alias portas ex vrbe fuga dilapsis, cæteris ab hostibus interemptis. Vrbe in hunc modum capta, ineffabilem barbari opum captiuorumque copiam adepti sunt. Nam finitimi omnes in eam, veluti locum munitum, confluxerant. Templis

πολλοὺς ἤδη σφετέρων ἀποβαλόντες. οἱ μὲν οὖν τὸν Εὐξείνιον Πόντον οἰκοῦντες τῇ Σουκεσιανοῦ στρατηγία πεισθέντες, ὡς διέξήλοισιν, οὐδέ πώποτε τοῖς Σκύθαις ἤλπισαν αὐτοῖς περαιωθῆσεσθαι, τὸν εἰρηδμόν μοι ἔσπον ἀποκρουθέντας. Οὐαλεριανοῦ δὲ Σουκεσιανὸν μετὰ πεμπιον πεισασμένον, καὶ ὑπαρχὸν τῆς αὐλῆς αἰαδείξαντος, καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν καὶ τὸν ταύτης οἰκισμὸν οἰκονομοῦντος, αὐτοῖς οἱ Σκύθαι πλοῖα πρὸς τῶν Βοσποραίων λαβόντες ἐπεραιώθησαν. καταχόντες δὲ τὰ πλοῖα, καὶ ἔχοντες ὡς πρὸς πρῶτον τοῖς Βοσπορανοῖς ἐνδόντες μετὰ τούτων ἐπαελθεῖν οἴκαδὲ, πλησίον τῆς Φάσιδος ὠρμήθησαν, ἐνθα καὶ τὸ τῆς Φασιανῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἀναγοῖσιν ἱερὸν, καὶ τὰ τῆς Διήτου βασιλεία. πειραθέντες δὲ τὸ ἱερὸν ἐλεῖν, καὶ οὐ δύνηθέντες, ἀδύδην Πιτυουῶντες ἐχώρου.

ἔλόντες δὲ ῥᾶτα τὸ φρούριον, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ φυλακῆς ἐρημώσαντες, ἐχώρου εἰς τὸ πρῶτον πλοίων δὲ πολλῶν ἀπορήσαντες, καὶ τῶν αἰχμαλώτων τοῖς ἐρέθειν ἔπισημοῖς εἰς ναυπλίαν χησάμενοι, γαλιῶν πρὸς πάντα σχεδὸν τὸν τῆς θέρους καιρὸν γηροδότης, τῷ Τραπεζουῶν πρὸς πλοῦσαν, πόλει μεγάλη καὶ πολυανδρώπῳ, καὶ πρὸς τοῖς ἐθάσι στραπώταις μωείων ἐτέρων δυνάμιν πρὸς λαβούση. κατασάντες δὲ εἰς πολιορκίαν, κρατήσιν μὲν ἤλπιζον ἔδὲ ὄναρ τῆς πόλεως δύο τεῖχος πρὸς ἀλλήλημμένης· αἰαδανόμοιοι δὲ τοῖς στραπώταις ῥαθυμία καὶ μέθη κατελιημμένοι, καὶ οὔτε εἰς τὸ τεῖχος λοιπὸν αἰείοντας, οὐδένα δὲ καιρὸν τὴν πρυφίω καὶ τῶν συμπίσια παρέντας, δένδρα πάλαι πρὸς τὸ πρὸς ἀπρεπιδέιντα πρὸς τὸν τῆς πόλεως καθ' ὃ βάσιμον ἦν, καὶ ὀλίγοις τε δὲ τούτων νυκτὸς οὔσης ἀνίστηντες, αἰρούσι τὴν πόλιν, ἤδη μὲν στραπώτων τῶν αἰφνιδίως καὶ ἀπροσδοκίτω τῆς ἐφόδου καταπληγῶν, καὶ τῶν ἄσπερος ὑποδραμόντων δι' ἐτέρας πύλας, ἤδη δὲ ἄλλων πρὸς τῶν πολεμίων ἀναιρεθέντων. τῆς δὲ πόλεως τῆς τῶν ἔσπον αἰλούσης, γέροντας πλήθους ἀφάτου χημάτων ἔα αἰχμαλώτων οἱ βαρβαροὶ κύριοι. πάντας γὰρ σχεδὸν τοῖς πεισθέντες

οἰκοῦντας σιωπῆ κατ' αὐτῶν ὡς εἰς ὄχυρὸν χωρίον συναλιωθῆσθαι. διαφθεῖραντες

δὲ τὰ τε ἱερά κ' τὰ οἰκοδομήματα καὶ πᾶν
ὅ, π' ὡς κάλλος ἢ μέγεθος ἤσκητο, καὶ
ἡρωσέπ' τὴν ἄλλω χώρην καταδραμόν-
τες, ἅμα πλήθ' παμπόλων νεῶν ἀνεχώ-
ρησαν ἐπ' οἴκου.

Τῶν δὲ ὁμορουῶτων Σκυθῶν θεασα-
μένων τὸν πλοῦτον ὃν ἐπηγάγοντο, καὶ εἰς
ὄπισθ' ἐλθόντων ἔδρασαν ὡδραπλή-
σια, πλοῖα μὲν κατεσκυιάζετο, τῶν σιμών-
των αὐτοῖς ἀιχμαλώτων, ἢ ἄλλως κατ'
ἀποείαν ὄπισθ' ἡμιγυμνῶν, ὑπουργησάτων
εἰς τὴν τούτων δημιουργίαν. τὸν αὐτὸν δὲ
τοῖς Βορρανοῖς ἔσπον ποιήσασθαι τὸν ἔκ-
πλου οὐκ ἔγνωσαν, ὡς μακρὸν ὄντα καὶ
δύσκολον, καὶ δὲ τὸ πῶν ἤδη πεπορημέ-
νων ἀγαμείναντες ὅτιν χειμῶνα, τὸν Εὐ-
ξεινον Πόντον ὃν ἀριστῆρα καταλιπόντες,
τῆς πεζῆς δυνάμεως αὐτοῖς δὲ τῶν ἠϊό-
νων κ' τὸ παρεῖκον συμῶδρα θεούσης, Ἰ-
στρον καὶ Τομέα καὶ Ἀγχίαλον κ' τὸ δε-
ξιὸν ὡδραμείφαντες μέρος, ὄπισθ' τὴν Φι-
λεατίναν ἔβησαν λίμνῃ, ἢ κ' δὲ δυτικῆς
ἑσπᾶς Βυζαντίου ὡς τῆς Πόντου δὲ-
κείται. γινόντες δὲ τοῖς ταύτης ἀλιέας ὃν
τοῖς ἔλεσι τοῖς ὄπισθ' ἡμιγυμνοῖς τῆς λίμνης μετὰ
τῶν ὄντων αὐτοῖς πλοίων ἀποκρυβέντας, ὁ-
μολογία ὡδρασησάμενοι καὶ τὴν πεζὴν
δυνάμιν ἐμβιβάσαντες, ὄπισθ' τὴν δὲ
πορθμὸν τῆς μετὰ Βυζαντίου καὶ Χαλ-
κηδόνος ἐχώρου δὲ βᾶσιν. οὐσης δὲ φυ-
λακῆς ἐν τῇ Χαλκηδόνι καὶ μέχρι τῆς
ἱεροῦ τῆς ὡς τῆς σόμαπ τῆς Πόντου, πολλῶν
τοῖς ὄπισθ' ἡμιγυμνοῖς, οἱ μὲν τῶν στρα-
τιῶν ἀνεχώρησαν, ὑποαντήσαν δὲ τῶν
πεμφθέντων ὡδρα βασιλέως ἡγεμόνι βου-
λόμενοι, οἱ δὲ εἰς τὸ σπῶτον κατέστησαν δέος,
ὡς τε ἅμα τῇ ἀκοῇ ὡδρα τῆς φιλίας φυγῆν.
οὐ δὲ ἡμιγυμνοῦ, ἅμα τε ἐπεραιώθησαν οἱ
βάρβαροι καὶ Χαλκηδόνα μηδενὸς ἀπί-
σαντος ἐλόντες, χερμάτων καὶ ὀπλων καὶ
ἄλλης ὅ, π' πλείστης ἀποσκυβῆς γέρονται ἐ-
κρατεῖς.

Ἐπὶ δὲ τὴν Νικομήδειαν ἐχώρου,
μεγίστην οὐσαν καὶ ἀδύναμον, δὲ τὴν πλοῦ-
την καὶ τὴν εἰς ἅπαντα ἀποείαν, ὀνομα-
σοτάτω. ἐπεὶ δὲ τῆς φήμης ὡδρα καταλα-
βούσης ἐφθασαν οἱ ταύτης οἰκήτορες ἀπο-
δραῖναι μετὰ τῶν χερμάτων, ὅσα ὡδρα οἰοῖτε
γέρονται ὡδρα κομισάμενοι, τῶν μὲν ὄπισθ' ἡμιγυμ-
νων

& ædificiis dirutis, aliisque rebus
ad urbis elegantiam maiestatemve
comparatis, & excursionibus tota
regione vexata, compluribus cum
navigiis domum discessere.

Quum horum finitimi Scythæ
adlatas ab eis opes conspexissent,
& simile facinus audendi cupidi-
tas eos incessisset: navigia quidem
instruebant, quum ad eorum exæ-
dificationem, hominum apud se ca-
ptiuorum, vel aliorum inopiæ cau-
sa cum eis se coniungentium ope-
ra vteretur. sed ea ratione qua Bo-
rani fuissent vsi, minimè navigatio-
nem instituendam esse decreuerunt,
quod ea tum longinqua, tum dif-
ficilis foret, perque loca iam antè
vastata suscipienda. Itaque quum
hiemem expectassent, Ponto Eu-
xino ad sinistram relicto, pedestri-
bus copiis propter litora, quantum
eius fieri poterat, celeriter comi-
tantibus, Istrum, Tomos, Anchia-
lum, ad dextram prætergressi, ad
Phileatinam venere lacum, qui ver-
sus occidentem solstitialem Byzã-
tii, Ponto adiacet. Cognito au-
tem, eius lacus piscatores in adia-
centibus lacui paludibus cum iis
quas haberent nauibus abditos de-
litescere: posteaquã eos interposi-
ta cautione in fidem recepissent, &
eorum naues copiis pedestribus o-
nerassent, ad transiendum per id
fretum quod Byzantio Chalcedo-
niquè interiacet, progrediebantur.
Et quamquam præsidium Chalce-
done foret, ad ipsum usque sanum,
quod ad ostium Ponti situm est, ló-
gè barbaros aduenientes viribus
superans: tamen milites partim dis-
cessere, quasi qui occurrere duci ab
imperatore misso vellent, partim
tanta trepidatione correpti sunt, vt
ad primam rei famam citato cursu
diffugerēt. quo factò, simul & trá-
iecere barbari, & Chalcedone nul-
lo resistente capta, opibus & armis,
aliáque supellectile copiosissima
potiti sunt.

Hinc Nicomediam contende-
runt, urbem maximam & fortuna-
tam, opibusque ac rerum omnium
copia celeberrimam. Sed licet præ-
cepta fama ciues iam antè diffugif-
sent cum opibus suis, quas aufer-
re secum poterant, nihilo minus

barbari repertorum ab se copiam mirati, omni honore atque obseruantia Chrysoγονum prosequerantur, qui iamdudum eis auctor fuerat ut Nicomediam proficiscerentur. Quumq; Nicæam, & Ciū, & Apameam, & Prusam iisdem incursionibus vexassent, & in illis paria designassent, Cyzicum petiere. Verum quod Rhyndacus fluvius ex imbribus auctus ingentem aquarum vim volueret, transiectione frustra tentata, retro cesserunt: ac Nicomediam quidem & Nicæam iniectis ignibus succenderunt, spoliis verò in pleustra nauésque coniectis, domum cogitabant, hoc irruptioni secundæ sine imposito.

Valerianus, intellectis Bithyniæ calamitatibus, ex diffidētia nemini ducū credere defensionē illi cōtra barbaros audebat: sed misso Felice, qui præsidio Byzantinis esset, ipse relicta Antiochia ad Cappadociam vsq; progrediebatur, & transitu duntaxat adtritis ac vexatis oppidis, pedem referebat. Quumque pestis inuasisset exercitus, eorumq; maiorem partem sustulisset: Sapores orientem adgressus, in ditionē omnia redigebat. Interim Valeriano propter mollitiem ac secediam de subleuandis ad extremum prolapsis rebus desperante, datæque pecunia bello finem imponere volente: missos hoc nomine legatos Sapores ab se rebus infectis dimisit, & ab ipso imperatore petiit ut de negotiis quæ ad eum pertinere viderentur, secum in colloquium veniret. Ille, nulla prudentia postulatis adensus, & inconsulto cum paucis ad Saporem profectus, quasi de pace cum eo colloquuturus, ab hostibus subito comprehenditur: & in hac fortuna captiuus apud Persas viuendi finem fecit, maximo dedecore nomini Romano apud posteros relicto.

Quum hic rerum per orientem status esset, omnia confusa pariter & indefensa iacebant. Et Scythæ coniunctis animis ex vniuersa gente nationeque sua in vnum congressi, parte quadam copiarum suarum Illyricum agebant, ferebant, alii ciuitates eiusdem vastabant, alii denique Italiam ingressi,

οἱ βάρβαροι τὸ πλῆθος ἐδάμασαν, διὰ δὲ ἱμῆς πάσης καὶ θεραπείαι Χρυσόγονον ἦγον, τὸν ὅτι πρὸ Νικομήδειαν αὐτοῖς ἐλθεῖν ἐκ πολλοῦ παρορμήσαντα. ὅτι δραμόντες δὲ Νικαία καὶ Κίω καὶ Ἀπαμεία καὶ Γρούση, τὰ ὄχρα πλήσιά τε καὶ ὄντα τῆς πεποιηκότες, ὅτι πρὸ Κυζικὸν ὤρμησαν. τὸ Ῥυδάκου δὲ ποταμοῦ πολλοῦ ῥύσαντες ἐκ τῆς γημοδῶν ὄμβρων, ὄχρα ἡμῶν ὄχρα ἀδυνατήσαντες, ἀνεχώρησαν ὀπίσω· καὶ πρὸ Νικομήδειαν ἐνέωρθησαν, καὶ πρὸ Νικαίαν· ἀμάξαις δὲ καὶ πλοίοις ἐμβαλόντες τὰ λάφυρα, ὡς τῆς οἴκαδ ἐπανόδου διανοοῦντο, ὅτι τῆς δευτέρας ἐφόδου ποιησάμενοι τέλος.

Οὐαλεριανὸς δὲ πυθόμενος τὰ κατὰ πρὸ Βιθυνίαν, στρατηγῶν μὲν οὐδενὶ πρὸ κατὰ τῆς βαρβάρων ἄμωσαν ὑπὸ ἀπιστίας ἐτάρρει καταπιστῆσαι· Φήλικα δὲ φυλάξοντα τὸ Βυζάντιον σείλας, αὐτὸς ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας ἄχρι Καππαδοκίας ἐχώρει, καὶ τῆ παρόδῳ μόνον ὀπιτεῖψας τὰς πόλεις, ὑπέσχετο εἰς Ἑπίσω. λοιμοῦ δὲ τοῖς στραπέδοις ἐμπέσοντος, καὶ πρὸ πλείω μοῖραν αὐτῶν διαφθείραντος, Σαπώρης ὀπιτών πρὸ ἐώαν, ἅπαντα κατεσρέφετο. Οὐαλεριανὸς δὲ διὰ τε μαλακίαν καὶ βίου χαυνότητα βοηθήσαι μὲν εἰς ἕχατον ἐλθοῦσι τοῖς ὄχρα μῆσιν ἀπογόντος, χημάτων δὲ δόσιν καταλύσαι τὸν πόλεμον βουλομένου· τοῖς μὲν ὅτι τῷ τῶ σαλέντας ὄχρα βίαις ἀποσείκτοις ὁ Σαπώρης ἀπέπεμψεν, αὐτὸν δὲ ἦπει τὸν βασιλέα ὡς τῶ ἀναγκάων αὐτῶ νομιζομένων εἰς λόγους ἐλθεῖν. ὁ δὲ σὺν οὐδεμίᾳ φρονήσει κατανύσας τοῖς αἰπυμοῖσι, ἀπεισκέπῳ μετ' ὀλίγον ὀρμήσας ὅτι Σαπώρῳ, ὡς δὴ ὡς ἀπονδῶν αὐτῶ διαλεξόμενος, ἄφνω συλλαμβάνεται ὄχρα τῶ πολεμίων· καὶ ἐν αἰχμαλώτου ὄχρα κατασαι, ὄχρα Πέρσας τὸν βίον ἀπέλιπε, μέγιστην αἰχμύλῳ ἐν τοῖς μεταῖωτα τῶ Ῥωμαίων ὀνόματι καταλελοιπῶς.

ὄντων ὅτι τῶ ἀμφὶ πρὸ ἐώαν ἐν τούτοις, πάντα μὲν ἡμῶν ἀρχά τε καὶ ἀβοήθητα. Σκύθαι δὲ ὀμογνωμονήσαντες καὶ ἐκ παντὸς ἔθνοισ τε καὶ γένουσ εἰς ἓν συωελθόντες, πρὸ τῶ Ἰλνυείδα μοῖρα ἡμῶν ἐληίζοντο, καὶ τὰς ἐν τῷ τῆ πόλεις ἐπόρθον, μοῖρα ὅτι ἄλλῃ πρὸ Ἰταλίαν καταλαβόντες.

καὶ ἄξει τῆς Ρώμης ἐπήεσαν.

Γαλιηνοῦ δὲ τοῖς ἐπέκεινα τῆς Ἀλπεων Ἑσποῖς ἐγκαρπεροῦσιν, καὶ Γερμανικοῖς ἀναχλουμῶν πολέμοις, ἡ γερουσία τῆς Ρώμης εἰς ἔραπον ἐληλακῆσαν ὀρώσα κακοῦ, τοῖς καὶ τῶν τῶν στραπώτας ὀπλίσασα, δοῦσα δὲ ὀπλα καὶ τῶν ἀπὸ τῆς δῆμου τοῖς ἐρωμμεσέροις, σράτευμα πλήθι τοῖς βαρβάρου ὑπεραῖρον σιμήσαν. ὅσων ὀρῶν δῆσαντες οἱ πολέμοι, τῶν μὲν Ρώμην ἀπέλειπον, τῶν δὲ Ἰταλίαν πᾶσαν, ὡς εἰπεῖν, ἐπελθόντες ἐκείκασαν. ἐν ἐλάτῳ δὲ καὶ τῶν ἐν Ἰλλυριοῖς ποταμῶν ἐκ τῆς τῆς Σκυθῶν ἐφόδου διακειμένων, καὶ πάσης τῆς ὑπὸ Ρωμαίους ἀρχῆς ἐς τὸ μὲν λοιπὸν εἰσαλθουμένης, λοιμὸς ἐπιβρίσας ταῖς πόλεσιν, οἷος οὐπω πᾶσι ἐν παντὶ τῶν χρόνων σιμήθη, ταῖς μὲν ἀπὸ τῆς βαρβάρων συμφορᾶς μετειωτέρας ἀπέφηνε, τοῖς δὲ τῆς νόσου κατελημμένοις ἀδαιμονίζεῖν ἑαυτοῖς ἐδίδου, καὶ ταῖς ἐαλωκῆς ἤδη πόλεις, ἀνδρῶν παντάπασιν ἡρομένας ἐρήμοις.

Ἐπὶ πᾶσι τοῖς οὗτοις ὁ Γαλιηνοῦς σιωπεραχθεῖς, εἰς τῶν Ρώμην ἐπανήει, τὸν ὑπὸ Σκυθῶν ἐπαχθέντα τῆς Ἰταλίας πόλεμον διαθήσων. ἐν τούτῳ δὲ ἐπανασάντων αὐτῷ Κέκροπος τε τῆς Μαυροσίου καὶ Αὐειόλου, καὶ Ἀντωνίνου, καὶ ἐτέρων πλείονων, οἱ μὲν ἄλλοι σχεδὸν ἅπαντες ὑπέχθησαν δίκῃ, Αὐειόλος δὲ ἀλλοτεῖως πρὸς τὸν βασιλέα διετέλεσεν ἔχων.

Ἐπεὶ δὲ καὶ Ποσειδῶνος, ἀρχὴν ἐν Κελτοῖς στραπῶτων ἐμπεπισευμένος, ἐς τὸ νεωτερίσασα πρὸς τῆς συναπισάντας αὐτῷ στραπῶτας ἀλαβῶν, ἐπὶ τῶν Ἀχρῆσπίναν ἤλαυνε, πόλιν ἐπικειμένην τῶν Ῥήνων μεγίστην. καὶ τῶν Σαλωνίνων τὸν Γαλιηνοῦ παῖδα ἐπολιόρκει καὶ εἰ μὴ πρὸς τῶν πόλεων, τῆς πολιορκίας οὐκ ἔφασκεν ἀποστήσειν. τῶν δὲ στραπῶτων ἀγάθη τῆς πολιορκίας αὐτὸν τε καὶ τὸν παραλαβόντα τῶν τούτου φυλακῆν ἐκ τῆς πατρὸς Σιλβανὸν πρὸς τῶν ἀμφοτέρους ὁ Ποσειδῶνος ἀνελών, αὐτὸς τῶν ἐν Κελτοῖς ἐπικράτειαν εἶχε.

Τῶν δὲ Σκυθῶν τῆς Ἑλλάδα κάκισα διαθέντων, ἐταῖς Ἀθήνας αὐταῖς ἐκπολιορκισάντων, Γαλιηνοῦς μὲν ἐπὶ τῆς πρὸς τοῖς μετῆι μάχην, ἤδη τῆς Θράκης καταλαβόντας. τοῖς δὲ πρὸς τῆς ἐναντίας πόλεσιν οὖσιν ἐν ἀπογνώσει βοηθεῖν Οὐδανῶν ἐταξεν, ἀνδρῶν

ad ipsam usque Romam pergebant.

At Gallieno transalpinis in locis hærente, Germanicisque bellis intento, senatus urbem Romam in summum malum coniectam videns, armatis quotquot erant in ea militibus, & iis præterea qui valentiores ex plebeis erant: exercitum barbarico maiorem coëgit, quem hostes veriti, Romam illi quidem relinquerebant, sed Italiam, propè dixerim, uniuersam excursionibus adfligebant. Itidem quum per Illyricum res ob Scytharum irruptiones in extremo versarentur, & totum Romanum imperium sic fluctuaret nihil ut reliquum esset: tanta pestis in oppidis exorta, quanta numquam prius ullo tempore extiterat, calamitates à barbaris illatas leuiore reddebat, efficiebatque ut morbo correpti beatos se ducerent, & ciuitates occupatas, in quibus omnino virorum solitudo esse acceperat.

His rebus omnibus conturbatus Gallienus, Romam reuertebatur: ut illatum ab Scythis Italiae bellum propulsaret. Ibi struentibus illi insidias Cecrope Mauro & Aureolo, & Antonino, & aliis pluribus: ceteri propemodum omnes pœnas dederunt, solus Aureolus infesto erga principem animo esse pergebat.

Secundum hæc Postumus quoque, cui creditum esset militare apud Celtas imperium, ad res nouas animum adiecit, sumtisque secum militibus qui cum ipso defecerant, Agrippinam contendit, urbem maximam ad Rhenum sitam, ubi Saloninum Gallieni filium obsedit, minatus obsidionem se minimè soluturum, nisi deditus ille sibi fuisset. Militibus obsidionis necessitate compulsis, ut & ipsum & ipsius custodiae præfectum à patre Siluanum traderent, utroque Postumus interfecto, rerum apud Celtas potiebatur.

Scythis autem Græciam miserimum in modum vexantibus, ipsis Athenis expugnatis, Gallienus manum cum eis qui iam Thraciam occupauerant cōferturus accessit: desperatisque rebus orientis opem ferre iussit Odanathum, hominem

Palmyrenū, apud imp̄atores inde vsque à maioribus suis honoratum. Is, vbi reliquis istic exerciti- bus copias suas, quam poterat ma- ximas, admiscuisset, strenuè Sapo- rem adoriebatur, & cū alias vr- bes imperio Persarū adsuetas, tum Nisibim ab Sapore captam, Persa- rūmque rebus addictam, impetu in eā factō, recepit & euertit. Quū- que non semel sed iterum Ctesiphontem vsque processisset, Persas quidē intra munitiones suas com- pulsos occlusit, cōtentos si liberūm & vxorū & suam salutē tueri pos- sent: ipse res iam vastatæ regionis, pro viribus ex vsu suo constituit.

Posteaquā autē Emisæ degens, & nataliciā quādā celebritatem pera- gēs, ex insidiis interemtus est: rerū in se curam Zenobia suscepit, Oda- nathi quidem illa coniux, sed ani- mo virili prædita, quæ opera fami- liarium mariti parem diligentiam rebus gerendis adhibebat.

Quum hic status orientis esset, Gallieno bellū Scythicum vrgenti nūtius adfertur, Aurelianū, ducem omniū copiarum equestriū, qui ad urbem Mediolanum Postumi trā- situm in Italiam obseruare iussus fuerat, res novas moliri, & imperii summam sibi polliceri. Ad eius rei famam conturbatus, statim ad iter Italicū semet accingit: relicto cum imperio belli Scythici conficiendi caussa Marciano, viro bellicis re- bus exercitatissimo: quo bellū hoc feliciter administrante, Gallienus iter Italicum persequens, in huius- modi insidias incidit. Heraclianus præfectus prætorio socium consilii Claudium nactus, qui secundū im- peratorem administrationi rerum præesse videbatur, necem Gallieno molitur. Quūmq; reperisset homi- nē ad perpetrāda eiusmodi expedi- tissimum, qui turmæ Dalmata- rum dux erat, rem ei perficien- dam committit. Adstans ille ce- nanti Gallieno, quū exploratorem quemdam nuntiasse dixisset, Au- reolum cum copiis suis accedere, hominē verbis huiusmodi terruit. Quapropter arma poscens, & e- quum insiliēs, signum militibus da- bat vt se cum armis sequerentur:

Παλμυρινόν, καὶ ἐκ παρούτων τῆς πόλεως τῶν βασιλέων ἀξιωθέντα τιμῆς. ὁ δὲ τοῖς αὐτότε λελειμμένοις στρατοπέδοις δυνά- μιν ἀαμίξας ὅτι πλείστην οἰκίαν, ἐπεξήει τῷ Σαπῶρι καὶ τὸ καρτερόν, καὶ τὰς τέλεις ἀνεκτοπίας ἤδη τῶν Περσῶν ἐχομένας, καὶ Νίσιβιν εἰλημμένην μὲν ὑπὸ Σαπῶ- ρου, τὰ Περσῶν δὲ φρονούσαν, ἐλὼν ἕξ ἐφό- δου κατέσκαψεν ἐπεξελθὼν ὃ μέχρι Κτη- σιφῶντος αὐτῆς οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ δεύτε- ρον, Πέρσας μὲν τοῖς οἰκείοις ἀναπέκλεισεν, ἀγαπῶντας εἰ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ ἐαυ- τοὺς περιώσμεν, αὐτὸς ὃ τὰ πρὸ τῆς ἤδη πε- πορημένην χώραν ὡς οἴοις τε ἦν οὐ διεπίδη.

Ἐπεὶ δὲ διατείβων καὶ τὴν Ἐμισσάν, καὶ Ζινα γνέθλιον ἄγρον ἐορτιῶς ἐπιβουλήσας ἀνέρεθῃ, τῶν ἐκείσε πραγμάτων ἀπλάμ- βάνεται Ζηνοβία, σιωοικοῦσα μὲν Ὀδανά- θω, φρονήματι δὲ ἀνδρείω χρωμένη, καὶ διὰ τῶν ἐκείνω σιωόντων τὴν ἴσιν εἰσφέρει- σα τοῖς πράγμασιν ἐπιμέλειαν.

Οὕσις δὲ τοιαύτης τῆς ἀμφὶ τὴν αἰα- πολὴν καταστάσεως, ἀγγέλλεται Γαλλι- νῶ τῷ πρὸς Σκύθας ἐγκαρτερουῶπι πολέ- μω, τὸν τῆς ἵππου πάσης ἠγρούμενον Αὐρη- λιανόν, ἐν Μεδιολάνῳ τῇ πόλει τὴν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν παράδοχ Γοσοῦμου πεταγμένον τῶν φυλάττειν, εἰς τὸ νεωτερίζειν πετρά- φαξ, καὶ μὴ ἀδοῦν τῶν ὅλων ἀρχῶν ἐαυτῶν. σιωπαρχαίς δὲ πρὸς τούτο, τῶν ἀρχῶν μα τῆς ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ὁδοιπορίας εἶ- χρο, τὴν στρατηγίαν τῶ πρὸς Σκύθας πο- λέμου Μαρκιανῶ τῶν ἀρχῶν, ἀνδρὶ τὰ πο- λέμα σφόδρα ἐξησκημένῳ. τούτου δὲ τὸν πῆλον οὐδὲν ἀγνοήσας, Γαλλιηνὸς ἐχάρμενος τῆς ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ὁδοῦ, εἰς τοιαύτην ἐ- πιβουλῇ ἐμπίπτει. Ἡρακλιανὸς ὁ τῆς αὐ- λῆς ὑπαρχος κοινωνόν τῶ σκέψως λαβὼν Κλαύδιον, ὃς μετὰ βασιλέα τῶ ὅλων ἐ- πιβουλεύειν ἐδόκει, θάνατον ἐπιβουλεύει Γαλλιανῶ. ἀνδρα δὲ θύρων εἰς τὰ τοιαῦτα παροχρότατον, ὅστις τῶν Δαλματῶν ἤρ- χεν ἱλῆς, ἐγχειρίζει τούτῳ τὴν ἀρχὴν. ὁ δὲ, ὅτι τὰς τῶν Γαλλιανῶ ἀπνοποιου- μένων, καὶ φήσας ἀγγεῖλαι Ζινά τῶν κα- τασκοπῶν ὡς Αὐείολος ἅμα τῇ σιω αὐτῶ δυνάμει παροχρόξ, τοῖς τοιαύτοις ἐπίσησε λόγους. ὑπλά τε οὐκ ἔπει, καὶ

ἅμα θορῶν ἐς τὸν ἵππον, σιωθήμα τοῖς στρατιώταις ἐδίδου μετὰ τῶ ὀπλων ἀκολοθεῖν.

καὶ οὐδὲ τοῖς δορυφοροῦσιν ἐκδεξάμενος ἤλαυνε. γυμνὸν οὐκ ἴλαρχης θεασάμενος ἀποσφάττει.

¶ Τῶν δὲ στραπτῶν κελύσσει ἢ ἠγυμμένων ἡσυχασάντων, Κλαύδιος πλὴν τῆς ὄλων ἠγυμονίαν ὡρλαμβάνει, καὶ ὑπερον τῆς κοινῆς ψήφου ταύτῃ δούσης αὐτῷ. Αὐείολος ὅτι χρόνον συχνὸν ἔξω τῆς Γαλλινοῦ καταστήσας ἑαυτὸν ἔξουσίας, ἐπεκρυκθῆτε ὡρλαχρῆμα πρὸς Κλαύδιον, καὶ ὡρλαδοῖς ἑαυτὸν, ὑπὸ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα στραπτῶν ἀναιρέται, τῆ δὲ πλὴν ἀπόσασιν ἐχρησμένων ὀργῆ.

Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρόνον Σκυθῶν οἱ ὡρλειφθέντες ἐκ τῆς ὡρλαβουστῶν ἐπαρθέντες ἐφόδων, Ἐρούλοις καὶ Πεύκας ἔ Γότθοις ὡρλαβόντες, καὶ πρὸς τὸν Τύραν ποταμὸν ἀδροιδέντες, ὅς εἰς τὸν Πόντον εἰσβάλλει, ναυπηγασάμενοι πλοῖα ἑξακισχίλια, καὶ τούτοις ἐμβισάσαντες δύο καὶ πεντήκοντα μυριάδας, ἄραντες δὲ τὸ Πόντου, Τόμοις τειχίρει πόλει ὡρλαβόντες ἀπεκρούσθησαν. ὡρλαβόντες δὲ, καὶ ὅτι Μαρκιανὸς πόλιν, ἢ Μυσίας ὄρειν, ἀλαβάντες, καὶ ταύτης δὲ ἀμδρόντες, ἐπλεον ὅτι τὸ ὡρλαβ, καὶ ὡρλαβ τὸν ἀνεμον ἔχοντες. ἐπεὶ δὲ τὰ σενὰ τῆς Προποντίδος κατέλαβον, ὡρλαβ δὲ τῆς νεῶν τὸ πλῆθος ἐνεγκεῖν πλὴν τῆς ὡρλαβ τῆς μὴ δυναμένων, ἀλλήλοις τὰ πλοῖα ὡρλαβ ὡρλαβ, καὶ ἐφέρετο τὰ σκάφη σὺν ἑδενὶ κόσμῳ, τῆς κωβερνητῶν μεθιέντων τοῖς οἰακας ὡρλαβ τὰς μὴ καταδύνας, τὰς δὲ αὐτάνδροις, ἕνας ὅ καὶ ἀνδρῶν ἐρήμοις ὡρλαβ, πλῆθος πολλοῦ ὡρλαβ ἀνδρῶν καὶ πλοίων ἀπολομένου. δὲ τῶν τῆς μὴ σενοῦ τῆς Προποντίδος ὑπανεχώρου οἱ βαρβαροί, πλὴν δὲ ὅτι Κύζικον ἐπλεον. ὡρλαβ τῶν δὲ δεικπεσόντες, καὶ ὡρλαβ πλῆσαντες τὸν Ἑλλησποντον, ἀχρὶ τῆς Ἄθῃ παρενεχθέντες, καὶ κείσε τῆς πλοίων ὅτι μέλειαν ποιησάμενοι, Κασαίδροσαν καὶ Θεσσαλονίκην ἐπολιόρκειαν. μηχανὰς ὅ τῶν τείχεσι ὡρλαβ ὡρλαβ, καὶ παρὰ βραχὺ τῆς ταύτας ἐλεῖν ἠθόντες, ἐπεὶ δὲ τὸ βασιλέα ὡρλαβ ὡρλαβ ἐπύθοντο, εἰς πλὴν μεσόγαν ἀλαβάντες, τὰ πρὸς Δοβῆρον καὶ Πελαγονίαν ἐληίζοντο πάντα χωρία. εἰς ἃ δὲ τῶν χιλίοις ἀποβελόντες, εἰς τὸ τῆς Δαλματῶν ἵππον ἐμπεπικότες, τοῖς λει-

ac, ne corporis quidē stipatoribus exspectatis, abequitabat. Itaq; dux turmę nudū conspicatus interficit.

¶ Quū milites ducū iussu quiescerent, Claudius imperium consequitur, quod antea quoque communi decreto datum ei fuerat. Aureolus, qui satis longo tempore se tutatus fuerat quominus in Gallieni potestate veniret, statim de pace legatos ad Claudium mittebat: quūque se dedisset, à militibus qui circa principem erant interficitur, quòd cōceptā in illū ex causa defectionis irā necdū deposuerant.

Hoc tempore, quotquot erant Scythæ superstites, animis propter expeditiones hactenus susceptas elati, adiunctis sibi Herulis, Peucis, & Gotthis, collectisque propter Tyram fluuium, in Pontum semet exonerantem, sexies mille nauibus ædificatis, & trecētis ac viginti millibus hominum in eas impositis, nauigatione per Pontum instituta, Tomis munito mœnibus oppido tētato, reiecti sunt. Progressi verò, & Marcianopolim Mysiæ ciuitatem delati, & ne illa quidem potiti, vento vsi prospero, nauigabant vltcrius. Vbi Propontidis angustias adtigissent, quòd multitudo nauium celeritatem fluxus ferre nō posset, naues inter se collidebantur, & nullo ferebantur ordine lembi, gubernatoribus clauos dimittentibus: ita quidem vt partim demergerentur, partim cum hominibus ipsis, partim hominum vacuæ litoribus adpellerent, magna tum hominum, tum nauigiorū multitudine pereunte. Propter hanc causam à Propontidis angustias barbari recedebant, Cyzicū versus nauigantes. Quūque rebus infectis inde dilapsi fuissent, ac propter Hellepontum nauigatione directa, & ad mōtem Atho delati, naues ibi suas refecissent, Casandriā & Thessalonicam obsidebant, machinisq; mœnibus admotis, parum aberat quin eas caperent. Quia verò principem aduentare cum copiis inaudierant, mediterraneis locis petitis, omnem propter Doberum & Pelagoniā agrum prædis agēdis infestabāt: quo in agro tribus hominū millibus amissis, quòd in equitatum Dalmatarū incidissent, cū re-

liquis aduersus imperatoris copias dimicarunt. Occepto prælio, quū ab vtraque parte multi cecidissent, Romani quidem in fugam se coniciebant, verūm per itinera nullis hominum trita vestigiis barbaros ex improviso adorti, quinquaginta millia cæciderunt. Quædam Scytharum pars Thesfaliam Græciāmque circumuecta, passim ea loca populabatur: quæ quū adgredi oppida propterea nō posset, quòd ea muris alióque necessario præsidio se diligenter communiuissent, homines in agris repositos abducebat.

Dum Scythæ dispersi vagarētur in hunc modum, ceu diximus, magnāmque suorum partem amitterent, maiora quædam adpetens Zenobia, Zabdam in Ægyptum mittit, Timagene quodam Ægyptio Palmyrenis Ægypti dominatum quærente. Coacto exercitu de Palmyrenis, & Syris, & barbaris, ad septuaginta vsque millia, quibus Ægyptiorum millia quinquaginta occurrebant, & acri commisso prælio, Palmyreni longè hoc bello superiores, quum in Ægypto præsidium quinq; millium constituissent discessere.

Probus, cui datum erat ab imperatore negotium maris à piratis repurgandi, posteaquam teneri à Palmyrenis Ægyptum cognouisset: cum copiis suis, & Ægyptiorum, quotquot alieni à Palmyrenorum partibus erant, hostes aggressus, præsidium eiecit. Sed quum Palmyreni denuo cum exercitu venissent, itidēque Probus Ægyptias Africanāsque copias coëgisset: victoria quidē Ægyptii potiebantur, & Ægypti finibus Palmyrenos exigebant: verūm quòd Probus montem Babylonii vicinum occupasset, & hostes ibidem à transitu in Syriam excluderet, Timagenes, vti eorum locorum peritus, cum bis mille Palmyrenis eius montis vertice conscenso, nihil tale cogitantes Ægyptios adortus occidit: quos inter & Probus deprehensus, ipse sibi manū adtulit.

Ægypto iam Palmyrenorum in potestatem redacta, quotquot ex pugna Claudii & Scytharum ad Naissum pugnata superstites erant barbari, curribus sese munientes in Macedoniam contendebant, &

πομένοις πρὸς τὴν ἄμα τῆ βασιλεῖ διηρονίζοντο δύναμιν. μάχης δὲ γενομένης, ἕκαστερον τε μέρους πεισόντων, ἐβέποντο ἰδρὸ οἱ Ῥωμαῖοι, διὰ δὲ ἀπειπίων αὐτοῖς ὁδῶν ἀποπροδοκίτοις ἐπιπείσοντες, πέντε τὴ βαρβάρων μυριάδας διέφθειραν. μοῖρα δὲ τῆ Σκυθῶν Θεσσαλίαν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα περιπλύσασα, τοῖς ταύτῃ ἔποισ ἐληίζετο, πόλεον ἰδρὸ ἐπιέναι μὴ δυναμένη, τῆ φθῆναι ταύτας πειχῶν τε καὶ τῆς ἄλλης ἀσφαλείας φροντίδα ποιήσασα. τοῖς δὲ ἐν τοῖς ἀγροῖς διεισκομῆροις ἀπάγρουσα.

Τῶν Σκυθῶν εἶνυν ὡς διεξῆλθον ἐσκεδάσμενων, καὶ τὸ πολὺ μέρος ἀποβαλόντων, μειζόνων ἐφιεμένη ἡ Ζηνοβία παραχρημάτων, Ζάβδαν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ἐκπέμπει, Τιμαγένους ἀνδρὸς Αἰγυπτίου τὴν ἀρχὴν τῆς Αἰγύπτου Παλμυρηνοῖς καταπρατιομένου. σωμαχρόντος δὲ τῆ στρατεύματος ἐκ Γαλμυρηνῶν καὶ Σύρων καὶ βαρβάρων ἐς ἐπὶ μωριάδας, καὶ Αἰγυπτίων δὲ πέντε μυριάσιν ἀπαραταξάμενων, μάχης καρτερᾶς ἡγεμένης περὶ ἧ οἱ Γαλμυρηνοὶ παρὰ πολὺ τῆς πλέμω, ἐφραραὶ ἐγκαταστήσαντες πεντακισχίλιων ἀνδρῶν, ἀνεχώρησαν.

Πρόβος δὲ καθῆραι τῆς καταποντισῶν τῆ θάλασσαν ἐκ βασιλέως ταχθεῖς, ἐπειδὴ τὴν Αἴγυπτον ἐγὼ πρὸς Παλμυρηνῶν ἐχομένην, ἄμα τῆσιν αὐτῆς δυνάμει καὶ Αἰγυπτίων, ὅσοι μὴ τὰ Γαλμυρηνῶν φρονουῖτες ἔτυχον, ὅτι δέσποτος, τὴν μὲν φρουρὰν ἐξέβαλεν αὐτοῖς δὲ Παλμυρηνῶν ἐπιπρατευσαίντων, σωμαχρόντος δὲ καὶ Προβου στρατόπεδον Αἰγυπτίων τε καὶ Λιβύων, ὑπερπεροὶ μὲν ἦσαν Αἰγυπτίοι, καὶ τῆσιν οἰείων τῆς Αἰγύπτου Παλμυρηνοῖς ἤλαυνον. Πρόβου δὲ τὸ πρὸς τῆ Βαβυλῶνι καταλαβόντος ὄρος, καὶ ταύτῃ τὴν ἐπὶ Συρίαν τῆσιν πολεμίων πάροδον ἀποκλείοντος, Τιμαγένους ἀπεδὴ ἰδρὸς τῆσιν ἔποισ, ἄμα δις χιλίοις Παλμυρηνῶν τῆσιν ἄκραν τῆσιν ὄροις καταχρῶν, ἀδοκίτοις ἐπιπείσας τοῖς Αἰγυπτίοις διέφθειρεν. ἐν οἷς καὶ ὁ Πρόβος ἀλοῖς ἐαυτὸν ἀποσφάθει. τῆς Αἰγύπτου εἶνυν ὑπὸ Γαλμυρηνοῖς γενομένης, οἱ ἐκ τῆσιν Ναύσῳ Κλαυδίου καὶ Σκυθῶν μάχης περὶ φθῆντες, παραδοκίμοι τὰς ἀμάξας ὡς ἐπὶ Μακεδονίαν ἐχώρησαν,

Videtur desse
πολλῶν ante
πεισόντων.

σπυρίαι δὲ τῶν ὀπιτηδείων λιμῶν πιεζόμε-
νοι διεφθείροντο αὐτοῖ τε καὶ ὑποζύγια.
Πορῶν δὲ αὐτοῖς ἢ Ῥωμαίων ἵππος ὑ-
πανηάσασα, πολλοὺς τε ἀελοδοσα, τοῖς λοι-
ποῖς ὅτι τῷ Αἴμιον ἀπέσρεψι. κυκλωθέντες
δὲ τοῖς Ῥωμαίων στρατοπέδοις, οὐκ ὀλίγους
ἀπέβαλον. ἐπεὶ δὲ διασπύτων πρὸς ἑαυ-
τοῖς πεζῶν καὶ ἵππεων, ἐδόκει βασιλεῖ τοῖς
πεζοῖς τοῖς βαρβάροις διαμαχέσασθαι,
καρτερὰς ἡμιόμβης μάχης ἐτρέποντο Ῥω-
μαῖοι καὶ ἀναιρεθέντων οὐκ ὀλίγους, ἢ ἵπ-
πος ὀπιφανῆσα μετεῖαν αὐτοῖς πλὴν τοῦ
πλάσματος πεποίηκεν αἴσθησιν.

Πρῶτον δὲ τῶν Σκυθῶν ἐλασαύτων, καὶ
Ῥωμαίων αὐτοῖς ἐπακολουθησάντων, οἱ
Κρήτιοι καὶ Ρόδον περιπλύσαντες βαρ-
βαροὶ, πρῶτον ἀφηνήσεως ἄξιον,
ἀνεχώρησεν. λοιμοὶ δὲ καταχρόντος ἀπαντας
αὐτοῖς, οἱ μὲν καὶ Θράκην, οἱ δὲ καὶ Μα-
κεδονίαν ἐφθάρησαν. ὅσοι δὲ διεσώθησαν, ἢ
τάγματα Ῥωμαίων συνειθίμωσαν, ἢ γὰρ
λαβόντες εἰς γαργίαν, ταύτην περισεκαρ-
τέρησαν.

Ἀψαμίου δὲ τῶν λοιμοῦ καὶ Ῥωμαίων,
ἀπέθανον μὲν πολλοὶ τῶν στρατεύματος, πε-
λευτὰ δὲ καὶ Κλαύδιος, ὃν πάσαις δια-
πρέψας ταῖς ἀρεταῖς, καὶ πολλὸν ἑαυτοῦ
πόθον τοῖς ὑποηκόοις ἀναποδείδμος.

¶ Κωπίλου δὲ, ὃς ἀδελφὸς τῷ Κλαυ-
δίου, βασιλέως ἀναρρήθέντος, ὀλίγους τε
βιώσαντος μετῴσας, καὶ μνήμης οὐδὲν ἄ-
ξιον πεπραχότος, Αὐρηλιανὸς εἰς τὸν βα-
σίλειον ἀναβιβάσεται θρόνον Κωπίλου,
κατὰ ἕνας τῶν λογοποιῶν, ὑπὸ τῶν ὀπιτη-
δείων συμβουλεύθέντος, ἅμα τὰ γινώσκει
τὴν βασιλείαν Αὐρηλιανῶν ὡς ἀδεδομέ-
νῳ, ἑαυτὸν ὑπεξαγαγεῖν, καὶ ἐκόντα τῆς
ἀρχῆς ἀποστῆναι τὰ πολλὰ κρείπῳ. ὃ δὲ καὶ
πεποίηκεν λέγεται, τῷ ἰατρῶν ἕνος φλέ-
βα τεμόντος αὐτῷ, καὶ ἐκδόντος ῥύσασθαι τὸ
αἷμα, μέχρις αὐτοῦ ἐγγύετο.

Αὐρηλιανὸς δὲ κρατιώτατος πλὴν ἀρ-
χῶν, καὶ ἐκ τῆς Ῥώμης ἐλάσας, ὅτι πλὴν
Ἀκυληίαν ἐχέει. καὶ κείθεν ἠλαυνεν ὅτι
τὰ Γαλιώνων ἔθνη, τοῖς τοῖς Σκύθας
μαθῶν ὀπιθεῖται. πύμψας δὲ σκοποῖς ἀ-
παγγέλλοντας εἰσαγαγεῖν εἰς τὰς πόλεις σι-

ob inopiam cōmeatus fame pressi,
tam ipsi quàm eorum iumenta pe-
ribant. Progredientibus equestres
Romanorum copiæ quum occur-
rissent, & multos interfecissent, re-
liquos ad Hæmum se conuerte-
re coëgerunt. Ibi Romanis exer-
citibus vndique circumdati, non
paucos ex suis amittebant. Postea-
quam verò, dissidentibus inter se
peditibus & equitibus, visum im-
peratori fuit vt pedites aduersus
barbaros dimicarent, acri exorto
prælio, Romani terga dabant: quū
iam non paucis interemtis, equita-
tus aduētū factum est vt modicum
ex peditum delicto detrimentum
sentiretur.

Scythis longius digressis, & Ro-
manis eos persequētibus, qui Cre-
tam & Rhodum circumuecti nau-
ibus erant barbari, nulla re memo-
rabiligēta recesserunt. Quūque
pestilens lues cunctos inuasisset,
partim in Thracia, partim Mace-
donia perierunt. Quotquot autem
incolumes euasere, vel in ordines
Romanos recepti sunt, vel terram
colendam nacti, totos agricultu-
ræ se dediderunt.

Sed quòd in Romanos quoque
pestis sæuire cepisset, cum alii cō-
plures in exercitu mortui sunt, tū
etiam Claudius viuendi finem fe-
cit, vir omni genere virtutum or-
natus, & qui magnum sui desiderium
subditis reliquit.

¶ Quintillus inde Claudii frater
dictus est imperator: qui vbi per-
paucos mēses vixisset, & nihil me-
moriam dignum gessisset, Aurelia-
nus ad regium solium euehitur,
quum quidem (veluti scriptores
historiarum aliqui tradunt) Quin-
tillo necessarij sui fuissent aucto-
res, simulatque cognitum esset Au-
reliano delatum imperium, vt mor-
tem sibi conscisceret, ac multo se
meliori viro sponte sua de imperio
cederet. quod & fecisse perhibetur,
à medico quodam vena secta, con-
tinuatōque fluxu sanguinis, donec
exaruisset.

Aurelianus autem, confirmato
imperio, quum Roma mouisset, A-
quileiā contendit, & inde Panno-
nicas ad nationes accessit, quas in-
cursionē Scytharū propemodū ex-

perturas cognouerat. Quūq; misisset ad eos, exploratores qui nuntiarēt vt

annonas & iumenta, & quicquid aliud hostibus vsui futurum esset, in oppida conueherent: hac ratione famem, quæ hostes vrgebat, adaugere cogitabat. Posteaquam barbari flumen transiecissent, & in Pannonia prælio ancipiti dimicatum esset: nox interueniens victoriam vtrisque dubiam reddidit. Eadem nocte barbari, transiecto flumine, simulac illuxisset, de pace legatis missis agebant.

Imperator, intellecto Alamanos cum remotioribus & finitimis sibi nationibus Italiam incursionibus vexare decreuisse, non abs re de Roma vicinisque vrbi locis magis sollicitus, satis magno Pannoniæ relicto præsidio, versus Italiam perrexit, & in extremis ad Istrum partibus cõserto prælio, multa barbarorum millia deleuit. Interim & illa Romæ gesta sunt, vbi quidam ex senatu velut insidiarum principi structarum participes, accusati fuerunt, & morte multati. Tunc & Roma muris cincta est, quibus antea carebat, eaque res ab Aureliano cepta, Probo imperante perfecta fuit.

Eodem tempore venerunt in suspicionem rerum nouarum Epitimus & Urbanus & Domitianus: statimque deprehensi, pœnas dederunt.

Rebus per Italiam & Pannoniã in hunc modum administratis, expeditionem cõtra Palmyrenos imperator suscipere cogitabat, qui iam in potestate sua nationes Aegyptias, & vniuersum orientem, vsque ad Ancyrã Galatię, tenebãt: ipsamque porro Bithyniam Chalcedonem vsque sibi vindicaturi fuerãt, nisi gentes illæ, fama traditi Aureliano imperii ad se perlata, Palmyrenorum dominatum excussissent. Itaque principe cum exercitu progresso, Ancyra Romanorum in ditionem venit, & Tyana, & vrbes deinceps omnes Antiochiã vsque: vbi reperta Zenobia, magnis instructe copiis & ipse paratus ad pugnam, ceu par erat occurrebat. Videns autem Palmyrenos equites armatura graui eademque tuta fretos, equitandi quoque peritia longè suos excellere: pedites trans-

πία καὶ ζῶα, καὶ πᾶν ὅ,τι οὐκ ἐναντίους ἔμελλεν ὠφελήσῃν, ταύτην τὸν ὀπτικαίμδρον αὐτοῖς λιμὸν αὐξῆν διενόητο. τῶρα ὡθέντων δὲ τῶν βαρβάρων, καὶ μάχης ἐν τῇ Γαλωνίᾳ ἡμοιδρῆς ἰσοπαλοῦς, νύξ ὀπτικομοδρῆ τὴν νίκην ἀμφότεροις ἀμφοτέροις πεποίηκεν. ἐν δὲ τῇ νυκτὶ τὸ πταμόν οἱ βαρβαροὶ διαβαίντες, ἅμην ἡμέραν πρὸς ἀπονοδῶν ἐπεκκρυκύνοντο.

Πυθόμοδος δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς Ἀλαμαννοὶ καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἔθνη γῶμιον ποιοῦνται τὴν Ἰταλίαν ὀπιδραμῆν, ὅτι τῇ Ρώμῃ καὶ τοῖς πρὸς ταύτην τόποις εἰκότως πλέον πεφρονηκῶς, ἰκανῶς τῇ Γαλωνίᾳ καταλιπὼν ὀπικρεῖαν, ὅτι τὴν Ἰταλίαν ἐστράτη. καὶ καταστὰς ἐς μάχην ἐν ταῖς πρὸς τὸν Ἰστρον ἐραπαῖς, πολλὰς τῶν βαρβάρων ἀπώλεσε μυριάδας. ἐν τούτῳ καὶ τὰ πρὸς τὴν Ρώμην ἐπεσέχθη, ἕναν δὲ τῆς γεροισίας ὡς ὀπικουλήκῃ τῆ βασιλέως κοινωνησαίτων εἰς ἄδυνας ἡμέρων, καὶ θανάτῳ ζημιωθέντων. ἐπειχθεὶς δὲ τότε ἡ Ρώμη, πρὸς ἄπειρος οὔσα, καὶ λαβὸν τὴν ἀρχὴν ἐξ Ἀύρηλιανῶν, σινεπληρώθη βασιλευσίντος Πρόβου τὸ τεῖχος.

Κατὰ τούτον τὸν χρόνον εἰς ἔννοιαν ἤλθεν νεωπεισμοδὸς Ἐπιμίος τε καὶ Οὐρβανὸς καὶ Δομετιανὸς καὶ πρὸς τὸν ἡμῶν ἰσχυροῦς ἕνα ἄλλοντες.

Διωκημόρων δὲ ὡς τῶν πρὸς τὴν Ἰταλίαν καὶ Γαλωνίαν, ὁ βασιλεὺς στρατίαν ὅτι Παλμυρηνοὶ ἄγειν διενόητο, κρατιῶντας ἤδη τῶν τε Αἰγυπτιακῶν ἐθῶν καὶ τῆς ἐώας ἀπάσης, καὶ μέχρις Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας ἐδελήσαντας ὅτι Βιθυνίας μέχρι Χαλκηδόνος ἀπὸ λαβέσθαι, εἰ μὴ Βεβασιλθυκῆναι γόντες Ἀύρηλιανόν, τῇ Παλμυρηνοῶν ἀπεσείσαντο πρὸς ἄσσαντος τῶν αὐτῶν στρατῶν τῆ βασιλέως, Ἀγκύρας τε πρὸς ἔπειθε τῇ Ρωμαίων ἀρχῇ, καὶ Τύανα μετὰ ταύτην, καὶ ἐξῆς ἀπασαυ μέχρις Ἀνποχίας. ἐν ἡ Ζινοβίαν θύρων ἅμα στρατῶ πολλῶν παρεσκυασμῶν, εἰκότως ἐς μάχην ἀπίντα καὶ αὐτὸς ἀπρεπῆς. ὁρᾶν δὲ τοῖς Παλμυρηνοῶν ἰππίας ὀπλίσει βαρεῖα καὶ ἀσφαλῆ τεταρρηκῶτας, καὶ ἅμα πείρα τῇ πρὸς τὴν ἰππασίαν πολὺ τῶν ἀπρεπῶν πρὸς ἔχοντας, τοῖς μὴ πεζοῖς πρὸς

εάν που τῷ Ορόντου πταμοῦ διεχόμεσε, πύθημα δὲ τοῖς Ῥωμαίων ἵππεσι δέδωκε, μὴ ἔκ τῷ Ἄθεος ἀκμήνῃ τῇ Παλμυρηνῶν ἵππῳ σιμάσαι, δεξασθῆναι δὲ τῶν αὐτῶν ἔφοδον, ἐς φυγὴν δοκεῖν τρέπεσθαι· καὶ τοῦτο ποιεῖν ἄχρῃς αὐτῶν ἰδῶσιν αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἵπποις ὑπὸ τῷ καύματος ἅμα καὶ τῆς τῶν ὀπλῶν βαρύτητος πρὸς τὴν δίωξιν ἀπειπόντας. οὗ δὲ ἡγεμονίου, καὶ τῶν βασιλέως ἵππεων τὸ παράγγελμα φυλαξάντων, ἐπειδὴ τοῖς ἄναιπίοις ἐθεάσαντο παρεμμένους ἦδη, καὶ τοῖς ἵπποις κελκισκίον ἀκινήτους τοῖς ὀπτικείοις, ἀναλαβόντες τοῖς ἵπποις ἐπήεσαν, καὶ αὐτομάτως τῶν ἵππων ἐκπίπτοντας συνεπάτου. φόνος οὖν ἰσχυρῆς, τῶν μὲν ξίφεσι, τῶν δὲ ὑπὸ τῶν ἵππων οἰκείων τε καὶ πολεμίων ἀγαυομένων.

Scribo κελκισκίον.

Εἰσελθόντων δὲ τῶν ὅσοι διαφυγεῖν οἴοιτο γερύνασιν, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, Ζάβδας ὁ Ζινοβίας στρατηγὸς ὄρρωδῶν μήποτε μαζόντες οἱ τῆς Ἀντιόχειας οἰκήτορες τὸ πρὸς τὴν μάχην πιάσιμα, σφίσι δὲ πείθονται, ἀδρα μεσαπόλιον, ἐμφέρειαν Ζηνά πρὸς τὴν βασιλέως ἰδέαν δοκῶντα πρὸς ἔχειν, θύρων, καὶ ἄρμα πρὸς οἶον εἰκὸς ἢ Ἀυρηλιανὸν ἔχειν μαζόντον, διαμέσης ἄχρῃ τῆς πόλεως, ὡς δὲ τὸν βασιλέα ζωγρία ἐλών. καὶ τούτῳ τῷ σοφισματι τοῖς Ἀντιοχείς ἀπατήσας, αὐτὸς τε ὑπέξεδυ τῆς πόλεως, οὐσῆς τῆς νυκτὸς, ἅμα τῷ λελειμμένῳ στρατεύματι, καὶ τὴν Ζινοβίαν ἐαυτῷ συνεξαγαγὼν ὅτι τὴν Ἐμισαν ἀνεχώρησεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἔχων ἐν νῶ ἡγεμονίας ἡμέρας ἀναλαβὴν τὴν πεζὴν διώσασιν, καὶ ἐκατέρωθεν ὀπτιέσθαι στραπέσιν ἦδη τοῖς πολεμίοις, ἐπειδὴ τὴν Ζινοβίαν ἐγὼ φυγὴν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν εἰσήει, δεξασθῆναι αὐτὸν ἀσμένως τῶν πολιτῶν. θύρων δὲ τοῖς πολλοῖς τῆς πόλιν ἀπολιπόντας δεῖν μὴ κακοῦ θυνοῦ, ὡς τὰ Ζινοβίας φρονήσαντας, πειραθῆναι, πρὸς ἀμματα πανταχοῦ πέμψας τοῖς πεφθυγότας ἐκέλευε, τῷ ἀκοισίῳ καὶ ἀναγκαστῶ πλέον ἢ πρὸς αἰρέσει τὰ συμβαίοντα ἀπαθεῖς.

Συνδραμόντων δὲ ἅμα τῷ θεάσαντα τὰ πρὸς ἅμα τῶν πεφθυγόντων, καὶ τῆς τῆς βασιλέως μεταχόντων φιλοφροσύνης, διαθείς τὰ πρὸς τὴν πόλιν, ὅτι τῆς Ἐμισαν

Orontē fluvium alicubi separatim constituit, & Romanis equitibus ex composito præcepit ne recta cū recenti & viribus integro Palmyrenorum equitatu manum conferrent, sed expectato illius impetu, fugam se capeffere simularent, idque tantisper facerent, donec & ipsos & equos ob æstum pariter & grauitatem armorum, à persequendo desistere cernerent. Hoc quum factum esset, ac imperatoris equites id obseruassent quod imperatum fuerat, vbi primūm fatigatos hostes, & hætenus incumbentes, lassis equis immobiles conspexerunt, equis à cursu reuocatis, eos adorti sunt, & sponte sua delabentes ex equis obtriuerunt. Itaque promiscua cædes erat, quum alii gladiis, alii partim à suis, partim hostium equis interimerentur.

Antiochiā verò ingressis quotquot euadere fuga potuerant, Zabdas Zenobiæ militū magister metuens ne fortè Antiocheni ciues aduersi prælii fama percepta suos inuaderent: repertum hominem semicanum, qui vultum speciēque principis quodammodo referre videretur, & tali amictum habitu quali præliantem Aurelianum vsum fuisse vero esset simile, per urbem mediā ducit, quasi qui viuum imperatorem cepisset. Atque hoc commento deceptis Antiochenis, & ipse noctu cum exercitu reliquo ex vrbe se subduxit, Zenobiāque secum sumta, Emisam discessit. Imperator in animo habens, quum primūm illuxisset, reuocatis ad se pedestribus copiis, vtrique fufos & fugatos hostes adgredi, cognita Zenobiæ fuga, ingressus est Antiochiam, ciuibus eum perlubenter excipientibus. Quūque comperisset complures urbem deseruisse, metu ne quod malum incurrerent, vt qui Zenobiæ partibus adhæsisent: edictis ad quæuis loca missis, profugos domum reuocabat, potius ad coactionem & necessitatē, quàm voluntatem & arbitrium animi, relatis iis quæ accidissent.

Quod conspicati exules, concursu ad urbem facto, comiter ab imperatore tractati sunt: qui constitutis vrbaniis rebus, Emisam co-

pias duxit. Quúmque partem quã-
 dam Palmyrenorum collem occu-
 passe comperisset, imminẽtem sub-
 urbio Daphnes, quem propter ac-
 cliuitatem loci transitum aduersa-
 riorum impediturum existimarẽt,
 milites hortatus est vt cõfertis cly-
 peis & dẽsa phalange locum in su-
 blimem succedentes, tela lapidẽs-
 que, siqui fortẽ conicerentur, ipsa
 densitate phalãgis repellerẽt. quos
 quidem ad id quod imperauerat
 cupidos & alacres habebat. Vbi,
 ceu iussi fuerant, accliuem locum
 subiissent, iãmque rebus omnibus
 pares aduersariis essent: mox in fu-
 gam illi coniecti sunt, quorum alii
 per præcipitia lapsi discerpeban-
 tur, alii cædebantur ab insequentibus
 tam his quàm reliquis, quot-
 quot itidem in collem istum eua-
 serant. Post partam victoriam se-
 curẽ transeuntes, * * lati eodem
 modo principe hoc iter conficien-
 te: quem Apamea & Larissa & A-
 rethusa excipiebant. Vbi Palmyre-
 norum exercitum ante Emisam in
 campo collectum vidisset, cuius ef-
 set numerus hominum ad septua-
 ginta millia, de Palmyrenis ipsis, &
 aliis, quotquot hac in expeditione
 cum eis se coniunxerant: castra &
 ipse metabatur aduersus hostes, cũ
 equitatu Dalmatico, & Mysis, &
 Pannoniis: & præterea Noricis at-
 que Rhætis, quæ legiones Celticæ
 sunt. Præter hos erant & prætorix
 cohortis omnium selectissimi ex
 fama virtutis, omniumque præ-
 stantissimi viri. Cum his & Mau-
 rorum equitatus instructus erat,
 & ex Asia copix Tyanẽses, & Me-
 sopotamicæ, & Syriacæ, & Phœ-
 nicæ, & Palæstinæ, fortissimi du-
 bio procul ordines. Et qui vene-
 rant è Palæstina, præter arma cæ-
 tera, clauas atque fustes secum ad-
 ferebant. Exercitibus inter se con-
 gressis, visus est equitatus Roma-
 nus ex aliqua parte deflectere, ne
 multitudine Palmyrenis equitibus
 nostros superantibus, & exercitum
 Romanum circumdantibus, præ-
 ter spem ab eis ille tacitẽ cingere-
 tur. Palmyrenis autẽ equitibus eos
 persequẽtibus qui pedẽ retro tulerant,
 & in hũc modũ ordines suos
 deserentibus, cõtrariã in partẽ Ro-
 manis equitibus, quod facere de-

ήλαυνε. μοίραν δέ ΐνα Παλμυριωάν λό-
 φον καταλαβούσαν θύρων ύφρκειμόρον
 Δάφνης τῆς περασειού, τῆς ύφρδεξιῶ τῆς
 πόπου τῶ τῶ άνανπίων πάροδον εἶργειν οἰο-
 μήνω, τοῖς στραπώταις ἐνεκελθύσατο, σινα-
 απισαυμόροις, καὶ πυκνῆ τῆ φάλαγγι τῶ
 πρὸς τὸ ὄρδιον αἰάβασιν ποιουμόροις, τὰ τε
 βέλη καὶ τοῖς ὀλοιστόχοις, εἰ καὶ τούτοις τυ-
 χὸν ἐπαφείεν, τῆ πυκνότητι τῆς φάλαγγος
 ἀποσεισάσθαι. καὶ πρὸς τὸ πρὸς ἄλγιλμα
 εἶχε πρὸς ὄμοις. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ πρὸς στα-
 χθὲν τῶ πρὸς τὸ ἀναντες ἀνόδον ἐποιή-
 σαντο, κατασάντες τοῖς άνανπίοις ἰσοπα-
 λῆις, ἐτρεψαν ἄδύ εἰς φυγῶ. καὶ οἱ μὲν
 καὶ τῶ κρημνῶν φερόμμοι διερρήγνυτο,
 τοῖς δὲ οἱ διώκοντες ἀπέσφατιον, οὗτοι τε καὶ
 οἱ μεταχόντες τῆς ὀπί τὸν λόφον ἀνόδου.
 μετὰ δὲ τῶ νίκην ἐπῶ αἰδέας τῶ δῆλβα-
 σιν ποιουμόροις, * * χαίροντας κύειον, καὶ
 ταῦτα τῆς ὀδοιπορίας τῆ βασιλέως χρω-
 μόρου. δέχεται μὲν οὖν αὐτὸν Ἀπάμεια καὶ
 Λάεσσα καὶ Ἀρεθοδσα. τὸ δὲ τῶ Παλμυ-
 ριωάν στρατόπεδον ἰδῶν ἐν τῆ πρὸ τῆς Ἐ-
 μίσης πεδίῳ σιμειλεμόρον εἰς πλῆθος ἐ-
 πῶ μωριάδων, ἐκ τε αὐτῶν Γαλμωρηνῶν
 καὶ τῶ ἄλλων ὅσοι τῆς στραπείας αὐτοῖς εἶ-
 λοντο μεταχεῖν, ἀπὸ στραποπεδέυετο τῆ τε
 Δαλματῶν ἱππῶ καὶ Μυσοῖς καὶ Παίω-
 σι καὶ ἐπὶ γὰ Νωεικοῖς καὶ Ραίπις, ἀπὸ
 ὄσι Κελπηκὰ τάγματα. ἦσαν ὃ πρὸς τούτοις
 οἱ τῆ βασιλικῶ τέλοισ, ἐκ πάντων ἀρισίν-
 δει σιμειλεμόροι, καὶ πάντων δῆλ πρὸς πέ-
 σαπι. σιμειτέτακτο δὲ καὶ ἡ Μαυροισία ἱπ-
 πος αὐτοῖς, καὶ ἀπὸ τῆς Ἀσίας αἶτε ἀπὸ
 Τυανῶν δυνάμεις, καὶ ἐκ τῆς μέσης τῶ
 ποταμῶν, καὶ Συρίας, καὶ Φοινίκης, καὶ
 Παλαστίνης, τέλη ἕνα τῶ ἀδρειοπάτων.
 οἱ δὲ ἀπὸ Παλαστίνης πρὸς τῆ ἄλλῃ ὀπλί-
 σῃ κορυφῶ καὶ ῥόπαλα ἐπεφέροτο. συμ-
 πεσόντων δὲ τῶ στραποπέδων ἀλλήλοισ, ἐ-
 δοξεν ἡ τῶ Ρωμαίων ἱππος κατὰ π μέρος
 ἐκκλίνειν, ὡς αἰ μὴ πλῆθῃ τῶ Παλμωρη-
 νῶν ἱππέων πλεονεκτωῦτων καὶ πρὸς ἱπ-
 παζομόρων πως, τὸ Ρωμαίων στρατόπεδον
 ἐμπεσὸν εἰς κύκλωσιν λάθη. τῶ τῶν
 Γαλμυριωάν ἱππέων τοῖς ἐκκλιναντας
 διωκόντων, καὶ ταύτη τῶ τάξιν τῶ οἰ-
 κίαν παρεξελθόντων, εἰς ἄναντίον ἀπέ-
 βη τοῖς Ρωμαίων ἱππέσι τὸ βουλοθῆναι.

ἐδιώκοντο γὰρ τῶν ὄντων, πολὺ τῶν πολεμίων
ἐλαστωθέντες. ὡς δὲ καὶ ἐπιπλέον πλείοσι,
ὅτε δὴ τῶν πεζῶν τὸ πᾶν ἔργον ἡμέτερον συ-
νέβη. ἢ γὰρ τὰ ξίφιν τοῖς Παλμυρηνοῖς διαρ-
ραγίσαν ἰδόντες, ἐκ τῶν τοῖς ἰππέας τῆ δισ-
ξει χολάσαι, συσραφέντες ἀτάκτοις αὐτοῖς
καὶ ἐσκεδασμένοις ἐπέθεντο. καὶ φόβος
ὡς ὅτι τούτω πολὺς, τῶν μὲν τοῖς σιμήθεσι
ὀπιόντων ὄπλοις, τῶν δὲ ἀπὸ Γαλασίης
ταῖς κορυφαῖς καὶ τὰ ῥόπαλα τοῖς σιδήρω καὶ
χαλκῶ τεθωρακισμένοις ὀπιφερόντων. ὁ-
πῶρ μάλιστα τὴν νίκης ἐν μέρει γέρονεν αἶπρον,
τῶν ξένων τῆς τῶν ῥοπαλίων ὀπιφοραῖς τῶν
πολεμίων καταπλαγέντων. φθυζόντων δὲ
ἤδη τῶν Παλμυρηνῶν περὶ τὴν πόλιν, καὶ
ἐν τῶν φθύζαν ἑαυτοῖς τε συμπασιωῶτων καὶ
ὑπὸ τῶν πολεμίων αἰχμαρουμενων, τὸ πε-
δίον ἐπληροῦτο νεκρῶν αἰδρωμένων τε καὶ ἰπ-
πων, ὅσοι διαδραναὶ δεδιώκοντο, πλὴν πό-
λιν καταλαβόντων.

Ἀθυμίας δὲ πολλῆς εἰκότως ὅτι τῆ ἡγή-
την Ζηνοβίαν ἐχούσης, βουλήν προσέκειτο πρὸς
τὴν παρακτίου· καὶ κοινῆ γνώμῃ πᾶσιν ἐδό-
κει, τοῖς μὲν πρὸς τὴν Ἐμισαν παραγέμασιν
ἀπογῶναι, διὰ τὸ καὶ τοῖς Ἐμισινοῖς ἀλλο-
πειῶς πρὸς αὐτὴν ἔχοντας τὰ Ῥωμαίων
αἰρεῖσθαι· Γαλμύραν δὲ καταλαβεῖν, καὶ
τῆς πόλεως ὀχυρὰ πλὴν ἀσφάλειαν ὀπι-
τρέψαντας, χολαίτερον σκοπήσαι τὰ κατὰ
σφᾶς. οὐδὲν γὰρ ἔργου καὶ λόγου τὸ μέσον,
ἀλλὰ σωέθειον ἐφ' ὅπῃ ἐδόκει.

Πυθόδρομος δὲ πρὸς Ζηνοβίαν φυγῶν ὁ
Ἀυρηλιανός, εἰς μὲν πρὸς Ἐμισαν εἰσῆει,
προθύμως αὐτὸν τῶν πολιτῶν δεχομένων·
θύρων δὲ πλοῦτον ὃν οὐχ οἶατε ἐγέρνει
Ζηνοβία μετακομίσαι, πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν
σραπῆ τῆς ὁδοῦ τῆς ὀπι Γαλμύραν εἶχετο.
καὶ ὀπιτῆς τῆς πόλεως, κύκλῳ περιλαβὼν τὸ
πεῖχος ἐπολιόρκει, τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς
σιάζοντων ἐθνῶν τῶν σραπῆ δὲ χρηστῶ-
μένης. τῶν δὲ Παλμυρηνῶν ὀπιτωδάζον-
των, ὡς ἀδυνάτου τῆς ἀλώσεως ἕσης, ἤδη
δὲ Ζηνός καὶ εἰς αὐτὸν τὸν βασιλέα λόγους
αἰετοῖς ἀφιέντος, παρεστῶς τις τῶν βασιλεῖ
Γέρσης αἰὲρ, εἰ κελεύεις, ἔφη, τὸν ὕβριστην
τύπον ὅψι νεκρῶν. ἐγκελευσάμενος δὲ τῶν
βασιλέως, προσήτατος ἑαυτοῦ Ζηνός

iam mortuum conspicies. Quum adnuisset imperator, Persa quibusdam ante se con-

creuerant, cessit. Nam reapse ab
hostibus vrgebatur, quibus longè
inferiores erant. quumque pluri-
mi etiam caderent, tandem accidit
vt vniuersa pugna peditum virtute
niteretur. Etenim quum illi Pal-
myrenorum aciem ruptam cõspe-
xissent ex eo quod equites illorum
in hoste persequendo toti essent,
cõuersis ordinibus confusos ac di-
spersos adoriebantur. Secundum hæc
ingens hominum cædes subsequi,
illis quidem aduersarios consuetis
armis petentibus, Palæstinis verò
clavis & fustibus ictus inferentibus
iis qui ferreis & æreis loricis se
muniuerat: id quod ex aliqua par-
te non parua victoriæ causam præ-
buit, hostibus ad insolitos clava-
rum ictus adtonitis. Quum autem
Palmyreni iam totis viribus fuge-
rent, ac inter fugiendum seipsos ob-
tererent, & ab hostibus interfice-
retur: tum verò campus omnis ho-
minum equorumque cadaueribus
compleri, & alii, quotquot effuge-
re poterant, in urbem sese recipere.

Zenobia non abs re, quod victa
fuiisset, ingenti mœrore adfecta,
quid agendum esset, sedulo delibe-
rabat: denique cõmuni iudicio vi-
sum est omnibus, spem quidem re-
rum Emisenarum abiiciendam esse,
propterea quod ipsi Emiseni alie-
nis in eam animis, Romanorum par-
tes sequerentur: occupandam ve-
rò Palmyram, & oppido munito sa-
lute securitatēque sua credita, de
summa rerum in otio maiore dispi-
ciendum. Dictum, factum: concurrebāt
omnes ad id quod decretum fuerat.

Aurelianus autē, fuga Zenobiam
cognita, Emisam ingrediebatur, ci-
uibus alacriter eum excipientibus.
Poritus opibus quas Zenobia se-
cum auferre nequiverat, statim
cum exercitu Palmyram contēdit.
Quum eò venisset, & oppidum ca-
stris vndique cinxisset, in obsidio-
ne perstabat, vicinis gentibus exer-
citu commeatum suppeditatibus.
Interim Palmyreni ridiculis prin-
cipem iocis insectabatur, quasi fie-
ri nō posset vt oppidum caperetur.
Quumque fœda verba quidam in
ipsum imperatorem quoque iactita-
ret, adstans ei quidam natione Persa,
Si iubes, inquit, hominem maledicum

stitutis, per quos ipse tegetur, arcum tendit, & aptatum ei telum emittit: quod defixum in hominem extra muri pinnam cōspectantem, & contumelias istas adhuc effluentem, illum de muro deiecit, & militibus ac imperatori mortuum ostendit.

Quum obsessi resisterēt, qui hostes ob inopiam commeatu obsidionem soluturos sperauerant, & proposito suo constanter inhærentes, se quoque conspicerent alimētorum penuria premi, habito consilio statuunt, ad Euphratem profugiendum esse, atque istuc à Persis quærendū auxilium, nouásque cōtra Romanos res moliendas. His ita deliberatis, Zenobiam camelo feminæ impositam (sunt autem illæ velocissimæ, & ipsos equos celeritate superant) ex oppido subducunt.

Aurelianus, Zenobiæ fugā permolestè ferens, de industria naturali nihil remittit, sed confestim ablegat equites qui eam persequerentur. Hi quum illam adtigissent iam ipsum Euphratem transiecturam, de nauī receptam ad Aurelianium perducāt. Ille, propter inopinatum spectaculum maxima lætitia perfusus, tamen quod ambitioso natura homini ad animum accidisset, futurum ut ob victam feminam non magnam apud posteros gloriam inueniret: quamdam animi molestiam sentiebat.

Palmyrenorum verò qui oppido inclusi obsidebantur, partim hærāt animi ut oppidum periculo suo propugnare vellēt, omnibúsque viribus bellum Romanum sustinere: partim de muro gestus supplices ostendebant, & præteritorum veniam poscebant. Quum imperator hanc supplicationem accepisset, eóque bono animo esse iussisset, extra oppidum effusi, dona cum victimis adducebāt. Aurelianus, honore victimis habito, donisque susceptis, illæsos dimittebat.

Oppido suam in potestatem redacto, quū diuitiis eius, & suppellectile reliqua & donariis potitus esset, Emisam reuersus, Zenobiam cum illis qui eam iuuerant pro tribunali stitit. Illa, causas exponens, &

ὁ Πέρσης τοῖς ἀποκρύπτοντας, ὀνεινὰς τὸ ἔξον, καὶ βέλος ἀρμόσας ἀφίησιν· ὃ δὴ περικλυφότης ἐπάλλεως τῷ ἀνδρώπῳ καὶ ἐπὶ ταῖς ὕβρεις ἐπαφιέντι πρὸς παγγῆν κατὰ γὰρ τὸ πείχους αὐτῶν, καὶ νεκρὸν τῷ στραπέδῳ καὶ τῷ βασιλεῖ δείκνυσιν.

Ἐπεὶ δὲ ἀπείχοντο πολιορκούμενοι, ἀπάνει τῷ ὀπιτηδίων ἀπαγορεύσειν τοῖς πολεμίοις ἐλπίσαντες, καὶ ἔγκαρτεροῦντες, θεώμενοι καὶ αὐτοὶ ἑσθῆς ὀνδρία πεζοῖοι, γάμῳ ποιουῦται ὅτι τὸν Εὐφράτιν δραμεῖν, καὶ κείσε ἄρα Γερσῶν βοήθειαν δῦρέα, πρὸς γὰρ τὰ Ρωμαίοις νεώτερα μηχανήσασθαι. ταῦτα βουλευσάμενοι, καὶ καμήλων τὴν Ζηνοβίαν ἀνάβιασάντες, (αἱ δὲ καμήλων εἰς τὰ χεῖρα, καὶ ἵππους ὑπεραίρουσαι τὰ χεῖρα) τῆς πόλεως ὑπεξάγουσιν.

For. ἐγκαρτεροῦντας θεώμενοι, καὶ αὐτοὶ πεζοῖοι.

Αὐρηλιανὸς δὲ ἀχθόμενος ὅτι τῆς Ζηνοβίας φυγῆ, τῷ κατὰ φύσιν οὐκ ὀνδρῶς δραστηρίῳ, πέμπει ἄρα χεῖμα τοῖς διώξοντα τῷ τῷ ἵππῳ. οἱ δὲ, καταλαβόντες ἤδη τὸν Εὐφράτιν αὐτῷ μέλλουσαν πρᾶμοῦσαι, καταγαγόντες τε ὅκ τῷ πλοίου, πρὸς τὸν Αὐρηλιανὸν ἄγουσιν. ὁ δὲ τῷ μὲν ἀπὸ πρὸς δοκίμῳ τῆς θείας πειχαρῆς ἐγγόνει φιλόπμος δὲ ὢν φύσιν, λαβὼν χεῖρου ὡς γυναικὸς κρατήσας οὐκ ἔσαι τοῖς ἐσομένοις ὀπίδοξος, ἐδυοῦραϊνεν.

Τῶν δὲ ἐναποκεκλεισμένων τῆς πόλεως Παλμυρητῶν αἱ γῶμαι, τῷ ἰδῷ, περικλυφότης τῆς πόλεως ἐτελόντων, καὶ διαπολεμῆν παντὶ δένει Ρωμαίοις· τῷ δὲ, ἰκτιθείας ἀπὸ τῶν τείχους περπινομένων, αἰπιώτων τε συγγνώμῳ ὅτι τοῖς πρὸς λαβοῦσι. δεξάμενου δὲ τῆς βασιλέως τῷ ἰκτιθείαν, καὶ τὰ ῥεῖν ἄρα κλυσαμένους, πρὸ τῆς πόλεως ἔξεχόντο, δῶρα καὶ ἱερῆα προσάγοντες. Αὐρηλιανὸς δὲ τῷ ἰδῷ ἱερῆα ἑμίσας, τὰ δὲ δῶρα δεξάμενος, ἀθῶοις ἠφίει.

Τῆς δὲ πόλεως γῆροῦμος κύριος, καὶ ὅ κατὰ τῷ τῷ πλούτῳ καὶ τῆς ἄλλης ἀποσκυθῆς καὶ ἀναθημάτων κρατήσας, ἐπανελθὼν εἰς τὸν Ἑμισαν, εἰς κρίσιν ἤγαγε Ζηνοβίαν τε καὶ τοῖς τῷ τῷ σωματῶοις. ἐπεὶ δὲ αἰτίας ἔλεγχῳ, εἰαυ-

sequi debe-
bat, καὶ δὴ καὶ
Longinum, οὗ
συγρ. quum
praecesserit,
πολλούς τε ἄλ-
λους ἦγεν εἰς
μ.

πλὴν ἑαίρουσα, πολλοὺς τε ἄλλοις ἠγνείσ
μέσον, ὡς ᾤραζαζόντας αἰαζυαῖκα. ὅν
οἷς καὶ Longinos μὲν, οὗ συγρ. ἑαίματα ὅτι
μέγα τοῖς παιδείας μεταποιουμένοις ὄφε-
λος φέροντα. ὡς ᾤραζαζήμα ὁ βασιλεὺς θανάτυ
ζημίαν ἐπέθηκεν ἢν ἔτω γηναίως ἠνεγκεν
ὁ Longinos, ὡς τε καὶ τοῖς σχετλιαζόντας ὅτι
τῶν πατρῶν ᾤραζαζήμα. καὶ ἄλλων ὅ Ζη-
νοβίας κατεπίουσης κολάσεσιν ἰσα-
χθέντων.

Ἄξιον τὰ σικενεχθέντα περὶ τῆς Παλ-
μυρηνῶν κατὰ μέρους ἀφηνήσαται, εἰ καὶ
πλὴν ἰσορίαν ὅτι δρομῆ φαίνομαι ποιη-
σάμενος, ὅτι τὸ εἰρημότην ὅτι περὶ μίω μοῖ
περὶ θεσιν. Πολυβίου γὰρ ὅπως ἐκτίσαντο
Ρωμαῖοι πλὴν ἀρχῆν ὅτι ὀλίγη χρόνῳ διε-
ξελθόντες, ὅπως ὅτι οὐ πολλῶν χρόνῳ σφῆ-
σιν ἀταδαλίησιν αὐτῶν διεφθάραν, ἔρχο-
μαι λέξων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἐπειδὴν ὅτι ἐ-
κείνῳ γνῶμαι τῆς ἰσορίας τῶν μέρει. Παλ-
μυρηνοῖς δὲ μέροις οὐκ ὀλίγου τῆς Ρω-
μαίων ὀπικρατείας ἤδη κεκρατηκόσιν, ὡς
διεξῆλθον, ὅτι τῶν θεῶν πολλὰ περὶ μωύ-
ση, πλὴν συμβῆσαν αὐτοῖς δηλοῦντα κα-
ταίρεσιν. ἵνα ὅτι ταῦτα, ἐρῶ ὅτι Σελευκεία
τῆ καὶ Κιλικίαν Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἴδρυτο,
καλούμενου Σαρπηδονίου, καὶ ὅτι τούτῳ
χρησέριον. τὰ μὲν οὖν περὶ τῶν θεῶν τούτων
λεχθέντα, καὶ ὡς ἀπασὶ τοῖς ἰσὺν λύμης
ἀκρίδων ἐνοχλουμένοις Σελευκιάδας
ᾤραζαζήμα (ὅρνεα δὲ ταῦτα ἐν διαίτη μὲν
τοῖς περὶ τὸ ἱερὸν τόποις) σικεξέπμπε τοῖς
αἰπῶσιν ἂν δὲ ταῖς ἀκρίσι σικεξείπμπε ἀμε-
να, καὶ τοῖς σῶμασι ταῦτας δὲ χόρμα, πα-
ραζαζήμα πλῆθος τε ἀπειρον ὅτι ἀκαεραίω
διεφθάραν, καὶ τῆς ὅτι τούτων βλάβης τοῖς
ἀνθρώποις ἀπῆλατῶν. ταῦτα μὲν τῆ τῆσι-
καῦτα τῶν ἀνθρώπων ἀδαμονία παεῖη-
μι, τῶ κατ' ἡμᾶς γῆσις ἀποσησαμέ-
νου θεῶν ἀεργασίαν. τοῖς Παλμυρη-
νοῖς δὲ χρωμένοις εἰ κατὰ θεῶν πλὴν τῆς
εἰώας ἠγμονίαν, ἔχρησεν ὁ θεὸς οὐ-
τως,

Ἔξτε μὲν μετὰ μέγρων ἀπατήμονες οὐ-
λοῖσιν ἀνδρες.

culpa semet eximens, multos alios
in medium producebat, qui eam
veluti feminam seduxissent: quo-
rum in numero & Longinus erat,
cuius exstant scripta magnam do-
ctrinae studiosis utilitatem adfe-
rentia. Ei conuicto de his propter
quæ accusabatur, statim poenam
mortis imperator statuit: quam ad-
eo fortiter Longinus pertulit, ut
illos etiam qui hanc calamitatem
eius indigno ferebant animo, con-
solaretur. Itidem alii quos Zeno-
bia derulerat, suppliciiis adficie-
bantur.

Fuerit autem pretium operæ, quæ
ante Palmyrenorum euerfionem
accidere, narrari: licet hanc histo-
riam velut in transcurso texere vi-
dear, propter institutum operis no-
stri, quod in prooemio declaravi-
mus. Quum enim Polybius expo-
suerit quo pacto imperium pere-
xiguo tempore Romani adquisiue-
rint, ego quo pacto temporis non
magno spatio suis delictis idem
perdiderint, indicaturus sum. Sed
hæc, ubi ad eam historiarum partem
accessero. Palmyrenis ergo potitis
imperii Romani non exigua par-
te, sicuti recensuimus, multa diui-
nitas denunciata sunt, quæ postea
sequutam euerfionem eis porten-
derent. Et quænam illa fuerint, di-
cam. Seleuciæ, quod est oppidum
Ciliciæ, templum Apollinis erat,
quem Sarpedonium vocant, & in
eo oraculum. De hoc quidem deo
quæ perhibetur, & quod omnibus
ab illuie locustarum vexatis Se-
leuciadas dare solitus fuerit, (ex
sunt aues quæ in locis propter fa-
num hoc fitis degunt) & cum pe-
tentibus eas dimittere, quæ cum
locustis circumuolitantes, & rostris
eas capientes, infinitam earum mul-
titudinem statim momento quasi
temporis absument, & homines
ab illarum clade liberabunt: hæc igitur
eius temporis hominum felici-
tati relinquo, quum ætas nostra
diuinum illud beneficium repu-
diauerit. Ceterum Palmyrenis o-
raculum consulentibus an orien-
tis imperium habituri essent, in hæc
verba Deus respondit,

Fallaces prauique domo discedite
nostra.

D.iiii.

Ἡς, διὰ τῶν
εἰρ. videntur
pertinere ad
illa, ἄξιον
(vel ἄξιον ὅτι)
τὰ σικ. περὶ
τ. Π. κ. ἀφην-
ήσαται: ὅτι
ista εἰ καὶ πλὴν
ἰσ. ὅτι. dici
per parenthes.

*Qui nimis usque graves diis im-
mortalibus estis.*

Itidē quibusdam consulentibus de
Aureliani aduersus Palmyrenos ex-
peditione, De^o oraculū hoc edidit,
*Falco praest sacro luctu compluri-
bus vnus,*

*Quae tamen haud cessant hostem
exhorrere, columbis.*

Præterea quid aliud tale Palmy-
renis accidit. Aphaca loc^o est inter
Heliopolim & Biblum, vbi fanū
est Veneris Aphacitidis. Propter
fanum istud lacus quidam est, ci-
sternæ manu factæ similis. Iuxta
fanum & vicina loca ignis instar
lâpadis aut globi conspicitur, quo-
ties statutis temporibus ibi cōuen-
tus habentur: qui quidem ad nostrā
ætatem vsque conspectus fuit. Ad
lacum dona, quotquot ibi conue-
niebant, in honorem deæ ferebant,
ex auro & argento facta, itēque te-
las lineas, & byssinas, alteriūsque
materiæ preciosioris. Ac si quidem
illa viderentur accepta, pari cum a-
liis pōdere panni quoque subside-
bant: sin essent ingrata & reiicula,
tum ipsas telas aque videre erat in-
parātes, tum siquid erat ex auro &
argēto, & aliis materiis, quarum est
ea natura vt supra aquam se nō at-
tollant, sed demergātur. Palmyreni
ergo, quum tempore celebritatis,
anno ante suum interitū proximo
conuenissent, & in honorē deæ do-
na partim aurea, partim argentea,
partim textilia coniecissent in lacū,
eaque omnia demergerentur in
profundum: anno proximo, cele-
britatis eiusdem tēpore, visa sunt
in superficiem euecta, qua re dea
quid futurum esset significabat.

Ac numinis quidē erga Roma-
nos beneuolentia, quamdiu sacræ
cæremonia seruarentur, huiusmo-
di fuit. Verūm posteaquam ad ea
tēpora peruenero, quibus tempo-
ribus Romanum imperium paulla-
tim ad barbariam quamdam reda-
ctum, exiguam ad magnitudinem,
eamque planē labefactatam, decre-
uit: tum verò etiam causas eius
infelicitatis exponam, & oracula
pro viribus adiiciā, quibus oracu-
lis ea quæ contingere sunt indicata.

Interim tēpus est vt eò reuertar
vnde digressus sum, ne seriem hi-
storiæ imperfectā relinquere videar. Igitur Aureliano versus Europā mouēte,

Φύτης ἀθανάτων ἐκινδύος ἀλ-
γυτήρες.

πωθανομόροις δὲ ὑπὸ τοῦ Αὐρηλιανοῦ
καὶ Παλμυρηνῶν στρατίας, ὁ θεὸς ἀγγε-
λίσθη, Κίρκος τρηρώσιν ἱερὸν χρόν ἠγυλάζων
Οἶος πλῆσιν· τὰ δὲ φείσασιν φονήα,
καὶ ἔπερον ὃ Παλμυρηνοῖς σιωπνέχθη
τοῦτον. Ἄφακα χωρίον ἐστὶ μέσον Ἡλι-
πόλεως τε καὶ Βίβλου, κατ' ὄναος Ἀφρο-
δίτης Ἀφακίπδος ἰδρυται. Τύτου πλησίον
λίμνη ἕς ἐστὶν εὐοικῆα χροποιήτω δέξα-
μυρῆ. καὶ μὲν οὐκ τὸ ἱερὸν καὶ τοῖς πλησιά-
ζοντας τοῖς πῦρ ἐπιτὸ αἴρος λαμπάδος
ἢ σφαίρας φαίνεται δίκην, σιωδων ἐν τῷ
τοῦ χρόνοις τακτοῖς γνομύρων. ὁ δὲ καὶ
μέχρι τῶν κατ' ἡμᾶς ἐφαίνετο χρόνων. ἐν ὃ
τῇ λίμνῃ εἰς ὑμῶν τῆς θεοῦ δῶρα πρὸς
φερον οἱ σιωιόντες ἐκ τε χρυσοῦ καὶ ἀργύ-
ρου πεποιημένα· καὶ ὑφάσματα μύροι λί-
νου τε καὶ βύσσου, καὶ ἄλλης ὕλης ὑμνωτέ-
ρας. καὶ εἰ μὲν δεκτὰ ἐφάνη, ὡς ἀπλησίον
τοῖς βαρεσι καὶ τὰ ὑφάσματα κατεδύετο· εἰ
δὲ ἀδεκτὰ καὶ ἀπόβλητα, αὐτὰ τε ὑπὸ ἰδέειν
ἐπιπλέοντα τῷ ὕδατι τὰ ὑφάσματα, καὶ εἰ-
μιτῶν ὑπὸ ἐν χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ ἄλλαις
ὑλαῖς, αἷς φύσις οὐκ ἀνωρεῖσθαι ἐπιτὸ ὕ-
δατος, ἀλλὰ καταδύεσθαι. τῶν Παλμυρη-
νῶν τοίνυν ἐν τῷ περὶ τῆς καταρρέσεως ἐ-
πει σιωελδόντων ἐν τῷ τῆς ἐορτῆς καιρῷ, ὅ
εἰς ὑμῶν τῆς θεοῦ δῶρα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου
καὶ ὑφασμάτων καὶ τῆς λίμνης ἀφέντων,
πάντων τε τῶν βάθους καταδύοντων, καὶ τὸ
ἐχόμενον ἔπος ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐορτῆς ὡφθη-
σαν ἀνωρούμυρα πάντα, τῆς θεοῦ δῶρα τούτου
τὰ ἐσόμυρα δηλωσάσης.

Ἡ μὲν οὐκ εἰς Ῥωμαίους ἀμύρεια τῆς θεῆς,
τῆς ἱεραῆς ἀγιστείας φυλαττομένης, τοιαύτη.
ἐπειδὴν δὲ εἰς ἐκείνοις ἀφίκωμαι τοῖς χρό-
νοις, ἐν οἷς ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ κατὰ βραχὺ
βαρβαρωδεῖσα εἰς ὀλίγον ἔτι, καὶ αὐτὸ δῆλα-
φθαρέν, περιέστη· τῆνικαὶ ὑτα καὶ τὰς αἰτίας
ὡφραθήσω τῆς δυστυχίματος, καὶ τοῖς χρι-
σμοῖς ὡς αὐτὸ οἶός τε ὡφραθήσομαι, τοῖς
τὰ σιωενεχθέντα μιλύσαντας.

Ἐπανελθεῖν δὲ τῶς καιρῶς ὅθεν ἐξέ-
βλω, ἵνα μὴ τὴν ἄξιαν τῆς ἰσοείας ἀ-
πελῆ δόξω καταλιμπάνειν. Αὐρηλιανοῦ
τοίνυν ἐπιτὸ τὴν Εὐρώπην ἐλαύνοντος,
Zeno-

καὶ σιωπεύοντες οἱ Ζηνοβίαν τε καὶ τὸν παῖδα τὸν αὐτῆς, καὶ πάντας ὅσοι τῆς ἐπαναστάσεως αὐτοῖς ἐκοικώνησαν, αὐτῶ μὲν Ζηνοβίαν φασὶν ἢ νόσῳ ληφθεῖσαν, ἢ Ἐμφῆς ἀναλαβεῖν οὐκ ἀναχρῆδόν, ἀποθανεῖν. τοῖς δὲ ἄλλοις πλὴν τῆς Ζηνοβίας περὶ δὸς ἐν μέσῳ τῷ μεταξὺ Χαλκηδόνος καὶ Βυζαντίου πορθμοῦ καταποντωθῆναι.

Ἐχρησίου δὲ Αὐρηλιανοῦ τῆς ὅπῃ πρὸς Εὐρώπην ὁδοῦ, κατέλαβεν ἀγγελία βασιλεύουσα, ὡς ἦν ἐν Γαλμύρα καταλειφθέντων γινέσ Αἰψάιον ὠρελαβόντες, ὅς καὶ ἦν ὠρελαβόντων αὐτοῖς γέροντες ἄσπρος, ἀποπειράντα Μαρκελίνου τῆς καθεστῆκυ ἡμέσης ἦν ποταμῶν ὠρελαβόντων βασιλεύουσα ὑπαρχοῦ, καὶ πρὸς τῆς ἐώας ἐγκρατοῦ διοίκησιν, εἴ πως ἀνέχεται γῆμα βασιλεῖον ἐαυτῶν ὠρελαβόντων. τῷ δὲ εἰς τὸ δῆσκέπιδαι τὸ ὠρελαβόντων αἰαβαλλοῦ, τῶ ὠρελαβόντων καὶ αὐτοῖς καὶ πολλάκις ὑπὸ χλοῦ. ὁ δὲ ἀποκρίσει χρωδρος ἀμφιβόλοις, αὐτοῖς μὲν Αὐρηλιανῶ τὸ σκεφθῆν καταμίνυσε. Γαλμυρῶν δὲ Αἰπόχῳ ὠρελαβόντες ἀλουργῆς ἰμάπον, κατὰ πρὸς Παλμύραν εἶχον.

Αὐρηλιανὸς δὲ ταῦτα ἀκηκοὺς, αὐτοῦ ὡς εἶχον ὅπῃ πρὸς ἐώας ἐπέμετο. καταλαβὼν δὲ πρὸς Αἰπόχῳ, καὶ ἰππων ἀμίλλης ὅπῃ τελοῦδης τῶ δῆμῳ φανείς, καὶ τῶ ἀδοκίτῳ πάντας ἐκπλήξας, ὅπῃ πρὸς Παλμύραν ἦλθεν. ἀμαχητῆ ὅπῃ πρὸς πόλιν ἐλὼν, καὶ κατασκάψας, οὐδὲ ὑμωείας ἀξιοῦ Αἰπόχῳ δῆλ πρὸς ἀτέλειαν εἶν νομίσει, ἀφίησι. σὺν τῶ δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἀσασάντας καὶ πρὸς ἀπόστασιν ἰδόντας ὠρελαβόντων, θρίαμβον εἰς πρὸς Ῥώμῳ εἰσαγαγόν, μεγίστης ἀποδοχῆς ἐκ τῆς δῆμου καὶ τῆς γερουσίας ἐτύχχανεν. ἐν τούτῳ καὶ τὸ Ἡλίου δειμάδρος ἱερὸν μεγαλοπρεπῶς τοῖς ἀπὸ Παλμύρας ἐκόσμησεν ἀναθήμασιν, Ἡλίου τε καὶ Βήλου καθεστῆκυ ἀγάλματα. τούτων οὕτω διοικηδῶν, Τέτερον καὶ ἄλλοις ἐπαναστάταις οὐ σὺν πόνῳ καθελὼν, καὶ πρὸς ἀξίαν μετῆλθεν. ἦδη δὲ καὶ ἀργύριον νέον δημοσίᾳ δέδωκε, τὸ κίβδηλον ἀποδοῦσαι τοῖς ἀπὸ τῶ δῆμου ὠρελαβόντων, τούτῳ τε τὰ συμβόλαια συγχύσει ἀπαλλάξας. ὅπῃ

Zenobiámque cum filio, & cæteris omnibus qui rebellionis participes fuerant, secum ducente: Zenobiam quidem ipsam aiunt, vel morbo correptam, vel à cibis abstinentem, decessisse: reliquos autem, excepto Zenobiae filio, in medio interiecti Chalcedoni Byzantióque freti submersos.

Eodem Aureliano iter Europæum persequente, nuntius adlatus est huiusmodi, quosdam scilicet relictos apud Palmyram, nactus Arsæum, qui & prætorum auctor eis extiterat, tentare Marcellinum, Mesopotamiæ ab imperatore præfectum, cui & orientis administratio credita fuerat, ut imperatoria veste se circumdari pateretur. Illo, deliberandi causa quid esset agendum, rem protrahente, consimili modo rursus ac sæpius quidem ei molesti erant. Verum ipse responsis ambiguis utens, quid facere cõstituisset, Aureliano significabat. Palmyreni autem, quum Antiocho vestem purpuream iniecissent, apud Palmyram se continebant.

His auditis, mox Aurelianus, ut instructus erat, orientem versus proficiscitur. Quum Antiochiam venisset, ac populo peragendis ludis equestribus intento semet exhiberet, omnibus ob inopinatum eius aduentum perterritis, Palmyram copias duxit. quumque sine prælio cepisset oppidum, & euertisset, Antiochum propter humilitatem ne supplicio quidem dignum arbitratus, dimisit. Alexandrinis etiam, qui seditiones excitauerant, & ad defectionem spe stauerant, celeriter in ordinem redactis, cum triumpho Romam ingressus, maximo populi senatusque concursu exceptus est. Tunc & templum Solis magnifice constructum, donariis quæ Palmyra secum aduexerat, collocatis in eodem Solis & Beli simulacris, ornauit. His rebus gestis, Tetricum & alios perduelles nullo labore victos pro dignitate puniuit. Itidem nouam monetam publice distribuit, quum plebem quicquid haberet adulterinæ monetæ, tradere iussisset: commercii hoc modo ab omni cõfusione vindicatis. Præ-

ter hæc & panum honorario munere populum Romanum donavit: omnibusque rebus constitutis, Roma discessit.

Quum apud Perinthum hæret, quæ mutato nomine iam Heraclea dicitur, huiusmodi aduersus eum structæ sunt insidiæ. Erat quidam in aula cui nomen esset Eros, ab imperatore ad efferenda foras responsa sua destinatus. Huic delicti cuiusdam causa minatus imperator, metum iniecit: quo perculsus, ne fortè minas hæc res ipsa comitaretur, cum satellitibus quibusdam, quos audacissimos cognouerat, re communicata, monstratisque litteris quas ad formam litterarum imperatoris effinxerat, (quippe iam dudum ad hanc imitationem se studiosè cōdocefecerat) mortem imminere sibi suspicantibus (id enim de litteris colligi certis argumentis poterat) persuadet ut imperatori eadem intentarent. Itaque quum principem obseruassent egressum ex vrbe sine satis magna custodia corporis, in eum irruunt, & omnes strictis gladiis hominem interficiunt. Sepultus est ibidem ab exercitu magnificè, rerū gestarum periculorumque causa, quæ pro republica exanclauerat.

¶ Tacito autem Romanum imperium consequuto, Scythæ transiæcta palude Mæotide, per Pontum in Ciliciam vsque incursionibus omnia vexarunt. quos adgressus Tacitus, partim debellatos ad interuersionem deleuit, partim Floriano præfecto prætorio debellandos tradidit, & in Europam ipse contendit: vbi lapsus in insidias, ex huiusmodi causa necatur. Maximino propinquo suo imperiū Syriæ concesserat: is principes in republica viros asperrimè tractans, inuidiam pariter & metum in eis excitauit: quæ quum odium reperissent, tandem ad insidias vētum est. quarum in societatem admissis illis qui Aurelianum necauerant: Maximinum adgressi trucidant, & persequuti mouentem castra Tacitum interficiunt.

¶ Hinc ad perturbationē ciuilem res redierūt, aliis in oriente Probum imperatorē deligētibus, aliis Romæ Florianum. Ac Probus quidem ob-

πύτοις καὶ ἀρτῶν δωρεὰ τὸν Ῥωμαίων ἐπίμησε δῆμον. Διάδεμνος δὲ ἅπαντα, τῆς Ῥώμης ἐξώρμησε.

Διατείβοντι δὲ αὐτὰ καὶ πρὸ Πέρηνθου, ἢ νῦν Ἡράκλεια μετωνόμασαι, σιωπηραταί τις ἐπιβουλὴ τοιαύτη. ἡ δὲ τις ἐν τοῖς βασιλείοις Ἔρος ὄνομα, τῷ ἔξωθεν φερουμένων ἀποκρίσεων μηνυτῆς τεταμέντος. τούτῳ παίσματος ἕνεκεν ὁ βασιλεὺς ἀπειλήσας, ἐς φόβον κατέστησε. καὶ δεδιὼς μὴ ταῖς ἀπειλαῖς ἔργον ἐπιτεθείη, τῷ δωρυφόρων ἑστίν, οὓς μάλιστα ἐλμπροτάτους ἦδεν, κοινολογεῖται· καὶ γράμματα δείξας ἅπασιν ἡμῖν εἰς τύπον τῷ βασιλέως γραμμάτων αὐτὸς μιμησάμενος, (ὅτι πολλοὶ γὰρ οἱ τὰ τῆς μιμήσεως ἐκμεμελέτητο) πείθει θάνατον ὑφορευμένοι, (τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἐκ τῶν γραμμάτων τεκμήρια εἶναι) πρὸς τὴν καὶ τῆς βασιλέως ὀρμησὶν σφραγίς. ἐπιτηρήσαντες οὖν αὐτὸν ἐξίοντα τῆς πόλεως δίχα τῆς ἀρκούσης φυλακῆς, ἐπελάνοισι· καὶ πρώτες ἐπαγαγόντες τὰ ξίφη, διώλεσαν. αὐτὸς μὲν οὖν ἐτάφη μεγαλοπρεπῶς αὐτῷ πατρὶ τῷ στρατοπέδου, τῷ ἔργον ἕνεκα καὶ τῷ κινδυνῶν, οὓς ἅπασιν τῶν κοινῶν ἀπεδείξατο παραγμάτων.

¶ Τακίτου δὲ τῆς Ῥώμης ἀναδέξασθαι βασιλείαν, καὶ πρὸ ἀρχῆς ἔχοντος, Σκύθαι δὲ τῆς Μαυώτιδος λίμνης ἀφαιωθέντες, δὲ τῷ Γόντου πρὸς μέγιστον Κιλικίας ἐπέδραμον. οἓν ἐπέξελθὼν Τάκιτος, τοῖς μὲν αὐτὸς καταπολεμήσας ἐξείλε, τοῖς δὲ Φλωριανῶν ἀποβληθέντων τῆς αὐτῆς ὑπαρχῆς ἀφαιωθέντων, ἐπιπρὸς Ἑυρώπην ἐξώρμησεν. ἐνθα δὲ καὶ εἰς ἐπιβουλῆς ἐμπεσὼν, ἐξ αἰτίας ἀφαιρέται τοιαύτη. Μαξιμίνου γὰρ ἀποσκήνη τῆς Συρίας ἀρχῆς ἀφαιωθέντων· οὗ τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀποσφαιρόμενος, εἰς φόβον ἅμα καὶ φόβον κατέστησε. τεκόντων δὲ τούτων μίσος, τὸ λοιπὸν εἰς ἐπιβουλῆς ἐτελθῆναι. ἡ δὲ κοινωνοὶ ποιησάμενοι τοῖς Ἀυρηλιανὸν ἀνελόντας, αὐτὰ μὲν ἐπιβουλοὶ Μαξιμίνου κατέσφαξαν· διώξαντες δὲ ἀναζωγῆναι Τάκτιον, ἀφαιροῦσιν.

¶ Ἐν τῷ δὲ εἰς ἐμφύλιον κατέστη τὰ παραγμάτων ἀφαιωθέντων· τῷ μὲν καὶ πρὸς ἑῶν, βασιλέα Πρόβον ἐλομένων· τῷ δὲ κατὰ πρὸς Ῥώμην, Φλωριανόν. καὶ Πρόβος μὲν εἶχε

Συρίαν καὶ Φοινίκην καὶ Γαλασίην
καὶ τὴν Αἴγυπτον ἅπασαν· τὰ δὲ ἀπὸ Κι-
λικίας μέχρις Ἰταλίας, Φλωριανός. ὑπὲρ
κουον δὲ αὐτὰ καὶ τὰ ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἔ-
στιν, Γαλάται καὶ Ἰβηρες, ἅμα τῆ Βρεττα-
νικῆ νήσῳ καὶ πρὸς τὴν ἅπασαν Λιβύην,
καὶ τὰ Μαυρούσια φύλα.

scribo αὐτῆ
ἐστρατοπε-
δεύειν. vel, ἐπὶ
αὐτῆ στρατ.

Γαρεσκυασμῶν δὲ εἰς πόλεμον ἀμ-
φοτέρων, εἰς τὴν Ταρσὸν ὁ Φλωριανός ἀ-
φικόμηνος, αὐτῆ στρατοπεδεύειν ἐγνώκει, καὶ
καὶ τῆ ἐν τῇ Βοσπόρῳ Σκυθῶν νίκην ἡμι-
τελή καταλελοιπώς· ταύτῃ τε καὶ τοῖς ἐγ-
κεκλεισμένοις ἐνδοῖς τὰ οἰκεία καταλαβῆναι.
πειθόντος δὲ Πρόβου τὸν πόλεμον, οἷα καὶ
ἔξ ἐλάττωνος πολλῶ δυνάμει αὐτὸν ἀνα-
δέξασθαι, καὶ τὴν Ταρσὸν ἐν τῇ θέρῃ γι-
νομένου καύματος, ἀνηήσαντες οἱ Φλω-
ριανῶ σιωπηταί, διὰ τὸ ἐκ τῆς Εὐρώ-
πης τὸ πλεονεξία στρατεύματος εἶναι, νόσῳ δὲ
νῆ ἀερίπλοισιν. ὅπως μαθὼν ὁ Πρόβος,
εἰς καμρόν ὄπισθε διατίθειτο. τῷ δὲ Φλω-
ριανῶ στρατιωτῶν καὶ πρὸς δυνάμειν ἐ-
πεξελθόντων, ἐγίνοντο μὲν ἀκροβολισμοὶ
πρὸς τῆς πόλεως· ἔργου δὲ οὐδενός ἀφη-
γίσεως ἀξίου παραχθέντος, ἀλλ' ἀποστα-
σίων ἀλλήλων τῶν στρατοπέδων, ἐλθόντες
μετὰ ταῦτα πινέες τ' ἅμα Πρόβῳ στρατευο-
μένων, πρὸς αὐτοὺς Φλωριανὸν τῆς ἀρχῆς.
οὐ γνομένου, χρόνον μὲν ἐφυλάχθη ἕνα·
τῷ δὲ πρὸς αὐτὸν οὐ καὶ τὴν Πρόβου πρὸς αὐ-
ρεστον ὅτι γηγηθήσεται λεγόντων, ἀναλα-
βῆναι τὴν αἰουργίδα Φλωριανός αὐτοῖς ἠ-
νέχετο. μέχρις ἐπαυλθόντες οἱ τὴν Πρόβῳ
σὺ ἀληθεία πρὸς τούτου δοκοῦντα μηνύον-
τες, ἀναρεθίσαντο πρὸς τῶν οἰκείων Φλω-
ριανὸν πεποιήκασιν.

¶ Περὶ τῆς βασιλείας εἰς Πρό-
βου, ἐλαύνων ὅτι τὰ πρὸς τὸν ποταμὸν ἐ-
ποιήσατο τῷ ὑπὲρ τῆ κοινῆς ἀξίως ἔρ-
γον ἐπαμνετόν. πρὸς γὰρ τῶν ἀνελόντων
Αὐρηλιανὸν καὶ ὀπίσθε των Τακίτω δί-
κην ἐγὼ λαβῆναι· ἀλλὰ πρὸς ἀναγὰς μὲν οὐ
πρὸς τὴν βουλομένην, δεῖν τῆ μὴ ἕνα τα-
ραχμῶ ἐκ τούτου συμβῆναι, λόχον δὲ σῆ-
σας ἀνδρῶν οἷς ὅτι τεταρτήκως ἔτυχεν,
ἐφ' ἐστίασιν τοῖς φονέας ἐκάλει. τῷ δὲ πρὸς αὐ-
τόντων ἐλπίδι τῶ βασιλικῆ κοινωνῆσαι
παπέζῃ, πρὸς τῶ ὑπὲρ τῶν ἀναχωρήσας ὁ
Πρόβος, ἔξ ὅ τὸ γενησόμενον ἀποπτόν ἦν, σιωπῆμα τοῖς ὀπίσθε των μὲν οἷς τὸ δράμα ἐδί-

tinebat Syriam, & Phœnicen, &
Palaestinam, & Ægyptum vniuer-
sam: fitas verò à Cilicia regiones
ad Italiam vsque, Florianus. Eidem
& transalpinæ nationes parebant,
Galli & Hispani, cum insula Bri-
tannica: prætereaque omnis Africa
cum Mauritanis gentibus.

Ambobus ad bellum instructis,
Tarsum Florianus veniēs, ibidem
castra locanda statuit, victoria con-
tra Scythas in Bosporo semiper-
fecta relicta. qua re factum est ut
iam circumfessis ad sua redeundi
copiam concederet. Cæterum Pro-
bo bellum terente, veluti qui lon-
gè minoribus illud copiis suscepe-
rat, per æstatem magno quodam
æstu Tarsi exorto, qui erant in ca-
stris Floriani milites caloris insue-
ti, quòd maior exercitus pars ex
Europa foret, diro morbo peribat.
quo cognito, Probus in tempore
tentandum hostem statuit. Floria-
ni militibus etiam ultra vires egres-
sis, velitationes quidem ante urbē
fiebant: sed quòd nihil dignum cõ-
memoratione gestū fuisset, direm-
tis exercitibus accedentes quidam,
qui Probo militabant, imperio Flo-
rianum abdicant. quo facto, ad tẽ-
pus aliquod custoditus fuit: sed
quum sui dicerent, nõ hoc de Pro-
bi factum sententia, purpuram Flo-
rianus iterum sumisit, donec reuer-
si, qui significarēt quid reapse Pro-
bus de ipso statueret, à suis Floria-
num interfici curarunt.

¶ Probus imperio potitus, dum
mouet ulterius, exordium actionū
pro republica suarū dedit facinus
sanè laudabile. Nam de iis qui Aure-
lianum occiderant, & Tacito insi-
dias fecerant, supplicium sumere
decreuit. Sed palam quidē id quod
facere deliberauerat, non facit, me-
tuens ne quid ea res turbarum da-
ret: verum turma quadam militum
constituta, quorum fidei rem com-
misisset, ad epulum cædis auctores
inuitat. Posteaquam hac illi spe cõ-
uenissent ut mensæ imperatoris
adhiberentur, in pergulam quam-
dam secessit Probus, de qua con-
spici res peragēda posset, ac signum
facinori perpetrando destinatis de-

dit. Hi verò inermes eos adorti qui conuenerāt, omnes, excepto dumtaxat vno, peremerunt : quem non multo post comprehensum, velut auctorem periculi, viuum igni cremavit.

His rebus à Probo gestis, Saturninus, genere Maurus, imperatori maximè familiaris, & cui propter hanc ipsam causam administratio Syriæ credita fuerat, ab imperatoris fide discessit, & de rebellionem cogitare cœpit. quod vbi Probus audiuiisset, & ornatum eius reprimendum statueret, orientales eum milites anteuertent, rebellionem cum ipso Saturnino extincta.

Sopiuit & aliam seditionem in Britannia concitatam, idque per Victorinum genere Maurum, cuius hortatu perduellem istum Britannia præsidē fecerat. Nam quum ad se Victorinū accessiuiisset, eumque de consilio dato reprehendisset, delictum illud correcturum ablegat. Victorinus in Britanniam statim profectus, sollerti commento perduellem interficit.

His ita gestis vt diximus, victoriis Probus etiam aduersus barbaros potitus est, duobus bellis confectis, quorum alteri ipsemet interfuit, alteri ducē quemdam præfecit. Et quoniam ciuitatibus Germanicis quæ à vicinis Rheno barbaris infestabantur, necessariò subueniendum erat: Rhenum versus ipsemet cum copiis mouit. Occupto bello, quum fames omnibus in locis ingruisset: immensus imber delapsus, vnà cum guttis frumentum quoque detulit: adeo quidem vt eius acerui quibusdam in locis per se cōstruerentur. Omnibus ad rem nouam & incredibilem obstupefactis, initio quidem frumentum attingere, ac famis eo remedio vti non audebant: verum vbi necessitas omni metu valentior vrgeret, panes coquebant, eisque vescentes, simul & famem pellebant, & imperatoris fortuna, in eo bello superiores nullo propè negotio discedebant. Alia quoque bella leui labore confecit. Acres etiam pugnas cōmisit, primùm contra Logiones, nationem Germanicā: quibus deuictis, quum Semnonem eorum

δου. τῶ δὲ τοῖς σωελληλυθῶσιν ἀφρακτοῖς οὖσιν ὀπιθευμένων, ἀπαντας πλὴν ἑνὸς κατέσφαξαν. ὃν μετ' οὐ πολὺ συλλαβῶν, ὡς αἶπον σφίσι κινδύου γερνόντα, ὡρῶν δὲ δωκέ ζῶντα τῷ πυρὶ.

Ταῦτα διαπραξαμένω τῷ Πρόβω Σατυρνίνος γένει Μαυρούσιος, ὀπιθήδειος ὢν ἐς τὰ μάλιστα τῷ βασιλεῖ, διὰ τοῦτο τε καὶ τῷ Συρίας ἀρχὴν ὀπιτεβαμμένος, τῆς βασιλείως ἀποσαιπίσεως εἰς ἐπαναστάσεως ἐννοίαν ἤλθεν. ὅτε ἀκούσαντι τῷ Πρόβω, καὶ δεινοουμένω τὸ ἐλχεῖρημα μετελθεῖν, ἐφθησαν οἱ καὶ τῷ ἑῶαν στραπώται συγκατασβέσαντες τῇ τυραννίδι τὸν ἀνδρῶπον.

Ἐπαυσε καὶ ἄλλω ἐπαναστασῶν ἐν τῇ Βρετανίᾳ μελετηθεῖσαν, διὰ Βικτωείνου Μαυροισίου τὸ γένος. ὅτε πελαγεῖς, ἐτυχε τὴν ἐπαναστάτην τῆς Βρετανίας ἀρχόντα πωροσησάμενος. καλέσας γὰρ τὸν Βικτωείνον πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ὅτι τῇ συμβολῇ μεμψάμενος, τὸ πλῆσμα ἐπανορθώσονται πέμπει. ὃ δὲ ὅτι τῇ Βρετανίᾳ ἀδύς ἐξορμήσας, πεινοία οὐκ ἄφρονι τὸν τύραννον ἀγαρεῖ.

Ταῦτα δὲ διαθεῖς τὸν εἰρηδμόν μοι ἔσπον, καὶ καὶ βαρβαρῶν ἀνεδήσατο νίκας, δύο πολέμοις ἀγρονισάμενος: καὶ τῷ μὲν αὐτὸς ὡρῶν γερνῶν, τῷ δὲ ἑτέρω στρατηγὸν πωροσησάμενος. ἐπεὶ δὲ ταῖς ἐν Γερμανίᾳ πόλεσιν ἀνοχληθείας ἐκ τῶν πρὸ τὸν Ρῆνον βαρβαρῶν ἰωαγκάζετο βοηθεῖν, αὐτὸς μὲν ὡς ὅτι τὸν Ρῆνον ἤλαυνεν ὀνισαμένω δὲ τῷ πολέμου, καὶ λιμοῦ πᾶσι τοῖς αὐτόδι τόποις ἐνοσκήσαντες, ἀπλετος ὄμβρος κατάρραγίς συγκατήγαγε ταῖς ψκάσι καὶ ὄπιν. ὡς τε καὶ σωροὶ αὐτομάτως ἐν τόποις ἑσὶ σωπεθῶναι. πάντων δὲ τῶν ὡρῶν δόξω καταπλαγῆτων, τῷ μὲν ἀρχὴν ἀψαδαὶ καὶ τούτω θεραπεύσαι τὸν λιμὸν οὐκ ἐθάρροω. ἐπεὶ δὲ παντὸς δέοις ἡ ἀνάγκη καρτερωτέρα, πέψαντες ὄρπις καὶ μεταλαβόντες, ἅμα καὶ τὸν λιμὸν ἀπεσείσαντο, καὶ τῷ πολέμου ῥᾶσα τῇ τῷ βασιλεῖος πειρηγῆσαι τύχη. κατῶρθωσε δὲ καὶ ἄλλοις πολέμοις οὐ σὺν πόνω πολλῷ. μάχας δὲ καρτεράς ἤγρονισατο πρῶτον μὲν πρὸς Λογίωνα, ἔθνος Γερμανικόν: οἷς καταγρονισάμενος, καὶ Σέμηωνα ζωρηήσας ἅμα.

τῶ παιδὶ τὸν τύτων ἠγούμενον, ἰκέτας ἐδέξατο, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ πλὴν λείαν πᾶσαν, ἧν εἶχον, ἀλαβῶν, ὅτι ῥηταῖς ὁμολογίαις ἠφίει, ἔαυτὸν Σέμωννα μετὰ τῷ παιδίᾳ ἀπέδωκε.

Καὶ δευτέρῃ γέρονεν αὐτῷ μάχῃ πρὸς Φράγους· οὓς δὲ τῷ στρατηγῶν κατακράτης νενικηθῆς, αὐτοὺς Βεργόνδους καὶ Βαυδίλοις ἐμάχετο. πᾶσι δὲ τῷ οἰκείαν δύναμιν ἐλαττουμένην ὄρων, μερίδα ἕνα ὡραία ἀπασαδα τῷ πολέμων διανοεῖτο, καὶ αὐτῇ δὲ μάχεσθαι. καὶ πῶς σινέδρα μετῇ γνώμῃ τῷ βασιλέως ἢ τύχῃ. τῷ γὰρ στρατοπέδων ὄντων παρ' ἐκείτερα ποταμοῦ, εἰς μάχην τοὺς πέραν βαρβάρους οἱ Ῥωμαῖοι παρεκαλοῦντο. οἱ δὲ ὅτι τῷ παροξυθέντες, ὅσοι τῶ οἰοῖτε ἦσαν ἐπερανοῦντο. καὶ συμπεσόντων σφίσι τῷ στρατοπέδων, οἱ μὲν ἀπεσφάθοντο τῷ βαρβάρων, οἱ δὲ καὶ ζῶντες ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις γέρονται. τῷ δὲ λειπομένων σπονδαῖς αἰτήσασάντων, ἐφ' ὧτε καὶ πλὴν λείαν ἔτι αἰχμαλώτους ὅς ἐτυχον ἔχοντες ἀποδοῦναι, τυχόντες τῆς αἰτήσεως εὖ πάντα ἀπέδωσαν. πρὸς ὃ βασιλεὺς ἀγανακτήσας, ἀναχωροῦσιν αὐτοῖς ὅτι δέιδρος, ἀξίαν ἐπέθηκε δίκην, αὐτοῖς τε ἀποσφάξας, καὶ τὸν ἠγούμενον Ἰγγίλον ζωγρία ἐλών. ὅσοις δὲ ζῶντας οἴσπε γέρονεν ἐλεῖν, εἰς Βρεταννίαν παρέπεμψεν· οἱ πλὴν νῆσον οἰκήσαντες, ἐπανασάντες μετὰ ταῦτα ἕνος, γέρονται βασιλεὺς χεῖσμοι.

¶ Τούτων ἕτω πρὸ τῷ Ῥήνον αὐτῷ δὲ πολεμηθέντων, ἀξίον μὴδὲ τὰ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον Ἰσαύροις παραχθέντα ὡραία δραμεῖν. Λύδιος τὸ γένος Ἰσαυρος, ἐντεδραμμένος τῇ σινηθῆ ληστεία, σίφος ὁμοιον ἐαυτῷ ὡραίοισι δέιδρος, πλὴν Γαμφυλίαν ἀπασαν καὶ Λυκίαν ἐπήει. σινελθόντων δὲ στρατοπέδων ὅτι τῷ ληστῶν καταλήψα, πρὸς Ῥωμαῖκὸν στρατόπεδον οὐχ οἴσπε ὦν ἀπὸ πᾶσι πρὸς, Κρύμναν κατελάμβανε, πόλιν οὖσαν Λυκίας, ἐν ἀποκρήμῳ τε κειμένην, καὶ κτ' μέρος χερσίδραϊς βασιπᾶταις ὡχυρωμένην· ἐν ταύτῃ πολλοὺς ὡς ἐν ἀσφαλεῖ καὶ πειχίρει καταφυζόντας ὕρων. ἐπὶ δὲ τοῖς Ῥωμαίοις εἶδεν ἐλκειμένοις τῇ πολιορκίᾳ, καὶ πλὴν ἐν ταύτῃ τειβὴν γυναικῶς ὑφισταμένους, τὰ οἰκοδομήματα καθελῶν, δρόσμον ἐποίησε πλὴν γλῶ, ἀπεί-

ducem cum filio viuum in potestatem redegit, supplices factos in fidem recepit, & captiuis omnique præda recuperata, quam habebat, certis eos cōdicionib' dimisit, ipso quoque cum filio Sēnone reddito.

Alterum contra Fracos prælium pugnauit: quibus opera ducū strenuè victis, ipse cum Burgondorum Vandilorumque copiis dimicauit. Quumque vires suas inferiores videret, partem quamdam ab hostibus auellere cogitabat, & cū ea prælio decernere. Qua in re cōsilio principis fortuna non defuit. quum enim exercitus vtramque fluminis ripam occupassent, barbaros in aduersa ripa castra metatos ad pugnam Romani prouocabant. Hac illi re perciti, quotquot sanè poterant transiiebant, signisq; collatis barbari partim cædebantur, partim viui Romanorum in potestatem veniebāt. Reliqui, quum pacem ea lege petiissent vt prædam cum captiuis quos habebant redderent, impetrato quod postulauerant, non omnia restituerunt. Quamobrem indignatus imperator, discedentes adortus, merito supplicio multauit, ipsis trucidatis, & Igillo duce capto. Quotquot autē viuos in potestatem redigere poterat, in Britanniam misit: qui sedes ea in insula nacti, quoties deinde seditio- nem aliquis moliretur, vtiles imperatori fuerunt.

¶ His bellis ita propter Rhenu ab eo gestis, operæpretium fuerit ne illa quidē silentio præteriri quæ id temporis Isauri patrarunt. Lydius quidam, Isaurus natione, consuetis latrociniis innutritus, agmine hominum sibi similibus comparato, totā Pamphyliam atque Lyciam populabatur. Quum autem milites ad capiendos latrones coiuisent, quòd Lydius exercitui Romano se nō posset opponere, Crymnam adiit, oppidum Lyciæ, situm in loco prærupto, & ex parte fossis profundissimis munitum. Ibi compluribus repertis qui eo velut ad tutum murisque cinctum locū confugerant, posteaquā Romanos intentos obsidioni, moram eius fortiter ferre cōspexit: ædificiis dirutis, solum frumētariū fecit, & fru-

mētum ferens, iis qui erant in oppido victum parabat.

Sed quod eam multitudinē ingēti annona videret egere, quidquid erat ætatis inutilis, tam mares, quàm feminas, eiectos oppido dimisit. Quum hostes perspecto aduersarii consilio, rursus eiectos in oppidum cogere, in ambientes oppidum fossas præcipitatos perdidit. Meatu autem operis admirandi ab oppido versus exteriora ducto, & ultra hostium castra porrecto, per eum ex oppido quosdam emittebat, qui pecora ceteraque alimēta raperent. atque hinc commeatum obsessis ex intervallo satis copiosum suppeditabat: donec id hostes mulieris cuiusdam indicio deprehenderūt. Verum ne sic quidem animum despōdebat Lydius, sed vinum paullatim suis adimebat, & frumenti eis solito minus admetiebatur. Hoc quoque modo deficientibus alimentis, ad eam necessitatē redact' est vt omnes quotquot erant in oppido, perderet: exceptis hominibus sibi necessariis & idoneis, qui ad oppidi præsidium sufficere viderentur. Retinuit & mulieres nonnullas, quas ad vsum naturæ necessarium communes omnibus esse iussit.

Quumque constanter aduersus quoduis periculum dimicare constituisset, post istæc omnia tale quiddam accidit. Erat cum eo quidam qui & machinis conficere nouerat, & machinas emittere tela singulari cum dexteritate poterat: adeo quidē vt quoties Lydius aduersus aliquem ex hostibus telum emittere iuberet, à scopo non aberraret. Huic ergo quum imperasset vt quemdam ex aduersariis vulneraret, isq; telo emisso aberrasset, vel casu fortuito, vel data opera: veste nudatum flagris miserè cæcidit, mortem præterea cōminatus. Ille, tum propter verbera succensens, tum minis territus, oblato tempore semet ex oppido subducit. Quum quosdam in milites incidisset, & quidquid egisset ac perpessus esset iis exposuisset, quamdam in muro fenestram monstrauit, per quam Lydius quidquid in castris gereretur speculari consueerat. Per eam more suo prospectantem telo se pe-

ρων τε ὄτον παρεσκιάζε τοῖς ἐν τῇ πόλει δαπάνῃ.

Ὅρων δὲ τὸ πλῆθος πολλῆς δειρόδρον χορηγίας, πῶ ἀχρηστον ἡλικίαν ἀρρενά τε καὶ θήλεα ἠφίει, τῆς πόλεως ἐκβαλὼν· ἐπεὶ δὲ οἱ πολέμοι τὸ Λυδίου βούλημα περιδρόμοι τοῖς ἐκβληθέντας αὐτοῖς ὅτι πῶ πόλιν ἰέναι σιωήλαυον, ἐμβαλὼν εἰς ταῖς πόλιν πῶ πόλιν χραδρας διέφθην. ὄρυγμα δὲ ἔτι, χρημα θαυμάσιον, ἀπὸ τῆς πόλεως ὅτι τὰ ἐκτὸς διορύξας, καὶ μέχρι τῆς ἐπέκεινα τῆς πολεμίου στρατοπέδου τόπων ἐκτείνας, ἐξέπεμπε διὰ τούτου ἕνας ἐκ τῆς πόλεως ἐφ' ἀρπαγῆ θρημμάτων καὶ ἄλλης ἐσθῆς· ἐκ τούτου τε χορηγίαν ἐν μέρει τοῖς πολιορκουμένοις ἀπόρει· μέχρι οἱ πολέμοι τούτο γυναικὸς αὐτοῖς μωυσίας ἐξδύρον. ἀλλ' οὐδὲ οὕτως ἀπέπειν ὁ Λύδιος, ἀλλ' οἴνου μὲν καὶ βραχὺ τοῖς αὐτῶ σιωόντας ἀπέπειν, καὶ ὄτον ἐμέτρει τῆς σιωήτους ἐλάττονα. τῶ δὲ σίτων καὶ οὕτως ἐκλειπόντων, εἰς ἀνάγκην κατέστη τῶ πάντας ἀπολέσαι τοῖς ἐν τῇ πόλει, πλὴν αὐτῶν αὐτῶ τε ὀπιτιδείων, καὶ πρὸς φυλακὴν ἀρκεῖν δοκοῦντων. κατέχευε δὲ καὶ ταῖς γυναικας, ἀς ὅτι τῆς φύσεως ἀνακαίῃα χρεία κοινὰς εἶπεποίηκε πᾶσιν.

Ἐπεὶ δὲ πρὸς πάντα κίνδυνον ἐγνώκει διὰ παλαιότητα, συμβαίνει ἔτι μετὰ πάντα ταῦτα τοιοῦτον. σιωὶ ἕως αὐτῶ αὐτῶ μηχανὰς τε κατασκιάζειν εἰδὼς, καὶ ἐκ μηχανῶν ἀσώχως ἀφιέναι βέλη δυνάμει· ὥστε ὅσῃς ἐνεκελθύσατο ὁ Λύδιος αὐτῶ κατὰ πνὸς τῶν πολεμίων ἀφιέναι βέλος, μὴ διαμαρτεῖν τῶ σκοποῦ. τούτω τῶν ὀπιτιδείων πρῶσαι ἕνας τῶ ὄναι πῶν, ἐπειδὴ διήμαρτε βέλος ἐκπέμψας ἢ ἐκτύχης ἢ ἐκ πρηνοῖας, γυμνώσας τῆς ἐσθῆτος ἐχάτως ἐμασίχθη, πρὸς ἀπειλήν καὶ θάνατον. οἱ δὲ καὶ ὅτι ταῖς βασάνοις ἀγανακτῶν, καὶ ὅτι ταῖς ἀπειλαῖς δεδιὼς, κρηοῦ δούθεντος ἕνα ἐξάγει τῆς πόλεως ἐαυτόν. ἐντυχὼν δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς στρατοπέδου, καὶ ὅσα πέπραχέ τε καὶ ἔπαθε πρὸς τούτους ἐκφίνας, ἐπέδειξεν οὕσαν ἐν τῶ τείχε θυεῖδα, δι' ἧς εἰώθη Λύδιος κατασκοπεῖν τὰ ἐν τῶ στρατοπέδῳ γινόμενα· ταύτης τε περικύπτοντα καὶ τὸ σιωήτους ἕνα ἕνα

ἔξθιν. ἀποδέξαμένου δὲ αὐτὸν ὅπι
 τύτῃ τῆς στρατείας ἡγευμένου, εἴσας
 μηχανὴν, περυσσάμενός τε τοῖς αὐτὸν ἀ-
 ποκρύπτοντας, ὡς αὐτὸ μὴ ᾤσασθαι ἅντι-
 πόν ὀρῶτο, περυσσάμενός τε ὅπῃς ἡ Λύδιον
 θεασάμενός, καὶ τὸ βέλος ἀφίεις, πλήθει
 καμείαν. ὁ δὲ περυσσάμενος καὶ μετὰ πλὴν
 μὲ εἰς πινὰς ἅντι σιώντων αὐτὰ τὰ αἰή-
 κια, καὶ τοῖς λελειμμένοις ὄρκους ἐπα-
 γαθὴν ᾤσασθαι τῆ μη ἐνδοῦσαι τῆ πολιορκία
 κατὰ παῖξ, μόλις ἔξελίπεν. οἱ ἄλλοι δὲ πόλιν
 οὐκ ἐνεγκόντες πλὴν πολιορκίαν, ἔξεδόσαν ἐ-
 αὐτοῖς τῆς στρατοπέδου. καὶ τύτῃ τῆς ἑστῆ
 τὸ ληστικὸν τέλος ἐδέξατο.

Τῆς ἄλλοι Θεβαίδα Πτολεμαίδου ἀπο-
 στασίας βασιλείως, πόλεμον δὲ περυσσάμενός
 ὅπι χρόνον βραχυῶς ἀραμένης, αὐτὴν τε καὶ
 τοῖς συμμαχισάντας αὐτῇ Βλεμμύας παρε-
 σήσατο Πρόβος δὲ ἅντι ἑστῆ στρατηγισάν-
 των. Βασέρνας δὲ, Σκυθικὸν ἔθνος, ὑπο-
 πόντας αὐτὰ περυσσάμενος, κατώκισε
 Θρακίους χερείους καὶ διετέλεσαν τοῖς ἑσ-
 μάων βιοτεύοντες νόμοις.

Καὶ Φεργηκῶν ὁ βασιλεὺς περυσσάμενός
 των, καὶ τυχόντων οἰκήσεως, μοῖρά τις ἀπο-
 στασία πλοίων ἀπορήσασα, ἡ Ἑλλάδα σινο-
 πάραξεν ἅπανσαν καὶ Σικελία περυσσάμενός
 καὶ τῆ Συρακουσίαν περυσσάμενός, πλοῦ
 καὶ τύτῃ εἰργάσατο φάνον. ἤδη δὲ καὶ Λι-
 βύη περυσσάμενός, καὶ ἀποκρουσθεῖσα,
 δυνάμεως ἐκ Καρχηδόνας ἐπενεχθείσης,
 οἷα τε γέρονεν ἅπανθες ἐπανελθεῖν οἶκαδε.

Πρόβου δὲ βασιλεύοντος καὶ πόδε σινέ-
 βη. ἅντι μονομάχων ἐς ὄγδοήκοντα συστά-
 πες, στρατηγιστάμενοι τοῖς φυλάττοντας, εἰς
 τὰ τῆς πόλεως ἔξελάσαντες, τὰ ἐν πόσιν ἐ-
 ληίζοντο, πολλῶν (οἷα συμβαίνειν φιλεῖ)
 σινοαναμχθέντων αὐτοῖς. ἀλλὰ καὶ πύτοις
 βασιλεὺς δυνάμει ἐκπέμψας ἐξέπειψα.
 ταῦτα δὲ περυσσάμενός τῆς Πρόβου, καλῶς
 τε καὶ δικαίως οἰκονομήσατο ἢ ἀρχὴν, . . .

titurum pollicebatur. Ob hanc
 causam quum dux eius expeditio-
 nis hominem ad se recepisset, con-
 stituta machina, nonnullisque col-
 latis ante se, per quos occultare-
 tur, ne ab hostibus conspici posset,
 Lydium per foramen illud prospe-
 ctantem intuitus, emisso telo vul-
 nere lethali percutit. Ille quum post
 acceptum vulnus in quosdam ex suis
 crudeliter defæuisset, ac iureiuran-
 do superstites obstrinxisset, obfi-
 dioni nullo modo cessuros, vix tā-
 dem expiravit. Qui erant in oppi-
 do, non ferentes amplius obsidio-
 nem, exercitui se dederunt. atque
 hunc finem latrocinium illud habuit.

Quum autem & Ptolemais, in
 Thebaide sita, defecisset ab impe-
 ratore, bellumque perexiguum ad
 tempus duraturum suscepisset: tam
 ipsam, quam socios belli Blémias
 Probus opera ducum suorum ad de-
 ditionem compulit. Basternas, gen-
 tem Scythicam, quæ illi se subiecit,
 in Thracia sedibus concessis reli-
 quit. Hi Romanorum moribus at-
 que legibus constanter vti sunt.

Itidem quum Franci ad imperatorem
 accessissent, & ab eo sedes obtinuis-
 sent: pars eorum quædum defectionem
 molita, magnamque navium copiâ nā-
 cta, totam Græciâ conturbavit. In Si-
 ciliâ quoque delata, & urbem Scy-
 racusanam adorta, magnam in ea
 cædē edidit. Tandem quum & in
 Africam adpulisset, ac reiecta fuisset,
 adductis Karthagine copiis,
 nihilo minus domum redire, nul-
 lum passa detrimentum, potuit.

Hoc quoque Probo imperante
 contigit. Gladiatores numero ad
 octoginta, conspiratione facta, cu-
 stodibusque suis interceptis, in vr-
 bē progressi, quidquid offerretur,
 deripiebant: multis (vt fieri solet)
 eorum numero permittis. Verum &
 illos imperator missis copiis ex-
 cidit. His rebus à Probo gestis, qui
 & præclare ac iuste administravit
 imperium,

* * *

Sciendum huius primi libri finem desiderari, & secundi principium.

E. iij.

ZOSIMI COMI-
TIS ET EXADVO-
cati fisci, Historiæ
nouæ

• LIBER SECVNDVS.

* * *

ex eo, quòd hominis vita lógissima mediú celebritatis huius spatiú cõ-plectatur. nam sæculum Romani vocant quod æuum nostri. Prodest auté ad pestes, atque lues, & morbos sanandos. Originem ex caussa quadam huiusmodi habuit. Vale-
sus Valeſius, à quo Valerianorú familia deducitur, vir erat apud Sa-
binos illustris. is ante domum suam lucum habebat ex arboribus maxi-
mè proceris, quibus fulmine ta-
ctis, & exustis, quidnam arbores
hæ vi fulminis absumtæ portende-
rent, ambigebat. Quum auté mor-
bo ipsius liberi correpti essent, præ-
ter adhibitam medicorum artem,
haruspices adibat. qui quum ex ig-
nis delapsi modo coniecissent,
deúm hanc iram esse: non abs re-
cæsis hostiis numen Valeſius haru-
spicú opera placabat. Et quoniam
cum vxore in metu versabatur, &
liberúm mortem tantum non mo-
dò sequuturam exspectabat, coram
Vesta prolapsus, duas integras ani-
mas liberúm loco se daturum ei,
suam videlicet ac matris eorum,
pollicebatur. Quúmque respiceret
ad lucum fulmine tactum, audire
sibi visus est vocem, quæ iuberet
vt Tarétum liberos abduceret, at-
que ibi calfactam aquam Tiberi-
nam in Ditis patris & Proserpinæ
foco, liberis bibendam daret. His
auditis, etiam magis de salute libe-
rúm desperabat. Nimirum Ta-
rentum remoto Italiæ loco situm
esse, nec ibi Tiberinam aquam
se reperiturú. præterea spem nõ bo-
nâ & illud sibi præbere, quòd aquâ
in ara deúm inferorum calfacien-
dam audiuisset. Ob hæc quum ani-
mum haruspices quoque despon-
dissent, iisdem rursus auditis, deo
parendum statuit. Itaque coniectis

ΖΩΣΙΜΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ

καὶ Διποφισκοσυνηγόρου
ἰστορίας νέας

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

* * *

ἐκ τῆ τ̄ μακρότατον ἀνθρώπου βίον τὸ μέ-
σον δὴσθημα περιλαμβάνειν τῶν τῆ εὐο-
τῆς. σέκουλα γὰρ τ̄ αἰῶνα Ῥωμαῖοι καλεῖσι.
συντελεῖ ὁ παρὸς λοιμῶν καὶ φθορῶν καὶ νόσων
ἀκείσας. ἔχε ὁ τὴν ἀρχὴν δὲ αἰτίας τῶν αἰ-
δῶ. Οὐάλεσος, Οὐαλέσιος, ἀφ' οὗ τὸ Οὐα-
λεριανῶν κατὰ γέναι γένος, ἡν ἐν τῇ Σα-
βίνων ἔθνη περιφανής. τῶν τῶν οἰ-
κίας ἄλλος ἡν ἐκ δένδρων μεγίστων. τῶν τῶν
πεσόντες κεραυνῶν καταφλεχθέντων, ἡ-
πόρει παρὸς τὸ ἐκ τῶν κεραυνῶν καταφλε-
χθέντων σημαίνοντο. νόσου δὲ τῶν αὐτῶν
πασι ἐν σκηψάσας ἡν τὴν τῶν ἰατρῶν
τέχνην, δὴ τῶν μάντεων ἦει. τῶν δὲ δὴ τῶν
τῶν τῶν πυρὸς πλώσεως ὅτι θεῶν ὅτι
μῆνις τεκμηριώδων, εἰκότως δὲ ἐκδυσιῶν
ὁ Οὐαλέσιος τὸ θεῖον ἔξιλεοῦτο δὴ τῶν μάν-
τεων. ὡν τε μετὰ τῆς γυναικὸς ἐν φόβῳ, καὶ
τὸν τῶν παιδῶν θάνατον ἐλπίζων ὅσον οὐ-
δέπω συμβήσεαι, παρὰ τῆς Ἑσείας δύο
πελείας αἰπὴ τῶν παιδῶν αὐτῆ δώσαν ἡν ἡ-
χρεῖτο ψυχὰς, ἑαυτῶν τε καὶ τῆς τῶν παιδῶν
μῆτρός. ἀποβλέπων δὲ εἰς τὸ κεραυνόβλη-
τον ἄλλος, ἀκούει φωνῆς ἔδοξεν, ἀπά-
χην εἰς Τάραντα ἐγκαλυμμένης τὰ τέκνα,
κακείσε θερμῆναι τὰ Τιβέρεως ὕδαρ ὅτι
τῆς Ἄδου καὶ Περσεφόνης ἐσάρας, τῶν
πασι δοῦναι πειν. τῶν τῶν ἀκούσας, τότε δὴ
πλέον τὴν τῶν παιδῶν σωθεῖσαν ἀπήλπι-
σε. Τάραντα τε γὰρ πῆρ ῥώπου τῆς Ἰταλίας
ἔστι, καὶ οὐκ ἀν' ἐν τῶν τῶν Τιβέρεως ὕδαρ
φανίσεσθαι. διδόναι δὲ αὐτῶν πονηρὰ ἐλ-
πίδα καὶ τὸ θερμῆναι τὸ ὕδαρ ὅτι βω-
μοῦ χλονίων δαιμόνων ἀκούσας. ὅτι τῶν
τοῖς ἀπορησάντων τῶν τῶν τερατοσκοπῶν, αὐ-
τῶν πυθόμορος, ἔγω δὲ ἐν τῇ θεῶν πείθεσθαι,
καὶ ἐμβαλῶν πλοίῳ ποταμῶν τὰ τέκνα, κατη-
secundo

For. ἀκείσας.

For. τῶν ἐκ
τῶν κ.

γαγε τὸ πῦρ. ἐκθανόντων δὲ αὐτῶν ὑπὸ
 καύματι, τῷ τῷ προσέπλει τῆς ὄχθης τῆς
 μέρει, καὶ τὸ τὸ ποταμοῦ ρεῖθρον ἠρε-
 μαῖον ἐδόκει. καλύβη δὲ ποιμνίος ἐναυ-
 λιαθεῖς, ἀμα τοῖς πασι ἠκούε κατὰ γὰρ
 δεῖν ἐν τῇ Τάραντι. τῷ τῷ γὰρ εἶχεν ὁ τόπος
 προσηγορίαν, τῆς κτ' πλὴν ἄκραν Ἰαπυγίαν
 ὀμώνυμος ἐν Τάραντι. προσκυνήσας οὖν
 ἐπὶ τῇ σωτυχίᾳ τὸ θεῖον ὁ Οὐάλεσος, ἐπὶ
 πλὴν χέρσον ὀκειλάει τῆς κυβερνήτης προσέ-
 παθε, καὶ ἀποβαλὼς τοῖς ποιμέσιν εἰσέειπεν.
 ἀρυσάμενος δὲ ἐκ τῆς Θύβειδος ὕδωρ, καὶ
 τῷ τῷ θερμίνης ἐπὶ τῆς κτ' πλὴν τόπον ὑπὸ
 αὐτῆς πεποιημένης ἐράρας, ἔδωκε πίνειν
 τοῖς πασι. οἱ δὲ, ἀμα τῆς πίνειν ὑπὸ
 προσηγορίας, κατέστησαν ὑγιεῖς. ὄναρ δὲ
 θεασάμενοι προσεγαγῖν ἱερεῖα μέλανα
 Περσεφόνη καὶ Ἄδην, καὶ τρεῖς ἐπαλλή-
 λους ἀγῆν παννυχίδας ὕδων καὶ χορῶν,
 ἀφηγήσαντο πρὸς τὸν πατέρα τὸ ὄναρ, ὡς
 ἀνδρὸς μεγάλου καὶ θεοπροποῦς ταῦτα
 ποιεῖν ἐπισκήψαντος ἐπὶ τῆς Ἀρείου πεδῖν,
 καὶ τὸ καὶ ἀνεῖται τόπος εἰς γυμνάσιον
 ἵππων. βουλομένου δὲ τῆς Οὐάλεσιου βω-
 μὸν αὐτόθι καθιδρῦσαι, καὶ τῶν λιθοξόων
 ὀρυπτόντων ἐπὶ τῷ τῷ πλὴν τόπον, βωμὸς δι-
 ρέθη πεποιημένος, ἐν ᾧ γράμματα ἴω, Ἄ-
ΔΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ.
 τότε τῷ τῷ σαφέστερον διδάχθεις τὸ πρῶ-
 κτεον, τῷ τῷ τῷ βωμῷ τὰ μέλανα προσή-
 γη ἱερεῖα, τὰ τὰς παννυχίδας ἐν αὐτῇ διε-
 τέλει πινῶν.

Οὗτος δὲ ὁ βωμὸς καὶ ἡ τῆς ἱερουρ-
 γίας κατὰστασις ἀρχὴν ἔλαβεν ἐξ αἰτίας
 τῆς αἰτίας. Ῥωμαίοις καὶ Ἀλβανοῖς πόλεμος
 ἴω ὄντων δὲ ἀμφοτέρων ἐν ὄπλοις, ἐπεφά-
 νη πρὸς περατώδης πλὴν ὄψιν, ἠμφιεσμένος
 δέρματι μέλανι, καὶ βοῶν, ὡς Ἄδης καὶ
 Περσεφόνη πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν θυσίαν
 ὑπὸ γλῶσφῳ αὐτοῖς ποιῆσαι προσέταξαν. καὶ
 ταῦτα εἰπὼν, ἀφανὴς γίνεταί. τότε τῷ τῷ οἱ
 Ῥωμαῖοι ταραχθέντες ἐπὶ τῇ φάσματι, καὶ
 τὸν βωμὸν ὑπὸ γῆς ἰδρυσαν, καὶ τὴν θυσίαν
 πεποιηκότες, χύματι βάτους εἴκοσι πεδῶν
 κατεκάλυψαν τὸν βωμὸν, ὡς αὐτῶν πλὴν Ῥω-
 μαίων ἀπασὶ τοῖς ἄλλοις ἀδηλον εἶναι. τῷ τῷ
 τὸν ὁ Οὐάλεσιος θυρῶν, καὶ πλὴν θυσίαν
 καὶ τὰς παννυχίδας ἐπιτελέσας, ἐκλήθη

perita, Valesius, & peracto sacro nocturnisq; peruigilationibus, adpellatus est

secundo flumine secum ferebat.
 Tantum verò non extinctis aestu
 liberis, ad eam fluminis partem
 cum naui se conuertebat, qua par-
 te motus fluminis tranquillior vi-
 deretur. Quumque pastoriciam
 quamdam in casam suis cum li-
 beris se contulisset, Tarenti diuer-
 tendum audiuit. hæc enim loci e-
 ius erat appellatio, Tarento pro-
 pter Iapygium promontorium sito
 cognominis. Quapropter ob ca-
 sum hunc numine Valesus adora-
 to, gubernatori mandat vt nauim
 ad terram adpellat. qua egressus,
 rem omnem pastoribus indicat.
 quumque hauſtam è Tiberi aquã
 in quodam foco, ab se id loci facto,
 calfecisset, eam liberis bibendam
 exhibuit. Illi simulatque hanc hau-
 rirent, accedente somno valetudi-
 ni restituti sunt. Quumq; per quie-
 tem conspexissent, offerendas esse
 nigras hostias Diti patri & Pro-
 serpinæ, cõtinuumque trinoctium
 cantilenis & tripudiis exigendum:
 nocturnum illud visum patri refe-
 rebant, quasi magnus quidam vir,
 & diuinam maiestatem præ se fe-
 rens, hæc in campo Martio fieri ius-
 sisset, vbi locus equorum exercitio
 vacat. Quum autem Valesius aram
 ibi vellet exstruere, fodientibus la-
 pidicinariis eo loco reperta est ara
 iam facta, qua in ara perscriptũ e-
 rat, DITI PATRI AC PRO-
 SERPINÆ. Itaque tum clarius
 quid agendum esset edoctus, ad eam
 aram nigras hostias obtulit, & no-
 cturnas ibidem peruigilationes ex-
 egit.

Hæc autem ara, sacrificiique ra-
 tio, tali quadam ex causa princi-
 pium habuit. Bellum inter Roma-
 nos & Albanos erat, & quum v-
 trinque iam in armis essent, quidã
 prodigiosa facie conspectus est, a-
 mictus pelle nigra, & clamans, Di-
 tem patrem atque Proserpinam eis
 imperasse, rem sacram sub terra
 prius sibi facerent, quàm ventum
 ad manus esset. atque his dictis e-
 uanuit. Romani spectro territi, &
 aram sub terra struxerunt, & facta
 re sacra, defossam ad altitudinem
 viginti pedum aram occultarunt:
 vt, Romanis exceptis, aliis omni-
 bus res ignota foret. Hac igitur re-
 perita, Valesius, & peracto sacro nocturnisq; peruigilationibus, adpellatus est

Manius Valerius Tarētinus. Nam deos inferos Romani Manes dicunt, & incolumem esse, Valere, Tarentini denique nomen ei datum, ob rem sacram ad Tarentum factam. Sequentibus inde temporibus, anno post exactos reges primo, quum pestis urbem occupasset, P. Valerius Poplicola mactato in hac ara Diti patri & Proserpinæ boue nigro, nigrâque bucula, peste liberauit urbem, inscriptis arę verbis hisce, P. VALERIVS POPPLICOLA IGNEM CAMPI MARTII DITI PATRI ET PROSERPINÆ DEDICAVI, LVDOSQVE DITI PATRI ET PROSERPINÆ PRO LIBERTATE POP. ROM. FECI.

Secundum hæc morbis & bellis ingruentibus, anno ab vrbe condita supra trecentefimū quinquagesimosecundo, Senatus iis se malis liberare de Sibyllinis oraculis volens, eos, ad quos hæc cura pertinebat, oracula consulere iussit. Illis mali finem fore nuntiantibus, si Diti patri & Proserpinæ rem sacrā fecissent: perquisitum locum Diti patri & Proserpinæ, ceu iussi fuerant, M. Potito quartum c o s. dedicarunt: & peracto sacro malis vrgentibus liberati, rursus aram absconderunt, in extremo campo Martio alicubi sitam. Eodem sacrificio ad tempus neglecto, quū rursus aduersi quidam casus accidisset, Octavianus Augustus ludos renouauit, factos illos quidem antè, L. Censorino, & M. Manlio Puelio c o s. tunc autem L. Censorino, & C. Sabino, quum Ateius Capito leges ludorum exposuisset, ac tempus, quo rem sacram fieri, atque edi spectacula oporteret, xv viri ad quos oraculorū Sibyllinorum custodia pertinet, inuestigassent. Post Augustum, Claudius ludos celebravit, numero præstitutorum annorum neglecto. Post eum Domitianus, Claudio valere iussio, numeratōque ambitu annorum, ex quo ludos Augustus fecisset, traditam ab initio legem feruare visus est.

ὁν Δομετιανὸς τὸ Κλαύδιον ὡραπεμφαίμενος, καὶ τὸ περίοδον τῶν ἐπιπέλων, ἀφ' οὗ τὸ ἑορτήν ἀ Σεβαστῶν ἀπέτελεσεν, ἀριθμήσας, ἔδοξε τὸ ἔξ ἀρχῆς παραδοθέντα φυλάττειν θεσμόνα.

Μαίιος Ουαλέριος Ταραντίνος. Τῶς τε γὰρ ἁθονίοις θεοῖς Μαίης καλοδοσι Ρωμαῖοι, καὶ τὸ ὑγιαίνειν, Βαλῆρε. Ταραντίνος δὲ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Τάρανθι θυσίας. χρόνοις δὲ ὑστερον λοιμοῦ συμβαίντος τῇ πόλει, τῷ πρώτῳ μετὰ τῶς βασιλέας ἔτει Γόβλιος Βαλέριος Ποπλικόλας ἐν τούτῳ τῷ βωμῷ θυσίας Ἄδῃ καὶ Περσεφόνῃ μέλανα βοῦν καὶ δάμαλιν μέλαιναν, ἠλθὺ θέρωσε τῆς νόσου πλὴν πόλιν, ὅτι γράψας τῷ βωμῷ ταῦτα ΓΟΒΛΙΟΣ ΒΑΛΕΡΙΟΣ ΠΟΠΛΙΚΟΛΑΣ ΤΟ ΓΥΡΑΡΕΙΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ἌΔῃ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝῃ ΚΑΘΙΕΡΩΣΑ, ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ἩΓΑΓΟΝ ἌΔῃ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝῃ ὑπὲρ τῆς Ρωμαίων ἐλευθερίας.

Μετὰ δὲ ταῦτα νόσων καὶ πολέμων ἐκσηψάντων, ἔπει μετὰ τὸν τῆς πόλεως οἰκισμὸν ὅπῃ τετρακοσίοις πεντηκοστῷ ἔ δευτέρῳ, λύσιν δῦρειν ἢ χειροῖα τῶν κακῶν ἐκ τῶν Σιβύλλης βουλομένη χρησμῶν, τῶς εἰς τὸ ποτε τεταγμένοις ἀνδράσι τῶς χρησμοῖς ἀεὶ βυνησά παρκεκλῦσα π. τῶν δὲ λοιπῶν παυθήσεσθαι τὸ κακόν, εἰ θυσαμεν Ἄδῃ καὶ Περσεφόνῃ πρῶτα γράψαντων, ἀναζητήσαντες τὸν τόπον, Ἄδῃ καὶ Περσεφόνῃ καὶ τὸ πρῶτα γὰρ ἐκδήγισαν, Μάρκου Ποπίτου τὸ τέταρτον ἰσπαύοντες καὶ τῆς ἱεροουργίας συμπλεθεῖσης τῶν ὅπῃ κειμένων ἀπαλλαγῆτες, τὸν βωμὸν αὐτῶς ἐκάλυψαν, ἐν ἐσχάτῳ περὶ κείμενον τὸ Ἀρείου πεδίου. ταύτης ὅπῃ χρόνον τῆς θυσίας ἀμεληθείσης, αὐτῶς ἑνώων συμπεσόντων ἀποθυμίων, ἀνενώσατο τὸ ἑορτῶν Οκταβιανῶς ὁ Σεβαστῶς, συμπλεθεῖσαν μὲν ὄντων ὑπ᾿ αὐτῶν Λουκίου Κενσωείνου καὶ Μάρκου Μαλλίου Γουηλίου, τότε δὲ Λουκίου Κενσωείνου καὶ Γαίου Σαβίνου, τὸν θεσμόν Ἀπτήτου Καπίτωνος Ἐξηγησαίμενος, τῶς χρόνοις κατ' οἷς ἔδει πλὴν θυσίαν γυρεύσαι ἔτι πλὴν θρωείαν ἀναχθῆναι, τῶν πεντηκείδεκα ἀνδρῶν, οἳ τὰ Σιβύλλης θεσπαστα φυλάττειν ἐτάχθησαν, ἀεὶ βυνησάτων. μετὰ τὸ τὸ Σεβαστῶν Κλαύδιος ἤγαγε τὸ ἑορτῶν, ἔφυλάξας τὸ τὸ ὡρισμένων ἐπιπέλων ἀριθμὸν. μεθ'

Quasi dicere-
tur καθεστῆ-
σαι: quum ta-
men dici so-
leat καθεστῆ-
σαι: adeo ut vi-
deri possit scri-
bendum hic
καθεστῆσαι.

ἔπι τούτοις ὁ Σεβήρος ἤν' δέκα καὶ ἑκα-
 πὸν ἑξαπέτων ἑτῶν ἅμα τοῖς πασιὴν Ἀν-
 τωίνω καὶ Γέτα πλὴν αὐτῶν ἑορτῶν κα-
 πεσίσατο, Χίλωνος καὶ Λίβωνος ὄντων ὑ-
 πάτων. τοιοῦτος δὲ τις ὁ ἔπος ἀναγέγρα-
 πται τῆς ἑορτῆς. φησὶόντες οἱ κήρυκες εἰς τὴν
 ἑορτῶν, σιωπῆσαι πάντας ἐκέλευον ὅτι
 θεῶν, ἡ οὐτε πρότερον εἶδον, οὐτε μετὰ
 ταῦτα θεάσονται. καὶ δὲ πλὴν ὡραν τῆς θε-
 ροῖς, πρὸ ἡμερῶν ὀλίγων τῆ πλὴν θεοῦ
 ἀχθῶναι, ἐν τῷ Καπετωλίῳ καὶ ἐν τῷ νεῷ
 τῷ καὶ τῷ Γαλάπῳ οἱ δεκαπέντε ἄνδρες
 ἔπι βήματος καὶ θήμῳ τῷ δήμῳ δεινέ-
 μοισι τὰ καὶ θάρσια. ταῦτα δὲ ὅτι δ' ἄδεις καὶ
 θεῖον καὶ ἀσφαλτον. δοῦλοι δὲ τούτων οὐ
 μετέχουσιν, ἀλλὰ ἐλεύθεροι μόνοι. σιωπῆ-
 σάντες δὲ τῷ δήμῳ πάντες ἐν γὰρ τοῖς ῥηθεῖ-
 σι τόποις καὶ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀρτέμιδος, ὃ ἐν
 τῷ Ἀυεντίνῳ λόφῳ καὶ δίδρυται, σῖτον καὶ
 κριθῶν ἕκαστος φέρει, καὶ κῦαμον καὶ ταῖς
 Μοίραις ἄγρῳσι παννυχίδας μετὰ σεμνό-
 τητος ἐν νυξί. ἐνσαύτως δὲ τῆς χρόνου τῆς
 ἑορτῆς, ἡ ὅτι τῶν ἡμερῶν ἐν τῷ ἔσθ' Ἄρεως
 ἔπιτελοῦσι πεδίῳ, καὶ ταῖς ἴσας νυξί, κα-
 θεροῦτο τὰ τελοῦμενα πρὸς τῶν ὀχθῶν τῆ
 Θύβειδος ἐν τῷ Τάρασι. δύοισι δὲ θεοῖς,
 Διὶ καὶ Ἡρᾷ καὶ Ἀπόλλωνι καὶ Λητοῖ καὶ
 Ἀρτέμιδι καὶ προσέπι γὰρ Μοίραις καὶ Εἰ-
 λειθῆαις καὶ Δήμητρι καὶ Ἄδῃ καὶ Περ-
 σεφόνῃ. τῇ δὲ πρὸς τῆς θεοῦ νυκτὶ
 δευτέρας ὡρας ὁ αὐτοκράτωρ ὅτι πλὴν ὀ-
 χθῶν τῆς πεταμοῦ τετῶν παρασκευαζέν-
 των βωμῶν βῆς ἄρνας δύο, μετὰ ἤν' δε-
 καπέντε ἀνδρῶν, καὶ τοῖς βωμοῖς καὶ θαι-
 μάξας ὁ λοκαυτοῖ τὰ θέματα. κατασκευα-
 σθείσης δὲ σκηνῆς δίχα θεάτρου, φῶτα
 αἰάπεται καὶ πρὸς, καὶ ὕμνος ἀδεται
 νεωστὶ πεποιημένος, θεοῦ τε ἱεροπρεπῆς
 ἄγονται. κομίζονται δὲ οἱ ταῦτα ποιούτες
 μηδὲν τὰς ἀπαρχὰς ἤν' καρπῶν σίτου καὶ
 κριθῆς καὶ κῦαμον. αὐταὶ γὰρ, ὡς εἴρηται
 μοι, καὶ τῷ δήμῳ παντὶ δεινέμονται. τῇ δὲ
 μετὰ ταῦτῃ ἡμέρᾳ εἰς τὸ Καπετωλίον
 αἰαβαίτες, καὶ ταῦτα τὰς νενομισμένας
 εὐσίας προσελαχόντες, ἐν τῷ δὲ τῆς πῶ
 κατασκευασμένον θεάτρον ἐλθόντες, τὰς
 θεοῦ ἔπιτελοῦσιν Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέ-
 μιδι. τῇ δὲ μετὰ ταῦτῃ ἡμέρᾳ γυναικες ὀπίσημοι, καὶ ἡ ὡραν ἡ ὀχθῆσις ὑπογῆ-
 ρουσιν, εἰς τὸ Καπετωλίον σιωπῆσαι λιτανύουσι τὸν θεόν, καὶ ὕμνοῦσιν ὡς θέμις.

Secundum hos Seuerus, quum an-
 ni c x iam præterissent, cum filiis
 Antonino & Geta ludos eosdē re-
 stituit, Chilone Libonēq; c o s s.
 Modus ludorum huiusmodi rela-
 tus est in litteras. Circumeuntes
 præcones, vniuersos inuitabant ad
 spectaculum, quod neque vidissent
 antea, neque visuri posthac essent.
 Ipso autem messis tempore, per-
 paucis diebus antequam ludi per-
 agerentur, in Capitolio temploque
 Palatino x viri sedentes in sug-
 gestu, lustralia populo distribuebāt.
 Ea sunt, faces, & sulphur, & bitu-
 men. Nec participes horum serui
 sunt, sed liberi dumtaxat homines.
 Posteaquam populus vniuersus in
 locis iis quæ diximus, & in templo
 Dianæ, quod est in Auentino col-
 le, conuenit: triticum & hordeum,
 & fabas quisq; secum fert, ac Par-
 cis nocturnas peruigilationes castè
 publicèque agitant. Vbi ludorum
 tempus adpetiit, quos tribus die-
 bus totidēque noctibus in cam-
 po Martio faciunt, hostiæ propter
 ripam Tiberis ad Tarentum diis
 consecrantur. His autem diis rem
 sacram faciunt, videlicet Ioui, Iu-
 noni, Apollini, Latonæ, Dianæ. tum
 præter hos, Parcibus, & Lucinis, &
 Cereri, & Diti patri, & Proserpinæ.
 Prima nocte spectaculorum, ad ho-
 ram secundam, tribus aris in ripa
 fluminis exstructis, imperator cum
 xv viris tres agnos cædit, & aris
 sanguine respersis solidas victimas
 adolet. Scena verò sine theatro stru-
 cta, lumina cum rogis accēduntur,
 & hymnus recens factus canitur,
 adeoq; spectacula consentanea re-
 bus diuinis eduntur. Et hæc qui
 peragunt, pro mercede primitias
 fructuum, tritici, hordei, fabarum,
 accipiunt. Nam illæ, ceu dictum
 est, vniuerso populo distribuuntur.
 Proximo secundum hunc die, con-
 scenso Capitolio, & cōsuetis ibidē
 victimis oblati, ad exstructum in-
 de theatrum venientes, Apollini
 & Dianæ ludos faciunt. Insequenti
 die matronæ nobiles ad horam ab
 oraculo cōstitutam in Capitolium
 conuenientes, Deo supplicant, &
 hymnis eum, ceu fas est, celebrant.

Die tertio, in Apollinis æde Pala-
tina, ter nouem illustres pueri, cum
totidem virginibus, omnes vtrin-
que florentes, hoc est, qui ambos
parentes adhuc superstites habent,
hymnos & pæanes Græca Roma-
nâque lingua canunt, quibus sub-
iectæ Romanis vrbes seruantur. I-
tidem alia secundum præscriptum
diuinitus modum peragebantur:
quæ sanè quàm diu sunt obserua-
ta, nullum respublica Romana de-
trimētum cepit. Vt autem & reapse
vera istæc esse credamus, ipsum Si-
byllæ oraculum adiiciam, quod an-
te nos etiam ab aliis est relatum.

*Ast ubi mortalis longissima vene-
rit etas
Vite cetenis denis redeuntib' annis,
Sis Romane memor, nec te vlla o-
blivisa fallant:
Sis memor ut facias Diis immor-
talsibus illo
Rem sacram in campo quem Thy-
bridis adluit vnda,
Nox breuior tenebris terras ubi te-
xerit atris,
Solque suum iubar abdiderit, tum
visitima Parcís
Agnorum atque ouium pariter ca-
dat Oceanis.
Postea ceruleæ placantor & Ili-
thyæ,
Lucina, quibus has sacris decet,
inde feraci
Telluri porcus mactetur, cum sue
nigra.
Inde boues albi Iouis adducuntor
ad aram,
Idque die, haud noctu. nam diis
caelestibus vna
Sacra diurna placent. Similitra-
tione iuuenta
Iunoni nitida & labis mactabitur
expers.
Hinc & sacra feret paria abs te
Phæbus Apollo,
Latona genitus, quem Solem no-
mine dicunt.
Pæanisque canent sublata voce
Latini
Ædisbus in sacris pueri, innuptæ-
que puella,
Sic tamen ex alia ut consistant par-
te puella,*

δέχθω Θύματα Λητοίδης. αειδόμενοι τε Λατῖνοι Παιαῖας, κούροις κού-
ρασί τε νηὸν ἔχοιεν Διὸς ἀνάτων· χωρὶς δὲ κόραι χορὸν αὐταὶ ἔχοιεν.

ἡμέρα δὲ τρίτη ἐν τῷ κτ' τὸ παλάπιον Ἀ-
πόλλωνος ἱερῷ τρεῖς ἐννέα παῖδες ὀπιφα-
νεῖς μετὰ παρθένων ἑσούτων, οἱ πάντες
ἀμφιθαλεῖς, ὅσῳ ὄσιν, ἀμφοτέροις τρεῖς γο-
νεῖς ἔχοντες ἀειδόντας, ὕμνοις ἄδοισι τῆ τε
Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων φωνῆ, καὶ παιαῖ-
νας, δι' ὧν αἱ ὑπὲρ Ῥωμαίους σώζονται πό-
λεις. ἀλλὰ τε κτ' τὸν ὑψηλιμόρον ὡς τὸ
θεοῦ ἔσπον ἐπὶ ἀπλοῦ ὧν ὀπιτελουμένων
διέμεινεν ἡ ἀρχὴ Ῥωμαίων ἀλώβητος. ὡς
αὐτὸ δὲ καὶ ὅτι τῶν παραγμάτων ἀληθῆ ταῦ-
τα εἶη πισεύσωμεν, αὐτὸν ὡς ἀθήσομαι τὸν
Σιβύλλης χρησμὸν, ἥδη πρὸ ἡμῶν παρ'
ἐτέρων ἀνηνεγμένον.

Ἄλλ' ὅπταν μήκιστος ἴκη χρόνος ἀνθρώ-
ποισι
Ζωῆς, εἰς ἑτέων ἑκατὸν δέκα κύκλον ὀ-
δύων,
Μεμνησθαι Ῥωμαῖε, καὶ οὐ μάλα λη-
σασθαι ἑαυτοῖς,
Μεμνησθαι τὰ δὲ πάντα, θεοῖσι μὲν ἀ-
θανάτοισι
Ῥέζειν ἐν πεδίῳ ὡς τὸ Θύμβειδος ἀ-
πλετον ὕδωρ,
Ῥοπή σεινότατον, νύξ ἠνίκα γαῖα ἐ-
πέλθη,
Ἡελίου κρύψαντος ἐὸν φάος. ἔνθα σὲ
ρέζειν
Ἱερά παντογένοισι Μοίραις ἀρνας τε καὶ
αἴγας.
Κυκνέας ὅπι τὰ ἴσθι Εἰλειθίας ἀρέ-
σασθαι
Παιδοτόκοις θυέεσσιν, ὅπη θέμις. αὐτῶν
δὲ γαῖη
Γληθομένη χοῖρος τε καὶ ἑῖς ἱεροῖτο μέ-
λαινα.
Ζάλευκοι ταῦροι δὲ Διὸς ὡς τὸ βωμὸν
ἀγάδων
Ἡματι μὲν δὲ ὅπι νυκτὶ θεοῖσι γ' οὐρα-
νίοισι
Ἡμέριος πέλεται θυέων ἔσπος. ὡς ἴη καὶ
αὐτῶς
Ἱερθεῖν δαμάλεις τε. βοῶς δέμας ἀ-
γλαδὸν Ἡρης
Δεξάδω νηὸς ὡς τὸ σελ. καὶ Φοῖβος
Ἀπόλλων,
Ἔστε καὶ Ἡέλιος κικλήσκειται, ἴσα δὲ

For. ἑαυτὸν.
For. ὅππῃ
σειν.

Καὶ χεῖρας παίδων ἄρσιν σάχης ἄλ-
λα γονήων
Παίτων ζώντων, οἷς ἀμφιθαλὴς ἐπι-
φύτλη.
Αἰ δὲ γάμου ζύγλαις δεδμημέναι,
ἤματι κείνῳ
Γυῖξ Ἥρης ὄρεσσι βωμὸν αἰοίδιμον ἐ-
δριόωσαι,
Δαίμονα λιοσέδωσαν, ἅπασι θελή-
ματα δοῦσαι
Ἄνδράσιν ἠδὲ γυναιξί, μάλιστα δὲ θη-
λυτέρῃσι.
Γαῖτες δ' ἔξ οἴκοιο φερέδων ὅσα κο-
μίζειν
Ἐπὶ θέμις θνητοῖσιν, ἀπαρχομένοις βιό-
τιο,
Δαίμοσι μελιχίοισιν ἰλάσματα. καὶ
μακάρεσσιν
Οὐρανίδασι τὰ δὲ πάντα τεθησασει-
σμένα κείδω,
Ὅφρα τε θηλυτέρῃσι καὶ ἀνδράσιν ἐ-
δριόωσιν
Ἐνθεν ποσειῶης μεμνημένος. ἤμασι
δ' ἔσω
Νυξί τ' ἐπαυτέρῃσι θεοσέπτοις κατὰ
θώκοις
Γαμπληδὺς ἄγυρις. ἀουδὴ δὲ γέλως
τε μεμύχθω.
Ταῦτά τοι ἐν φρεσὶν ἦσιν αἰεὶ μεμνημέ-
νος (ἔϊ).
Καὶ σοι πᾶσα χθὼν Ἰταλὴ καὶ πᾶσα
Λατίνη
Αἰὲν ὑπὸ σκήπτροισιν ὑπαυχένιον
ζυγὸν ἔξει.

Εἰ πίνω, ὡς τὸ θεοσέπτιον φησὶ καὶ τὸ
ἀληθὲς ἔχει, τούτων ἀπάντων κατὰ θεσμόν
ἔπιτελεμένων, ἐφυλάπητο μὲν ἡ Ῥωμαίων
ἀρχή, καὶ διετέλεσαν ἢ καὶ ἡμᾶς πᾶσι ὡς
εἰπεῖν οἰκουμένῳ ὑφ' ἑαυτοῖς ἔχοντες ἁ-
μεληθείσης δὲ τῆς ἐορτῆς ἀποθεμένῳ Διο-
κλητιανῷ τῷ βασιλείῳ, ὑπερῶν κατὰ
βραχὺ καὶ ἔλαθε καὶ τὸ πλέον βαρβαρω-
θεῖσα, ὡς αὐτὰ ἡμῖν τὰ περὶ ἡμᾶς ἔδειξε.
βέλομαι ὅτι καὶ ἐκ τῶν χρόνων ἀληθῆ δέξασθαι τὸ
λόγον. ἀπὸ γὰρ τῶν Χίλωνος καὶ Λίβωνος ὑπα-
τείας, καὶ τῶν Σεβήρου τῷ τῷ Σεκου-
λαρίων ἠγαγὲν ἐορτῶν, ἄχρις ὅτε Διοκλητιανὸς ὀνόματι, ὀκτάκις ὅτι Μαξιμιανὸς, γε-
γόνασιν ὑπάτοι, διέδραμον εἰς ὀνιαντὸς πρὸς τοῖς ἑκατόν. καὶ τότε Διοκλητιανὸς ἰδιώ-

Ex alia pueri, dicant sua carmi-
na: quorum
Vivat uterque parens, superis ve-
scatur & auris.
At qua nuptiarum fuerint nume-
roque locoque,
Adsideant flexis genibus Iunonis
ad aram
Diuam exorantes, cunctorum ut
vota secundet.
Vota quidem & marium, magis
at muliebria vota.
Quilibet eque domo secum ferat
omnia, que fas
Mortales superis, ceu primitias epu-
larum,
Mitibus & diuis, diuis offerre
beatiss.
Omnia castibus sint hac cumula-
ta per aras,
Ex his suppedites ut femellis mari-
bibusque,
Qui sacris aderunt. etenim noctes-
que diesque
Vis hominum presens ad pulvisna-
ria diuim
Ingens sit numero, ludicra & seris
tractans.
Hac a deo tibi sint memori bene co-
dita mente.
Itala sic tellus omnis, tellusque La-
tina
Aeternum tua sceptrum colet, tua
iussa capesset.

Iam quod his omnibus legitimè
peractis, sicut oraculum tradit, &
ipsa res exigit, incolume futurum fue-
rit imperium Romanum, omnem-
que nobis cognitum (propè dix-
erim) orbem sub potestate sua per-
petuò habiturum, ludis autem ne-
glectis, imperio se abdicante Dio-
cletiano, paulatim quasi defluxe-
rit, taciteque redactum sit ad quã-
dam maiori ex parte barbariam: id
quod ipsa nobis res declararunt: eã
verò scētetiã nostrã verã esse, de ipsa
notatione tēporum probare volo.
Nã à cōsulatu Chilonis & Libonis,
quo Seuerus ludos seculares exhi-
buit, donec Diocletianus nonum,
Maximianus octauum, consules fa-
cti sunt, cētum & vnus annus elapsi
fuerunt. ac tū quidem priuatus ex-

imperatore Diocletianus factus est: cuius exemplum Maximianus est sequutus. Verum Constantino & Licinno tertium coss. centum & decem annorum spatium completum fuit, quo iam ludos consueto more celebratos oportuit. eo neglecto, ad infelicitatē illam res prolabi necesse fuit, quæ hoc tempore nos urget.

¶ Ac Diocletianus quidē annis tribus postea mortuus est: qui verò iā facti erāt imperatores, Cōstātius & Maximianus Gallerius, cæsares appellauere Seuerum & Maximinum, qui natus erat ex sorore Gallerij, quum Italiam Seuero, Maximino prouincias ad solem orientem sitas adtribuissent. Rebus rectē adfectis, quòd vbique locorū barbari perlubenter, ob res superiorum temporū feliciter in eos gestas, quiescerent: Constantinus natus ex cōsuetudine mulieris quæ materfamiliās nō esset, nec in manum imperatori Constantio legitimè cōuenisset, iam dudū cum animo suo de imperio cogitans, & modò cupiditate maiori accensus, ex quo Seuerus & Maximinus dignitatē cæsaream consequuti fuerant, ea loca relinquenda statuit, quibus in locis agebat, & ad Cōstātium patrem proficiscendū, qui apud nationes trāsalpinas erat, & in Britannia plerumque viuebat. Veritus autem ne fortè fugiens apprehēderetur, quòd cōpluribus iam notissimus esset amor imperij, quo flagrabat, equos stabularios, quos alebat respublica, quū primū aliquod stabulū adtigisset, mutilās & inutiles reddēs, quotquot ad iter vltius restabāt, iis vtebatur. quod quū facere non desineret, persecūtes excludebat quo minus vltius progredērētur, & ipse propius ad eas nationes accedebat apud quas patererat.

¶ Quūmq; contingeret vt Cōstātius imperator eodem tempore de vita decederet, prætoriani milites neminem ex legitimis ipsius liberis idoneum regno iudicabant: sed Cōstāntinum ad hoc aptum vidētes, simulque spe magnificarum largitionum erecti, cæsaris ei dignitatē tribuebant: cuius imagine Romæ promote exhibita, Maxentius Maximiani Herculi filius, non toleran-

της ἐκ βασιλείας ἐχέμετο· καὶ Μαξιμιανὸς αὐτὸ τὸ πρῶτον πεποίηκε. βίς ὃ ἤδη γεγονότων ὑπάρχων Κωνσταντίνου καὶ Λικιννίου, τὸ δέκα καὶ ἑκατὸν ἐνιαυτῶν ὁ χρόνος συνεπληροῦτο, καὶ ὄν ἔδωκε πρὸς τὸ νενομισμένον ἀχθῆναι. τούτου δὲ μὴ φυλαχθέντος, ἔδωκε εἰς πρῶτον συνέχουσαι ἡμᾶς ἐλθεῖν τὰ πρῶτα ἱματὰ δικληθείαν.

¶ Διοκλησιανὸς μὲν τελευτᾷ βίβιν ἐνιαυτοῖς ὑπερον· ἤδη ὃ καταστάτες αὐτοκράτορες Κωνσταντίνος καὶ Μαξιμιανὸς ὁ Γαλλέριος, ἀνέδραξαν καίσαρας Σεβήρον καὶ Μαξιμίνον, ἀδελφῆς ὄντα παῖδα Ἐπισημίου, Σεβήρω μὲν τὴν Ἰταλίαν, Μαξιμίνω δὲ τὰ πρὸς ἀίθροντα ἡλίον ὠρεθρόντες. τῶν δὲ πρῶτων ἀδελφειμῶν, καὶ τῶν πανταχοῦ βαρβάρων ἐκ τῶν προλαβόντων καὶ προθωμάτων ἀσμένως ἠσυχάζοντων, Κωνσταντίνος δὲ ὁμιλίας γυναικὸς ἔσημῆς οὐδέ κτ' νόμον συνεληθούσης Κωνσταντίνου τῆ βασιλῆς γυμνημένος, ἤδη μὲν ἔχων ἐννοίαν ἐν αὐτῇ βασιλείας, εἰς μείζονα ὃ καταστάς ὁπισημίου ἀφ' ὃ Σεβήρος καὶ Μαξιμίνος τὸ καίσαρος πρῶτος ἔτυχον, ἐγὼ τοῖς τοῖς λιπέιν ἐν οἷς ἔτυχε διατείνων, ἔξορμησάν ὃ πρὸς τὸν πατέρα Κωνσταντίνου, ἐν τοῖς ἑσπέραις ἄλλοις ἐθνεσιν ὄντα, καὶ τῆ Βρετανία συνεχέστερον ἐνδημοῦντα. δεδιώς δὲ μή ποτε φθῆσθαι καταληφθεῖν, (πρῶτος γὰρ ἡδη πολλοῖς ὁ κατέχων αὐτὸν ἔρωσ τῆς βασιλείας) τοῖς ἐν τοῖς σαθμοῖς ἵπποις, οἷς τὸ δημόσιον ἔστρεφεν, ἅμα τῶν φθῆσθαι τὸν σαθμὸν κολούων καὶ ἀχρείοις ἐῶν, τοῖς ἐξῆς ἐσῶσιν ἐχρηστοῦ καὶ ἐξῆς τούτου ποιῶν, τοῖς μὲν διώκουσιν ἀπέκλεισε πρὸς τὸ πρῶτον πορείαν, αὐτὸς δὲ πρῶτος ἦλθε τοῖς ἐθνεσιν ἐν οἷς ἡ ὁ πατήρ.

¶ Συμβαλὲν ὃ τὸ αὐτοκράτορα Κωνσταντίνου ἐν αὐτῇ τελευτῆσθαι τῆς χρόνῳ, τῶν μενόντων αὐτῷ γνησίων παίδων ἑδέναι πρὸς βασιλείαν ἔκριναν ἀξιοχρεῶν, ὁρῶντες δὲ Κωνσταντίνον ὄντα οἱ πρῶτοι αὐτῶν ἀπὸ τῶν σαθμῶν, καὶ ἅμα δωρεῶν μεγαλοπρεπῶν ἐπαρθέντες ἐλπίσι, πρὸς τὸ καίσαρος ἀξίαν αὐτῶν πρῶτος ἦλθεσαν. ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τῆς εἰκότος αὐτῶν ἀχθῆσθαι κατὰ τὸ συνέθηδες, οὐκ ἀναδεχθῆναι νομίσας Μαξιμίνος, ὁ Μαξιμιανὸς τῆ Ἐρκουλίου

παῖς, εἰ Κωνσταντίνω μὲν ἐκβαίη τὸ
 σπουδαῖον, ἔξ ἀσέμου μητρὸς γεροντί,
 βασιλέως δὲ τριούτου παῖς αὐτὸς γεροντός,
 οἴκοι κείνους μείνοι, πλὴν παρῶν ἀρχῶν
 ἑτέρων ἐχόντων. πρὸς λαβὼν ὑπὲρ τῆς
 τῆς ἐπιχειρήσεως Μαρκελλιανὸν καὶ Μάρ-
 κελλον ταξιάρχους, καὶ Λακκιανὸν, ὃς τὸ χρι-
 στίαν κρέως ἦν χορηγός, ὃ τὸ δημόσιον ἐπέδι-
 δου τῶν Ῥωμαίων δήμῳ, καὶ προσέπεμψε τοῖς
 πρὸ αὐτῶν στραπώταις, οἷς Γραιτω-
 ριανοὺς καλοῦσιν. εἰς τὸν βασιλείου θρόνον
 τῶν αὐτῶν ἀεβιβάσθη, μεγάλαις ἀμεί-
 βεσαι δωρεαῖς τοῖς αὐτοῦ δόντας αὐτῶν κα-
 πεπαρτελάμνος. ὤρμισαν ὅτι πρὸς τῶν
 ξιν Ἀβελίου πρότερον ἀναιρεθέντος, ἐπει-
 δή τὸ τῆς πόλεως ὑπὸ ἀρχῶν τόπον ἐπέχων
 ἔδοξε τοῖς ἐγγύρουμοις ἀναποῦσαι.

Ταῦτα μαθὼν Μαξιμιανὸς ὁ Γαλλέ-
 ριος ἐκπέμπει τὸν καίσαρα Σεβήρον πολε-
 μήσαντα Μαξεντίῳ. ἔξορμήσαντα δὲ αὐτὸν
 τῶν Μεδιολάνου, καὶ διὰ τῶν Μαυρουσίαν
 ἐλθόντα ταξιμάτων, χρέμα πὸ πολὺ μέ-
 ρος τῶν αὐτῶν στραπώτων διαφθείρας Μα-
 ξέντος, ἡδὴ δὲ τὸν τῆς αὐλῆς ὑπαρχον
 πρῶτον ἀντιπρόεδρος Ἀνουλλίνον, ἐκράτισε
 ῥᾶσα Σεβήρου, συμφυζόντος εἰς πλὴν Ῥά-
 βενναν, πόλιν ὀχυρωτέραν τε καὶ πολυαί-
 θρωπον, καὶ τῶν ἔχουσιν πλῆθος αὐτῶν
 τε καὶ τοῖς αὐτῶν στραπώταις ἀρκουῶν.
 Ταῦτα νοῆς Μαξιμιανὸς ὁ Ἐρκούλιος, καὶ
 ὑπὸ τῆς πατρὸς εἰκότως ἀγωνίων Μαξεντίου,
 καὶ Λακκιανίας ἐν ἧ τότε λῶν, ἔξορμήσας, ὅτι
 Ῥάβενναν ἦει. συνιδὼν δὲ ὡς ἐκ αὐτῶν
 ταύτης ἐκβληθείη Σεβήρος ἀσφαλοῦς τε ὕ-
 σης καὶ τῶν ἔχουσιν ἀρκέσας, ὄρκους ἀπα-
 τίσας ὅτι ἢ Ῥώμῃ ἐλθεῖν ἐπεισε. διόν-
 τα τῶν αὐτῶν, καὶ εἰς πρὸς χεῖρον ἐλθόν-
 τα, ὡς πείρα καπιλεῖα προσηγορία, λόχος
 ἐγκαταστάς αὐτῶν τῶν Μαξεντίου συλ-
 λαβῶν καὶ βρόχῳ τὸν τράχηλον ἀρτίσας
 αἰείλεν. οὐκ ὀνεγκῶν δὲ μετείως πρὸς ὅτι
 τῶν καίσαρα Σεβήρω γρόμῳ Μαξιμιανὸς
 ὁ Γαλλέριος, ἐκ τῆς ἐώας ὅτι πλὴν Ῥώμην
 ἔγωγε τῶν ἀντιπρόεδρος, δίκην τε Μαξεντίῳ τῶν
 ἡμερτηρίων πρέπουσαν ὅτι τῆναι. γρό-
 μος ὅτι καὶ ἢ Ἰταλίαν, καὶ τοῖς στραπώταις ἐ-
 πιστῶς πρὸς αὐτὸν ἔχῃν ἀντιπρόεδρος, ὅτι πλὴν
 ἐώαν ἀντιπρόεδρος. μάχης ἐδέμας γρομῆς.
 δυσαναχρηστῶν ὅτι ταῖς κατεχούσας πλὴν πολιτίαν ταξαχῆς, πρὸς Διοκλητιανὸν

dum ratus, Constantino quidem ex
 animi sententia rem succedere, qui
 muliere non matrona genitus esset,
 se verò talis imperatoris filiū defi-
 dem hærere domi, alijs paternū im-
 perium obtinentibus: adiunctis sibi
 conatus huius ministris Marcel-
 liano & Marcello, tribunis militum,
 & Luciano (suillæ carnis præbitore,
 quã fiscus populo Romano largie-
 batur) & aulicis præterea militibus
 (quos prætorianos vocant) in regiū
 ab his soliū collocatus est, magnis se
 vicissim muneribus adfecturū pol-
 licitus eos à quib' hoc cōsequutus
 esset. Facinus quidē ipsum auspicati
 sunt, Abellio prius interfecto, quod
 is præfecti vrbi locū obtinens, horū
 molitionibus aduersari visus esset.

Maximianus Gallerius his cogni-
 tis, Seuerum cæsarem ablegat bellū
 Maxentio facturū. Eum Mediolano
 profectum, cū & Maurorū ordi-
 nibus accedentem, Maxentius mili-
 tū animis maiori ex parte pecunia
 corruptis, atque etiã præfecto præ-
 torio Anullino sibi cōciliato, nullo
 negotio vicit. Seuerus fuga Rauen-
 nam elapsus est, urbem munitam &
 populosam, quæque copiam victus
 tantam haberet, quãta tum ipsi tum
 militibus eius sufficeret. His intelle-
 ctis, Maximianus Herculius pro fi-
 lio Maxentio non abs re sollicitus,
 Lucania relicta, in qua id temporis
 erat, Rauennã contendebat: quū im-
 perspexisset, Seuerū hac inuitū eū-
 ci non posse, quòd munita foret, &
 cōmeatu abundaret: sacramētis cir-
 cumuēto Romam vt iret persuasit.
 quò quidē pergens, vbi quẽdam ad
 locū venisset quem Tres tabernas
 vocāt, ab insidijs, quas eo loco Ma-
 xētius collocauerat, adprehēsus ne-
 catur, cervicibus laqueo fractis.
 Cæterum Maximianus Gallerius
 haud æquo ferēs animo quæ in Se-
 uerū cæsarem designata fuerāt: ab o-
 riente Romã eundem statuit, & me-
 ritas à Maxētio pœnas exigēdas. Vt
 in Italiam adpulerat, parū fidos er-
 ga se militū animos sentiens, ad o-
 riētē nullo cōmisso prælio rediit.

Tunc & Maximianus Herculius,
 eas turbas quæ rempublicam vexa-
 rent, indignè ferēs, ad Diocletianū,

Ἐν τούτῳ καὶ Μαξιμιανὸς ὁ Ἐρκούλιος

id tēporis Carnuti (oppidum hoc Celticum est) degentem venit, eique persuadere nititur, imperium resumat, nec id patiatur, tam diuturno tempore tantisque laboribus ipsorum conseruatum, insaniēti iuuentæ, ac illorum dementia, à quibus occupatum esset, expositum quassari. Sed Diocletiano postulatū eius non adsentiente, sed negotiorum occupationi quietem anteferēte, (nam fortassis etiam rerum perturbationem sequuturam prospiciebat, vt erat vir religionis obseruantissimus) Herculus eo conatu frustratus, & Rauennam vsque progressus, rursus versus Alpes contendit: vt ibi commorātem Constantinum conueniret. Quūque natura curiosus & infidus esset, promissa illi Fausta filia, eoque promisso impleto, fallere conabatur hominem, & persuadere, discedentem ex Italia Gallerium Maximianum persequeretur, & insidias Maxētio strueret. Ad hæc quum illum obsequentem nactus esset, à Constantino discedens, imperium recuperare nitetur, ea spe quod ad odia mutua Constantinum generum & filium Maxētium impulsur' esset.

Dum hæc ille molitur, Maximianus Gallerius ex consuetudine superiorum temporum familiarem sibi Licinnium, imperatorem creat, quod huius opera bello Maxētium persequi cogitaret. Posteaquā Gallerius hæc agitans consilia, ex incurabili vulnere vitam cum morte commutasset, imperium Licinnius quoque sibi vindicabat. Eidem recuperando, ceu diximus, intentus Maximianus Herculus, vt milites à beneuolentia & studiis erga Maxentium alienaret operam dabat. At quū is largitionibus, & miseris supplicationibus, suas in partes cos pertraxisset, Constantino struere nitetur insidias, eorum opera militum quos ille penes se habebat. Verum, quod Fausta conatum illius anteuertisset, ac rem totam Constantino indicasset, in desperationem rerum omnium adductus Herculus, apud Tarsum morbo extinguitur.

Maxentius insidiis hisce liberatus, seque iam constabilitum habere putans imperium, mittebat in Africam & Karthaginem

ἀφικεῖται, τὴν καὶ τὰ ἐν Καρνούτῳ πόλει Κελτικὴν διατείνοντα· καὶ πείθει ὅτι χρὴ εἰ τὴν βασιλείαν ἀναλαβεῖν ἢ μὴ περὶ δεῖν τὴν βασιλείαν χροῖναι καὶ πόνοις αὐτῶν ἀποστειλῆσαν ἐκδοθῆναι ἀφροσύνης νέστη καὶ ἀφροσύνης τῆς εἰσπρασιῶν ἐαυτοῖς τῆ βασιλείᾳ σαλευομένῳ. Διοκληπανοῦ δὲ μὴ δεμένου τοῖς αἰτουμένοις, ἀλλὰ τὴν ἡσυχίαν ἐμπεραθεῖν ποιησαμένου τὰ πράγματα ἔχον, (ἴσως γὰρ καὶ περὶ δεῖν τὴν καὶ δεξοῦσαν τὰ πράγματα σύγχυσιν, οἷα καὶ τῆ ἀπὸ τοῦ δεῖον αἰεὶ προσκείμενος ἀγχιεῖα) διαμφορῶν τῆς πείρας ὁ Ἐρκούλιος, καὶ μέχρι Ραβέννης ἐλθὼν, αὐτῶν ὅτι τὰς Ἄλπεις ἤλαυνεν, ὀντεξόμενος ἐκείσε διατείνοντι Κωνσταντίνῳ. φύσει δὲ ὡν φιλοπράγμων καὶ ἄπιστος, δώσειν ὑποχρόμῳ τὴν θυγατέρα Φαύσαν αὐτῶν, ἢ ὑπόχρῳ αὐτῶν πληρώσας, ἀφροσύνην ἐπιχειρεῖ ἢ πείθειν, ὡς αὐτῶν δῶκοι μὲν ἐκ τῆς Ἰταλίας ἀναχωροῦντα Γαμέριον Μαξιμιανόν, ἐπιβυλβύσει Μαξεντίῳ ὡς ἔχοντ' ὡς ταῦτα πειθήνιον, ἀνεχώρει μὲν ἐκ Κωνσταντίνου, ἢ τὴν βασιλείαν ἀναλαβεῖν αὐτῶν ἐσπούδαζεν, ἐλπίδι τῆ καὶ Κωνσταντίνου τὸν κηδεστὴν ἢ τὸν υἱὸν Μαξέντιον κακῶς διαδήσειν.

Ἀλλὰ τούτων ὄντων ἐν ἐγχαρήσειν ἔτι, Μαξιμιανὸς ὁ Γαμέριος ἐκ παραλαβούσης ἐπαρείας ὅτι πείθειν ὄντα αὐτῶν Λικίννιον βασιλέα καδήσειν, ὅτι στρατεύσασιν τὸν Μαξεντίῳ διανοόμενος. ἐπεὶ δὲ ταῦτα βουλομένῳ τραῦμα δυσίατον ἐσκήψαν αὐτῶν τῆ βίου μετέστησεν, εἶχετο μὲν καὶ Λικίννιος τῆς βασιλείας· Ἐρκούλιος δὲ Μαξιμιανὸς ἀναλαβεῖν, ὡς εἶρηται μοι, τὴν βασιλείαν ὅτι χρήσας, ἀλλοπεύσασιν μὲν τῆς πρὸς Μαξέντιον ἀνοίας τοῖς στραπώταις ἐσπούδασι· τῆ δὲ δωρεῆς καὶ ἐλεεινῆς ἰκεσίαις αὐτοῖς ὅτι πασσαμένου, καὶ τῆς καὶ Κωνσταντίνου δια τῆς αὐτῶν στραπώτων ὅτι βουλήσας ἐπειράτω. παρακαταλαβούσης δὲ Φαύσης τὸ ἐγχαρούμενον, καὶ τῆς Κωνσταντίνου τὸν μελωσάσης, ἀπορούμενος ὅτι τῶ πάντων ἐκπέσειν ὁ Ἐρκούλιος, νόστον καὶ τὴν Τάρσον ἐτελεύτησε.

Ταύτῳ δὲ διαφυγῶν ὁ Μαξέντιος τὴν ὀπιβουλήν, ἔχειν τε ἤδη βεβαίως οἰόμενος ἢ ἀρχῆν, ἐν Λιβύῃ ἢ Καρχηδόνι
qui eius

Τοὺς τῶν εἰκόνα τῶν αὐτῶν περιούσιοντας ἐπεμπεν. ὅσοι γὰρ ἠμέσῃ κολύσαντες οἱ αὐτόδι στρατιῶται, τῆ πρὸς Γαλλέριον Μαξιμιανὸν ἀνοία καὶ μαήμη, ἐπειδὴ Μαξένπιον ὀπίσρατεύσειν αὐτοῖς ἐγνωσαν τούτης ἔνεκα τῆς ἀπιστίας, εἰς τῶν Ἀλεξάνδρειαν ἀνεχώρησαν. ἱκαναῖς δὲ διωάμεσι περιπέοντες, αἷς ἀπίθειν οὐχ οἰοίτε ἦσαν, ὅτι τῶν Καρχηδόνα πάλιν ἀπέπλευσαν. ἐφ' οἷς κινήσει ὁ Μαξένπος, ὠρίσθησαν ὅτι τῶν Λιβύων ἐκπλεύσει, καὶ τῶν ταῦτα Τολμισαίων ἀμαρτήματα μετελθεῖν. τῶν δὲ μαήτων ἐκδυσαμένων, αἰσά τε οὐκ εἶδ' ἑἶ τὰ ἱερεῖα λεγόντων, ὁκνήσας τὸν ἐκπλοῦν δρᾶτε τὸ μὴ ἄλλα φανῶμαι τὰ ἱερεῖα, καὶ δρᾶ τὸ δὲ δέναι μήποτε. Ἀλέξανδρος ἀπιστήν, τὸπον ἐπέχειν τῷ ὑπαρχοῦ τῆς αὐλῆς ἐν Λιβύῃ καλεσασμένος, καταπραπίοδρος ἐαυτῶ τῆς αὐτῶν ὑπονοίας ἀπυλαγμένῳ τῶν ὅτι Λιβύων ἐκ τῆς Ἰταλίας δρᾶσιν, ἐνετράπη πρὸς Ἀλέξανδρον, ὅμρον αἰτῶν αὐτῶ τὸν ἐκείνου παῖδα δοθῆναι. ἰὼ γὰρ παῖς τῷ Ἀλεξάνδρῳ τῶν τε ἡλικίαν ἀκμαῖζων, καὶ τῶν ὄψιν ὠραῖος. ὁ δὲ ὑποπίθσας ὡς οὐχ ὁμκειῖας ἔνεκεν αἰτοῖν τὸν παῖδα δοθῆναι Μαξένπος, ἀλλ' ὅτι πρᾶξέσει ἀπίστοις, ἀπωθείται τῶν ὅτι τούτῳ πρᾶξέσειαν. ἐπεὶ δὲ καὶ τοῖς δόλω δρᾶρησομόροις αὐτὸν ὁ Μαξένπος ἐξαπέσειλε, καὶ πρᾶξέσεια τὸ σκδυρηθέν. ἐφωραῖθη· τότε δὴ καιρὸν διρόντες οἱ στρατιῶται πρὸς ἀπίσασιν ὀπιτήδειον, τῶν ἀλουργίδα περιέσεσαν Ἀλεξάνδρῳ, Φρυγί τε ὄνπ τὸ γῆρος, καὶ δειλά κ' ἀτόλμω, κ' πρὸς πάντα πόνον ὀκνοῖν, καὶ πρᾶξέσει γυμεακόπ.

Κατὰ δὲ τῶν Ρώμων ἐκπρόσιν πυρὸς εἶπε ἐξ ἀέρος, εἶπε ἐκ γῆς, (τῶν γὰρ ἀδηλον) ὁ τῆς Τύχης ἐφλέθη ναός. πάντων ὅ σβέσαι τῶν πυρᾶν σιδραμόντων, βλάσφημα ῥήματα κ' τῆ θεῖου τῶν στρατιῶν πῖς ἀφείς, καὶ τῆ πλήτοις δρᾶ τῶν πρὸς τὸ θεῖον Ἀσέβειαν ἐπελθόντος ἀαιρεθεῖς, ἐκίνησε τοῖς στρατιώταις εἰς σάσιν καὶ μικροῦ δειν εἰς τῶν κ' τῆς πόλεως ἀπώλειαν ἤλθον, εἰ μὴ ταχίως τῶν τούτων ὁ Μαξένπος μαήνιαν ἐπρᾶξέσει.

Ἐντεδθεν πρᾶξέσει ἀναζητεῖ τῶν πρὸς Κωνσταντῖνον πόλεμον, καὶ πρᾶξέσει

qui eius imaginem circumferrent, quod quum fieri prohibuissent eorum locorum milites, ob suam erga Gallerium Maximianum benevolentiam, eiusque memoriam, cognito Maxentium eius rebellionis causa suscepturum expeditionem, Alexandriam discessere: quumque in satis magnas copias incidissent, quibus obistere non poterant, navigiis Karthaginem reuersi sunt. Quamobrem commotus Maxentius, in Africam nauigare constituit, & auctores horum facinorum punire. sed quum haruspices rem sacram fecissent, nec perlitatum dicerent: nauigare veritus, partim quod exta se non offerrent alia, partim quod metueret ne Alexander aduersaretur, qui praefecti praetorio Africae munere fungebatur, adeoque transfectionis in Africam ex Italia viam sibi muniens omni suspicione liberam, ad Alexadrum se conuertit, & ab eo filium sibi obfidem dari petit. Habebat enim filium Alexander aetatis adultae, facie quam honesta. Sed is suspicatus non ea causa filium suum a Maxentio peti vt obses esset, verum vt perfide secum ageretur: missam hoc nomine legationem repudiat. Quum autem Maxentius & alios misisset qui cum dolo de medio tollerent, idque facinus proditione cognitum esset: occasionem nacti milites ad rebellionem idoneam, Alexandro purpuram tradunt, qui & natione Phryx esset, & timidus, & formidolosus, & ad omnem laborem suscipiendum tardus, & praeter hanc aetate prouecta.

Romae tunc orto igne, incertum ex aere an è terra, templum Fortunae conflagrauit: quumque restinguendi incendii causa concurrissent omnes, contumeliosis quibusdam in ipsum numen à milite quodam prolatis verbis, eoque propterea interemto à plebe, quae religionis causa hominem adorta fuerat, seditio militaris est concitata, qua milites parum abfuit quin ad vrbis internecionem progredierentur, nisi Maxentius eorum furorem celeriter mitigasset.

Secundum haec Maxentius occasione gerendi aduersus Constantinum belli quarebat, seq; do-

Non dubito quin scriptum fuerit μη κελὰ φανῶμαι. Sed ὅ ἱερά magis vobisque placeret.

lere propter obitum patris simulās, cui mortis causam Constantinus præbisset: via qua itur ad Rhetos, proficisci cogitabat: velut hac natione tam Gallia quam Illyricanis regionibus proxima. Somniabat enim & Dalmatia & Illyriis se positurum, opera ducum militarium in iis locis, & Licinnii copiarum. Hæc habens in animo Maxentius, res Africanas prius constituendas duxit. itaque coactis hominum copiis, eisque dato duce Rufio Volufiano, præfecto prætorio, in Africā transficit, ablegato cum hoc & Zena, viro tam bellicarum rerum experientia, quam mansuetudine celeberrimo. Quum primo congressu milites Alexandri quemdam ad globum militum deflexissent, fugæ socium se præbebat Alexāder: quo globo ab hostibus superato, etiam ipse comprehensus & suffocatus est.

Bello in hunc modum extincto, latus sycophantis apertus est campus, omnes, propè dixerim, quotquot in Africa vel genere vel opibus præstabant, velut Alexandri partium sectatores, deferendi, nec ullis omnino parcebatur, dum alii necarentur, alii facultates suas amitterent. Quin & Romæ triumphatum est ob perpetrata Karthagine mala. Et Maxentii quidem rerum, his ita gestis, & omnibus per Italiam ac in ipsa vrbe per summā crudelitatem libidinēque habitis, hic status erat.

Constantinus autem, qui hominem & antea suspectum haberet, tunc magis ad gerendum aduersus eum bellum se comparabat: ideōque collectis copiis ex redactis in potestatem barbaris, & Germanis, & aliis Celticis nationibus, itēque de Britannia coactis militibus, qui omnes erant ad nonaginta millia peditum, & octo millia equitum: ex Alpibus in Italiam mouebat, ac oppida quidem per indutias se dedita nullo damno multabat, ad arma verò tendentia, in ditionem redigebat. Cum Maxentio longè maioribus copiis instructo, Romanorum & Itolorum octoginta millia se ad belli societatem coniunxerant, itēque Tusci, quotquot

ἄλλοι ἐπὶ τῆς θανάτῳ τῆς πατρὸς ὀδυνᾶσθε, Κωνσταντῖνος δεδωκότος αἰτίαν αὐτῆς τῆς τελευτῆς, ἐπὶ Ραίονα ὁδὸν ἐλαύνειν διενόητο, ὡς τῶ ἔθνος τούτου καὶ Γαλλία καὶ τοῖς Ἰλλυριῶν κλίμασι πλησιάζοντος. ὦν εἰροπόλει γὰρ καὶ Δαλματίας καὶ Ἰλλυριῶν παρέσεσθαι διὰ τῆς ἐκείσε στρατιωτικῶν ἠγεμόνων, καὶ τῆς Λικιννίου δυνάμεων. ταῦτα καὶ νηυῶν ἔχων Μαξέντιος, ὡήθη δεῖν τὰ ἐν Λιβύῃ πρότερον διαθεῖναι· καὶ συναγαγὼν δυνάμεις ἀνδρῶν, ἠγεμόνα τε ταύτης ὄπισθῆσας Ρούφιον Βουλοισιανὸν τὴν τῆς αὐλῆς ὑπαρχον, εἰς τὴν Λιβύην διαβιάζει, συνεκπέμφας αὐτῶν Ζιλῶνα, ἀνδρα καὶ ἐπὶ πολεμικῇ πείρᾳ καὶ παρότῃ διαβόητον. τῇ δὲ προῖτι προσβολῇ τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιωτῶν ἐγκλιναίων ἐπὶ στρατιωτικὸν ἄγμα, συνέφυγε καὶ Ἀλέξανδρος· οὗτος ὑπὸ τοῖς πολεμίοις χρομένου, καὶ αὐτὸς συληθεὶς ἀπεπνίγη.

Τοῦτο δὲ τῶ πολέμου δεξιοῦ τοῦ τέλους, ἀρυχθεὶς τοῖς συκοφανταῖς ἐδόθη πάντα, ὡς εἰπεῖν, ὅσοι καὶ τὴν Λιβύην ἦσαν γῆροις ἢ πωλοισίας διέχοντες, ὡς τὰ Ἀλεξάνδρου φρονήσαντας ἐνδεικνύμαι· καὶ φειδῶ πάντα πασὶν ἡ οὐδεμία, τῶ μὲν ἀναρρουμένων, τῶ δὲ τὰς οὐσίας, ἀσέτυχον ἔχοντες, ἀπολλυμένων. εἰσήγαγε δὲ θρίαμβος εἰς τὴν Ρώμην ἐκ τῆς ἐν Καρχηδόνι κακῶν. Μαξέντιος μὲν οὐκ αὐτὰ διαπραξάμενος, καὶ τοῖς καὶ τὴν Ἰταλίαν τε καὶ τὴν Ρώμην αὐτῶν μετὰ πάσης ἀμότητος τε καὶ ἀσελγείας προσενεχθεὶς, ἐν τούτοις πως ἦν.

Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος καὶ πρότερον ὑπόπῳως πρὸς αὐτὸν ἔχων, τότε μᾶλλον εἰς τὴν κατ' αὐτὴν παρεσκιάζετο μάχην· καὶ συναγαγὼν δυνάμεις ἐκ τῶν ἔτυχον ἔχων δολεκτήτων βαρβάρων, καὶ Γερμανῶν καὶ τῶν ἄλλων Κελτικῶν ἐθνῶν, καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς Βρετανίας σπειλεῖσθαι, εἰς ἐννεάπου μωριάδας πεζῶν ἀπαντας, καὶ ὀκτακισχλίοις ἵππιας, ἠλαυνεν ἐκ τῆς Ἀλπεων ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν, τὰς μὲν προσελαβὼν εἰς αὐτὰς ἐκχειρῆς πόλεις, ἀβλαβεῖς ἀφίεις, τὰς δὲ εἰς ὅπλα ἰούσας καταστροφόμενος. τῶν παρεσκιάζοντων δὲ μείζοντι δυνάμει καὶ Μαξεντίου, Ρωμαίων μὲν καὶ Ἰταλῶν εἰς ὀκτὼ μωριάδας αὐτῶν συνεμάχων, καὶ Τυρρηνῶν ὅσοι

πὺν ὄψαλιαν ἀπασαν ὥκουω παρείχοντο
δὲ καὶ Καρχηδόνιοι σράτευμα μυριάδων
πενταίων, καὶ Σικελιώται πρὸς τοῦτοις.
ὥστε εἶ) τὸ σράτευμα πᾶν ἐπιακαίδεκα
μυριάδων, ἰππέων δὲ μυρίων πρὸς τοῖς
ὀκτακιχλίοις.

Τοσαύτη ὄψα πικδυασαυδρῶν ἀμφο-
τέρων σραπᾶ, Μαξέντιος γέφυραν ὅπῃ τὸ
Θύβειδος ἐπήγυτο, μὴ σινάψας πᾶσαν
ἀπὸ τῆς ὄχθης τῆς πρὸς τῇ πόλει μέχρι τῆς
ἄλλης, ἀλλ' εἰς δύο διελούδρους μέρη, ὥστε
ἐν τῇ μεσαπιάτῳ τῷ ποταμοῦ τὰ πληροῦ-
τα μέρος τῆς γέφυρας ἐκάτερον σιναντᾶν
πρὸς ἀλλήλοισι περόνας σιδυραῖς, ἀνα-
σπυδρᾶς λυῖκα ἀν' ἑπὶ βουληθεῖη ζυγῶ-
σαι πρὸς γέφυραν. ἐπέταξε δὲ τοῖς μηχανο-
ποιοῖς, ἐπειδὴν ἴδωσι τὸ Κωνσταντίνου σρα-
πὸν τῇ ζούξει τῆς γέφυρας ἐφεσῶτα, ἀνα-
σπᾶσαι τὰς περόνας καὶ διαλύσαι πρὸς γέ-
φυραν, ὥστε εἰς τὸν ποταμὸν τοῖς ὅπῃ ταύτη
ἐσῶται πεσεῖν. καὶ Μαξέντιος μὲν ταῦτα ἐ-
μηχανᾶτο.

Κωνσταντίνος δὲ μέχρι τῆς Ρώμης ἀ-
μα πρὸ σραπῶ πρὸελθὼν, ἐν τῇ πεδίῳ πρὸ
πρὸ τῆς πόλεως ἐσρατοπεδεύετο, ἀναπεπία
μὲν τε ὄντι καὶ ἐς ἰππασίαν ὅπῃτιδεῖω.
Μαξέντιος δὲ ἀναπικλείσας ἐαυτὸν, τοῖς
θεοῖς ἱερεῖα προσήγαγε, καὶ τῶν ἱεροσκό-
πων πρὸ τῆς τῷ πολέμου τύχης ἀναπιω-
θάνετο, καὶ τὰ Σιδύλης διερδυναῖτο. καὶ ἔ-
δέσφατον δύρων σημαῖνον ὡς ἀνάγκη τὸν
ὅπῃ βλάβη πρὸς τὸντα Ρωμαίων, οἰκτρῶ
θανάτῳ πρὸς πεσεῖν· πρὸς ἐαυτοῦ τὸ λοι-
πὸν ἐλάμβανεν, ὡς δὴ τοῖς ἐπελθόντας τῇ
Ρώμῃ καὶ ταύτῃ διανοουδρῶς ἐλεῖν ἀ-
μυώδους. ἔξέβη δ' ὅπῃ λυῖ ἀληθές. ἔξα-
χαζόντος γὰρ Μαξεντίου πρὸ τῆς Ρώμης τὸ
σράτευμα, καὶ πρὸς γέφυραν, λυῖ αὐτὸς ἐ-
ζούξε, διαβαίτος, γλαυῖκας ἀπεῖρω πλήθῃ
καταπῆσαι τὸ τεῖχος ἐπλήρω. ὅπῃ δεα-
σάιδρος ὁ Κωνσταντίνος ἀνεκλθῆτο τῷ πρὸ-
δαυ τοῖς οἰκείοις. σάντων δὲ κτ' κέρατα τῶν
σρατοπέδων ἀπ' ἑπὶ ἀλλήλοισι, ἐπαφῆκε τῇ
ἰππῶν ὁ Κωνσταντίνος. ἡ δὲ ἐπὶ λάσασα, τῶν
ἐναντίων ἰππέων ἐκράτει. ἀρδέντος δὲ καὶ
τοῖς πεζοῖς τῷ σημεῖου, καὶ ἔτοι σινὸ κόσμῳ
τοῖς πολεμίοις ἐπήεσαν. γηνοῦδρῆς δὲ μά-
χης καρτερᾶς, αὐτοὶ μὲν Ρωμαῖοι καὶ οἱ ἐκ
τῆς Ἰταλίας σύμμαχοι πρὸς τὸ κινδυ-

vniuersam oram maritimam inco-
lebant. Præbebāt & Karthaginien-
ses exercitum quadraginta milliū,
& præter hos Siculi: adeo quidem
vt totus exercitus, centum & se-
ptuaginta peditum, & decem atque
octo millibus equitum constaret.

Tantis quum ambo copiis in-
structi essent, Maxentius pontem
supra Tiberim flumen faciebat, nō
connexum prorsus à ripa, quæ vr-
bem spectat, ad alteram vsque ri-
pam, sed duas in partes ita diuisum
vt in medio flumine ea quæ par-
tem vtramque pontis explebant,
inter se quodam modo concurre-
rent, fibulis ferreis, quæ reuelleban-
tur quoties pontem quis iunctum
nollet. Simul imperabat fabris, quū
primū viderent exercitum Con-
stantini iuncturæ pontis insistere,
fibulas reuellerent, ac pontem sol-
uerēt, vt quotquot huic insisterēt,
in fluuiū delaberentur. Ac Maxen-
tius quidem hæc struebat.

Constantinus autem, cum exer-
citu Romam vsque progressus, an-
te urbem castra metabatur, in cam-
po qui & latè patet, & equitatu est
opportunus. Maxentius intra mu-
ros inclusus diis victimas offere-
bat, & extispices de belli euentu
consulebat, ipsis quoque Sibyllinis
oraculis peruestigatis. Quūq; re-
perisset oraculum, quo significare-
tur in fatis esse vt qui ad perniciem
populi Romani spectantia designa-
ret, miserabili morte periret: de se-
metipso id accipiebat, quasi qui Ro-
mam adortos, eamque capere co-
gitantes, propulsaret. Euentus au-
tem comprobauit id quod verum
erat. Nam quum Maxentius ex vr-
be copias produxisset, iamque pon-
tem, quem ipse iunxerat, transisset:
infinita quedam multitudo noctua-
rum deuolans muros complebat.
quo conspecto, suis Constantinus,
vt aciem struerent, imperabat.
Quum exercitus vtrimque corni-
bus aduersis starent, equitatum
Constantinus immisit. is equitatum
hostilem adortus, fudit. Peditibus
quoque signo sublato, ritè com-
positèque in hostem illi tendebant.
Acri cōserto prælio, Romani qui-
dem ipsi, & Itali focii, segniores ad
obeunda pericula se præbebant,

quod acerba tyrannide se liberari optarent: reliquorum verò militum innumerabilis quædam multitudo cecidit, tum ab equitibus proculcata, tum à peditibus interempta. Enimvero quandiu resistebat equitatus, aliqua Maxentio spes esse reliqua videbatur: sed equitibus iam succumbentibus, fuga cum reliquis arrepta, per pontem fluminis ad urbem contendebat. Tignis autem minimè sustinentibus eam vim oneris, adeoque ruptis, cum cetera multitudine Maxentius etiam fluminis impetu abripiebatur.

Victoriæ fama ad eos perlata qui erant in urbe, nemo propter illa quæ gesta fuerant læticiam quædam præ se ferre audebat, quod falsum esse nuntium plerique arbitrarentur. Verùm ubi Maxentii caput hasta suffixum in urbem relatum esset, metu deposito, vecordiam cum voluptate commutabāt. Hoc euentu rerum, Constantinus de paucis quibusdam Maxentio familiarissimis pœnas exegit: prætorianis militibus è medio sublatis, & castellis dirutis in quibus esse consueverant, denique constitutis urbanis rebus, ad Celtas & Gallos profectus est. Licinnio Mediolanum arcessito, sororem Constantiam in matrimonium tradidit: quam antea se daturum ei promiserat, quum eum sibi socium contra Maxentium hostem adiungere vellet. Eo peracto Constantinus ad Celtas discedebat: ceterum bellis civilibus inter Licinnium & Maximianum accensis, acrique facto prælio in Illyriis, ab initio quidem superari visus erat Licinnius, sed confestim redintegrata pugna, Maximianum in fugam vertit: qui per orientem in Ægyptum discedens, spe cogendarum copiarum, quantæ gerendo bello sufficerent, Tarsi diem vitæ supremum obiit.

Hoc modo ad Constantinum & Licinnium devoluto imperio, quum per exiguum temporis effluxisset, exorta sunt inter eos discidia: non quod Licinnius causam præbuisset, sed quod more suo Constantinus pacta conuenta parum integra fide seruasse visus esset, ac nationes quasdam ad imperium Licinnii pertinentes auertere voluisset. Itaque

νθίεν ἀπώκνου, ἀπαλλαχὲν θύρεν πικρὰς ἀχρόδροι τυραννίδος. ἤν δὲ ἄλλων στραπτῶν ἀφαπν ἐπιπτε πλήτος, ὑπὸ τε ἰππέων συμπατούμερον, καὶ ἀναιρούμερον ὑπὸ τῶν πεζίων. μέχρι μὲν οὖν ἡ ἰσπες αὐτεῖχεν, ἐδόκει πως ἐλπίς ὑπᾶναι τῶ Μαξεντίω. ἤν δὲ ἰππέων ἠδόντων, ἅμα τοῖς λειποδρομοῖς εἰς φυγὴν βραπεις ἴετο διὰ τῆς τῶ ποταμοῦ γαφύρας ὅτι τὴν πόλιν. οὐκ ἐνεγκόντων δὲ τῶ ξύλων τὸ βάρος, ἀλλὰ βραχύντων, ἐφέρετο μετὰ πλήτους ἄλλων καὶ αὐτὸς Μαξέντιος καὶ τῶ ποταμοῦ.

Ἀγγελθείσης ἡ τοῖς ἐν τῇ πόλει ἐνίκης, χαίρειν μὲν ἔδεις ὅτι τοῖς περασθέντοις ἐθάρρη, διὰ τὸ τὴν ἀγγελίαν οἰεσθαι ἕνα ἐστὶν ψευδῆ τῆς δὲ Μαξεντίου κεφαλῆς ὅτι δόξατος ἀνενεχθείσης, ἀποδέμενοι τὸν φόβον εἰς ἠδονὴν τὴν βραδυμίαν μετήγαγεν. ὅτι τούτοις οὕτως ἐκβάσιν ὁ Κωνσταντῖνος ὁ κληροῖς μὲν οὖν τῶ ὀπιτηδωτάτων Μαξεντίω δίκην ἐπέθηκε. τοῖς δὲ στρατιωτικοῖς στραπτῶτας ἐκτείνας, καὶ τὰ φρούρια τὰ τούτοις ἔχοντα κατελάων, διαδέμενός τε τὰ καὶ τὴν Ἰωάννην, ὅτι Κελτοὺς καὶ Γαλάτας ἐξώρμησε. μεταπειμαζόμενος δὲ Λικίννιον ἐν τῷ Μεδιολάνῳ, κατεγχεῖ τὴν ἀδελφίαν τούτου Κωνσταντῖαν καὶ ὑπεροπὴν αὐτῆς δώσειν ὑπᾶν ἔχετο, τῆς πρὸς Μαξέντιον δυσμενείας κοινωνὸν ἔχειν βουλόμενος. τούτου παρεχθέντος, ὁ Κωνσταντῖνος μὲν ὅτι Κελτοὺς ἀνεχώρει. Λικίννιον δὲ καὶ Μαξιμιανῶν πόλεμον ἐμφυλίαν ὑπεκκαυθέντων, ἐμάχης ἐν Ἰλλυριοῖς καρτερὰς ἡρωϊκῆς, ἐδοξε μὲν τὴν ἀρχὴν ὁ Λικίννιος ἐλαττοῦσθαι. πρὸς ἀρχὴν δὲ αἰαμαχιστάμενος, εἰς φυγὴν βέπει τὸν Μαξιμιανόν. ὅς διὰ τῆς ἐώας ὅτι τὴν Αἴγυπτον ἀπὸν ἐλπίδι τῶ σωμαστῶν εἰς τὸν πόλεμον διωάμεις ἀρκούσας, ἐν Ταρσῶν τελευτῆ.

Οὕτω τῆ βασιλείας εἰς Κωνσταντῖνον καὶ Λικίννιον ἀειπάσης, ὁ λιγίστου χρόνου διαδραμόντος εἰς διαφοράν ἤλθον ἀλλήλοισ. Λικίννιος μὲν οὐδὲ δωκότος αἰτίαν, Κωνσταντῖνου δὲ καὶ τὸ σύνηδες αὐτῶν πρὸς τὰ συσκαίμενα φανέντος ἀπίστου, καὶ τῶ ἐθνῶν ἕνα τῶ τῆ βασιλεία Λικίννίου λαχόντων, πρὸς ἀσπασίαν βουληθέντος. τῆς

τίνω ἔχθρας αὐτοῖς ἐμφανοῦς ἡγομένης,
 ἀμφοτέρω τῶν πάλαι στρατῶν δυνάμεις συνα-
 γαζόντες εἰς μάχην συνήεσαν. ἀλλὰ Λι-
 κίννιος μὲν εἰς Κίβαλιν συνήθροισεν τὸν
 στρατὸν. πόλις δὲ αὕτη Παιωνίας ὄρειν, ὅτι
 λόφου κειμένη· σενή δὲ ὁδὸς ἢ ὅτι τῆ πόλιν
 αἰάξ, σαδίων πέντε τὸ ὄρος ἔχουσα. ἢς
 τὸ πολὺ μέρος ἐπέχθη λίμνη βαθεῖα· τὸ δὲ
 κειπόμενον, ὄρος ὄρειν, ἐν ᾧ καὶ ὁ λόφος, ἐφ'
 οὗ τῶν ἢ πόλις. ἔνθεν πεδίον ἀπὸ πεπλά-
 μενον ἐκδέχεται, πολὺ δὲ καὶ εἰς ἀποψιν
 ἀπειρον. ἐν τούτῳ Λικίννιος ἐστρατοπεδῶσε
 τὸν φάλαγγα τῆ οἰκίαν εἰς μῆκος ἐκ-
 τείνων ὑπὸ τὸν λόφον, ὡς αὐτὸ μὴ ἀδενῆ
 δόξαμεν εἶ) τὰ κέρατα. τὸ δὲ Κωνσταντίνου
 πρὸς τῶν ὄρει τὸν στρατὸν ἔταξε, ἢ γὰρ
 μὲν ἢ ἰσπός, (τούτῳ γὰρ ἐδοξεν εἶ) λυσιτελέ-
 σερον) ἵνα μὴ τοῖς πεζοῖς οἱ πολέμοι χρο-
 λαίτερον ἐμβάλλουσιν ἐμπίπτοντες, ὅτι τὸ
 πρῶτον δὲ τὴν ἐν ὄρειαν πρῶτον κω-
 λυοῖεν. οὐ δὲ ἡγομένης, κρατήσας ἐν τῇ
 τῆς ἐμβολῆς, τῶν σημείων ἀρτέτων, αὐτὰ καὶ
 τοῖς ἀντιπῶσι ἐπέκει. καὶ γέρονε μάχη πάσης,
 ὡς εἰπεῖν, ἄλλης καρτερωτέρα. τῶν βελῶν
 ἐκπυθθέντων ἐκατέρω στρατοῦματι, ταῖς
 αἰχμαῖς καὶ τοῖς δόρασι ὅτι χρόνον συ-
 χὸν συνεπλάκησαν. τῆς δὲ μάχης ἀρτέτα-
 μῆς μὲν ἔξ ἡοῖς, ἐσπείρας δὲ ἀχρὶ πρῶτα
 παδείσης, ὅτι τὸ δεξιὸν κέρατα, ὃ Κωνσταν-
 τίνος ἡγεῖτο. στραπέτων ὃ τῶν ἀντιπῶν εἰς
 φυγὴν, ἐπειδὴ καὶ Λικίννιον εἶδον ὅτι τὸν
 ἰσπὸν ἀναπιδῶντα καὶ πρὸς δρασμὸν
 ἐπιμον αἰσῶ αὐτῶ φάλαγγες, οὐκ ἐπὶ
 χώραν ἠνείχοντο μένειν, οὔτε δείπνου με-
 ταλαβεῖν· ἀπολιπόντες δὲ φρέγματα καὶ
 ὑποζύγια καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ἀποσκυθῆν,
 σπία ὃ τῶν φέροντες ὅσα πεινῆν καὶ
 ἐκείνῳ οὐκ εἶα τὴν νύκτα, ἀπουδῆ πείσῃ
 καταλαμβάνουσιν ἅμα Λικίννιῳ τὸ Σίρ-
 μιον. πόλις δὲ Παιωνίας τὸ Σίρμιον· ὃ
 πρῶτον ποταμὸς ὅτι πατέρας, εἰς τὸν Ἰ-
 στρον ἐμβάλλων. πρῶτον δὲ καὶ τῶν
 τῶν, καὶ λύσας τὴν τὸ ποταμοῦ γέφυραν,
 ὅτι τὰ πρῶτον πρῶτον, δυνάμειν ἐκ τῶν καὶ
 Θράκην χρωτῶν ἀγείραι δυνάμειν.

Καταχρὸν ὃ Κωνσταντίνος τῆ Κίβαλιν καὶ τὸ
 Σίρμιον, καὶ πάντα ὅσα φερόντων ὁ Λικίννιος
 ὀπίσω κατέλειπε, πέμπει πεντακισχίλιους ὀ-
 πλίτας ὅτι τῆ αὐτῆ δόξιν. ἀλλ' ἐκείνοι μὲν

prorumpentibus in apertum ini-
 micitiis, ambo copias suas ad di-
 micandum cogebant. Licinnius ad
 Cibalim colligebat suos. id oppidū
 est Pannoniæ, in colle situm: ad quod
 oppidum via sursum ducit arta, cu-
 ius latitudo quinque stadiorū est.
 eiusdem maiori parti profunda pa-
 lus imminet: reliquum mons est,
 quo in monte collis est ille situs, in
 quo esse oppidum ipsum diximus.
 Hinc aperta planities excipit in-
 gens ea quidem, & prospectu infi-
 nita: qua in planicie castra Licin-
 nius habebat, phalangem suam sub
 colle porrigens in longitudinem,
 ne parum firma cornua videretur.
 Constantinus ad montem suos in-
 struxerat, & equitatum in fronte
 constituerat. hoc enim ei magis ex-
 pedire visum fuit, ne hostes irruen-
 tes in pedestres copias, eas ipsas se-
 gnius ad manum venientes impe-
 dirent quò minus ob difficulta-
 tem progredierentur. Id quum fa-
 ctum esset, celeriter impetu primo
 superior, sublatis signis in adversos
 statim irruebat, estque commissum
 prælium quovis alio, penè dixe-
 rim, acrius. Nam emissis utrimque
 telis, longo tempore cuspidibus &
 hastis inter eos dimicatum est: quum
 prælium à prima luce ceptum, ad
 vesperū vsque durasset, cornu dex-
 trum, cui Constantinus præerat, vi-
 cit. Itaque coniectis in fugam ad-
 versis, Licinnii legiones, quòd &
 ipsum Licinnium viderent in e-
 quum insipientem, & ad fugam pa-
 ratum, non amplius eo loco mane-
 re, nec cœnare sunt ausæ: sed reli-
 ctis pecoribus & iumentis, & om-
 ni apparatu reliquo, tantumque ci-
 borum secum auferentes quantum
 ad famem ea nocte pellendam satis
 esset, omni adhibita festinatione
 cum Licinnio Sirmium perueniūt.
 Pannoniæ ciuitas est Sirmium,
 quam ab utraque parte flumen ad-
 luit, in Istrum semet exonerans.
 Hoc oppidum cursu prætergressus,
 ac ponte fluminis soluto, pergebat
 ulterius, quòd in Thracia militem
 colligere cogitaret.

Constantinus, occupata Cibali &
 Sirmio, & aliis quæ fugiens à tergo
 Licinnius relinquebat, quinque le-
 gionariorum millia eius persequē-
 di causa mittit: sed illi viæ, qua Li-

cinnius fugerat, ignari, cōsequi eum minimè potuerunt. Constantinus autem ponte Sai iuncto, quem Licinnius resciderat, cū exercitu Licinnii vestigiis inhærebat. Quūmq; trássisset in Thraciam, peruenit ad eam planiciem in qua planicie Licinnium castra metatum reperit. Eadem nocte qua venerat, instructa suorú acie, militibus imperat prima luce parati ad pugná essent. Vbi dies illuxisset, Licinnius conspecto cum exercitu Constantino, aciem & ipse suam instruit: quum belli socium Valentem haberet, cæsarem ab se dictum, ex quo fuga Cibalim reliquerat. Exercitus inter se congressi, ac primùm ex interuallo se iuncti, sagittis vtebantur: telis exhaustis, cum hastis & pugionibus irruebát. Dum acriter pugná exercitus vrgent, ii quos Constantinus Licinniiu persequi iusserat, de conspicuo quodá loco pugnantibus exercitibus superueniunt, & flexo per collem quemdam itinere, cum suis ex accliu & eminentiore loco iungendas vires statuunt, & hostes ab omni parte cingēdos. Ab eo quum sibi cauissent Licinnii milites, & fortiter aduersus omnes dimicassent, iamque pluribus & innumeralibus quidem vtriusque cæsis, pari Marte pugnatum esset: signo dato à se inuicem diremti sunt exercitus.

Postridie pactis indutiis, visum est inter ambos esse debere societatem, & fœdus mutuum, ita quidem vt Constantinus imperaret Illyriis, & nationibus ceteris, quotquot vltterius essent porrectæ, Licinnius Thraciam & orientem & vltteriores prouincias haberet: Valens, appellatus à Licinnio cæsar, quod (vt equidè arbitror) perhiberetur auctor eorum malorum quæ acciderant, è medio tolleretur. Quo facto, & sacramentis vltro citroque præstitis, sanctè cōditiones has vtriusque seruandas, vt artiori se fide ad standum pactis conuentis adstringerent, Constantinus Crispum, natum è concubina, cui Mineruina nomen, qui iam adoleuerat, & Constantinum in Arelatēsi oppido ante non multos dies in lucem editum, cæsares dixit: & cum iis Licin-

ἀγιώτες τῆς ὁδοῦ δι' ἧς ἔφθυγε Δικίννιος ὄντες, φθάσαν ἑὺτεν οὐκ ἠδυνήθησαν. ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ζύξας πλὴ τῆ Σάκ γέφυραν, ἡ δὲ Δικίννιος ἔτυχε διαλύσας, ἅμα τῶ στρατῶ Δικίννιου κατόπιν ἐχώρει. διαβάς ὅ ὅτι πλὴ Θράκην, ἀφικνεῖται πρὸς τὸ πεδίον ἐν ᾧ Δικίννιον στρατοπεδεύοντο ὄντε. ἐν δὲ τῇ νυκτὶ κατ' ἡμέραν ἐπέστη, ζύξας πλὴ ἑαυτῶ δυνάμιν, ἐπέτασε τοῖς στρατώταις ἅμα ἠοὶ πρὸς μάχην ὡρᾶσθαι ζεῶσαι. ἡρομένης δὲ ἡμέρας θεασάμενος ὁ Δικίννιος τὸν Κωνσταντῖνον σὺν τῶ στρατεύματι, καὶ αὐτὸς αἰτετάπειτο, κοινωτὸν ἔχων τῶ πολέμου Οὐάλεντα καίσαρα, παρ' αὐτῶ μετὰ πλὴ ἀπὸ Κιβάλεως φυγῆ κατασάντα. συμπεσόντων ὅ τῶ στρατοπέδων ἀλλήλοισι, τὰ μὲν πρῶτα διασπῆτες, τῶ οἰς ἐχρῶντο τῶ δὲ βελῶν δεδαπανηθέντων, δόρασι καὶ ἐγκλειδοῖσι ἐπέπιον. ἐπὶ δὲ τῶ στρατοπέδων καρτερῶς ἐγκλειδῶν, οἱ πρῶτῶ Κωνσταντῖνος διώξαι Δικίννιον πρὸς ταχθέντες ἐφίστανται τοῖς στρατεύμασι μαχομένοις ἐκ τῆνος ἀπόπλου χεῖρου. κάμψαντες δὲ διὰ πῆνος λόφου, δεῖν ἐνόμισαν εἰς ὑπὸ δεξιῶν τοῦ τοῖς οἰκείοις συμμίξαι, καὶ τοῖς ἐναντίοις ἐς κύκλωσιν καταστῆσαι. φυλαξάμενων δὲ τῶ σὺν Δικίννιῳ, καὶ ἡμῶς πρὸς ἅπαντας ἀγρονιστάμενων, πολλῶν δὲ καὶ ἀναριθμητῶν εἰς ἑκάτερου συμπεσόντων, τῆς τε μάχης ἰσοπαλοῖς ἡρομένης. ἐκ σιωτήματος ἀλλήλων ἐχρησθη τὰ στρατεύματα.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἡρομένης ἀναφοχῆς, ἀμφοτέροις ἐδόκει κοινωτὸν ἔχιν καὶ ὁμαχμίαν· ἐφ' ᾧ πῆνος Κωνσταντῖνον ἀρχὴν Ἰμυριῶν καὶ τῶ ἐπέκεινα πάντων ἐθνῶν· Δικίννιον ὅ Θράκην ἔχιν, καὶ πλὴ ἑώαν, καὶ τὰ ταῦτης ἐπέκεινα. Οὐάλεντα δὲ τὸν ὑπὸ Δικίννιου καίσαρα καθεσταμένον ἀναρεθῆναι, τῶ συμβεβηκότων κακῶν αἰπὸν ὁῖμα λεγόμενον. οὐ δὲ ἡρομένου, καὶ δόθέντων ὄρκων, ἡ μὲν βέβαια ταῦτα παρ' ἑκάτερου φυλάττειν, πρὸς πίστιν βεβαιωτέραν τῶ ταῖς σιωτήμασι ἐμμεῖναι, Κωνσταντῖνος μὲ καδίσει καίσαρα Κρίσπον, ἐκ παλλακῆς αὐτῶ γεγονότα, Μινερβίνης ὀνομα, ἡδὴ νεανίαν ὄντα, καὶ Κωνσταντῖνον, ὅ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἐν Αρελάτῳ ταχθέντα. αἰαδείκῃ ὅ σὺν αὐτοῖς καίσαρ ὁ Δικίν-

Scribendum
δεδαπανημέ-
νων, vel διαπο-
νηθέντων.

Deest aut sal-
tem relietum
est subaudiend-
um μέρος,
aut τὸ στρατῶ
ματος.

For. 27.

εἰς παῖς Λικιννιανός, εἰς εἰκοστὸν ᾠθελ-
θῶν μῆκος τῆς ἡλικίας. τὸ μὲν οὖν τέλος ἐγένετο τῷ δευτέρου πολέμου.

Κωνσταντῖνος δὲ, πυθόμενος Σαυρομά-
τας τῇ Μαϊώπιδι περσικοῦντας λίμνη
ναυσὶ διαβαίνοντας τὸν Ἰστρον πρὸ οὐσαν ἰσ-
αὐτὰ ληίζεσθαι χώραν ἠγῆν ἐπ' αὐτοῖς τὰ
στρατόπεδα. συναντησάτων δὲ καὶ τῶν βαρβά-
ρων αὐτὰ μετὰ Ραυσιμόδου τῷ σφῶν βασι-
λεύοντος, τῆς ἀρχῆς οἱ Σαυρομάται περσέ-
βδημον πόλει φρουρὰν ἀρκοῦν ἐχούσῃ, ἧς τὸ
μὲν ἀπὸ γῆς ἀειρέχον εἰς ὕψος δὲ τεῖχος ἐκ
λίθων ἀκοδόμητο, δὲ τὸ ἀνωτέρω ξύλινον
ἦν. οἰηθέντες οὖν οἱ Σαυρομάται ῥᾶστα τῆς
πόλιν αἰρήσῃν, εἰ τῷ τεῖχος ὅσον ξύλινον
ὡς καταφλέξαιεν, πῦρ τε προσήκον, καὶ
τοῖς ὅπῃ τῷ τεῖχος ἐπέξθουον. ἐπεὶ δὲ οἱ ἐφε-
σῶτες τοῖς τεῖχεσι, βέλεσι τε καὶ λίθοις τοῖς
βαρβάροις ἐξ ἰσφιδεξίων βάλλοντες ἐ-
κτεινον, ἀπαιτήσας Κωνσταντῖνος, καὶ κατ'
ἀνω τοῦτοῖς τοῖς βαρβάροις ὀπιπσῶν, πολ-
λοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοῖς δὲ πλείοις ἐζώρη-
σεν, ὥστε τοῖς λειπομένοις φυγεῖν. Ραυσιμό-
δος δὲ τὸ πρὸν μέρος ἀποβαλὼν τῆς δυνα-
μειως, εἰς τὰς ναῦς ἐμβὰς, ἐπαρανοῦτο τὸν
Ἰστρον, διανοόμενος καὶ αὐτὸς πρὸς Ῥωμαίων
ληίζεσθαι χώραν. ὅσῳ ἀκούσας ὁ Κωνσταν-
τῖνος ἐπικολούθη, τὸν Ἰστρον καὶ αὐτὸς δια-
βὰς, καὶ συμφυροῦσι πρὸς ἕνα λόφον ὕ-
λας ἔχοντα πυκνάς, ὀπίσθεται καὶ πολλοὺς
μὲν ἀεῖλεν, ἐν οἷς καὶ Ραυσιμόδον αὐτὸν. πολ-
λοὺς δὲ ζωγρία ἐλὼν, τὸ πρὸν λαβὼν πλῆθος
χεῖρας ἀνατεῖναν ἐδέξατο, καὶ μὲν πλείους
αἰχμαλώτων ἐπανήει πρὸς τὰ βασίλεια.

Διανείμας δὲ τοῦτοῖς ταῖς πόλεσιν, ὅπῃ
πρὸ Θεσσαλονίκην ἐχάρι, καὶ πρὸ ἐν τῷ
τη λιμένα πρὸτερον ἔκοντα κατασκευά-
σας, ὅπῃ τὸν πρὸς Λικίννιον αὐτὸς παρε-
σκευάζετο πόλεμον καὶ τεληκόντοροι μὲν
εἰς διακοσίας κατασκευάσθησαν, ναῦς δὲ
φορτίδες σωθήθησαν πλέον ἢ διαχίλιοι πε-
ζὸς δὲ στρατὸς εἰς δώδεκα μυριάδας. ἢ
ναῦς καὶ ἵππος, μύρια. Λικίννιος δὲ Κων-
σταντῖνον ἀκούσας ἐν πρὸν κατασκευάσας εἶπεν, διέ-
πεμπεν ἀγγέλους καὶ τὰ ἔθνη, πλοῖα πολε-
μικὰ καὶ δυνάμεις πεζὰς τε καὶ ἵππι-
κὰς ἀπρεπεῖς ποιῆσαι κελύων. καὶ σὺν
παντὶ τὰ χιλιάρχη δέπεμπον, οἱ Αἰγύπτιοι
μὲν ὀγδοήκοντα, Φοίνικες δὲ ταῖς ἴσας,

nianus quoque; Licinnii filius, qui iam
ætatis annum vigesimum ingressus
erat, cæsar designatus fuit. atque huc
finem bellum secundum habuit.

Quum autem Constantinus inau-
disset, ad Maotidem paludem ha-
bitantes Sauromatas, Istro nauigiis
transiecto ditionem suam agere, fer-
re, copias in eos duxit. Itidem bar-
bari cum Raufimodo rege obviam
ei profecti, primum quoddam oppi-
dum tentabant, satis magno præsi-
dio munitum, cuius ea pars muri
quæ à terra surgebat in altum, erat
opere lapideo facta, pars superior
ligneo. Quamobrem arbitrati Sau-
romata, facillimè se potituros op-
pido, si quidquid esset in muro li-
gneum exuffissent, ignem admoue-
bant, & consistentes in muro telis
petebant. Sed quum murorum pro-
pugnatores telis ac lapidibus ex lo-
co sublimiore deiectis, barbaros in-
terficerent: iamque Constantinus
aduenisset, in barbaros impetu fa-
cto de loco superiore, multos occi-
dit, plures viuos cepit, reliquis fuga
sibi consulentibus. Raufimodus,
maiori parte copiarum amissa, na-
ues ingressus, Istrum transiecit, quum
haberet in animo ditionem Ro-
manam denuò populari. Quod ubi
Constantinus comperisset, & ipse
transiecto Istro subsequitur, ac fuga
quemdam ad collem siluis densum
delatos adoritur, & multos interfi-
cit, quorum in numero Raufimo-
dus erat: multisque viuis captis, re-
siduam multitudinem quæ manus
porrigebat, in fidem recepit: eoque
pacto magna cum multitudine ca-
ptiuorum ad prætorium reuersus est.

His in vrbes distributis, Thes-
salonicam accessit, & portu confe-
cto, qui antehac ibi nullus erat, rur-
sus ad gerendum bellum contra Li-
cinnium se parabat. Naues enim
quæ singulæ triginta remis ageren-
tur, ducentæ instruebantur, & one-
rariæ plures quàm bis mille: pedi-
tum quoque centum & viginti, na-
ualium & equestrium copiarum ad
decem millia cogebantur. Licin-
nius, audito Constantini appara-
tu, dimissis ad nationes hinc inde
nuntiis, idoneas bello naues, &
equitum peditumque copias in-
strui iubebat. Sine mora missæ sunt
ab Ægyptiis octoginta triremes,

à Phœnicibus totidem, ab Ionibus & Doriensibus Asiaticis sexaginta: Cyprii triginta, Cares viginti, Bithyni triginta, Africani quinquaginta suppeditabant. Peditum habebat ad centum & quinquaginta prope millia, equitum quindecim millia, quos Phrygia Cappadociâq; præbebat. Et Constantini quidem classis erat in Piræo, Licinnii naues ad Hellepontum. In hunc modum constitutis ab utroque nauticarum ac terrestrium copiarum rebus, Adrianopoli in Thracia castra Licinnius habebat, & Cōstantinus e Piræo suas naues, e Græcia maiorem partem collectas, arcessebat. Simul terrestri cum exercitu Thessalonica progressus, propter ripam fluminis Hebri, qui ad læuam Adrianopolim adluit, castra faciebat. Quum & Licinnius suos instruxisset à monte qui oppido imminet, ad ducenta vsque stadia, ubi . . . . . fluius Hebri coniungitur, compluribus diebus aduersis utrinque castris exercitus substiterūt. Sed animaduerso Cōstantinus qua parte flumen esset artificiosissimū, tale quidam machinatur. Ligna de monte comportare iubet exercitum, funesque necere, quasi pontem supra flumen facturus esset, ac per eum copias suas transportaturus. qua quidem re deceptis opinionibus hostium, & colle quodam cōscenso, qui filuas habebat densas, & abditis per eas tegendis idoneas, peditum ibi sagittariorum quinque millia, cum equitibus octoginta collocabat. Deinde sumtis secum duodecim equitibus, per fluminis angustias, qua trāfici facillimè poterat, Hebri superato, improuisus in hostes irruit: tum verò quidam cædi, quidam toto impetu terga dare, alii casu inopinato territi, ore diducto consistere, propter hostis inexpectatam hanc trāfectionem. Quum interim & equites ceteri toto cum exercitu securi ad alteram ripam euasissent, ingens hominum cædes accidit. nam ad triginta & quatuor hominum millia ceciderunt. Sub occasum solis castra Cōstantinus cepit: Licinnius autem suis, quotquot sanè poterat, recollectis, per Thraciam properabat, ut ad classem perueniret.

Ἴωνες δὲ καὶ Δωριεῖς οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔξήκοντα, Κύπριοι δὲ τετράκοντα, καὶ Κᾶρες εἴκοσι, Βιθυνοὶ δὲ τετράκοντα, καὶ πεντήκοντα Λίβυες. οἱ δὲ πεζοὶ στρατὸς ἡν πεντήκοντα καὶ δέκα πημιλάδων, ἵππεῖς δὲ πεντακισχίλιοι τε καὶ μύριοι. Τούτους τε Φρυγία καὶ Καππαδοκία παρέειχεν. ὠρμίθησαν δὲ αἱ νῆες ἐν τῷ Γεγραμμένῳ αἰ Κωνσταντίνου, καὶ δὲ τὸν Ἑλλησπόντον αἰ Δικίννιος εἶχεν. οὕτω τὸ ναυτικὸν τε καὶ πεζῶν ἐκατέρωθεν ταχθέντων, ὁ μὲν Δικίννιος ἐν Ἀδριανῶν πόλει τῆς Θράκης τὸ στρατόπεδον εἶχε. Κωνσταντίνος δὲ ἐκ τῆς Πειραιῶς τὰς ναῦς μετεπέμπετο, καὶ τὸ πλέον ἐκ τῆς Ἑλλάδος οὖσας. ἐκ δὲ τῆς Θεσσαλονίκης ἅμα ὡς πεζῶν παρελθόντων καὶ πλωτῶν ἠϊόνων τῷ Ἑβρου ποταμοῦ, τῆς Ἀδριανουπόλεως ἐν ἄριστῳ ἰόντος, ἐστραπέδευεν. ὁπταξαιτος δὲ καὶ τῷ Δικίννιου πλωτῶν δυνάμει ἀπὸ τῆς ἑσπέρου τῆς πόλεως ὑποὶ ἀρχῆς σαδίων δισκοσίων κατὰ τὸ πῶτος * εἰς ποταμὸς τῷ Ἑβρω συμβάλλει, συχρᾶς μὲν ἡμέρας ἀλλήλοισ ἀπὸ ἀπέθετο τὸ στρατόπεδα. κατὰ τὴν ἰσῆσας δὲ ὁ Κωνσταντίνος ὅτι μάλιστα σενόπερος ὅστις ὁ ποταμὸς ἐκ τῆς πόλεως, τοῖον δὲ μηχανάται. ξύλα κατὰ γὰρ ἐκ τῶν ὄρων ἐπέταπτε τῷ στρατόπεδα, καὶ χροῖκος πλέκειν, ὡς δὲ μέλλων ζυγιστῶν χεφύρα τὸν ποταμὸν, καὶ τῷ δισκοσίων πὲν στρατεύματα. τούτω δὲ βουκολήσας τοῖς ἐναντίοις, ἀεὶ λθὼν ὅτι ἕνα λόφον ὑλας συνεχρῆς ἔχοντα, καὶ λυπὴν τοῖς ἐντὸς ὄντας αὐτῶν δυνάμεις, ἐγκατέστησεν αὐτοῖσι πεζοῖς μὲν ἑξήκοντα πεντακισχίλιοις, ἵππεας δὲ ὀδοήκοντα. δώδεκα δὲ τῶν λαβῶν ἵππεας, ἅμα τούτοις δὲ τῷ σενῶν, κατὰ τὸ μάλιστα δισκοσίων ὁ ποταμὸς ἡν, ὑποὶ τῶν Ἑβρον ἀδοκίμης ἐμπήπει τοῖς πολεμίοις, ὡς πεσεῖν μὲν ἕνας, πολλοὺς δὲ φυγεῖν περὶ τὸ πᾶν, τοῖς ἄλλοις περὶ τὸ ἀφνίδιον κατὰ πηληγμένους ἐστῆσαι κηχνηότας ὅτι τῷ τῆς δισκοσίων ἀδοκίμης. ἐπὶ ἀδείας δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἵππεων περαιοθέντων, καὶ ἐξῆς παντὸς τῷ στρατεύματος, πολλοὺς μὲν ἐχρῆστο φόνοσ. ἔπεσον γὰρ μετὰ δέσ που τρεῖς καὶ τετρακισχίλιοι. τῷ ἡλίου δὲ περὶ δύσιν ὄντος, ὁ μὲν Κωνσταντίνος * ὡς ἐλάμβανε τὸ στρατόπεδα, Δικίννιος δὲ ὅσοις οἴσπε γερονε τῶν οἰκείων ἀναλαβῶν, ἤλαυνε δὲ τῆς Θράκης, ὡς αὐτὸ ναυτικὸν καταλάσει.

Quum

Ἡμέρας δὲ ἡμοιομένης, πάντες ὅσοι τῷ Λικιννίου στρατεύματος καὶ τὸ ὄρος ἢ εἰς φάραγγας ἔτυχον πεφλυγότες, ἔξεδουσαν ἑαυτοὺς Κωνσταντῖνω, μετὰ τῷ ἀπολειφθέντων τῆς Λικιννίου φυγῆς. Λικιννίου δὲ φυζόντες εἰς τὸ Βυζάντιον, ὁ Κωνσταντῖνος κατόπιον ἔχων, καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπολιόρκει. τῷ δὲ ναυπηγῷ, καὶ θάλασσαν εἰρηταίμοι, τῷ δὲ Περραιῶς ἐκπαύσαντος, εἰς δὲ Μακεδονίαν ὀρμιζομένου, μετὰ πέμπεται τοῖς ναυάρχοις ὁ Κωνσταντῖνος, ἐν τῷ σώματι τῷ Ἑλλησπόντου τὰς ναῦς ὡς ἀγγεῖλαι καλῶσας ἀφικομένου δὲ τῷ σόλῃ καὶ τῷ περσπαχθέν, οἱ μὲν Κωνσταντῖνου στρατηγὸι μόροις ὀγδοήκοντα τετρακοντόροις τὰς ἄριστα πλεούσας ἔγνωσαν ναυμαχίην, οἷα τῷ τόπου δὲ πῶ σενότητα πλήθι νεῶν οὐκ ὄντος ὀπιτηδείου. Ἄβαντος δὲ ὁ Λικιννίου ναύαρχος δεκάσιαις ἐπέπλει ναυσὶ, σφόδρα καταφροῦν τῆς τῷ ἀντιπάλων νεῶν ἐλιγρότητος, καὶ ἐν μέσῳ ταύτας λήψασα ῥαδίως οἰόμενος. ἀρθέντων δὲ τῷ σημείων ἐξ ἑκατέρου, καὶ τῶν περσέων ἐπιδόντων ἀλλήλοις, οἱ μὲν Κωνσταντῖνου ναυαρχοὶ σὺ κόσμῳ τοῖς ἐναντίοις ὀπιόντες ἔπλεον. τῷ Ἄβαντι δὲ σὺ οὐδεμίᾳ τάξει τὸν καὶ τῷ ἐναντίων ὀπιπλοῦ ποιουμένου, περσέεσσι μὲν τὰς ναῦς ἀλλήλαις, τῷ πλήθει σενοχωρουμένης, καὶ παρεδίδου ἔσπονδινὰ τοῖς ἐναντίοις εἰς κατάδυσιν τε καὶ παντοίαν φθοράν. πολλῶν δὲ καὶ αὐτῶν στρατιωτῶν εἰς θάλασσαν ἐκπεσόντων, νύξ ὀπιημομένη πῶ ναυμαχίαν διέλυσε. καὶ οἱ μὲν εἰς Ἐλεουῖτα τῆς Θράκης ὠρμίωσαν, οἱ δὲ εἰς τὸν Αἰαῖνον εἰσέπλευσαν λιμένα. τῇ δὲ ὑπεραίᾳ τῷ βορέου πολλοὺς πνύσαντες, περσέων Ἄβαντος τῷ Αἰαντίου λιμένος, εἰς ναυμαχίαν παρέσκηδύαζετο. τῷ ἡμειράντων ἐν τῷ σώματι τῷ Ἑλλησπόντου πεντηκοντόρων, ἐκ περσάγατος τῷ στρατηγῶν ἀφικομένων εἰς Ἐλεουῖτα, καταπλαγίς ὀπι τῷ πλήθει τῶν νεῶν Ἄβαντος ὀνεδύαζεν ὀπιπλῦσαι τοῖς ἐναντίοις. ὡς δὲ μέσην ἡμέραν ὑπέρρει μὲν τὸ βορειὸν πνύμα, νότος δὲ πνύσας πλῆθι, καὶ τὸν Λικιννίου σόλον περσέων τῆς Ἀσίας διρῶν ἡϊόνι, τὰς μὲν ὀκείλειν ἐποίησεν, τὰς δὲ πέτραις περσέεσσι, τὰς δὲ αὐτῶν ἀνδρῶν κατέδυνεν ὡς τε ἀνδρας μὲν πεντακαχλίους,

Rectius scribitur ἐνεδύαζεν.

Quum illuxisset, omnes Liciniani milites, qui arrepta fuga vel in montem fortè vel in conualles se contulerant, Constantino in fidem se tradiderunt, unà cum iis quos Licinnius fugiens à tergo reliquerat. Eo Byzantium fuga delato, Constantinus hominem persequens, Byzantium obsedit. Iam Constantini classis (ut diximus) è Piræo soluebat, & in Macedonia stationem habebat. itaque nauarchos arcessit, nauibus ad ostium Hellesponti adesse iussis. Vbi classis præsto iam esset, velut imperatum fuerat, Constantini duces, octoginta duntaxat expeditissimis nauibus, quæ triginta singulæ remis impellerentur, dimicandum censuerunt: quòd is locus, propter angustias, magno nauium numero non esset opportunus: Abantus autem, Licinnianæ classis imperator, ducentis nauibus inuehebatur, & hostilium nauium paucitatem vehemèter contemnebat, quas ab omni parte se nullo negotio putaret inclusurum. Sublatis utrinque signis, & proretis in aduersos tendentibus, Constantini nauarchi sic suas agebant naues ut hostem compositè adorirentur. Abantus autem nullo ordine in aduersos impetum faciens, naues suas ob multitudinem in artum coactas inter se collidebat, quodamque modo demergendas & variè perdendas hosti præbebat. denique multis militibus in mare præcipitatis, nox superueniens nauale prælium diremit: & alteri quidem ad Eleuntem Thraciæ adpulerunt, alteri portum Æantium ingressi sunt. Postridie eius diei, quum vehemètes aquilonis flatus essent, Abantus egressus Æantio portu, naualem ad pugnam se parabat. Sed quòd ex triginta remorum naues, quæ ad ostium Hellesponti substiterat, iam mandato ducum Eleuntem se contulissent, Abantus nauium multitudine territus, de inuadendis hostibus animi dubius hærebat. Circa meridiem flatus aquilonalis remittebat, & exortus auster vehemens, Licinnii classem ad litus Asiaticum repertam, partim in ipsum litus eiecit, partim saxi impexit, partim cum vectoribus demersit: ita quidem ut hominum quinque millia,

H. j.

naues cum hominibus centum & triginta perirent, quibus è Thracia partem exercitus in Asiam Licinnius propterea transmiserat, quòd obsessis cum eo Byzantium præ multitudine nimis artum fuisset. Quum autem in Asiam nauibus quatuor Abantus aufugisset, & nauale prælium hoc modo pugnatum esset, iamque naues ad Hellespontum adpulissent, quæ varias merces & maximam commeatus copiam Constantini ducibus adtulerant: vniuersa illi cum classe soluebant, vt se cum iis qui Byzantium obsidebant coniungeret, & urbem mari quoque cingerent. Licinnii pedites, quum ne conspectum quidem copiarum illarum nauticarum sustinuissent, nauigia nacti Eleuntem discesserunt.

Constantinus obsidionem vrgens, quum aggerem paris cum muro altitudinis excitasset, & turres ligneas ipso muro sublimiores in aggere constituisset, de quibus muri defensores telis petebantur, vt arietes aliæque machinæ muro citra periculû admoueretur, urbem omnino capere cogitabat. His Licinnius ad inopiã consilii redactus, statuit, deserto Byzantio, & ibidem exercitus infirmiori parte relicta, cum maximè idoneis, qui & beneuolentiam ei suam probauerat, Chalcedonem Bithyniæ quamprimum se recipere. Nam fieri posse credebat vt rursus ex Asia collecto exercitu dimicaret. Quamobrem nauigio Chalcedonem delatus, adiunctum sibi socium periculi Martinianum, qui ordinum palatinorum duxerat (Romani magistrum officiorum vocant) cæsarem dicit, & cum exercitu Lampfacum mittit, impediturum quo minus hostes è Thracia trāsirent ad Hellespontum: ipse copias suas in collibus & sitis ad Chalcedonem faucibus collocat.

His rebus intēto Licinnio, Constantinus, qui & onerariarum & bellicarum nauium ingentem numerum haberet, & per has aduerso litore potiri vellet, veritus inaccesas onerariis præsertim nauibus Bithynici litoris oras, celoces & cymbas quamcitissime struit, & iis ad promotorium sacrum, quod dicitur

ναὺς δὲ αὐταῖς ἀνδροῖς διαφθαρῆναι τεύχοντα καὶ ἕκατόν, δι' ὧν ἔτυχεν ὁ Λικίννιος τῆς στρατῶν μέρος ἐκ τῆς Θράκης εἰς τὴν Ἀσίαν ἐκπέμψας, οἷα σενωχωρουμένων τὰ πλήθῃ τῶν μετὰ Λικιννίου πολιορκουμένων ἐν τῇ Βυζαντίῳ. φυζόντος δὲ Ἀβάντου μετὰ τεσσάρων νεῶν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἔα μὲν τῆς ναυμαχίας τῶτον διεπολεμήθη τὸν τρόπον: πλοίων δὲ παντοῖα κομιζόντων φορτία εἰς τὸν Ἑλλάσποντον ἀφικομένων, ἐπλείσθη ὀπιτηδείων ὑποείαν τοῖς Κωνσταντίνου στρατηγῶς ἐμπορησάτων, αἰήροντο μὲν οὐπι μετὰ τῆς σόλου παντὸς, ὡς τοῖς τῷ Βυζαντίῳ πολιορκουοῦσι συμμίζοντες, κωκυλώμενοι δὲ καὶ διὰ θαλάσσης τὴν πόλιν· οἱ δὲ Λικιννίου πεζοὶ μηδὲ τὴν θάλασσαν τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ὑποσάντες, ὀπιλαβόμενοι νεῶν εἰς τὴν Ἐλεουῦτα ἀπέπλεον.

Ἐγκείμενος δὲ τῇ πολιορκίᾳ Κωνσταντίνος, καὶ χώμα ἴσον ἔχον ὑψος τῷ τείχεϊ κατασκευάσας, πύργους τε σήσας ὀπι τῷ χώματι ξυλίνοις, ὑψηλοτέροις τῷ τείχεϊ δι' ὧν τοῖς τῷ τείχεϊ φυλάττοντας κατατόξθρον, ὡς αὐτῶν ἀδείας κριοῦ καὶ ἄλλας μηχανὰς τῷ τείχεϊ προσάγει, διανοεῖτο τὴν πόλιν ἐλεῖν. Τούτοις ὁ Λικίννιος ἀπορούμενος, ἐγγύθι, καταλιπὼν τὸ Βυζαντίον, καὶ ἐν τούτῳ τῷ τῆς στρατῶν ἀδενέσερον εἰσάσας, μετὰ τῶν ὀπιτηδείων καὶ δειγμάτων ἀνοίας εἰς αὐτὸν ἀποδείξασθαι, εἰς Χαλκηδὸνα τῆς Βιθυνίας δραμεῖν. πεπιστεύκει γὰρ ὡς διωθήσεται, στρατῶν ἐκ τῆς Ἀσίας σιναγαγόν, αὐτῶν αἰαμαχίστασθαι. διαπλεύσας τῶν εἰς τὴν Χαλκηδὸνα, καὶ κοινὸν ἐλόμενος τῷ κινδύνῳ Μαρπνιαγόν, ἡγήμονα τῶν ἐν τῇ αὐτῇ γῆσι ὄντων, (μάγιστρον τῶν ὀφικίων καλοῦσι Ῥωμαῖοι) κείσασθαι κατήσθαι, καὶ μετὰ στρατῶν εἰς Λάμφακον ἐκπέμψει, κωλύσοντα τὴν ἀπὸ τῆς Θράκης ὀπι τὸν Ἑλλάσποντον τῶν ἐναντίων διαβάσιν· αὐτὸς δὲ εἰς τοῖς λόφοις καὶ τὰς περὶ τὴν Χαλκηδὸνα φάραγγας τὴν οἰκίαν ἔτασσε δύναντα.

Τούτου δὲ ὄντος ἐν τούτοις, ὁ Κωνσταντίνος ἔχων πλῆθος νεῶν καὶ φορτίων καὶ πολεμισθειῶν, διὰ τούτων τε βουλόμενος τῆς ἀντιπέραν ἡϊόνος κρατῆσαι, δεδιὼς τὸ τῆς καὶ Βιθυνίας ἡϊόνος ναυσὶ μάλιστ' ἀφορμὴν λαβόμενος, ὀπι τὸν Ἑλλάσποντον ἀφικομένων, ἐπλείσθη ὀπιτηδείων ὑποείαν τοῖς Κωνσταντίνου στρατηγῶς ἐμπορησάτων, αἰήροντο μὲν οὐπι μετὰ τῆς σόλου παντὸς, ὡς τοῖς τῷ Βυζαντίῳ πολιορκουοῦσι συμμίζοντες, κωκυλώμενοι δὲ καὶ διὰ θαλάσσης τὴν πόλιν· οἱ δὲ Λικιννίου πεζοὶ μηδὲ τὴν θάλασσαν τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ὑποσάντες, ὀπιλαβόμενοι νεῶν εἰς τὴν Ἐλεουῦτα ἀπέπλεον.

ἄκρον, πρὸς τὴν σόματι τῆς Γόντου κείδρον
 αἰαπλέει, σαδίοις διακοσίοις Χαλκηδόνος
 διεστικός· κἀνταῦθα πλὴν στραπιά δ' αποβι-
 βάσας, ὅππ' ἕνα δ' ἰσχυροὺς ἀνήει, καὶ δὲ αὐ-
 τῶν παρετάπητο. Λικίνιος δὲ πλὴν Βιθυ-
 νίαν ἐχομένῳ ὑπὸ τῶν ἐναντίων ὄρων, ἐν
 πᾶσι τε κινδύοις ἔξεταζόμενος, Μαρπ-
 νιανὸν μὲν ἐκ τῆς Λαμφάκου μετακαλεῖ·
 τοῦ δὲ στραπιάτος ὡς ἀποβιβάσας, καὶ αὐ-
 τὸς ἠγήσεσθαι σφίσι καὶ ἀποχόρδμος, σιωπῆ-
 ταίηε τὸ στρατόπεδον ὡς εἰς μάχην· καὶ τῆς
 πόλεως παρελθὼν ἀπὸ τῆς ἀποβιβάσεως
 μὲν ἤδη τοῖς ἐναντίοις. μάχης δὲ καρτε-
 ραῖς ἐν τοῖς μεταξὺ Χαλκηδόνος καὶ τῆς ἱε-
 ροῦ τόποις γημομένης, ὡς ἀποβιβάσας τὸ Κων-
 σταντινου μέρος ἐκράτει, σιωπῆ τε τῶν
 τοῖς πολεμίοις ὅππ' ἐπὶ τὸν εἰργάσατο
 φόνον, ὡς τε δ' ἀποβιβάσας καὶ δέκα μυριά-
 δων τρεῖς μόλις διαφυγῆν. Βυζάντιοι μὲν
 οὖν, ἅμα τὰ ταῦτα γημομένης, τὰς πύλας
 αἰαπετάσαντες ἐδέχοντο Κωνσταντινον. ἐ-
 ποίου δὲ ταῦτα καὶ Χαλκηδόνιοι. Λικίν-
 νιος δ' ἐμπαρὲς πλὴν ἤπειαν εἰς Νικομήδην ἐ-
 χῶρει σιωπῆς ἀποβιβάσας ἰππεῦσι, καὶ
 περὶ τῶν χιλιάσιν ὀλίγαις. Ἐν τούτῳ
 ὡς χρόνῳ πρὸς βασιλέα Κωνσταντινον ἦν το
 μόλησε Πέρσης ἀνὴρ, Ὀρμισδης ὄνομα, τῆ
 βασιλείου γένους, ἔξ ἀίπας τῆς αἰσῆς. τῆ πα-
 τρὸς αὐτῶν Περσῶν βασιλεύοντος, καὶ πλὴν
 γημομένης ὅππ' ἐπὶ τὸν Περσῶν
 νόμον ἠμέραν, Ὀρμισδης εἰσήει θῆραν πᾶ-
 λῶν εἰσαγαγῆν εἰς τὴν βασιλείαν. τῶν δὲ
 ἀποβιβάσας τῶν εἰσάγοντων εἰς πλὴν ἀποβιβάσας οὐκ ἐμνη-
 σάντων αὐτὸν, οὐδὲ καὶ τὸ κατῆκον ἐπανα-
 σάντων, ἀνακατήσας ἠπέλιπσε τὸν Μαρ-
 σίου μόνον αὐτῶν ὅππ' ἐπὶ τῆς. οἱ μὲν οὖν
 πλείοις ἠγνόησαν τὸν λόγον, οἳ δὲ οὐκ ὅππ'
 χῶρειον ὄντα. Πέρσης δὲ πρὸς ὅππ' ἐπὶ τῆς
 τῆ Φρυγίας, καὶ τὸ κατῆκον Μαρσύαν ἀκικκοῦς
 διήγημα, τῆς ἀπειλῆς Ὀρμισδοῦ πλὴν ἐν-
 νοιαί τοῖς ἀποβιβάσας ἔξείπεν. οἱ δὲ
 καταχρόντες ἐν μνήμῃ τῶν ἀπειλῶν, ἐπει-
 δὴ τὸν πατέρα τῆ Ὀρμισδοῦ τελευτήσας συ-
 νέβη, μεμνημένοι τῶν ἀπειληθέντων, τὸν
 μὲν ἀδελφὸν τὸν αὐτῶν νεώτερον ὄντα βασι-
 λέα χροτονοῦσι, καὶ ταῦτα, τῆ νόμου τῶν
 ἀποβιβάσας τῆ βασιλείας παίδων δίδοντας
 πλὴν τῶν ὄλων ἠγμονίαν. Ὀρμισδης δ' ἐπέδασ
 ὅππ' ἐπὶ τῆς, ἐφύλαξεν ἐν ἑνὶ λόφῳ πρὸ

citur, ad ostium Ponti situm, quod-
 que Chalcedone ducentis stadiis
 abest, nauigat: & expositis ibi co-
 piis, quosdam in colles adscendit,
 ac in iis aciei struendæ locum ca-
 pit. Licinnius quamquam ab hoste
 Bithyniam teneri cerneret, tamen
 ut vir omnibus periculis exerci-
 tus, Lampfaco Martinianum ar-
 cessit, & milites exhortatus, quibus
 se præiturum diceret, ordines ad
 pugnam instruit, oppidòque egres-
 sus hostibus iam paratis occurrit.
 Acri pugna in locis Chalcedoni
 & fano interiectis inita, lógè Con-
 stantini pars superior erat, quæ ho-
 stes ingenti cum impetu adorta,
 tantam cædem edidit, ut de cen-
 tum & triginta millium numero,
 vix triginta millia euaderēt. Quū-
 primum hæc euenissent, Byzantiæ
 Constantinum portis apertis acci-
 piebant: idem & Chalcedoniis fa-
 ctitantibus. Licinnius victus Nico-
 mediam cum equitibus reliquis, &
 paucis peditum millibus, conten-
 dit.

In hoc tempore Persa quidam,
 cui nomen Hormisdas, regio san-
 guine procreatus, ad imperatorem
 Constantinum ex huiusmodi causa
 transfugit. Quum pater eius, qui
 rex Persarum erat, diem suum na-
 talem more Persico celebraret:
 Hormisdas regiam ingressus est,
 magna secum adlata ferinæ copia.
 Quum inuitati ad conuiuium nul-
 lo eum honore dignati essent, nec
 uti decuerat adsurrexissent, indi-
 gnatus, eos se Marsyæ morte mul-
 taturum minatus est. Eam oratio-
 nem cōplures, ut peregrinam, non
 intelligebant: sed Persa quidam
 qui vixisset in Phrygia, & narra-
 tionem de Marsyæ audiisset, mi-
 narum Hormisdæ sententiam adsi-
 dentibus exponebat. Illi, memoria
 minarum suis animis inscripta,
 quum primum patrem Hormisdæ
 mori cōtigit, earum recordati, fra-
 trem ipsius natu minorem regno
 præficiunt, quantumuis lex maiori
 natu inter regios liberos rerū sum-
 mā tribueret: Hormisdam verò cō-
 pedibus vinctum, in sito quodam
 ante urbem colle custodiunt. Post-
 eaquam aliquid temporis inter-

τῆ αἰσῆς ὄντι. χρόνου δὲ ἑνὸς διαδρα-
 H. ij.

cessisset, vxor eius hoc modo molitur vt euaderet. Magno pisce capto, limam ventri eius indit: eoque rursum confuto, piscem eunuchō fidelissimo tradit: cum mandato vt Hormisdæ diceret, hoc pisce nemine presente vesceretur, & ad opē eo quod in illius ventre reperiret, vteretur. Hoc capto consilio, camelos ablegat vino cibisque copiosis oneratos, & mariti custodibus epulum præbet. Interēa dum epulo custodes intenti sunt, Hormisdas, pisce discerpto, limam inuenit: quæ quum pedibus iniectas cōpedes dissecuisset, & eunuchi stolā induisset, per medios custodes iam temulentos egressus est, sumptoque secum vno ex eunuchis, ad regem Armeniorum, amicū & hospite suum, peruenit. Eius opera tutus & incolumis ad Constantinum se contulit, qui eum omni tum honore, tum benevolentia dignatus est. Sed hæc quidem vt accidere, narrata sunt.

Quum autē Constantinus etiam Nicomediæ Licinnium obsideret, rebus ille desperatis, quod etiam sciret nullas sibi restare iustas & satis amplas ad dimicandum copias: egressus vrbe, supplex Constantino factus est, & ad eum adlata purpura, imperatorem ac dominum clamabat, veniāmque præteritorum poscebat. Nam vitam sibi certō pollicebatur, cuius nomine iusiurandum vxori eius à Constantino præstitum fuerat. Martinianum Constantinus satellitibus suis occidendū tradidit, Licinnio Thessalonicam ablegato, velut illic securē victuro: neque multo post ei, violata iurisiurandi religione (quod quidem Constantino non insolens erat) laqueo vitam ademit.

Posteaquam vniuersum imperium ad vnius Constantini potestatem rediisset, non iam amplius in vitam à natura malitiam tegebat: sed indulgēs animi libidini, omnia pro imperio agebat. Et patris adhuc sacris utebatur, non tam honoris causa quam necessitatis: quod fiebat vt & hariolis, siqui essent experientes, fidem haberet, veluti qui vera ei de rebus omnibus feliciter gestis prædixissent. At vbi Romam venit, omnis adrogantiæ plenus, ab ipso lare sibi sumendum

μόνης ἢ τύπου ζωὴ τῶνδε ἔργων αὐτῶν μηχανᾶται φυγῆναι. ἰχθυὸν ἀρβύσσασα μέγαν, ῥῖνα σιδηρᾶν ἐπέθησι τῆς τύπου νηδύϊ, καὶ ἀναρράψασα δίδωσιν ἀνούχῳ τῶν πισοτάτων εἰπεῖν αὐτὸν Ὀρμισδῆ κελεύσασα, παρόντος οὐδενὸς φαγεῖν τὸν ἰχθυὸν, ἔπειτα καὶ τὴν τύπου νηδύϊ διρρυσκομένῳ χηρῶσασα πρὸς βοήθειαν. τὸν βουλεύσασα μὲν, καμῆλοις ἐκπέμπει πλήρεις οἴνου καὶ ἀφρόνου ἔσφης, ἀωχέσασα δίδουσα τοῖς τὸν αἶδρα φυλάσσουσιν. ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν φύλακες τῆς ἀωχῆς πρὸς εἶχον, Ὀρμισδῆς τὸν ἰχθυὸν διελὼν, ὄρεται τὴν ῥῖνα ταῖς δὲ ὀπκείμενας τοῖς ποσὶ πέδας διατεμῶν, ἀναλαβὼν τε τὴν ἀνούχου σολῶν, διαμέσων τῶν φυλάκων ἤδη μεθύνοντων ἐξήει. καὶ τῆς ἀνούχου ἕνα πρὸς λαβῶν, ἀφικνεῖται πρὸς Ἀρμενίων βασιλέα, φίλον ὄντα καὶ ξένον αὐτῶν καὶ διατύπου μετ' ἀσφαλείας διασωθεὶς, ὡς Κωνσταντίνῳ προσέειπε μετὰ πάσης ἡξιώτητι τε καὶ θεραπείας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅπως ἔχεν ἀφηγησάμην.

Κωνσταντίνου δὲ τὸν Λικίννιον καὶ ἐν τῇ Νικομηδείᾳ πολιορκουῦτος, ἀπογοῖς ταῖς ἐλπίσιν, ὅπως μὲν ὅς τε ὡς οὐδεμία δύναμις ὄσιν αὐτῶν πρὸς μάχην ἀρκοῦσα, τῆς πόλεως πρὸς ἐλθῶν, ἰκέτης τῆς Κωνσταντίνῳ κατέσταται, καὶ τὴν ἀλουργίδα προσαγαθῶν, βασιλέα τε καὶ δεσπότην ἐβόα, συγγνώμην ὅτι τοῖς πρὸς λαβοῦσιν αἰτῶν. ἐθάρρει γὰρ ὡς βιώσεται, τῆς αὐτῆς γαμετῆς ὄρκους ὅτι τούτῳ πρὸς Κωνσταντίνου λαβοῦσης. ὁ δὲ Κωνσταντίνος Μαρτινιανὸν μὲν παρεδίδου τοῖς δορυφόροις ὅτι θανάτω, Λικίννιον δὲ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἐκπέμψας, ὡς βιωσόμενον αὐτῶν σὺν ἀσφαλείᾳ, μετ' οὐ πολὺ τοῖς ὄρκους πατήσας, (ὡς γὰρ τούτῳ αὐτῶν σύνηθες) ἀγχόνῃ τὸ ζῆν αὐτὸν ἀφαιρέται.

¶ Περὶ πάσης δὲ τῆς πάσης εἰς μόνον Κωνσταντίνον ἀρχῆς, οὐκέτι λοιπὸν τῆς καὶ φύσιν ἐνοῦσαν αὐτῶν κακοήθειαν ἐκρυπτεν, ἀλλὰ ἐνεδίδου τῶν κατ' ἔξουσίαν ἀπαντα πράττειν. ἐχρῆτο δὲ ἐπὶ καὶ τοῖς πατρίοις ἱεροῖς, ἔτι μὲν ἐνεκα μᾶλλον ἢ χρείας. ἢ καὶ μάντεσιν ἐπέθετο πεπειραμένοις, ὡς δηλῆται πρὸς ποῦσιν ὅτι πᾶσι τοῖς κατωρθωμένοις αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἀφίκετο, μετὰ πάσης ἀλαζονείας, ἀφ' ἐστίας ὡς ἦν δεινὸν ἀρ-

Scribo ῥίνω.

Scribo ῥίνω.

ξαδάμ τῆς ἀσεβείας. Κεῖσπον γὺ παῖδα,
 τῆς τῷ καίσαρος (ὡς εἰρηταίμοι παρ-
 περον) ἀξιώθεντα ἑμῆς, εἰς ὑποψίαν ἐλ-
 θόντα τῷ Φαύστῃ τῇ μητρὶ αἰσθεῖναι, τῷ
 τῆς φύσεως δεσμοῦ μηδένα λόγον ποιη-
 σάμενος, ἀεὶλε. τῆς ὅ Κωνσταντίνου μη-
 τρὸς Ἐλένης ὅτι τῷ τηλικούτῳ παῖδι δεξ-
 χεραινούσης, καὶ ἀσέτως πλὴν ἀνείρεσιν
 τῷ νέου φερούσης, ὡς αὐτὸς ἴδμενος ὡς παρ
 αὐτῷ ὁ Κωνσταντίνος, κακῶ τὸ κακὸν ἰά-
 σατο μείζονι. βαλανεῖον γὺ ὑπὸ τὸ μέτρον
 ἐκ πυρωθῆναι κελεύσας, καὶ τούτῳ πλὴν
 Φαύσαν ἀναποτέμενος, ἔξῃ γὰρ νεκρὰν γε-
 νομένην. αὐτὰ σιωπεῖσάμενος ἑαυτῶν, καὶ
 παρὰ τὴν ὄρκων καταφρονήσας, παρὰ
 ἡεῖ τῶς ἱερῶσι κατὰ ῥοιὰ τῶν ἡμαρτημέ-
 νων αἰσθῶν. εἰπόντων δὲ ὡς οὐ παρὰ δέδο-
 ται κατὰ ῥοιὸν τρόπον ἐλασθήματα τηλι-
 καῦτα κατὰ τῶν δυνάμενος, Αἰγύπτιος ἕως
 ἔξῃ ἑβραίας εἰς πλὴν Ῥώμῃ ἐλθὼν, καὶ ταῖς
 εἰς τὰ βασιλεία γυναιξὶ σιωπῆς ἡρόμε-
 νος, ἐντυχὼν τῷ Κωνσταντίνῳ, πάσης ἀ-
 μαρτιάδος ἀναιρεπκὴν εἶπεν πλὴν τῶν Χριστι-
 αῶν διεβεβαίωσατο δόξαν· καὶ τούτῳ ἔχον
 ἐπάγγελμα, τὸ τῶς ἀσεβεῖς μεταλαμβά-
 νονταὶ αὐτῆς, πάσης ἀμαρτίας ἔξω παρὰ
 χεῖμα κατὰ ῥοιὰ. δεξάμενος δὲ ῥᾶστα
 Κωνσταντίνου τὸν λόγον, καὶ ἀφεμένου ἰδρῶ
 τῶν πατερίων, μεταχρόνος δὲ ὢν ὁ Αἰγύ-
 πτιος αὐτῶν μετεδίδου, τῆς ἀσεβείας πλὴν
 ἀρχῶν ἐποιήσατο, πλὴν μανικὴν ἔχον ἐν
 ὑποψία. πολλῶν γὺ αὐτῶν διὰ ταύτης παρὰ
 ῥηθέντων ἀτυχημάτων καὶ ἐκβάτων εἰς
 ἔργον, ἐδέδει μήποτε καὶ ἄλλοις κατ' αὐ-
 τῶν ἕπι πωθανομένοις τὸ ἐσόμενον παρὰ ῥη-
 θεῖν· καὶ ἐκ ταύτης τῆς παρὰ ῥησεως παρὰ
 τὸ ταῦτα καταλύειν ἐτράπη. τῆς δὲ πα-
 τείου καταλαβούσης ἐορτῆς, κατ' ἰδρῶ ἀ-
 νάγκη τὸ στρατόπεδον ἰέναι εἰς τὸ Καπε-
 τῶλιον, ἀποδὸν ὀνειδίζων ἀνείδῃ, καὶ
 τῆς ἱεραῖς ἀγείας καταπατήσας, εἰς μῆ-
 σος πλὴν γερουσίαν καὶ τὸν δῆμον ἀνεί-
 ησεν.

Οὐκ ἐνεγκὼν δὲ ταῖς παρὰ πάντων ὡς
 εἰπεῖν βλασφημίας, πόλιν ἀνίρροπον τῆς
 Ῥώμης ἐζήτει, κατ' ἰδρῶ αὐτὸν ἔδρα βασι-
 λεία καταστήσασθαι. ἡρόμενος ὅ μετὰ τὸ
 Τρωάδος καὶ τῆς ἀρχαίας Ἰλίου, καὶ τὸ πον-
 θύρων εἰς πόλεως κατασκευῆν ὅτι τῆς δόξης,

impietatis exordium putavit. Nam
 Crispū filium, cesaris (vt antè dictū
 est) ornatū titulo, quòd in suspicio-
 nē venisset quasi cū Fausta nouer-
 ca consuesceret, nulla ratione iuris
 naturalis habita, sustulit. Quūmq;
 Constantini mater Helena tantam
 calamitatem ægro ferret animo, &
 intolerabilē ex cæde iuuenis dolo-
 rem perciperet: quasi cōsolans eam
 Constantinus, malum malo maiori
 sanauit. Nam quum balineum ac-
 cendi supra modum iussisset, eique
 Faustam inclusisset, mortuam inde
 extraxit. Horum ipse sibi conscius,
 & præterea contemptæ sacramento-
 rum religionis: ad flamines accedēs
 admistorum lustrationes poscebat.
 Illis respondētibus, non esse tradi-
 tum lustrationis modum, qui tam
 fœda piacula posset eluere: quidam
 Hispanus genere, cui nomen esset
 Ægyptius, Romam delatus, palati-
 nisq; mulierculis familiaris factus,
 & ad Constantini colloquium ad-
 missus, sententiā doctrine Christia-
 norum, habere vim abolēdi quod-
 cunque peccatum cōfirmavit, & id
 ipsum adeo polliceri, nimirum ac-
 ceptantes eā homines impios, mox
 omni delicto liberari. Eam oratio-
 nem quum non grauatè Constanti-
 nus accepisset, ac patrita missa face-
 ret, perceptis iis quæ hic Ægyptius
 offerebat, principiū impietatis hoc
 dedit, vt diuinationē suspectam ha-
 beret. Nam quòd ei multæ res pro-
 speræ per hanc prædictæ fuissent, e-
 uentūmq; re ipsa sortitæ: vereba-
 tur ne itidem aliis aduersus ipsum
 hanc consulētibus, id quod futu-
 rum esset prædiceretur: atque hoc
 consilio impulsus, ad huiusmodi a-
 bolenda se conuertit. Quum autem
 dies quidam more patrio festus ad-
 petiisset, quo die in Capitoliū exer-
 citui adscendendū erat: eum adscē-
 sum verbis cōtumeliosis impuden-
 ter insectans, re diuina proculcata,
 senatus atque populi odium in-
 currit.

Quūmq; profectas ab omnibus,
 prope dixerim, execrationes haud
 ferret, urbem quādam Romæ parē
 quærebat, in qua palatium ipse sibi
 conderet. Itaque quum esset inter
 Troadē & priscum illud Ilium, in-
 uento loco vrbe condendæ idoneo,

fundamenta iecit, & muri partem aliquam in altum egit, quam adhuc videre est, siqui versus Hellepontum nauigent. Sed quod eum huius operis instituti pœnituisset, eo relicto, vt erat imperfectum, Byzantium concessit. cuius vrbs situm admiratus, eam quam maxime statuit amplificandam, & efficiendam idoneam vt principis in ea domicilium esset. Nam vrbs in colle sita est, eius Isthmi partem complexa, quem Isthmum id quod Ceras siue Cornu vocant, & Propontis. efficiunt. Et olim quidem eo loco portam habebat, quo loco porticus illæ desinunt quas Seuerus imperator exstruxit, quum suas aduersus Byzantios iras deposuisset, qui hostem ipsius Nigrum in urbem admiserant. Murus per collem demissus ab occidentali parte, vsque Veneris ædem & ipsum mare pertinebat, quod est è regione Chryseopolis. Eodem modo & ab aquilonali colle deorsum ductus erat vsque ad portum, quod nauale dicunt, & vltcrius vsque ad mare quod directo situm est ad id ostium per quod in Euxinum Pontum nauigatur. Et artum quidem hoc terræ spatium ad Pontum vsque trecentis plus minus stadiis in longitudinem patet. hæc prisca ciuitatis amplitudo erat. Constantinus autem eo loco quo loco quondam porta erat, exstructo foro rotundo, quod porticibus distegis inclusit, fornices duos è marmore Præconnesio maximos fecit, oppositos sibi: per quos ire licet in Seueri porticus & vrbe prisca egredi. Quumque longe maiorem urbem efficere vellet, eam vltra veterem murum decem & quinque stadiis muro nouo circumdedit, qui totum Isthmum à mari ad mare complecteretur. Hoc modo quum urbem priore multo ampliorem reddidisset, palatium quoque condidit, Romano non multum cedens. Itidem circum ad omnem elegantiam perpoliuit, cuius partem fecit Castoris & Pollucis ædem, quorum simulachra nunc etiam in circi porticibus stantia videre licet. Statuit & quadam in parte circi Apollinis Delphici tripodem, in se continentem ipsius Apollinis simulachrum. Quumque Byzantii forum maximum esset,

θεμελίους τε ἐπέχευε, καὶ τείχους ἐν μέρος εἰς ὕψος ἀπέστησεν· ὅθεν ἄχρι νῦν ὄραν ἔνεστι τοῖς ὀπί τὸν Ἑλλησπόντον πλέουσι. ἐλθὼν δὲ εἰς μετὰ μελλον, καὶ ἀτελὲς τὸ ἔργον καταλιπὼν, ὅτι τὸ Βυζάντιον ἦεν. θαυμάσας δὲ τὴν τῆς πόλεως θέσιν, ἔκρινε ταύτῃ ὑπὸ μάλιστα αὐξήσασθαι, καὶ εἰς βασιλείας οἰκίσσιν ἀρμοδίαν καταστήσασθαι. κῆται μὲν γὰρ ἡ πόλις ὀπί λόφου, μέρος ἐπέχευσα τῷ Ἰσθμοῦ, τὸ δὲ τῷ καλουμένου Κέρρατος καὶ τῆς Προποντίδος ἐκτελουμένου. καὶ τὸ μὲν παλαιὸν εἶχε τὴν πόλιν ἐν τῇ συμπληρώσει τῶν σοῶν ἀπὸ Σεβήρου ὁ βασιλεὺς ἀκοδομήσασθαι, παυσάμενος τῆς κατὰ Βυζαντίων ὀργῆς, ὅτι Νίγρον ἰσπεδέξαντο πολέμοιο ὄντα· τὸ δὲ τείχος δὲ τῷ λόφου καθεῖμενος τῷ ἀπὸ τῶν δυτικῶν μερῶν ἄχρι τῆς τῆς Ἀφροδίτης ναοῦ, καὶ θαλάσσης τῆς ἀπὸ κρῦ Χρυσόπολεως. ἀπὸ δὲ τῷ βορείου λόφου κατὰ τὸν ἴσον ἔσπον καπὸν ἄχρι τῆς λιμῆος, ὁ καλοῦσι νεώριον, καὶ ἐπέκεινα μέχρι θαλάσσης, ἢ κατευθὺ κῆται τῷ σώματος δι' οὗ πρὸς τὸν Εὐξείνιο ἀνάγονται Γόντον. μήκος δὲ ἔχει τὸ σενὸν τῶν μετὰ τῷ Πόντου καδίων πρὸς τὴν τελακοσίαν. τὸ μὲν οὖν ἀρχαῖον τῆς πόλεως μέγεθος τῶν τῶν ἀγορῶν δὲ ἐν τῇ τόπῳ, κατὰ τὸν ἡ πόλιν τὸ ἀρχαῖον τῶν οἰκοδομήσας κυκλοτερῆ, καὶ σοῶν δις ἐξήκοντα ταύτῃ πρὸς λαβῶν, ἀψίδας δύο μαρμαίρας Προικονησίου μεγίστας ἀλλήλων ἀπίας ἀπέτύπωπε, δι' ὧν ἔνεστι εἰσεῖναι εἰς τὰς Σεβήρου σοῶν, καὶ τὴν παλαιὰ πόλεως εἰσεῖναι. πολλῶν δὲ μείζονα τὴν πόλιν ἀποφῆναι βουλόμενος, τῷ παλαιῷ τείχεσι ἐπέκεινα σταδίοις πεντεκαίδεκα τείχεσι πρὸς ἐβάλε τὴν πόλιν, ἀπολαμβάνοντι πάντα τὸν Ἰσθμὸν ἀπὸ θαλάσσης εἰς θαλάσσαν. ταύτῃ τῇ ἔσπον πολλῶν μείζονα τῆς πρὸς τῆς ἀποτελέσας, καὶ βασιλεία κατασκευάσασθαι οὐ πολλῶν τῆς Ρώμης ἐλάττωνα· καὶ τὸν ἵπποδρομον εἰς ἅπαν εἰσήσκησε κάλλος, τὸ τῶν Διοσκουρίων ἱερὸν μέρος αὐτῆς ποιησάμενος, ὧν καὶ τὰ δείκνυται μέχρι νῦν ὅτιν ὅτι τῶν τῶν ἵπποδρομοῦ σοῶν ἐστῶτα ἰδεῖν. ἔστησε δὲ κατὰ τὴν τῶν ἵπποδρομοῦ μέρος καὶ τὸν τείπεδα τῶν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος, ἔχοντα ἐν ἑαυτῷ καὶ αὐτὸ τὸ τῶν Ἀπόλλωνος ἀγάλμα. οὐσης δὲ ἐν τῇ Βυζαντίῳ μεγίστης

Byzantii forum maximum esset,

ἀγροῦ πετρᾶσίου καὶ τὰς τῆς μᾶς τοῦ ἀ-
κρας, εἰς τὴν ἀνάγκησιν οὐκ ὀλίγοι βα-
θμοὶ, ναοὺς ἀποδομήσατο δύο, ἐγκαθιδρύ-
σας ἀγάλματα πατέρω μὲν μητρὸς θεῶν
Ρέας, ὅπως ἔτυχον οἱ σὺν Ἰάσονι πλεύσαντες
ἰδρυσάμενοι καὶ τὸ Δίνδυμον ὄρος, τὸ Κυ-
ζίκου τῆς πόλεως ὑπερκειμένοι. φασὶ δὲ ὡς
καὶ τὸ δὲ πῶς πῶς τὸ θεῖον ἐλάβησάν τε
ράθυμιν, τοῖς τε πῶς ἐκάτερα λέοντας
πυρρῶν, καὶ τὸ χῆμα τῆς χιρῶν ἀναλλά-
ξας. κατέχον γὰρ πάλαι δοκοῦσα τοῖς λέον-
τας, νῦν εἰς ἀχαιοῦς μεταβέβληται χῆ-
μα, πῶς πόλιν ἐφορῶσα καὶ πῶς πῶς.
ὃν δὲ πατέρω Ρώμης ἰδρυσάτω Τύχην. κα-
τασκυβάσας δὲ οἰκίας ὑπὸ τῆς ὅκ τῆς γε-
ρουσίας ἀκολουθήσασιν αὐτῶν, διετέλεσε πό-
λεμον οὐδένα κατωρθώσας. Ἐπελθόντων
δὲ Θαιφάλων, Σκυθικοῦ γένους, ἰππεύ-
σι πεντακοσίοις, οὐ μόνον οὐκ ἀντετάξατο
τύποις, ἀλλὰ καὶ τὸ πολὺ τῆς δυνάμεως
ἀποβαλὼν, καὶ τὰ μέχρι τὸ χάρακος αὐ-
τοῖς ληϊζομένοις ἰδὼν, ἀγαπητῶς ἀπο-
δράς διεσώθη.

Μείνας ὅμως ἀπόλεμος, καὶ τρυφῆ τὸν βίον
ἐκδοῦς, διένειμε τὰ Βυζαντιῶν δῆμῳ σίτη-
σιν δημοσίαν, τὴν ἄρχη τῶν δὲ διέμεινεν ἔ-
χων. εἰς οἰκοδομίας δὲ πλείστας ἀνωφελεῖς
τὰ δημόσια χεῖματα δαπανῶν, ἵνα κατε-
σκυβάσεν ἂν μικρὸν ὑπερον διελύετο, βέ-
βαια δὲ πῶς ἐπιξίνου ἡγεμόνα. συνε-
τάραξε δὲ τὰς πάλαι καθεσάμενας ἀρ-
χάς. δύο γὰρ τῆς αὐτῆς ὄντων ὑπάρχων, καὶ
ἡ ἀρχὴ κοινῆ μεταχειρομένων, οὐ μόνον
τὰ πῶς ἡ αὐτὴν τὰ γὰρ τῆς τύτων ὠκονο-
μεῖτο φροντίδι ἐξέσσια, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ ὅπι-
πετραμμένα πῶς τῆς πόλεως φυλακῆν, τὰ
τὰ τῆς ἐραπῆς ἐγκαθίδρυμα πάσαις. ἡ γὰρ
τῆς ὑπάρχων ἀρχὴ δευτέρα μετὰ τὰ σκῆ-
πια νομιζομένη καὶ τῆς σιτήσεων ἐπιπέ-
τῆς ὅπιδόσης, καὶ τὰ πῶς πῶς στρατιω-
κῆν ὅπιδόσιν ἀμαρτανόμην τῆς κατῆ-
κούσας ἐπανόρθου κολάσεσι.

Κωνσταντῖνος δὲ τὰ καλῶς καθεσῶτα
κινῶν, μίαν οὖσαν εἰς τέσσαρας διείλεν ἀρ-
χάς. ὑπάρχων γὰρ ἐνὶ πῶς Αἴγυπτον ἀπα-
σαν πῶς τῆς Πενταπόλει Λιβύης, καὶ πῶς
ἐπὶ ἀρχὴ Μεσοποταμίας, καὶ πῶς πῶς γὰρ

quatuor porticibus inclusum: ad
extremas partes vnus ex hisce
porticibus, ad quam gradus non
pauci sursum ducunt, edes duas ex-
struxit, collocato in harum alte-
ra matris deum Rheæ simulachro,
quod in monte Dindymo, qui op-
pido Cyzico imminet, olim illi
constituerant quos Iason nauiga-
tionis socios habuit. Et aiunt eum
hoc, quadam ex vecordia nihili fa-
ciente res diuinas, mutilasse, leoni-
bus vtrimque sublatis, & manuum
figura mutata. Nam quum olim te-
nere leones videretur, nunc spe-
ciem precantis exhibet, urbem in-
spectans & obseruās. In altera For-
tunæ Romanæ simulachrū posuit.
Præterea quibusdam Roma sequen-
tis eum senatoribus domos ædifi-
cavit. Nec iam bellum vllum am-
plius gerebat: adeo quidē vt Thai-
falis, natione Scythica, cum equi-
tibus quingentis irruentibus, non
modò nullas copias aduersus eos in
aciem eduxerit: sed etiam parte
maiori exercitus amissa, quum ho-
stes ad ipsum vallum vsque popu-
lato omnia conspexisset, arrepta
cupide fuga sibi consuluerit.

A bellorum curis vacuus, volu-
ptariæque vitæ deditus, populo By-
zantino publicam annonam distri-
buit, quam & hætenus ille semper
habuit. Quumque pecuniam pu-
blicam in plurimas inutiles stru-
cturas impenderet, quædam ædifi-
cavit, non multo post dirura, quod
ob festinationem durabilia non es-
sent. Conturbauit & magistratuum
officia, iam olim instituta. Nam
quum duo essent præfecti præto-
rio, qui hoc officium communiter
gerebant: non palatini tantum or-
dines eorum cura potestati que gu-
bernabantur: sed etiam ii quibus
urbis erat commissâ custodia, &
quotquot in omnibus limitibus e-
rant collocati. Hic enim præfecto-
rum prætorio magistratus, qui
post imperatorem secundus existi-
mabatur, & annonas erogabat, &
cōtra militarem disciplinā admittā
conuenientibus pœnis corripiebat.

Constantinus autem recte con-
stituta turbans, vnum hunc magi-
stratum in quatuor imperia discer-
psit. Nā vni præfecto prætorio totā

Ægyptum cum Libyæ Pentapoli, & orientē ad Mesopotamiā vsque, & præ-

tereā Cilices, Cappadoces, Armenios, orámq; maritimam totam, à Páphylia Trapezunté vsque, & vsque ad castella propter Phasidé sita, tradidit: eidem & Thracia cōmissa, & Mysia, Hæmi, ac Rhodopes, ac Doberi oppidi finibus circumscripta. præterea Cyprum adiecit, & Cycladas insulas, Lemno, & Imbro, & Samothracia, exceptis. Alteri Macedones adtribuit, & Thessalos, & Cretenses, & Græciam, & circumiacentes insulas, & Epirum vtramque, & Illyrios, & Dacos, & Triballos, & Pannonios ad Valeriam vsque, & Mysiam superiorē. Tertio, totam Italiam, & Siciliam, & circumiacentes insulas, & Sardiniam, & Corsicam, & Africam à Syrtibus Cyrenem vsque. Quarto transalpinos Celtas, & Hispanos, cum insula Britannica, commisit. Hac ratione diuiso præfectorū imperio, studiosè conatus est aliis quoque modis eorum potestatem imminuere. Nam quum præessent vbiq; locorū militibus non modò centuriones & tribuni, verum etiam duces: (sic enim appellabantur qui quolibet in loco prætorum vicè obtinebant) magistris militū institutis, altero equitum, peditum altero, & in hos translata potestate militū ordinandorū, & coërcendi delinquentes, hac etiam in parte præfectorum auctoritati detraxit. Id verò tam pace quàm bello plurimum detrimenti rebus adtulisse, me protinus indicante patebit. Quippe dum præfecti prætoriiis vbiq; terrarum vectigalia per ministros suos exigent, & militarem ex iis sumtum facerent: iidemque milites dicto audientes haberent, in sustinendis ob delicta pœnis, prout ipsis ea coërcenda videretur: non abs re milites, cum animo suo cogitantes, eum qui annonam & stipendium præberet, delinquentes etiam punire, nihil agere præter officium audebant, partim annonarū ademptionem, partim præsentem coërcitionem veriti: nunc quum alius sit qui stipendium exhibet, alius cuius arbitrio disciplina militaris est commissa, omnia pro imperio agunt: ne dicam, maiorem annonæ partem

Κίλικας, καὶ Καππαδόκας, καὶ Ἀρμενίους, καὶ πῶς τὸ ὄρειον ἅπασαν, ἀπὸ Παμφυλίας ἄχρι Τραπεζουῦντος, καὶ τῆς τῶν Φάσιν φρουρίων, παρέδωκε· τῶν αὐτῶν καὶ Θράκην ὅλην τρέψας, Μυσίαν τε μέχρι Αἴμου καὶ Ῥοδόπης καὶ μέχρι Δοβήρου πόλεως ὀρίζομεν· καὶ Κύπρον ἰσθμοῖσι, καὶ τὰς Κυκλάδας νήσους, διὰ τῆς Δήμου καὶ Ἰμβρου καὶ Σαμοθράκης. ἐτέρω δὲ Μακεδόνας, καὶ Θεσσαλοὺς, καὶ Κρήτας, καὶ πῶς Ἑλλάδα, καὶ τὰς περὶ αὐτῶν νήσους, καὶ ἀμφοτέρας ἠπείρους, καὶ πρὸς ταύταις Ἰλλυριοὺς, καὶ Δάκας, καὶ Τριβηνοὺς, καὶ τοὺς ἄχρι τῆς Βαλερίας Παίωνας, καὶ ὅτι τύποις πῶς ἄνω Μυσίαν. τῶν δὲ τρίτῳ πῶς Ἰταλίαν ἅπασαν, καὶ Σικελίαν, καὶ τὰς περὶ αὐτῶν νήσους, καὶ ἔπειτα Σαρδόναν, καὶ Κύρνον, καὶ πῶς ἀπὸ Σύρτων Κυρήνης ἄχρι Λιβύην. τῶν δὲ τέταρτῳ τοὺς ὑπὸ τὰς Ἄλπεις Κελτοὺς τε καὶ Ἰβήρας πρὸς τῆς Βελγικῆς νήσου. ταύτῃ διελομένης πῶς ἰσχυρῶν ἀρχῶν, καὶ ἄλλοις ἔργοις ἐλατῶσαι ταύτῃ ἐσπούδασεν. ἐφεσώτων γὰρ τοὺς ἀπανταχοῦ στρατώτας οὐ μόνον ἑκατοντάρχων καὶ χιλιάρχων, ἀλλὰ καὶ τῶν λεγομένων δουκῶν, οἱ στρατηγῶν ἐν ἑκάστῳ πῶς ἔξιν ἐπέχον· στρατηλάτας καταστήσας, τὸν μὲν, τῆς ἵππου, τὸν δὲ, τῶν πεζῶν, εἰς τύποις τε πῶς ἐξουσίαν τῶν τῶν στρατώτας καὶ ὑποφρέϊσται τοὺς ἀμφοτέρωντας μεταδούς, παρέλετο καὶ ταύτης τοὺς ὑπάρχους τῆς αὐθεντίας. ὅπ δὲ τῶν καὶ τοὺς εἰρήνην καὶ τοὺς καὶ πῶς ἐλυμήνατο πράγμασιν, αὐτίκα ἐρῶ. τῶν ὑπάρχων τοὺς ἀπανταχοῦ φόροις διὰ τῶν ὑποπρεπυμένων αὐτοῖς εἰσπραττόντων, καὶ πῶς στρατωπικῆν ἐκ τούτων ποικιλιῶν δαπάνῃ, ἐχόντων δὲ τοὺς στρατώτας ὑποχείριους εἰς τὸ δίκαιον ὑπέχον καὶ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ὅπτι τοὺς ἀμαρτήμασιν· εἰκότως οἱ στρατῶται καὶ νομῶν ἔχοντες ὡς ὁ χορηγῶν πῶς σίτησιν αὐτοῖς καὶ παίουσιν ἐπεξέρχεται, πράττειν πῶς τῶν κατὰ τὸ καθῆκον οὐκ ἐπαρροῦν, δεῖν καὶ τῶν σιτήσεων ἀφαιρέσεως, καὶ τῶν τῶν πόδας κολάσεως· νῦν δὲ ἕτερον μὲν ὄντος τῶν τῶν ὅπτι δίδοντος, ἕτερον δὲ τῶν τῶν ὅπτι σιμῆς κρείσ, κατ' ἐξουσίαν ἅπαντα πράττουσι· πρὸς τῶν τῶν πλεονεξίας σιτήσεων

Scribo ἐν εἰρήνῃ.

ducis

μέρος εἰς κέρδος τῷ στρατηγεῦ καὶ τῷ ὑπο-
ρεπουμένων τούτων χωρεῖν.

Ἐώραξε δὲ πὶ Κωνσταντῖνος καὶ ἕτερον,
ὃ τοῖς βαρβάροις ἀκρόλυτον ἐποίησε πλὴν
ἐπὶ πλὴν Ῥωμαίοις ὑποκειμένῳ χώρῳ
δράβασιν. τῆς γὰρ Ῥωμαίων ἐπικρατείας ἀ-
πανταχοῦ τῷ ἔραπῶν τῆ Διοκλητιανοῦ
προνοία, καὶ τὸν εἰρημνόν ἡδημοῖ ἔσπον,
πόλει καὶ φρουραίοις καὶ πύργοις διει-
λημμένης, καὶ παντὸς τῷ στρατωτικοῦ καὶ
ταῦτα πλὴν οἰκιστῶν ἔχοντες, ἀπὸ τοῖς
βαρβάροις ἢ ἢ δράβασις, πανταχοῦ δυ-
νάμειως ἀπαντώσης τοῖς ἐπιόντας ἀπώ-
σασαι. καὶ ταῦτα δὴ πλὴν ἀσφάλειαν δια-
φείρων ὁ Κωνσταντῖνος, τῷ στραπωτῶν τὸ
πολὺ μέρος τῷ ἔραπῶν ἀποσῆσας, ταῖς οὐ
δεομέναις βοηθείας πόλεσιν ἐγκατέστη, καὶ
τοῖς ἐνοχλουμένοις ὑπὸ βαρβάρων ἐγύ-
μνωσε βοηθείας, καὶ ταῖς ἀειμέναις τῷ
πόλεσιν τὸ ἀπὸ τῷ στραπωτῶν ἐπέθηκε λύ-
μην, δι' ἣν ἡδη πλείσται γέγονασιν ἔρημοι,
καὶ τοῖς στραπωτάς, ἐκδόντας ἐαυτοῖς θεάροις
ἐ τρυφαῖς, ἐμαλάκισε. καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν,
τῆς ἀρχῆς τοῦδε τῷ παραγμάτων ἀπωλείας
αὐτὸς πλὴν ἀρχῆν καὶ τὰ ἀσπίματα δέδωκε.

Καίσαρα δὲ κατασῆσας ἡδη τὸν ἑαυτῷ
παῖδα Κωνσταντῖνον, ἀποδείξας δὲ σὺν
αὐτῷ καὶ Κωνσταντῖνον καὶ Κωνσταντα, παῖ-
δας ὄντας αὐτῷ, ἠύξησε πλὴν Κωνσταντι-
νούπολιν εἰς μέγθος πόλεως σφόδρα με-
γίστης· ὥστε καὶ τῷ μετ' αὐτὸν ἀποκρα-
τόρων τοῖς πολλοῖς πλὴν οἰκιστῶν ἐλομένους
πλὴν ἐν αὐτῇ, πλῆθος ὑπὸ πλὴν χεῖραν συ-
ναγαγεῖν τῷ ἀπανταχοῦ γῆς, ἢ στρατείας
ἢ ἐμπορείας ἔνεκεν, ἢ ἄλλων ἐπιτηδεύμα-
των, εἰς ταῦτα ἀγροτέρων. διὸ καὶ τεί-
χεσιν ἕτεροις πολλὰ μείζονσιν ὢν Κων-
σταντῖνος ἐποίησεν, αὐτῷ ἀπέβαλον· ἐ-
ταῖς οἰκίσεσιν οὕτως εἶ) συνεχώρησαν συνε-
χεῖς, ὥστε καὶ οἰκουροῦντας καὶ ἐν ταῖς ἀ-
γροαῖς ὄντας σενοχωρεῖσθαι τοῖς ταύτης οἰ-
κήτορας, καὶ μετὰ κινδύνου βαδίσειν
διὰ πλὴν ἀνθρώπων καὶ ζώων πολυ-
πληθίαν. ἐπεγαγῶθη δὲ καὶ τῆς περὶ αὐ-
τῷ θαλάσσης οὐκ ὀλίγον, πάλων κύκλω
παχύτων, καὶ οἰκοδομημάτων αὐτοῖς ἐπι-
τεθέντων, ἃ καὶ κατ' ἑαυτὰ πόλιν ἀρκεῖ
μεγάλῳ πληρώσει.

Καί μοι πολλάκις ἐπῆλθε θαυμάσαι, πῶς εἰς τοσούτη τῆς Βυζαντινῶν πόλεως ἢ

ducis & adparitorum ipsius lucro
cedere.

Fecit & aliud quiddam Constan-
tinus, quod in ditionem populi
Romani liberum barbaris aditum
præbuit. Nam quum imperium
Romanum extremis in limitibus
vbique Diocletiani providentia,
quemadmodum à nobis supra di-
ctum est, oppidis, & castellis atque
burgis munitum esset, omnesque
copiæ militares in iis domicilium
haberent: fieri non poterat ut bar-
bari transfrent, vbique copiis ho-
stium repellendorum causa occur-
rentibus. Hanc præsidiorum muni-
tionem Constantinus abolens, ma-
iorem militum partem, de limiti-
bus submotam, in oppidis præsi-
dii nullius egentibus collocavit: à
barbaris vexatos præsidio nuda-
uit, tràquillas & quietas vrbes mi-
litum peste grauavit, qua iam com-
plures ad solitudinem redactæ sunt,
milites ipsos theatris & voluptati-
bus addictos emolliuit: deniq; sim-
pliciter ut dicam, rerum hæctenus
pereuntium internecioni princi-
pium & semina præbuit.

Iam Constantinum filium Cæ-
sarem appellauerat, quo cum &
Constantio & Constante filiis, eo-
dem titulo cohonestatis, Constan-
tinopolim ad amplitudinem vrbis
longè maximæ tam feliciter auxit,
ut plerique post eum principes ibi-
dem constituto domicilio, maio-
rem quàm vsus poscat hominum
multitudinem eò pellexerint, quæ
vndique terrarum istuc vel militiæ,
vel mercaturæ, vel aliorum nego-
tiorum causa confluit. quapropter
& muris longè capacioribus quàm
essent ii quos Constantinus struxit,
eam circumdederunt, & ædificia
tam esse contigua permiserunt, ut
habitatores eius, siue domi se con-
tineant, siue in compitis sint, arten-
tur: nec sine periculo, propter in-
gentem hominū & animalium co-
piam, incedant. Nec pars vicini-
maris exigua solo cessit, vndique
defixis palis, & ædificiis in eos im-
positis, quæ seorsum ad complen-
dam vrbem amplam sufficerent.

Ac mihi quidem sæpe mirari sub-
iit, qui fieret ut quum vrbs By-

zantina tātopere excreuerit, vt alia nulla cum hac, siue felicitatem siue magnitudinem spectes, comparari possit: nullum vaticinium maioribus nostris de ipsius incremento, meliorem ad fortunam euectæ, datum fuerit. In qua cogitatione dum iam pridem versor, multis historia- rum monumentis, & oraculorum collectionibus euolutis, & exacto nonnullo tempore in hac de istis dubitatione, vix tandem in oraculum quoddam incidi, quod Erythreæ Sibyllæ, vel Epiroticæ Phaëlonis esse perhiberetur. (Nā & istæc adflata numine, fertur edidisse quædam oracula: quibus fretus Nicomedes, Prusiæ filius, qui ea suis ex commodis interpretaretur, hortatu Attali bellum patri Prusiæ fecit) Est autem oraculum huiusmodi,

Accipies Thracum rex in balanti-
buis urbem,

Vnguis atque vncis magnum hor-
ribilemque leonem

Augebis, patriæ quondam cimelia
terre

Qui rapiet, terra potietur & absque
labore.

Sed non aiso diu te sceptris perfruitu-
rum,

(Quippe canes vrgent vtrimque) sed
his spoliandum.

Sopitumque lupum vncungem di-
rumque esebis.

Namque vel inuisi ceruices sub iuga
mittet,

Tunc quoque Bithynos vexabit tur-
ba luporum,

Consilio Iouis: & mox regia sceptris
tenebunt

Magna qui veteris habitas Byzan-
tis in urbe.

Felix Helleponte, & mania condita
diuis.

Imperio supernum -----
Quam lupus ille grauis tamen inui-
tus trepidabit.

Norunt me, nostris habitant qui sedi-
buis, haud iam

Amplius ipse animum celo parenti,
aperte

Mortali generi diuina oracula pan-
dens.

Thressa malum, tellus ingens parit.
& prope partus:

Vsu nempe malam subolem pariter
feret illi.

Ad latera adiuncta ponto telluris &
(bulcus)

Ad latera adiuncta ponto telluris &

νύξημένης, ὡς μηδεμίαν ἄλλω ἐς δαιμονίαν αἰὴ ἡ μέγιστος αὐτῆ παρὰ βάλμε-
σαι, παρὰ ῥήσις ἐκ θεῶν οὐδεμίαν παρὰ τῆς
εἰς ἀμείνονα τύχῃ αὐτῆς ὀπιδοσεως τοῖς
παρὰ ἡμῶν αἰθρώποις ἐδόθη. καὶ ταύτῃ
ἐκ πολλοῦ πῶ ἔννοιαν ἔχων, πολλὰς τε βί-
βλους ἰσοεικὰς καὶ χεισμῶν σωμασφῆρας
αἰελίζας, χρόνον τε ἐν τῇ παρὰ τούτων ἀπο-
ρεῖν διαπανήσας, ἐνέτυχον μόλις χεισμῶ
ζηνί, Σιβύλλης (ἢ) λεγομένῳ τῷ Ἐρυθραίας,
ἢ Φαελλοῖς τῆς Ἡπειρώπεδος. (καὶ αὐτῆ
γὰρ ἡνομένη κατόχος, ἐκδεδωκέναι χει-
σμοῖς λέγεται, ὡς πεποισότα Νικομή-
δῳ τὸν Προυσίου, καὶ παρὰ τὸ δο-
κοῦν λυσιτελεῖν ἐρμηνεύοντα, πόλεμον ἄ-
ρασαι παρὰ τὸν πατέρα Γρουσίαν, Ἀπία-
λῶ πειθόμενον) ἔχῃ δὲ τὸ λόγιον οὕτως,
ὡς βασιλεῦ Ἰσθμῶν λήψας πόλιν ἐν
παρὰ βάλμισιν.

Αὐξήσας δὲ λέοντα μέγαν, γαμφώνυχα,
δηνόν.

Ὅς ποτε κινήσει πατρίδας κειμήλια χώρας
Γαῖαν δι' αἰρήσει μύχων ἄτερ. ἔδε σε φημι
Σκηπτούχοις ἡμαῖσιν ἀγάλλεσθαι μὲν δηνόν,
Ἐκ δὲ δρόνων πείσειν ὅσον κύνας ἀμφὶς
ἔχοισι.

Κινήσει δὲ βύδοντα λύκον, γαμφώνυχα,
δηνόν.

Οὐδὲ ἐθέλοντι γὰρ εἶσω ὑπὸ ζυγὸν αὐχένα
θήσει.

Δὴ τότε Βιθυνῶν γαῖαν λύκοι οἰκήσουσι,
Ζηνὸς ὀπιφροσιώμοι. ταχὺ δὲ ὀπιθήσε-
ται ἀρχή.

Ἀνδράσιν οἱ Βύζαντος ἔδος καταναγε-
τάουσι.

Τρισμάκαρ Ἐλήσποντε, θεόκπτα πείχῃ τ'
αἰθρών.

----- θεῖασι ἐφετμαῖς
Ἢν λύκος αἰνόλυκος πῆξει κρατερῆς ὑπὸ
αἰάγκης.

Οἱ με γὰρ εἶσασιν τε ἐμὸν νείοντες ἔδεθλον.
Θυκέπ σιγήσω πατρὸς νόον, ἀλλ' αἰα-
δείξω

Ἀθανάτων λογίων θνητοῖς βῆσημον αἰοῖδην.
Θρηῖστα κύει μέγα πῆμα, τῆκος δὲ οἱ οὐκέ-
π τηλοῦ.

Γεῖρα παῖδα κακὸν ----- καὶ τῆδε φέ-
ρουσα ----- (ἔλκος,

Τρηχὺ παρ' ἠπειροῦ πλθυραῖς ἐπαύροται

For. ὡν ἔῃ) π-
να ὡ πεπ. vel,
καὶ τοῦ τῶν ἔῃ)
πνα ὡ πεπ.
Alioqui ois
scribendum
esset.

Καὶ μέγα οἰδήσῃ, ταχὺ δὲ ραγῆ ἀίμο-
ροήσῃ.

Τούτο τὸ λόγιον πάντα μὲν ὡς εἰπεῖν ὑπερ-
φαινὸν ὄντως καὶ αἰνίγμασι λέγει, ἅπερ ἐ-
σώδημα Βιθυνοῖς κακὰ δὲ πλὴν τῶν ἐπε-
νεχθέντων αὐτοῖς ἐς τὰ μετὰ ταῦτα φόρων
βαρύνεται· καὶ ὡς ἡ ἀρχὴ ταχέως ὀπι-
θήσεται

Ἀνδράσιν οἱ Βύζαντος ἔδος καταναγε-
τάουσι

τὸ δὲ μετὰ χρόνους οὐκ ὀλίγους τὰ περὶ-
ρήθεντα ἐκβῆναι, μὴ λαμβαιέτω ἕως εἰς
τὸ πρὸ ἐτέρου ἡνὸς λέγειν πλὴν περὶ ῥήσιν.
πᾶς γὰρ χρόνος τῷ θεῷ βραχύς, ἀεὶ τε ὄν-
τι καὶ ἐσομένῳ. ταῦτα δὲ οὐκ ἔκ τε τῶν τῶ χρη-
σμοῦ ῥημάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκβαίντων ἐ-
πεκμηράμην. εἰ δὲ τῶ τὸ χρησθῆναι ἑτέρως ἔ-
χῃν δοκεῖ, ταύτην οἰέτω.

Κωνσταντῖνος δὲ ταῦτα διαπραξαμέ-
νος διετέλεσε δωρεαῖς ἕκ ὅν δέοντι γινομέ-
ναις, ἀλλὰ εἰς ἀνάξιοις καὶ ἀνωφελεῖς
ἀνθρώποις τοῖς φόροις ἐκδαπανῶν· καὶ τοῖς
μὲν εἰς φέρουσι γινόμενος φορπκός, τοῖς δὲ
μηδὲν ὠφελεῖν δυναμένοις πλητίζων. πλὴν
γὰρ ἀσωπίαν ἢ γὰρ φιλοπμίαν. οὗτος καὶ
πλὴν εἰς φορὰν ἐπήγαγε χρυσοῦ τε καὶ ἀρ-
γύρου πᾶσι τοῖς ἀπανταχοῦ γῆς μεποῦσι
ταῖς ἐμπορείαις, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι παν-
ωνίαν περὶ πτεῖσι, μέχρι καὶ τῶν ἀτελε-
σάτων· οὐδὲ δυσυχεῖς ἐτάρας ἔξω ταύτης
ἐάσας τῆς φοραῖς. ὥστε μὴ ἰδεῖν, μέλλον-
τος τῆς πετραεπιῶς ἐπίσταται χρόνου, καὶ τὸ
ὄν ἐδὲ τῶ τὸ τέλος εἰσφέρεισθαι, θρήνοις
ἀνά πᾶσαν πόλιν καὶ ὀδυρμοῖς. ἐνστάτης
δὲ, μάστιγας καὶ βασάνους ὀπιφερομένης
τοῖς σώμασι τῶν δὲ πενίας ἐχάτης ζη-
μίαν ἵπνευκεῖν μὴ δυναμένων. ἤδη δὲ
καὶ μητέρες ἀπέδοντο τοῖς παῖδας, καὶ πα-
τέρες ὀπι πρνείου θυγατέρας ἐσήσαντο, ἐκ
τῆς τούτων ἐργασίας ἀργύριον τοῖς τῶ χρυ-
σοῦρου πρὸς κτορσιν εἰσενευκεῖν ἐπειγέ-
μενοι. βουλόμενος δὲ καὶ τοῖς ἐν λαμφοῖ
τύχη πεινοῦσά τε λυπηρὸν, ἕκαστον εἰς
πλὴν τῆς πρὸς αἰτίαν ἀλάλει, καὶ τῶ
περὶ ἀλύμματα τῆς ἡμῶν ἀργύρου σα-
θμὸν ἀπῆται πάλιν. μὴ οὐκ ἰδεῖν τῶν εἰς
τούτο πεταγμένων ὀπιδημοῦτων ταῖς πό-

*Prætimidum crescet, cito raptum
sanguine manans.*

Hoc oraculum omnia, prope dixe-
rim, reuera designat, obscurisque
vocibus indicat euentura Bithynis
mala, propter graue tributorum o-
nus, quæ sequutis temporibus eis
imposita fuerunt, & quod impe-
rium cito venturum esset ad eos

*Magna qui veteris habitant Byzanti-
is in urbe.*

Quòd autem sæculis non paucis in-
teriectis ea quæ prædicta fuerant
euenerint: nò eo quis torqueat acsi
de re quadam alia vaticinium hoc
loquatur. Nam omne tempus Deo
breue est, qui semper & existit &
erit: atque hæc tum de rerum ipsa-
rum euentis ratiocinando collegi.
Quòd si cui videtur esse alia ver-
borum oraculi sententia, per me
sanè sic illud accipiat licet.

Cæterum Constantinus his ita
perfectis, exhaurire non desinebat
vectigalia largitionibus, quæ non
vbi par erat, sed in homines indi-
gnos ac nullius pretii fiebāt: & col-
latoribus quidem tributorum gra-
uis erat, illos autem cumulabat o-
pibus, qui nulli esse vsui poterant.
Nam prodigalitatē pro munifi-
centia ducebat. Idem & auri ar-
gentiq; collationem imposuit om-
nibus vbiq; terrarum negotiatio-
nes exercētibus, & dardanariis op-
pidorum, ad vilissimos vsque: ne
miseris quidem meretriculis hoc
incommodo liberatis. Itaque vide-
re erat, quoties quartus quisque
annus adpeteret, quo vectigal illud
pendendum erat, meras per vni-
uersam urbem lacrimas & plora-
tus: vbi verò iam aduenisset, non-
nisi flagra tormentaque corpori-
bus eorum adhibita, qui propter
paupertatem extremam damnum
hoc sustinere non possent. Quin &
liberos ipsæ matres distrahebant,
& patres filias prostituebant: ex
harum quæstu chrysfargyri (quasi
dicas aurargenti) exactoribus pe-
cuniam offerre coacti. Quumque
splendidioris etiam fortunæ homi-
nibus excogitare quiddam vellet,
quod eos morderet, quemlibet ho-
rum ad præturæ dignitatem euo-
cabat, & honoris prætextu magnū
pecuniæ pondus exigebat. Idcirco

quoties ad vrbes venissent qui huius rei mandatum habebant, erat videre fu-

gam omnium, & profectioem ad extraneos, metuētium ne cum patrimonii sui detrimento, dignitatem hanc apiscerētur. Habebat autem descripta virorum clarissimorum patrimonia: quibus & tributum imposuit, quod ipse Follem nuncupavit. Quibus sanè collationibus vrbes exhaustis. nam quum longo tempore post Constantinum duraret earum exactio, paulatim exhaustis oppidorū diuitiis, ab habitatoribus complura deserta sunt.

¶ His omnibus modis quum reipublicæ Cōstātinus nocuisset, morbo extinctus est. Eius liberi successionem in imperio nacti, qui erant omnino tres, non ex Fausta Maximiani Herculii filia nati, sed ex alia, quam in simulatam adulterii morte adfecerat: sic rebus intenti erant, ut libidinis iuuenibus potiorē, quàm commodi publici rationem haberent. Nam primū inter se nationes partiebantur: & Constantinus quidem natu maximus, cum minimo natu Constante, omnia trans Alpes sita, & Italiam & Illyricum sortitus est: præterea Ponto Euxino finitima, & Africæ quidquid ad Karthaginem pertinet. Constantio datum est quidquid esset in Asia, & oriente, & Ægypto. Erant & imperii quodam modo participes, Dalmatius à Constantino cæsar dictus, & Constantius eius frater, & Anaballianus: qui purpurea & aureis ornata limbis veste utebantur, dignitatē nobilissimatus (ut vocant) ab ipso Constantino propter adgnationis reuerentiā cōsequuti.

Diuiso in hunc modum imperio, Constantius, quasi qui data opera in hoc incumberet ne impietate à patre superaretur: exorsus ab ipso lare, cognati sanguinis effusione virilem omnibus animū probare voluit. Ac primū quidem Constantium patrum à militibus interfici curat: deinde Dalmatio cæsari similes insidias struit, Optato quoque cum hoc interfecto, qui patricii dignitatem adeptus à Constantino fuerat. Eum honoris titulum primus Constantinus excogitauerat, latæque lege sanxerat ut qui eum consequuti fuissent, supra ipsos præfectos prætoriiis sessitarent, & præκαθήσθαι τῆς ταύτης

λεσι φυγῶν ἀπαύτων καὶ ἀποδημῶν ἀλλόφυλον, δέει τὸ μὴ σὺ ἀπώλεια τῆς οὐσίας, ταύτης τυχεῖν τῆς ἀξίας. ἀπεγράψατο δὲ τὰς τῶν λαμπροτάτων οὐσίας, τέλος ὄπισθεις ὡς ἕνι Φόλιν αὐτὸς ἐπέθηκεν ὄνομα· καὶ ταῖς ταύταις εἰσφοραῖς τὰς πόλεις ἔξεδαπάνησεν. ὅτι μεινάσης γὰρ καὶ μετὰ Κωνσταντῖνον τῆς ἀπαυτίσεως ὄπι χρονον συχρον, ἔξαντλουμένου κατὰ βραχὺ τὸ πλοῦτος τῶν πόλεων, ἔρημοι τῶν οἰκουύτων αἱ πλείσαι γέγονασιν.

¶ Τοῦτοις ἀπασιν ἔτις ἔσποισ ὁ Κωνσταντῖνος τῶν πολιτεύματι λυμηνάμενος, ἐπελθύθη νόσω. διαδέξαμενων ὅτι τὴν βασιλείαν τῶν αὐτοῦ παιδων, ὄντων τειῶν, (ἐπέχθησαν δὲ οὗτοι οὐκ ἀπὸ Φαύτης τῆς τῶ Ἐρκουλίου Μαξιμιανοῦ θυγατρὸς, ἀλλ' ἔξ ἄλλης, ἢ μοιχείας ἐπαγαγὼν μέμψιν, ἀπέκτεινεν) εἶχοντο τῶν πραγμάτων, τῆς τῆς νεότητος ἀνδιδόντες ῥοπή μᾶλλον, ἢ τῶν τῶν κοινῶν ὠφελίμω. προσῆτον γὰρ ἀείμαντο τὰ ἔθνη· καὶ Κωνσταντῖνος μὲν ὁ πρεσβύτερος ἅμα ὡς νεωπάτω Κωνσταντῖν ἔα ὑπὸ τὰς Ἄλπεις ἀπαιτα, καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἰλλυρίδα πρὸς τοῦτοις ἔλαχεν ἔχιν· ἐπ' ὅτι τὰ πρὸς τὴν Εὐξείνου Πόντου, καὶ τὴν ὑπὸ Καρχηδόνα Λιβύην. Κωνσταντῖνω δὲ τὰ πρὸς τὴν Ἀσίαν, καὶ τὴν ἑώαν, καὶ Αἴγυπτον, ἐπέτετραπτο. σιωῆρχον δὲ αὐτοῖς ἔσπον Ἰνὰ, Δαλματίας, καὶ ὁδὸν ὑπὸ Κωνσταντῖνα κατασθεῖς· ἐπ' ὅτι καὶ Κωνσταντῖνος ἀδελφὸς ὦν αὐτοῦ, καὶ Ἀναβαλλιανὸς, ἐδῆθη χρώμενοι κοκκοβαφεῖ καὶ πειχρῶσιν, τῆς τῆς λεγομένου νωβελισίμου παρ' αὐτῶν Κωνσταντῖνου τυχόντες ἀξίας, αἰδοῦ τῆς συγγενείας.

Ἀλλὰ τῆς ἀρχῆς οὕτως ἐκάτω νεμηθείσης, Κωνσταντῖνος ὡς πρὸς ἔξεπίτηδες μὴ κατόπιν γινέσθαι τῆς τῆ πατρὸς ἀσεβείας ἐσπουδακῶς, ἀφ' ἐστίας ἀρξάμενος, αἵματι σιδηρῶν ἀνδρείου πρόπου δείγμα πρὸς ἀρχαίαν ἀπασιν ἠβουλήθη, καὶ προσῆτον μὲν Κωνσταντῖνω πατρὸς ἀδελφῶν δὲ τῶν στραπωτῶν καταπράττειται θάνατον. ἔπειτα καὶ Δαλματίω τῶν καίσαρι ράππει τὴν ὁμοίαν ὀπιβουλίω, σιωναίρεθι δὲ αὐτῶν καὶ ὀπιάτων πρὸς ἀσκυάσας, ὡς πρὸς Κωνσταντῖνου τῆς ἀξίας τετυχέει τὸ πατρικίου, προσῆτον ταύτῃ ὀπινοήσαντος ἠξιωμένους τῆς αὐλῆς ὑπάρχων νομοθετῶν

Post συγγενῆς videri possit deesse enclitica, aut aliud particip. huiusmodi.

σαντος. αἰνρέθη δὲ πότε Ἀβλάβιος ὁ τῆς αὐλῆς ὑπαρχος τῆς δίκης ἀξίαν αὐτῶν πινυλὴ ὀπθείσης, ἀντὶ ὧν ἐπεβούλευσε θάνατον Σωπάτρω τῷ φιλοσόφῳ, φθόνῳ τῆς Κωνσταντίνου πρὸς αὐτὸν οἰκειότητος. ὡς-
 πρὸς ἣν πάσης χωρῶν τὴν συγγενείας, καὶ Ἀναβαλλιανὸν τούτοις ἐπέθηκεν ὑποθέμενος ἔκδοσιν τῆς στρατιώτης, ὡς ἐκ αὐτῶν ἀρχόντος ἐτέρου, πλην τῆς Κωνσταντίνου παίδων, ἀνάγκη τοῦ. ταῦτα μὲν οὕτω Κωνσταντίνῳ διεπονθήθη.

Κωνσταντίνῳ δὲ καὶ Κώνσαντι πρὸς τῆς ὑπὸ Καρχηδόνα Λιβύης καὶ Ἰταλίας γενομένης ἀμφισβητήσεως, ἀφυλάκτου βουλόμενος ὁ Κώνσαντος ἐπιθέσθαι ἀδελφῶν, ὅτι μὴ τελετῆ χρόνον πλεῖν ἔχθραν ἔμεινεν ὀπι-
 κρύπτων καὶ ἐραδοκίσας τὴν χώραν ὀπιβά-
 τα πρὸς αὐτὸν φιλίως ἐχούσης, ἐστλε στρατιώτας, τῶν μὲν φαινομένῳ, Κωνσταντίνῳ συμμαχίσειν εἰς τὸν κατὰ Περσῶν πόλεμον ὀπιθησομένους δὲ Κωνσταντίνῳ, μὴ πρὸς αὐτὸν ὑποτιμωθῆναι οἱ τὰ ὀπιτάγματα πληρωῶτες ἀειροῦσι τὸν Κωνσταντίνον.

Τούτῳ δὲ τῷ ἔργῳ τὸν ἀδελφὸν ὁ Κώνσαντος ἐκποδῶν ποιησάμενος, διὰ πάσης ὀμότητος ἐχώρει κατὰ τῆς ὑποκρίσεως, πᾶσαν ἀφόρητον ὑπερβαλλόμενος τυραννίδα. βαρβάρους γὰρ ἀποροτόποις ὀνούμενος, καὶ ἔχων ἐν ὀμήρων ἀξίαν παρ' ἐαυτῶν, πάντα τε πρὸς αὐτὸν ἐφίει κατὰ τῆς ὑποκρίσεως αὐτοῖς, οἷα τῶν ὀρᾶν ὀπιδιδούσιν αὐτῶν πρὸς διαφθοράν, εἰς ἔχατον ἤγαγε πάντα τὰ ὑπὸ αὐτὸν ἔσθλη κακοῦ. πρὸς αὐτὸν δὲ συχεράνοντες οἱ πρὸς αὐτὸν αὐτῶν, ἐπειδὴ τῶν πρὸς αὐτὸν ἔσθλη τέρψιν αὐτὸν ἐγκέμενον εἶδον, ἠγάμοσι πρὸς τούτῳ χηισάμενοι Μαρκελλίνῳ τῷ τῆς Ἰταλίας πρὸς αὐτὸν καὶ Μαγνητῶν τῶν πρὸς αὐτὸν ὀπιπταρμένῳ τῶν Ἰουλιανῶν καὶ Ἐρκουλιανῶν (ταῦτά τινος ἐπώνυμα) τρέπον τῶν δὲ πρὸς αὐτὸν βουλιῶν πρὸς αὐτὸν σκιδωροῦσι. γρη-
 θλιον ἔξεν ἡμέραν οἰκείῃ παιδὸς ὁ Μαρκελλίνος εἰπὼν, ἐκάλει πρὸς ἐστῆσιν ἄλλοις τε πολλοῖς ἔξέχοντες τῆς στρατοπέδου, καὶ Μαγνητῶν σὺν αὐτοῖς τῆ δὲ συμποσίου μέγρι μέσων ἐκπαθέντος νυκτῶν, ὁ Μαγνητῶν διὰ τὴν δῆθεν αὐτῶν ἀναγκῶν διανασας ἐκ τῆς δεῖπνου, καὶ πρὸς βραχὺ τῶν δαιτυμόνων ἐαυτὸν ἀποστήσας, ἐφαίσα surgens, quum perexiguam ad tempus à conuiuis secessisset, eis se

scribo ἄξεν.

rent. Tunc & Ablabius præfectus prætorio necatus est, ipsa vindicta merita hominem pœna multante, qui per infidias Sopatro philoso- pho mortem machinatus fuisset, dum ei Constantini familiaritatem inuideret. Ac veluti contra cognationem vniuersam grassatus, etiam his Anaballianum adiecit, quum milites subornasset, vt clamarent, alterius neminis imperium se ferre posse, quàm Constantini filiorum. Et hæc quidem Constantii fuere facinora.

Ceterum controuersia mota inter Constantinum & Constantem, de pertinente ad Karthaginem Africa, deque Italia: Constans incautum fratrem opprimere volens, inimicitias toto triennio dissimulat: expectatoque tempore quo prouinciam sibi fidam & beneuolam ingressus erat, ablegat milites, specie quidem tenus opem Constantio laturos in gerendo bello Persico: sed reapse Constantinum, nihil tale scientem, oppressuros. Hi perficientes ea quæ imperata fuerant, Constantinum occidunt.

Hoc modo quum fratrem Constantem à medio sustulisset, in subditos cum omni crudelitate grassabatur, & omnem intolerabilem tyrannidem excedebat. Emtis enim barbaris, quibus esset vultus elegans, & aliis itidem quos obsidum loco secum haberet, quiduis aduersus subditos agendi facultate concessa, veluti qui oculis ad impudicitiam ei gratificarentur, omnes imperio suo subiectas nationes in extrema mala præcipitabat. Quæ quum prætoriani molestè ferrent, & ipsum venationis voluptatibus deditum viderent: ducibus vsu, Marcellino ararii præfecto, & Magnentio, cui creditum erat in Iouianos & Herculianos imperium (legionum ea nomina sunt) hoc quodam modo infidias ei moliantur. Marcellinus, qui natalem filii sui se celebraturum diceret, ad epulum cum alios multos in castris dignitate præstantes, tum Magnentium inuitabat. Ea comesatione mediam ad noctem producta, Magnentius, quasi rei necessariæ causâ de men-

rursus amictum stola regia, velut in scena, spectandum exhibuit. Ibi quum eum conuiuæ regem appellassent, similiter omnes incolæ vrbis Augustoduni (qua hæc in vrbe gesta sunt) in eandem sententiam venerūt. Et quoniam rei fama tendebat vltterius, extra vrbem rustica quoque plebs confluebat. Per idem tempus quidam Illyricanorum equitum in supplementum Celticorum ordinum missi, cum iis se coniunxerūt qui huius rei causa conuenerant. Et vt simpliciter rem exponam, in vnum cōgressi quicumque cum imperio militibus præerant, quod coniurationis principes iam proclamasse viderent, ignari propè quid ageretur, exclamabant omnes, & Magnentium Augustum appellabant. Hæc Constans animaduertēs, quoddam ad oppidum propter Pyrenæum mōtem situm, cui nomen esset Helena, profugere conatus est: verum à Gaisone, qui eo nomine cum selectis quibusdam missus fuerat, adprehensus, & omni destitutus ope, necatus est.

¶ Magnentio imperium adeptο, ac iam in potestate trāsalpina nationes, & ipsam Italiam habente: Vetricio, Pannoniorum exercituum dux, audito Magnentium ad imperium euectum esse: incensus eadem libidine, suarum legionum suffragio dictus est imperator, & apud Mursam, quod est oppidum Pannoniæ, substitit. In hoc rerum statu, Persæ vrbes orientis, & Mesopotamiæ præsertim, infestis excursionibus vexabant. Constantius autem, licet hoc bello Persis inferior esset, tamen factiones Magnentii & Vetricionis persequi statuit.

Dum hæc secum cogitat, & in apparatu totus est, apud Celtas adhuc hærente Magnentio, Nepotianus sorore Constantii genitus, cui nomen Eutropia, collecta multitudine non sanorum hominum, sed latrocinii & luxu perditæ vitæ deditorum, Romam accessit, & imperatorio se habitu spectandum exhibuit. Sed ab Anicetio, quem Magnentius præfectum prætorio constituerat, quibusdam è rebe armatis, & eductis vrbe, veluti cum Nepotiano dimicaturis, acre prælium cōmittebatur. Romanis aut, vt im-

νετο τοῖς συμπόταις ὡς παρ' ἐν σκηνῇ τῷ βασιλικῇ ἠμφιεσμένος σολεύ. τῷ δ' ὡς πρὸ δειπνον ἀειπόντων αὐτὸν βασιλέα, πάντες ὁμοίως ὅσοι τῷ πόλιν Αὐγυσιόδουρον ὤκου, (ἐν αὐτῇ γὰρ ταῦτα ἐπαράχθη) τῆς αὐτῆς ἐγένοντο γώμης. ἐπεὶ δὲ ἡ φήμη ἐπεραιτέρω διέτρεχεν, ὁ ἐκ τῶν ἀγρῶν ὄχλος ἔξω σιωέρρει τῆς πόλεως. ἐν ταύτῃ δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐν Ἰλλυριοῖς ἰππέων εἰς αἰαπλήρωσιν τῶν ἐν Κελτοῖς ταγμάτων ἀποσαλέντες ἐνεμήθησαν τοῖς ὅτι ταύτῃ τῇ παράξει σιωηλεζμένοις. καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ὁμίλου στρατωπικοῦ παντὸς οἱ παροεσῶτες εἰς ἐν σιωελθόντες, ἐπειδὴ τοῦ ἀρχηγῆς τῆς σιωωμοσίας ἐκβοήσαντας εἶδον, ἐκ εἰδότες σχεδὸν πᾶν παροηόιδρον, ἐπεβῶν ἀπαντες, σεβασὸν αἰακαλέντες Μαγέντιον. τούτων ὁ Κώνστανς αἰαδόιδρος, ἀποδράναι παρὸς ἐνὰ πολίχην ἀρμήθῃ Πυρηνάου πλησίον ὤκισμένην (Ἑλένη δ' εὐνομα ὡς πολίχῃ) καταληφθεὶς δ' ὑπὸ Γαίστωνος, εἰς ταῦτο μετὰ ἐνῶν ὀπιλέκτων σαλέντος, αἰηρέθη, πάσης αὐτὸν βοηθείας ἀπολιπούσης.

¶ Μαγεντίου τῶν τῶν ἀρχῶν ἔχοντος, καὶ τῶν ὑπὸ τὰς Ἄλπεις ἐθνῶν καὶ τῆς Ἰταλίας αὐτῆς κωιδύοντος, τῆς στρατηγίαν τῶν ἐν Γαμονίαις στρατοπέδων Βετρανίων ἔχοντα ταχθεὶς, ὅτι Μαγέντιος εἰς βασιλείαν ἦλθεν πυθόιδρος, εἰς τὴν αὐτῶν ἦλθεν ὀπιθυμίαν καὶ ψήφῳ τῶν αὐτόδῃ ταγμάτων βασιλεὺς αἰεδείχθη, καὶ ἐν τῇ Μούρη Γαμονίας ἔστη πόλει διέτειθε. τούτων ἔτι εἰς ἔχοντων, Γέροσσι μὲν τὰς τῶν ἐώας ἐληίζοντο πόλεις, καὶ μάλιστα τῆς μέσης τῆς ποταμῶν Κωνσταντίας δ' καὶ ταῦτα τῶν παρὸς αὐτοὺς ἐλαττούμενος πολέμῳ, τοῖς κατὰ Μαγέντιον ὄμορος ἐπεξελθεῖν ἐγνώκει καὶ Βετρανίωνα.

Ταῦτα δὲ αὐτὸς λογιζομένου, καὶ ἐν παροσκαυαῖς ὄντος, Μαγεντίου διατείνοντος ἐν Κελτοῖς Νεπωπανὸς δ' ἀδελφῆς Κωνσταντίας ταχθεὶς, Εὐτροπίας ὄνομα, σιωαγαγρὴν πλῆθος οὐ καθεσῶτων ἀνδρῶπων, ἀλλὰ λησεῖα καὶ ἐκδεδιτημένῳ βίῳ τῶν κατὰ αὐτοὺς παροδόντων, ἐπεισὶ τῇ Ῥώμῃ, βασιλικὸν γῆμιε δεκνίς. Ἀνικηπίου δ' τῶν παρὸς Μαγεντίου κατασαθέντος ὑπάρχου τῆς αὐλῆς, τῶν ἀπὸ τῆς δήμου πινὰς δ' ἐσοπλίσαντος, καὶ τῆς πόλεως δ' ἐχραγόντος, ὡς δὲ Νεπωπανῶν πολεμήσαντας, μάχη μὲν ἐγένετο καρπερὰ τῶν δ' Ῥωμαίων, οἷα δὲ ἀπείρων

καὶ ἀσιωτάκτων, οὐ σὺ πολλῶν πόνων τρα-
πέντων, φεύγεται αὐτοῖς ὁ τῆς αὐλῆς ὑ-
παρχος Θεασάιδρος, καὶ ἐπὶ τῇ πόλει δεδιώ-
ται πύλας ἀπέκλεισεν, οἷς οὐ δύνηθέντας
διεφυγεῖν ἐπιδιώξαντες οἱ Νεπωπιανῶν στρα-
πῶται πάντας ἀπόλεσαν. ἀλλὰ Νεπωπι-
ανὸν μὲν, ἔπειτα πολλῶν ἡμερῶν ὑπερον ἐκπέμ-
ψας Μαγνέντιος δυνάμιν, ἠγρυμένον Μαρ-
κελλίνον δὲ τὴν ἀρχὴν ἐπιτετραμμένον τὸν περὶ τὴν
αὐλὴν ἄξων (ὃν μάγιστρον ὀφφικίων κα-
λοῦσιν) ἀπέειλε.

Κωνσταντῖος δὲ ἐκ τῆς ἐξουσίας ἐπὶ τὸν καὶ
Μαγνεντίου πόλεμον ἐξορμήσας, ὡς ἦν δεινὸν
πρότερον τέχνη πρὸς φίλιον ἑαυτῶν Βετρα-
νίωνα καταστῆσαι, διὰ τὸ μὴ πρὸς δύο λοι-
πὸν πόλεμον διὰ πρὸς ἑνα τύραννον ἔχειν.
ἐγγύετο δὲ καὶ Μαγνεντίῳ ἀποδοῖν τὴν φιλίαν
ἐπιπαύσασθαι Βετρανίωνος, ἔπειτα αὐτῶν τὸν
πρὸς Κωνσταντῖον διαγωνίσασθαι πόλεμον.
ἐκαστέρου τῶν κήρυκας περὶ τούτου πρὸς
Βετρανίωνα σείλαντος, εἶλετο Κωνσταντῖος
θεῶν μᾶλλον ἢ Μαγνεντίου. τὸ αὐτῶν Μαγνε-
ντίου πρὸς ἐξουσίας ἀναχωρησάντων ἀπερ-
κτων, σιωπῆσειν ἐς αὐτὸ τὰ στρατόπεδα Κων-
σταντῖος παρεκάλει, καὶ σκέμμα κοινὸν περὶ
τῶν πρὸς Μαγνέντιον προσηγῆναι πόλεμον,
παραχθέντος δὲ Βετρανίωνος τοῖς Κωνσταντί-
σιν λόγους, ἐπὶ βήματος πρὸς ἐπὶ τούτῳ κα-
τασκυαθέντος ἀπέβη. Κωνσταντῖος τῶν
λαχῶν πρῶτος εἶπεν, διὰ γένους ἀξίωσιν,
πανταχοῦ τὸν λόγον τὸν πατρὸς ἀνεμίμησεν
τοῖς στραπῶταις φιλοπίας, ἔπειτα ὀρκων οἷς
ὁμομόκασιν, ἢ μὴν δύνοισιν τοῖς τούτου φυ-
λάξιν παύσιν ἢ ἕξιν τε μήτε περὶ δεῖν ἀ-
θῶν ἀναχωρῆσαι Μαγνέντιον, Κωνσταντί-
νου παιδὸς ὄντα φονέα, μετὰ ἑπολλοῖς πο-
λέμοις διεπόνῃ, καὶ μεγίσταις ἐπιμήτησιν δω-
ρεαῖς. τούτων ἀκηκοότες οἱ στραπῶται, πρὸς
κατεκλημμένοι τε δώροις ἀδροῖς, τὰ κίβδη
λα τὴν βασιλείας ἐξέβησεν ἐκκαθάρασθαι καὶ
ἅμα Βετρανίωνα τῆς ἐξουσίας ἐκδύσαντες,
κατήγαγον ἐκ τῆς βήματος ἰδιώτῳ. Κων-
σταντῖος δὲ ἔδεν ἄλλοι παθεῖν αὐτῶν συγχωρή-
σας, ἐδίδου βίον αὐτῶν διατεῖσθαι καὶ τὴν
Βιθυνίαν ἀρκῶντα, καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ χρόνον,
ἐκ ἔχων ἐπιπράγματα, τετελεύτησε.

nihil in illum designari grauius passus, in Bithynia vitam exigenti quod satis
esset victus assignauit. Vbi quum ad tempus aliquod superstes fuisset, ne-
gotiis & curis solutus, rebus humanis excessit.

peritis & ordinem nullum seruanti-
bus, non magno labore in fu-
gam actis: praefectus praetorio fu-
gientes conspicatus, & urbis peri-
culum veritus, portas oclufit.
Itaque Nepotiani milites omnes,
vt qui nullam euadendi rationem
habere possent, trucidarunt. Sed Ne-
potianum Magnentius non multis
post diebus exercitu misso, duce
Marcellino, cui commissum erat in
palatinos ordines imperium (Ro-
mani Magistrum officiorum vo-
cant) interfecit.

Constantius autem ex oriente
profectus ad bellum contra Ma-
gnentium gerendum, arte quadam
Vetranionem prius amicitia sibi
deuinciendum arbitratus est, ne
cum duobus ei, sed vno perduelle,
dimicandum esset. Itidem Magnen-
tius omnem operam & studium
adhibebat vt amicitiam Vetranio-
nis impetraret, & eo socio susce-
ptum aduersus Constantium bel-
lum conficeret. Itaque quum vter-
que legatos ad Vetranionem hoc
nomine misisset, ille Constantio
quam Magnentio maluit adsentiri.
Vbi rebus infectis Magnentii lega-
ti discessissent, Constantius pete-
bat vt in vnum copiae cogerentur,
& publicum degeredo contra Ma-
gnentium bello consilium habere-
tur. Vetranione Constantii verbis
decepto, quoddam in solium, hac
ipsa de causa paratum, adscende-
runt. Constantius priorem dicendi
locum ob generis dignitatem nan-
ctus, nulla non orationis parte mi-
litibus liberalitatem paternam ad
animum reuocabat, cum iis sacra-
mentis, quibus sancte promisissent,
omni se beneuolentia filios ipsius
complexuros: simul petebat, ne com-
mitterent vt impunè Magnentius
euaderet, qui Constantini filium oc-
cidisset, quocum multa bella con-
fecissent, & à quo muneribus adfe-
cti maximis essent. Hac vbi milites
audiuissent, opimis iam ante donis
occupati, nothos imperatores ex-
purgandos esse proclamauerunt. Si-
mul exutum purpura Vetranio-
nem de solio detrahunt, vt priua-
tus viueret. Constantius autem,

¶ Hoc modo quum dolus aduersus Vetracionē re ipsa successisset, Constātius in Magnentium copias ducens, Gallum patruī filium, germanum eius Iuliani fratrem qui secundum hæc imperauit, cæsarem appellat, & sororem ei Constātiā desponder: siue ut Persis resisteret, siue (quod verum erat) ut occasionē eius interficiendi reperiret. Nam solus hic cum fratre de Constantii genere superabat, aliis omnibus iam ab eo necatis, vti commemorauimus. Hoc igitur, cultu Cæsaris ornato, & Lucilliano commisso bello Persico, contra Magnentium ipse pergebat, Vetracionis suisque copiis cōiunctis, Magnentius quoque maiori apparatu occurrēdum ratus, Decentium propinquum suum, ut præsidio transalpinis nationibus esset, cæsarem designat. Posteaquam exercitus in Pannoniis conuenissent, & iuxta Mursam oppidum ad se inuicem propius accessissent: Magnentius ad eas fauces, quæ Adranis adiacent, collocatis insidiis, ad Constantii duces nuntium mittit, qui eius itineri moram iniiceret, ut hostes Sisciam venire possent: quo loco Magnentium prælii copiam facturum aiebat, ut qui patentes campos haberet. His auditis Constantius, eoque nuntio non mediocriter lætatus, quod idoneis equitatu locis dimicaturus esset, qui copiis equestribus hostem superaret, castra Sisciam versus mouit. In eius milites, qui & inermes & nullis seruatibus ordinibus incederent, nec vererentur quod futurum erat, quum iruissent ex turmæ quæ insidiarum causa faucibus infederant: omnes propè lapidibus obrutos, vltius transire prohibuerunt.

Compluribus cæsis, Magnentius ob rem tam bene gestam magnopere sese iactitans, sumptis secum copiis, bellum diutius extrahi non patiebatur, sed in Pannoniam condebat: quumque peruenisset ad sitos ante Cium quōdam campos, quos medios Draus amnis interfecans, Noricos & Pannonios præterlapsus, in Istrum sese exonerat: in Pannonios militē ducebat, quod prope Sirmium manum cum hoste

¶ Τούτω τῷ ἔργῳ τῷ κτῆ Βετρανίωνες ἀπάτης εἰς ἔργον ἐκβάσις, ὅτι Μαγνέντιον ἐλαύνων Κωνσάντιος, Γάλλον ὄντα τῷ θεοῦ παῖδα, Ἰουλιανοῦ δὲ τῷ μετὰ ταῦτα βασιλευσάντος ἀδελφὸν ὁμοπατριον, καίσαρα καδίσησι, καὶ Κωνσάντιαν αὐτῷ κατεψηφίσας πρὸ ἀδελφῷ· εἴτε τοῖς Γερσῶν πολέμοις ἀπειρησμένον, εἴτε (ὅσοι μὲν ἀληθῆς) πρὸφασιν τῆς αὐτῆ βουλήδρος δούρων ἀναίρεσέως, μόνοι γὰρ ἐτυχον αὐτὸς τε ἔο ἀδελφὸς ἐκ τῆ Κωνσάντιος γένους ἀεικλιφέντες, τῷ δὲ τῶν πρὸς αὐτῷ πάντων ἀνηρημένων, ὡς διεξήλθομεν ἤδη. Τούτω μὲν οὖν τῷ κτῆ καίσαρος ὅτι πῆσι γῆμα Λεκιλλιανῶ τῷ πρὸς Πέρσας ὅτι βέβησας πόλεμον, αὐτὸς ὅτι Μαγνέντιον ἐχώρει, καὶ τῷ Βετρανίωνος στρατόπεδα τοῖς οὖσιν αὐτῷ συμπαράλαβων. καὶ Μαγνέντιος δὲ, μείζονσι παρεσκυαῖς ἐγνωκῶς ἀπατηῆσαι, Δεκέντιον γένει σωματιόμρον, ὅτι φυλακῆ τῷ ἔσθρται Ἄλπεις ἐθνῶν ἀναδείκνυσι καίσαρα. τῷ δὲ στρατόπεδων ἐν Γαμονίαις σιωδραμόντων, καὶ πρὸ Μούρσαν πόλιν ἀλλήλων ἐγγὺς γηρομόρων, ἐν τοῖς πρὸ τῶν Ἄδρανά τέμπεσι καδίσησας ὁ Μαγνέντιος λόχον, ὅτι πέμπει τοῖς Κωνσάντιου στρατηγῶν ἀγγέλλον, πρὸ πρῆσαν ἀναβαλλόμενον, ὅπως αὐεῖς Σισκίαν οἱ ἐναπῶσι καταλάβωσιν. ἐν ταύτῃ γὰρ αὐτὸν, ὡς ἀναπεπιαμένα πεδία ἐχούση, μάχην σιωάψην. ταῦτα Κωνσάντιος ἀκούσας, καὶ πρὸ τῆς ἀγγελίας γηρομόρος, εἰ μέλλοι τῷ ἰσπῶ πλεονεκτῶν ἐν ἰπασίμοις πελεμήσῃν χωριόις, ἐξαιέσησεν ὡς ὅτι Σισκίαν τὸν στρατόν. πρὸ τοῦ δὲ αὐτῶν ἀόπλοισι, καὶ ἀσιωτάκτοισι, (οὐδὲ γὰρ ἤλπιζόν π τῷ ἐσομόρων) ἐπιπέσόντες οἱ κτῆ ἐνέδραν τοῖς τέμπεσι καδίσησαντες λόχοι, καὶ λίθοισι ἀπαντας ὡς εἰπεῖν κατεχάσαντες, τῆς πρῆσι δὲ βλάσεως ἀπεκάλυσαν.

Πολλῶν δὲ πεσόντων, Μαγνέντιος μὲν ὅτι ταύτῃ πλεονεκτῆμα π μεγαλαυχόμενος, ἀναλαβὼν τῷ δυνάμιν, ἐκ ἠνείχετο τῆς ὅτι πλείον τῷ πολέμου τειβῆς· ἀλλὰ ὅτι Παιονίαν ἐχώρει, καὶ πρὸ γηρομόρος ἐν τοῖς πρὸ τῷ ποτῆ Κίου πεδίοις, ἀπαναμέσα τέμπεων Δράος ἀπιταμῶς Νωεκοῖς καὶ Γαίονας παραμείψας ὅτι τῷ Ἰστρον ἐκδίδωσιν ὅτι Γαίονας ἤλαυνε, Σιρμίου πλησίον σιωάψαι

φορ. πότερον
δέοι. ανι δέι.
vel χεή.

συνάψαι τὴν μάχην δ' ἀνοοῦντος. φασὶ δ' ὡς
τῆς μητρὸς αὐτῶν ταύτην ἀπαγορευούσης
πλὴν ὁδόν, καὶ κρυφύσης ὅτι Ἰλλυριοῖς
δραβαίνειν, ἠπέησε καὶ ταῦτα, μάντι ἀ-
ληθῆ (αὐτῶν εἶ) πολλὰς προλαβούσας
προρρήσει πεπεισμένος. ἀλλὰ Μαγνεν-
τίου ἀνοομένου * πότερον γούρη περαιω-
θῆναι τὸν Σάον ποταμὸν, ἢ ζῆσαι πλοῖα,
καὶ ταύτην δραβίβασιν τὸ σράτευμα. Κων-
σάντιος ἐκπέμπει Φίλιππον, τῷ δ' ἐν μεγί-
στοις ἀξιώμασιν ἀδρα, καὶ φρονήσας προέ-
χοντα, τῷ μὲν προφανῆ, πρὸς ἀποιδῶν καὶ
εἰρήνης διαλεξόμενον. τοῖς δὲ ἀληθέ-
σι, πλὴν Μαγνεντίου πολυπραγμονήσον-
τα δυνάμιν, καὶ ἡ εἰς πρὸς τὸν πόλε-
μον ἐννοίαν, καὶ ποίαις ὁδοῖς χρῆσθαι δρα-
νοῦται. ὁ δὲ ἐπειδὴ πλησίον ἡ, σιωπῆσας
Μαρκελλίνῳ μεγίστην πρὸς Μαγνεντίῳ
δυνάμιν ἔχοντι. καὶ σιωπῆσας πρὸς Μα-
γνέντιον ἠεισιμαχῶν τίνω εἰς ἐκκλη-
σίαν τὸ σράτευμα, λέγειν ἐκέλευε Φι-
λίππῳ πλὴν αἰτίαν δι' ἡν πρὸς ἀγέρονεν. ὁ
δὲ πρὸς μὲν τὸ σρατίπεδον ἔλεγειν, ὡς οὐ
προσέκειτο Ῥωμαίοις ὄντας ὑποκρίσας, καὶ
Ῥωμαίων πόλεμον ἀραδαί, καὶ μάλιστα
Κωνσταντίνου παιδὸς βασιλεύοντος, μετ'
οὐ πολλὰ καὶ βαρβάρων ἔσπονδον ἔπαυσα.
πρὸς δὲ Μαγνέντιον, ὡς δέοι μνήμην ἔ-
χειν αὐτὸν τῷ Κωνσταντίνῳ, καὶ τῷ πρὸς αὐ-
τὸν τε καὶ τοῖς αὐτῆς γενέας ἀεργασίων.
δέξασθαι γὰρ ὑπὸ κρίνου, καὶ μεγίστων ἠ-
ξιῶσαι ἡμῶν. καὶ ταῦτα διεξελθὼν, πα-
ραχωρήσας μὲν ἠτεὶ Μαγνέντιον Ἰταλίας,
ἔχειν δὲ τῷ ὑπὸ τὰς Ἀλπεις ἔθνη, καὶ ταύτων
ἀρχὴν ἀπάντων.

Ταῦτα ρηθέντα πρὸς Φιλίππου, μι-
κροῦ δέειν ἅπαν τὸ σράτευμα σιωπῆσας.
ἐφ' οἷς ὁρῶσας ὁ Μαγνέντιος, καὶ σιωπῆσας
πλὴν πόνῳ καταστήσας τοῖς σρατίωταις εἰς
τὸ λέγειν ἡ βουλόμενον αὐτὸν ὑπομείναι.
πλὴν μὲν εἰρήνῳ ἀσμενίζειν καὶ ἀπὸ τῶν ἔ-
λεγε λύνειν δὲ τῶν ἐκκλησίαν ἐκέλευ-
εν, ἄχρῃ ὅτε τὸ προκτεῖον σκοπήσας, ἡ
ἔχει πρὸς ταύτου γάμῳ τῆ ὑπεραία μιν ὑ-
σιεν. ὅτι ταύτω τῆς σιωπῆσας λυθείσης,
Μαρκελλίνος μὲν ἔδεχετο Φίλιππον, ὡς
ὅτι ξενιστῶν αὐτῶν Μαγνέντιος δὲ
καθ' ἑαυτὸν ἔσπερε γάμῳ, πότερον χρῆ

conferere cogitaret. Aiunt autem
Magnentium matri, quæ illi hoc i-
ter interdiceret, & à transitu ad Il-
lyrios arceret, non paruisse: quam-
quam de multis superiorum tem-
porum prædictionibus, eam veram
vatem esse, persuasum haberet. In-
terea deliberante Magnētio, Saūm-
ne fluuium ponte facto transiceret,
an iunctis nauigiis militem per ea
transportaret: Philippum Cōstan-
tius ablegat, vnum ex iis qui maxi-
mis in dignitatibus erant cōstituti,
& prudētia præstantem, specie qui-
dem tenuis de scædere ac pace collo-
quuturum, reapse verò Magnentii
copias curiosius inspecturum, &
quòdnam ipsius de summa belli
consilium esset, quibusue cogitaret
itineribus vti, peruestigaturum.

Quum propè Philippus à castris
abesset, in Marcellinum incidit,
hominem maximæ potestatis apud
Magnentium, & cum hoc ad Ma-
gnentium accedit. Is, conuocatis
ad concionem militibus, Philippū
causam edicere iubet, quam ob
causam aduenisset. Tum ille ad
exercitum quidem dicere, nō con-
uenire, Romanis subiectos, aduer-
sus Romanos bellū suscipere: præ-
sertim imperate Constantini filio,
quocum multa tropæa statuissent
aduersus barbaros: ad Magnētium
verò, par esse, Constantini memo-
riam colat, & eorum beneficiorum
quibus & ipsum & parentes ipsius
adfecisset. nam ab eo in fidem rece-
ptum esse, maximòsque consequu-
rum honores. Quibus recēditis po-
stulabat vt Italia Magnentius cede-
ret, ac Transalpinas nationes reti-
neret eisque cum imperio præesset
vniuersis.

Hæc à Philippo dicta parum ab-
fuit quin vniuersum exercitū con-
turbarent. quapropter in metum
coniectus Magnentius, multoque
labore permotis militibus vt se co-
nantem aliquid proloqui tolera-
rent, se quoque pacem amplecti di-
xit, simulque concionem dimitti
iussit: interea dum ipse, considerato
quid agendum esset, sentētiam hac
de re suam postridie indicasset.

Concilio dimisso, Marcellinus Phi-
lippum excipiebat, vti quocum ius
hospitii constituturus esset. Ma-
gnentius autem secum ipse dispu-

tabat an Philippus infecta re dimittendus esset, an iure legatorum violato retinendus. Interim cohortium præfectos, & decuriones, & quotquot militum ordinibus cum imperio præerant, visum est adhibere cenæ, ac inter cenandum sententiam animi declarare. Quod quum fecisset, postridie Magnentius, collecto rursus exercitu, quæcunque Constans in eos per temulentiam designasset commemorare. Simul adiicere, milites ipsos, non ferentes magnitudinem facinorum, qua ille rempublicam per scelus & iniuriam vexabat, omnes id cõsiliu cepisse quod expedire publicè putarent: ciuitatibus autem dira bellua liberatis, inuito sibi ab eis oblatum imperium.

Hæc dum pronuntiaret, omnes ad bellum persequendum consurgere: statimque captis armis ad trãficiendũ Saum progredi. Quorum aduentum quum speculatores nuntiasent, quotquot erant in oppidi Siscie præsidio, quod in ripa Sai situm est, alios in ripam fluminis ascendere volentes telis configebant, aliis pontem transire conantibus resistebant: ita vt multi trucidarentur, plures partim ab se ipsis, partim ab hostibus impulsis, in fluuium præcipitarentur. Ingenti cæde facta, quum inter fugiendum illi de fluminis ponte caderent, hi magno cum impetu persequerentur: Magnentius ad extremum malum redactus, huiusmodi machinatione præsens euitare periculum potuit. Hasta in terram defixa, quum nutu dextræ significasset hostibus quasi de pace quid dicere vellet: vt aures sibi præberi vidit, non imperatoris iniussu Saum se traicere voluisse narrat: quumque Philippus subiecisset, Italia Noricisque relictis, Illyricum ei petendum esse, atque ibi de fœdere tractandum: Constantius, exaudit hisce verbis, suos à persequendo reuocauit, & Magnentio facultatem concessit vt exercitum suum ad campos inter Noricum, Pannoniam, Mysiam Daciãque, sitos, transduceret: quod impeditis istis locis liberari cuperet, & hostem in agris equitatu opportunitas debellare, quum equestribus ipse copiis superior

Φίλιππον ἀπορακτὴν ἀποπέμπειν, ἢ κατέχιν παρ' ἑαυτῶν, τὸν ὅππῃ τοῖς ἀρέσβεσι παποιῦν δεσμὸν. τῶς δὲ τοῖς λοχαγοῖς, καὶ δεκαδάρχαις, καὶ ὅσοι ταῖς τάξεσι τῶν στραπωτῶν ἐφεσῶσιν, ἐδόκει δειπνίζειν αὐτῶν, καὶ ὡρῶν τὸ δεῖπνον ἡ εἶχε γῶμῳ ἐκφῆναι. ἀφῆξας δὲ τοῦτο, γηρομένης ἡμέρας αὐτῶς τὸ κράτευμα συναγείρας, ὅσα Κωνσταντῶς εἰς αὐτοῖς ἐπαρώνησε, διεξήει· καὶ ὅπως ἐκ ἐνεγκόντες τὸ μέγεθος ὧν εἰς τὸ πολίτευμα παρηνόμει, πάντες ὅππῃ τὸ κοινὸν λυσιστελοῦ ὥρμησαν· ἐλευθερώσαντες δὲ πονηροῦ θηρίου ταῖς πόλεις, αὐτῶν τῶν βασιλείαν ἐπέθηκαν ἄκοντι.

Ταῦτα λέγοντος, ἐξανάστησαν ἅπαντες εἰς τὸ πολεμεῖν· καὶ ὡρῶν χεῖμα ταῖς ὀπλίσις αἰαλαβόντες, ὥρμησαν ὅππῃ τὸ περαιωθῆναι τὸν Σάον. ἀπαγχειλαίων δὲ τῶν κατασκόπων τῶν ἐφοδῶν, οἱ Σισκίαν τῶν πόλιν φυλάττοντες ὅππῃ κειμένῳ τῇ ὄχθῃ τῶ Σάου, τοῖς μὲν κατηκόντιζον, ὅππῃ ἔκειναι τῆς ὄχθης τῶ ποταμοῦ βουλομόροις· τοῖς δὲ αἰδίσαντο, τῶν γέφυραν διαβαίνειν ὅππῃ χροῦσιν· ὡς πολλοὶ μὲν κατασφαζῆναι, πλείους ὅππῃ ὑπὸ ἑαυτῶν ὠρουμόροις καὶ τῶν ἐκείνων, εἰς τὸν ποταμὸν ἐμπισεῖν. φόρου δὲ γηρομένου πολλοῦ, καὶ τῶν μὲν ἐν τῶ φλύγι τῆς τῶ ποταμοῦ γέφυρας ἀποπιπτόντων, τῶν δὲ σὺ τῶν πολλῶν διωκόντων, εἰς ἔλατον ἐλθῶν ὁ Μαγνέντιος κακοῦ, τοῖα δὲ μηχανησάμενος τὸν ἐνεστῶτα διαδράναι κίνδυνον οἴσπε γέρονε. πῆξας ἐν τῇ γῆ τὸ δόρυ, καὶ τῇ δεξιᾷ νύσας τοῖς ἐναντίοις, ὡς δὴ ἔβουλόμενος εἰπεῖν εἰρηναῖον, ἐπειδὴ τῶ ἀκοῦν εἶδεν ὑπὸ ἔχοντας, οὐ δίχα τῆς τῶ βασιλείας κελύσεως ἔφη τὸν Σάον ἐπελεῖσθαι περαιωθῆναι. Φιλίππου δὲ εἰπόντος, χεῖναι τῶν Ἰταλίαν αὐτὸν καὶ Νωεκοὺς ἀπολιπόντα, τῶν Ἰλλυρίδα καταλαβεῖν, καὶ ἐν ταύτῃ τοῖς ὡρῶν τῶν ἀπὸν δῶν ποιήσασθαι λόγους· τούτων ἀκηκοὺς τῶν λόγων Κωνσταντῶς, ἀπέστη μὲν τῆς διώξεως πρὸς οἰκείους, ἐνεδίδου δὲ Μαγνεντίῳ τῶν ἑαυτοῦ στρατῶν εἰς τὰ μεταξὺ Νωεκοῦ καὶ Παμονίας καὶ Μυσίας καὶ Δακίας πεδία μεταστῆσαι, τῶν μὲν δυοῶν ἀπαλλαχθῆναι βουλόμενος, ὡς δὲ τῶ ἵππῳ πλεονεκτηῖν, οἱ ἵππασίμοις αὐτὸν καταπολεμήσασθαι

χωρίοις. ἐκβάσις τῆς σκέψως εἰς ἔργον αὐτῷ, τόπον ὀπιθήδον εἰς τὸ πληρῶσαι τὸ σπουδαζόμενον ἐνόμισεν εἶναι πρὸς Κίβαλιν, ἐν ἧ καὶ Κωνσταντῖνος μάχην Λικιννίου σιωπάσας, ἐνίκησε κατακράτος. θεοὶ γὰρ ἐχούσης τῆς πόλεως οἷαν ἀφηγούμενος τὰ τότε παραχθέντα διεξῆλθον, μέρος μὲν τῷ στρατεύματι εἶχεν ἐν ταύτῃ· χράκα δὲ μεταξὺ τῷ λόφου τῷ πρὸς τὴν πόλιν ἔχοντος, καὶ τῷ μέχρι τῷ Σάου ποταμοῦ πεδίου, κατασκυιάσας, πᾶν μὲν ὅσον οὐ διεζώσθη τῷ ποταμῷ, τὰ φρω βαθεία καὶ χάρσακι ποικύω περιέβαλεν· ὅσον δὲ ὁ ποταμὸς παρεῖχε, ναυσὶ συμπλακείσας ἀλλήλαις ἐγεφύρωσε· διαλύων πρὸς γέφυραν, ὁπότε δοκοῖν, καὶ πάλιν ῥάστα σιωπάσων. ἐν ταύτῃ σκηνὰς τῷ πλήθει πηξάμενος, καὶ βασιλικὴν ἐν τῷ μεσοπτάτῳ κατασκυιάσας σκηνῶν, ἧ εἰς μέγεθος καὶ κάλλος ἐξησκημύρων πόλεων κατ' οὐδὲν διαλλάττουσαν ἀνέδειξε. τῷ δὲ ταξιάρχῳ καὶ λοχαγῶν βασιλέως ἀφροποιοῦτος ἀνωχουμένων, μόνοι Λατῖνος καὶ Θάλασπος, τὰ πρῶτα πρὸς βασιλεῖ φέροντες, τῆς θοίνης οὐ μετείχον, Φιλίππου πεφρονηκότες, ὃν ὅτι πρῶτα πρὸς αὐτὸν σαλέντα Μαγνένιος εἶχεν.

Ἀλλὰ ταῦτα βουλευομένων αὐτῶν, ἦκε Τιτιανὸς, εἰς τῷ δὲ τῆς ἐν Γώμη συγκλήτου βουλήσ, λόγους δὲ τῷ Μαγνεντίου φέρων ὑπερηφάνους· ὅς κ' ἐπὶ Κωνσταντῖνου καὶ τῷ ἐξ αὐτοῦ γεγονότων ἀποπα πολλὰ συμφορήσας, καὶ πρὸς τῷ πόλεων ἀπώλειαν τῆ πρὸς τὸν ἀρχὴν ἀναδείξαι ἐκμελεία, τῆς ἀρχῆς ἐκέλευεν ἐκστῆσαι Μαγνεντίῳ Κωνσταντῖνον, εἰ ζῆν αὐτῷ μετ' ἀσφαλείας συγχωρήσεν ἀγαπῶντα. τῷ δὲ θεόν τε καὶ δίκην αἰτήσαντος γρηθέσαι ὑμφοροῖς τῷ Κωνσταντῖνος φόνου, σὺν αὐτοῖς τε πολέμησεν εἰπόντος, Τιτιανὸς μὲν πρὸς Μαγνένιον ἐπανιέναι σιωπῶν, καὶ ταῦτα Φιλίππου παρ' ἐκείνῳ μεμνηκότες· Μαγνένιος δὲ πρῶτα τῷ στρατῷ, Σισκίαν ἐλὼν ἐξ ἐφόδου κατέσκαψεν. ἐπελθὼν δὲ πάντα τὰ πρὸς τὸν Σάον χωρία, καὶ λείαν πλείστην ἀπαγαγὼν, ὅτι τὸ Σίρμιον ἤλαυνεν, ἀμαχητὴ καὶ ταύτῃ αἰρήσεν οἰόμενος.

esset. Ei consilio quum euentus respondisset, locum peridoneum ad efficiendum id quod optaret, arbitratus est esse Cibalim, vbi Constantinus quoque Licinnium totis viribus conferto praelio superauit. Nam quum id oppidum habeat eum situm quem id temporis gesta commemorans exposui, partem exercitus habebat in oppido: vallōque inter collem, qui oppidū continet, & planiciem ad Saum vsque fluuium pertinentē, excitato, quidquid flumine quidem cinctum nō esset, profunda fossa densōque vallo communiuit: quidquid autē flumine clauderetur, id ponte nauibus inter se connexis strauit: quum pontem quoties vellet rescinderet, & eundem nullo rursus negotio iungeret. Heic & tentoria militum vulgo fixit, & regium loco maximē medio tabernaculum construxit, quod oppidis eximia magnitudine atque elegantia exornatis nulla sui parte cedebat. Imperatore cenam præbente, quum & ductores ordinum atque cohortium cenæ adhiberentur, solus Latinus & Thassalus, qui principem locum apud imperatorem tenebant, non erant eius epuli participes: de Philippo nimirum solliciti, quem ad se legationis nomine missum Magnentius detinebat.

Dum his illi consiliis occupantur, venit Titianus, vir ordinis Romæ senatorii, superbas à Magnentio voces perferens: qui multis absurdis aduersus Constantinum & alios ex eo progenitos congestis, & vrbium interitu ad imperatoris in gubernatione secordiā relato: Constantium Magnentio de imperio cedere iubebat, contentum si tutam ei vitam indulgeret. At ille, precatus Deum atque Vindictam, interemti Constātis ultores essent, iis se sociis bellum gesturum ait: atque ita Titiano potestas ad Magnentium redeundi facta est, quam Philippus apud eum mansisset: at Magnentius, eductis copiis, Sisciam primo captam impetu deleuit: quumque regiones propter Saum omnes percurrisset, maximamque prædam abegisset, Sir-

mium duxit, ea quoque citra sanguinem potiturum sese arbitratus.

Sed hoc conatu falsus atque deiectus (quippe repulsus fuit ab habitatoribus oppidi, quorum ingens erat numerus, & à militibus oppidi præsidio destinatis) Mursam vniuersis cum copiis contendebat.

Quum autem ii qui erant in vrbe, portas occlusissent, & in propugnacula successissent: Magnentius quo pacto rem adgrederetur, animi dubius hærebat: qui neque machinas vllas haberet, nec alia ratione propius ad murum accedere posset.

Telis enim saxisque petebatur ab iis qui de pinnis pugnabant. Itidem fama obsidionis ad Constantium perlata, vniuersis ille cum copiis accedebat, oppido periclitanti opitulaturus: quum præterisset & Cibalim, & vniuersam terram per quam Draus amnis labitur.

Interim Magnentius, castris ad Mursam propius admotis, portis ignem intulit: vt ferro consumto quod ligna tegeret, exercitui aperiret aditum in urbem, igni patefactum. Verum hoc ei reipsa non successit, quum ii qui consistebant in mœnibus, ignem magna vi aque restinguerent. At vbi Constantium propius à Mursa iam abesse comperisset, aliud quiddam huiusmodi molitur. Erat ante urbem stadium quoddam, adsignatum, superiore memoria, eorum certamini qui se in armis exercerent, ab omni parte siluis opacum. In eo quum quatuor agmina Celtarum abdidisset, iussit vt posteaquam adductis Constãtium copiis, ante oppidum pugna confereretur, hostes inopinatos adorirentur: ita vt intercepti, ad internecionem vsque delerentur. Ea re ab iis cognita qui erant in oppidi muris, statim Constãtius Scolidoam & Manadum ductores ordinum misit. Hi selectissimis quibusque tam grauis armaturæ militibus quàm sagittariis, ex toto militum numero qui sub illorum erat imperio, secum sumtis, omnes stadii fores occluserunt: quumque stadii gradus superiores occupassent, & vndique milites qui erant in stadio circundessent, tela in eos cõiiciebant. Illorum verò nonnullis, sublati in capita scutis, fores stadii perfringere conatis, impetu pariter in eos facto, tela conijcere, gladiisque ferire non desine-

δραμαρτῶν δὲ τῆς ἐγχερήσεως, (ἀπεκρούσθη γὰρ ὑπὸ τῶν πλήθους τῶν οἰκητόρων, καὶ τῶν ὀπιτεταγμένων πρὸς τὴν φύλαξιν στραπτῶν) ὅτι πρὸς τὴν Μούρσαν ἐχώρει ἄμα τῆς διωάμευ πάσης. τῶν δὲ καὶ πρὸς τὴν πόλιν ἀποκλεισάντων αὐτὰς τὰς πύλας, καὶ εἰς τὰς ἐπάλλξας ἀναβάντων, ἠπόρει πρὸς τὸ πρῶτον ὁ Μαγνέντιος, ὅτε μηχανὰς ἔχων, ὅτε ἄλλως πλησιάσαι τὰς τεῖχας διωάμευος. κατηκονίζετο γὰρ βέλεσι τε καὶ λίθοις ὑπὸ τῶν ὅτι τῶν ἐπάλλξων μαχομένων. ἐπεὶ ὅ καὶ Κωνσταντίω τὰ πρὸς τῆς πολιορκίας ἠγγέλθη, μετὰ πάσης Ἰβανασαί τῆς διωάμευος παρεγένετο, βοηθήσαι τῆς πόλει κινδυνύσῃ, πρὸς τὴν Κίβαλιν, καὶ πρὸς τὴν ἀπασαν, ὅσῃν ὁ Δραῖος παρὰ τὸν ποταμὸν.

Μούρσῃ δὲ πλησιάσας ὁ Μαγνέντιος, πῦρ προσῆγε ταῖς πύλαις, ὡς αὐτὸς καλύπτοντος τὰ ξύλα σιδήρου διαπανηθέντος, εἰς αὐτὰ τὰ πύλας, πρὸς εἰς τὴν πόλιν εἰσοδὸν ἀναπετάσμεν τὰ στρατῶν. τούτου μὲν οὐκ αὐτὰ πρὸς ἔργον ἐκῆχθη, τῶν δὲ τῶν τεῖχος ὑδαπὸ πολλῶν κατασβεννυῶν τὸ πῦρ. τὸν ὅ Κωνσταντίον προσελαχόντα τῆς Μούρσῃ πρὸς τὸν δόμοιο, ἔπερόν τι μηχανᾶται τοῖον δὲ σάδιον ὡς πρὸς τῆς πόλεως, τῶν ἀφορεθέντων ἀπὸ τῆς τῶν ὀπλομάχων ἀμίλλῃ, πάντα χόθεν ὑλαίς ἀμφηρεφές. τούτω Κελτῶν φάλαγγας τέσσαρας ἀναπέκρυσεν, ἐγκελδυσάμενος, ἐπειδὴν ἐφισαμένου Κωνσταντίου μέλλοι πρὸς τῆς πόλεως σινάπτεσθαι μάχῃ, τοῖς ἀναντίοις ἐπελθεῖν ἀδοκίμοις, ὡς τε αὐτοῖς ἐν μέσῳ ληφθέντας, πανωλεθρία διαφθαρήναι. τούτου δὲ τοῖς ἐφεστῶσι τὰς τεῖχας γινώσκοντες, ἀδύς ὁ Κωνσταντίος Σκολιδῶν καὶ Μανὰδον τοῖς τῶν ξιάρχων ἐπέμπευ. οἱ δὲ τοῖς ὑπὸ αὐτοῖς τεταγμένοις ὀπίταις τε καὶ ἑξόταις ἀρισίνδω ἐλόμενοι, τὰς θύρας τῶν σαδίου πάσης ἀπέκλεισαν. ἀπολαβόντες δὲ τοῖς ὑπὸ χειρῶν τούτου βαθμοῖς, πάντα χόθεν τε τοῖς ἐν τῶν σαδίου κυκλώσαντες, κατεπόξυσαν. ἐπεὶ δὲ ἕνεις αὐτῶν ὅτι δέντες τὰ σάκη τὰς κεφαλῆς, ἐπειράθησαν τῶν σαδίου διαρρήξαι τὰς θύρας, ὁμοῦ συμπεσόντες, καὶ τούτοις βέλεσι τε βάλλοντες, καὶ θείνοντες ξίφεσι διέμειναν, ἄχρῃς ὅτε διέ-

φθειραν ἅπαντας. Τύτω τῆς ἑσπῆς τῆς Μα-
γεντίου διαπεσούσης ὀπιβουλῆς, καὶ τῆς
ἐνέδρας εἰς τοῦ ἀντίον αὐτῆς πεισάσης, εἰς
ταῦτ' ἀμφοτέρωθεν ἡρόδωτα ἔγραψεν ἄλλη-
λοις ἐν τῆς πρὸς τῆς Μούρ-
σης πεδίω. μάχης τε ἡρομένης οἷα ἔ-
δὸν οὐπω πρῶτον ἐν τούτῳ τῆς πολέμου
φαίνεται γρηγορήσασθαι, ἀλλ' ἕκαστου
πλείστοι.

Κωνσάντος δὲ, θεασάμενος ὡς ἐμφυ-
λίου τῆς μάχης οὐσης, οὐδὲ τῆς νίκης
ἐκβήσας καὶ νοῦν αὐτῆς, τῆς Ῥωμαίων στρα-
τοπέδων τοσούτων ἐλαττωμένων, ἔτι πάν-
τα χόρην ὀπιβουλῆς βαρβάρους μετὰ το-
σαύτῃ φθορᾷ αἰτέχην οὐ δυναμένων εἰς
ἐννοίαν ἦλθε τῆς ἀποστάσεως καὶ συμβάσεως
καταλύσαι τὸν πόλεμον. ταῦτα δ' αὐτοῦ, τῆς
στρατοπέδων ἐπὶ συμπεπλεγμένων ἀλλή-
λοις, λογιζομένου, πρὸς μείζονα λύσαν
ἐπαρθέντες οἱ Μαγεντίω σωμασθῆναι ὀμι-
νοί, οὐδὲ νυκτὸς μαχομένοις αὐτοῖς ἐπελ-
θούσης ἐπαύσαντο, ἐπέμεινάν τε αὐτοῖ γε οἱ
στρατηγῶν στρατοπέδων ἔργα πληροῦτες, καὶ
τοῖς καθ' ἕκαστον στρατώματι ὀπιβουλῆς τοῖς
ἐναντίοις ἐγκελεύοντο. ἔτι Κωνσάντου
δὲ στρατηγῶν εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀνδρείας
καὶ τῆς Ῥωμαίων δόξης ἐπανελθόντων,
νυκτὸς τε βαθείας οὐσης, ἐπαυον ἀλλήλοις
δόρασι τε καὶ ξίφεσι, καὶ παντὶ τῆς πρῶ-
πλονπ καὶ εἰς χεῖρας ἰόντι· καὶ οὔτε τὸ σκό-
πος, οὔτε ἕτερον πῶς εἰωθότων ἀνακωχῆ
πολέμου ποιεῖν, ἐπαυσε τὰ στρατόπεδα τῶ
φονᾶν κατ' ἀλλήλων, καὶ ἐν ἀτυχίᾳ
μεγίστῳ ποιεῖσθαι τὸ σὺν ἀλλήλοις ἅπαν-
τας ἀρδύω λήθησθαι. τῶν δὲ στρατηγῶν ἀν-
δρείας ἔτι ἀρετῆς ἔργα καὶ τῶν μάχῃ ὀπι-
δειξαμένων μέγιστα, πίπθουσιν ἄλλοι τε,
καὶ Ἀρκάδιος ὁ τῆς τάγματος τῶν Ἀβούλ-
κων ἡγευόμενος, καὶ Μενέλαος ὁ τῶν
ἑξ Ἀρμενίας ἰπποτοξοτῶν ἀρχὴν τετα-
γμένος.

Ἄξιον δὲ τὰ πρὸς Μενελάου λεγόμενα
μὴ ὀπιβουλῆσθαι σιωπῆ. τούτων φασὶ τεῖα
καὶ ταῦτ' ἀναμύζοντα τῆς πρὸς βέλη, καὶ
χευόμενον ἀφέσθαι μᾶλλον, μὴ καθ' ἑνὸς σώ-
ματος, ἀλλὰ τειῶν ἐμπηγύναι τὰ βέλη.
τούτω δὲ τῆς ἑσπῆς τῆς ἑσπῆς χηνοσάμε-
νον, πλήθος μὲν ἐκ ολίγων καταποξέσθαι
σε. quo sagittandi modo quum vteretur, nec hostium exiguum nume-

bant, donec vniuersos confecissent. Hoc modo quum insidia Magnen-
tiii recidissent in nihilum, adeoque
contrarium euentum habuissent,
exercitus congressi, manus in pla-
nicie quæ ante Mursam est sita, cō-
tulerunt: quumque prælium eius-
modi committeretur quale prope-
modum prius hoc bello factum nõ
erat, vtrimque plurimi cadunt.

Constantius autem conspiciatus,
quod ciuile bellum hoc esset, ex a-
nimi se voto ne victoria quidem
potiri posse, tantopere deminutis
Romanis exercitibus, qui post ta-
lem ac tantam stragem vrgentibus
vndique barbaris non amplius re-
sistere possent: cogitare cepit, certis
conditionibus pacis bellum diri-
mendum esse. Quæ dum ille cum
animo suo putaret, exercitibus ad-
huc inter se præliantibus, maiorem
ad furorem elati Magnentianarum
partium milites, ne quidẽ vbi nox
pugnantes oppressisset, finem dimi-
candi faciebant: sed perseuerabant
& ipsi duces in obeundis militum
muneribus, & excitandis singulo-
rum animis vt hostem egregiẽ
premerent. Itidem Constantii du-
ces virtutem pristinã Romanũm-
que decus ad animum sibi reuoca-
bant. Alta iam nox erat, & nihilo
se minus inuicem feriebant hastis,
gladiis, armis cæteris, quæ semet
offerrent, & ad manum essent: nec
iam vel ipsæ tenebræ, vel aliud
quid earum rerum quæ res laxa-
mentum quasi quoddam belli ef-
ficere consueuerunt, inhibere po-
terat exercitum quo minus mutuis
in se cædibus defæuissent, & in ma-
xima felicitatis parte ponerent si
omnes funditus vnà perirent. Ipsi
duces maximis hac pugna tum for-
titudinis tum virtutis facinoribus
editis cum alii cecidere, tum Ar-
cadius dux ordinis Abulcorum, &
Menelaus, cui datum erat in equi-
tes ex Armenia sagittarios impe-
rium.

Fuerit autem pretiũ operæ, quæ
de Menelao perhibentur, silentio
minimè præteriri. Memoria pro-
ditum est hunc arcui tria simul a-
ptatẽ eodem tempore tela, & vna
dumtaxat vtentẽ eiaculatione, non
in vnum ea corpus sed tria defixif-

rum telis eius confectum, & eodem, prope dixerim, ab vno infugam actos aiunt. Sed tamen & ipse cecidit, à Romulo totius exercitus Magnentiani duce interemptus. & Romulus itidem cecidit, qui quum telo prius à Menelao petitus esset, ne plaga quidem accepta pugnare desiit, donec interfecisset eum qui telum in se contorserat.

Itaque quum Constantius prælio superior factus esset, iamque Magnentiani exercitus aperte terga darent: ingens strages & hominum & equorum, & reliquorum iumentorum est edita. Magnentius omni spe destitutus, veritusque ne à reliquiis suorum Constantio dederetur: iis Pannoniæ locis relictis, in Italiam excurrere statuit, aliisque collectis copiis aleam pugnae denuo tentare. Quia verò Romæ Constantii partes foueri cognosceret, vel odio sui, vel quòd intellectum esset de prælii euentu, Alpes transcédendas decreuit, deque nationibus istis degentibus aliquod interim præsidium comparandum. Sed quòd inaudisset, Constantium maximis muneribus vicinos Rheno barbaros infestos ei reddidisse: tum ad Gallicas nationes opera quorundam Constantio fauorem conciliantium ducum præclusum esse aditum, quum nec per occidentales Hispanos ad Mauros tráficere posset, quòd istis etiam in locis fœderati Romanorum beneuolentiam Constantii captassent: inops ab omni parte consilii, mortem voluntariam turpi salutis prætulit: sed manibus suis quam hostium, vitam eripi sibi maluit.

Ac Magnentius quidem hoc modo periit, quum tribus annis, & sex præterea mensibus, imperasset. Originem generis à barbaris habebat, & vixerat apud Letos, quæ Gallica natio est. Literas Latinas didicerat: audax fortuna prospera, timidus aduersa: occultandæ natura insitæ malitiæ mirus artifex, qui mores ipsius & ingenium perspectum non habentibus simplex & bonus esse putaretur. Hæc de Magnentio propterea libuit adicere, quòd aliquibus visus sit imperii sui tempo-

ρῶν πολεμίων, ἀπὸν τε ὡς εἶπεν ἡμέσαι τῆς τῶν ἐναντίων φυγῆς. ἀλλ' ἔπεσε μὲν καὶ οὗτος, τὸ πάσης ἐξηγουμένου τῆς Μαγνητίου στραπᾶς αὐτὸν ἀελέοντος. ἔπεσε δὲ ἄμα τούτῳ καὶ Ῥωμύλος, βέλει μὲν πρῶτον τῶν Μενελάου πεμφθέντων βληθεὶς, οὐδὲ μετὰ τὴν πληγὴν δὲ τῶν πολεμίων ἀποσᾶς, ἕως ὅτε καὶ αὐτὸν τὸν βαλόντα ἀεΐλεν.

Ἐπιπρότερον τῶν καὶ τῶν μάχῳ τῶν Κωνσταντίου ἡγομένου, καὶ τῶν Μαγνητίου στρατευμάτων λαμπερῶς ἤδη φεβύζοντων, φόνος μὲν παμπληθῆς ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ὑποζυγίων ἐγένετο· πάσης ὅ τῆς ἐλπίσιν ἀπογοιῶν ὁ Μαγνηνὸς, δεδιὼς μήποτε τῶν ἐπιλελειμμένων ἐκδοθῆναι τῶν Κωνσταντίου, διενόητο, τοῖς περὶ Παιονίαν τόποις καταλιπὼν, ἐκδραμεῖν ὅπῃ τῆς Ἰταλίας, κακῆθεν σωμαζῶν δύναμιν ἑτέραν ἀμαχίσασθαι. ἐπεὶ δὲ τοῖς καὶ τῶν Ῥωμύλων ἔγνω τῶν Κωνσταντίου φρονουῶντας, ἢ τῶν μίσθῳ τῶν πρὸς αὐτὸν, ἢ τῶν καὶ τῶν μάχῳ γηγηρημένα μαθεῖν· τὰς ἄλλας ὑπερναβῆναι διέγνω, καὶ ἐκ τῆς ἐκείσε βιοτευόντων ἐθνῶν ἀσφάλειαν τεὼς αὐτῶν φεινοῦσαι. πυθόμορος δὲ ὡς καὶ τοῖς περὶ τὸν Ῥήνον βαρβάροις χημάτων πλήθει δειδρυῆς αὐτῶν πεποίηκεν ὁ Κωνσταντῖος, καὶ τῶν Ἰαλατῶν ἐθνη δὲ πινῶν δύνοισιν εἰς φερόντων αὐτῶν στρατηγῶν ἄβαστα πεποίηκεν αὐτῶν, μήτε δὲ δὲ τῶν ἐσσείων Ἰβήρων εἰς Μαυροσίαις οἷός τε ἡγομόμορος δὲ εἶναι, τῶν καὶ τοῖς ταύτην Ῥωμαίων συμμάχοις εἰς δύνοισιν τὸν Κωνσταντῖον ὀπίσασθαι· πάντα χόθεν ἀπορούμορος, θάνατον ἐφελούσιον σωτηρίας ἀίχρας ἔμπεραθεν ἐποίησατο· μᾶλλον δὲ οἰκείαις χερσίν, ἢ τῶν πολεμίων εἶλετο τὸν βίον ἀπολιπεῖν.

Μαγνηνὸς μὲν οὖν τούτων ἀνῆρέθη τὸν τόπον, ἔτη βασιλεύσας πέντε, καὶ μῆνας ἑπταεὶς τούτοις ἔξ· γένος μὲν ἔλκρον ἀπὸ βαρβάρων, μετοικῆσας δὲ εἰς Λετοὺς ἔθνος Γαλατικόν, παιδείας τε τῆς Λατίνων μεταχών· ἐν μὲν τοῖς πλεονεκτήμασι τῆς τύχης θεασύς, δηλὸς δὲ ἐν ταῖς περὶ αἰσῶσι τῶν ἐνοῦσαν αὐτῶν φύσιν κακοήθειαν κρύψαι θεός, καὶ τοῖς ἀγνοοῦσι τὸν αὐτῶν τρόπον ἀλήθης εἶναι καὶ χηρὸς νομιζόμενος. ταῦτα

μὲν οὖν περὶ Μαγνητίου περὶ τῶν εἰπῶν, ἐπεὶ δὲ ἡσὶν ἔδοξεν ἀγαθῶν ἀίπος γηγ-

νηδαυ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς αὐτῆ βασιλείας
ποῖς πράγμασιν ὥστε γνωθῆναι περὶ αὐτῆ
ταύτης, καὶ ὡς οὐδὲν εἰς ἀγαθῆς αὐτῆ πε-
ποιήται παρὰ τὴν ἑσπερινήν.

Δεκέντιος δὲ περὶ Μαγνητίου μετα-
πημφθῆς εἰς βοήθειαν, καὶ τῆς ἐπιτῆς Ἰτα-
λίαν ὁδοποιίας ἐχούδρος, ἄμα τῆς πυθέ-
σθαι τὰ τούτω συμβάντα, στρατιωτικοῖς τῶ-
ν γμασι καὶ ἱλαῖς περὶ πεσόντων, οὐδεμίαν τε ὀ-
ρῶν σωτηρίας ἐλπίδα, βρόχῳ περὶ τῆς
τὸν πρῶτον ἀπὸ πηλάγῃ.

¶ Ἐπὶ τούτοις τῶν ὅλων ἀρχῆς εἰς μό-
νον Κωνσταντῖνον περὶ τῆς ἀλαζονείας μὲν
αὐτῆ παρὰ τὴν τύχην ἐνεγκεῖν με-
τείως οὐ διωκθῆναι. παρὰ τὴν τύχην δὲ καὶ
τῶν περὶ τῆς τριούτης εἰωθότα σωίστασθαι τῶν
συκοφαντῶν ἐργασίαι, τῶν δοκοῦσιν ὅτι εἰ-
χὴν τύχης ἐπιβουλεύοντα. τῶν δὲ κατὰ τὴν
ἐκείνοισ τῆς ἀπαρχίας, αὐτοὶ τὰς τούτων
ἀξίας ἐξενεπίζοντες, εἰς τὰς κατ' αὐ-
τῶν πρέπονται διαβολαίς. οὗτοι κοινωνοὶ
τῆς κακοηθείας ἀνέχουσι τῶν περὶ τὴν αὐ-
τῶν ἰσχυρῶν ποιησάμενοι, περὶ τῆς πείθου-
σι τὸν Κωνσταντῖνον, ὡς Γάλλος ὢν ἀνεψιὸς
αὐτῆ, τῆς τῆς καίσαρος ἡξιομένους ἑμῆς,
οὐκ ἀρκούμενος ταύτη, πειράσθαι τὴν βασι-
λείαν ἐαυτῆ περὶ τῆς ἀλη-
θείας τῶν πείσαντες, εἰς τὴν κατὰ τῆς Γάλλου
σφαγμῆ ἐπαίρουσι τὸν Κωνσταντῖνον. ἦσαν
ἃ οἱ ταύτῃ πλέξαντες τῆς ἐπιβουλήν Δυ-
νάμιος καὶ Πικέντιος, ἀπελείς ἀνδρας, καὶ
διὰ τῆς τριούτων κακῶν ἐπιμείζον ἐλθεῖν
τύχης ἀπουδάζοντες. ἐκοινώνει δὲ αὐτοῖς
τῆς παρὰ τῆς καὶ Λαμπάδιος, ὁ τῆς αὐ-
τῆς ὑπαρχος, ἀνὴρ διώσθαι περὶ τῆς βα-
σιλείας πάντων ἀεὶ πλέον ἐπιθυμῶν. τῆς τρι-
γυ Κωνσταντῖνου τῆς ποιούταις θεμένου
διαβολαίς, μετὰ πικέντιος μὲν ὁ Γάλλος ἐ-
γίνετο, τὸ κατ' αὐτῆ ἀπουδάζόμενον ἀγνοῶν
ἀφικόμενον δὲ αὐτὸν ὁ Κωνσταντῖνος παρὰ τὸν
μὲν τῆς τῆς καίσαρος ἐκδύει πρῆμῆς, ἐπεὶ δὲ
πεποιήκειν ἰδιώτῃ, τῶν δημίσις ἐκδίδωσιν
εἰς σφαγμῆ οὐ τούτω παρὰ τὸν κατὰ τῆς συγγενοῖς
αἵματος τὸ μύσος εἰς ἀμαρτῶν, ἀλλ' ἐτέροις
πλείοσι τούτω παρὰ τῆς.

re reipublicæ bono fuisse: vt vera
de eo cognoscantur, qui nihil in-
stituto bono gessit.

Decentius arcessitus à Magnen-
tio ad ferendum opem, iam in Ita-
liam contendens, simulac intellexisset
quid illi accidisset, in ordines
quosdam turmasque militares la-
psus, quum nullam salutis spem vi-
deret, obtorta laqueo ceruice mor-
tuus est.

¶ Secundum hæc quum vniuersa
rerum summa solo Constantio ces-
sisset, adrogantior esse cepit, quod
eam fortunæ prosperitatem mode-
ratè ferre non possit. Sumebant
incrementum & officinæ calum-
niarum, quæ circa tales existere
consueuerunt, & iis potissimum in-
fidiantur quorum fortunæ bene-
constitutæ videntur. Nam dum a-
lios felicitate sua deiciunt, & di-
gnitates eorum se consequuturos
sperant, ad calumnias aduersus eos
instituendas sese cõuertunt. Atque
hi quibusdam sibi sociis improbi-
tatis adiunctis, qui erant eunuchi
aulici, Constantium adgressi, Gal-
lum patruelem ipsius dignitate
Cæsaris ornatum, hæc non conten-
tum, de occupando imperio cogi-
tare persuadent: & quidem eius rei
fide Constantio facta, tamquam ve-
ræ, ad struendam Gallo necem il-
lum impellunt. Qui has insidias
contexuerant, fuere Dynamius &
Picentius, homines cõditionis hu-
milis, & qui per huiusmodi mala
fortunam ad ampliorem perueni-
re niterentur. In eodem conatu
Lampadium, quoque, præfectum
prætorio, consortem habebant: qui
vir semper apud imperatorem plus
aliis omnibus auctoritatis & po-
tentia nancisci cupiebat. Itaque
Constantio talibus calumniis au-
res præbente, Gallus arcessitur,
ignarus eorum quæ in ipsum cupe-
rentur. Eum aduenientem initio
Constantius honore cæsaris exiit,
deinde priuatam ad fortunam re-
ductum carnificibus necadum tra-
didit: non hoc primo contra co-
gnatum sanguinem admisso piaculo,
sed pluribus aliis adiecto.

BRITISH MUSEUM

Ob
Núm

1951

1951

1951

1951

1951

1951

1951

1951

1951

1951

Observatorio de Marrakech
BIBLIOTECA

6550

2008